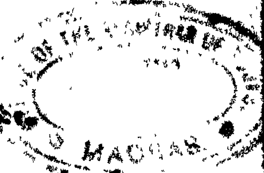
ఓమ్.

పరబ్రహ్మణేనమః

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

ఇది

పేర్వార్ల జమీదారు

యఱ్ఱా రామస్వామి నాయనిచే

రచియింపబడినది.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

యీగ్రంథమునందు 1 వ పేజీమొదలు 126 వ పేజీవరకు

గ్రాన్ట్ యిండస్ట్రియల్ ప్రెస్ ముద్రాక్షరశాల

యందుముద్రించి-

127 మొదలు 381వ పుటలవరకున్నగ్రంథాదికముల

గ్రంథప్రకాశకులున్ను-

తెనాలిపుర మ॥ డి. వి. రమణారావుపంతులుగారి

శ్రీసౌదామినీ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడినది.

1913.

 వెల రూ 2—0—0

పీఠిక.

శ్రీ మదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా, పరమేశ్వ
రా, పరమదయామూర్తివగు శంకరా, బ్రహ్మవై
భూవర్గ్యాకాశములను, సృజించి, నాలుగు యుగముల
నేర్పర్చి, అందుకు తగిన, సకల చరా-చరభూతములను సృ
జించి వాటి వాటికి కావలసిన పదార్థములను కలుగజేసిన
వాడా, „నదైవం కేశవాత్పరం" మ్మనియుండుటవలన
నీవొక్కడవే ప్రధానమైన దైవము, మొట్టమొదట, బ్రహ్మ
వై ప్రపంచము నంతయు సృజించను, పిదప రుద్రుడవై స
ర్వమును హరించను, త్రిమూర్త్యాత్మకములో పైన ఉదా
హరించిన భూతములను అనంతుడవై పోషించను, రుద్రుడ
వై ద్రుంచను కర్తవై నటువంటివాడా, అష్టమూర్తుండవై న
ట్టివాడా, నిన్ను స్మరించవలె నంతవాడను, ఇట్టి మహా-దేవ-
దేవా- నీయందు కటాక్షించి, (మ. రా. తేలూరు గా
మస్తులైన ఇమ్మనాబత్తుల సుబ్బరాయదాసుగారి ప్రియశిష్యు
డగు, మ॥ రా. పెనమక సుబేదారు నందిగాం శ్యామస్వా
మినాయుడుగారు, ప్రియపత్నియు, ప్రస్తుతం రాజమహేంద్రవ
రంకాపురస్తురాలు) సిద్ధురాలునగు తులశమ్మగారివలన ఉప
దేశమును, బ్రహ్మజ్ఞానబోధను నాకనుగ్రహించి నటువలె
నీయొక్క కరుణా కటాక్షమువలన సరస్వతి దేవిని నావా

ష్కయందును నిలిపి రచియింపంబూనిన బ్రహ్మజ్ఞానానందము ను సంపూర్తి గావించి ప్రచురింప జేయుటకై ఓ-మహా-దేవ దేవ-నిత్యంత నిశ్చల భక్తితో నీకునమస్కరించుచున్నాడను·

2 పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం దైవ అనుగ్రహము వలన ఉపదేశ మిచ్చిన గురువు కుంకమశోభితురాలైన నందిగాం తులశమ్మగారికి నేను సదా కృతజ్ఞుడనై యున్నాను·

3 గ్రంథ రచన కిదియే నా-ప్రథమ ప్రయత్నము గనుక ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.

విధేయుడు
యర్రా రామస్వామి
పెన్షన్ జమాదార్
రాజమండ్రి

భూతదయాపరుడైనట్టి
ఈశ్వరునకు
నమః-నా-నమస్కారము

ఓమ్

జగద్గురువే నమః

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

గ్రంథ ప్రభావము

భగవంతుని కృపవలన ప్రకాశించుచున్న ఈప్రపంచము చరా—చర—భూతములచే శోభించుచున్నది. వాటి—వాటి—చర్యల స్వభావము ఈగ్రంథమువలన విశదమగును.

1 శ్లో॥ (1) చంద్ర—చందనయో ర్మధ్యే శీతలం సాధుసం
గతం.

1 శ్లో॥ (2) సూర్య—అగ్నోర్మధ్యే—ఉష్ణం—దుర్జన
సంగతం.

3 ఈగ్రంథమును చదివినవారు చంద్రుని చందన మధ్యమున్న శీతలమనే సాధు సాంగత్యము నభ్యసించి సూర్య అగ్నిమధ్యమున్న ఉష్ణమువంటి దుర్జన సాంగత్యమును వదలి పావనులగుదురు. పాపము లేనివారగుదురు.

1వ పీఠిక.

4 (1వ పీఠిక.) గ్రంథఆరంభమును గురించి ప్రశ్న ప్రత్యుత్తరము లుపదేశించినవారికి మోక్షము అచేత నుండును. గ్రంథసారాంశము ఇందున కనుగొనవచ్చును. 1వ పీఠిక చూడుము,

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

అవతారిక.

5 అవతారిక 6 పత్రములు 22 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు గ్రంథముగాలము తెలియపర్చును. 1టవ పత్రమునుంచి 6వ పత్రమువరకు చూడుము.

2వ పీఠిక.

6 (2వ పీఠిక) ప్రపంచసృష్టిక్రమమును గురించి వున్నస్తోత్రమును పఠించినవారికి భగవంతుని స్తోత్రించేవిధము తెలియును. 2వపీఠిక చూడుము. పత్రమునంఖ్య. 7—

ప్రపంచసృష్టిక్రమము.

7 ప్రపంచసృష్టిక్రమము ఆరంభమునుంచి 6వ్రతములు.32సంఖ్యలుగల పద్ధతులు 1టవ ప్రకరణము చూడుము.

8 శ్రుతి॥ (3) సృష్టేఃపురా—నామరూప—వివర్జితం,జగత్॥ తా॥ సృష్టికిపూర్వము ఈప్రపంచము నామరూపము లేనిదిగానుండెను. శ్రుతి॥ (4) సదేవ, సౌమ్య. ఇదమగ్ర, ఆసీత్॥ ఛాందోగ్యోపనిషత్తు॥ తా॥ సృష్టికిమునుపు ఈప్రపంచము నామరూపము లేనిదై కేవలనిర్వికల్ప, నిర్వికార, అచలము, విరాటుపరిపూర్ణ బ్రహ్మమయుండెను. మరియొక్క—ఆ—బ్రహ్మమే రెండవవాడు లేక యొక్కటియై యుండెను.—

9 శ్రుతి॥ (5) చైతన్యము బ్రహ్మ॥ నిరాలంబోపనిషత్తు తా॥ నిర్వికల్పశుద్ధజ్ఞానమే అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మము. శ్రుతి॥ (6)తత్పవిత్రం, పరమేశ్వరాఖ్యం॥ అద్వైతరూపం విమలాంబరాధరం॥ స్తైంగలోపనిషత్తు॥ తా॥ అక్షరబ్రహ్మము పరమపావనమైనది సర్వోత్కృష్టమైనది. తనకురెండవ పదార్థములేనిది.ఒక్కటియై వెలుగుచున్నది. ఆకాశమువలె స్వరూపము లేనిది. నిర్వికారమైనది.

10 శ్రుతి॥ (7) స్వయంభూః చతురాననః॥ తా॥ "చతురాననః" అనగా అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మము "స్వయంభూ" అనగా తానే ఉద్భవించినవాడు. ఒకరివల్లసృష్టించ బడనివాడు. పుట్టుగిట్టుటలు లేనివాడు. శరీరఅవయవాంగములు లేనివాడు, కులగోత్రములు లేనివాడు, పొడుగు, పొట్టి, లావు, సన్నము, గొప్ప, కొంచెము, అణువు అను పోల్చుటలు, మొదలగునామ రూపములు లేనివాడు, ఇట్టిశుద్ధ నిర్గుణ నిరాకార, నిర్వికార, పరబ్రహ్మమునందు మాయప్రకృతి యనెడు, లేని, మాయ ఒకటి కలిగెను. ఆ పరబ్రహ్మము ఆమాయను స్వాధీనము చేసికొని, సూక్ష్మమైన (1) పృథివి, భూతము, (2) జలభూతము, (3) అగ్నిభూతము, (3) వాయుభూతము. (5) ఆకాశభూతము, వీటిలో (1) పృథివికంటే, జలము శ్రేష్ఠమగును. (2) జలముకంటే, అగ్ని అధికమగును. (3) అగ్నికంటే వాయువు అధికమగును. (4) వాయువుకంటే ఆకాశము అధికమగును. ఇట్లు పంచభూతములుగా ఉద్భవింపచేసెను. ఈపంచభూతముల వలన ప్రపంచమాయెను. ప్రపంచమునందు, శ్రుతి॥ 8 శరీః పంచభూతాని॥ అన్నశ్రుతి చెప్పిన పంచభూతములతో సకల చరా, చర, భూతములను ఉద్భవింపచేసి, బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రరూపములతోడ ప్రపంచమునందు సృష్టి, స్థితి, సంహారములు, చేయుచున్నాడు. ఆఉద్భవించిన పంచభూతములలో శ్రేష్ఠమైన జలభూతము వృద్ధిపొంది భూమ్యాకాశములమధ్య జలప్రళయమువలెనిండి యుండెను. చీకటిగాయుండెను. మాయవలన భూమినుండి ఉప్పొంగిన జలము నందంతటా ఆ అచలపరిపూర్ణపర బ్రహ్మమే వ్యాపకముగానుండెను.

11 పైనిఉదాహరించిన శ్రుతులలో చెప్పినప్రకారం ప్రపంచ సృష్టిక్రమము తెలియుటకయి 9వ పత్రమునుండి 14వ పత్రమువరకు చూడుము. చూచినమొదల ప్రపంచసృష్టి బ్రహ్మాలక్షణము గుర్తి

లేనివారగుదురు. మాతువిషయమై 18వ పత్రము 505 వ సంఖ్యవద్ద తెల్పినాము.

12 అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునకు నామములేదని చెప్పినాము అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమని చెప్పుటయే ఒకనామముగా నున్నదని శంక రాగా:—

13 అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమను నామము సృష్టిలోబడినట్టి వస్తువులకు గలిగిన నామముల వంటిదికాదు. అయితే లోకుల కంటికి కనబడినట్టివస్తువులకు గలిగిననామము వంటిది.

14 మతియొక్క—లోకులకంటికి కనబడినట్టి దేవునికిబనులుగా, ఒకవిగ్రహమును చూపి, దేవుడొకడున్నాడను జ్ఞప్తిపుట్టించునట్టి (ఏకుక.)

15 సృష్టికిపూర్వము రూపనామములులేని నాశరహితమగు వస్తువొకటి తనకుతానే స్వతస్సిద్ధముగా నుండెను. పైనిఉదాహరించిన 8వ సంఖ్యవద్దనిచూడుము.

16 అవస్తువుకు, పరమపదము, బట్టబయలు నిరాటంకఅచలము పరిపూర్ణము అనే బ్రహ్మమును నామములుఉపచారవార్తగా ఈగ్రంథమునందున్న మొదటిప్రకరణము ప్రపంచసృష్టిక్రమములో 12 వ పత్రము 27వ సంఖ్యవద్దతిలో చెప్పిన ప్రకారము ఆర్యులవలన చెప్పబడ్డనామములగును. ఉపచారవార్త అనగా గొప్పమర్యాదగల నామములకు చెప్పబడును. అట్టినామములు అద్భుతముగా ఉద్భవించిన నామరూపములేని వస్తువునకు దినవారా యుగములలో నెవ్వరికిన్ని కలుగజాలదు. అదిఅనగా—తనకుతానే ఉద్భవించినదే పరమపదము. జనన మరణములులేనిదే, పరమపదము. ద్వంద్వములు కానిదే పరమ పదము స్థూల, సూక్ష్మ, శరీరాత్మలు లేనిదే పరమపదము. ఇట్టిదట్టిదని నిర్దేశింపరానిదే పరమపదము. సర్వకాలములయందును, సర్వదేశముల

యందును, సమస్తవస్తువుల యందును, చలించక, నిండి—నిర్వికార ముగా నుండునదే పరమపదము. మాయకు చిక్కనిదే పరమపదము. సత్తు, చిత్తుల, సంగతినేమియు తెలియునదే పరమపదము. భూతభవిష్య ద్వర్తమానములు తెలిసినదే పరమపదము. పరమపదము బట్టబయలైన శాశ్వతపరిపూర్ణబ్రహ్మము, బట్టబయలయిన శాశ్వతపరిపూర్ణబ్ర హ్మమే పరమపదము. బట్టబయలయిన శాశ్వతపరిపూర్ణ బ్రహ్మ మే త్రిలోకములను పరిపాలించుచున్నది. ఇదియును ఉదాహరించిన శ్రుతులను చూపుదుము.

అధిష్ఠానము.

17 శ్రుతి॥ (9) నేహనానాస్తి—కించన । మృముహాప్తు పరం కించిత్, కఠోపనిషత్॥

18 తా॥ ఈజగత్తు బ్రహ్మముకంటెను వేఱుగా లేదు. బ్రహ్మము నకంటెను అన్యముగా కించిత్ వస్తువైనను లేదు.

19 శ్రుతి॥ (10) ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ। సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ। ఇదంసర్వం యదయమాత్మా। ఆత్మైవేదం సర్వం॥ ఛాందోగ్యోపనిషత్.

20 తా॥ తనకు రెండవపదార్థము లేక సర్వము తాను గానుం డునదే బ్రహ్మము ఈ ప్రపంచము సర్వముబ్రహ్మమే! ఈ బ్రహ్మమే ఆ త్మగాను ఇదియే సర్వప్రపంచముగానున్నది.

21 శ్రుతి॥ (11) సర్వం చిన్మాత్రమేవహి, బ్రహ్మైవ సర్వం చిన్మాత్రం। బ్రహ్మమాత్రం జగత్త్రయం॥ తేజోబిందూపనిషత్.

22 తా॥ సర్వచిన్మాత్రమే, సర్వముబ్రహ్మమే, త్రిలోకంబులు న్ను బ్రహ్మమే॥

23 శ్రుతి॥ (12) ఏకఏవ, నారాయణః॥ నద్వితీయోస్తి, కశ్చి త్। నారాయణ ఏవేదం, సర్వం॥ నారాయణోపనిషత్.

24 తా॥ నారాయణ పరబ్రహ్మము ఒక్కడే, అతనికి రెండవ వస్తువులేదు. జగత్తుసర్వము అపర బ్రహ్మమే.

25 శ్రుతి॥ (13) చైతన్యంవినా, కించిన్నాస్తి॥ నిరాలంబోప నిషత్తు.

26 తా॥ చైతన్యమే పరబ్రహ్మము దానికి రెండవపదార్థము ఏదిన్ని లేదు. ఈవిషయమై 260వ పత్రిం 208వ సంఖ్యనుంచి యున్న శృతులను శ్లోకములను చూడుము, ఈబ్రహ్మమహత్తు యావత్తుయుం దున్న [ప్రపంచసృష్టి— సాంఖ్య—తారక— అమనస్క—పరిపూర్ణ యోగములయందు కనుగొనుము. మోక్షపదవి చెందుము.

[ప్రపంచ లయము.

మూ ఖ్మ [గా హి త.

27 శృతి—(14) నదీనాం సాగరోగతిః అనునట్లు సకలనదుల జలము సముద్రములోబడి కలిసిపోవునట్లు సకలచరా—చర—జగత్తు ఆదివిన అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందుండి కలిగెనో, మరల అపరిపూర్ణ బ్రహ్మమహిమచే ప్రజలప్రళయమువలన అకలిగినసకల చరా—చర, జగత్తునామరూపములు లేక లయమైనవి. పైనిదిదాహరించినట్లు ఆదిని ఏఅచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందు కలిగినవో ఆ అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమునందే ఇమిడియుండును. అయిమిడియుండిన సకలచరా చర జగత్తు నామరూపములులేనివి మరల ఆ అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మము నందేపుట్టించునామరూపములతోతోచుచు మరల జలప్రళయమువలన నామరూపములు లేక లయించినవి ఆఅచల పరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందు యిమిడియుండి ఏకచక్రముగా తిరుగుచున్నను ఆ అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మముమాత్రము ఏవికారము లేక ఏకరీతిగానే సత్యముగా నుండును. ఈవిషయమై 11వ పత్రము 12—18 సంఖ్యలవద్దనున్న 216 వవ

త్రము. 710వ సంఖ్యపద్ధతిన్ని చూడుము. చూచినయెడల గ్రహింపులోకి రాగలదు.

(1) సాంఖ్య యోగమనగా శరీరలక్షణ పరిభాషమును గురించి..

3వ పీఠిక.

28 (3వ పీఠిక.) సాంఖ్యయోగమునుగురించి యున్న స్తోత్రమును పఠించినవారికి జ్ఞానము తెలివి గలుగును. 3వ పీఠికనుచూడుము— పత్రముసంఖ్య 15—

(2) సాంఖ్య యోగమనగా శరీరఉత్పత్తి

24 ఇంద్రియములుగలది.

29 సాంఖ్యయోగమనే శరీరఉత్పత్తి మొదలైన లక్షణములు అరంభమునుంచి 16వ పత్రములు 73 సంఖ్యలు గలపద్ధతులు 2వ ప్రకరణముచూడుము.

30 శృతి॥ (15) సాంఖ్యయూత్మరూపవిచారకంబు॥ శృతి॥(16) సాంఖ్యదేహ విచారణంచ॥ తా॥ శరీరలక్షణఅవయవాంగములు తేటగా తెలియపర్చి బ్రహ్మాఇస్త్రీశక్తిగల వాడని తెలియపర్చును. తెలివిగలుగును. ఇంద్రియజ్ఞానులుగా చేయును. ఇంద్రియములను బలపర్చెదమే భువిసారము అఇంద్రియముల బలమును తగ్గించెదమే బ్రహ్మజ్ఞానము 16వ పత్రమునుంచి 40వ పత్రమువరకుచూడుము.

(2) తారక యోగమనగా తత్వజ్ఞాన పరిభాషము.

4 వ పీఠిక.

31 (4వ పీఠిక) తారకయోగమును గురించియున్న స్తోత్రమును పఠించినవారు పుణ్యాత్ములగుదురు. 4వ పీఠికను చూడుము. పత్రము సంఖ్య—41

తారక యోగమనగా తత్వజ్ఞానఉత్పత్తి.

32 తారకయోగమనే తత్వజ్ఞానము అరంభమునుంచి 177వ పత్రములవ 461 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు 3వప్రకరణము చూడుము.

33 లౌకిక, కర్మ, కర్త, క్రియలుంబొరయక అందువలనను, అంటక మిశ్రమైనసగా సంచరించు విధమున్ను, గృహస్థధర్మమార్గమును జరిపించే విధమున్ను, జనన మరణములు, పునర్జన్మములు, ప్రారబ్ధకర్మములు, పునర్వివాహము, పూర్వజన్మమందు చేసిన (1) పాపము (2) పుణ్యము (3) భక్తి అనుమూడు ఫలములు ఈజన్మమందనుభవించుచు ఈజన్మమందే అంత్యకాలమువరకు చేయునట్టి (1) పాపము, (2) పుణ్యము, (3) భక్తి, అనుమూడును ఆగామిసంచితములుగానుండి అనగా మూటగానుండి మరుజన్మమందు లభించేవిధము మొదలయినటువంటివి తెలియపర్చి శ్లో॥ (17) "తారకంబు మనస్సుద్ధి కారకంబు" అను శ్లోకబట్టి బ్రహ్మజ్ఞానము సాధించుటకై మనస్సుశుద్ధిచేసే విధమున్ను, ఉల్లమును భక్తిమార్గమువలన రంజింపం జేసును. తత్వజ్ఞానులనుగా జేసును. విమలులనును. అనగా నిర్మలులనును. సద్గతిజెందుటకు అర్హులగును.:—

34 నరకలోకములు ఐదు. వాటి—వాటి—పేర్లున్ను కనుపర్చును.41వ పత్రమునుంచి 217వ పత్రమువరకు చూడుము.

3 అమనస్కయోగమనగా బ్రహ్మజ్ఞాన ప్రభావము.

5 వ పీఠిక.

35 (5 వ పీఠిక.) అమనస్కమును గురించిన స్తోత్రించిన స్తోత్రమును పఠించినవారు బ్రహ్మజ్ఞానము పొందుదురు. మోక్షమార్గము తెలుసుకొని మెదురు. (5 వ పీఠికను) చూడుము.—పత్రము సంఖ్య—218.

అమనస్కయోగమనగా బ్రహ్మజ్ఞానఉత్పత్తి.

36 అమనస్కయోగమనే బ్రహ్మజ్ఞానము ఆరంభము నుంచి 102వ పత్రములు 420 సంఖ్యలుగల పద్యములు, 4 వ ప్రకరణము చూడుము.

37 శ్రుతి॥ (18) "అనుభవజ్ఞాన మమూల్య మబ్బు గాన" అన్నందు
వలనబట్టి బ్రహ్మజ్ఞానమును, వేదములను, మాత్రి—మంత్రార్థ—మం
త్రమూల—మంత్రసారములతో బీజాక్షరమంత్రములను—పూజ, పుణ్య
స్నానములు, పుణ్యక్షేత్రములు, పుణ్యనదులు, శ్రీరాములవారి జనన
ము, రావణుని యుద్ధము. సైగాగ్యగములు తెలుపును. విద్యాబోధకము
లు, వాటి—వాటి—పేర్లతో తెలుపును. పరిమాణమును, ఆశ్రమలక్ష
ణము. 219వ పత్రమునుంచి 320వ పత్రములవరకు చూడుము.

4 పరిపూర్ణయోగమనగా సకలత్యాగము చేసుకున్న పరిపూ
ర్ణజ్ఞానిపరిభావము.

6వ పీఠిక.

38 (6వపీఠిక) పరిపూర్ణమును గూర్చి ప్రారంభించిన స్తోత్రమును
పఠించి పరిపూర్ణమును గుర్తెరిగిన వానికి పునర్జన్మము లేదు 21వపత్రి
ముచూడుము.

39 పరిపూర్ణమనగా సకలముత్యాగముచేసుకున్నవారికి ఐక్య
సంధానము—పారమార్థికముకలుగును—పరిపూర్ణముఆరంభమునుం
చి 61 పత్రములు 184సంఖ్యలుగల పద్ధతులు

5వప్రకరణము

40 అనంతంగావై వేద అనుస్మృతులను ననుసరించిచూడగా వా
టికగానున్నవి శృతి (9) ఋగ్వేదోథ యజుర్వేదస్సామవేదో హ్యథర్వ
ణః తా॥ వేదములు నాలుగు ఆవేదములసారాంశశ్రుతులున్ను ఆవే
దములు ఏర్పర్చిన ఋషుల పేర్లున్ను, సప్తమహాఋషులపేర్లున్ను షో
డశమహారాజుల పేర్లున్ను, షట్చక్రవర్తులపేర్లున్ను, అద్యులుఏర్పర్చిన
బ్రహ్మాదిముఖ్యకల్పిత నామములున్ను। శృతి॥ (10) గురుబ్ర
హ్మ గురుర్విష్ణుర్గురుర్దేవో మహేశ్వరః గురుస్సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ అను
వట్లుగురువుయొక్క మహత్యమున్ను శిష్యుల ధర్మమున్ను శృతి(21)

ప్రాపించు అనునట్లు భక్తిని చేకొనినవారు వైకుంఠపదవి పొందుదురని న్ని భగవత్సూత్రగాథయున్ను తెలియవచ్చును. విముక్తులగా జేయును. ముక్తికి అర్హులగుదురు. పరమార్థము నొందుదురు అనగా ఎక్కువైన నిజస్థితిగలుగును 321వ పత్రమునుండి 371పత్రముల వరకు చూడుము.

5 భగవంతుని ప్రభావము.

7 పీఠిక.

41—(7వపీఠిక) గ్రంథపూర్తిని గురించి స్తోత్రించిన స్తోత్రమును పఠించినవారికి జనన—మరణములు నశించి పరమార్థమును పొందుదురు. 7వ పీఠిక చూడుము.

6 గ్రంథపూర్తి ప్రభావము.

42 గ్రంథపూర్తి ఆరంభమునుంచి 8వ పత్రములు 12సంఖ్యలుగల పద్ధతులు 6వ ప్రకరణము.

43॥శ్లో॥ (22)గురుమూర్తింసదాధ్యాయేత్ అనునట్లు గురువును ధ్యానించు విధమున్ను ॥శ్లో॥ (23)అవని సతుస్తదంతునివహంబుల జోత్రవగ సత్యతుండవై అనునట్లు ఈజగమునందున్న సకలచరాచరములను అమృతుండై పోషించుచున్నట్టి ఆభగవంతుని ప్రఖ్యాతిని తెలియపర్చును 376పత్రమునుంచి 381పత్రములవరకు చూడుము.

ముఖ్యతాత్పర్యము

ఈగ్రంథమునందున్న :—

44(1) ప్రపంచసృష్టి గ్రహించినవారు మాయనుగుర్తెరిగినవారగుదురు.

45 (1) సాంఖ్యయోగమును గ్రహించినవారు ఇంద్రియజ్ఞాములగుదురు.

46 (2) తారకయోగమున్ను గ్రహించినవారు తత్వజ్ఞానులగుదురు. మోక్షమార్గమును కనుగొనగలుగు సద్గతి నొందుటకు అర్హులగుదురు.

47 (3) అమనస్కయోగమును గ్రహించినవారు [illegible] లగుదురు. పరమపదమార్గమును గ్రహింపగలరు. నిజస్థితిని గనగలరు.

48 (4) పరిపూర్ణయోగమును గ్రహించినవారు ముముక్షుల లగుదురు అనగా సకలం విడువనిచ్ఛగలవారగుదురు. ముక్తికి అర్హుల గుదురు. అనగా శివాత్మను పరమాత్మలో చేర్చుకొనే వారగుదురు. జీవుడు పరిశుద్ధుడగును. విముక్తులగుదురు అనగా సకలంత్యాగము చేసియున్నవారు బ్రహ్మైక్యమును పొందేవారగుదురు.

49 (5) భగవంతుని ప్రఖ్యాతిని పొగడి స్తుతించినవారు పరమార్థము పొందుదురు. వైకుంఠవాసులగుదురు. జనన—మరణములు వశించినవారగుదురు.

50 బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే ఈగ్రంథములో పైనుదాహరించిన యోగములకు ముఖ్యమైనవి (1)సాంఖ్యయోగము (2)తారకయోగము(3)అమనస్కయోగము (4)పరిపూర్ణయోగము (5)భగవత్ప్రఖ్యాతియోగముచే పంచరంగులుగా శోభించుచుండును. వీటిలో ప్రపంచము నందున—సకల—చరా—చర—భూతముల కోటిచర్యల స్థితియు నున్నవి. గ్రహించినవారు వైకుంఠవాసులగుదురు. వీటినిగ్రహించనివారు సిద్ధాంతులైనను పండితులైనను వైకుంఠపదవి పొందజాలరు. వీటినిగ్రహించనివారు భక్తులుగానున్నను మూఢభక్తులనబడుదురు. ఒకరికిబోధించేశక్తి కలుగజాలదు.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

51 ॥క॥(24) కోరినవారలకెల్లను। జేరును కైవల్యపదము [illegible]
దీ॥గోరని వారలకెల్లను। దూరము మోక్షప్రాప్తి యెన్ని త్రోవలనైనన్॥

జనులగుణములు.

52 వేదాంతసారంబు వేదాంతులెరుగుదురు. విద్యలోసారంబు విద్యార్థులెరుగుదురు, విరాగులకు ప్రేమ కనిపెట్టుటయును, గురువృత్తి

కుపేరిమశిష్యులకు బోధించుటకును, సుజనులకు ప్రేమచిత్తశుద్ధిశాంతాదిగుణములు రాజయోగప్రేమ దైవమంత్రరసంబును, భగవంతునిపై ప్రేమ భక్తులకును భక్తులపై ప్రేమ భగవంతునకు కలుగునటువలె ఇష్టవారికి కైవల్యపదవి చేరువగానుండును. పామరులకు మోక్షాప్తి మార్గముగా నుండునని ఈగ్రంధము తెలుపును—

63. ఈగ్రంథములోనున్న బ్రహ్మ క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాదులలో, బాల్య యౌవన, కౌమార, వార్ధక్యములోనున్న వారిందరిలో కలిమి గలవారు ఈబ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంధమును కొనడమునకు సహాయము చేయవలెను — లేమి వారుగానున్న వారును కొని చదివి ముక్తి పొందుటకు ప్రేమించవలెను. ధైర్యలక్ష్మితో సమానమైనదేదియు లేదుగాని సుజ్ఞానధైర్యలక్ష్మి యనియు అజ్ఞానధైర్యలక్ష్మియనియు రెండుగలవు. వీటిలో సుజ్ఞానధైర్యలక్ష్మి వలన మోక్షము ప్రాప్తించును. అజ్ఞానధైర్యలక్ష్మి వలన నరకము ప్రాప్తించును.

64 సుజ్ఞానధైర్యలక్ష్మిని పొంది సుజ్ఞానకార్యములను జరుపువారే సాంప్రదాయకులు. ఎప్పుడున్ను ధైర్యలక్ష్మిని విడువకూడదు. అధైర్యలక్ష్మిని పొందకూడదు. సామెత॥ జాగ్రతః భయంనాస్తి అనునట్లు జాగ్రత్తగానున్న వారికి భయము లేదు.

కలిమి లేములు కావటికుండలు.

65॥ పద్యం ॥(25) సిరిదావచ్చినవచ్చును। సలలితముగ నారికేళజలముల భంగిన్। సిరిగాపోయినపోవును। కరిమ్రింగిన వెలగపండుగదరా సుమతీ॥

అదెట్లు భాగ్యలక్ష్మి వచ్చునపుడు టెంకాయయందలిజలము వచ్చునట్లువచ్చును. పోవునపుడు ఏనుగభక్షించిన వెలగపండులో గుంజుహరించినటువలె హరించిపోవును. ఈ రెండున్ను అశాశ్వతములు. శరీరముతో నశించిపోవును. తనతో కూడ రావు.

56॥ పద్యా (26) వ్యాపింపజెందకవగవక। ప్రాప్తించిన లేశమైన పదివేలనుమరా। తృప్తింజెందిన మనుజులు। సప్తద్వీపంబులందుచక్కంబడునే॥

అనునట్లు గృహస్థధర్మములోనున్న వారుగాని ఇతరులుగాని తమ తమకుగలిగే చింతలన్నియు మనస్సునందుంచక తమకులభించేవస్తువులు లేశమైనను వాటినే గొప్పగానెంచుకొని తృప్తిజెందినవారే యోగ్యులు. సిరి—సంపదలు దైవయోగము వలనగలుగును—అనగా—వారి వారి—అదృష్టము వలన గలుగును—చింతించినను లాభములేదు.

ముక్తిమార్గము

57 తత్వము (27) మూనాడి మన్నలమునచ్చటగని—యుప్పొంగకే మనసా॥ ఈ—పాంచభౌతికశరీరము—బొంకనపుడు—నీ—ప్రాప్తియే మనసా॥మూ॥

58(2) మానవజన్మము—ఎంతో దుర్లభ—మిది యెరుగవె ఓమనసా। ఇంక। హీనజన్మములు—నెత్తక—మోక్షము—తెక్కజూడు మనసా॥మూడు.

59 (3) హింస్య—అసత్యము—అసూయ—క్రౌర్యము—వ్యభిచారమును మనసా।ఇవి—పరిత్యక్తమునీ—బ్రతుకునథోగతి పాలు సేయు మనసా॥ మూ॥

60 (4) కామక్రోధ—వికారసంగమును—కడతేర్పకు మనసా॥ ఈ—భూమివిత్తాదనీ—భోగముస్థిరమని బోర్లబడకే మనసా॥మూ॥

61(5) వారి—వీరికివి—వాకలు బెట్టగ—వలదే ఓ మనసా నీ—దారిలోన—నీచర్యలోను గలతప్పులెంచుము మనసా॥మూ॥

62 (6) దారాపుత్రాదుల మరి సోదరులపై (అతి) ప్రేమవడకె ఓమనసా।యమదూతలువిలువగ—తోడువడరు—బంధువులెవ్వరు మనసా॥మూ॥ అనుతత్వమును బట్టి తుగ్రంథమునను సరించి చిత్తశుద్ధి

పొంది మోక్షమార్గమును కనుగొనినవారు ధన్యులగుదురు. ఈవిష యములో సద్గోష్టిని విని తెలిసికొనవలెను. అనగా మంచిసంభాషణ.

జాగ్రత: భయంనాస్తి ఇందులో రెండు విధములు గలవుఅవి అనగా:— దైవజాగ్రత। లౌకికజాగ్రత॥ వీటిరెంటిని మనసావహించు కొని మెలగుచున్నయెడల యేమియొక్క-కొరత లేక యెప్పుడప్పి పరము వేదమోక్ష మార్గమునను నాదురు. మఱియెన్ని—ఎవరికివారే—యమునా తీరే॥ అన్నజనశ్రుతిని కూడా మతిలోనుంచి ఈగ్రంథమునను సరించి బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది మోక్షమార్గమునకనుగొని పరమపదము జెందినవారే వైకుంఠవాసులు.

64 ఈగ్రంథమునందున్న 207—259 పత్రములలోనున్నవ ట్కర్మలవివరము.

(1) యజన(2) యాజన(3) అధ్యయన (4) అధ్యాపన (5)దాన (6)ప్రతిగ్రహ ఈఆరున్ను షట్కర్మలనబడును.

(1) యజనఅనగా:—యజ్ఞముచేయు హవిస్సులను ఋత్విజులు.

(2)యాజన—అనగా—యజ్ఞము చేయించువారు యజ్ఞమందుగల అగ్నిహోత్రమందు హవిస్సులను ఋత్విజులు వ్రేల్చిహోమము చేయుదురు. ఆఫలముయజ్ఞము చేయించేకర్తకు వచ్చునుగాని ఆఋత్విక్కులకు రానేరదు.ఆకర్తకు మోక్షము లేదుగాని పుణ్యలోకమునందు భోగభాగ్యము లనుభవించిన పిదప ఇహలోకమందు పునర్జన్మములో పురుషుడుగానో స్త్రీగానో జన్మించి మంచిఐశ్వర్య వంతులగుదురు.

(3) అధ్యయన—అనగా—వేదములు చదవడము.

(4) అధ్యాపన—అనగా—వేదములు నేర్పించడము.వీరిరువురు వైకుంఠ వాసులగుదురు.

(5)దానమనగా దానమివ్వడము.

(6) పరిగ్రహ అనగా దానముపుచ్చుకొనటము. పిరు చేసినసత్కర్మ-
ములవలన పుణ్యలోకము నందు భోగ భాగ్యము లనుభవించిన పిదప
ఇహలోకమునందు పునర్జన్మములో పురుషుడుగానో—స్త్రీ—గా
నో జన్మించి మంచి ఐశ్వర్యవంతులగుదురు—.

65 దివ్యమైనట్టియువంటి వేదాంతమార్గమును పెడమార్గమున బెట్టివిప
రీతమార్గముగా తెలిదివ్వుచు బోధించు వారు శుష్క వేదాంతులన
బడుదురు. కార్య గురువు లనబడుదురు. కృష్ణలీలలనే కామకీర్తనలు వ్రాసి
కవిరాయులు వెల్లడి చేయుచున్నారు. ఇది దైవనింద యగును. వ్యభి
చార, జారత్వమునకు తావువాదియగును. అట్టి గ్రంథము పాపమునకు కుదుర
గును. అట్టిగ్రంథములను చూడకూడదు. తాను చెడ్డ కోతి వనమంతా చె
రిపినట్లగును. అభోధ॥ శ్రుతి॥(28) జ్ఞానహీనానాం॥ తా॥ జ్ఞానహీనులకు న
మ్మశింపను గాని॥ శ్రుతి॥(29) జ్ఞానచక్షుషాం॥ తా॥ జ్ఞానదృష్టిగలవారికిసం
మతించదు. జ్ఞాన—అజ్ఞాన—బోధ మధ్యనున్న మేలు కీడు ఆగ్రంథ
ము ననుసరించి గ్రహించుము

66 శ్రుతి॥ (30) "ఆత్మబుద్ధి స్సుఖంచైవ" అనునట్లు తనఆత్మను జ్ఞాన
వెలుతురు వలన కార్యములను జరిగించు కొనువారు కడతేరగలరు

67 శ్రుతి (31) "అజ్ఞానతిమిరాంధస్య" అనునట్లు తన అజ్ఞానమనే
చీకటి వలన కార్యములను జరిగించు కొనువారు కడతేరలేరు.

68 శ్రుతి॥(32) "యద్భావ్యం తద్భవతి॥" అనునంస్కృత భాషలో దీనికి
అనేక అర్థములు గలవు ఎదటి వాని మనోవికారమువలెనే—తన మ
నోవికారము అటు వలెనే పుట్టును—ఎట్లా తలంచితే—అట్లాగే
అవును.

69 జగములో నున్న కొందరు జనులు నిష్టవేదాంతము నేర్చుకొని
గురువులను భక్తులను గ్రంథములను తిరస్కరించుచు ఒకరియములను
వచ్చిన గ్రంథమును తనకు తట్టించినంత యంతమునకు గ్రంథము. ల

కానివారిని కానివివ్వక అందుకు తగిన మిట్టవేదాంతము చెప్పుచు తిరిగ దక్షిణ మ్మివారు—నమ్ముదురు. నమ్మనివారు నమ్మరు—ఇట్టి దుర్బోధలు చేసే కార్యగురువులు అనగా ఉదర పోషణ జరిగించు కొనువారు న రకపాలగుదురు సుమా. ఇట్టికుమ్మ... కగానీతికుల మిట్ట వేదాంతకులనే, కార్యగురువుల, బోధను చెవిని బెట్టకుము. తిండిపోతులు కోరికలు కోరుదురు.

70 శు్రిసి॥(33)కం.దుర్జన సాంగత్యంబున। కష్టంబులు గలిగివారు కడతేరరుగా। సజ్జన సాంగత్యంబున। సౌఖ్యంబులు కలిగి వారు కడతేరుదురె మనసా॥తా॥దుర్జనసాంగత్యంబున కష్టములు కలిగి కడతేరరు. సజ్జనసాంగత్యంబున సౌఖ్యములు గలిగి కడతేరుదురట—

71 గీ.—(34) చెప్పినవారితో స్నేహంబుచేసి రేని। కీడుతప్పక పరునకు ముట్టుచుండు అనువాక్యములను పెడచెవిని బెట్టి॥గీ॥(35)మంచివారితో మైత్రిఘటించిరేని—మేలు జనులకుకలుగును చాలగాను. అనువాక్యములను మదిని దలపి నడిచినవారే యోగ్యులు.

72 సామెత॥ (36) సహవాస దోషమున గుణాఢ్యవంతి॥అనునట్లు ఎట్టి సాంగత్యము చేయుదురో అట్టిగుణములు పొందుదురుగావున—

73 హిందూమతస్థులలో ఏకులస్థులవారైనను జ్ఞానశీలురైన గురువుల వారివల్ల ఏకులస్థులుగానున్న వారును నిస్సందేహముగా జ్ఞానోపదేశము పొందిన యెడల చాలాదుర్గుణములుమానును. ఈ గ్రంథము పఠనచేసినందు వలననున్ను దుర్గుణములు నశించి సద్గుణములుకలుగును.

74 గురువుల ప్రఖ్యాతి—

జగద్గురు—వనగా—త్రిలోకములు పరిపాలించేవాడు—సృష్టి—స్థితి—లయములకు—కర్త. నరుల—పాప—పుణ్య—భక్తిని—బట్టి వారి—వారి—కర్మలకు తగినఫలముల నిచ్చేవాడు—

7 సద్గురువు — | అనగా — పరిపూర్ణజ్ఞానులు అనగా బ్రహ్మ
76 కారణగురువు — | మహిమను కనుగొనిన వారు. సకలం
77 విహితగురువు — | త్యాగము చేసికొని బ్రహ్మనే ధ్యానించు
వారు — వీరే పరిపూర్ణజ్ఞానులు.

78 గురువు — అనగా — జ్ఞానశీలుడు — క్షమ — శాంతి — ఆశాపాశములను ఖండించునది — మోహమార్గమును బాపు ప్రభుత్వ. గురువును నరుడని భావించకూడదు.

జ్ఞానిలక్షణము

79 — ఈ గ్రంథము చదివిన మనుజుడు వినిన మనుజుడు జ్ఞానశీలతగల గురుబోధ వినిన మనుజుడు ఇది ఒప్పు అది తప్పు అని చెప్పక కపటి న్యాయమార్గమునే ప్రవర్తించుచుండును. ఎల్లకార్యములయందు స్వభావవిహితమైన బుద్ధితో మెలగుచుండును. అతనికి దేనిపైనను రాగాను — రాగములుండవు. అట్లు మిక్కిలి విరక్తిచేత కార్యములు చేయక యుండడు. అనగా అతడు ఒకదాని పైనను ఎక్కువ లక్ష్యము లేక కార్యములు జరిపించుకొనుచుండును. అతనికి వైరాగ్యముగాని వాంఛగాని అపరిమితముగా నుండదు. అన్నియు సమముగానే యుండును. ఇతరులనెవ్వరి నిదూషింపడు. భూషింపడు. తానే కార్యమునందును కోపపడడు. ఇతరుల సమాచారములను తాను చెవియొగ్గి పూనికతో వినడు. గృహకృత్యములయందు క్రమముగా జరుపుకొనును. జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియములనగా — జ్ఞానేంద్రియములనగా (1) చెవులు (2) దేహము (3) నేత్రములు (4) నాలుక (5) ముక్కు — కర్మేంద్రియములనగా (1) నోరు (2) చేతులు (3) కాళ్లు (4) స్త్రీ — పురుషుల మర్మస్థానము — వీటిని చెడు కార్యములకు పోనివ్వక వీటికి రాజైన మనస్సును వశపర్చుకొని ఇతర చింత లేక

ర్పుగలిగి వేరుపుతోనుండును. ఇతకేగ్రహస్థధర్మమార్గమునందు జ్ఞాని యనబడును.

జనులస్వభావము.

80 సజ్జనులు—ఎల్లప్పుడు భగవచ్చింతలోనేయుందురు.

81 దుర్జనులు—ఎల్లప్పుడు మన్మథుని కేళీవిలాసమే చాలాకో కుదురు.

82 సజ్జనులు—ఎల్లప్పుడు భగవంతుని నామకీర్తనలు పఠనచేయు చుందురు.

83 దుర్జనులు—ఏవేళను దాసులనుచూచి పరిహాసము చేయు దురు.

84 సజ్జనులు—సకలప్రాణికోట్లను తమవారిగా సమముగానే యెంచుదురు.

85 దుర్జనులు—సకలప్రాణికోట్లను తమవారిగా సమముగా నెంచక అన్యాయపడుదురు.

86 సజ్జనులు—శరణన్నవారిని ప్రాణమైననిచ్చి సంరక్షణచేయు దురు.

87 దుర్జనులు—సకలవార్యలు- దుష్టకార్యములచే తమపొట్ట నింపు కొనయుదరు.

88 సజ్జనులు—సంకటములు వడేసంసారమునందు నీతిపవిత్ర ముగాసంచరించుచు వేంకటవిఠలుని వినావేరొక యెంచరు.

89 దుర్జనులు—సంకటములు వడేసంసారమునందు చాలాకో రిక గలవారై వేంకటవిఠలుని మరచియుందురు.

90 పైనిచెప్పినప్రకారము సజ్జన—దుర్జనులలో కొట్టిముద్రలైన టువంటిచర్యలున్నవి. గ్రాహింపుడు. గాన ఈగ్రంథము ననుసరించినం దువలన దుర్జన సాంగత్యమును నివర్తిచేసికొని సజ్జనసాంగత్యమును

పొంది॥ శ్రుతి॥ (28) భక్తే మాత్రం విద్యను అనుసరించినబట్టభక్తి సాధిం
చువారే పరమపదము జెందగలరు. సత్యజ్ఞానానందుని చెందగలరని
అర్థమగును. సజ్జనత్వమే బ్రాహ్మణత్వము, దుర్జనత్వమే చండాల
త్వము.

91 వేద॥ శ్రుతి (37) వేదవేదార్థ శబ్దార్థం। త్రైలోక్యం మాతృ
రూపిణి —

92 ॥ తా॥ ఓం ఈ వేదార్థ శబ్దార్థము త్రిలోకములకు తల్లిస్వరూ
పమయినటువంటిది.

93 వేద॥ శ్రుతి (38) జ్ఞాతవ్యం వేదవాక్యంచ। బుద్ధిసర్వప్రయ
త్నత ॥

94 ॥ తా॥ వేదవాక్యము ను ఎవరు భోధపడు చున్నారో వారు
సర్వప్రయత్నములయందున్ను బుద్ధిగలవారని చెప్పబడుచున్నది—

95 వేదశ్రుతి॥ (39) వేదశబ్దం న జానాతి। సర్వథా సర్వశాస్త్రవిత్॥ వేద
శబ్దముయొక్క రహస్యము ఎవరెరుగరో వారు ఎన్ని శాస్త్రములు
చదివినా వృథా అని వేదశాస్త్రములు చెప్పుచుండగా భగవత్స్మరణ చే
సితే పాపము లేలవచ్చునని ఆలోచించి ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించిన వే
దశ్రుతులనుపఠించి కడతేరవచ్చును. ఎవరైనను వేదములను ధారాళ
ముగా పఠించవచ్చునని వేదశ్రుతులు పలుకుచున్నవి. ఇదిగాక ఋగ్వే
దసారమైన స్తోత్రప్రకరణములలో శూద్రులకు యజుర్వేదవుపదేశము
లు చేసినదని చెప్పియుండలేదా? అధర్వణ వేదమంత్రములు శూద్రులు
భ్యసించవలదా? ఈ ప్రకారముగా కృతయుగము త్రేతాయుగము ద్వా
పర. యుగములలో వేదములు నాలుగు వర్ణాస్తులున్ను సమముగా
అనుష్ఠించబడియుండగా ఈ కలియుగములో మాత్రం వేదములు శూ
ద్రులు పఠనచేయకూడదని చెప్పుమంత్రి భేదములు ఏమి? యజుర్వేద
అధ్యాయము లోరెండో శ్రుతివాక్యము।

96॥ శ్రుతి (40) యుధేమాంవాచంకళ్యాణీ—మావదానిజనేభ్యః। బ్రహ్మరాజన్యాభ్యాగుం—శూద్రాయచార్యాయచ—స్వాయంచారణాయచ॥ అనినాలుగు జాతములు వేదములు పఠన చేయుమనియున్న దేయజ్ఞాన వేదపారసంగ్రహము" అన్నగ్రంథములో ప్రచురపరచియున్నారు ఇదిగాక ఎవరైనను వేదాంతమార్గమును కనుగొనినవారే ద్విజులు అనగా బ్రాహ్మణులు అనగా॥ శ్రు॥(41) బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః॥ అనగా బ్రహ్మజ్ఞానము పొందినవారే బ్రాహ్మణులుఅని ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందము చేత తెల్లముగా తెలియువచ్చుచున్నది. (ఈ విషయమై 260 వ పత్రం 208 వ సంఖ్య నుంచిచూడుము.) ఇట్లుండగా శ్రీమహా భారతము అనుశాసనిక పర్వములో శూద్రులవిషయమై ప్రచురపరచిన వాక్యములను నమ్ముటకు వీలు లేదు. మరిన్ని—శూద్రులవిషయమై వ్రాసినది కపటమాత్రముగా నున్నదనుటకు సందేహము లేదు.

—భగవత్స్మరణ—

97 ॥శ్లో॥ (42) శతవర్షాణిజీవతి। మరణంనిశ్చయంజగత్ ॥ తా॥ జగమునందున్న జీవకోట్లుయావత్తు నూరు సంవత్సరములు జీవించినను మరణమునిశ్చయము. అంతము లేని భగవత్స్మరణకు మించినవస్తువు యేమియు లేదు. గనుక అట్టి కైంకర్యమనే భగవత్స్మరణ ఎవరుచేయుచున్నారో అట్టినిజభక్తునియందు భగవంతుడు ప్రసన్నుడగును. అనగా భగవంతుడు సంతుష్టిని పొందును. నిదపలభక్తి హెచ్చు నిశ్చలది అభక్తునకు భగవంతుడు దర్శన మిచ్చును. కైంకర్యమనగా భగవంతునకు చేయు సేవయని అర్థమగును.

98—ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథపత్రములను లెక్కించి చూడగా 381—పత్రములగును. ఈ పత్రములలోనున్న సంఖ్యలు 303 రత్నములగును. ఆరత్నములను చదివి జల్లించివెదకి నిశరమైన

రత్నమును కనుగొని (మేలిమి బంగారు వస్తువులలో, వజ్ర, వైడూర్య గోమేధిక, మరకత, మాణిక్య, పుష్యరాగ, నీలములు మొదలైనవి వంటివి స్థాపించినట్టువలె) ఆరత్నమును మనస్సునందు స్థాపించుకొన్న యెడల పరమపదము నొందగలరు. జననమరణములు నశించునని ఈగ్రంథము తెలియపర్చుచున్నది.

99 ఈగ్రంథమునందున్న ఒక్కొక్క సంగతి రత్నముల మూటయని తలంచవచ్చును.

110— ఈగ్రంథము వ్రాసినవారు ఇందున్న బీజాక్షరీ మంత్రములను ఈగ్రంథము పర్చిన జ్ఞానశీలత గల గురువు శ్రీ శోభితురాలయిన నందిగాంతుల శమ్మగారి వలన జ్ఞానోపదేశము పొందినట్టువలెనే భావించుకొని త్రికరణశుద్ధిగా పఠించేవారి శ్రుతి—(4) పునరపి జననం—పునరపి మరణం—అను శ్రుతి నిబట్టి జనన మరణములు నశించి పరమపదము నొందుదురు. ఇటువలెనే ఈగ్రంథమునందున్న వేదశ్రుతులలోనున్ను అనేక గ్రంథములలోనున్ను పరిచరపరచి యున్నారు.

101—॥శ్లో॥ (44) గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణు। గురుర్దేవో మహేశ్వరః। గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ। తస్మై శ్రీగురువేనమః॥

॥తా॥ గురుడే బ్రహ్మ గురుడే విష్ణువు, గురుడే మహేశ్వర సదాశివులు. ఈపంచకర్తలే, సాక్షాత్పర బ్రహ్మస్వరూపుడని గురుని భావించుకొని తస్మైశ్రీ గురువేనమః అనునట్లు గురువులగువారలకు ఎవ్వరైతే నమస్కరించుచున్నారో వారే సత్యజ్ఞానుల నబడుదురు—

102— గురువులగు వారలు వాక్యాలముగా ఉపదేశమిచ్చిన మంత్రములను గాని—వారు చేసిన గ్రంథములయందు చెప్పిన మంత్రములుగాని గుప్తిగా పఠించినవారు వైకుంఠవాసులగుదురు.

108 పరమపదము. పరమార్థమనునది మహాసౌఖ్యమయిన నివసముగలిగినది. ప్రకృతిద్వయము లేనిది, ఆరహస్యము కనుగొని చెప్పు

టూరు అలవికానిది. ఆదినిశాము రూపము లేనిది. తామున్సృష్టించినఅయ్యం వలన ఉపచార వర్తనగా విధాతలనే అచల పరిపూర్ణ బ్రహ్మ యని కల్పితనామము వహించిన బ్రహ్మమే స్వయంభువుడు, అనగా తనకుతానే ఉద్భవించినవాడు, ఒకరివల్ల సృష్టించ బడనివాడు, నిరామయుడు, అనగా రోగములు లేనివాడు, నిర్జరుడు అనగా ముదిమిలేనివాడు, అంతములేనివాడు పుట్టు గిట్టుటలు లేనివాడు, అనగా, చావుపుట్టుకలు లేనివాడు, స్వప్రకాశి, నిర్భయుడు బట్టబయలుగనున్నాడు, యుగములను భూతములను సృష్టించేవాడు ఆభూతములను పోషించేవాడు, కడపట, ఆభూతముల కర్మానుసారముపట్టి వారి—వారి ఆయుస్సుముగించిన తోడనే ప్రాణులను రప్పించుకొను చుండువాడు. మరల భూతములకు వారి వారి కర్మానుసారమును పట్టి పునర్జన్మము ఆయుస్సు కలుగచేయువాడు—కలుగచేయనివాడు.

104 పునర్జన్మము లేనివాడు ఒకడే పరమాత్మం ప్రథమదేవత శివుడనబడును. త్రిమూర్తులు వకరే యగుదురు.

105 యుగములు మారునపుడు వైకుంఠము జెందిన భూతములు మరుయుగముకు రాక వైకుంఠ వాసులుగానే భగవత్స్వరూపులుగా నుండురని ఆర్యులు చెప్పిన వాక్యము.

106 యేమిరా వ్రాసినావనే తలంపు తలచకుడి, యిందున్నగ్రంథ ఆరంభము 1 టపేటికనుంచి చదువుడి, ఆనందించుడి. మోక్షము చెందుడి. క్షమించుడి.

107 ఈగ్రంథము నెవరు ఎవరు చదివినను ఆవాక్యములు ఒకరికి బోధించ నటువలె నున్ను భగవంతునితోను స్మరించి నటువలె నుండును.

108 ఈగ్రంథము చదివినవారికి వినినవారికి సకలైశ్వర్యపుత్ర పౌత్రసామ్రాజ్య వృద్ధికలుగును.

109 ఈగ్రంథమును పఠించిన పురుషులకు బాలురకు— స్త్రీలకు బాలికలకు వారి—వారి వాక్కులును మనస్సులును పవిత్రము లగును. అత్యంతానంద ప్రదము.

110 గ్రంథపరిత్రాణము. ముగిసెను.

111 ఇహ—పరలోకములకు కర్తయైన

ఈ శ్వ రు న కు

న మః న మ స్కా ర ము.

—

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

వినాయకుని స్తోత్రం.

తొండము యేకదంతమును తోరపు బొజ్జయు. వామహస్త
మున మెండుగ మ్రోయు గజ్జెలును మెల్లని చూపుల మం
దహాసమున కొండొక గుజ్జురూపమున, కోరిన విద్యలకెల్ల
నొజ్జవై యుండెడి పార్వతీ తనయ ఓయీ గణాధిపనీకు
మ్రొక్కెదన్

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః
గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ తస్మైశ్రీగురవే నమః 1

శ్లో॥ బ్రహ్మానందం పరమసుఖదం కేవలం జ్ఞానమూర్తిం అను
వేదశ్రుతిని బట్టిన్ని.— 2

శ్లో॥ ఆహారనిద్రాభయమైథునాని సమానమేతత్పశుభిర్నరాణాం
జ్ఞానం నరాణామధికం విశేషో జ్ఞానేన హీనః పశుభిస్సమానః॥
అను స్మృతిని బట్టిన్ని.— 3

4 ।తా। ఈ మానవజన్మమునకు బ్రహ్మజ్ఞానముపొంది మోక్షము సంపాదించుటయే ఫలము, ఆత్మజ్ఞానములేని మానవులు పశుప్రాయులని ఎన్నబడును

5 ఈ కలియుగమునందున, మానవజన్మమెత్తిన మనుజుఁడు ఎల్ల ఎట్లైన జ్ఞానముపొంది మోక్షము సంపాదించుటే ఫలము గనుక అజ్ఞానము తొలగించి సంపూర్ణజ్ఞానము కలుగుటకై అనేక గ్రంథములను పరిశీలించి ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథము వలన మానవులు కడతేరుటకు బ్రహ్మజ్ఞానము తేటతెల్లగా తెలియుటకై సాధారణమైన తెలుగువారికి మాటలచే ఆ బ్రహ్మజ్ఞానముయొక్క అన్వయం వచనకావ్యముగానున్ను అందున అచ్చటచ్చట (1) ఇతిహాసములు (2) పురాణములు (3) వృత్తాంతములు (4) సామెతలు (5) దృష్టాంతములు ఇట్టివి మొదలైనటువంటివి ప్రయోగించి గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గమున నుండి కష్టనష్టములు ద్రవ్యవ్యయము కలుగకనే సునాయాసముగా బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది మోక్షము చెందుటకై బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథముగా చెప్పబడి అన్యులకుఁగూడ సమానమైనటువంటి వాక్యములచే రచియింపబడినది

(6) బ్రహ్మజ్ఞానమే పరమపదమునకు ప్రధానమైనదని వేదములు ప్రతిపాదించుచున్నవి.

(7) ఈ బ్రహ్మజ్ఞానమనే బోధ శివమతస్థులకున్ను విష్ణుమతస్థులకున్ను అనుకూలముగా నుండును ఇందులకు సందియము లేదు.

(8) ఈ గ్రంథమునందున్న సంగతులు విన్నవారికి చెవులకానందమై వెలంగుచుండును.

(9) ఈ గ్రంథమునందున్న శ్లోకములను భక్తితో విన్న మాత్రముచే సత్ఫలము గలుగును.

10 ఈ గ్రంథమును శ్రద్ధతో పూజించినను దురితజాలంబులు తొలగిపోవును.

11 హిందువులలో నాలుగు వర్ణముల వారిలో బాల్యయౌవన కౌమార వృద్ధులు మొదలైన వారగు పురుషులు స్త్రీలు ఈ గ్రంథమును పొంది ప్రతి రోజున పారాయణము చేసినను వినినను విదేహకైవల్యంబునం బొందుదురనుటకు సందియంబు లేదు.

12 గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గములో నున్న పెద్దలైనవారు బాలులకు బాలికలకు కూడా ఈ గ్రంథమునందు అన్వయమౌతూ యున్న (1) పతివ్రతాధర్మము, (2) రజోగుణము. (3) తమోగుణము (4) శాంతగుణము (5) జననమరణములు (6) ఆయుర్దాయము (7) పుణ్యపాపములు (8) సుఖదుఃఖములు (9) కలిమిలేములు (10) ప్రారబ్ధకర్మములు (11) పునర్జన్మములు (12) మతఆచారములు (13) హింస (14) అహింస (15) అరిషడ్వర్గములు ఆరు (16) రాగద్వేషములు ఏడు (17) ఈషణాత్రయములు. మూడు, (18) ఆశాపాశములు నాలుగు (19) పంచభూతములు ఐదు (20) మంచి చెడ్డలు (21) స్వర్గనరకములు ఇవి ఉండబడ్డటువంటి నీతులు కీడు గల సంగతులను బోధించిన మొదల వారికి జ్ఞానము కలిగి యౌవనమునందే దుష్టకార్యములు చేయక బ్రహ్మజ్ఞానమును సాధించుచుందురు ఎవరైనను బ్రహ్మజ్ఞానమును సాధించినవారే బ్రాహ్మణులు బ్రహ్మజ్ఞానంతో బ్రాహ్మణో

13 ఈ కలియుగమునందలి జను లెల్లరును నల్పమతులు నల్పాయుష్కులు గనుక తపోయోగధ్యాన ధారణలచేత గడచే దుట మిక్కిలి దుర్లభమని యోచించి 'కలి సంతారా' పరిషత్తులకు ముఖ్యమైన వేదములను పూర్వము నిర్ణయించబడ్డవి. ఆ వేదములను ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించబడెను. వేదములను చదివిన మొదల మోక్షము లభించేలోనుండును

14 సప్తకోటి మంత్రములలో ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించిన మంత్రములే కలి మానవులు పఠించి కడతేరుటకు సులభమైనవని వేదములు తెలియపర్చుచున్నవి గనుక ఈ కలియుగమునందు ఆ మంత్రములే పఠించి చాలా భక్తులు కడతేరి యున్నారు. ఆ మంత్రములు ఆ మంత్రములయొక్క మంత్రార్థ, మంత్రమూల, మంత్రసారములతో బోధించిన వేదములను సహా ఈ గ్రంథమునందు సంపూర్తిగా ముద్రించబడెను వాటిని పఠించి మోక్షము సంపాదించవలెను గాని ఇంతకంటెన్నా ఎక్కువ ఉపాయము సమస్త వేదములయందు లేదు.

15 స్నానముల వివరణము అందుకు తగినమంత్రములు

16 మంత్రములు పఠించుట త్రైకాలములు.

17 అన్నము భుజియించే కాలమందు పఠించె మంత్రము.

18 మోక్షలోకములు 5 నరకలోకములు 5 ఈ లోకములు వాటివాటిపేర్లతో ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించడమైనవి ఇవిగాక.—

19 ఈ కలియుగమునందు ప్రథమమున చరా—చరములను రెంటిని సృష్టికర్త సృష్టించెను వాటి వర్ణాలన్నియు ఈ గ్రంథ

మునందు ముద్రించబడ్డవి ఈ రెంటివలననే ప్రపంచమున్ను ఈ గ్రంథమున్ను ప్రకాశింప బడుచున్నవి. దీని చూచి లోకు కనుగొన వలయును. దీని చూచి రుచి తెలిసి కొనవలయును.

20 ఈ గ్రంథమును మొదటినుంచి తుదవరకు చదివి సారాంశమును గ్రహించిన వారికి సువర్ణము దొరుకును. యేమో ప్రాప్తి నాను అనే తలంపు తలువకుడి. ఊహించుడి.

21 ఈ గ్రంథమునందున్న ముఖ్య తాత్పర్యము

1 ప్రపంచసృష్టి క్రమము		1వ ప్రకరణము
2 బ్రహ్మాలక్షణము		" " "
3 కర్మలక్షణము	సాంఖ్యము	2వ ప్రకరణము
4 తత్వజ్ఞానము	తారకము	3వ ప్రకరణము
5 బ్రహ్మజ్ఞానము	అమనస్కము.	4వ ప్రకరణము
6 బ్రహ్మములో ఐక్యమగుట పరిపూర్ణము		5వ ప్రకరణము

7 (19)వ సంఖ్యనందు చెప్పిన చరాచరముల రెంటి చర్యలు వీటియందున్నవి—వీటికి తగుమైనట్టి (1) ఇతిహాసములు (2) ఉపన్యాసములు (3) వృత్తాంతములు (4) సామెతలు (5) దృష్టాంతములు ఇట్టి మొదలైనట్టివి చాలాగలవు.

22 ఇహలోక ఆనందము, పరలోక ఆనందములని రెండు గలవు. చంకలు కొట్టుకుంటూ ఇహలోక ఆనందమహిమ గర్వము పొంది పరలోక కూపములోపడి దుఃఖించుటకంటె ఈ గ్రంథమును పొంది ఇహలోకములోనే పరలోక ఆనందము పొంది పరలోకములో సుఖించుట ఎంత మేలో గ్రహించుడి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

బ్రహ్మ చెప్పిన గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గమున నీతి ప్రవర్తకగా వర్తించుచు ఆత్మజ్ఞానమువలన ప్రపంచమాయాశక్తిని జయించి ఎప్పుడును భగవంతుని కొనియాడి చిద్విలాసము బ్రహ్మజ్ఞానానంద మనబడును. (సాంఖ్య, తారక, అమనస్క, యోగముల క్షేమ సాధనంగులుగా శోధింపబడును) ముక్తిపొందగలరు

పరమపద మార్గము—వైకుంఠము

ఈ గ్రంథమునందున్న బ్రహ్మజ్ఞానమును సాధించుకొనుటయే పరమపద మార్గము (Salvation) ముక్తి

మోక్షమార్గము—కైవల్యము

ఈ గ్రంథము నందున్న మంత్రములను త్రికరణశుద్ధిగా త్రికాలములయందు అనగా ప్రాతః కాలము, మధ్యాహ్న కాలము, సాయంకాలము, లేక ఎల్లప్పుడును, గురు, సిద్ధ, దృష్టి, ధ్యాన, ఈ నాలుగింటిని మనస్సునందు నిలిపి పఠించుటయే మోక్షమార్గము.

విదేహ కైవల్యము—బ్రహ్మైక్యము

ఈ గ్రంథము నందున్న సాంఖ్య, తారక, అమనస్క-ముల సారమును భుజించి పరిపూర్ణము పొంది బ్రహ్మములో ఐక్యము పొందిన వైకుంఠమే విదేహ కైవల్యము.

ఈ గ్రంథమును ఎవరు చదివినను ఆ వాక్యములు ఒకరికి బోధించినట్లవలెనున్ను ఆ భగవంతుని తాను స్మరించినట్లవలె నుండును

అవతారిక ముగిసెను.

2 వ పీఠిక.

ప్రపంచ సృష్టిక్రమము ఆరంభము.

[illegible]

(౧) [illegible]

(౨) [illegible]

[illegible]

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

మొదటి ప్రకరణము.

ప్రపంచసృష్టిక్రమము.

10 శ్లో॥ సకలజీవుల ప్రాణుల సృజించు నట్టి, కమలాసనుండవై,
(2) యునట్టి సమస్త జంతు నివహంబుల బ్రోవగ నచ్యుతుండవై
(3) ప్రకటముల జీవసంఘముల ప్రాణముల జంప హరించు రుద్రుడై
యునట్టి శ్రీమూర్తి లోకైకనగు నార్యునానంతుని మ్రొక్కి వేడెద॥

టీ॥ ఈ జగమునందు భూతములను సృష్టించను బ్రహ్మ యైనట్టియు
(2) ఆసృష్టించిన సకల చరాచరం జంతువులను పోషించను విష్ణు వైనట్టియు
(3) అట్లు పోషించుచున్న జీవులను చంపుటకు రుద్రుడైనట్టియు ఇట్టి త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూపుండైనట్టి భగవంతుని మ్రొక్కి వేడుచున్నాను ఈదిగువనున్న 18 వ సంఖ్యనున్న 8 వ ప్రకరణ తారకములో 6 వ ఇతిహాసమును చూడండి.

12 శ్లో॥ ఆహార నిద్రా భయ మైథునాని సమానమేతత్పశుభిర్నరాణాం। జ్ఞానం నరాణామధికం విశేషో, జ్ఞానేన హీనః పశుభిస్సమానః

టీ॥ ఈ మానవ జన్మమెత్తినందుకు జ్ఞానము పొంది మోక్షము సంపాదించుటయే ఫలము అట్టి జ్ఞానములేని మానవులు పశుప్రాయులని ఎంచబడుదురు.

1 కృతయుగం, త్రేతాయుగం, ద్వాపరయుగం, కలియుగం, ఇవి నాలుగు యుగములని ఎన్నబడును.

2 ఆదిని ఈయుగములు ఎటువలె ఎవరివల్ల ఉత్పత్తియైనదిన్నీ, ఉత్పత్తిచేసినవారు ఎటువలె ఉద్భవించిరని గ్రహించుటకై గ్రంథములను చూడగా, ఆగ్రంథములలో అనేకవిధములుగా ప్రచురించబడియున్న వాటిలోనివి కొన్ని సంగతులున్ను ఈకలియుగమునందున్న ద్వీపాంతరములలో నివసించియున్న పండితజనులవలన వివిధములుగా గ్రంథములలో ప్రచురింపబడిన వాటిలోని కొన్ని సంగతులను, పరిశీలించిచూడగా ఒకటి కొకటి సంబంధించనందున ఈయుగముల ఉత్పత్తిన్ని, ఉత్పత్తిచేసినవారు ఇటువలె ఉద్భవించినారని వక్కాణించుటకు అలవికాదు.

3 తుదకు యోచించగా ఈదిగువ నుదహరించిన ప్రకారము జలప్రళయము నందంతట స్వప్రకాశుండై ఆదిని యుగములను సృష్టించినవిధము ఆసృష్టికర్తకే ఆయన మహిమ ఆయనకే తెలియును.

4 ఆయనే స్వాయంభువుడు వకరివల్ల సృష్టించబడనివాడు.

5 ఆభగవంతుండొక్కడే సర్వభూతములయందు రహస్యముగానున్నాడు.

6 మాయాశక్తి ప్రపంచమందంతటను అలుముకొనియున్నది

7 ఆయన మహిమ కనుగొనుటకు ఎవరి శక్యముకాదు.

8 సర్వ ప్రపంచమునందు వ్యాపించియున్నాడు.

9 పుణ్యా పాపకర్మములచేతను, మాయచేతను, మొదలు, తుదయును, కనుబడని ప్రపంచముచేతను, అంటబడక, సృష్టికిరాని లయమునకు పోని, కేవల జ్ఞాన రూపుచే పరిశుద్ధుడై యున్నాడు

10 సకలచరా—చర—భూతములుండే—ప్రపంచము సం

దు రూపులేని, కేవలజ్ఞానరూపముచే వ్యాపించియున్నాడు.

11 సర్వ ప్రపంచము, లోపల, వెలుపల, ముందు, వెనుక యిరుపార్శ్వముల, క్రింద, మీద, సర్వత్రా పరిపూర్ణముగా అన్నిం నిండియున్నట్టియు, పరబ్రహ్మమైనట్టియు, అనగా బాల్య, యవ్వన, కౌమార, వార్ధక్యములు లేనివాడు, మరణము లేనివాడు నాశము లేనివాడు భయములేనివాడై యున్నాడు.

12 నామరూపములు లేని యీ యపరిమిత ప్రపంచమును, మరల నామ రూపములు లేక లయముచేయు నిర్గుణబ్రహ్మము మూర్తి వికారములు లేక ఏకరీతిగానే యుండును.

13 ప్రపంచమంతయును ఆయన మహిమచే గలిగిన జలప్రళయము నందంతట స్వప్రకాశుండై లయముచేసిన ప్రపంచమును మరల కలుగచేయునట్టియు. అదిగాక నిర్గుణముగా విఘ్నములేకనే మహిమ వలన భూతముల వస్త్రాలను సృష్టించి పిదప తిరువారి ఆ భూతముల విత్తనములవలన భూతములను సృష్టించెను. పోషించెను, మృగిబాధించెను. కైవల్యమొసగునట్టి భగవంతుని గొలచెదను.

14 పక్షులకు, పంజరమువలెను, చిత్రములకు వస్త్రదారమువలెను, పుష్పములకు పన్నపుదారమువలెను ప్రపంచమునకు పునాదిగా నుండునట్టి భక్తవత్సలుని ప్రార్థించెదను.

భూమ్యాకాశములను సృష్టించిన విధము.

1 సృష్టికి మునుపు ఈ ప్రపంచము నామరూపము లేక జలప్రళయ మహిమగానుండెను ప్రపంచమునగా భూతములు నివసించు స్థలము

16 అంతట తాను తానే స్వయంభువుడై సృష్టి ... జలప్రళయము నందంతట స్వప్రకాశుండై భూమ్యాకాశములను

సృజించెను. వీటి అంతుకనుగొనినవారు లేరు

17 ఆభూమ్యాకాశముల మధ్యను జలముగానున్న చీకటిగా నుండెను.

18. ఆభగవంతుడు ఆజలమును వేయిపవ్వదలచి భూమి యొండి యుండుటకున్ను ఆభూమిమీద ద్వీపాంతరములను కలిగించి ఆద్వీపాంతరముల క్రింది భాగమునను ఆద్వీపాంతరముల చుట్టున్ను సముద్రముగా నుండుటకు ఆజలమును ఆజ్ఞాపించెను. అటువలెనే ఆ జలమాయెను ఆజలమువల్లనే పృథ్వి పండుచున్నది.

19 ఆసముద్రమునొక్క అంతు కనుగొనినవారు లేరు.

20 ఆకాశమునందు సూర్య, చంద్ర, నక్షత్రములను, వాయువును అగ్నినిన్ని సృష్టించెను. అప్పట్లో రాత్రి, పగలు, ఆయెను.

21 సూర్యకిరణములవలన వేడిగల వెలుతురు గలిగెను.

22. చంద్రకిరణముల వలన చల్లని వెలుతురు కలిగెను.

23 ఆరాత్రి, పగలు, వకరోజుగానున్ను, అట్టి యేడురోజులు వకవారముగానున్ను ముప్పది రోజులు వకనెలగానున్ను అట్టి పండ్రెండు నెలలు సంవత్సరముగానున్ను ఆపరబ్రహ్మమే ప్రపంచమునందంతటా ప్రకాశింపచేసెను.

24 తరువాత భూమియందు సంచరించుటకై సకలచరా—చర—జంతువులను, సృజించుటకు ముందే వారి వారికి కావలసిన పదార్థములన్ను, కలుగచేసెను. ఆరుఋతువులను యేర్పరచెను.

25 తరువాత సకలచరా—చర—జంతువులను వారి—వారికి—తగిన భాషాంతరములతో సృష్టించెను.

26 ఈవిషయమై 2 వ ప్రకరణ శరీరలక్షణమును చూడుము.

27 ఇట్లు సృజించిన జగమునకాధారభూతుండై ఆయన కృపచే సృష్టించిన మానవులలో విద్యాభ్యాసముపొందిన ఆర్యులచే అనంతనామములు ఆసృష్టికర్తకు కలిగెను.

28 ఆ అనంత నామములలో ఈగ్రంథమునందున ముద్రించిన

మంత్రములే ప్రధానమైనవని వేదములు ఘోషించుచున్నందున ఆమంత్రములు జపించుచుండు వారికి నమో-నా-నమస్కారము.

29 ఇటువలె స్మరించిన భక్తులకెల్ల ఈ కరిచిన మూడు యుగముల సందర్భమున్ను కలియుగము సంబంధమున్ను కనబడియున్నారు.

పరబ్రహ్మలక్షణము

12 శ్లో॥ అచింత్యా వ్యక్తరూపాయ। నిర్గుణాయ గుణాత్మనే।
సమస్తజగదాధార। మూర్తయే బ్రహ్మణేనమః

30 ఆపరబ్రహ్మము పరిపూర్ణమైనది 2 పరిచే సృష్టించబడనది 3 నామరూపము లేనిది 4 కులమతములు లేనిది 5 అభేదముగానున్నది 6 నిరాకారిగానున్నది 8 నిరంజనమైనది 8 సృష్టికి రానిది 9 లయముకుపోనిది 10 ప్రపంచసృష్టికి లయముకు కర్తగానున్నది. 11 యేకరీతిగానున్నది 12 అఖండజ్ఞానము గలిగినది 13 సత్తుగానున్నది 14 ఆనందముగానున్నది 15 ద్వైతముగా నుండనది 16 అద్వైతముగా నుండునది 17 ప్రత్యగాత్మగానున్నది. 18 ప్రపంచమంతటికి తనకు తానే స్వప్రకాశముగానున్నది. 19 సదాశివానముగానుండునది 20 అంతములేనిది 21 నాశనముకానిది 22 శాశ్వతముగా నుండునది 23 సజాతియ 24 విజాతియ 25 స్వగత భేదములు లేనిది, బట్టబయలు గానుండునది యిట్టి బట్టబయలైన సాక్షాత బ్రహ్మమును ఈ చిహ్నములవలన తెలిసికొన్నవారే ధన్యాసు వారే జ్ఞాని వారే మోక్షమునకు అర్హుడగును. పరబ్రహ్మమే భగవంతుండనియు ఈశ్వరుండనియు నారాయణుండనియు భక్తవత్సలుండనియు చెప్పబడుచున్నాడు. 32-33 సూత్రములను చూడుము

31 పైని చెప్పిన లక్షణాలతో వేదాంత శబ్దములకు అర్థము.

15 ద్వైతము అనే శబ్దము, భగవంతునకు వేరు, జీవులు. జగత్తు వేరగుటవలన్ని జీవాత్మ పరమాత్మలకు భేదమున్నదను మతము.

16 అద్వైతము అనే శబ్దము, ("ఏకమేవా ద్వితీయం బ్రహ్మ" బ్రహ్మంవినహా అన్యవస్తువేదియు లేదు " సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" సమస్తము బ్రహ్మ మను మతము) అభేదము. భేదము లేదనుట.

17 ప్రత్యగాత్మ అనే శబ్దము, పరమాత్మగాను పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మగాను సమరసైక్యమును బొందుచుండును అని అర్థము, అభేదము.

-ఏకమేవా-

23 సజాతీయ మనగా సకల మనుష్య జాతియందే బ్రహ్మ క్షత్రియ, వైశ్య శూద్రాది భేదములు బ్రహ్మకు లేదనుట

ద్వితీయం

24 విజాతీయ మనగా, మనుష్యులకును, మృగములకును, పక్షులకును పురుగులకును చెట్లకును కాళ్లకునుగల వేరు వేరు భేదములు బ్రహ్మకు లేదనుట

బ్రహ్మ

25 స్వగత మనగా ఒకదేహమందే అవయాంగములు, తల, కన్నులు, చేతులు, మొదలగు నట్టి భేదములు బ్రహ్మకు లేదనుట

32 ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానంద మనే ఈమొదటి ప్రకరణము యెవ్వరైనను భక్తియుక్తుడై త్రికరణశుద్ధిగా దీక్ష। నిష్ఠ। దృష్టి। ధ్యాస। ఈ నాలుగింటిని మనస్సునయందు నిలిపి సంపూర్తిగా చదివినను విని నను అట్టి వారలకు ఐశ్వర్య ఆయుస్సు వృద్ధి కీర్తియు కలుగును, మరిన్ని 2వ ప్రకరణము శరీర లక్షణము చూచేటంతి శక్తి కలుగును.

ప్రపంచ వృష్టి క్రమము ముగిసెను.

శివపీఠిక.

సాంఖ్యయోగము ఆరంభము.

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకా సాంబశివా త్రిపురహరా స్మరహరా పాపవిదూరా పరమకల్యాణగుణాకరా దయామయా ధర్మనిలయా పరమపావనా పాపహరణా చంద్రచూడావతంసా పరబ్రహ్మస్వరూపుడవైన సదాశివా సర్వలోకపూజితా నాయందు కృపగలవాడవై బ్రహ్మజ్ఞానానందములో చేరిన మొదటిది తమరు సృష్టించిన "సాంఖ్య" మనే శరీరలక్షణముయొక్క అవయాంగములు తరచి రచియించుటకై "శ్రీలక్ష్మీ" దేవిని నామనస్సునయందునిలిపి అమృత గుటికలతో సమానమైనటువంటి వాక్యములచే రచియింపంజేసి పామరులను ఇంద్రియజ్ఞానులుగాజేయుటకై నిన్ను ప్రార్థించుచున్నాడను.

2. నాకుపదేశమిచ్చిన గురువు కుంభకోణనివాసులైన నందిగాం తులశమ్మగారికి సేవకుడ కృతజ్ఞుడనై యున్నాడను.

3. ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.

విధేయుడు,

యర్రా రామస్వామి,

హెడ్ జమాదార్.

పోషించే విష్ణువుకు
నమః నమస్కారము.

అలకట్టుకోట,
రాజమండ్రి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

2 వ ప్రకరణము.

1 సాంఖ్యము

అనగా

శరీరలక్షణము.

18 గీ॥ చేతులారంగ శివుని పూజింపడేని
నోరునొవ్వంగ హరికీర్తి నుడువడేని,
దయయుసత్యంబు, లోనుగా దలచడేని,
కలుగ నేటికి తల్లుల కడుపుచేటు.

ఈ మానవజన్మంబెత్తి నందుకు పరమాత్మని నామమును స్మరించి మోక్షము సంపాదించుటే ఫలము.

ఈ దిగువ నుదహరించిన "సాంఖ్యము" అనే శరీర లక్షణము ను చదివి, తాత్పర్యమును గ్రహించినయడల, తేజః పుంజము అనే వెలుతురు, తిమిర సంఘమనే, చీకటిని హరించినటువలె, విద్య" అనే అమృత జ్ఞానము ఆత్మకు లభించి "అవిద్య" అనే లోభగుణము వలన పుట్టిన అజ్ఞానమును నసింపచేయును.

ఆత్మజ్ఞానమువలన మోక్షమార్గమును తెలిసికొనవచ్చును

ఆత్మజ్ఞానములేని యెడల నెట్టి విద్యలన్నియు, సంపాదించిన ధన మంతయు నిష్ప్రయోజనమగును.

1 ఆకాశపంచభూతములు.

1 పృథివి అనగా భూమి

2 అప్పు అనగా నీళ్లు

3 తేజస్సు అనగా అగ్ని

4 వాయువు అనగా గాలి

5 ఆకాశమనగా ఆకాశము

2 జ్ఞానేంద్రియములు.

1 శ్రోత్రము-అనగా-చెవులు.

2 త్వక్కు-అనగా దేహమందు కప్పనచర్మము

3 చక్షువులనగా-నేత్రములు

4 జిహ్వము-అనగా-నాలుక

5 ఘ్రాణము-అనగా-నాశికము

3 కర్మేంద్రియములు

1 వాక్కు-అనగా-నోరు

2 పాణి-అనగా-చేతులు

3 పాదములు-అనగా-కాళ్లు

4 గుహ్యముఅనగా-స్త్రీపురుషుల మర్మస్థానము

5 పాయు-అనగా-గుదము

4 పంచతన్మాత్రలు

1 శబ్దము-అనగా-ధ్వని

2 స్పర్శము-అనగా-దేహమునకు పొడసూపునా తాక

కము

3 రూపము-ఏకవస్తువు యొక్క-రూపము

4 రసముఅనగా-సారము

5 గంధము-స్థానమీద అరగ తీసేదిగంధము.

5 అంతరేంద్రియములు.

(1) మనస్సు, (2) బుద్ధి, (3) చిత్తము, (4) అహంకారము.

6—ఇవి అన్నియు లెక్కించినయెడల 24 యింద్రియములగును లేక తత్వములగును ఇవి జడపదార్థములగుటు దీనినే క్షర మనబడును అనాత్మయన బడును ఈ 24 తత్వములు కదలవు, మెదలవు గనుక "సత్తుఅనబడును"

7 ఈ 25వ తత్వము "జీవము" ఈ జీవము 24 తత్వములతో చేరినప్పుడు చలనము గలిగి, కాయాపురమనిగాని, క్షేత్రమనిగాని స్థూలశరీరమని గాని, దేహమనిగాని, శరీరమనిగాని, ప్రకృతిఅని గాని అనబడును. ఈ శరీరము నాశమయేవస్తువు గనుక అసత్తు అనబడును.

8 ఈ "జీవి" చిత్తుఅనబడును. చిత్తుఅనగా జ్ఞానస్వరూపుడగుట ఇది నాశనముగాని-వస్తువుగనుక అక్షర మనబడును సత్తు అనబడును.

9 ఈ శరీరమునకు, రజోగుణము, తమోగుణము, సత్వగుణము, ఈ మూడుగుణములు కలిగి యుండును.

10 రజోగుణమువల్ల, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద మాత్సర్యంబులనే అరిషడ్వర్గములున్ను, సుఖ దుఃఖాదిద్వంద్వములు కలుగుచుండును.

11 తమోగుణమువల్ల, పొరపాటు, భయము, నీచ స్వభా

వము, అలసట నిద్రించుట. మొదలగునవి కలుగుచుండును.

12 సత్వగుణము అనగా శాంతగుణమువల్ల, ధైర్య శక్తియు జ్ఞానమ్ము, శ్రద్ధయు, జాగ్రతయు, దయాసంతోషములను. ఈగుణ ములు కలుగుచుండును.

13 ఈ25వ తత్వమగు "జీవుడు" 26 వ తత్వమగు పరమాత్మ అనే అమృతమును తానుగా నెరిగి ఆపరమాత్మయే తానైయుం డుటయే మోక్షమని చెప్పబడును.

14 లోకములో జనులు ఈ 26 వ తత్వమునే తనలో పర మాత్ముడున్నాడని చెప్పుదురు.

15 ఆపరమాత్ముని యందు పైన ఉదహరించిన వికారపు గుణములు లేవు నిరహంకారిగానున్నాడు సర్వప్రపంచమును వ్యా పించియున్నాడు.

జీవిలక్షణము.

16 ఈ 25 వ తత్వమనెడి "జీవి" లేక ఆత్మ తల్లి గర్భము లోనున్న శిశువు గర్భమునందు యెటువలె జొచ్చినదియు అసృష్టి కర్తకే గోచరముగానుండును. ఈ విషయమై మహా--మహా--గొ ప్ప తపశ్యాలులు సప్త మహారుషులు సహా కనిపెట్టలేక పోయిరి.

17 అయితే ఈ "జీవి" శిశువు జన్మించి రేచక పూరకం బులనెడు ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు విడుచుచుండును.

18 పూరకం లేక ఉశ్వాస, వెలపలనున్న ప్రాణవాయువును ఊర్ధ్వరూపముగా అనగా గర్భములోపలకి లాగునపుడు "హాం" అనే శబ్దమునిచ్చును.

19 రేచకము, లేక నిశ్వాస, అధోరూపముగా అనగా గర్భములోనుంచి బైటికి విడుచు నవుడు "సోహం" అనే శబ్దము

నిచ్చుచు ఈ విషయమై 63 వ సంఖ్యను ముఖ్యముగా చూడుము.

20 వెలపలివాయువు లోపలికి, లోపలివాయువు వెలపలికి పట్టి విడిచినపుడు, ప్రథమది, పూరకం, రెండవది రేచకమగుచుండును.

21 పైన ఉదహరించిన "హం" అనే శబ్దమునున్ను "సో హం" అనే శబ్దమునున్ను, రెంటిని కలిపిన యెడల "హంసోహం" అనే అజపగాయత్రిమహామంత్రమగు.

22 ఈ "హంస" యే "జీవి" ఈ జీవియే హంసోహం అనే అజపగాయత్రీ మహా మంత్రమును ఇడాపింగళయనెడి "సూర్య చంద్ర నాడుల మార్గమున అనగా నాశికా ద్వారముల గుండా రేచకపూరకంబున తనకు తానే (నేనే బ్రహ్మము నేనే బ్రహ్మము)అని జపించుకొనుచుండును. ఇట్లు జపించుచు వెడచెవిని పెట్టి మోహాంధకారములో జిక్కి ఈ దిగువ 28 వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారం జననమరణములకు లోబడుచున్నది 64 వ సంఖ్యను చూడుము.

23 ఈ "హంస" ప్రభావము ఈ గ్రంథమునందు పరమ రహస్యమంత్రముల పత్రమునందు చూడుము.

24 ఈ "హంస" అనే "జీవి" సకలజంతు దేహ మధ్యంబున సంచరించుచుండుట వల్లనే వారు జీవించి యుందురుగాని, లేకున్న (ప్రేతములనగా) పీనుగులుగా నుందురు.

25 పైన ఉదహరించిన 24 తత్వములయందు రేచక పూరకంబులనెడు, లేక ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు ప్రాణ అపానవాయువులు చేరబడనందున జడపదార్థములుగా కదలక మెదలక నుండును.

26 ఈ 24 తత్వములతో "జీవి" అనే 25 వ తత్వము రేచక, పూరకంబులనెడు, లేక ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు అనే అజప కుండలి ప్రాణ అపాన వాయువులతో నాశికారంధ్రములగుండా

పోరబడినయడల చలనము గలుగును. ఈ విషయమై 68 వ సంఖ్య చూడుము.

27. ఈ జీవిని (1) ఆత్మ (2) అఖండజ్యోతి (3) జీవనజ్యోతి, (4) పరంజ్యోతి, (5) జ్యోతి (6) హంస (7) పరమహంస అనబడును లక్ష్యార్థము ఇది గర్భములో వుండెవస్తువ కనుబడని వస్తువ.

28 ఈ 25 వ తత్వమనే "జీవి"తో చేరిన 26 వ తత్వము పరమాత్మయని చెప్పబడును. గనుక 25 వ తత్వమనే "జీవి" పరమాత్మ ప్రతిబింబముగానుగాని ఈ "జీవి" అనే ఆత్మ, అంతఃకరుణ అనే నాలుగు అంతరింద్రియములు అనగా—మనస్సు—బుద్ధి—చిత్తము—అహంకారము—వీటివలన హాటిషడ్వర్గములనగా, కామ—క్రోధ—లోభ—మోహ--మద--మాత్సర్యములున్ను, కర్తృత్వ, భోక్తృత్వమనగా, కర్తృత్వ, నేను కర్తను, నాదేహం నా భార్య, నాబిడ్డలు, నాయిల్లు, నాసంపాదన, అని అహంకారము గలిగి, భోక్తృత్వమనగా, ఆసంపాదన ఫలము అనుభవింపుచున్నాన. నిన్ని, మరిన్ని నేను సంపాదనపరుడను' నాకుటుంబమును నేను పోషించువాడను, అని ఆనందమహిమ గర్వముచే, యిట్టి వికారములను కలిగించుకొనెను గావున జననమరణములకు లోబడి మరణించిన తరువాత, ఈ "జీవి" స్వప్నావస్థలో శరీరము యొక్క ప్రతిబింబమును కనుగొని నటువలె తనస్థూల శరీరము విడిచిన తోడనే దయివ మాయ వలన తాను సూక్ష్మ శరీరమును పొంది స్వర్గనరకాదులకు జేరును ఈ విషయములో 3 వ ప్రకరణ పిండోత్పత్తిని చూడుము.

29 ఈ 26 వ తత్వము పరమాత్మ అత్యుడగును అవ్యక్తము విష్ణువుడు అనబడును. అమృతమనియు అనబడును సత్తు అనబడును నిత్యమైన వస్తువ నాశనములేని వస్తువు మూడులోకములకు

ఆధారమయిన పరమాత్మయగును. మూడులోకములనగా పరలోకము యిహలోకము, పాతాళలోకము, దేవస్వర్గలోకము, మర్త్యలోకము, నాగలోకము, లనబడును, మర్త్యలోకమనగా భూలోకము,

30 మనుష్యులు, పక్షులు, చతుష్పాదజంతువులు, పురుగులు క్షయమగును ఇది నాశనమయ్యే వస్తువ అసత్తు అనబడును వ్యక్తము. జ్ఞాని అనబడును. మృత్యువు అన్యో భూతములు.

31 జీవి, దేవ, ఆత్మ, భగవంతుని ప్రతిబింబము గనుక అక్షయుడగును సత్తు అనబడును. చిత్తు అనబడును దీనికి మరణము లేదు. నిలకడ అయినవస్తువు చిత్తు అనగా జ్ఞానస్వరూపమగుట ఈ పైన ఉదహరించిన 29-30-31-ఈ మూటియందున్న విషయములను తెలిసికొనిన వారికి మోక్షము లభించును ఈ గ్రంథము వలన తెలిసికొనవలయును.

32 “జీవి” పైన 28 దోసంఖ్యలో ఉదహరించిన వికారగుణములను కలిగించు కున్నందున అజ్ఞానమనే చీకటిలోపడి పూర్వము చేసిన సంచిత కర్మములను బట్టి గూడు మార్చి జీవి చేసిన సంచిత కర్మములు నశించే వరకు మరివక గూటిలోకి ప్రవేశించుచుండును. దీనినే పునర్జన్మ మనబడును యీవిషయమై మూడవ ప్రకరణ తత్వజ్ఞానము చూడుము

33 ఈ ప్రపంచమునందున జన్మించే జంతువులన్నియు పూర్వసంచిత కర్మములున్న వారవుదురు.

34 పూర్వసంచిత కర్మములేని వారయినట్లయితే బ్రహ్మములో ఐక్యమయి యుందురు ఈ విషయములో 4 వ ప్రకరణ బ్రహ్మజ్ఞానమును చూడుము.

35 అకాశ పంచభూతముల చర్యలు.

1 భూమి కఠిన గుణమే, మెత్తని గుణము, కలిగియుండును రూపము, రుచి, శబ్దము, వాసన, అస్పర్శగుణములు ఈ భూమి వలననే లోకములు స్థావరమై యున్నవి, అధోముఖం లేక అధో కుండలి యనబడును. అనగా క్రిందిభాగమని అర్థము.

2 నీళ్లు భూమియందు పుట్టి సంచరించుచుండును. రూపము, రుచి శబ్దము, నాలుగు గుణములు గలవు.

3 అగ్నికి స్పర్శము శబ్దము రూపము, 3 గుణములు.

4 వాయువు, చలన రూపము గలియుండును, శబ్దము, స్పర్శము 3 గుణములు.

5 ఆకాశము, ప్రోయునపుడు ఆకాశ శబ్ద రూపమైయుండును గొప్పశబ్దము గలుగును ఊర్ధ్వముఖంలేక ఊర్ధ్వకుండలి యనబడును. అనగా పైభాగమని అర్థము

36 (2) జ్ఞానేంద్రియముల చర్యలు.

(1) చెవులు నానావిధ శబ్దములను వినుచుండును.

(2) దేహచర్మము, ఇది, శీత, ఉష్ణ, మృదువు కఠినం అను నాలుగు విధములగు స్పర్శములను ఎరుగుచుండును.

(3) నేత్రములు, రూపములను యెరుగుచుండును.

(4) నాలుక, ఇది, తీపు, పులుసు, తీపు, చేదు, కారము వగరు అనెడి షడ్రుచులు ఎరుగు చుండును అంగిలి యెండకుండా గంగను నూరుచున్లు చేయును.

(5) ముక్కు, సుగంధ దుర్గంధములను ఎరుగుచుండును.

87 (3) కర్మేంద్రియముల చర్యలు.

(1) నోరు మాట్లాడుచు, పాడుచు, దుర్భాషలాడుచు అన్నపానాదులు, మొదలయినవి, భుజించుచుండును.

(2) చేతులు యిచ్చుట, పుచ్చుకొనుట, పుణ్యపాప కార్యములను, నుంచి, చేయును.

(3) కాళ్లు నడుచుట, కూర్చుండుట, నిలుచుట, పరుగెత్తుట. తీర్థయాత్రలను, గ్రామాదులకు, పోవుట. ఈ మొదలగు కార్యములను చేయుచుండును.

(4) గుహ్యము, స్త్రీ, పురుషుల యొక్క మర్మస్థానము, ఇది, మూత్రము విడుచుట, సంభోగించుట శుక్ల, శోణితములు విడుచుట, మొదలగు కార్యములను చేయును. శోణితమనగా రక్తము.

(5) పాయువు అనగా గుదము ఇది అపాన వాయువును విడుచుట మల విసర్జనము చేసినమీదట, మరల మూసుకొనును.

88 (4) పంచతన్మాత్రలచర్యలు.

(1) శబ్దము-ఏశబ్దముపుట్టినను, ఆకాశ శబ్దమైయుండును చెవులు వినును.

(2) రూపము-ఏకవస్తువయొక్క రూపము నేత్రములు యెరుగును.

(3) స్పర్శము-ఇది వాయువుయొక్క, తన్మాత్ర. దేహమునకు, యేవస్తువు తాకిన, ఎరుగుచుండును.

(4) రసము-అనగా-ఉప్పు, పులుసు, కారము, చేదు, వగరు, తీపు, వీటి సారము, నాలుక ఎరుగును.

(5) గంధము-సుగంధ సుగంధ మిశ్రదుర్గంధ దుర్గంధ దుర్గంధ మిశ్రసుగంధ, ఈనాలుగు విధముల వాసనలను, ముక్కు తెలియును.

39 (5) అంతరింద్రియముల చర్యలు.

(1) మనస్సు-శక్తి-ఇది ఒకటిని తలచుట, మరల మరచుట, మొదలయినవి-సంకల్ప వికల్పము లనబడును. కంఠస్థానము నం దుండును. మొదటిది సంకల్పము రెండవది వికల్పము.

(2) బుద్ధి-ఇది యేకార్యము లైనను చేయుటకు నిశ్చయిం చుచుండును. ముఖస్థానము నందుండును.

(3) చిత్తము-ఇది శరీరేంద్రియములకు చలనము కలిగించి, యింద్రియముల వల్ల కార్యములు చేయించును అనగా కాళ్లు చే తులు మొదలగునవాటితో, కార్యములు చేయించును. నాభిస్థాన మందుండును.

(4) అహంకారము-ఇది, నేను, నేను, అని అహంకరించి, యోచన లేక, పాపకర్మములను చేయించును హృదయస్థాన మందుండును. ఈపైన ఉదహరించినమనస్సు బుద్ధి చిత్తము అహంకా, రము ఈ నాలుగింటిని,అంతఃకరణ యని అనబడును. ఈఅంతఃకరణ వీటిని ఆవరించుకొని యున్నది. కామాద్యులకులోనై యున్నది. ఈఅంతఃకరణ నేత్ర స్థానమందును హృదయ స్థానమందును యుం డును. ఈవిషయమై 12 వ పత్రము 28 వసంఖ్యను చూడుము.

40 పంచభూతములు శరీరమునందు మిళితమయిన వివరము,

(1) పృథివి-అనగా-భూమి — అరిపాదము

(2) అప్పు-అనగా-జలం — నాలుకయందున్న గంగ

(3) తేజస్సు-అనగా-అగ్ని — గర్భములోనున్న జ్యోతి లేక జఠరాగ్ని.

(4) వాయువు-అనగా — శ్వాస, ఊపిరి.

(5) ఆకాశం అనగా — బ్రహ్మకపాలం-అనగా-నెత్తి.

ఈ పంచభూతములు అయిదున్ను మిళితమయినందున ఈ ప్రపంచమయినది.

41 దశవాయువులు.

1 ప్రాణవాయువు ఎగువకు నడుచును. భుజించిన పదార్థములను, జీర్ణము చేయును.

2 అపానవాయువు-దిగువకు నడుచును, మలమూత్రములను విడిపించును నరములను దిద్వారమును బిగియించుచుండును. దీనినే అధోద్వార మనబడును.

3 వ్యానవాయువు-మానవుడు భుజించు, అన్నములు విప్పివేరు రసముచేసిగా కేయుమించును, ఈ రసము రక్తమయి దేహమంతట (సర్వాంగములను) వ్యాపించియుండును మరిన్ని అన్నరసము వలన ఇంద్రియములు కలుగును. ఉదకము వలన మూత్రము కలుగును.

4 సమానవాయువు-నాభిస్థానమందుండుకొని ఆకలి, దప్పులు, పుట్టించుచుండును.

5 ఉదానవాయువు-అన్నము మ్రింగునట్లు, కక్కునట్లు చేయును.

6 నాగవాయువు-గీతరాగాదులను, చేయించును, స్తంభించును అనగా వల్లు ఇరుపు

7 కూర్మవాయువు-ఎక్కిళ్లు, ఆవలింతలు, కన్నుల రెప్పక్క ఉన్మీలనంబును అనగా కునికిపాట్లు చేయించును.

8 కృకరవాయువు-తుమ్మించును.

9 దేవదత్తవాయువు-నవ్వించును.

10 ధనంజయవాయువు-కర్ణరంధ్రములలో ప్రవేశించి, సముద్రమువలె ఘోషించుచుండి, మరణకాలమున నిర్గమనమయి పోవును.

11 వైరంభవాయువు-కీళ్లయందుండి, వాత, పైత్య, శ్లేష్మ, రోగములచే, శరీరమును, క్షీణింపజేయుట మొదలుగాగలవి చేయును.

12 ముఖ్యవాయువు మొముకలయందుండి, ముడుచుట. ఈ మొదలగు పనిచేయును

13 అంతర్యామివాయువు-అంతటనుండి, వాహనమువలె, నడిపించుట మొదలగు పని చేయును.

14 పృష్ఠవాయువు-ఆకలి, దాహము నిద్ర, స్త్రీకూటమి గలిగించును మల మూత్రములను, విడిపించును.

42 పంచాగ్నులవివరం.

(1) జ్ఞానాగ్ని-ఆత్మయందుండును. జ్ఞానం
(2) కాలాగ్ని-పాదములయందుండును. తిరిగెడము.
(3) క్షుదాగ్ని-నాభియందుండును. ఆకలి.
(4) శీతాగ్ని-హృదయమందుండును. శీతలం
(5) కోపాగ్ని-నేత్రములయందుండును. తామసం.

43 పంచకోశములు. అంతరింద్రియములు.

1 అన్నమయకోశము.

అహంకారము (మనస్సు, బుద్ధి చిత్తము) వ్యష్టి,సమిష్టి, భూతములతో గూడిన అన్నమయకోశమనబడును. ఇదే స్థూలాంగము 17 వ పత్రమునందు చూడుము.

వ్యష్టి-అనగా-నీవు-నేను అని అహంకరించుట భిన్నభావము, గలవాడు—సమిష్టి-అనగా-భిన్నభావము. లేనివాడు భూతములు అనగా మనుష్యాదులు. మృగములుపక్షులు వగైరాలు.

2 ప్రాణమయకోశము.

బుద్ధి, పంచప్రాణములతోకూడిన అనగా ప్రాణవాయువు అపాన వాయువు ఉదానవాయువు వ్యానవాయువు సమానవాయువులతో కూడిన ప్రాణమయకోశము. ఇదే సూక్ష్మాంగము. 41 వ సంఖ్యను చూడుము.

3 మనోమయ కోశము.

మనస్సు కర్మేంద్రియములతో కూడినది అనగా వాక్కు-నోరు పాణిచేతులు పాదములుకాళ్లు ఉపస్థ మలనము గుదము వీటితో కూడిన మనోమయకోశము ఇదియును సూక్ష్మాంగము. 16 వ పత్రమునందుచూడుము.

4 జ్ఞానమయకోశము.

బుద్ధి, జ్ఞానేంద్రియములతో కూడినది అనగా, శ్రోత్రము చెవులు, త్వక్కు చర్మము, చక్షువునేత్రములు, జిహ్వ్హానాలుక వీటితోకూడిన విజ్ఞానమయకోశము ఇదియును సూక్ష్మాంగము.

5 ఆనంద మయ కోశము.

చిత్తము, జ్ఞాతయగు, సమిష్టిని గూడిన, ఆనందమయకోశమగును. అనగా మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము వీటి చెడువృత్తులు మాని జ్ఞానముతోచేరిన తొడల ఆనందమయకోశమగును ఇవి శాంతబుద్ధిగల వారియందు సమీపించియుండును.

44 ఈశరీరమునకు మూడు ప్రళయములు

1 వృత్తి ప్రళయము-వృత్తులు పుట్టుచు, గిట్టుచుండును.

2 అవస్థా ప్రళయము-వస్థ అవస్థలు.

3 శరీర ప్రళయము-మృతినొందుట

45 ఈ శరీరమునకు షడ్రుచులున్ను వికారములున్ను గలవు.

(1) ఉప్పు (2) పులుసు (3) కారము (4) తీపు (5) చేదు

(6) వగరు ఇవి ఆరు షడ్రుచులు అనబడును.

46 1 ఆకలి, దాహము ఈ రెండున్ను ప్రాణవాయువు యొక్క వికారములు.

2 శోకము, మోహము ఈ రెండున్ను మనస్సు యొక్క వికారములు.

3 చావు, పుట్టుకలు ఈ రెండున్ను స్థూల శరీరము యొక్క వికారములు.

47 పురుష, స్త్రీ, దేవతారూపములు.

మొదటి ప్రకరణము 11-12-సూత్రములయందు చెప్పబడిన ప్రకారం సృష్టికర్త సృష్టించిన 1 ఆకాశమునను, ఆకాశవాసి అనిన్ని 2 భూమిని, భూమా దేవి అనిన్ని 3 పగలు ప్రకాశము నిచ్చు సూర్యునకు, సూర్యమండలమనిన్ని 4 రాత్రి వెలుతురు నిచ్చు చంద్రునకు చంద్రమండలమనిన్ని 5 నక్షత్రములకు నక్షత్రమండలమనిన్ని 6 సప్తద్వీపాంతరములనిన్ని 7 సప్తసముద్రములనిన్ని 8 పదునాలుగు భువనములనిన్ని (లోనగా ఈ రేడులోకములనిన్ని) 9 భూమ్యాకాశమధ్యను, ఉత్పత్తి చేసిన గాలికి నధిపతి, వాయుదేవుడనిన్ని 10 అగ్నికి, అధిపతి, అగ్ని దేవుడనిన్ని 11 వర్షము కురిపించను, అధిపతి, ఇంద్రుడనిన్ని 12 జలమున కధిపతి, వరుణదేవుడనిన్ని 13 ఆహార మిచ్చుటకు, నధిపతి, కుబేరుడనిన్ని 14 చదువు, శాస్త్రములు, నేర్పించుటకు, సరస్వతీదేవి అనిన్ని; 15 అష్టైశ్వర్యములకు నధిపతి, లక్ష్మీదేవి అనిన్ని, అష్టకష్టములు నిచ్చుట కధిపతి, శనేశ్వరుడనిన్ని, లేక, మూదేవి అనిన్ని, ప్రపంచసృష్టిక్రమములో 27 వ సంఖ్య యందు చెప్పబడిన ప్రకారం ఆర్యులనగా నకలం తెలిసినవారు ఈ పేరులిడిరి.

(1) వసంతఋతువు అనగా చిగురుకాలము.

(2) గ్రీష్మఋతువు అనగా ఎండాకాలము.

(3) వర్షఋతువు అనగా వర్షకాలము.

(4) శరదృతువు అనగా మంచుకాలము.

(5) హేమంతఋతువు అనగా చలికాలము.

(6) శిశిరఋతువు అనగా వర్షాన్నం శీతలం మిశ్రితమైన కాలం.

ఈ 6 కాలములు క్రమముగా వ ర్గించవసి యుండెను ఇవే నామములనగా కరువుకు కారణగురుప్రులు. ఇవి దైవమహిమైయున్నవి.

48 సప్తద్వీపములు.

జంబూద్వీపం.
ప్లక్షద్వీపం
3 శాకద్వీపం.
4 శాల్మలద్వీపం.
5 పుష్కరద్వీపం.
6 కుశద్వీపం.
7 క్రౌంచద్వీపం.

49 సప్తసముద్రములు.

1 లవణా ఉప్పుసముద్రం.
2 ఇక్షు చెరుకుపాలసముద్రం
3 సురా కల్లుసముద్రం.
4 సర్పి నేతిసముద్రం.
5 దధి పెరుగుసముద్రం.
6 క్షీరా పాలసముద్రం.
7 శుద్ధోదక మంచినీళ్లసముద్రం.

50 ఈ రేడు లోకములు.

ఊర్ధ్వలోకములు అనగా పైలోకములు
1 భూలోకము.
2 భువర్లోకము.
3 సువర్లోకము.

అధోలోకములు అనగా క్రిందిలోకములు.
1 అతల.
2 వితల.
3 సుతల.

4 మహర్లోకము.	4 తలాతల.
5 జనర్లోకము.	5 రసాతల.
6 తపోలోకము.	6. మహాతల.
7. సత్యలోకము.	7 పాతాళ
51 అష్టైశ్వర్యములు.	52 అష్టకష్టములు.
1 దాసీజనము.	1 దాస్యము.
2 భార్య	2 సేవచేయువారు లేకుండుట
3 పుత్రులు.	3 భార్యలేక యుండుట.
4 మిత్రులు.	4 స్వయంకృషి.
5 బంధువులు.	5 చెయి జాచి యడుగుట.
6 వాహనములు.	6 అడిగిన లేదనుట.
7 ధనము.	7 అప్పుబడుట.
8 ధాన్యము.	8 త్రోవ నడుచుట.

పయిన ఉదహరించిన 17 వ సంఖ్యలో పాంప ప్రభావము, కారత, ఈదిగువ నుదహరించడ మయినది.

53 నాడుల వివరము.

1 ఇడానాడి అనగా, చంద్రనాడి, ముక్కునకు ఎడమభాగ ద్వారమనబడును. ఈద్వారము గుండా, శ్వాస, వెలపలివాయువు గర్భములోపలికి లాగును, గర్భములోనుంచి బైటికి విడుచును.

2 పింగళనాడి అనగా, సూర్యనాడి, ముక్కునకు కుడి, భాగ ద్వారమనబడును. ఈ ద్వారముగుండా శ్వాస, వెలపలివాయువు, గర్భము లోపలికి లాగును గర్భములోనుంచి బైటికి విడుచును.

3 ఈ శ్వాస, ఒక నాశికా రంధ్రముగుండా, పోవు చూ, వచ్చుచుండును. గాని రెండు నాశికా రంధ్రములగుండా

వెళ్లుచు వచ్చుచుండును. ఈ నాశికారంధ్రములగుండా (ఊర్ధ్వరూపముగా అనగా) పైభాగముగా ఉచ్ఛ్వాసగర్భములోకి పోవును అటులనె ఆనాశికారంధ్రమునుంచి (అధోరూపముగా అనగా) క్రిందిభాగముగా నిశ్వాస గర్భమునుంచి బయిటికి వచ్చును ఇట్లు దినం ఒక్కంటికి సుమారు 21600 సార్లు "హంసోహం" అని జపించుచు--కుడి—యెడమ—నాశికారంధ్రములకు—మారి—మారి తిరుగుచుండును. ఈ జీవియొక్క అనిత్య శరీరమునకు వ్యాధులు కలిగియుండును. అందుకు తగిన వనమూలికలు వల్ల స్వస్థను గును. ఆత్మశ్వాసమునకు యేమూలికయు పనికి రాక పోవును.

54 పంచవర్ణములు.

1 తెలుపు, 2 యెరుపు, 3 ఆకుపచ్చ, 4 నలుపు, 5 పసుపు వీటి మిశ్రితమువలన, అనేక రంగులు కలుగును అనేకరంగుల పక్షులు, పురుగులు, పుష్పములు, పండ్లు. వస్త్రాలు, వృక్షాదివి. మనుష్యులకు, మృగములకు, పుష్పతను యున చాయకలదు వీటి కన్నిటికి. రూపసౌందర్యములుగలవు కురూపిరూపములు కూడా గలవు. ఆకాశమునందు అనేక వర్ణములుగలవు ఇదిఅంతయు దైవమాయ ఐయున్నది. వీటి కన్నిటికంటె కపటముల కలిమాయ మించిన వర్ణయగును.

55 పంచాంగగణితము యొక్క మేషరాసులు

1 మేషము అనగా—మేక	7 తులా అనగా త్రాసు
2 వృషభము ,, యెద్దు	8 వృశ్చికము ,, తేలు
3 మిధునము ,, జంట	9 ధనస్సు ,, విల్లు
4 కర్కాటకము ,, యండ్రకాయ	10 మకరము ,, మొసలి
5 సింహము ,, సింహము	11 కుంభము ,, కడవ
6 కన్య ,, పడుచు	12 మీనం ,, చేప

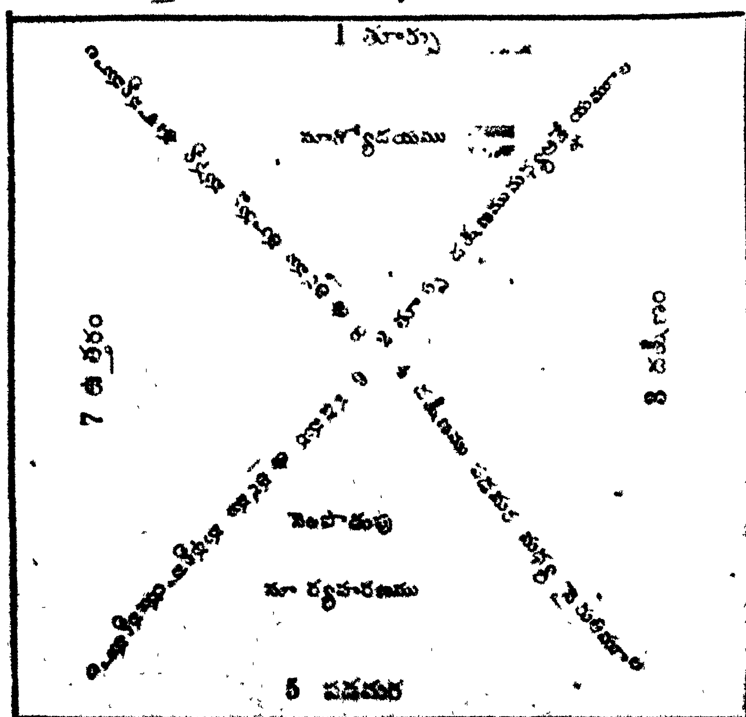
56 నవగ్రహములు	57 అష్టదిక్పాలకులు
1 సూర్యుడు	1

2 చంద్రుడు
3 అంగారకుడు
4 బుధుడు
5 బృహస్పతి
6 శుక్రుడు
7 శనైశ్చరుడు
8 రాహువు
9 కేతు

2 అగ్ని
3 భరద్వాజుడు
4 విశ్వామిత్రుడు
5 వరుణుడు
6 వాయువు
7 కుబేరుడు
8 ఈశానుడు

58 అయనములు. చతుర్దిక్కులు అష్టదిక్కులు.

1 ఉత్తరాయణము. | 2 దక్షిణాయనము

59 భూతముల పుట్టుక.

1 అండజములనగా—గుడ్లు—వీటివల్ల—పక్షులు, సర్పములు, కీటకములనగా పురుగులు, తొండలు, బల్లులు చేపలు, నత్తలు, మొదలయినవి, ఇవిగూడా బలుగలవి, గుడ్లలో నుంచి ఉద్భవించినవియగును గుడ్లు సంభోగమువల్ల కలిగినవి.

2 పిండజములు లేక జరాయుజములు అనగా పిండములు దీనివలన, నర అనగా మనుష్యాదులు, మృగ అనగా నాలుగుకాళ్ల జంతువులు అనగా పశు అనగా పశువులు, మర్కటము అనగా కోతి, మార్జాలము అనగా పిల్లి, శునకము అనగా కుక్క, మూషక అనగా ఎలుకలు, పందికొక్కులు, ఇంకా ఉండబడ్డ మృగములు మొదలయినవి యోనివల్ల బుట్టినవి అగును పిండములు సంభోగమువల్ల కలిగినవి యగును ఇవి చెవులుగలవి.

3 బుద్బుదములు అనగా నీళ్లమీద బుడగలు దీనివల్ల మత్స్య అనగా చేపలు, కూర్మ అనగా తాబేలు, మండూకము అనగా కప్ప, కీటకములు అనగా పురుగులు కర్కాటకము అనగా యెండ్రకాయ, శంఖ అనగా శంఖు, మౌక్తికములు అనగా ముత్యములు మొదలయినవి నీళ్లయందుగలుగును. వీటికి నీళ్లే ఆధారము వీటిలో కొన్ని గుడ్లలోనుంచిన్ని కొన్ని నీటివల్ల ఉద్భవించినవి యగును. కొన్ని వర్షబింధువుల వల్ల, ముత్యములు వగైరాలు ఉద్భవించినవి యగును,

4 స్వేదజములు అనగా చెమట నీటివలన, చీరపేలు, పిసుదులు పేలు, మొదలయినవి పుట్టును ఇవిగాక మనము చూచే పురుగులలో, నవధాన్యములయందున్ను, అనేకవిధములయిన వస్తు,

ఫులయందును, అణువృక్షంటే అనగా ఆవాలువిత్తనముకంటే మరిన్ని వటబీజమనగా మర్రి విత్తనముకంటే, చిన్నపురుగుల. ఉత్పత్తి, అసృష్టించే, సృష్టికర్తకే, గోచరము గాని, ఇతరుల నెవ్వరికీ గోచరము కాదు.

5 భూరుహములు లేక ఉద్భిజ్జములు అనగా తరులనగా చెట్లు, వృక్షములు, మానులు, లత అనగా పాకేతీగ, గుల్మము అనగాపొద, చిన్న చెట్లు మొదలయినవి, మరిన్ని ధాన్యాదులు మొదయిలనవి, విత్తనములు, వలన బుట్టినవి యగును.

6 శిల అనగా రాళ్లు మొదలయినవి, భూమియందు ఉత్పత్తి అయినవి అగును.

60 ఇట్లు సృష్టించిన, సృష్టికర్తను, స్తుతించినందువలన మోక్షము పొందుదురనిన్ని విగ్రహారాధనచేయుట వలన మోక్షము పొందరని స్మృతి చెప్పుచున్నది. ఇట్లుండగా.

61 పారంపార పరంపరముగా “అర్యులు” అనగా సకలం తెలిసిన వారు విగ్రహారాధనచేసి, “దక్షిణాం సమర్పయామి” అన్నవచనము చొప్పున అందున వచ్చే కానుక ఫలితము అనుభవించవను చూడగా మహాఅద్భుతముగా నున్నది నితరుల విషయమున గురించి, విచారింప నేల ఇప్పుడైనను బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది విగ్రహారాధన నివర్తించుకుని, అందుకు బదులు నిర్గుణారాధనము నవలంభించి అనగా భగవంతుండొక్కడేయని తలంచి, అసృష్టించిన,సృష్టికర్తకు “నైవేద్యంసమర్పయామి” అన్నవచనము చొప్పున వండిన పదార్థములను, ఫల, ఫలాదులను, అతనికు అర్పణచేసిఅనగా సమర్పించి భుజించడము వలన మోక్షముగలుగును ఈవిషయమై ఈగ్రంధమున 6 వ పత్రము, 18 వ సంఖ్యయున్ను 4 వప్రకరణములో పరిమార

ముఖ్యమయిన మంత్రముల అర్థము 37 వ సంఖ్యను చూడుడు. మరిన్ని ఈవిషయములో సగుణారాధన—నిర్గుణారాధన అని రెండువిధములైన ఆరాధనలు గలవు

62 సగుణారాధన అనగా పైన చెప్పిన ప్రకారం విగ్రహారాధనయేయగును విగ్రహారాధనవలన హిందువులు మొదలగువారు అంటివారు — "జీవ"—హింసచేసి అఫలమును. అనుభవించుచున్నారు పైన ఉదహరించిన కానుకలమున్నూ, ఈ జీవహింసఫలమున్ను ఈ రెండును ఇహలోకసౌఖ్యముకేగాని పరలోకసౌఖ్యమునకుంగాదు

63 నిర్గుణారాధన అనగా విగ్రహారాధన విసర్జించుట, భగవంతుండొక్కడే యని, అర్థమగును అయనను స్తుతించినందున దోషమున్ను కలుగదు గనుక, ఇహ, పర, లోకముల రెంటియందును సౌఖ్యముగలుగును ఈ విషయమై 4 వ ప్రకరణ బ్రహ్మజ్ఞానము ప్రథమ పత్రమునందు తెలియపర్చబడియున్నది దయచేసి చూచుము తుదకు, మేలు, కీడు, తెలిసి వారి, వారి, ఇష్టానుసారముగా నడుచుకొనవచ్చును

64 భూతములయొక్క పుట్టుక భేదములు:

కదిలెడిజంతువులయందును, కదలకయుండెడి వృక్షాదుల యందును కదిలెడి జంతువులు శ్రేష్ఠమగును,

65 భూతములలో పుట్టుక (1) యోనివలనను (2) గుడ్లవలనను (3) భూమివలనను (4) చమటవలనను (5) భ్రమరమనేతుమ్మెద, కీటకములు అనే పురుగులను దెచ్చి తాను చేసిన మట్టిగూటియందునుంచి మూతులు కప్పి, ప్రతిదినము, ఆగూటి చుట్టు, ప్రణవనాదమనగా "ఓం" అనే ఝూంకారమును (ప్రయోగించిన మీదట అనగా) చేసిన మీదట పక్వదినములు కాగానే, పురుగులు, తుమ్మెద

స్వరూపములు కాంచిన వలనను (6) మలమువలనను (7) నీటి వలనను (8) విత్తనములవల్లన కదలక యుండెడి వృక్షాదులు, 9 శిలారాళ్లు భూమియందును పుట్టినవియగును. ఇట్లు, పుట్టిన జంతువులలో, అనేకములగు కాళ్లు కలిగియు, (2) భూమియందు ప్రాకుటయు (3) నాలుగు కాళ్లు కలిగియు (4) రెండు కాళ్లు కలిగిన వియు (5) కొన్నిటికి రెండు కాళ్లు గలిగియు రెక్కలు గలిగినవి గానున్న, రెక్కలు లేనివిగానున్న, మూడును (6) కాళ్లు రెక్కలు లేని చెట్లు మొదలగునవన్ని శిలారాళ్లు స్థావరముగానుండును అందు నీమనుష్యులు శ్రేష్టములుదురు గనుక పైన చెప్పిన మనుషమునే తున్నది విషయములో "భగవంతుని" మహిమను యెంతని కొని యాడవచ్చును. గ్రహించండి.

66 అండాండం, పిండాండం, బ్రంహ్మాండం

అనుట వ్యాంఖ్యాము.

అండం పిండం బ్రహ్మాండములు అనుట

లక్ష్యార్థము.

వ్యాంఖ్యాము అనగా బట్టబయలుగా కను బడునది.

అండాండం అనగా:— చక్రం గుండ్రనివస్తువ పృథివి కెల్లను అవును.

పిండాండం అనగా:—స్థావర జంగములవబడును. అనగా నిల కడగా వున్న వస్తువులు అనగా భూమిలో మొలచేవి అన్నియు కదలని వస్తువులు అచరా అని కూడా అనబడును వీటికి "జీవి" కలదు గాని "అజీవికి" వికారపు గుణములు లేవు.

బ్రహ్మాండ మనగా:—అనేకరంగులు గల ఆకాశము.

67 లక్ష్యార్థము అనగా—బట్టబయలుగా కనుబడునది.

త్రికూటము.

అండము అనగా:—1 కనుగ్రుడ్డు తెల్లనది ఉదకం (1) జ్ఞానశక్తి. ఆ తెలుపులో యెరుపు గీతలు పృథివి (2) క్రియాశక్తి.

పిండము అనగా:—2 కనుగ్రుడ్డులో తెలుపు మధ్యను నల్లనిగ్రుడ్డుగా వుండెడు వస్తువు అగ్ని (3) ఇచ్ఛాశక్తి.

బ్రహ్మాండ మనగా:—3 నల్లని గ్రుడ్డులో మధ్యనున్న బిందువు అనే స్ఫటికపు శిలమయిన పాప వాయువు (4) ఆదిశక్తి, బిందువుమధ్యనున్న తళతళ యను వెలిగేకళ అనే జ్యోతి ఆకాశము (5) పరాశక్తి. ఆజ్యోతి నిష్కళ తాను అనే పరబ్రహ్మం. ఆనిష్కళలోనే పంచవర్ణకిరణములు గలవు ఆనిష్కళయనే కాంతిచేతనే జగత్తు కానవచ్చును ఆనిష్కళయనే శిలమయిన పాపను **ముక్తి కాంత** యనబడును పంచశక్తులే ఆకాశపంచ భూతములు.

68 శ్లోకం. భ్రమేణాపాం భ్రమేణాత్వం భ్రమేణోపాసకం మనః భ్రమేణేశ్వర భావత్వం భ్రమమూల మిదంజగత్ ॥ అని యున్నది గనుక;

భ్రమే భ్రాంతి భ్రాంతే వాంఛ భ్రమేమాయ ఈమాయను వదలనదే పాశబంధకమనే భ్రాంతి సశరీరులందరును అనగా నాశశరీరముగలవారు భ్రాంతిలోనే యున్నారు అశరీరులకు భ్రాంతి లేదు అనగా బ్రహ్మజ్ఞాని అని అర్థం। సర్వము భ్రమ। జగత్తుకంతా భ్రమే మూలకముగానున్నది ఈము క్రీకాంత్యమాచే వస్తిటియందు భ్రమగలిగించును అవి యున్నియు "మిధ్య" అనగా నాశనము యేవస్తువులు "దృశ్య" దృశ్యము, కనుబడది .యావత్తు కల్ల ఈజగత్తు యావత్తు కల్ల మాయకు అంత్యము లేదు ఇట్టిమాయను గుర్తెరుగుటకై ఈగ్రంధమును చూచుము ఈగ్రంథము నందున్న వేదాంతమే భ్రాంతి రహితము వేదాంతమనగా బ్రహ్మజ్ఞానము ఈబ్రహ్మజ్ఞానమే బరమపదమని గ్రహించినవారు విదేహకైవల్యంబునందెందుదురనుటకు సందేహము లేదు. విదేహకైవల్యమనగా బ్రహ్మము నందైక్యమగుట జననమరణములు లేవని అర్థము.

జీవాంగతనువులు	70 ఈశ్వరతనువులు.
1 జీవాత్మ	1 ఆనంద
2 పరమాత్మ	2 చిన్మయ
3 అంతరాత్మ	3 చిద్రూప
4 నిర్మలాత్మ	4 శుద్ధ

71 బ్రహ్మజ్ఞానానందము

అనగా

గృహస్థాశ్రమములోనుండి ప్రపంచమాయను మరచి యెల్లప్పుడు భగవంతుని కొరకు యాడే చిద్విలాసమే బ్రహ్మజ్ఞానానందమనబడును.

73 సాంఖ్యము అనే శరీరలక్షణమ్మునకు కలిగిన ద్వంద్వములు.

1 జననము మరణము
2 సుఖము దుఃఖము
3 సగుణము నిర్గుణము
4 పుణ్యము పాపము
5 స్వర్గము నరకము
6 సమిష్టి వ్యష్టి
7 ధర్మము అధర్మము
8 ఆకలి దప్పి
9 జ్ఞానము అజ్ఞానము
10 కర్తృత్వము భోక్తృత్వము
11 సత్తుపరమాత్మ చిత్తుజీవాత్మ
12 అవ్యక్తము వ్యక్తము
13 అక్షయుడు క్షయుడు
14 భ్రమ ఆశ భ్రాంతి పొంద
15 కలిమి లేమి
16 వున్నది లేనిది
17 బంధము నిర్బంధము
18 వివేకము అవివేకము
19 శోకము మోహము
20 ఎరుక మరుపు
21 సంకల్పము వికల్పము
22 చేయదగినది చేయరానిది
23 జీవి నిర్జీవి
24 ఆత్మ అంతరాత్మ పరమాత్మ అనాత్మ
25 మేలు కీడు
26 సశరీరము అశరీరము
27 సత్యము అసత్యము
28 రజోగుణము తమోగుణము శాంతము శమము దమము
29 మంచి చెబ్బర
30 దృక్కు మిథ్య
31 దృశ్యము అదృశ్యము
32 జన్మము పునర్జన్మము
33 స్థూలశరీరము సూక్ష్మశరీరము
34 తేజఃపుంజము తిమిరఘనము
35 వెలుతురు చీకటి
36 విద్య అవిద్య
37 కామక్రోధములు రాగద్వేషములు
38 మోక్షము విదేహకైవల్య
[illegible]

ఈ మొదలగు ద్వంద్వములను ఈ సాంఖ్యమనే శరీరలక్షణ మునందలి. ఉన్న వాటిని గ్రహించి శాంతి శమదమాది గుణములు కలిగ్గి ఈ దిగువ నుదహరించిన గురుబోధ ప్రకారము నడచుకున్న యెడల బ్రహ్మజ్ఞానము పొందేమార్గమును కనుగొనగలరు.

73 గురుబోధ

ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథమునందున్న 3 వ పత్రములో, విషయానుల ఫలసూచికయను మొదటి ప్రకరణము నందున్న ప్రపంచ సృష్టిక్రమము చక్కగా నెరింగి ఈ రెండవ ప్రకరణ "సాంఖ్యము "అనే శరీరలక్షణము" నందు—దృష్టి—నిలిపి—చదివి శరీరములో నుండు పరి—పరి—విధములయిన, శల్యాలు కీళ్లు-నరములు—22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, ఈ 7 పత్రములలో నున్న ఇంద్రియముల చర్యలు మొదలైన వాటి పని యేమిటో అని గ్రహించినవారినే ఇంద్రియజ్ఞానము తెలిసినవారనబడుదురు. మరియు, 3 వ ప్రకరణమునందున్న "తారకము" అనే దేహజ్ఞానము లేక తత్త్వజ్ఞానము చూచేటంత శక్తిగలుగును వీరిని అభ్యాసికులనబడుదురు. అభ్యాసికులనగా జ్ఞానబోధ నేర్చుకునే వారవుదురు జ్ఞానబోధః ఆత్మస్వరూపాను భవమును కలుగ చేయు జ్ఞానము ఈ జ్ఞానమును పొందనివారు పామరులనబడుదురు పామరులనగా. భగవద్భక్తులు కారని అర్థమగును జ్ఞానమార్గమున అజ్ఞానులనబడుదురు.

1 "సాంఖ్యముయొక్క"

ప్రధానము ముగిసెను.

మధురమైనటువంటి

పలుకులచే స్తుతింపబడ్డ అన్నసృష్టి కర్తకు

నమః—నా—నమస్కారము.

"ఓం శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః"

4వ పీఠిక

తారకయోగము ఆరంభము.

శ్రీ సకలభువనాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా పరమేశ్వరా పరమపావనా భక్తజనరక్షకా కరుణాకరా దీనజనశరణ్యా దీనరక్షకా దీనపరాయణా దీనబంధో దీనదయాపరమూర్తీ భూతదయా పరమూర్తీ నరకాంతకా జనార్దనా పరమపురుషా పరంజ్యోతిస్వరూపా పరంధామా పరాత్పరా సకలకార్యసిద్ధిప్రదానాయందుదయగలవాడవై బ్రహ్మజ్ఞానానందములో చేరిన "సాంఖ్య"మనే శరీరలక్షణమును సంపూర్తిగావించినటువలె, 2 వది "తారక"మనే తత్వజ్ఞానము జననమరణాది విషయములను, పునర్జన్మ ప్రారబ్ధకర్మములు మొదలైనటువంటివాటిని తరచి రచియించుటకై "సావిత్రి" దేవిని నామనస్సుయందునిలిపి అమృతగుటికలతో సమానమైనటువంటి వాక్యములచే రచియింపంజేసి ఇంద్రియ, జ్ఞానులను తత్వజ్ఞానులుగా చేయుటకై నిశ్చలభక్తితో నిన్ను ధ్యానించుచున్నాడను.

2. నాకుపదేశమిచ్చిన గురువు కుంకుమతోటతురాలైన నందిగాం తులశమ్మగారికి నేనుసదాకృతజ్ఞుడనైయున్నాడను.

3. ఇందలి తప్పులుమన్నింప పండితులుప్రార్థితులు.

విధేయుడు,

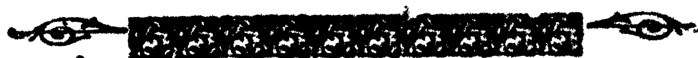
యర్రా రామస్వామి,

పెద్దమజుమూదార్.

ఆలకట్టుతోట,

రాజమండ్రి.

భూతదయాపరుడైనట్టి
ఈశ్వరునకు
నమః నమస్కారము.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

3 వ ప్రకరణము.

2 తారకము.

అనగా

దేహాజ్ఞానము లేక తత్త్వజ్ఞానము

14 శ్లో॥ శ్రీవైకుంఠ పదంబు గోఁ గుదిలోఁ, కవింతు నల్లప్పాయుఁగ
శ్రీవత్సాంకుని విష్వక్సేనుని మహా, శేషాహిపర్యంకునిఁ
దేవాగ్రామణి నాశ్రితామరమణిఁ, సత్యాక్షరత్రాణుఁగఁ
భావాతీతుని భద్రశైలగలయుఁ, భద్రేశ్వరుఁ రామునిఁ

1 ప్రపంచ సృష్టిక్రమము.

12 వ పత్రములో 24-25 సంఖ్యలనందు సకల-చరా-చర- అని ఉదహరించిన వాక్యముల అన్వయం ఈ దిగువ ఉదహరించడమైనది.

2 సకల-చరా-చర-అనగా-కదిలికగల వన్నియు సకలభూతములన్నీ (2) కదిలికగలగనివియన్నియు స్థావరజంగములన్నీ, అర్థమగును. వీటిపుట్టుక విషయమై 33, 35 పత్రములలో 59,64 సంఖ్యలను చూడండి

3 ఈ కలియుగమునందు ఈ రెంటిని సృష్టికర్త సృష్టించెను. ఈ రెంటివలన ఈ కలియుగము ప్రకాశించబడుచున్నది. ఈ రెండుతరగతుల విభజన ఈ దిగువ నుదహరించబడినది.

1 వ తరగతి.

3॥ టీ॥ సకల, అనగా, సకలం, భిన్న, అని అర్థమగును.

4 చరా అనగా కదిలెడి వస్తువులు అవి అనగా భూతముల నబడును భూతములు, అనగా, (1) మనుష్యాదులు, (2) జంతువులు లేక మృగములు, (3) పక్షులు (4) సరీసృపములు అనగా, క్రిమి, కీటకములు, పురుగులు మొదలైనవి నాలుగు విధములగును వీటిలో (1) మనుష్యాదులయందు కొంచెనాలుకయున్ను, పరమాత్మ ప్రతిబింబమున్ను ఉన్నందున ఆత్మజ్ఞానము కలిగిమాట్లాడగలశక్తి కలిగెను. ఆత్మజ్ఞానము కలిగిన్ని కొంచెనాలుక లేనియెడల మాట్లాడ శక్తికలుగదు (2 వ ది) జంతువులలోనున్ను (3 వ ది) పక్షులలోనున్ను, పరమాత్మ ప్రతిబింబము లేనందున మాట్లాడేటంత శక్తి కలుగలేదుగాని నాలుక వలన కూత అనే శబ్దము కలిగెను. ఆకూత శబ్దమే వాటికి భాషాంతరము (4 వది) పురుగులు మొదలైనటువంటి వాటికి నేత్రదృష్టి మాత్రం కలదు ఈ భూతములు వారి వాటికి తగిన ఆహారములను భుజించుచుందురు.

2 వ తరగతి.

5 (2) అచరా అనగా కదలనివస్తువులు లేక స్థావరజంగములు అనబడును. స్థావర జంగములనగా (1) తరు (2) లత, 3 గుల్మము (4) పర్వతములు మొదలైనవి నాలుగు విధములగును ఉద్భిజ్జమై నేలను ప్రక్కలించుకొని పుట్టిన వాటిలో తరు అనగా వృక్షములు (2 వది) లత అనగా తీగె (3 వది) గుల్మము అనగా పొద, చిన్నచెట్లు కపవు (4 వది) పర్వతములు అనగా కొండలు

చెట్లవివరము

మొదలైనవాటికి "జీవి" కలదు గాని ఆత్మజ్ఞానము లేదు. అనాత్మ యనబడును

6 ఈ చెట్లకు నీరే ఆధారము అనగా భూమినుండి చెట్లవేళ్లను కలిసి రసమగును. చెట్టు మొదటనుండి కొనవరకు చెట్టునంతటా వ్యాపించుచూ పోవును. ఆ చెట్టు ఆ రసమును తనవేరుల చేతను ఆకుల చేతను ఆకర్షించును. రావిమొక్కను, వేపమొక్కను కలిపి, భూమిలో మొలవేసిన మొదల, ఈ రెండున్ను కలిసి ఎదుగును. ఒకవృక్షము మీది జంటలో మరిఒక వృక్షపు, విత్తనము పడిన మొదల మొక్క మొలుచును. గాని అంతగా పెద్ద చెట్టు కానేరదు. వీనిని "బదనిక" అనబడును. చెట్ల మీదికి తీగలుగల చెట్లు పెన వేసుకొంటూ పాకును మామిడి మొక్కకును ముదురుమామిడి చిన్నకొమ్మను కలిపిన మొదల అంటుమామిడి అనబడును. చెట్ల కొమ్మలు గాలివలన ఒకటి కొకటి రాపాడిన మొదల అగ్ని ఉత్పత్తి అగును. ప్రపంచమునందుండు, వృక్షములన్ని రకములవి చెప్పతరముగాదు ఈ చెట్ల యందు మొండిపోకుటచేత. వానలు, వాయువులన. కదలుటలు, శక్తియు కలుగును ఈ చెట్లలో వివిధములైన చెట్లుగలవు ఈ చెట్లు, ఆకులు, పుష్పములు, వివిధములైనట్టి రంగులుగలవిగానుండును. ఈ చెట్లలో సువాసన, పుష్పములు గల చెట్లు గలవు మరిఒక విచిత్రము కలదు. అది అనగా గుల్మము అనే మూలికములు గల చిన్న చెట్లు భూమినందు ఉత్పత్తి యినవాటికి ఎవ్వరైన తగిలినను ఆకులు ముడుచుకొనును మరల కొంతసేపటికి ఎప్పటివలెనే ఆ ఆకులు వికసించును. వీటిని సిగ్గాకన్నిక అనబడును. మరియొక చిన్న

చెట్టు గలదు దానికేకులు స్థూల శరీరమునకు తగిలినచొ మొకల దుర దగలుగును. దీనివల్ల కొద్ది బాధకలుగును. దీని పేరు దూల గొండి చెట్టు, అనబడును. ఈ చెట్ల వేరులు, దుంపలు, తీగెలు, బెరడు, ఆకులు పుష్పములు, కాయలు, పండ్లు, పాలు, రసము, బంక ది వీటిని వనమూలికలు అనబడును వీటిని బట్టి ఔషధములను ఏర్పరుచుదురు. "జీవిమొక్క- అనిత్య శరీరమునకు" వ్యాధులు కలుగును. ఈ వనమూలికల ఔషధముల వలన వ్యాధులు స్వస్థమగును. అంత్యశ్వాసమునకు యేవనమూలిక ఔషధము పనికిరాకపోవును. ఈ చెట్లకున్ను వ్యాధులు గలవు. చావున్ను కలదు ఈ ప్రపంచమునందున్న చెట్ల "సంఖ్య" సృష్టించిన సృష్టికర్త అంతరంగమున నుండును. గాని, సప్తమహా ఋషులునహా కనిపెట్టలేక పోయిరి. ఈ చెట్లవేరులు, దుంపలు, తీగెలు, ఆకులు, పుష్పములు కాయలు, పండ్లు, నీటిమీద తేలుచున్న చెట్ల కూరలు. కసవువగైరాలు, మానవులకును. మృగములకును, పక్షులకును, పురుగులకును. వారి వారికి తగిన ఆహారములగును. వీటికిన్ని వ్యాధులు, చావుగలదు.

7 వీటికి ఈ ఆహారములేనా ! మరియేమైనా, ఆహారములు గలవా అని శంక రాగా యిందుకు ఉదాహరణములు.

12 వ పత్రము-24 వ సంఖ్యానందున్ను 42 వ పత్రములో 4 వ సంఖ్యానందున్ను.—

1 టవ తరగతిలో

1 మానవుల

ఆహార విషయమై వున్న వాటి వివరము.

8 (1) మానవులలో (1) పంచపదార్థములు (2) పిండివంట్లు

లు (3) అన్నపానీయములు, మొదలైనటువంటివి (4) సాధాన్యములనగా పప్పువగైరాలున్ను (5) కాయకూరలు (6) కందమూల పదార్థములు (7) ఫలఫలాదులు, ఇదిగాక, వారివారికి ఇష్టమైన (8) మాంసము (9) చేపలు వగైరాలు (10) షడ్రుచులు అనగా కారము, వుప్పు, పులుసు, తీపు, చేదు. వగరు వగైరాలు, భక్షించుచుందురు. సుగంధ వాసనలలో మునుగుచుందురు. (11) మధుపానము వగైరాలు త్రాగుదురు. మరికొన్ని అరణ్య ప్రదేశములలో నున్న వారిలో కొందరు నరమాంస భక్షణచేయుదురు.

2 వీటిలో మధుపానము, నీచుపదార్థములను, నివర్తించి, మిగతపదార్థములను, భుజించుచున్నవారు, శ్రేష్ఠులగుదురు. మరికొన్ని ఉత్తములగుదురు.

ఈమానవులలో వున్నతమైన ఛాయ రూప సౌదర్యములు గలవు కురూపములు కూడాకలవు వారికి వివిధములైన గుణములు కూడా కలవు.

2 మృగముల

ఆహారవిషయము

9 (1) చతుష్పాద జంతువులలో అనగా నాలుగు కాళ్లజంతువులు (1) చెట్ల కొమ్మలపట్టున్ను చిన్నకొమ్మలు, ఆకులు. కాయకూరలు ఫలాదులు, సాధాన్యములు, తీపివస్తువులు, పిండివంటలు, తవుడు కసవు వగైరాలను భుజించుచుండును. జలము, కడుగు, త్రాగును.

(2) పులులు వగైరాలు, మాంసము మాత్రము భక్షించును, జలము త్రాగును.

(3) కుక్కలు వగైరాలు, అన్నపానీయములు పిండివంటలు

ఫలాదులు, కూరలు, మాంసము, మత్స్యములు, వగైరాలను, భక్షించును.

(4) ఎలుగుగొడ్డు, అన్నపానీయములు, కందమూల, పదార్థములు పండ్లు వగైరాలు, భక్షించును. పుట్టలలోనున్న చీమలను పీల్చును. తేనె త్రాగును. మధుపానము వగైరాలు, త్రాగును.

5 పందులు వగైరాలు, మలము, అన్నపానీయములు, కందమూల పదార్థములు, పండ్లు, తవుడు భక్షించును. గేదెలువలె బురదలో ద్రొర్లును వీటిని పంచమహాపాతకులనబడును.

10 (2) ఈ జంతువులలో, మధుపానము, నీచు పదార్థములను నివర్తించి మిగత పదార్థములను భక్షించునవి శ్రేష్ఠమగును. ఇవి మధ్యమం

ఈ జంతువులలో, వివిధములైన జంతువులు ఉన్నవి వీటికి వివిధములైన గుణములున్ను కలిగిఉన్నవి,

3 పక్షుల,

ఆహారవిషయమై

11 (1) పక్షులు, అన్నపానీయములు, ఫలాదులు, తీపు, మాంసము మత్స్యములను, పురుగులను, భక్షించును మధుపానమును త్రాగును ఈపక్షులు, పురుగులను భక్షించనియెడల మనుష్యులకు, మృగములకు పురుగులవల్ల చాలా హానికలుగును. ఇవి యేఅధమం.

12 (3) పక్షులలో, ఫలాదులు భక్షించినవి శ్రేష్ఠమగును.

ఈ పక్షులలో వివిధములైన పక్షులు ఉన్నవి. వీటికి వివిధములైన గుణములు కలవు.

4 పురుగుల,

ఆహారవిషయము

13 (1) ఫలాదులలోనున్ను, చెట్లయందున్ను, ఆకులయందున్ను, కసవులోనున్ను కాగపువస్తువులలోనున్ను, పుస్తకములలోనున్ను మట్టిలో పుట్టిన చెదలున్ను వస్త్రములయందున్ను తేనెటీగలు, సౌధాన్యములలో ఉద్భవించిన పురుగులు శ్రేష్ఠమగును. ఇవి ఏటియందు పుట్టినవో వాటినే భక్షించును ఇవి అందునే నశించును పురుగులలో ఉత్తమైనవి ఆగును.

14 (2) చెమటవలననున్ను జలములోనున్ను భూమిలోనున్ను నీచువస్తువులలోనున్ను, భూతములశరీరమునందున్ను పుట్టినవి, పురుగులను పురుగులు చేపలను చేపలు, తినును నీచువస్తువులలో పుట్టినవి ఆనీచువస్తువునే తినును, నశించును ఈపురుగులు ఏశరీరమునందు పుట్టిన నులశరీరరక్తమును పీల్చును. నల్లులు నరశరీరరక్తమును పీల్చును దోమలు వ్యైరాలు భూతములశరీరరక్తమును పీల్చును. ఇవి మధ్యమమగును.

15 (3) మలములోనున్ను, బురదుగుంటలలోనున్ను భూతముల గర్భములలోనున్ను, పుట్టినవి, పంచమహాపాతకులనబడును. ఇవి అధమం ఈ 3 రకములు ఏవస్తువునందు పుట్టినవో ఆవస్తువునే తినును ఆరక్తమునే పీల్చును అందునే నశించును.

16 ఈపైని ఉదహరించిన నాలుగు వర్ణములలో కాయకూర పదార్థములు, ఫలాదులు భక్షించినవి. శ్రేష్ఠమైన వర్ణములుగా కనుబడుచున్నవి. ఈపురుగులలో వివిధములైన పురుగులుగలవు. వివిధములైన గుణములున్ను కలవు.

భగవంతుడు,

(ఈ పైని ఉదహరించిన మానవులను, మృగములను, పక్షుల ను, పురుగులను, 42 వ పత్రము 1 టవ తనగతిలో వివరించిన ప్రకారము ఈ కలియుగమునందు ఈనాలుగు వర్ణములను సృష్టించిన సృష్టికర్త వారి వారి ప్రారబ్ధకర్మాను సారమును బట్టి వారి వారికి తగిన పదార్థములను నిర్ణయించి యున్న వాటిలో మనకు తగిన పదార్థములను భుజించుచు మనము అష్టైశ్వర్యములను, అష్టకష్టములను పొందుచు ఆసృష్టించిన సృష్టికర్తైన మహాదేవుని మనము మరచి అనిత్యమైనటువంటి వ్యాపారములను జరిగించుట వలన వారి వారి కర్మములు వారు వారు అనుభవించగలరని (కోపాం తాపాం పాపమొయుంగను అన్న తత్వజ్ఞానము చెప్పును) ఆమహాదేవుడు లేశమాత్రమైన మన యందు కోపముంచక ప్రపంచమును పరిపాలించుచున్నాడు. ఈ విషయమై ఈ దిగువ ఉదహరించిన 29 వ సంఖ్య నందున్న ఆమహాదేవుడు నిర్ణయించిన ఆరు ఋతువులయొక్క చర్యలను శ్రద్ధతో చదివిన యెడల గోచరమగును.

17 ఈ పైని చెప్పిన చెట్ల విషయములో తాటిచెట్టు, ఈత చెట్టు; టెంకాయచెట్టు, జీలుగచెట్టు, అన్నికార్యములకు ఉపయోగించును,)

18 ఈ చెట్లలో టేకు వృక్షము మహాశ్రేష్ఠమైనది అగును ఈ చెట్లవలన గృహములు వగైరాలు కట్టుకొని యెదరు.

19 ఈ చెట్లలో మఱ్ఱి వృక్షము విస్తారమైన నీడనిచ్చును:

20 ఈ చెట్లకు నీరే ఆధారము. గాలి వలన చాలావృద్ధి బొందగలవు. ఈ చెట్లలో సంజీవి అనే వనమూలిక గలదు.

21 సుగంధ వాసనలలో గంధవృక్షమును మహాప్రశస్తమైనది యగును. చెట్లలో విషముగల చెట్లు వున్నవి. పవనార్థ ఔషధములకు మిక్కిలి కామకలో యున్నది. భూమియందున్ను కొండలయందున్ను గొప్ప అరణ్యములు గలవు. అరణ్యమనగా ఇప్పై నివివరించిన. చరా—చర—జంతువులు నివసించే స్థలము గును. భయంకరముగా ఉండే భూమియందున్ను. దిబ్బలమీద ఉండే చెట్లున్ను, చెట్టి అడవి అనబడును. ఈ మొనాగిఅనే స్థలము లో చెట్లున్ను, ఉనకయున్ను ఉండును మహాఅనును ఎడారిఅనే స్థలము యిసుకభూమిగా ఉండును. చాలా దూరము బట్టబైలుగా ఉండును.

22 చెట్లనున్ను, తుప్పలనున్ను, నరికి, వంటచెరుకులు క్రింద వాడుకుందురు. ఈ చెట్లను. తుప్పలను, నరికే వాడికి పాపము పొందునా! పొందదా అని శంకరాగా ఇందుకు ఒక యుక్తిమానము చెప్పుటకు కారణమైనది అది అనగా మనుష్యులగువారు ఒక రిని చంపజాలరు. లోకమందుగల సకలకార్యములను ఈశ్వరుని ఆజ్ఞ చేత జరుగుచున్నవి. ఓధర్మరాజా! గొడ్డలిచేతబట్టుకొని చెట్టును నరికెడివాడు, ఆచెట్టును నరికిన పాపమును, పొందునా పొందడు—ఆగొడ్డలిచేత చెట్టును నరికెడి మనుష్యులు అందువచ్చెడి పాపములను పొందరు. అటువలెనే, సమస్త కార్యములను చేయువా డు ఈశ్వరుడనుటకు తలంపు మనస్సున దృఢముగా నుంచినను చాలు ను. అట్టి సంకల్పము మనస్సునందున్న మనుష్యుడు కొంత దు ష్కార్యములైనను కర్మానీనత వలన చేసిన కొంతల అట్టి పాపము వానికి రాజాలదు. ఓధర్మరాజా! మనము చేయు కర్మ ఫలమంత యు ఈశ్వరునికే యగునుగాని మనది కానేరదు. కర్తృత్వము

యుద్ధము చేసి యుద్ధమందున చచ్చినందున నీకు పాపముకలుగదు ఆచచ్చిన వారియొక్క యే హేకర్మములు వారిని చంపినవో నీకు తెలియదు వారి వారి కర్మములను ఈశ్వరుడు ఎరుగును. కావకుంపుటకు ఎవనికిని శక్యముకాదు. వారి వారి పూర్వజన్మ ములయందు చేయబడిన కర్మములను బట్టి ఈశ్వరుడు వారి వారిని చంపుటకు సిద్ధపడియుండగా నీవు చింతనొంది యుండడము ఒక పిచ్చి తనముగానున్నదని వ్యాసుడు ధర్మరాజుతో చెప్పెను. యుద్ధ మునందు, చచ్చినవారు స్వర్గలోక సౌఖ్యములను అనుభవింపు చుందురు.

28 చెట్లు కాయకూరలు తేవరాదని శంకరాగా ఈ పైని ఉదహరించిన ఇతి హాసమును బట్టి చూడగా చెట్లు కాయకూరలు తెంపి భక్షించుటవలన పాపముపొందదు.

చెట్లప్రధానము ముగిసెను.

కొండలవివరము.

24 (4 వది) కొండలనగా పెద్దపెద్ద పాషాణములు రాయి రప్ప గలది ఎత్తుగానుండునది కొండయనబడును. మిక్కిలి ఎత్తు లేనిది దిబ్బయనబడును. వీటికి జీవిగలదు. గాని ఆత్మజ్ఞానము లేదు అనాత్మయనబడును.

25 ఈ రాళ్లకు అన్న పానీయములు లేనందున "చమ్మ" అనే వస్తువలేదు. గాని జలమును ఆకర్షించే గుణముగలదు. ఈ రాళ్లయందు అగ్నిగలదు. చిన్న రాయిని చెక్కి ఆరాతిమీద దూది నునిచి ఉక్కుబిళ్లతో కొట్టిన యెడల అగ్నికలుగును. ఈ రాతిని చెకుముకిరాయి అనబడును. ఈ భరతఖండమునందు ఈ

గ్గి పెట్టెలు లేకముందు జనులు యీవన్నింది చెకుముకి రాయివలననే అగ్ని కలుగజేయుచుందురు. గంధకము పుల్లలతో దీపములు వెలిగించుదురు. రాళ్లతో గోడలు కట్టడములును విగ్రహములు చేయుటకును ఉపయోగమగుచున్నవి. రాళ్లలో పలక రాళ్లు భూమియందు బయలుదేరు చున్నవి. ఆపలక రాళ్లు యిళ్ల మీద కప్పుకున్న చావిళ్లలోను, అరుగులమీద పరుచుటకును స్లేటుపలకలకును, ముద్దరాళ్ళ రాతిచిప్పలకును ఉపయోగించుచున్నవి. రాళ్లలో వివిధములైన రాళ్లు గలవు. వివిధములైన రంగులు గల రాళ్లున్నవి. రాళ్లలో సువర్ణమయరాళ్లుకూడానున్నవి. ద్రావకములవలన కరిగించి బంగారము చేయుదురు. పారావార పరంపరముగా అర్యులైన వారు శాస్త్రములను బట్టి రాళ్లున్న స్థలములలో త్రవ్వించి (1) వజ్రములు (2) వైడూర్యములు (3) గోమేధికములు (4) పుష్యరాగములు (5) మరకతములు (6) మాణిక్యములు (7) నీలములు మొదలైనటువంటివి అత్రవ్విన గనిలో కనిపట్టి తీసి సానపట్టించిన వాటిని విక్రయింతురు. గొప్ప గొప్ప ధనాఢ్యులు వారివద్ద కొని ఆభరణములయందు పొదిగి పురుషులు స్త్రీలు ధరించుకొనుచున్నారు. మరిన్ని గొప్పగొప్ప పట్టణముల మహారాజులు, రాజులు. వారివారి సింహాసనములకు స్థాపించుకొనుచున్నారు. కొండలయందు బంగారము వెండి, రాగి, ఇత్తడి, సీసము ఇనుము తుక్కు మొదలైనట్టివి అనేక వస్తువులు దొరుకును. వీటి మిశ్రితమువలన అనేక వస్తువులగును ముద్దబంగారము దొరుకును. దేవుని మహిమను గ్రహించుడి.

పాషాణాదుల ప్రస్తావము ముగిసెను.

తీపు జలము విషయమై

26 ప్రపంచమునందు కొండలన్ను భగవంతుడు సృష్టించెను సముద్రములోనున్ను మిట్టమీదనున్ను సృష్టించిన కొండల, రమారమి శిఖరమునుంచి గాని మధ్యనుంచి గాని ఉత్పత్తి యై మధురమైన నటువంటి, తియ్యని, నీరు, జలధారలు ఎల్లప్పుడు వెల్లువగా పారుచు నదులలో కలియును. ఆకొండల క్రింది భాగమునున్ను ద్వీపములలోనున్ను మిట్టమీదనున్ను పట్టణములలోనున్ను గ్రామాదులలోనున్ను అడవి ప్రదేశములలోనున్ను నివసించుచున్న సకల చరా—చరములు చెరువులలో నిండిన వర్షజలమువలనన్ను నదులలో పారేజలము వలనన్ను బావులలో ఊరేన ఊటజలము వలనన్ను జీవించుచుందురు.

27 వర్ష బిందువుల జలము వలన పంటలు వగైరాలు పుష్కలముగా పండును. ఈనీటియందు చేపలు, పురుగులు వగైరాలు నివసించును. వీటికిన్ని, వ్యాధులు, చావుగలదు.

28 పైని ఉదాహరించిన కొండలకు వ్యాధి, చావు, లేదు ప్రపంచము అంత్యమున జలప్రళయము వలన ఆపర్వతములు నశించును కాలమును ఆవిషయమై వాటిని సృష్టించిన సృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండును. పర్వతములలో హిమాలయ పర్వతము గొప్పదియగును.

ముఖ్యతాత్పర్యము:

(పైని వివరించిన, మనుష్యాదులకు, మృగములకు, పశులకు, చెట్లకు, తాళ్లకు, పిట్టన్నిటికి, బాల్య, యౌవ్వన, కౌమా

ర, వృద్ధాప్యములు, చావుకలదు. శాస్త్రనశించు విషయమై సృష్టించిన, సృష్టికర్తకే గోచరముగా యుండును. వీటిలో జీవరాసులకు మాత్రం ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాసలుకలవు. జీవరాసులలో మనుష్యులకు మాత్రం, ఆత్మజ్ఞానము కలిగినందున పాపపుణ్యములుకలవు అందుకు తగిన ఫలములు వెంటనే కలిగియున్నవి. మృగములకు, పక్షులకు, పురుగులకు, పూర్వజన్మమందు చేసిన ప్రారబ్ధకర్మ ఫలము అనుభవించడమే కాని, ఈ జన్మములయందు వీటికి ఆత్మజ్ఞానము లేనందున, పాప, పుణ్యములు, లేవు. వీటికి పూర్వసంచిత కర్మములు నశించే పర్యంతము పుట్టు, గిట్టుటలు కలవు.)

ఋతువులు.

29 శరీరలక్షణము 29 వ పత్రములో చెప్పబడిన ప్రకారము ఆరు ఋతువులు జీవరాసుల విషయమై భగవంతుడు ఏర్పర్చెను. ఈ ఆరు ఋతువులు క్రమముగా వర్తించని మొదలు వీకేదేమి మనగా కరువుకు కారణగురువులు క్రమముగా వర్తించక పోవడమునకు కారణమేమనగా మానవజన్మమెత్తిన వారి వలన భగవద్భక్తి తక్కువ వికపటముల కలిగి మాయ ఎక్కువయిన మొదల ఈ ఆరు ఋతువులు క్రమముగా వర్తించవని స్పష్టముగా తలంచవచ్చును. మానవులవలన కపటముల కలిగినాయ తగ్గిన భగవద్భక్తి హెచ్చైనమొదల ఈ ఆరు ఋతువులు క్రమముగా వర్తించును. ఇందుకు సందియములేదు.

సముద్రము

యొక్క

ప్రభావము.

30 అర్ణవము అనగా సాగరము సముద్రము ఈ సముద్రము, లవణమనే ఉప్పు కడలి లేక ఉప్పు సముద్రముగా నుండును. సముద్రముయొక్క అంతు కనుగొనినవారు లేరు. సప్తమహా ఋషులు సహా కనిపెట్టలేక పోయిరి. సముద్రమునకు అనేక శాఖలు గలవు. శాఖలు అనగా ఉప్పుకాలీలు అనబడును. ఈ ఉప్పు కాలీలు అనగా ఉప్పుకాలువలు నీటిజలమువలన ఉప్పు పండును సముద్రమునకు పోటు పాటుగలదు. పోటు అనగా నీరు ఎచ్చు అగును. పాటు అనగా నీరుతగ్గును. ఈ కాలీలుకూడా అటువలెనే అగును. ఎడతెగక సముద్రమునకు పోటు పాటు ఉండును. కొండలయందున్ను, అడవి ప్రదేశములయందున్ను, గ్రామాదుల యందున్ను, వర్షించె జలము కాలువలుగా నదులలో చేరి సముద్రమునందు కలియును. ఈ నదులకు సముద్రము, తల్లిగర్భమగును. ఈ నదుల జల ప్రవాహమ్ము, సముద్రము భరించనియెడల ఈ ప్రపంచము ఆ జలము వలన మునిగి పోవును.

31 సముద్రమునందు "రెండు అలలుగలవు." అలలు అనగా కెరటములు. ఈ అలలులో ఒకటి చిన్నది. మరియొకటి పెద్దది. చిన్న అల ఒడ్డుకు వచ్చినతోడనే దాని వెంటనే పెద్దఅల, దాని మీద పడును. ఈ రెండు అలలలో, చిన్నది, వెనకకుతగ్గి వళించును. పెద్ద అల దానివెంటనే వెనకకు తగ్గి వళించును. ఈ

లాగుననే యొడ నెగళ వస్తూ పోతూ వుండును. మనుష్యుల ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలవలెన పైకి వచ్చును. లోపలికి పోవును. మనుష్యులకు అంత్యశ్వాసగలదు. ఈ కెరటములకు అంత్యశ్వాస లేదు. ఈ కెరటములు, సముద్రము ఒడ్డున మాత్రము గొప్ప ధ్వని నిచ్చును. గాలి వాన వీచినప్పుడు, గాలి వలన గొప్ప గొప్ప అలలువచ్చి ఓడలు వగైరాలను ముంచును. గాలివాన అనగా తుపాను అనబడును. గాలి హెచ్చువిన కొలది కెరటముల ధ్వని హెచ్చుగాగును.

32 సముద్రమునందు ద్వీపములుగలవు. ధాన్యపు పంటలు కాయకూరలు, కందమూల పదార్థములు, వనములు గలవు. వనములలో భిరతఖండములో వున్న మృగములు పక్షులకంటె మంచి ఉన్నతమైన ముచ్చటగల పక్షులు మృగములు అనగా సింహములు రాజహంసలు రామచిలుకలు గోరువంకలు గండభేరుండ పక్షులు, అగినిరిన పక్షులు, ఆద్వీపములయందు గలవు. మరిన్ని వివిధములైన వర్ణములు గల జీవరాసులుగలవు. సముద్రజలములో వివిధములైన జీవరాసులు నివసించుచుండును ఇవి అణువు మాత్రముగా ఉండినను కోట్లకొలది నిలుచుండును. వీటిని భ్రమింగి చిన్నచేపలు బ్రతుకును. వాటిని భ్రమింగి పెద్దచేపలు మొదలగు జలచరములు జీవించును. నీటియందు జంతువులలో కొన్ని గాలిని పీల్చుటకు నీటినుండి వెలుపలికి రావలసియుండును. ఇందు భల్లూకములు, నీటికుక్కలు, నీటిపిల్లులు, నీటిమనుష్యులు మొదలగునవి పిల్లలకు పాలిచ్చు జంతువులు. చేపలలో తిమింగలము అనేచేప మహాగొప్పది యగును. గాలి పీల్చుకొనుటకు నీటిపైకి వచ్చుచుండినను యితర జంతువులవలె నీటిని విడుచుటలేదు. గొప్ప గొప్ప ఓడలు వగైరాలను ముంచివేయును.

33 భూగోళము చూచుచు భూభాగము ఎంత ఉన్నదో గమనింపుచు జలభాగము, భూభాగముకంటె కనీసము రెండు రెట్లు ఎక్కువ అని కనుపడునుగదా! బీడుగా ఉండు ఉప్పునీరు ఇంత స్థలము ఆక్రమించుకొనుట యెందుకు? భూభాగమే ఎక్కువ స్థలమును ఆక్రమించుకొని ఉండినయెడల పైని వివరించిన ప్రకారము ఎంత పంటపండును, ఎన్ని వృక్షములు వృద్ధియగును. ఎన్ని జంతువులు జీవించును, ఎంతమంది జనులకు ఇది ఉపయోగకరముగా ఉండును. ఇటులగాక సముద్రమునే గొప్పచేసి భూభాగమును ఇరుకుచేసిన సర్వేశ్వరుని అభిప్రాయము ఏమై ఉండవచ్చును.

స్వాతివర్షమునకు ముత్యపుచిప్పలు నోళ్లు తెరచుకొని ఉండు నన్న వచనము కొన్ని ద్వీపముల సముద్రతీరములయందు ముత్యపు చిప్పలలో వర్షబిందువులు పడగానే నోళ్ళుమూసికొనును ఆవర్షబిందువులు గట్టిపడి ముత్యములు అగును. పగడములున్ను ఆద్వీపముల యందే ఉత్పత్తిఅగును.

34 కలియుగ మంత్యమున అర్ణవము అనే సముద్రము సృష్టికర్తమహిమ వలన, ఉప్పొంగిన జలప్రళయము నందంతట ఆసృష్టికర్త స్వప్రకాశకుండై కలియుగమును లయింపుచేసి మరల యేయుగమును కలుగచేయునో ఆసృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండును. ప్రస్తుతము అచ్చటచ్చట సముద్రము పొంగిన కెరటముల వలననున్ను నదుల జలప్రవాహము అనగా వరద వలననున్ను పట్టణములు పల్లెటి గ్రామములు నశించడము మనము వినడము చూడడము కూడా కలదు గనుక ఆసృష్టికర్తమహిమ యెవరున్ను కనుగొనలేరు.

సముద్ర ప్రభావము ముగిసెను.

35 ఇట్లు సృష్టించిన, సకల—చరా—చర—ములు జగము నందుండవలసిన, "నిర్మయసాక్షి" అన్నప్తించిన. సృష్టికర్త, అంతరంగమున ఉండునుగాని, ఇతరులకు, గోచరముకాదు, చెప్పుటకు అలవికాదు.

సకలచరాచర అనే వాక్యముల అర్థము ముగిసెను.

---

36 పైని వివరింపబడిన, భూతములలో, ఎట్టివారైనను కాలము నిరీక్షించిన తోడనే, గ్రంధమునందున్న 3 వ ప్రకరణ 6-7 వ ఇతిహాసములలో, మృత్యుదేవతా ప్రభావములో చెప్పినట్లు మృత్యుదేవత వలలో చిక్కి. స్వర్గ నరకాదులకుచేరి వారు వారు చేసిన పూర్వసంచిత కర్మములనుబట్టి, మరల పునర్జన్మములో నరజన్మమై, జన్మించిన వారికి, లభించిన, సుఖ, దుఃఖంబులను, గురించి, (ప్రారబ్ధకర్మము అనుభవించక, సిసినాశ దేవ్వరికైనను అన్న తత్వజ్ఞానము చెప్పును) పూర్వప్రారబ్ధసంచిత కర్మఫలమని, గ్రహించుకొని, ఈ జన్మమందైనను, తెలిసి తెచ్చుకొని తాను, మరల పునర్జన్మము పొందకుండుటకై, చరా—చర—ప్రపంచమునకు, అధిపతియగు, పరబ్రహ్మమును, స్తుతించుచు. మాయ, జ్ఞానమయముల నడి, యెండుకట్టెలయందు, విజ్ఞానమనే, అగ్నిని, ప్రబల పర్చిన యెడల, ముదిమి చావులు మొదలగు దుఃఖములు లేని అమృతత్వ రూపమగు మోక్ష స్థానము లభించి పునర్జన్మమనే జనన మరణములు నశించును.

37 ఈ గ్రంధము నందున్న, విషయసూచికనున్న 2 వ ప్రకరణ "సాంఖ్యము అనే శరీరలక్షణము" లోనుండు పది-పది-విధములైన, శల్యములు, కీళ్లు, నరములు, 22, 23, 24, 25, 26, 27,

37, ఈ 7 పత్రములలోనున్న ఇంద్రియముల చర్యలు మొదలైనవాటి పనియేమిటో అని గ్రహించవలెను. గ్రహించినవారినే ఇంద్రియ జ్ఞానానుభవము, తెలిసిన వారనబడుదురు. మఱిన్ని, పరబ్రహ్మ స్వరూపము ఇట్టిదని తెలిసికొన్న వారనబడుదురు. పిమ్మట పైని దిగువ ఉదాహరించిన «తారకమనే" దేహజ్ఞానము, లేక తత్వజ్ఞానానుభవమునందు «దృష్టి" నిలిపి, చదివి, జనన, మరణముల, తాత్పర్యమును గ్రహించవలెను. మఱిన్ని, మనస్సును పరిశుద్ధము చేయునట్టిది యగును. పిమ్మట కపటముల కలిమాయను మరచి «అవ్యక్తమనే దివ్యజ్ఞానమునకడి" «అవిద్యయనే అజ్ఞానము నుండి" నివర్తించు ఉపాయమును ఈ గ్రంథములవలన నేర్చి నివర్తించుకొని అనుభవమనే పరబ్రహ్మముయొక్క జ్ఞానమునుపొంది, సచ్చిదానందము, పొందడము కంటె, సర్వోత్తమమైన సుఖము మరి ఒకటి లేదు.

38 «అవ్యక్తము" శ్రేష్ఠమగు ధర్మస్వరూపమని వేదములు చెప్పుచున్నవి.

39 ఈ విషయమై «సాంఖ్యము అనే శరీరలక్షణము"

20 వ పత్రములో 29 39 సంఖ్యనందు చూడుడి.

40 «వ్యక్తము అవ్యక్తము" అని ఈ రెంటిని తెలియని వారికి మోక్షమార్గము లభింపనేరదు.

41 అవ్యక్తమనగా అమృతమనియు చెప్పబడును ఇట్టిట్టిదని చెప్పరానిదని కూడా అర్థమగును.

42 వ్యక్తమనగా మాయాకార్యములను వికారములగును. ఈ విషయమై 20 వ పత్రము 30 వ సంఖ్యలో చూడుడి ఇటువలె ఈ గ్రంధమును తరచిచూడగాచూడగా ఈ గ్రంథములో సువర్ణము దొరుకును.

పిండోత్పత్తి

43 మొదటి ప్రకరణము, 11 వ ప్రశ్నయందు 13 వ సంఖ్య యందు వివరింపబడిన ప్రకారము సృష్టికర్త అనది బీజమునగా విత్తనము తో కూడ అయుతమోనమువలన 'మంటిలో' స్త్రీ, పురుష రూపము లుగా, జీవరాసులను, ఒక్కొక్క జతగా, సృష్టించి, ఆటు తరువాత, ఆ జీవరాసుల బీజములవలన మరల జీవరాసులను, సృష్టించిన వాటిలో మానవులు పుట్టిన విధము ఈ దిగువ నుదాహరించబడుచున్నది.

44 ప్రథమమున స్త్రీని నామ అవ్వ, పురుషుని నరుడనియు ననబడెను. శరీరము మంటిలో పుట్టినది గనుక మంటిలో కలిసి పోవుచున్నది

45 ధాన్యాదుల వలన అన్నము ఆయెను, అన్నము హారము ఆయెను, పంచపదార్థములు ఆయెను అనగా భక్ష్యము, భోజ్యము, లేహ్యము, చోష్యము, అన్న పానీయంబులనగా, పరమాన్నము పులగము, పాయసము, అల్వా, అమృతము, మొదలైనటువంటి పదార్థములగును. భుజించే వస్తువులలో అమృతమును, స్తుతించే వస్తువుల లో, సృష్టికర్త, నామామృతమును, ఈ రెంటికంటె, మధురమైనటువంటి పదార్థములు మరిలేవు. అన్నము అనగా ధాన్యపదార్థములు. పానీయములు అనగా త్రాగతగినవి అన్నియు అని అర్థమగును. మరియు, పిండివంటలు ఫలహారములు, నానాయకూరలు, (1) లవణము (2) కారము (3) పులుసు (4) వగరు (5) చేదు (6) తీపు మొదలగు, షడ్రసంబులను అనుభవించగా, జఠరాగ్నియందుపడి (1) మాంసము (2) రక్తము (3) క్రొవ్వు, మెదడు, జిడ్డు, (4) మజ్జ అనుమూలగ మెదడు (5) శల్యములు (6) నరములు (7) శుక్లము మొదలగు సప్తధాతువుల యుక్తంబై అందున, శుక్లము, తెల్లగను, చిక్కనిదై జిగటగనుండును

చూచి మొగతోడ బొటబొట్టు వీర్యమును ముత్తి మైక్రాస్కోపు అనగా, భూతదర్పణయంత్రము అనే అద్దముతో పరీక్షించి చూచి నట్లైతే అందు సూక్ష్మమైన నూలుపోగులువంటి జీవ రేణువులు కానంబడును. వేడిమిచే ఆ సన్నపోగులు కదులు చుండును. ఈ జీవరేణువులే జీవికి మూలాధారము. ఇవియే రక్తనరములు.

46 కాముని అనగా, పురుషుని, స్త్రీ సంభోగాంతమున, 2 వ ప్రకరణ 20, 21, వ పత్రములలో 28, 29, 31, సంఖ్యల యందు చెప్పబడిన, "సత్తు" "చిత్తులు" రెండున్ను, కలిసి, జ్ఞాన స్వరూపముగు ఆత్మ ప్రకాశము, శుక్లమునందు వ్యాపించుట వలన శుక్లము, స్త్రీ యొక్క స్థానమునుండి, గర్భాశయమున, ఉదయించు అణురూపముగు, గ్రుడ్డులో, శుక్లముచే, గర్భమును కలిగించును.

47 కామునివలన, సర్వభూతోత్పత్తి ఆయెను. సత్తు చిత్తుల సందానమే, యానందము ఇదియే తత్పదము త్వంపదము అసిపదము ఈ మూడు పదములు. తత్వమసియగును. ఇదియే సచ్చిదానందము. సచ్చిదానందమే జన్మరహితము అని అర్థమగును. 5 వ ప్రకరణము నందున్న మహావాక్యములను చూడుడి.

48 జీవరేణువులు, అనే, శుక్లము. శోణితము, శుక్లము అనగా, ఇంద్రియము, లేక వీర్యము, శోణితము అనగా, రక్తము, ఈ రెండున్ను అగ్రుడ్డులో కూడి, ఒకరాత్రి సిటుబుగ్గ చందంబున నుండి మూడుదినములకు గుజగుజలై ఏడుదినములకు, పనపనలై అర్ధమాసమునకు పిండంబగును.

49 జీవరేణువులు గ్రుడ్డుతో కూడినపుడే, స్త్రీ, పురుష, శిశు భేదమునకు మూలము ఏర్పడును.

50 రెండవ ప్రకరణ శరీరలక్షణమునందు 17 వ పత్రము 6-వ 7-వసంఖ్యలలో చెప్పిన ప్రకారం 24 తత్వములతో కూడా, 25 వ తత్వమనే "జీవి" చేరి ఒక మానవునకు శరము ఏర్పడును.

51 “జీవి” తల్లి గర్భములోనున్న శిశువు గర్భమునందు ఎట్లు పొదుగునో సృష్టించే సృష్టికర్తకే గోచరముగానుండును, ఈ విషయమై మహామహా గొప్ప తపసులు. వేదమహాఋషులు. మునీశ్వరులు యోగులు మహాత్ములు సిద్ధులు శుద్ధసాధులు మొదలైనటువంటి వారు సహా, కనిపెట్టలేకపోయిరి.

2 వ మాసమున బాహువులు ఏర్పడును.

3 వ మాసమున ఉదరము ఏర్పడును

4 వ మాసమున సర్వాంగములు ఏర్పడును.

5 వ మాసమున “శిశువు” గర్భమందు కొద్ది కదలికగా నుండును. శిశువు సంపూర్ణంబుగా నుండును.

6 వ మాసమున “శిశువు” కదలుట తల్లికి తెలియును రోమంబులు ఏర్పడును.

7 వ మాసమున నఖంబులు ఏర్పడును.

మాసమున స్పష్టమైన తన జన్మ పరంపరలను తలచుచు, దుఃఖించుచు, పరాత్పరుని ధ్యానించుచుండును.

9 వ మాసము పూర్ణముకాగానే పసికూనై నేలంబడుటకు సిద్ధముగా నుండును.

52 స్థూల శరీరము.

శిశువుయొక్క స్థూల శరీరము సృష్టికర్త యొకడు మాత్రము దానిని చేయగలడు. దానిలోని ప్రతిభాగమును ఆయన యొక్క జ్ఞానమును దయారసము బుద్ధిన్ని గనుబడుచున్నది. దానికి పదునొకటి ద్వారములు గలవు ద్వారములనగా రంధ్రములనబడును.

ద్వారముల వివరణము

నేత్రములు రెండు నాసిక ద్వారములు రెండు చెవులు రెండు

కోశ ఒకటి గుదద్వారము ఒకటి మర్మస్థానమునకు ఒకటి నాభి స్థానము ఒకటి బ్రహ్మకపాలము ఒకటి ఇవి అన్నియు లెక్కించగా పదునొకటి ద్వారములగును. సాధారణముగా జనులు ఈ దేహమునందు నవద్వారములున్నవని చెప్పెదరు గాని కపాలమందు ఒక, రంధ్రమున్నది. అదియనగా తల్లిగర్భమునుంచి శిశువు జన్మమయ్యె సమయమందు ఆశిశువుకపాలముమీదనున్న బ్రహ్మరంధ్రము చర్మముతో కప్పబడి మెత్తగా నుండును. ఆరంధ్రమును సాధారణముగా మాడపట్టు అందురు. ఆమాడపట్టుమీద ఆముదము వ్రాయడము వాడుక గలదు. క్రమక్రమముగా ఆరంధ్రముగట్టి బడును.

53 ఒక భగవద్భక్తుడు తన హృదయకమల కర్ణికామధ్యమున బరాత్పరుని నిలుపుకొని యవిచ్ఛిన్నముగా గొంతసేపు ధ్యానముచేసి మడిమల నపానస్థానమున నూని, యుచితాసనమున గూర్చుండి, ప్రాణవాయువును మూలాధారముననుండి లేపి, క్రమక్రమముగా నాభియందును, హృదయమునందును, వక్షమునందును కంఠమునందును, భ్రూమధ్యమునందును జేర్చి, కడపట, బ్రహ్మరంధ్రమును భేదించుకొని, దివ్యజ్యోతిరూపమున, నగపిపోయి కైవల్యము జేరెనని ఒకగ్రంథమునందు ప్రచురింపబడెను. కాబట్టి కపాలమునందున్న రంధ్రము బ్రహ్మరంధ్రమని తెలిసికొనుము.

54 నాభిరంధ్రముకూడా శిశువు జననమయ్యే సమయమందు మూసికొని పోవును. అందులో చేయున్న పేగుకోసి వేయబడును.

55 స్త్రీ, పురుషులు, రమించుచుండగా జనులు పుట్టుదు రట్టి జనులకు వర్ణము, మానసము, రక్తము ఇంది స్త్రీ గుణము

వలన కలుగును, ఎముకలు అందునుండు మూలుగ, ఉదర నాళములు అనగా రక్తనరములు పురుషుని గుణము వలన కలుగును.

(1) ఎముకల విషయము

ఎముకలలో ప్రధానమైనది మూలాధారము మొదలు కపాలము పర్యంతము, వీణాదండమువలె, బ్రహ్మదండి, మేరువు, వెన్నెముక, అనే పెన్నుపూసయున్నది. దీనిలో మెత్తని మూలుగ ఉన్నది. దీనివంటి 24 ఎముకలు చేరియున్నవి. అవియన్నియు నొకటితో నొకటి కూర్చబడియున్నవి. ప్రతిరెండెముకల నడుమను రబ్బరు వంటి మెత్తపదార్థము కలదు. దీనిమూలమున నవి యొకదానితో నొకటి రాచుకొనలేకపోవుటయేగాక మెటువంటి నను వటు ధారాళముగా వంగును, మరియు దానివంటి 24 ప్రక్కటి ఎముకలు కలవు. యొక్కొక్క ప్రక్కను పన్నెండుగలవు. మరియు దాని వంటి చక్రములున్నవి.

(2) చక్రముల వివరణము.

(1) ఆధార కమలము అనగా గుదస్థానము.
(2) స్వాధిష్ఠ కమలము. ... . లింగస్థానము.
(3) మణిపూరకము. .... నాభిస్థానము.
(4) అనాహతకమలము. ... ... హృదయస్థానము.
(5) విశుద్ధ కమలము. ... ... కంఠస్థానము.
(6) ఆజ్ఞేయ కమలము. ... ... భ్రూమధ్యమము త్రికూటము
(7) సహస్రారచక్రము బ్రహ్మరంధ్రము.

(3) చతుర్వ్యూహములు.

(1) భ్రూమధ్యము (2) కంఠము (3) హృదయము (4) నాభి, ఈ నాలుగును చతుర్వ్యూహములగును.

(4) స్థూలశరీరము నందంతట నించుమించు 180 కీళ్లుగలవు.

(5) తలలో 63 ను, మొండెములో 58 ను, చేతులలో భుజములతో 64 ను, క్రింది అవయవములలో 60 యును, మొత్తము 240 ఎముకలు శరీరములో నున్నవి.

(6) పసి శిశువుగా నున్నప్పుడు షుమారు 20 పళ్లుండును, వానిని పాల పళ్లనబడును. అవి యూడి పోయిన వెనుక వానికంటెను పెద్దవైన 32 పళ్ళువచ్చును. అన్నిటికంటెను వెనుకనుండి నాలుగు దంతములు యౌవనము వచ్చువరకు రావు పైవరుస 6 దంతములును 10 పళ్లును క్రిందివరుస 6 దంతములును 10 పళ్ళును మొత్తము 32 వుండును.

(7) కపాలము కోడిగ్రుడ్డువలెనుండును. దాని యెముకలు నుదురునుండి కపాలము క్రిందువరకు కుట్టినట్టు ఇమిడియుండును. వానిని జనులు (నుదుటన్ వ్రాసిన వ్రాలుకన్న గలదాయన్న వచనము చొప్పున) బ్రహ్మవ్రాత యని యందురు. మనుష్యుల నుదుటను బ్రహ్మవ్రాసినట్టు అనుభవించవలెననియు బ్రహ్మవ్రాత నెవరు తప్పించ లేరనియు చెప్పుదురు. యీవిషయమై స్పష్టించిన సృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండును.

పర్వర్చ బడినశిరము.

(8) మెదడు శిఖరము, లేక శిఖరము, శిశువు తల, శిశువు స్థూల శరీరమునకు శిఖరము. దీనిలో మిక్కిలి మెత్తైన వస్తువులుంచబడి నవి. దీనికి ద్వారములు గలవు. పైని వివరించిన 53 వ సంఖ్యను చూడుము శిరము మధ్యనున్న మెదడు మిక్కిలి మెత్తని బిగువగు తక్కెవలెను చర్మము చేత మూయబడియున్నది. వ్రేలితో మెదడు ఒకవిధమైన రొంపుగానుండును. మనములో వృద్ధి తలంపులన్నియు మెదడు మూలముగానని పెద్దలు చెప్పుదురు.

పైని వివరించిన వెన్నుపూస పైభాగమునందలి పుఱ్ఱెమీఁద తలయుంచబడినది.

(9) స్థూల శరీరమునందంతటను వెండ్రుకలు కలవు. అయితే అఱచేతులలోను, అఱికాళ్లలోను ఉండవు. తలమీఁద నెక్కువగా యున్నవి. వానికి కుదుళ్లుగలవు వాని చుట్టురక్త నాళము లుండుట వలన అవి పెరుగును. బట్ట తలమీఁద వెండ్రుకలు నుండవు. వృద్ధాప్యములో కొందఱికి వెండ్రుకలుఊడి బట్టతలయగును. వెండ్రుకలు తలకు దెబ్బతగలకుండ తలను కాపాడును. గనుకనే పురుషులు, స్త్రీలు, వెండ్రుకలను మిక్కిలి జాగ్రతగా కాపాడుకొన వలయును. తలకు అందము కలిగించును.

(10) స్థూల శరీరమునకు చేతులు ననేకవిధముల ఉపయోగకరముగా నున్నవి. ప్రతి భుజముయెముక మోచెయ్యి వరకు నొకటిగానే యున్నది. మోచెయ్యినుంచి మణికట్టువరకు రెండెముకలు కలవు. మోచెయ్యియెముకను మూరచెయ్యి అనబడును. మణికట్టులో 8 యెముకలును హస్తములో 19 యెముకలు గలవు. ప్రతి అఱ చేతికి (5) వ్రేళ్లు కలవు. (1) అంగుష్ఠము లేక బొటనవ్రేలు (2) చూపుడువ్రేలు లేక తర్జనవ్రేలు జుట్టువ్రేలు (3) నడిమివ్రేలు (4) అనామికవ్రేలు పవిత్రమువ్రేలు లేక ఉంగరపువ్రేలు పెండ్లి కుమార్తె తరఫున ఇచ్చిన ఉంగరము (5) చిటికెనవ్రేలు కనిష్ఠకవ్రేలు ప్రతివ్రేలుకి నాలుగు కణుపులు గలవు. బొటన వ్రేలుకు మాత్రము మూడు కణుపులు గలవు. ప్రతి వ్రేలికి గోళ్లు కలవు. కణుపులవల్ల వ్రేళ్లు ముడుచుటకు వీలుగా నుండును. గోళ్లున్నందున వస్తువులైన సులభముగా తీయగలము.

(11) శరీరము నడుమువద్దనుంచి, (1) తొడయెముక (2) కాలి యెముక (3) పాదపు యెముక అనబడును. కాలిమధ్యనున్న కణుపు మోకాలి చిప్ప అనబడును. దీనివల్ల కాలు ముడుచుటకు వీలుగానున్నది. అఱిపాదము పల్లముగానున్నది. పాదము

ఒక్కొంటికి 5 వ్రేళ్లు గలవు. పాదములవల్ల కీళ్లవలన మన ము నడువగలము. వ్రేళ్లకు అపాయములు కలుగకుండా గోళ్లువున్నవి.

(12) ఎముకలు తేలికగా దంతమువలె బోలుగానుండును. బోలుయెముకలలో మజ్జ యనిడి మూలగఉండును.

(13) స్థూల శరీరముయొక్క కడుపులో తిత్తివలె నుండున్నది. మనము భుజించే పదార్థములు గొంతుములోనికి నుత్తిక ద్వారము గుండ గుటకతో ప్రవేశించి పిప్పిఅయి మలమై రెండవ ద్వారము గుండా బైటికి పోవును. అన్నరసమువల్ల రక్తమున్ను ఇంద్రియము కలుగును. ఉదకము వలన మూత్రము గలిగి శిశ్నము గుండ బైటి కి పోవును. ఇంద్రియము కూడా శిశ్నముగుండ బైటికి పోవు ను. ఈ విషయమై 25 వ పత్రము 41 వ సంఖ్య చతుర్దశ వా యువులను చూడుము. పేగులు వున్నవాటిలో పెద్దపేగు యించు మించు 18 మూరల పొడుగుయుండును. మొత్తము 30 మూరల పేగులుండును రక్తము, గుండె, కాలిజము, పైత్యపు తిత్తి, శ్లేష్మము, మెదడు, ఇవి యుండును. నరములు చాలా ఉండును. రక్తము రక్తనరములగుండ మాంసమునంతట వ్యాపించును. ("నీరే ప్రాణాధారము" అన్నవచనము చొప్పున) ఈ శరీరములో సుమా రు తొమ్మిది భాగముల నీరు ఉండును. మిగత ఒక భాగము ఇత రపదార్థములున్నవి. నీరే పిపీలికము లు మొదలు గాగల సమస్త జంతువులకును ఆధారముగా ఉండును ఈ విషయమై 56 వ పత్ర ము 83 వ సంఖ్యనందు జలభాగము భూభాగముకంటే రెండు రెట్లు ఎక్కువ అని చెప్పియున్నది. పిపీలికములు అనగా పురుగులు

56 శరీరముపై చర్మము

స్థూలశరీరమయావత్తు చర్మముతో కప్పబడియున్నది చ ర్మము మొత్తగా ఉన్నతమైన చాయగలదిగా యున్నది అనగా పంచరంగుల మిశ్రితమైన చాయ. తెప్పుటకు అలవి కాదు.

పింఛోత్పత్తియగిసెను

శిశుజననము
యొక్క
వివరణము.

57 పైని 59 వ పత్రమునందు చెప్పబడ్డ, పిండము, పంచ భూతములతో సహా శిశువై తల్లిగర్భమునుండి జన్మించే వివరము.

పంచభూతముల వివరము.

(1)	పృథివి అనగా	భూమి
(2)	అప్పు, అపస్సు	జలము
(3)	తేజస్సు	అగ్ని
(4)	వాయువు	గాలి
(5)	ఆకాశము	ఆకాశము

ఈపంచభూతములు శరీరములో మిళితమైన విషయము పై 2 వ ప్రకరణ 24 వ పత్రం 40 వ సంఖ్యను చూచిన యెడల విశదమగును. స్త్రీ పురుషుల ఈపంచభూతముల వలనను, శుక్ల, శోణితము, వలనను, . కోమలాంగిగర్భమందు పైని చెప్పబడిన ప్రకారము పిండమై, రెండవప్రకరణములో శరీరలక్షణమునందు చెప్పబడ్డ అవయవాంగములతో సీటివూటిలో మలమూత్ర కుక్షిలో స్థూలశరీరముగా నగుచు నవమాసములు విమ లభుక్త హారములు బ్రహ్మరంధ్రము గుండా భక్షించుచు మరావి తా, శిశువు, జననము చేసిన పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధకర్మములనగా, పుణ్యపాపములనుబట్టి అందున కష్ట దుఃఖ సుఖభోగము లనుభవించుచు ఈగ్రంథమునందున 4 వ ప్రకరణ బ్రహ్మజ్ఞానములో ప్రసూచవైరాగ్యమునందు వివరించినటువలె, తల్లి యనటువంటి కోమలాంగి చింతించుచు, ప్రసవవేదనను జయించుకొని, శిశువు, మృత్యుదేవతను, తప్పించుకొని, కోమలాంగి, మర్మస్థానమునుండి, స్త్రీ రూపముగానో, లేక పురుష రూపముగానో, జన్మించిన తక్షణమే, తల

మాయలో జిక్కి జన్మమేసరకమని, ఘట్టిగా, అఱచి ఏడ్చుచు, శరీ రలక్షణమునందు చెప్పబడ్డ, 36 వ తత్వమునున్ను, తానుతల్లి గర్భ ములోనుండి 8 వ మాసములో తనజన్మపరంపరులను తలచి తలచి దుఃఖించుచుండుటనున్ను, దివ్యజ్ఞానమునున్ను, మఱచి 'స్తనంధయ'

శిశువృద్ధి

చనుపాలుతో చిన్న పాపగా వృద్ధిపొందుచూ "స్వప్న" నిద్రయందు నకప్పుడు, ముఖవర్చస్సు, దుఃఖంచెటట్టున్ను, నవ్వేటట్టున్ను, ఇట్టి చిన్నెలు కలిగించుకొనను. ఎందువలన ఆ-చిన్న పాప దుఃఖించునో, నవ్వునో, ఆ కారణము అంతరంగమునుండి ఆడించే, సృష్టికర్తకే, గోచరముగాని ఇతరులు కనిపెట్టలేకపోయిరి. అటు పిమ్మట ఆ చంటిబిడ్డ 44 వ పత్రములో మానవుల ఆహారవిషయమై చెప్పిన ప్రకారము అన్నపానాదులతో బాల్యమై ప్రభలి యవ్వనమునం దు ఆత్మ అంతఃకరణ రాగిద్వేష, కామాదులకు లోనై "అవిద్య" అనే అజ్ఞానమాయచే పామరంబులందు జిక్కి జిక్కక, నీమము తెలియ నివారైనప్పటికి, తెలిసినవారైనప్పటికి, ధన, దారా, పుత్రా, పౌ త్రి, మిత్ర బాహనాదులతో, మెలదూగుచూ ఉండగా, గాని జీవితిక ముగా ఉండగా గాని వారి వారి పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధసంచిత కర్మ ము అనగా పుణ్యపాపములను బట్టి వ్యాధుల వలన, తీరని బాధ లనుభవించుచు ఔషధములవలన వ్యాధులుకుదురుచు కుదఱకను తుదకు మరణవ్యాధి వలన సునాయాసముగా గాని కష్టముగా గాని, స్వగృహమునో, పట్టణనో, వయడవినో, ఉదకమందునో, అగ్నియందునో, మొదలైన్ని.

(మరణవ్యాధివలన)

(1) మాతృగర్భ, పిండః. — తల్లి గర్భమందు 1 మాసములోపుగా పిండముగా ఉండగానో, ఇది గడచి

(2) మాతృగర్భ, శిశుః. — తల్లి గర్భమునందు 9 మాసములు లోపుగా శిశువుగా ఉండగానో, ఇదికడచి

(3) స్తనంధయః, స్తనపాః. — తల్లిగర్భమునుంచి జన్మించి 3 సంవత్సరములలోపుగా చన్నుగుడుచు చిన్నపాపగా, దంటిబిడ్డగా, ఉండగానో ఇదిగడచి

(4) బాలః. — అన్నపానాదులు భుజించుచు, 3 సంవత్సరములనుంచి 12 సంవత్సరములకు లోపుగా, పసితనముగా ఉండగానో, ఇది కడచి

(5) మాణవకః, బాలః — 12 సంవత్సరములనుంచి 16 సంవత్సరముల కులోపునా, పుష్కల బాల్యముగా ఉండగానో, ఇది గడచి

(6) వయస్థః. — 16 సంవత్సరములనుంచి 50 సంవత్సరములకు లోపుగల (ఉత్తమ) యవ్వనమందునో, ఇది కడచి

(7) తరుణః. — 50 సంవత్సరములనుంచి 70 సంవత్సరముల లోపుగల (మధ్యమ) ముదిమి కౌమారమందునో, ఇది కడచి

(8) ప్రవయాః, వార్ధక్యః — 70 సంవత్సరములనుంచి 80 సంవత్సరములలోపుగా (అధమ) వార్ధక్యము ముదిమిగా ఉండగానో, ఇది కడచి

(9) వృద్ధః, వర్షీయాన్, వార్ధక్యః — 80 సంవత్సరములు పైగా మిక్కిలి వృద్ధు ముదిమిగా ఉండగానో,

ప్రతిరోజనవచ్చే 8 ఝాములలో ఏఝాముననో, ఏనిము షముననో స్థూలశరీరమునకు గల నవరంధ్రములలో ఒకరంధ్ర ము ద్వారా నిర్ణయప్రకారం ప్రాణవాయువును సూక్ష్మదేహము లేక మాయాదేహమును పొందించి యమదూతలు యముని వద్దకు తీసుకొని వెళ్లి ఒప్పగింతురు (ఆయుష్యము పూర్తిగాని ప్రాణులను తమగణమే వారి వారి దేహములయందు ప్రవేశపెట్టుదురు.) ఇట్లు రానిమొదల,

పిమ్మట (1) జలసమాధినో, (2) భూసమాధినో, (3) శ్మశా నాగ్నిలో దహించిపోవునో, (4) అరణ్యసమాధినో, ఈస్థూలశరీ రము నశించిపోవుట నిశ్చయమని, జగత్తుకంతా, తేటతెల్లనగా తెలియును గావున వారి వారి పూర్వసంచితకర్మములను బట్టి ప్రాణ వాయువు స్వర్గనరకాదులకుంచే "జీవి" బ్రహ్మమునందైక్యమవని మొదల పునర్జన్మము పొందవలసి వచ్చును. కొందరు చావడము తోనే పిశాచరూపమై మనుష్యులను బాధించుచుందురు. "జీవి" యిటువంటి జననమరణములవలన బహువెతలు పొందుచు దరిగా నక యుండుట నిజముగనుక జన్మమే నరకము, జన్మరహితమే మో క్షము అని ఈగ్రంథమువలన గురుతెరిగి "సంసార సాగరందుఃఖం" అనే అసత్యవాక్యమంటి అనగా నిలకడలేని గృహకృత్యములన్నిటి యందు నిత్యప్రవర్తనముగా నెరవేర్చుకుంటూ భక్తి శ్రద్ధలతో ఈగ్రంథములోనున్న మంత్రములను, త్రికరణశుద్ధిగా అనగా ఇతర తలంపులు మాని, చెవులతో వినుట గాని వాక్కువల్ల ఉచ్చరిం చుటవల్లగాని మనధ్యానము వలన గాని "శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే" అన్న శ్లోకము చొప్పున శివ మతమునన్ను, విష్ణుమతమునన్ను, వీరిని పూజించు ఫలము ఎంతక మనుజునకు వ్యాపించి

న మొదల గాని లేక వారి వారి ఇష్టప్రకారం (భేదముంచక) స్మరించి, సచ్చిదానందసుఖమును పొందుటకంటే, సర్వోత్తమమైన సుఖము మరియొకటిలేదు. అట్టివారికి జననమరణములు లేవు.

58 స్థూలశరీరముల వివరం.

స్థూలశరీరము, సూక్ష్మశరీరము, కారణ మహాకారణమని నాలుగు శరీరములని చెప్పెదరు కొందరు మూడు అని చెప్పెదరు.

ఏటిలో స్థూలశరీరము కనబడుతూ ఉన్నది స్వప్నావస్థలో ఈశరీరము యొక్క ప్రతిబింబము కనబడుతూ ఉన్నది గనుక సూక్ష్మదేహమని చెప్పవచ్చును. తతిమ్మా వాటిని గురించి వర్ణించుటకు వీలులేదు. ఈవిషయమై 20 వ పత్రము 28 వ సంఖ్యను చూడుడి.

జనన మరణములు ముగిసెను.

59 పునర్జన్మము విషయమై

పునర్జన్మము లేదని కొందరు వాదించుదురు.

ఇందుకు దృష్టాంతములు

(1) లోకమునందు పూర్ణముగా పాపము చేసినవారు కొందరుందురు.

(2) పుణ్యపాపములు సమముగా చేసినవారు కొందరుందురు.

(3) పుణ్యమధికముగాను, పాపమల్పముగాను చేసినవారు కొందరుందురు.

(4) పాపమెక్కువగాను, పుణ్యము తక్కువగాను చేసిన వారు కొందరుందురు.

60 [illegible] వారి వారి (ప్రారబ్ధకర్మమనగా) పాప పుణ్యముల ననుసరించి పునర్జన్మములు గలవు. అందులో మానవజన్మము తగిన అవయవాంగములతో భిన్నము లేక, కలుగడయే మహాదుర్లభము అయినన్ను మానుష జన్మములో పురుష జన్మము కలుగుట మహా అరుదు.

61 ఇట్లు జన్మించినవారలో "ప్రారబ్ధసంచిత కర్మము అనుభవించక విడవాద దెవ్వరికైనను" అన్న వచనము చెప్పును.

62. (1) "కర్మ" అనగా చేసినపుణ్యపాపములు.

(2) "సంచిత" అనగా పుణ్యపాపములు పోగు అయిన మూట.

(3) "ప్రారబ్ధ" అనగా, అదృష్టము, పుణ్య పాపముల మూటయొక్క ఫలము సుఖ దుఃఖములు అనుభవించుట

తా॥ "జీవుడు" పూర్వజన్మమందు యావజ్జీవ పర్యంతం ఆర్జించిన పాప పుణ్యముల యొక్క ఫలము సుఖ దుఃఖములను ప్రాణులనుభవించవలయును.

(4) "ఆగామి కర్మమనగా" పూర్వపు సుఖ దుఃఖములనుభవించుచు "జీవి" ఈజన్మమందు ఆర్జించే కర్మములు.

63 ఈకలియుగమునందునే మానవులలోనున్ను మృగములలోనున్ను, పక్షులలోనున్ను, పురుగులలోనున్ను, జనన, మరణములు బట్టిన్ని అందున ప్రాణులనుభవించె, కష్ట, దుఃఖ, సుఖములను బుద్ధిమంతులైనవారు పరిశీలించి చూచినయెడల వేరేదృష్టాంతములు [illegible] అయినను ఇందుకు తగిన ఋషివాక్యములు [illegible] ఉదాహరించబడినది. నమ్మవలసినది.

1 వ ఇతిహాసము

63 మానవుల రోగుల వివరణము

మానవులలో కొందరికి పుట్టునుంచి గాని, లేక మధ్య కాలములోనుంచిగాని, కుష్టురోగములు, వాతరోగములు, చేతులు కాళ్లు లేకపోవుట, గ్రుడ్డివాళ్లుగా ఉండుట, పిచ్చి ఎత్తుట, మూగగా ఉండుట వివిధములైన కురూపములుగా ఉండుట మూర్ఛకలిగియుండుట ఇట్టి మొదలైనట్టి వ్యాధులు కలిగి దిగువ ఉదాహరించిన 76 సంఖ్య ప్రకారం అష్ట దరిద్ర దశవలన అన్నపానాదులు దొరకక, సేవచేయువారు లేక, నరక మలినములో దొర్లుచూ ఉండడమున్ను ఉత్కృష్టకష్టము పొంది మృతిపొందడము మనము చూచుచుంటిమి కదా ? మరిన్ని ఇంతకష్టములో ఉండిన్ని ఒకప్పుడు వీరికి సంతోషమున్ను కలదు ఇది అటుండనిమ్ము,

64 (2) మరికొందరికి పైని ఉదాహరించిన వ్యాధులు కలిగిన్ని దిగువ ఉదాహరించిన 75 సంఖ్య ప్రకారం అష్టైశ్వర్యముల వలన, అన్నపానాదులున్ను, సేవచేయువారున్ను, నరక మలినములో పడి దొర్లక సుఖ, భోగము, లనుభవించి మృతిపొందడము మనము చూచుచుంటిమి కదా ? మరిన్ని ఒకప్పుడు వీరికి దుఃఖమున్ను, కలదు అనగా ఇంత అష్టైశ్వర్యములు వుండిన్ని ఇట్టి వ్యాధిసంభవించినది అని దుఃఖించుచుందురు.

65 మొదటి వాళ్లు రోగులుగా వుండి అష్టదరిద్రము వలన ఉత్కృష్ట కష్టము పొంది చావడమేమి ?

66 రెండవవాళ్లు రోగులుగా వుండి అష్టైశ్వర్యములు కలిగి భోగభాగ్యములు అనుభవించి చావడమేమి ?

67 కొందరు పుట్టుకనుంచి దేహసౌఖ్య మనుభవించి మధ్య కాలమును వ్యాధిపీడితులై మరణించడము.

68 కొందరు పుట్టుకనుంచి వ్యాధిపీడితులై మధ్యకాలమును దేహసౌఖ్య మనుభవించడము.

69 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టైశ్వర్యములలోనుండి చావడము

70 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టకష్టములలోనుండి చావడము.

71 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టదరిద్రములలోనుండి మధ్యకాలములో అష్టఐశ్వర్యము పొందిచావడము.

72 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టఐశ్వర్యములలోనుండి మధ్యకాలములో అష్టదరిద్రము పొంది చావడము.

73 కొందరు సాధారణమైన కలిమి లేమినుండి చావడము.

74 ఇట్టి మొదలైనటువంటి ద్వంద్వములను యోచించి పునర్జన్మము వున్నది. లేనిది గ్రహించుకొనుడి

(75) అష్టైశ్వర్యములు

(1) దాసిజనము
(2) భార్య, దార, కళత్రము
(3) పుత్రులు
(4) మిత్రులు
(5) బంధువులు
(6) వాహనములు
(7) ధనము
(8) ధాన్యము

76 అష్ట కష్టములు

(1) దాస్యము
(2) సేవచేయువారు లేకుండుట
(3) భార్యలేక యుండుట స్త్రీకి పెనిమిటిలేక యుండుట
(4) స్వయం కృషి
(5) చెయిజాచి అడుగుట
(6) అడిగిన లేదనుట
(7) అప్పుబడుట
(8) త్రోవనడుచుట.

1 టవ ఇతిహాసము ముగిసెను.

2 వ ఇతిహాసము

77 పునర్జన్మ మనగా మరల పుట్టుక అని అర్థమగును. శుక్లశోణితములతో పుట్టుట జన్మ మనబడును. పునర్జన్మమువిషయమై, దేవతలు సహా పునర్జన్మము ఉన్నదో లేదోయని సంశయించుచుందురు, అట్టి సంశయము జనులకు కలుగుటతప్పదు. బ్రహ్మజ్ఞానము లేనివారికి పునర్జన్మము కలుగును గాని బ్రహ్మజ్ఞానము కలిగి బ్రహ్మములో ఐక్యమైన వారికి పునర్జన్మముకలుగనేరదు.

78 (1) స్త్రీ, పురుష సంభోగము, (2) పురుషబీజము, (3) స్త్రీయొక్క రక్తము, (4) పూర్వజన్మ కృతకర్మ సంస్కారము, ఇవి నాలుగును గర్భమందు ఆత్మ ప్రవేశించుటకు కారణమగును. అట్టి ఆత్మ అహంకార సంబంధముచేత, జన్మమనెడి నరక మందు పడినవాడై అనేక విధములగు కష్టములను పొందుచున్నాడు. మఱియును అహంకారమువలన కర్మముకలుగును. అజ్ఞానమువలన, అవివేకము, అవివేకము వలన, నేను, నాది, అనెడి, అభిమానము, అభిమానమువలన, కామక్రోధాదులు, కామక్రోధాదులవలన అనేక కర్మములు కలుగును, ఆకర్మములవలన, దేహసంబంధము విడువక ప్రవర్తించ వలసివచ్చును; ఈప్రకారముగా ఇక మీదను అనేక జన్మములు కలుగుచుండును. శుక్లశోణితములతో ఆత్మ చేరిపుట్టుట జన్మమనబడును. అట్లు శుక్లశోణితములతో కేవలము కాదు కాని గర్భమందు గలమూత్ర పురీషములలో వృద్ధిబొందుచు తుదకు స్త్రీయొక్క మూత్రస్థానమునుండి బయలు బడి సంసారదుఃఖమందు మునిగి మనుష్యుడు దుఃఖించుచుండును. మఱియు (1) మనుష్యులు (2) మృగములు (3) పక్షులు (4) పురుగులు పూర్వము చేసిన పాపముపశమించే వరకు ఏదో ఒక జన్మమెత్తుచుండును.

౩ వ ఇతిహాసము

79 లోకమునందు పాపాత్ములు నిర్నిమిత్తముగా జీవులను హింసించి పాపములను గట్టుకొని ఎవరు లోకయాత్రలో నొక్క పరుల సొమ్ము అపహరించినవారైనను, ప్రాణహింస చేసినవారైనను, పుత్రమిత్ర కళత్రాదులను, భక్తి యుక్తి గలిగి మరుక్షణమే చింత పోషించినను, తుదకు సర్వమును విడిచి వెళ్లవలసినవారు కానొక్క గదా? ఇంతమాత్రమునకు పాపములను గట్టుకొనవలె? గృహస్థాశ్రమధర్మము నందు మితప్రవర్తనగా సంచరించుచు ఇతరుల హింసించక ఇతరుల సొమ్ముఅపహరించక తన సంపాదన కొలది బంధువులతో ఆనందించుచు పెద్దల ననుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది మోక్షమార్గమును సేవించి విముక్తుడై కాలము తటస్థించిన నోడనే ముక్తిగాంచి బ్రహ్మైక్యమైన మరల జననమరణములు పొందజాలరు.

80 ఇది తెలియక మూఢు లనేకులు దుర్మార్గములలో ప్రవేశించి పరులను హింసించి దుర్గతికి పోవుదురు. అనగా పైని ఉదాహరించిన కర్మములను బట్టి ఇహలోక దండనయు, పరలోకమున యమదండనయు కలిగి మఱిన్ని గూడు మార్చి తిరిచేసిన సంచితకర్మములు నశించువరకు మఱొక గూటిలో ప్రవేశించుచుండును. ఈ విషయమై చాలా ఇతిహాసములు కలవుగాని ఈమూడు ఇతిహాసములనుబట్టి ఆలోచించి చూచినట్లైతే ఈవిషయమైయున్న సంశయములు నశించిపోవును. ఇందుకు సందేహము లేదు.

పునర్జన్మముయొక్క ఇతిహాసములు ముగిసెను.

81 ప్రారబ్ధ సంచిత ఆగామి కర్మ ఫలము

(1) "కర్మ" అనగా — చేసిన పుణ్యపాపకర్మములు

(2) "సంచిత" అనగా — పుణ్యపాపముల పోగైనమూట

(3) "ప్రారబ్ధ" మనగా — అదృష్టము పాపపుణ్యముల మూట నుండి- ఫలము సుఖ దుఃఖము లనుభవించుట

(4) "ఆగామి కర్మమనగా" పూర్వపు సుఖ దుఃఖములను భవింపుచు ఈజన్మమందు చేసే పాప పుణ్యములు

82 "ప్రారబ్ధ కర్మము లనుభవించక విడవాడదె వ్యక్తినను" అన్న వచనము విశిష్ట మానవులలో బ్రహ్మజ్ఞానులు చేరినవారు కనుక ఇతరుల నెవ్వరిని విడనాడినది కాదు. పూర్వజన్మమందు చేసిన పాప కర్మములచేత పిడుగుమీద పిడుగు పడినటువలెను, గుమ్మడికాయ మీద పడినటువలెను, భయంకరమైన నష్ట తలంపులు కలుగును. మనుష్యుడు పూర్వ జన్మమందు చేసిన పుణ్యమువల్ల మంచి అదృష్టవంతుడై యుండెనేని తాను తలంచిన వన్ని కార్యములు సమకూడును అష్టైశ్వర్యములు పొందియుండును. పూర్వజన్మమందు చేసిన పాపమువల్ల దురదృష్టుడై యుండెనేని తాను తలంచినవి అన్నియు భగ్నమగును. అష్టదరిద్ర దశ కలిగియుండును.

83 ఇందులో రెండు విధములు గలవు. అవి అనగా కొంత కాలము అష్టైశ్వర్యములు పొంది మరి కొంత కాలము అష్ట దరిద్రము కలిగియుండును.

84 కొంత కాలము అష్టదరిద్రము కలిగి కొంత కాలము అష్టైశ్వర్యములు కలిగి యుండును.

85 పాపపుణ్యములు సమముగా చేసియుండి నేని సుఖదుఃఖములు రెండున్ను సమముగా కలిసి వచ్చును.

86 చేసే పాప పుణ్యములు రెండున్ను తాను సమము నప్పుడు కూర్చున్న వుడు, పరుండినప్పుడు మరి కించి నపుడు సిద్ధవలె కూడాసే యుండును

4 వ ఇతిహాసము

87 ప్రారబ్ధకర్మ ప్రభావమున్న తప్పించుటకు ఎవరికి శక్యము కాదు

88 రంజన జెడిపాండవులకి బంజనులై విరటునగొల్వ పాలైరిక టా సంజయువిధి నేమందును కుంజరయూధంబునోమసుకుత్తుక జొచ్చెన్

89 కర్మమెవ్వరికైన, కడకుద్రోయగ రాదుకిర్మ్మరాజును దెచ్చి తగనిచోట కంకుభొట్లను జేసెకటకటాదైవంబు యేమిచేయవచ్చు ఈశ్వరాజ్ఞ, అన్నట్లు

(1) ధర్మరాజు కంకు భొట్లు గానున్ను,

(2) అర్జునుడు రథసారథిగానున్ను,

(3) భీముడు వంటలకిగా నున్ను,

(4) నకులుడు అశ్వశిక్షకుడుగానున్ను,

(5) సహదేవుడు పశువులు కాపరిగానున్ను,

(6) ద్రౌపది సైరింధ్రి గానున్ను వీరు ఒక సంవత్సర కాలము అజ్ఞాతవాసము గడుపలేదా ఈశ్వరాజ్ఞకు యేమిచేయగలము ద్వాపరయుగమునందు ఇట్టివారికే ప్రారబ్ధకర్మ తప్పలేదు గదా కలియుగమునందుండు వారివిషయమై చెప్పనేల.

పైని ఉదాహరించినవారు త్రేతాయుగమునందు చేసిన కర్మ ద్వాపరయుగమునందు వారు చేసిన యుద్ధములో నసించి పోయిగాని విదేహులై వల్యంబునం జెందినారు.

5వ ఇతిహాసము

90 "ధనము పీడబడిన దైవవశంబున ... యున్న
నైన, నడిపించుకు లేని యబలుండు వర్ధిల్లు రక్షితుండు మందిరమున
జచ్చు. అన్న వచనము చొప్పున పురుషుడు పుణ్యాత్ముడైన మొదల
ఆర్జించిన ధనము పీడన బడకపోయినను మూలమందమె. బాలుని
అడవిలో పోషణ జరుగ పోయినను ఆయుష్మంతుడైన మొదల వర్ధిల్లును

91 ఆబాలుడు ధనధాన్యమునందు మునిగి తేలుచు వున్నప్పటికి
అల్పాయుష్మంతుడైయుండెనేని, మందిరములో నున్నను జచ్చును
అయినవలెనే పురుషుడు గొప్ప ప్రయత్నము చేసి భాగ్యము కలుగు
ననియు అట్టి ప్రయత్నము చేయనందున దరిద్రము కలుగుననియు
తలచకూడదు. అట్లు తలంచుటయే పనికిమాలిన తనముగుచున్న
ది. ఆపురుషుని పూర్వజన్మ కర్మ సంస్కారము వలన సకలము
లభించును. మరికొన్ని నశించును, తాను కర్తనని చెప్పరాదు.

92 పురుషుడు సంపాదన కొరకై ప్రయత్నము చేయవలెను
ప్రయత్నించిన పిమ్మట లభించినను లభించకపోయినను పూర్వసంచి
తకర్మమని తలంచి సంతోషించను కూడదు. నొచ్చుకొనను కూడదు.
ఇట్లు కలిగిన సంపాదన లన్నియు నిత్యములుగావని అనిత్యములని
తలంచవలెను. జనులకు కాలవశమున కీడు మేలు కలుగుచున్నవి
గాని ఒకనివల్ల కలిగినదని చెప్పరాదు.

93 ఆగామి కర్మమనగా పూర్వపుణ్య దుఃఖములు ననుభవింప
చు ఈజన్మమందు చేసిన పుణ్యపాపములు, ఫలితము ఈజన్మమం
దు లభించవు. మరుజన్మమునందు ప్రారబ్ధ సంచితకర్మములు బట్టి
లభించును.

94 పునర్జన్మములో అనేక జన్మములు కలవు. మానవులు ...
ములు, పశువులు, పురుగులు, పరలోకములో పెంపు ఫలిత

లోకములో నరకఫలము పొందినయెడల వారివారి ప్రారబ్ధ సంచిత కర్మ
ములను బట్టియొక జన్మము ఎత్తవలసివచ్చును ఆజన్మమందు
కష్టదుఃఖ, సుఖములు ప్రాణు లనుభవించవలయును.

91. కర్మానుభవము తప్పించుటకు ఎవరికిన్ని శక్యము కాదు, ఈ
కలియుగము నందుగల జనన మరణముల బట్టిన్ని అందున ఈ ప్రా
ణు లనుభవించే దుఃఖ సుఖముల బట్టి బుద్ధి మంతులైనవారు
పరిశీలించిచూచినయెడల వేరే దృష్టాంతములు వెదుకనేల ఈ రెంటి
వలనను పరలోకమునందు స్వర్గ నరకములు, పిమ్మట ఇహలో
కమునందు కష్ట దుఃఖ, సుఖకములు, అనుభవించవలయును

(1) కాగల పనులెల్ల కానియ్యమనిన్ని,
(2) రాగలవిండెల్ల రానియ్యమనిన్ని,
(3) పోగలకర్మములంతా పోనివ్వమనిన్ని,
(4) రానున్నది రాకమానదనిన్ని,
(5) పోనున్నదిపోకమానదనిన్ని,
(6) కానున్నది కాకమానదనిన్ని,
(7) కానిది కానేరదనిన్ని,
(8) అవవలసిన పనులు అవకమానవనిన్ని
(9) గాకన్ మానవు వానివృద్ధులు మహారణ్యంబులో
దాగినన్ పోకన్ మానదు దేహ మేవిధమునన్ పోషించి రక్షించి
నన్ అనునట్లు అడవియందున్న నువచ్చెడుఆపదలు రాకమానవనిన్ని దే
హమును నేవిధమును పోషించి రక్షించినను పోయేదేహముకాలము
తటస్థించినతోడనే పోకమానదనిన్ని ఇవియన్ని యుపూర్వజన్మమందు
చేసినప్రారబ్ధసంచితకర్మమువల్లలభించినవిఅని నిశ్చయించుకొనినిర్వికా
రముగానుండి పెద్దలననుసరించి ఈగ్రంథములోనున్న సత్కార్యము
లుచేయుచున్నయెడల భగవన్మరణ ప్రకరణశుద్ధి గానున్ భేద
ము లేకస్మరించినయెడల మోక్షమార్గములభించును.

96 ‘‘జాతస్యహిధ్రువోమృత్యుః’ అన్న వచనము చొప్పున, పుట్టినప్పు డే జీవులను మృత్యువు కనిపెట్టుకొని యుండును ‘‘ఋణానుబంధరూపేణా పశుపత్నీసుతాలయః’ ఋణానుబంధము తీరనిదే ప్రేమానుబంధ ముతొలగిపోవు ఎవరెవరి ప్రాప్తివల వారు పోవుదురు. ఇందుకై మతిమంతులు చింతించరు కర్మానుసారముగా దేహమునకు జననమరణ ములు సహజమైయుండును ప్రపంచమునందు జన్మించే జీవరాసులలో ప్రారబ్ధకర్మము లేనివారు లెరు.

97 క ॥ ‘‘పుట్టినప్పుడె, మృత్యువుపొందియుండు,
చచ్చినప్పుడె జన్మంబు నంభవించు
దీనిమాన్పంగ బ్రహ్మాదిదేవతులకు
వశముగాకుండు దీనికై వగువనేల.

98 ప్రాణులుపుట్టగానే పుట్టినరోజు మొదలుకొని, ఒక రోజున కొకరోజు ఆయుర్ క్షీణము కలుగుటగుర్తెఱుంగక మానవులు శిశువు పుట్టగానే సంతోషించుదురు.

99 కలియుగమునందున ప్రతివారికి—కష్ట—సుఖములు-- రెండున్ను — కలిమి—లేములు— రెండున్ను—కలవు— ఇవివా రివారి ప్రారబ్ధ కర్మములనుబట్టి లభించుచున్నవి.

100 గనుక—సుఖము—కలిమి—కలిగినపుడు సంతోష మున్ను కష్టము—లేమి—కలిగినపుడు--వ్యసనమున్ను పడకూడదు- వీటిని సమానముగా నెంచి ప్రవర్తించినవాడే ధన్యుడు.

101 జనన—మరణములు —రెండును, అందుకలిగిన కష్ట దుఃఖములు— రెండున్ను ప్రాణులనుభవించ వలెను

102 ఈ విషయమై చాలా ఇతిహాసములు కలవు గాని ఈ రెండు ఇతిహాసములను బట్టి ఆలోచించి చూచినట్లైతే ఈ విషయ మై ఉన్న సంశయములు నశించి పోవును ఇందుకు సందియంబు లేదు.

ప్రారబ్ధకర్మ ఇతిహాసములు ముగిసెను.

మృత్యు దేవత ప్రభావము

సృష్టికర్తయొక్క చర్యలు.

6 వ ఇతిహాసము

1 శివకరలీల ప్రాణుల సృజించునెడన్ కమలాసనుండనై
2 యవనిసమస్త జంతు, నివహంబుల బోవగ నచ్యుతుండనై
3 ప్రవిమలజీవ సంఘముల ప్రాణులఁ జంపహరింప రుద్రుఁడై
4 యనల త్రిమూర్తులొక్కరగు నాద్యు ననంతుని ప్రొక్కి వేడెదన్,,

ఈ జగమునందు సకలచరాచరములను సృష్టించు బ్రహ్మావిన ట్టియు.

(2) అసృష్టించిన సకలచరాచరములను పోషించను విష్ణువై నట్టియు

(3) ఆ పోషించుమన్ని జీవ్రులను చంపుటకు రుద్రుఁడైన ట్టియు ముత్రిమూర్త్యాత్మకస్వరూపుండని ఆర్యులచే పరువహించి నభగవంతుం ఒక్కడే యని గ్రంథమునందు మొదట ప్రపంచ సృష్టి క్రమము 12వ పత్రము 27వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారము జగమునకు నాధారభూతుండైన ఆయనకృపచే సృష్టించినమానవుల లోవిద్యాభ్యాసముపొందిన ఆర్యులచే అనగా సకలము తెలిసిన పెద్దలచే అనంతనామములు అసృష్టికర్తకు కలిగెను శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే శివస్య హృదయం విష్ణుః, విష్ణోశ్చ హృదయం శివః అన్న వచనము చొప్పున హరిహరు లొక్కరేయని తెలిసికొనవలయును.

104 సకలచరా—చరములకు ఆధారమైన, (1) భూమి, (2) జలము (3) అగ్ని, (4) గాలి, (5) ఆకాశము, (6) సూర్యుడు, (7) చంద్రుడు, (8) ఆత్మయనెడిఅష్టమూర్త్యంతుడైనట్టి—జనన మరణాది వికారములులేని—బ్రహ్మమే—(1) శివుడని, (2) సాంబశివుడని, (3) ఈశ్వరుడని, (4) మహేశ్వరుడని, (5)శివశంభుడని, (6) ఉమాపతిఅని, (7) రుద్రుడు (8) సదాశివుడని (9) త్రిపురహరుడని, (10) కమలాసనుండని, (1) విష్ణువని, (2) నారాయణుండని, (3) గోవిందుడని, (4) అచ్యుతుండని (5) శ్రీరామమూర్తి అని (6) కృష్ణుడని, దేవుండని,భగవంతుడని, భక్తవత్సలుండని ఇట్టి మొదలైనట్టి నామములుగల సృష్టికర్తకునమః నానమస్కారము

105 ఆదిని ప్రపంచము, నామరూపములేక, జలప్రళయముగా నుండెను, స్వయంభువుడైన సృష్టికర్త, ఆజలప్రళయమును సంచంలేటు, స్వప్రకాశకుండై, భూమ్యాకాశములను సృజించెను. ఆసృష్టికర్త నిరాకారి గానున్న, నామరూపములేనివాడుగా నున్నాడు ఇట్లుండగా-ఆసృష్టికర్త "గుణరహితుడా-గుణరహితుడు కాడా"-అన్నశంకరాగా, "ఉట్టికి ఎగరనివారు-స్వర్గమునకు ఎగురుదురా, అన్నట్లు మానవుల్కు ఇట్టి శంక లేవనము మహా అద్భుతముగానున్నది. ఈ విషయమై చక్రమువలె తిరుగుచూ గతించిన నాలుగు యుగములలోనున్న వారిలో, దేవతలు, ఋషులు, షట్ చక్రవర్తులు, త్రికాల జీవులు, వైకుంఠవాసులు సహా కని పెట్టలేకపోయిరి. ఈ కీలుకనిపెట్టి నట్లైతే, దైవమని తలంచే వారు యెవరు? గనుకనే ఆయన మహిమను చాలామట్టుకు కను గొనవిన్వలేదు. మానవులగు వారము ఆ సృష్టికర్తను స్తుతించి "కడతేరే వారమేగాని ఆయన గుణరహితుడని, గుణము కలవాడ"

వర్ణించే అవసరము మనకు లేదు. ఆయన మహిమ ఆయనకే తెలుసును. ఈ గ్రంథము నందున్న మొదటి ప్రకరణ ప్రపంచ సృష్టిక్రమమును చూడుడి ఈ విషయమును గురించి తన అల్పజ్ఞానము వలన తోచిందినమొదల బోధపడును.

106 ఇట్లు సృజించిన భూతముల వలన భూభారమైనందున భూమహాదేవి మొరలిడినందున ఆ మొరవిని బ్రహ్మ ఒకమృత్యుదేవతను సృజించి ఆమృత్యు దేవతతో ఇట్లనెను.

107 «ఓ మృత్యువా! బలాబలములను తోచించక ప్రజలను సంహరించెడి నిమిత్తమై నీవు పుట్టితివి గనుక, పక్షపాతము లేనిదానవై, సకల జంతువులను సంహరింపుచుండుము.

108 ఆ మాటలను మృత్యుదేవతవిని, దుఃఖపడి కన్నులనుండి నీరుకార్చి, అట్లు దుఃఖించుచు నీకు పుట్టిన నేను క్రూరకర్మమగు ప్రజాసంహారమును చేయుదునా? చేయను గనుక పుణ్యకార్యములు చేయుటకు పంపినమొదల, చేయుదుననని చెప్పగా, అప్పుడు బ్రహ్మ పుదేమ, ఆ మృత్యుదేవత యొక్క కంటియందు కారెడు నీళ్లను దోసిలచేత పట్టుకొని యిట్లనెను లోకహితము కొరకు ఆ మృత్యుదేవతను అనేకవిధములుగా పూరడించి అప్పుడు ఆ మృత్యుదేవత, గాలిచేత చలించెడి తీగవలె, గడగడవణకుచు, రెండుచేతులను జోడించుకొని నమస్కరించుచు బ్రహ్మదేవునితో నిట్లనెను.

119 ఓ దేవ, దేవ, బ్రహ్మదేవా! నీవలన నేను పుట్టితిని నీవు నాకుతండ్రి వగుదువు నీయంత మహాత్మునకు నేను పుట్టినదానవై, క్రూరకర్మమయిన ప్రజాసంహారమును చేసినపుడు వారి వారి బంధుజనులు దుఃఖించి అనేక విధములుగా నన్ను తిట్టుచుందురు. ఆ తిట్లను నేను వినజాలను. గనుక అధర్మముముగా ప్రజాసంహారమును చేయుటకు నేను భయపడుదును.

110 ఓ మహాత్మా! బ్రహ్మదేవా! సుఖించియుండెడి ప్రాణులను బాధలు పెట్టిచంపుటకు నన్ను నియమించకు ఈ పనిచేయుటకు నన్ను పంపితివి ప్రజాసంహారము చేయుట అధర్మమగును ఆ అధర్మభయముచేత నిన్ను ఆశ్రయించెదను. దుఃఖముచేత పీడింపబడుచున్నాను. నన్ను రక్షింపుము అని యిట్లు ప్రార్థించి నమస్కరించగా అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు యిట్లనియె.

111 ఓ మృత్యూ! ప్రజలను సంహరించుట అధర్మము గాదు. నా ఆజ్ఞప్రకారం నీవు ప్రజలను చంపినయెడల నీకు అధికపుణ్యము కలుగును. మరియు నీకు నిర్మలమయిన కీర్తియు గలుగగలదు. ఈ ప్రకారమునకు పుణ్యకీర్తులు గలుగునట్లుగా నేను, వరమిచ్చెదను. నేను, చేయదలచిన ప్రజాసంహారమునకు నీవు భయపడవలసిన పనిలేదు. భూమివలన పుట్టిన చెట్లు మొదలగునవి ఉద్భిజ్జము లనబడును, చమట నీటివల్ల పుట్టిన పేలు మొదలగునవి, స్వదజము లనబడును, గ్రుడ్డువలన పుట్టెడి పక్షులు సర్పములు మొదలగు జంతువులు అండజము లనబడును, యోనివలన పుట్టెడి మనుష్యులును, పశ్వాదులును, జరాయుజము లనబడును ఈ నాలుగు విధములయిన భూతకోటులను నీవు సంహరింపుచుండుము. అని యిట్లు బ్రహ్మదేవుడు చెప్పగా అపుడు మృత్యుదేవత యిట్లనియే.

112 ఓమహాత్మా! బ్రహ్మదేవా! నీ ఆజ్ఞను నాశిరస్సునయందుంచుకొని అవశ్యముగా ప్రజలను సంహరింపుచుండెదను ఒకవిన్నపము చేసికొనెదను చిత్తగింపుము లోభము, క్రోధము, ఈర్ష్యయు, అసూయయు, యీనాలుగు గుణములును జంతువుల శరీరములకు వికారమును కలిగించవలయును అని యిట్లు మృత్యుదేవత చెప్పుకొనగా అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు యిట్లనియె.

113 కంటియందు కారిన నీటిని నేను దోసిలతో పట్టివుంచితి నిగదా, ఆకన్నీరు యెన్ని బిందువులై యుండునో, అన్ని బిందువులును, రోగములై జంతువులను బాధింపుచు చంపుచుండును మరియు, కామక్రోధములును, ఆవ్యాధులకు, సహాయములై జనులను బాధింపుచుండును, అట్టి కామక్రోధములచేతను వ్యాధులచేతను, జనులు చచ్చెదరు నీవు నిమిత్తమాత్రము గలిగి యుండుము. మరియు నీకు వరమిచ్చెద తీసుకొమ్మని, మరియు బ్రహ్మదేవు డిట్లనియె.

114 ఓ మృత్యువా! నీవు మొగవాడవుగాను ఆడుదానివిగాను, నపుంసకుడవుగాను వుండుము నీవు మొగవానిని చంపినను, ఆడుదానిని చంపినను, నపుంసకుని చంపినను, ఆ పాపములు నీకు రానేరదు నీవు సకలజీవులయందును పక్షపాతము లేనిదానవై, ప్రాణములను తీయుచుండుము అట్లు ప్రాణములను నిష్పక్షపాతముగా తీయుచుంటివేని అధర్మస్వరూపమగును పాపాత్ములను వారి అధర్మమే, చంపుచుండును గనుక, నీవు భయపడక వెళ్ళి సకలభూతములను కాలపరిపక్వముచేత చంపుచు నిష్పక్షపాతముగా ప్రవర్తింపుచుండుము అని ఇట్లు బ్రహ్మదేవుడు చెప్పగా ఆమాటలను మృత్యుదేవతవిని శాపముకలుగునని భయముచేతను పాపము కలుగదని బ్రహ్మదేవుడు చెప్పిన వాక్యము చేతను ప్రజాసంహారముచేయుటకు సమ్మతించి అప్పటినుంచి మృత్యుదేవత ప్రాణములను అపహరించుచుండె.

115 అంతట ఆ బ్రహ్మదేవుని వాక్యముల ప్రకారము లోభాదిగుణములను వ్యాధులను జంతువులయొక్క దేహములకు, వికార రూపములయిన, కీడును కలుగచేయుగా ఆ మృత్యుదేవత, జంతువుల ప్రాణములను తీసుకొనుచున్నది.

7 వ ఇతిహాసము.

116 శాంతముగల గౌతమి అనెడి ఒక బ్రాహ్మణస్త్రీగలదు ఆ స్త్రీయొక్క కొమరుడు సర్పము కరచుటచేత కాలధర్మమువలన చచ్చె, ఆకొమరుని గురించి ఆగౌతమి దుఃఖించుచుండగా, అపుడు, ఒక కిరాతుడు కోపముచేత ఆ కఱచినపామును త్రాడులచేత కట్టుకొని తెచ్చి ఆ గౌతమియనెడి స్త్రీయొక్క బిడ్డ యీపామును కత్తిచేత రెండు తుండ్లుగా నరికెదను అని చెప్పగా ఆ గౌతమి యిట్లనియె.

117 ఓ. కిరాతుడా! యీపామును చంపవద్దు దైవవశము వల్ల వచ్చిన కీడుకు అవివేకులు దుఃఖింతురుగాని వివేకులగువారు శాంతగుణములు గలిగి సంసారమందు మితప్రవర్తనగా ప్రవర్తింతురు కృతార్థులగుదురు, నీవు యీపామును చంపినయెడల నాకొమరుడు బ్రతుకునా! బ్రతుకడు గనుక విడువుమని చెప్పగా కిరాతుడు యిట్లనెను.

118 ఓ. తల్లిగౌతమీ. జనులకు బాధను కలిగించెడి జంతువులను చంపుట వలన, పాపము గలుగనేరదు, గనుక, చంపెదనని పామును చూడగా చంపవద్దని గౌతమి చెప్పె అపుడు కిరాతుడిట్లనియె.

119 ఓ తల్లిగౌతమీ! యీ పామును చంపి జనుల బాధను పోగొట్టెదను అని చెప్పగా.—

120 దయాబుద్ధిగల ఆగౌతమి, పామును చంపుటకు సమ్మతించక పోయె, అప్పుడా పాము కిరాతునితో యిట్లనియె.

121 ఓ కిరాతుడా! నేనేమి తప్పితమును చేయలేదు. మృత్యుదేవత ఆధీనమువలన, పిల్లవానిని కఱచితిని, గాని, నాకు నన్నునందు కామ క్రోధాదులు లేవు, ఆపిల్లవాడు కాలవశము న నే చచ్చెనని నీవు తెలియకయున్నావు, అని చెప్పగా ఆ కిరాతు డిట్లనియె.

122 ఓ సర్పమా! నీవు మృత్యుదేవతవలన ప్రేరేపింపబడి జనులను కఱచి చంపెదవు. కనుక నీవు మృత్యువునకు సహా యముగానున్నావు. కనుక నిన్ను చంపవచ్చును. అని చెప్పి అపుడు పాముయిట్లనియె.

123 ఓ కిరాతుడా! నేను మృత్యువునకు సాధనముగా నుందును, నేను కఱచినను ఆయుస్సుగలవాడు చావడు ఆయుస్సు లేనివాడు నేను కఱవక పోయినను మఱియొక జంతువుచే నయిన ను చావగలడు. కనుక ఒకరిని చంపుటకు నాకు సాధ్యము గాదని పాముచెప్పగా, కిరాతుడిట్లనియె.

124 ఓ సర్పమా! మృత్యుదేవత పంపగా వచ్చి కఱచి తిగాని, బాలుని నేను చంపిన దానను గానని చెప్పెదవు. నీవు చెప్పినది సరికాదు, కనుక, క్రూరజంతువగు నిన్ను చంపినయెడల నాకు పాపము కలుగదు నీవు మృత్యువునకు బుద్ధిగల సాధన ములయి యున్నావు. కనుక, నిన్ను సకల విధములచేతను, చం పుదునేగాని, చంపక విడువనని చెప్పగా, సర్పమిట్లనియె.

125 ఓ కిరాతుడా! మృత్యువునకు మేము బుద్ధిగల సాధన ములే యగుదుము, యజ్ఞమందు గల అగ్నిహోత్రమందు, హవి స్సులను ఋత్విజులు వేల్చి హోమము చేయుదురు, ఆ ఫలము, యజ్ఞకర్తకు వచ్చునే గాని ఋత్విజులకు రానేరదు. అటువలె

నే, మాకును చంపినదోషము రానేరదు, అని యిట్లు సర్పము కిరాతకునితో చెప్పుచుండగా, మృత్యుదేవతవచ్చి, అట్లువచ్చిన మృత్యుదేవత, పాముతో నిట్లనియే.

126 ఓ సర్పమా! యీ బాలుని చావుకొరకునిన్ను నేను పంపినట్లు, యీ బాలుని చావుకొరకే నన్ను కాలుడు పంపించె, గనుక, యీ బాలుని చావునకు, నీవును నేనును హేతువుల ముగాము, మరియు, సూర్య, చంద్ర, అగ్ని భూమి, ఆకాశ, జల, వాయువు, మొదలగు వస్తువులన్నియు, కాలుని ఆజ్ఞచేతులోను న్నవి యగును గనుక, సకలము, కాలుని అధీనమైయుండుననీ తెలిసి కొనుము ఇట్లు కాలుని అధీనమునందు సర్వలోకములుండగా, అవి వేకులగు వారు నన్ను నిందింపుచున్నారు. ఇట్లు నన్నే నింధించి నపుడు నిన్ను నిందించుట యాశ్చర్యముగాదు, అని యిట్లు మృత్యు దేవత చెప్పగా సర్ప మిట్లనియె.

127 ఓ మృత్యుదేవతా! నీవలన గుణదోషము, లున్న వియని నేను చెప్పను, కాలుడు నన్ను పంపించినాడని చెప్పితిని, నామీదగలిగిన దోషమును నేను పోగొట్టుకొనుట ధర్మమే యగునుగదా, అని చెప్పగా, అపుడు మృత్యువు యిట్లనియె.

128 ఓ సర్పమా! యిక్కడ కాలునియందు దోషము వున్నదనియు, లేదని చెప్పుటకు నాకు అవశ్యములేదు. దోష విచారణచేయుటకు నేను తగను, అని యిట్లు మృత్యుదేవత చెప్ప గా, పాము కిరాతుని మొగముచూచి ఆ కిరాతునితో నిట్లనియె.

129 ఓ కిరాతుడా! కాలుని అధీనమువందుండి, మేము ఆకాలుడు చెప్పినట్లు ప్రవర్తింపుచున్నాము, మాకు పాపములు క

గద్య. ఇట్లు చెప్పినప్పుడు, అక్కడికి వారి వంశయమును పోగొట్టుటకు కాలుడువచ్చె, అవచ్చిన కాలుడు అకిరాతునితో నిట్లనియె.

180 ఓ కిరాతుడా! మృత్యువుయు, నేను, యీ బాలుని మృతికి కారణులము గాము, యీ బాలుడు పూర్వమునందు యేయే కర్మములను చేసియుండెనో ఆకర్మములవలన, యీ బాలుడు చచ్చెను. మరియు, ప్రతిజంతువునకును, కర్మము, జనన మరణములను, సుఖ, దుఃఖములను, కలిగించుచున్నది. తాను చేసిన కర్మమును, తాను తప్పించుకొనుటకు, పరమేశ్వరుడగు, శివునికైనను సాధ్యముగాదు, అనియిట్లు కాలుడు చెప్పి, మరల యిట్లనియె, మీరందరును. వాదమును విడువుడు, సకల లోకములకును కర్మమే కారణముగాని మరియొకటి కారణము కాజాలదు, అని యిట్లు కాలుడు చెప్పగా ఆబ్రాహ్మణస్త్రీయగు గౌతమి, కిరాతకునితో యిట్లనియె.

181 ఓ కిరాతుడా ! నావంటి స్త్రీలు యిటువంటి పుత్ర దుఃఖములను కలిగించెడి కర్మములను చేసికొన్నందున, ఇటువంటి దుఃఖములు గలిగినవి. ఇట్లు మరణమును గలిగించెడి కర్మములను చేసినవారలు యిట్లు పుట్టి బాల్యమందే చచ్చుచుందురు, గనుక మీరు వాదించుట వలన, ప్రయోజనము లేదు, సకలజంతువులును కర్మమునకు సమానమగు ఫలములను పొందుచుందురు. ఇందుకు శోకదుఃఖములను విడువుము. శాంతమును ధరించుము అని యిట్లు గౌతమి చెప్పగా కిరాతుడు తెలివి దెచ్చుకొని పామును విడిపించె, అంతట మృత్యుదేవతయు, కాలుడును వెళ్లెను.

132 స్త్రీ, పురుషుల

చర్యలు.

స్త్రీలలోనున్ను, పురుషులలోనున్ను, నాలుగు తరగతుల వారుగా నున్నారు.

వారెవరనగా.

స్త్రీలలో	పురుషులలో
(1) పద్మిని	(1) ఉత్తముడు
(2) హస్తిని	(2) అబద్ధికుడు
(3) చిత్తిని	(3) జారుడు
(4) శంఖిని	(4) చోరుడు

133 పైన తెలుపబడిన స్త్రీ, పురుషులు, వారు వారు చేసే చర్యలు ఆగామి కర్మమనబడును. ఆగామి కర్మమనగా, పూర్వజన్మమందు చేసిన, పుణ్య-పాపముల-యొక్క, ఫలము-కష్ట-సుఖ-దుఃఖములు, ఈ జన్మమందు అనుభవించుచు, అంత్యకాలము వఱకు, చేయునట్టి, పుణ్య-పాపములు-ఆగామి సంచితముగాయుండి మఱుజన్మమందు లభించును. అప్పట్లో తన పుణ్యాధిక్యముచేత, బ్రహ్మజ్ఞాని యయ్యెడి బ్రహ్మములో ఐక్యమైన యెడల, మఱు జన్మము లభించదు. లేదా-పూర్వజన్మమందు గొప్పదనము చేసి కాని పుట్టినవారు అన్నపానములేని బట్టో మంచి గొప్ప అదృష్టవంతులై జన్మింతురు (తనపుణ్యాధిక్యము బాగుగా యుండకపోతే మరో ఒక జన్మమందు జన్మించును.)

184 పూర్వజన్మమందు ఏట్లున్నా మంచిపని ననుభవించుచు-
న్నవారు ఉదాహరించుట మనకు సందేహముగాంకే అనునట్లు"
పూర్వమందు చేసిన పుణ్య ఫలము ఇంత సఫలించినదని మనమున
దృఢపడుచుగాని ఉ॥ ఎన్నికైన మహాత్మ కలదివ్యమైన లోకా-
లము, తన్ను కృతార్థుఁడనని, తత్ఫలమును పొందవచ్చును,
పరోపకారార్థ మిదం శరీరం అనునట్లు" సత్కార్యములు చేయుచు
బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది సత్పురుషుఁడైన తొలుత బ్రహ్మములో ఐక్యము
గలుగునంతియునులేదు. అట్లుగాని తొలుత 5 మహాలోకములలో
ఒక మహాలోకములో గల భోగభాగ్యములు లభించును.

ప్రారబ్ధకర్మ వల్ల
దేహావృత్తి
సంభవించుట

185 ప్ర. ఒకడు చాలని దేశ బ్రహ్మజ్ఞానియైన, హీనంబు-
గ [illegible], కష్టములు గలుగక ఒకడు ప్రతినిది మహా-
కష్టములు చేయుచున్నను ఐశ్వర్యవంతుఁడు.

ఉ. పూర్వజన్మ ఫలము, ప్రాణ దివ్యమైన, తప్పరాదు.
కైవసమాయువేర, విద్య కలిగినను దక్ష [illegible], ఏమి చేయ
వచ్చు ఐశ్వర్యాద్భుతములకు పూర్వ కర్మఫలమువలన కాదు గదా!
మానవులకు తప్పవాకే తప్పదు. గనుక వారి వారి కర్మము పారము
[illegible]

కర్మవలన
సౌభాగ్య-దౌర్భాగ్యములు
సంభవించుట

186 ఎట్టి జ్ఞానియైనను, పామరుఁడైనను, ఎవఁడైనను
[illegible] కూడి కుండలో పడవచ్చునటువంటి కాలము తటస్థించి

[illegible] అపూర్వశక్తి అనే మాయాశక్తి, ఎట్టి వర్ణ్యాక్యమునైనను [illegible] వర్ణ్యాక్యమునై [illegible], చేయుచున్నది. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] చింతించినందున [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఫలములు?

మృత్యువు సంభవించుట

137 క. కాలము వచ్చిన [illegible], [illegible] భాగము [illegible], కాలము [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

ఎట్టి గుణవంతుడైనను, కాలము [illegible] [illegible]

(1) జీవహింస (2) ఆత్మహత్య (3) [illegible]. వీటిలో ఎట్టి దాని వలన [illegible] [illegible] [illegible] అట్టి మృత్యువు సంభవింప చేయును.

138 జీవహింసచేసి

(1) మాంసాదులు భక్షించుట.

(1) నరుడు-(జంతువు) నరుని చంపి భక్షించుచున్నాడు.
(2) మృగము-(జంతువు) మృగమును చంపి భక్షించుచున్నది.
(3) పక్షి-(జంతువు) పక్షిని చంపి భక్షించుచున్నది.
(4) పురుగు (జంతువు) పురుగును చంపి భక్షించుచున్నది.

వీటిలో [illegible] ఒకజాతి జంతువులను ఒకజాతి జంతువు భక్షించి తృప్తి పొందుచున్నది

139 జీవహింస

(1) నరుడగువాడు-నరుని చంపుచున్నాడు,
(2) నరుడగువాడు-మృగమును చంపుచున్నాడు.
(3) నరుడగువాడు-పక్షిని చంపుచున్నాడు.
(4) నరుడగువాడు-పురుగును చంపుచున్నాడు.

(1) మృగము-నరుని-చంపుచున్నది.
(2) పక్షి-నరుని-చంపుచున్నది.
(3) పురుగు-నరుని-చంపుచున్నది.

వీటిలో కొన్ని ఒకజాతి జంతువు మరొకజాతి జంతువును చంపుచూనే వున్నది.

(1) మారియగు నది జీవరాసుల నన్నిటిని చంపుచున్నది.
(2) జీవరాసులన్నియు మారిని చంపుచున్నవి.

140 ఇట్లు చచ్చుచున్న వాటిలో, జీవహింస కాక, దేహ వ్యాధులవల్ల మరణములు కూడా కలుగుచున్నవి

141 ప్రపంచమునందు వ్యాపించిన-చరా-జీవరాసులలో రోజు 1 ట్రి- కోటాన కోట్లు చచ్చుచున్నవి. గణించుటకు అలవికాదు కోటానకోట్లు పుట్టుచున్నవి.

142 ప్రపంచమునందు వ్యాపించిన-అచరా-స్థావర జంగములలో రోజు 1 ట్రి- కోటాన కోట్లు వరకు ఎండుచున్నవి. గణించుటకు అలవికాదు. కోటాన కోట్లు మొలచుచున్నవి.

143 పైని ఉదాహరించిన మరణించే వాటి నిమిత్తమై వాటి వాటి ప్రారబ్ధ కర్మాను సారమును బట్టి కాలము తటస్థించిన తోడనే మృత్యుదేవత వలన మరణించుచున్నవి.
మృత్యుదేవత వాటియందు నిమిత్త మాత్రముగా

144 పైని ఉదాహరించిన-చరా-చర-ముల వల్లనే ప్రపంచము ప్రకాశింపబడుచున్నది.

145 ఏటువంటి అఖండాత్ముండైన

శ్రీమదఖిలాండ కోటి

బ్రహ్మాండ నాయకుండైన

పరమేశ్వరుడగు

నారాయణమూర్తి కర్తగా నున్నాడు.

146 మానవ జన్మమెత్తి ఇట్టి పరాత్పరుని జ్ఞానహీనత చేత మరచి పామరుడుగా యుండుటకంటె ఈ గ్రంథము ననుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది ఆ యనను స్మరించి స్వర్గలోకము చేరి సుఖము కుడుగుట ఉత్తమం కాదన్న, భగవంతుడొక్కడె సృష్టికర్తయని తలంచిన మానవులకు కేవలము పరమార్థము సిద్ధించును.

---

147 అనేక సంవత్సరముల నుండి రాజాజ్ఞ ప్రకారం జీవహింస చేయుటకై నిర్ణయించిన కులస్థులలో తప్పక కలవారము ప్రకారము జీవహింస చేయుచున్నారు యివ్వరు జీవ హింసచేయ కూడదని చెప్పుటకు అలవికాదు కనుక సర్వభూతములు పూర్వజన్మమున తాముచేసుకొన్న కర్మమువలన, నశించును కాబట్టి జంపి వేవారు ధర్మమిత్ర మాత్రుడని పెద్దలు చెప్పుదురు. అది ఎట్లనగా దీపములో పతంగములనే ఎగిరే పురుగులు దోమలతో సమానమైనటువంటివి దీపము యొక్క కాంతిని చూచి భ్రమసి అందుక

155 గొప్ప వ్యాధులకు మూలమగు ధూమపానమే ఆధారమైనట్టి భగవంతుడు సృష్టించి అందరికి తగిన జంతువులను ఇచ్చియున్నాడు. అటువంటి మానవులు కూడా తినవలసిన జంతువులను హింసచేసి ఆ మాంసమును దేహమునకు అర్పణచేయుటకే ఉపయోగించుట పాపమగును.

156 మాంసమును భక్షించని వారు జీవహింస చేయుట పాపమగును అయితే క్రూరజంతువును హింసించుట దోషము కాదందురు. యిందుకు ఒక ఇతిహాసము గలదు. అదెట్లనగా:-

9 వ ఇతిహాసము.

157 భీష్ముడు ధర్మరాజునకు చెప్పుట, ఓ ధర్మరాజా! మనుష్యులగువారు ఒకరిని చంప జాలరు. లోకమందు గల సకలకార్యములను ఈశ్వరుని ఆజ్ఞచేత జరుగుచున్నవి.

158 ఓ ధర్మరాజా! గొడ్డలి చేతబట్టి కొని చెట్లను నరుకుడు వాడు ఆచెట్టును నరికిన పాపము పొందునా! పొందదు. ఆగొడ్డలి చేత చెట్లునరికెడు మనుష్యులు అందువలనవచ్చెడి పాపములను బొందరు అటువలెనే సమస్తకార్యములను చేయువాడు ఈశ్వరుడని తెలంపు మనమున దృఢముగా నుండిన చాలును.

159 అట్టి జ్ఞానము మనమ్ము యుండిన మనుష్యుడు ఎంత దుష్కార్యములైనను కర్మాధీనత వలన చేసిన యెడల అట్టి పాపము వానికి రాజాలదు. గనుక వేదవేత్తలగు పెద్దలు వైదికములగు పలు కర్మములను ఈశ్వరార్పణ బుద్ధిచే చేయుచుందురు.

160 ఓ ధర్మరాజా! మనము చేయు కర్మఫలమంతయు ఈశ్వరునికే యగునుగాని మనది కానేరదు.

161 ఇట్లు ఈశ్వరార్పణ బుద్ధిచేత కర్మములను చేసిన యెడల అందుల కొఱకు పుణ్యపాపఫలములు వానికి అంటజాలవు. మనుజునకు పుణ్యపాపములు అంటని యెడల ముక్తి కలుగుచున్నది.

162 ఈశ్వరార్పణ చేయక తాను కర్తనని అభిమానించిన మనుష్యునకు అపుణ్యపాపములు లభించుచున్నవి.

అహింసవిషయము

163 తను తనకు సాధ్యమయినంత వరకు జీవహింస చేయక తొలగి వలసినది మాత్రము ముఖ్యకర్తవ్యము. అట్లు తొలగుట యే అహింసయని చెప్పబడును.

164 ఈశ్వరార్పణ చేయక తాను వృహించి తానే కర్తనని అభిమానించి దుష్కార్య హింసచేయుట మనుష్యునకు ఆపాపపుణ్యములు లభించుచున్నవి.

165 తనకు తెలియకయే కర్మవచ్చి నాప్రారబ్ధకర్మ మని చెప్పవచ్చును.

166 క॥ కరణత్రయంబు చేతను ।
పరుడే కర్మంబు సేయు నయ్యేవేళ ।
హరికర్పణ మని పలుకుట ।
పరువడి సుజ్ఞానమండ్రు పరమ మునీంద్రుల్ ।

తా॥ మనోవాక్కాయములచే పరుడే కర్మంబు చేసినను ఈశ్వరార్పణ చేయుటే నిర్మలమైన జ్ఞానమని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

2 మత్స్యములను భక్షించుట

వివరము.

167 తాతాచార పరంపరముగా మత్స్యములకు వలల వలన పట్టుటకై గాలముల్ని కొంకలైనట్టి వాటిగా ఏర్పడియున్నారు. వీరికుల వృత్తి మీనములు పట్టుటకున్ను ఓడలు, పడవలు, వాల, లు నడిపించి జీవనోపాయము జరిగించుకొనుటకై నిర్ధారితముగా నున్నది. వీరిది జీవహింస చేయకూడదని చెప్పుటకు అలవికాదు అయితే గాలమునకు ఎర యగ్రాంగిలించి నీటిపైని వాయుప్రవాహ మాం సంబుడనై ఒక మత్స్యము వచ్చి ఆగాలమును ద్రింగిన పిదప ఆగా లమువేసినవాడు ఆమీనము గాలమును ద్రింగిన సైగకని ఆమీనము ను గట్టుపైకి లాగివెయ్యగా ఆమీనము విలవిల తన్నుకొనుచు ప్రా ణమొందడము పాపమగునని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇది జీవహింస అని కూడా చెప్పుదురు. జీవహింస ఫలము గాలము వేసిన వాడు అనుభవించవలెను.

168 సముద్ర తీరమునున్న కొందరు మానవులు మత్స్య ములను భక్షించి జీవించుచున్నారు. గాని ఇతర భక్ష్య, భోజ్యా అన్నము కాయకూరలు కందమూల పదార్థములు మాంసాహారము వర్జి రాలు భక్షించుట. ఒకవేళ యీపదార్థములను బలవంతముగా భక్షింపచేసిన వారలు రెండు మూడురోజులలోగా చచ్చుదురు వీరు నర్కకారు అనుకొనుచున్నారు. వీరు అడవి మనుష్యులు వీరు చేటి ఆకులను నడుము చుట్టు కట్టుకొని మానవులు కాపాడు కొని ఎవరు, వీరు ద్రవ్యమును చేతులలో పట్టరు వీరికి ద్రవ్య అ వసరము లేదు. వీరు వలల వల్ల పట్టి చేపలు పెద్దవిగాయుండును అవే పులుసు కాల్చుకొని తిని ఎదరు. వస్త్రములు అన్న, తత్తు. పులుసు

కారము, శిక్షా, వేను, వగరు, వగ్గరాలు వీరి అన్యాయ అంటకు-
మధుపానము ఎట్టిదో వీరికి గోచరము లేదు.

169 కలియుగమునందు యిటువంటి వారిని కూడా ద్వైత వము సృజించి యున్నారు. అయిన మహిమను కనుగొనిన వారు ఎవ్వరు లేరు అష్టైశ్వర్యము ఎంతనిగాని యూహింపలేరు.

---

3 బోధ అనగా కైపు

కైపువస్తువుల

విషయము.

170 సారాయి, కల్లు, నల్లమందు, గంజాయి, గుడాకు, చుట్టలు, బీడీలు సిగరెట్లు నశ్యం, భంగు, మదకు, కొంబూసారము మొదలైన యిటువంటివి నిషావస్తువులగుచు వీటియందు కామము కలిగియున్నది. వీటిని నివృత్తిచేసినవాడే ధన్యుడు వీటిని భుజించి భరించినవాడే ఘనుడు. భరించని వారు ఈ మనుష్యదేహాంతర ప్రకారం హీనుడగుదు.

171 ఇవి పానము చేసినందున మోక్షమార్గము కనుగొన లేదు. వీటివలన ద్రవ్య నష్టము, దరిద్ర హీనత కలుగును.

172 వీటివల్ల అనేకులు ద్రవ్యము ప్రయాసపడ్డారు. విహారం దేహకష్టై, అష్టదరిద్ర దశపొంది యున్నారు.

173 అనేకులు ప్రాణహానులై మరణము చెందియున్నారు.

174 అనేకులు శిక్షలు వహించియున్నారు.

175 వీటిని విడనాడిన వారు అష్టైశ్వర్యము పొంది మోక్షమార్గమును కనుగొనగలరు మోక్షమార్గమును కనుగొనినవారే ధన్యులు

176 సన్యాసులు, యోగులు, మొదలైనటువంటి వారు గృ హములను విడిచి ఏకాంతములో తపస్సు చేయుచున్నారు. గాని దాని వల్లను ముక్తి పొందజాలరు. వారు మూర్ఖునివలె భ్రాంతిచెందియు ఉండిన శివ వాక్యముతో గాని వల్లె ఒక అందరకు రాదు.

177 ఇండ్లలో నుండి సంసారులై నివసించుచుండగా, గృహ జను మనుష్యులలోనున్న వారు గనుక ఏకాగ్రించి వర్తిల్లు చున్న వారు భగవదర్శన చేయగలరా? ఆలోచించుడి.

178 సంసార సముద్రము.

స్త్రీలోనన్న, పురుషులోనన్న, గృహంలో పెద్దవారిగా తల్లిదండ్రులుగానున్న, గృహంలో చిన్నవారిగా బిడ్డలుగానున్న, మఠస్థు, లోకములోనున్న, కుల మతములను వాటి పరిసరాలను పక్కనపెట్టి నడిచిన స్త్రీ, పురుషులను, దేవుని కొనియాడవచ్చును. అట్టి వారు, ఇహలోకమునందు కీర్తియు, పరలోకమునందు భోగ భాగ్యములు, పొందగలరు.

మనుజులు, లోకములోనున్న అన్ని వ్యాపారములను త్రిం పవచ్చును. సముద్రమును ఈదవచ్చునుగాని, 'నా' సంసారము ఈ తరాదు, అజ్ఞానులకు త్రోవ లేదనే" అన్న వచనము తెల్పుచు, మహా మహా గొప్ప ఋషులు సహా "సంసారబద్ధ మయిన ఈ దరి" భగవంతుని సేవచుండిరని పూర్వపు ఆర్యులు చెప్పుచున్నారు.

అట్టి సంసారమునందు కాంత చిత్తుడై దిశ ప్రమాణము గా సంచరించుచు తనను సృష్టించిన భగవంతుని కొనియాడుచున్న వాడే ధన్యుడు.

179 ఆయువు, చచ్చి[illegible]

విషయమై.

తా॥ మద్వికె ఏడికెళ్లి; బహుమాత్రము చోద్యము కేహ ళ్ళుచున్నా, చచ్చి నందు జూచెదరు, చావక పూనెదరు. వారి ధంగి పీతచ్చితవారి కేడ్చెదరు, కాపున గొల్లకదాగవచ్చునే, యివ్వల బుట్టి నవ్వుటికి, నేగుట వైజము ప్రాతికోటికా, అట్లు క్రమించి యిట్టి భర్త, భార్యలు, పుత్ర, మిత్ర, బాంధువర్గములలో చచ్చినవారి విషయమై, ఇకను చావబోయ్యే వారు రోగములు గొట్టుకొనుచు తంతెం ప్రటుకలు విడబోవుకొని అతిరుగవిరానవడి అనేక విధములుగా ప్రలాపించుచు ఏడ్చుదురు. గాందరు అంత రంగమునవే దుఃఖించుచు మన్నిన్ని "జాతస్య మరణం ధ్రువం అనునట్లు" పుట్టినది చావుటయు మనము చూచుచున్నాము కదా ? కాపున గొల్లకదాగడమునకు వీలు లేదు. ఎచ్చటనుండి వచ్చితిమో అచ్చటకు ఆయుష్కాలము ముగించిన తోడనే వెళ్లుటకు విధాయకము. అట్లుండగా ఏడ్చుట వల్లను దుఃఖించుట వల్లను ప్రయోజనము మెంతయులేదు. ఒకరో వరతుగ చేసే వారును చనిపోయినారు అనిన్నీ లిక్క చనిపోయెవని ఏడ్చుదురేమా ఇందుకు ఇతిహాసములు కలవు.

10 వ ఇతిహాసము

180 క॥ [illegible]
గమువిన్నంబై [illegible]
[illegible]

181 క॥ ఎక్కడ వృతుడు [illegible]
[illegible]

జెందుచు కీలారీతుడై, అన్నశ్రుతి చొప్పున, పైని చింతించే మా నవుల విషయమై వారిని సృష్టించిన సృష్టికర్త అనంతుండై వారి వారి ప్రారబ్ధకర్మాను సారము ను బట్టి గర్భములోనున్న శిశువును ఎటువలె పోషించెనో అటువలెనే వారిని సంరక్షణ చేయును. దృం చము, కలంచినవారై యుండగా వారు చింతించ నవసరము లేదు.

11 వ ఇతిహాసము.

182 కి॥ ధనము నీడ్చబడిన దైవ వశంబున నందు శోకమూ లమన్నప్పటికిని, నదివి రతులేని యాకలుండు వర్తిల్లు, రక్షితుండు వం చిరముననవచ్చు, అన్నశ్రుతిని బట్టి పురుషుడు పుణ్యాత్ముడైన యొకల అర్జించిన ధనము నీడ్చని బడవేసినను మూలమందును. అడ విలో కాలునకు పోవగ జరిగిన పోయినను అయిష్మంతుడైన తొడల వర్తిల్లును, అభాలుడు ధన ధాన్యమువందు దులదూగుచు యున్నప్పటికి అల్పాయుష్మంతుడై యుండనేని మందిరములో నున్న ను జచ్చును, గనుక వ్యసనము పొందినందున లాభము లేదు.

183 నరుడు పుట్టినపుడు సంతోషించడమున్ను చనిపోయి నపుడు దుఃఖించడము ప్రయోజనము లేదు. రెండున్ను సమము గానే ఎంచవలెను.

184 మానవులకు వారి వారి కర్మాను సారమును బట్టి కాల ఆయుర్దాయము గాన జావాలె, అన్న వాక్యానిని బట్టి పూర్ణాయుష 102 ల్కో లోపు ఆయుర్దాయము కావడమున్ను సుఖమున్ను, కష్ట మున్ను, సంతోషమున్ను, దుఃఖమున్ను, కలిమి లేములున్ను, జన న మరణములున్ను, స్వర్గ నరకములు, ఇవి యన్నియు కలుగుచు న్నవి. గనుక ప్రారబ్ధమనుభవించవలెను.

185 పశుల జంతువులును కర్మానుసారముగా సమానముగు ఫలములను పొందుచుందురు. గనుకనే, మానవులు శాంతిగుణము గలవారైనను భగవద్భక్తి వలననైనను ముక్తి పొందవలెను ఈ రెండు వాటి లేకున్న మోదము ముక్తి పొందరు

స్త్రీ

తలిదండ్రులకును భర్తకును

చేయవలసిన శుశ్రూషలు,

186 జీవి తల్లి గర్భమునందు 59-67 వ సూత్రములలో వర్ణించిన ప్రకారము నరక కుక్షిలో ప్రవేశించి స్త్రీగా జన్మించి తల్లిపాలు త్రాగి, పెరిగి, బాల్య అవస్థనుంచి కడలి యౌవన దశ పొంది తన తలిదండ్రులకు శుశ్రూషలు చేయుచు; అన్నదమ్ములు అక్క చెల్లెళ్లు, ఇంటా ఉండబడ్డ బంధువులు మొదలైన వారితోనున్ను (పాఠశాలకు వెళ్లుచు) పాఠశాలలోనున్న ఉపాధ్యాయునితోనున్ను, బాలికలతోనున్ను కలహించక వారికి అనుకూలముగా ప్రవర్తించుచుండుట స్త్రీకి విధాయకమైయున్నది. ఇట్లు ప్రవర్తించిన తొడల మంచిసుగుణముగల బాలికయని పేరువహించును.

వివాహమైన పిమ్మట

187 తన భర్తకు ఈ దిగువ ఉదాహరించిన ప్రకారము నాలుగు శుశ్రూషలు చేయుచు భర్తయొక్క అనుమతి ప్రకారం నడుచుకొంటూ ఉండవలయును.

188 వ. భారము కోలు ఎండబడి, ఆకలి వచ్చిన ప్రాణ భయము, వ్యాధి పాటకాలల దాకానదర్శని

శిష్యురాలా!, యీ కారణము చేత వివేకి, పతివ్రతచేత
విశేష శయ్యపై, యానందపూర్తి చిత్తమునకు సంతో
షించుట ధర్మ మింతేకా.

అన్న వచనము విన్నంత, భర్తృమాకము నూరిగారు, యాతనకి అలసి వచ్చియున్న ప్రాణనాథుని ద్వారకవాలము వరకు ఎదుర్కొని శిష్యురాలు అనగా.—

(1) శిష్య సుశ్రూష — చెంబుతో జలమునిచ్చి.

(2) స్నాన సుశ్రూష — స్నానము చేయునపుడు కావలసిన సుశ్రూషలు చేసి.

(3) అశన సుశ్రూష — అన్న పానీయంబులు వడ్డించి ఆయన భుజించు వరకు భక్తి శ్రద్ధలతో నిలువబడి యాహార సుశ్రూషలు చేయుచు ఆయన అన్నపానాదులు భుజించిన తరుణమే

(4) శయ్యా సుశ్రూష — శయ్యపై పరుండునపుడు ఆయనకు తగిన సుశ్రూషలు చేసి శయ్యపై భర్తృమాన్యమున్న పిమ్మట విశేషము కొనసాగి, అందుకుతగిన సుశ్రూషలు చేయుచు యీరీ తృప్తియు పైని వివరించిన నాలుగు సుశ్రూషల వలన వినయముతో చిత్తము [illegible] ధర్మశాస్త్రమై యున్నది. గనుక ఇట్లు చేయుట వలన [illegible], భూలోకమందును కీర్తియు పరలోకమునందు, భోగభాగ్యములు కలుగుటకు సందేహ మెంతమాత్రము లేదు.

189 భర్తనే తనకు దైవముగా భావించుకోవలయును.

మెలెన్ను. భర్తృపూజ పురస్కారములు చేసినామెల ఆయా కాలము లయందు చేసే పూజలకు తగిన ప్రతిఫలము త్రికరణ శుద్ధిగా భర్తృ శ్రద్ధలతో చేసిన ఫలమునకు పరలోకమునందు ముక్తి పొంద గలదు. కాని భర్తృ లేని పూజా తెంగునకు ప్రతిఫలముగాదని అనుస్న గాక భర్తృ శ్రద్ధలతో తానున్న పూజ పురస్కారములు చేయవ చ్చును.-

మరిన్ని కాని "హాసిల్లుల్ల పగలోకురు లేగా అనువారు అనురన్ను" స్త్రీలు ప్రాతఃకాలము నందు గృహమునున్న వంట పాత్రలు మొదలైనటువంటి వాటిని కడిగివిడచి పిమ్మట స్నానము చేసికొని మడిబట్ట కట్టుకొని మతాచారమును బట్టి కుంకుమ బొట్టు కోటికా రాలై వంటపనులు పూర్తిగావలెను స్త్రీకి విధాయకమైయున్నది. ఇట్టి ఆచారము అభ్యసించినవారిని మంచి నడతగల వారనబడుదురు. వీరియింట లక్ష్మీతాండవ మాడుచుండును. ఇట్టి ఆచారమును నభ్యసించని వారిని అనాచారులనబడుదురు, వీరియింట దుర్గతి తాండవ మాడుచుండును.

190 వని గలకు భర్తృపత్యము ప్రధానమగును. తన పెనిమిటిని పూజించుట ముక్తిమార్గము ఇందుకు ఇతిహాసములు గలవు. అవి ఈదిగువ నుదాహరింపబడియున్నవి.

12 వ ఇతిహాసము.

191 స్త్రీకి తన భర్తయే ప్రభువగును, గతియగును, అతడే దైవముగా తలంచును, అతని ఇష్ట ప్రకారము నడుచు కొనవలయు ను. అట్టి భర్తృకంటె దైవము మరి ఒకటి ఇల్లింది తెలిసిను కనుక

దలేదు. గనుక సౌభాగ్యత గలదానవని స్త్రీయగునది తనభర్తకు భక్తురాలై యుండవలెను. అట్టి స్త్రీకి సకల శుభములును కలుగ గలవు.

భర్తనడువడిక

192. చ. నడువడి కొరగాకున్నను, బధిరుడైన, కురూపి యైన,
పామరుడైనం ఝుటుడైన, రోగియైనను, విడుచుట మర్యా
దగాదు విభుసం సతికి అన్న వచనము చొప్పున

193 టీ॥ భర్తయొక్క నడువడి, కొరగాక పోయినను. బధిరుడైనను, కురూపిగానున్నను, పామరుడుగానున్నను, ఝుటుడైనను, రోగియైనను, తనభర్తను పైవివరించిన నాలుగు శుశ్రూషలు చేయక విడనాడిన మొదల పాతివ్రత్యమునకు భంగము కలిగి, ఇహలోకమునం దపకీర్తియును, పరలోకమున యమదండనయును కలుగుటకు సందేహ మేమియు లేదు.

194 ఆ॥ ప్రాణనాథ తనదు పతిని గొల్చుటకంటె,
వేరు పనులుగలవె చాను మతికి,
గాన నీదు సేవ గావించుట కాని,
యొండు కోర్కె లేదఖండమూర్తి.

195 తా॥ సర్వ పరిపూర్ణ పర బ్రహ్మ స్వరూపుండైన ఓ ప్రాణనాథా జ్ఞానముగల స్త్రీకి తన మగనికి శుశ్రూషలు చేయుచు ఉండుట కంటె వేరైన పనులు లేవు గనుక నీకు శుశ్రూషలు చేయవలయునను కోరిక తప్ప మరియొక కోరిక లేదు అని పార్వతీ దేవి పలికె నని తాత్పర్యము

106 ఓ ప్రాణనాథా! పరమేశ్వరా! స్వామి! స్త్రీయైనది తన స్వగృహమును కనిపెట్టుకొని, సర్వదా గృహమందే యుండి, భర్తకు కావలసిన, మంచి రుచిగల పదార్థములను చేయుచు భర్తకు తృప్తి గలిగించుచు తనతో భర్త రమింపదలచి నపుడు తన హృదయమును భర్తకు నిచ్చుచుండవలయును. మఱియు భర్త చెప్పిన పనులయందు మాఱు మాటలను చెప్పక ధర్మార్థములను కలుగజేసెడి కార్యములను చేయుచు భర్తయొక్క మనస్సును నొప్పింపక అతని అనుమతి ప్రకారము ప్రవర్తింపు చుండవలయును, అట్లు ప్రవర్తించెడి స్త్రీ దైవ స్వరూపమగును. అట్టి స్త్రీకి సకల జనులును నమస్కరింపుచుందురు. మఱియు భర్త తన చేతికి దాచుటకై యిచ్చిన పదార్థములను దాచిపెట్టి మరల భర్త తెమ్మని చెప్పినప్పుడు నిష్కపటము చేత ఆపదార్థములను తెచ్చి భర్తకు యిచ్చుచుండవలయును. మఱియు భర్త తనకు నేపదార్థ మిచ్చినను అది తీసికొని సంతోషించవలయును. లేని పదార్థములను తెచ్చి యిమ్మని భర్తను తొందర పెట్టరాదు. మఱియు యేకాంత స్థలమందు ఒక పీటయందు కొడుకుతో నైనను కూర్చుండ కూడదు. అట్లు కూర్చుండిన మొదల తప్పకనింద రాగలదు మఱియు తన భర్త ధనవంతుడనియు ధనహీనుడనియు, రూపవంతుడనియు, అరూపియనియు, వివేకియనియు, మూర్ఖుడనియు, రోగవంతుడనియు, అరోగియనియు కొంచెక యెటువంటి దుర్గుణము గలవాడైనను, అట్టి భర్తను పూజించుచు భక్తిపూర్వకముగా ప్రవర్తింపుచుండవలయును. సర్వదా తనభర్తకు మేలు కలిగింపగోరి ప్రవర్తింపు చుండవలయును. అని పార్వతి చెప్పెను.

197 ఈ ఇతిహాసములను బట్టి స్త్రీలు పతివ్రత ధర్మమార్గముగా ప్రవర్తించిన యెడల ఇహలోకమునందు కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు పొందగలరు.

13 వ ఇతిహాసము

198 ఓ ధర్మరాజా? లోకమునందు అనేకులగు స్త్రీలు సౌభాగ్యవతులైయున్నారు. అట్టి పతివ్రతా స్త్రీలవలన, భూమియు అపాయము లేక సుఖవంతమైయుండును, మఱియు పతివ్రతయగు స్త్రీకంటె, దైవము మఱియొకటి లేదు. అనగా పతివ్రతయగు స్త్రీయందు దైవము నివసించియుండు నని తెలిసి కొనుము మంచి గుణవంతురాలగు భార్యవలన, ధర్మార్థకామములనెడి పురుషార్థములు గలుగుచున్నవి. అని భీష్ముడు ధర్మరాజునకు చెప్పెను.

199 పద్యం॥ కులకాంతల యొక్కగతిగా పూనలో దారించు మా
ట్కి పతిమతిలోనం, మెలగెడు పురుషుడు కలుగుట,
లో లిజన్మము నోము ఫలము, లోయజ న్మేతి. అ
న్న వచనము చొప్పున..

200 గీ॥ కులకాంతలకున్ను యొక్కటిగా, పూనలో దారులుగుచున్నయెడల, పతియొక్క మతిలో మెలగి తిరుగు పురుషుడు కలుగుట, లో లిజన్మములో చేసిన నోము ఫలమని యెంచుకొనవలెను.

201 సతికి రోగమున్నను, భోగమున్నను, భర్త వారు కు పూర్వజన్మ ఫలమని యెంచుకొనవలయును. అదియె...

పోవుట అధర్మమగును. ఇట్లు ముందైనను తెలిసి వేశ్యగా అట్టి భర్తను శుశ్రూషలు చేయుచున్న యెడల ముక్తిమార్గము కలిగి మోక్షము లభించును.

202 పూర్వజన్మ పాపకర్మములను బట్టి మధ్యకాలములో సంభవించిన పైన ఉదహరించిన రోగముల పురుషునకు అట్టి కల్యాణ స్త్రీ భార్యగా సంభవించియుండెననియు ఇదియే తాను చేసిన పూర్వసంచిత కర్మఫలమని యెంచుకొని సంతోషించుచు ఆ భగవంతుని స్మరణ చేయుచు ముక్తిమార్గమును కనుగొన వలయును.

203 వీరిద్దరు కలిసియుండి గృహకృత్యములు నడుపుకొనుచూ ఆ భగవంతుని యెల్లప్పుడు స్మరించిన యెడల మోక్షము లభించుటకు సందేహమేమియు లేదు.

204 స్త్రీ, పురుషులు వివాహమయ్యే కాలమందు క్షేమముగానేయుందురు. వీరి వివాహ కాలమందు అరుంధతి సాక్షిగా మాంగల్యమును కట్టుచున్నారు. ఇట్టి కట్టిన పురుషునకు మధ్యకాలములో వ్యాధిసంభవించి స్త్రీ క్షేమముగా యుండినను, లేక స్త్రీకి వ్యాధి సంభవించి పురుషుడు క్షేమముగా యుండినను వీరిద్దరు వేరొకరిని వివాహమాడుట ధర్మము కాదు. వివాహమాడిన యెడల అఘోరమైన పాపము సంభవించును. ఇట్లు అనేకులు వివాహమాడి యున్నారు. అనేకులు వివాహమాడుచున్నారు. పురుషులు కొందరు [illegible] వివాహము చేసుకొని ప్రథమ స్త్రీని విడనాడి పోషించుచున్నారు. [illegible] పురుషులు ధర్మాత్ములగుదురు. [illegible] ప్రథమ స్త్రీని [illegible]. [illegible]

పద్మిని స్త్రీ

పతిని పొగడుట.

205 (1) పద్మిని స్త్రీ-పతిసందర్శనము చేయని యీపాపపుక న్ను లెందుకనిన్ని, పతిని వినుతింపని యీపాపపు నోరెందుకనిన్ని, పతి వచనములు వినని యీ పాపపు చెవు లెందు కనిన్ని, పతిపదము లొత్తని యీ పాపపు చేతు లెందుకనిన్ని, పతిని నమస్కరించని యీ పాపపు శిరము యెందుకనిన్ని, పతిసేవకు ప్రవర్తింపని యీ పాపపు దేహ మెందుకనిన్ని, దూషించుచు యీపనులు నెరవేర్చుటపద్మిని స్త్రీ లక్షణమగును.

206 (2) హస్తిని- స్త్రీ సంసారమును సాధారణముగా జరుపుకొనుచుండును. హస్తిని స్త్రీలక్షణమగును.

207 (3) చిత్తిని- స్త్రీ వ్యభిచారము చేయును చిత్తిని స్త్రీ లక్షణమగును (పాపాత్మురాలు).

208 (4) శంఖిని- స్త్రీ తలిదండ్రులను భర్తను నిర్లక్ష్యముగా చూచుచుండును. గృహకృత్యములో వస్తువులను స్వల్పముగా అమ్మి సొమ్ము చేసుకొని దాచుకొనుచుండును. అత్త మామలు మందలించు వారిని గద్దించుచు గృహకృత్యములో యిష్టమైన పనులు చేయుచుండును. కోపముతప్పినప్పుడు యితర బంధువుల మీదపె ట్టి తిట్టుచుండును. బిడ్డలను కొట్టుచుండును. యిట్టి విషయము లో భర్త కొంచము తిట్టినను కొట్టినను, పెద్దగోలపెట్టి ఎక్కి ఎక్కి ఏడ్చును. పతియొక్క అత్తమామల మాటలు వీరి యిం టికి తిరిగివచ్చునప్పుడు తనయింటి సంసారము సంతయు వెల్లడిచేయు

ను. భర్తయింటనున్నప్పుడు ఆగ్రహముగా మాటలాడుచు అతను యిల్లు వెడలినతోడనే సంతోషముగా మాటలాడు వారిం ఖించును ఎల్లప్పుడు ఇంటి వారితోను ఇతరులతోను కలహములను కలిగించుచుండును. యిట్టి స్త్రీవలన ప్రాణహాని కలుగునని అర్యులు చెప్పియున్నారు ॥సా॥ ౹౹ స్త్రీయొకవాదులాడక 'అన్నవచనము వొప్పన' స్త్రీతో వాదాడక నవ్వార్గములోక చెప్పినభర్తతో భర్త అట్లు భర్తమాట వినని పురుషుడు అట్టి స్త్రీని విడనాడదము ఉత్తమమగును. అట్టి స్త్రీని చేసి హత్యగాని, ప్రాణహత్యగాని, చేసిన యొకల యిహలోకమునందు శిక్షయు పరలోకమునందు యమదండనయు కలుగును. అట్టి స్త్రీని శిక్షించుటకు భగవంతుడున్నాడని తలంచవలెను. అట్టి స్త్రీని కంటకి అబలున్న. పాపాత్మురాలు. సాధారణముగా స్త్రీలు అల్పబుద్ధిగల వారగుదురు. పాప విశేషమువల్లనే స్త్రీలుగా బుట్టుదురు స్త్రీజన్మము కంటెను నీచమైనది ఏదిన్ని లేదు. కనుక ఈ జన్మమందే తన పాతివ్రత్యమును నిలుపుకొని గృహస్థాశ్రమ ధర్మముల క్రమముగా నడుపుచు కేవల జ్ఞానసోపానము పొందుటే పాతివ్రత లక్షణమనబడును. యిట్టి పతివ్రత శిరోమణులు అనేకులున్నారు

209 మంచిగుణములు.

(1) ఉత్తములు. పురుషులు, స్త్రీలు, శాంతస్వభావము గల వారగుదురు.

210 చెడుగుణములు

(2) అబద్ధికులు—పురుషులు గాని, స్త్రీలు గాని, మనఃపూర్వకముగా [illegible] "[illegible]" అన్న ప్ర[illegible]

చొప్పున ఆకాశమువంటి భూతములో నిక్క నిలిచి వినాశి అర్థమును చెప్పుటయు,

(3) జారులు «కామాతురాణాం న భయం న లజ్జా» అన్న వార్తికవిట్టు భయము లజ్జ లేక పరస్త్రీని పురుషుడు ఆకాంక్షించుటయు, పరపురుషుని స్త్రీ ఆకాంక్షించుటయు,

(4) చోరులు—పురుషుడు గాని స్త్రీగాని అకార్యము చేయుటయు ... పరద్రవ్యము అపహరించుటయు «అహింసా పరమో ధర్మః» అన్న శ్రుతిని తప్పవినట్లు జీవ హత్య చేయుటయు జీవులను ఇహలోకమునందు శిక్షనొందు పరలోకమునందు యమదండనకు పాత్రులై యుందురు ఈవిషయము లో ఈశ్వరాజ్ఞ ప్రకారం జరిగిన దని చెప్పబడెను,

211 శ్లో॥ ఒకపతికి జగము వంగుకుదు, గుడ్డగాపనాకు
కూడిన ... ముఖ్యముగా ముగ్గు
రు కూడిన ... పట్టపగలు చుక్కలు
వ్రాలుగ,

212 తాత్పర్యం- ఒకపతికి జగము వంగుకొనదు ... గుడ్డగ స్త్రీలు కూడిన తొమల సముద్రము ఒంగుకొనదని అర్థమగును. ముఖ్యముగా ముగ్గురు కూడిన తొమల పట్టపగలే చుక్కలు వ్రాలునని అర్థమగును.

213 కులాంతర పనులు చేసి కులమునకు తలవంపు తెచ్చు స్త్రీ చాండాలి అనబడును.

214 స్త్రీ, పురుషులతో గాని అన్యులతో గాని ... సంబంధమైన మాటలున్ను, నవ్వు కూడదు. అట్టి విషయములో అనంత ఆసక్తి కలుగును. ... అది నివర్తించెను గాను స్త్రీ పతివ్రతాలనబడును.

215 శ్లో॥ న పితా నాత్మజో నాత్మా, న మాతా న సఖీజనః।
ఇహ ప్రేత్య చ నారీణాం పతిరేకో గతిస్సదా,

216 తా॥ తండ్రి, తల్లి, బిడ్డలు బంధువులు కొందరు భర్త్రా
గా నాథుడు గనుక భర్తను సేవించి మోక్షపదవి
పొందవలెను. పతియే స్త్రీకి మిగుల ప్రధానము.

217 శ్లో॥ నాతంత్రీ వాద్యతే వీణా, నాచక్రో యాతి వై రథః,
నాపతిః సుఖమాప్నోతి, నారీ బంధుశతైరపి,

218 తా॥ తీగెలేని వీణకు వాద్యములు కలుగునా, చక్రము
లు లేని బండికి నడక గలుగునా? నూరుబంధువులు
పున్నప్పటికి స్త్రీకి పతిలేనియెడల సుఖము కలుగు
నా? కలుగదు గనుక స్త్రీకి పతియే ముఖ్యాధారము

219 శ్లో॥ దరిద్రో వ్యసనీ వృద్ధో, వ్యాధితో వికలస్తథా,
పతితః కృపణోవాపి, స్త్రీణాం భర్తా పరాగతిః

220 తా॥ వృద్ధాప్యములో దరిద్రము వ్యసనము కలిగించును
వ్యాధిగ్రస్తుడు వ్యాధితీరు వరకు వ్యసనము వికల్పము
లో నుండును.

కత్రిలో పవమానమైనట్టి నద బాధలో పడ్డవంటి పాపా
త్ముడు నరకకూపములో పడియుండును.
స్త్రీ, భర్తయొక్క సేవలోనే యుండవలయును.

221 శ్లో॥ పితా రక్షతే బాల్యే, భర్తా రక్షతే యౌవనే,
రక్షంతి వార్ధకే పుత్రా, న స్త్రీ స్వాతంత్ర్యమర్హతి,

222 తా॥ బాల్యమందు తండ్రి తల్లి సంరక్షణలో నుండును.
యౌవనమునందు స్త్రీ భర్త సంరక్షణలో నుండును.
వార్ధక్యములో పుత్రుని సంరక్షణలో నుండును.

ఆయుష్యమునకు స్వాతంత్రము చంపడము గాని ఇతర స్వాతంత్రములు లేవు.

223 శ్లో॥ గంధైర్మాల్యైస్తదాభూషైః కేపి దైర్వ్యాపసైరపి
నానాభోగైర్యుక్తస్త్రీవా, విధవా కింకరిష్యతి॥

224 తా॥ భర్తవలన స్త్రీకి పసుపు కుంకుమ, భూషణ, ద్రవ్య అలంకారములు, సుగంధ వాసన, శయ్యా సుఖములు కలుగుచున్నవి. విధవకు వీటివల్ల ప్రయోజనము ఏమి? తనపూర్వ జన్మకృత కర్మ సంస్కారమును బట్టి విధవరాలగుట విధాయకమే? పురుషు డుండగా ఆపురుషుని విడనాడి విధవరాలగుట కూడదు. పాపాత్మురాలగును. ఇందుకు ఒక ఇతిహాసముకలదు.

225 విధవబాల్య స్త్రీలు పునర్వివాహము చేసుకున్న మొదల పైన ఉదాహరించిన అలంకారములన్నియు కలుగుచున్నవి.

14 ఇతిహాసము.

226 శ్లో॥ పురుషుడొకవేళ్ల కోపంబు బూని సతుల,
బలిపములు బల్కి కొట్టిన తిరుగబడక,
ఓర్పుగాని యుండి శాంతులై వున్నయపుడు,
హితము బోధింపవలయునో ఇందు ముఖులు,

227 తా॥ ఒకవేళ్ల పురుషుడు కోపముచే తిట్టినను కొట్టినను తిరుగబడక శాంతగుణము పొంది ఓర్పుగాని యుండి పురుషుడు శాంతుడై వున్నపుడు పందర మాచరించి ప్రియులై సటువంటి పలుకులచే ఆయనకు బోధ

పత్ని మాత్రమై యుండుట స్త్రీకి పతివ్రత ధర్మమా ర్గమగును, అలాగున వికి మూఢత్వమును పొంది హింసింస్తూవున్న యెడల దుర్మార్గకార్యములు చేయక తన పెనిమిటికి మాంగల్యము తప్పవస్త్ర ఆభరణములు ఇచ్చివేసి కట్టుకున్న బట్టతో తన పుట్టింటికి గాని బంధువుల యింటికి గాని వెళ్లి తన స్థితి వారికి తెలియ పర్చి కష్టము ఫలితమని వారి యింటనుండినందున పెనిమిటి హింసించే ప్రవర్తన అంతటితో నిలచి పోవును ఇట్టి నడవడికకు ఆ స్త్రీకి దోషములేదు లేక పనుపర్చ్యామునైనా చేసిన యెడల నరకప్రాప్తి ఆస్త్రీకి సిద్ధించును.

228 ఎప్పటికైనను తన పెనిమిటి సన్మార్గములో ప్రవేశించి తనవద్దకు వచ్చినప్పట్లో తానున్ను తన పెనిమిటి మాత్రమై యథా ప్రకారముగా ఉండవచ్చును.

229 కవవేళ ఆ స్త్రీ తనవద్దనుంచి తెలియచేసి తెలియచేయక ఆబాధ నివర్తిచేసుకొనుటకై వెళ్ళినప్పుడు ఆ స్త్రీమీద ఏయొక్క అ ఖాండము పెనిమిటైనవాడు వెయ్యకూడదు. అ ఖాండము వేసిన యెడల యిహలోకములో దండన లేక పోయినను యమలోకములో దండన కలదు.

230 ఎవరైనను శరణు జొచ్చినవారిని రక్షించవలయును.

231 స్త్రీ యినది క్రోధ తలంపు చేసికొని పెనిమిటికి కోపము వచ్చేలాగు చేసినట్టాయెడల అట్టి స్త్రీకి నరక ప్రాప్తి సంభవించును.

232 పరమస్త్రీ నమ్మి పురుషుని విడనాడిన స్త్రీ దౌర్భాగ్య స్త్రీ గతియగును. రెండవది నరక ప్రాప్తి సంభవించును.

233 స్త్రీ, పరపురుషుని వద్ద ఆస్త్రైశ్వర్యములు కలిగి నప్పటికి ఏ విరువరుకు తప్పక యమ దండన కలదు.

దేవతా పతివ్రతలు

224 పతివ్రతలు—(1) అనసూయ (2) రేణుక (3) బృంద (4) అరుంధతి (5) శచీదేవి.

ఇంతటితో స్త్రీల ప్రకరణము ముగిసెను.

గృహస్థమార్గము

---

225 గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమునడుచు మానవుడు స్త్రీ వల్లగాని, తనగృహములో తనయిలాకాలో వున్న వారి వల్లగాని, గృహకృత్యములో గలిగే అనుమానమైన కలిగినయెడల, "అనుమానం పెను భూతమన్న" సామెత చొప్పున, అనుమానమును తన మనస్సునందుంచక శాంతగుణము వలన తెలిసికొని మందలించడము వుత్తమము.

226 గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమునడుచు మానవుడు గృహకృత్యములలో ఏవిషయములోనైనా లోపాలోపములు కనిపెట్టిన యెడల విచారణ చేసి యుక్తము అట్లు చేయుకుంటా శాంత క్షమ దమాది గుణములను పొంది ధర్మ మార్గము బోధించుట వుత్తమం.

227. గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమున నడచు మానవుడు స్త్రీయొక్క వ్యభిచార దుర్ నడతలు కంటితో చూచినను చేతులతో పట్టినను ఆ స్త్రీ విషయములో అప్పుడు శాంతగుణముపొంది ఆ స్త్రీతో మాట్లాడకుండుట మంచి లేదా ఆ స్త్రీని తాకక విడనాడుట ఉత్తమము గాని ఆ స్త్రీని చూచి హింసగాని ప్రాణహత్యగాని చేయకూడదు చేసిన యెడల అఘోరమైన పాపము కలుగును ఆ స్త్రీ దుర్ నడతను గురించి శిక్షించే వాడు భగవంతుడు కర్త

వే యుండగా మానవుడు శిక్షించుటకు కర్త కాడు. అట్లు తొలగుట యు అహింసయని చెప్పబడును. లేదా, ఆ దోషమును నవలంభించి ఆ స్త్రీని దేహాహింసగాని, ప్రాణహార్యగాని, చేసిన యెడల వానితో కముసంఘ శిక్షనున్న యమలోకమున యనుభవింపవలసి కలుగును.

238 దేహ హింస గాని, ప్రాణహార్యగాని, చేయుట మొదలగు అహంకారం, పాపకృత్యం" అనునట్లు అహంకరించి, హింస, ప్రాణహార్య చేసినదే యగుచున్నది. పాపము సంభవించును.

239 దేహ హింస గాని, ప్రాణహార్యగాని, చేయుట మొదల శాంతి, శమ, దమాదిగుణముల వల్ల "అహింసా పరమోధర్మః" అన్న స్మృతిని బట్టి అహింస యే యగుచున్నది. మోక్షము కలుగును.

240 ఈ విషయములలో ఈశ్వరాజ్ఞ ప్రకారం వారి-వారి కర్మ వలన జరిగినవని చెప్పుటకు అలవి కాదు. ఏమను ఈ రెండే ముఖ్య మున్న కారుకు కనుగొనుటకు ఆ సృష్టించిన సృష్టికర్త యైన విష్ణువే ఎవరున్ను కనుగొన లేరు.

241 మానవుని తల్లితండ్రి పుత్రికగా గాని, మానవుని యుత్పత్తిగాగాని, వివాహము చేసుకున్న స్త్రీ సాధ్వ్యముగానున్నను లేక అంధవికారముగానున్నను, ఆ స్త్రీ వస్త్రాస్త్రగరాలుగా పుష్పవతిగా ఆమెను వివాహమాడుట ఆమె మనస్సు ఎంత దుఃఖించుచుండునో, అంతవరకు ఘోరమైన పాపము పొందగలడు.

242 (188) వ సంఖ్యనందు చెప్పిన ప్రకారం అట్టి స్త్రీ మానవునకు భార్యగా సంభవించవలయు నుంచి అదృష్టముని తలంచుకొని పెనిమిటి భార్యలు అన్యోన్యమైత్రత్వముగా నున్న యెడల గృహకృత్యములో మేలు కలుగుచుండును. ఏకే యిల్లాళ్ళు పిరి దుర్భర గృహస్థాశ్రమ ధర్మ మార్గమందు అంటి అంటక అనగా

బురద కుమ్మరి పురుగునకంటనట్టున్ను, భువిచింతపండుపై బొబ్బరంటనట్టున్ను, తామరయందు జలమంటనట్టున్ను, యిటువలె వీరిరువురు సంసారమునందు ప్రవర్తించుట గృహస్థాశ్రమధర్మమగును ఈ గ్రంథమున గృహస్థాశ్రమ ధర్మములో ముద్రించిన నీతి వాక్యములను చూడుము.

పురుషుని నడవడిక.

243 పురుషుడు స్త్రీలతో యెగతాళి మాటలాడుటయు, విశేషముగా స్త్రీలయందు అనురాగము గలిగి చూచుటయు, ఇవి మొదలగునవి చెడుకార్యములగును. ఇట్లు సుందర స్త్రీల మొకముల ప్రవర్తించిన యెడల, ఆ స్త్రీలు ఆట్టిజనుని మనస్సునందు ప్రవేశించెదరు. సుందర స్త్రీలను చూచినపుడు ఆ స్త్రీల దేహము రక్తమాంసమనియు, ఎముకల నరములమయమనియు, వివేకించి చూచిన యెడల ఆ స్త్రీల యందు మనస్సు చిక్కుబడదు.

244 ఇంద్రియములను చెడుపదవులకు పోనివ్వని వాడే ధన్యుడగును. పోనిచ్చిన యెడల పాపము సంభవించును.

245 పరస్త్రీలయందు ఆశపడిన పురుషునికి కలిగే ఫలములు ఈ దిగువనుదాహరించిన పద్యము వలన గ్రహించుకొనుము.

15 వ ఇతిహాసము.

సీ॥ పరకాంతపై యాశపడిన మానవులకు,
వగుపాటు మనమున దగని దిగులు.
(2) నిగడు విరుద్ధంబు నాచారహీనత,
చే సొమ్ము పోవుట సిగ్గు చెడుట.
(3) అపకీర్తి బంధు జనాలి దూషించుట,

నీతియు దొలగుట స్వేద చెడుట.

(4) పరలోక హాని సంపద నొంది మ్రొగ్గుట,

పరువు దప్పుట దేహబలము చెడుట.

(5) తనయాలి చేతి పోటున కృశించుట.

దాని వగను గన్గొనిన జీవంబు గొనుట.

(6) ముజ్జగము నేలు వారిరాజ్యశ్రీకైన,

(7) కాని దుర్వృత్తి దగ దెంత వారికైన

అని వేణుగోపాలశతకములో చెప్పినట్లు యింద్రియములను చెడువడతలకు పోనివ్వనివాడే మోక్షమార్గమును కనగలడు. మన పాపములు మనల గట్టుకుని పీడించుట లేదు.

పురుషుడు,

246 స్త్రీలను మోసపుచ్చినట్లు దిగువ నుదాహరించిన పద్యములవలన తెలియబడుచున్నది:

అది అనగా:-

247 క. ద్యంగనమ్మరాదమ్మ తెలుగవారికైదగునము,
ఇచ్చకపు మాటలాడి పీడించికైన,
కూడు వేళ్లల నీకేమి గామవటంచు,
మాయచేయుదు రెటువంటి మగువనైనా.

248 అన్న స్త్రీవాక్యము బట్టి చూడగా నిశ్చయమే? పురుషులైన వారిలో కొందరు దుర్మార్గులు మగని మత్తినిగల స్త్రీలను నైటి తియ్యాడము వలన మహాపాతకము కలుగును ఆ స్త్రీలకున్ను యమదండనగలదు. ఈ పాపము పెరుగుచుండగా రెండవది అందులో కొందరి స్త్రీలను అధోగతి పాలు చెయ్యడమును గురించి నరకమును పెంచుమును. అధోగతి నిడ స్త్రీలకు పాపము పె

నాగకన్యకలు

256 (1) కాంతామణి (2) చంద్రకాంతామణి (3) పూర్ణచంద్రకాంతామణి (4) పరిపూర్ణ చంద్రకాంతామణి (5) సర్వ పరిపూర్ణచంద్ర కాంతామణి వీరు నాగకన్యలు

257 ఇట్టి వారివలె ఉన్న కలివేశ్యలను చూచి, వాలి నొక్క చేపలు చిక్కుపడె కత్తెర పడవను చూడగా:-

258 సా॥ "కించిత్ భోగం భ్రష్టాకారత్వ" మన్న వచనము చెప్పినను సా॥ కామాతురాణాం, నలజ్జా న భయం అన్న వచనము చెప్పినను, సా॥ మూరుని పదపద్మంబులు మరువక యుందురు దుర్జనులు, అన్న వచనము చెప్పినను సా॥ వినాశకాలే, విపరీతబుద్ధి అనునట్లును, మోహాంధకారములో పడి వెర్రిపీగుట కంటె పెద్దలననుసరించి ఈ గ్రంథము వలన నిర్గుణమైనట్టి బ్రహ్మజ్ఞానమును పొంది మోక్షమార్గమును గ్రహించి కడతేరుట ఉత్తముడగును. పైని వివరించిన మోహపాశములను నివర్తించుకొనినవాడే విమలుడు అనగా పరిశుద్ధముగానున్న వాడని అర్థమగును.

259 పైని ఉదాహరించిన అప్సరసలవల్లనున్ను నాగకన్యకలవల్లనున్ను ఋషులు మొదలైనటువంటి వారు మోసపోయి, తపసు, భగ్నము చేసికొనిరి. శుకమహాఋషి మాత్రమే మారుని పంచ బాణములను రామబాణమువలన ఖండించి రంభను జయించుకొనెను.

బాల్యవివాహము

260 శాస్త్ర-ఆచార-పరంపరముగా నీవు రచితగ్రంథమునందు బ్ర

హ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాదులలో, బాలికలకు వివాహము చెయ్యడము వాడుకగా ఉన్నది ఈ వాడుక తప్పించుటకు అలవికాదు. ఇదివరలో అనేకులు అన్యులు పత్రికల వలన ఈ విషయమై ప్రచురపరచియున్నారు ఆ పత్రికలలో ఉన్న దుర్గాబాయి వంటి వార్తలను చదివినవారున్ను, విన్నవారున్ను, మేలు, కీడు, విచారించక చెడ చెవిని బెట్టక ఎప్పటి ఆచారములోనే అనుభవించుచున్నారు. ఇకను తెలిసి మరిచెప్పనేల.

బాల్యములో విధవలగుట

261 పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం బాలికలకు వివాహము చేయుటవలన అనేకులు విధవలై యున్నారు ఎన్నతరముకాదు.

పునర్వివాహవిషయమై

262 కొన్ని సంవత్సరములనుంచి బ్రాహ్మణులలో బాల్యవిధవలుగా ఉన్న స్త్రీలు పుష్పవతి యైన పిమ్మట వారి ఇష్ట ప్రకారం వారి కులస్థులలోనే భర్తలను ఏర్పరచు కొని వివాహము చేసుకొనుచున్నారు. ఇది ధర్మకార్యమగును

263 ఇండియా యందంతటా శూద్రులలో మున్న పాటక వర్గములలో పారా-వార-పరంపరముగా పునర్వివాహములు జరుగుచూనే ఉన్నవి. ఇది ధర్మమార్గమగును వారి వారి కులస్థులలో శంక లేక పారా వారా పరంపరముగా మిళితముగానే వున్నారు.

264 రాజులు, వెలమలు, రెడ్లు, కమ్మవారు, వెలగాలు మొదలైనట్టివారికి పునర్వివాహము యొక్క తలంపులేనే లేదు. మీరున్ను

బాల్యవిధవలగు స్త్రీలు పుష్పవతి కాగానే పునర్వివాహము చేయుట ధర్మమగును. ఈ స్త్రీలలో, పునర్వివాహమందు ఇష్టమైనవారికి వివాహము చెయ్యవచ్చును. అయిష్టమైనవారికి వివాహము చెయ్యక మానవచ్చును.

265 యౌవనవిధవ స్త్రీలకు పునర్వివాహము చేసుకొనుటకు వారి పెద్దలు వల్ల అనుజ్ఞ పొంది సట్లు పాలింపర్యా ఏర్పాటుకు పునర్వివాహములు జరిగించుచున్నారు. ఇట్లుండగా వారిలో కొందరు ఆ మాచారమును పూనుకొనక పోవుటయు అధర్మమగును. విధవ స్త్రీలుగా వున్న వారిని పరశాలలో ఉంచినట్లువలె ఉంచడము పాపమగును.

266 విధవ స్త్రీలు వారితల్లి దండ్రుల వద్దగాని అన్నదమ్ముల వద్దగాని బంధువుల వద్దగాని పోషవర్గము జరుగుచో చిన్నమొదల వారి అనుమతి కొప్పున నడచుకొంటూ వారు చెప్పు వాక్యములను శిరసావహించుకొని కులములో తలవంపులు లేక కుమారీ అన్నట్లు" గృహకృత్యములు జరుపుకుంటూ వున్న మొదల వారిని పద్మిని స్త్రీలకంటె ఒకమెట్టు ఎక్కువ అనబడుదురు. వీరికి ఇహలోకమునందు కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములుగలవు. ఇందుకు సందియంబు లేదు.

267 అనీర అనగా పెనిటి బిడ్డలు ఎవ్వరు అధారములేని వారు పునర్వివాహము చేసికొనవచ్చును. లేదా, వారు మర్యాద్గ సదతలు నడువక యేదైన కూలివనులుగాని, వ్యవహారపనులు, గాని వారి బంధువుల యిండ్లలో వుండి, పనిపాటలు చేసికొని బ్రతికిన వారికి ఇహలోక కీర్తియు పరలోకములో భోగభాగ్యములు పొందగలరు. ఇందుకు విధ్యుక్తి:-

16 వ ఇతిహాసము.

28౽ శృతి॥ "కొలదినోములు నోచి ఎక్కువ ఫలంబులొదగవచ్చునే" అనునట్లు తక్కువ నోములు నోచి ఎక్కువ ఫలము కావలయునని కోరినయెడల కలుగునా? కలుగదు. మఱియొక్క శ్లో॥ "లలాటలిఖితే ప్రాప్తే" అనునట్లు పూర్వజన్మ పాపకర్మములను బట్టి "బ్రహ్మ" ఎంతవ్రాసెను వ్రాసినాడో అంతే ప్రాప్తించును. చింతించినందున ఫలములేదు. మఱియొక్క ॥క॥ అనవుగానివేళ నధికులమనరాదు. కాలముక్కీశిరి గరుడకులయు దాసిపది ఒకపను తగుబాటుచేయదా? ఏమిచేయవచ్చు ఈశ్వరాజ్ఞ" అనునట్లు జానకీదేవికే ప్రారబ్ధకర్మ తప్పలేదుకదా? కలియుగమందున్న మానవులకు తప్పునా? తప్పదు. గనుక విధవలలో ఆదరణలేనివారు పునర్వివాహము చేసికొనవచ్చును. లేదా, వ్యవహారము గాని కూలిపనులు గాని లేక తమబంధువుల యిండ్లలో పనిపాటులు అనగా ప్రాతఃకాలము లేచి "శుద్ధికట్టవాండారమ్మనుచు" చేతబట్టి ఇండ్లవాకిళ్లు ఊడిచి గోమయముతో ఇండ్లు వాకిళ్లు శుద్ధిపరచి ముగ్గుపెట్టి పానపాత్రలు శుచిపరచి స్నానము చేసికొని మడిబట్టకట్టుకొని జలము తెచ్చి వంటప్రయత్నము చేయుట విధవస్త్రీలకు విధాయకము. ఇట్టి పనులవల్ల ఉదరపోషణ చేసికొన్నందున దోషములేదు. ఇట్టి స్త్రీలకు భూలోకమునందు కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు గలవు. గాన వీరి బంధువులయిండ్లలో మినహా వేరేయితర ఇండ్లలో పనిపాటులు చేసికొని జీవించుచున్నయెడల వారు దాసి వాళ్లని పిలువబడుదురు. పూర్వము చేసిన పాపము వలన ఈ పేరు గలుగును. ఈ జన్మమందైనను ఈ పనులు చేసికొంటూ సుగుణవతిగానుండి భగవంతుని ధ్యానించుచున్నయెడల మోక్షమార్గము కలుగును.

269. ఏకపలంలో వారి పుణ్యాతిశయమువలన భాగ్యవంతులుగా నుండి కేవలి అట్టివారు "పురుషార్థమును" వహించి అనగా "ధర్మమార్గమును గ్రహించి" గృహకృత్యములను మిత పవిత్రతగా సంచరించుచు, వారి పుత్రమిత్రాదులనున్ను, చేతిక్రింద నున్న యుద్యోగస్థులనున్ను, పనివాండ్రనున్ను, మిక్కిలి ప్రేమగా చూచుచు, వారు చేయవలసిన పనులను వారికి చెప్పి "శాంతి" గుణము వలన కనికరముతో వారివద్ద పనులు పుచ్చుకుంటూ (సామెత) "చల్లలో వెన్న కలయనటువలెనున్ను" "వెన్నవాలికకు అంటనటువలెనున్ను" అనునట్లు మనయజమానురాలు మహాశ్రేష్ఠమైన మర్యాదగల దానని పేరువహించిన యెడల, పతివ్రతలకంటె నాక మహాగణ్యుల అనబడుదురు. ఇట్టివారు భూలోకమునందు, కీర్తియు, పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు పొందగలరు.

270—(సామెత) "పాపాయ పరపీడనం" (ఇందుకు సమ్మతి శ్లోకం) "స్మృతి స్మృధర్మ సంహితా" అన్నస్మృతియనే ధర్మశాస్త్రమునుబట్టి పరులను హింసించినపాపము సంభవించునని అర్థమగును. ఇది గ్రహించినడుచుచున్నవారే ధన్యులు.

271—ఈ గ్రంథమునందు 111 వ పత్రం 204 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన "భక్తి" భార్యను విడనాడిన విషయమై కొరత ఈ దిగువ నుదాహరించడమయినది.

272—వైవాహిక నిబంధన మీరి అనగా వివాహకాలమందు ముప్పది ముక్కోటి దేవతలు సాక్షిగానున్ను దేవతాపతివ్రతయగు "అరుంధతి"యనే అరంజ్యోతి సాక్షిగానున్ను వధూవరుల చేత ప్రమాణములు చేయించినటువలె మాంగల్యము కట్టించిన నిబంధనలను మీరుచు చున్నారు. అది అనగా:—

273—స్త్రీ వ్యాధిగ్రస్తగా నుండినను లేక మహామార్గగామి

గానుంచిన స్త్రీనిన్ని అన్యస్త్రీయందు పురుషుడు ఆసక్తిపొంది విడ నాడుట ఉత్తమము కాదు. ఆస్త్రీయొక్క కాలము కుందుదుఃఖంచే దోషము ఆపురుషునికి తప్పక తగులుచుండును. ఆపురుషుడు ఎంత, సంపాదన గలవాడై నప్పటికి భార్యను విడనాడిన వాడు పాపాత్ము డగును. ఆస్త్రీనిర్దోషిగానున్నపుడు భర్త విడువరాదు విడనాడ కూడదు.

274—పురుషుడు విడనాడిన స్త్రీ తలిదండ్రుల వద్దకుగాని అన్నదమ్ములవద్దకుగాని అప్పచెల్లెళ్లవద్దకుగాని వెళ్లిచేరవలసిన విధాయకము ఆస్త్రీకి దోషములేదు.

మనవర్తి విషయమై

275—స్త్రీ తల్లితండ్రిగాని అన్నదమ్ములుగాని బంధువులుగాని, భాగ్యవంతులుగా నుండినను లేక పేదవారుగా నుండినను, మా. నరాజధానివారి ధర్మచట్ట ప్రకారం మనవర్తికి దావాచేసి మనవర్తిని బట్టుకోవడము నీచముకాదు. ధర్మమార్గమగును. పెనిమిటి సొత్తే ఆస్త్రీకి ఆధారమగును. పెనిమిటి ఆస్త్రీని విడనాడినప్పటికి ఆపెనిమిటినిమనువచాలదు. అందున ఆపెనిమిటికి కొంత దోషము నివారణయగును.

276—స్మృతి॥ "దుష్టగో బాల్య వివాహో యాకాశో క్షకం కరః" అనునట్లు బాల్యఅవస్థను విడిచి యావ్వన దశవచ్చినపుడు వధూవరులిద్దరు లేకస్త్రీ మైన ఉభయాంగీకారమైన వివాహముల వారు స్వయముగా చేసికొన్న మొదలు ఇష్టముకనక్ష ఆస్త్రీకి కలుగ నేరదు.

277—వధూవరులిద్దరును తెలియచేయక తలిదండ్రులు అన్నదమ్ములు బంధువులు మొదలైనవారు చేసిన వివాహము నకుక ఆస్త్రీ కట్టుబడ్డక తప్పదు.

278—స్త్రీయొక్క పెనిమిటికి మనస్సు యిచ్చుటకు స్వాతంత్ర్యము లేని పెద్దలనున్ను చిన్నపెద్దలనున్ను స్త్రీని పోషించే భారము వివాహము చేసిన వారిదేయగును. స్త్రీనిపెద్దలున్ను దుర దృష్టురాలని దూషించకూడదు. అతిస్వవివాహము చేసిన వారిదే యగును. స్త్రీని దూషించిన యెడల నాలుక తెంచుట దండమనో అంత దోషము దూషించిన వారికి తగులును తప్పదు.

స్త్రీ పురుషుల వివాహము

279—తారా—తార—తరంతరముగా బాలురకు, బాలికలకు, వివాహము చేయుటము, ఈ భరతఖండమునందు, ముఖ్యాచారమై ఉన్నది. ఈ సదాచారమును విడనాడి ఇది కలియుగము గనుక—స్త్రీ—పురుషవతి ధర్మమైనవారినున్ను, శ్లో॥ దుర్గ్యాలో, బాల్య వివాహో అనువచనము తప్పించి, పురుషునికి 16 సంవత్సరములకు పైగా శ్లో॥ యౌవనో ధర్మంకరం అనువచనము ఆచరించి, యౌవనమునందు వివాహము చేయుటము ధర్మమార్గము. ఈ గ్రంథమునందు 69 వ పత్రములో చెప్పిన ప్రకారం 16 సంవత్సరములకు బాల్యమున్ను వదలి యౌవనము కలుగును. శూద్రకుల స్థులలో కొందరు ఇదే ప్రకారముగా జరిగించుచున్నారు.

280—బాలికలకు వివాహము చేసినప్పటికి వారిలో విధవలైన వారికి శ్లో॥ ..నద్వేషీ పునర్వివాహః అనుసత్పునర్వివాహము చేసినందున ఏదోషమున్ను లేదు.

281—స్త్రీ—పురుషులు. ఏకమనస్కులైతే, వివాహము చేసుకొనడము మహోత్తమము.

282—ఈ భరతఖండమునందున్న జనులు ఈ సదాచారము లను విడచివిడిచి, పూర్వపు ఆచారములనే కొని యుండుచున్నారు. అందువలన బాల్యవివాహములు గలవున్ను, సదాచార

శాస్త్రములతో విధించు అట్టి మిగ్గాములు గల ఆచారము మూనకపోవడము ఉచితముకాదు.

233—పురుషుడు. భార్యచనిపోయిన పిమ్మట మరలవివాహము చేసికొనవచ్చును గాని.—

234—స్త్రీ—పురుషుడు చనిపోయిన పిమ్మట పునర్వివాహము చేసికొనకూడదా?—

235—ఈ విషయమునకై, సుగుణమైనటువంటి ఇతిహాసములు గలవు. ఆ ఇతిహాసములను దిగువ నుదహరించవలయునది. వాటిని బట్టి ఆలోచింపుడు.

17 వ ఇతిహాసము.

236—"ఇప్పుడున్న మన రాజధాని వారలో. ప్రథమవివాహమున్ను, పునర్వివాహమున్ను, గాంధర్వ వివాహమువలె, వధూవరులిరువురు, ఏకస్థులై వివాహమాడుచున్నారు. మూడు పద్ధతులు మహామేలైనవిగానున్నవి" ఘనతి పొందిన జర్మని దేశస్థురాలైన "లేనింగేన్" అనురాజ స్త్రీ విధవరాలైయుండి—"ఘనతిపొందిన కెంటు ప్రభువైన ఎడ్వర్డుగారిని" పునర్వివాహము చేసికొనిన పిమ్మట వారికి ఒక్క కుమార్తెమాత్రము 1819 వ సం॥ మేనెల 24 వ తారీఖున జన్మించెను. ఆచిన్నదియే యిప్పటివరకు మనదేశమునకు చక్రవర్తినిగా నుండెను. ఆమె నామధేయము "విక్టోరియా" అని ఆమె తల్లిపేరు పెట్టబడెను.

237—మహాఘనము పొందిన లేటు విక్టోరియా చక్రవర్తినిగారు బాల్యమునుంచి మరణించేవరకు "కర్తవ్యో ధర్మసంగ్రహః" అను "స్మృతి స్త్రీధర్మసంహితా" యనే ధర్మశాస్త్ర ప్రకారము చేసిన పుణ్యకర్మ ప్రభుత్వము చెప్పుటకు అలవిగాదు. మన న్నీ రాజధాని వహించినప్పటినుండియున్ను సెహ చేసిన మేలు చెప్ప

తరచుగాను. ఈ చక్రవర్తిగారు తనభర్త భక్తిలోనున్ను రాజ్యపరి పాలనలోనున్ను దానములోనున్ను దైవభక్తిలోనున్ను మిక్కిలి కీర్తి కెక్కినవారని గ్రంథములవల్ల తెలియబడుచున్నది. ఈచక్రవర్తిగారిని మేము కాని యూదవచ్చును? ఆలోచించుడి! ఈ విక్టోరియూరాణీ గారవనియందున్న పతివ్రత స్త్రీలకంటె 10 మడుగు లెక్కువ యగును. ఈమె పరిశుద్ధా ఆత్మమాతృ పదవి నెందియుండును. ఇందును సందేహమేమియు లేదు. ఈ మెసంతానములో సంతోషించి కాలము చేసెను.

288—రెండవది, మహమ్మదీయులలో షారా—వార—వరంపరముగా పునర్వివాహాచారముకద్దు.

289—మూడవది, పైని ఉదాహరించిన 262 వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం బ్రాహ్మణ వితంతువులలో కొందరు గాంధర్వ వివాహమువలె వధూ—వరు—లిద్దరు—ఏకమత్యా పునర్వివాహము చేసుకొంటున్నారు. మరియున్ను అచ్చటచ్చట వీరిలోనే పునర్వివాహములు జరుగుచూనే యున్నవి.

290—నాలగవది, కోమట్లలోనున్న కొంతకాలము నుంచి కోరిన వితంతువులకు పునర్వివాహము జరుగుచూనే వున్నది.

291—ఐదవది, పైని ఉదాహరించిన 265 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం శూద్రులలోనున్న యాదవ విధవరాండ్రలలో పునర్వివాహము కోరిన వారికి వారి పెద్దలు ఆ—ఆచారమును జరుపుచూనే వున్నారు.

292—ఆరవది, పైని ఉదాహరించిన 263 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం శూద్రులలో పాదక కులస్థులలోనున్న పెద్దలు ఆలోచించిన ప్రకారం విధవలలో కోరిన వారికి పునర్వివాహము చేయుచున్నారు.

293—ఇట్టివైనటువంటి ఆచారమును కొందఱు వివనాత దేము ఉత్తమము కాదని తలంచవచ్చును.

294—హిందువులలో, పురుషులకు మఱలవివాహము చేసికొనుటకు అధికారము కలదుగనుక, ఆ ప్రకారమే వివాహము చేసికొనుచున్నారు.

295—హిందూవర్ణములోని పాటకకులస్థులు మినహా మిగత కులస్థులలో వివాహ విషయమై స్త్రీలకు అధికారము లేనందున విధవలైన వారిలో కొందరికి పునర్వివాహము చేసికొనుటకు మనస్సు యందున్నప్పటికి, కులకట్టడివల్ల పైకి తెలుపక మనస్సునందు కృశించుచున్నారనవచ్చును. వారు కృశించుచున్న . మొదల వారిని పోషించేవారికి ఆదోషము తప్పక తగులును. సందేహము లేదు. ఈ దోషమును నివర్తించుకున్నవారే ధన్యులు. ఈ విషయములో ఈ దిగువ నుదాహరించిన 292-293 సంఖ్యలను ముఖ్యముగా చూడుము.

296—బ్రాహ్మణులలోనున్ను, కోమట్లలోనున్ను కులకట్టడికిలోబడనివారు, మేలు కలిగించునట్టి పునర్వివాహమును అభ్యసించుచున్నారు. ఇదిధర్మమార్గమగును.

297—కులకట్టడవారున్ను, పైన ఉదాహరించిన 292 సంఖ్యయందు చెప్పిన దుర్గుణముగల పూర్వపు ఆచారమును విడనాడి, 230 లో చెప్పిన ప్రకారం మేలుకలిగించునట్టి పునర్వివాహముల యాచారమును అభ్యసించడము ఉత్తమమగును. ధర్మమార్గమగును.

298—ఈ ధర్మమార్గమును పండితులైనవారున్ను బ్రాహ్మణులుగానున్నవారు ఎవరెవరో ఆలోచించి, మేలుకలిగించునట్టి పునర్వివాహములు జరిగించుచున్నారనవచ్చును. వారు ధర్మాత్ములగుదురు.

299—పైనవరాంశ దృష్టితో తొలగించుటకై పైని ఉదాహరించిన దుర్గుణములు గలిగినట్టువంటి ఇదివరకు మనుజులకు సర్వ శాస్త్రములలో తెలుపుటకు కారణమైనది "తత్వ" మనగా (1) పర మాత్మ (2) నిశ్చయించబడినవాక్యము అర్థమగును (Knowledge of the eternal truth)

ముఖ్యతాత్పర్యం

300—ఈ కలియుగమునందు మానవ జన్మమెత్తిన వారు మోక్షమార్గము కొరకై మేలుకలిగి ఫలములను పొందవలెనుగాని కీడుగలిగి ఫలముపొందకము అవసరముకాదు.

301—నరునకు ఈ భూమియందు లేశమాత్రమైన హక్కు లేదు. నరునకు గలిగిన, భార్యా పుత్రాదులు మొదలైనవారిని మమకారముతో నెంత పోషించినను, తుదకు సర్వము వదిలి వెళ్లవలసిన వాడు తానొక్కడేగదా! తాను యీజన్మమందు చేసిన పుణ్యాపాపములు, భార్యా—పుత్రాదులు మొదలైనవారు పంచుకొనజాలరు, ఇంతమాత్రమునకు మేలుగలిగించే పునర్వివాహమనే ఆధారమును అటంకపరచనేల? ఆపాపమును వడికట్టుకొననేల? మనపాపములు మనలనట్టి కుడువక విడుచుటలేదు. గనుక పైని ఉదాహరించిన వివాహ సంగతులలో మేలు—కీడు—నెఱింగి—మేలుగల ఫలమును పొంది మోక్షమార్గము నొందుట ఉత్తమమగును. ఈ విషయమై 76 వ పత్రం 79 సంఖ్య చూడుము. ఈ పాఠ మీదిగువ నుదాహరించిన 302 వ సంఖ్యయందున్న 4, 5 సంఖ్యల పరేచ్ఛ అనిచ్ఛ కర్మములవలనను. అనగా ఇతరుల వల్లగాని తెలియకగాని కలిగిన పాపము.

పుణ్యపాపముల విషయమై

302 ప్ర (1) పుణ్యమనగా...ఎట్టిది? (5) నిత్యకర్మ అనగా ఎట్టిది?
(2) పాపమనగా ...ఎట్టిది? (6) అనిత్యకర్మ అనగా ఎట్టిది?
(3) ప్రారబ్ధకర్మనగా.ఎట్టిది? (7) నిషిద్ధకర్మ అనగా ఎట్టిది?
(4) స్వేచ్ఛకర్మనగా..ఎట్టిది? (8) ఆగామికర్మ అనగా ఎట్టిది?

303—ఈ కర్మములు ఎప్పుడు నశించును? ఉ॥ ఈ పైని దిగువనుదాహరించిన సంఖ్యలనుబట్టి గ్రహించుము.

1 జారత్వవ్యభిచారముల వివరణము.

304—జారత్వ, వ్యభిచారము (1) కొంపలుకాల్చునది (2) సిరిమాలినది (3) కులహీనత గలది (4) భ్రష్టాకారి (5) చండాలి (6) దరిద్రము పొందినది (7) అనాచారము కలిగినది (8) మానభంగముగలది (9) ప్రాణహానిజేయునది (10) లజ్జ, సిగ్గు, లేనిది (11) పరువు, ఉరువు, లేనిది (12) దుర్దశగలిగినది (13) శిక్షకులోబడినది. (14) అన్నిటికంటె హీనమైనది (15) నీచమైనది, ఇట్టి జారత్వ, వ్యభిచారములకంటె హీనత పని మఱియేదియు లేదు.

జారత్వ పుట్టుక.

305—ఇట్టి జారత్వమువలన [illegible] అంతయు భోగమువాళ్లయినట్టు పుట్టినదియగును. భోగమువాళ్లకు [illegible] లేదు. భోగము వాళ్లు ఎవ్వరినైనను అంకుమగనిగా చేరదీసుకొనగలరు. మోహాంధకారమైన మృదువాక్యములచే ఆటపాటలచే, వరపల్లారలచే వానివద్ద ద్రవ్యము అర్జించుకొనియెదరు. అంతా హరించిపోయిన పిమ్మట, వానితో మాటలాడరు. ముఖము తిప్పుకొని పోదరు. తుదకు ...

దపట్టుకొని గుమ్మము అవలి గెంటి వేయుచుచెదరు. కొందరువాని మ ర్యాద ఉంచుదురు. వీరిలో కొందరు భగవద్భక్తులుగలరు. వాని ఉప్పు తిన్నను భుజించినంతన, వానిని సన్మానించి ఆదరించుదురు. ఏ రిజన్మ 302—వ సంఖ్యయందున్న శాస్త్రబద్ధకర్మమువల్ల కలిగినదని, చెప్పవచ్చును. మరిన్ని, దిగువ నుదాహరించిన 307 వ సంఖ్యను చూడుము.

వ్యభిచార ప్రభావము.

308—ఆచార పరంపరముగా గృహకృత్యములోనున్న వారిలో కొందరు పురుషులు అట్టిపాపిష్టి వ్యభిచారములో పడి ।సా। "మరిచెడివచ్చును ముందు, చేటువచ్చును వెనుక" అనుజనశ్రుతి చొప్పున అష్టదరిద్రముపొంది విఱ్ఱవీగి నశించి పోవుచున్నారు. అట్టివారినిచూచి నైనను దురాత్ములు ఆ ఆచారము మానకయున్నారు. వారి భార్యలు ఎంత దుఃఖించుచుందురో అంత యమదండన ఆ నశించిన పురుషులకు సంభవించును. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు, ఈ పాపిష్టి ఆచారము నివృత్తిచేయుటకై ఆర్యులు అనేక సామెతలు గ్రంథములయందు తెలిపియున్నారు.

307—।సామెత। "కలియుగ మందున కందలు పెంచుక కావరముంచకె పోమనసా!" అన్న తత్త్వజ్ఞానము చొప్పున, పైని ఉదాహరించిన పురుషులు చేసిన చర్యలు కామముతో కూడిన కండకావర మనబడును. పైనుదాహరించిన 302 సంఖ్యయందున్న ప్రశ్నలకు ఉదాహరణ మిదియే (1) పాపమనబడును. (2) స్వేచ్ఛాపకర్మమనబడును. (3) నిషిద్ధకర్మమనబడును. (4) ఆగామికర్మమనబడును. అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన పాపపుణ్యములు ఈ జన్మమందు అనుభవింపుట, ఈ జన్మమందే క్రొత్తగా సంపాదించిన పాపములనబడును.

2 జారత్వ వ్యభిచారముల విషయము.

308—శ్లో॥ జారత్వే వ్యభిచారే, పాపకృత్యం అన్యస్త్రీ ము చేసిన, పార—పర—పరంపరముగా, ఇట్టి పాపిష్ఠ, జారత్వ వ్యభిచారములను స్త్రీ, పురుషులలో కొందరభ్యసించి, మానభంగమై నశించిపోతున్నారు ॥సామెత॥ "నేర్చిన విద్య గాల్చినను పోదనునట్లు" ప్రాణహాని కలిగించే జారత్వ వ్యభిచారములను ఇప్పటికి మానకయున్నారు. ఇట్టి స్త్రీ యొక్క పెనిమిటికి, పురుషునియొక్క భార్యకు, బంధువులకు నలుగురిలో నగుబాటులు.

309—పైని ఉదాహరించిన స్త్రీలు, వారి పతివ్రత ధర్మమును భంగపరచుకొని జారుతనమునకు మగని పాలబడడమున్ను, పురుషులు గృహస్థాశ్రమ ధర్మమును విడచివిని కట్టుకొన్న భార్యలను విడనాడియు విడనాడకయు వ్యభిచారిణి అనే అంకటాలు పాలుబడడము, వీటివలన శిక్షలు పొందడము, ఏమికర్మమో తెలియదు. లోకమువాళ్లు నవ్వుచున్నారు.

310—ఇట్టి పాపకృత్యము విషయములో పరలోకములో యమునిచేత బడి ఏమిశిక్షలు పొందుదురో తెలియదు. ఐనను 71 నుంచి 76 వ పత్రమువరకు ఈ గ్రంథములో చెప్పిన ప్రకారం భువిని ప్రజలు అనుభవించే, అష్టకష్టములు, (2) తీరని వ్యాధులు (3) భిన్నముగల శరీరములను, వీటిని కలిపి చూచిన మొదల ఏపాపమువల్ల అనుభవించుచున్నారో తెలియదుగాని "మెట్టుకు" పాపమువల్లనే ఆబాధలనుభవించుచున్నారనవచ్చును.

311—ఇట్టి ఘోరకృత్యమైన వ్యాధులను చూచుచు శ్రీష్టాచారి జారత్వ వ్యభిచారములనే అంకులను మానకయున్నారు.

312—పురుషులు పరస్త్రీలయందు గమనమొందినను అధికారుల వలన శిక్షనున్ను పరలోకములో యమదండన తప్పక గలుగును. ఇట్టి విషయములో ఈ భూవిలో అధికారులవల్ల శిక్ష పొందడము మీరెను చూచుచున్నారు కదా? ఇకను తఱచి చెప్పనేల? ఇందుకు సమ్మతి.

313—కోరికలు గోరువారికి ధారణలో నరకమందు ప్రా అన్నవచనము చెప్పిన పైని ఉదాహరించి స్త్రీ—పురుషుల చర్యలు కోరికలనబడును. 302 సంఖ్యయందున (1) పాపము (3) స్వేచ్ఛకర్మ (4) నిషిద్ధకర్మ (5) ఆగామికర్మలనబడును. అనగా పూర్వజననమందు చేసిన పాపపుణ్యములు ఈ జన్మమందు అనుభవించుచు ఈ జన్మమందే క్రొత్తగా సంపాదించిన పాపములనబడును.

భోగముకాండ్ల విషయమై

314—సానికులస్థులు, భోగము కులస్థులు, గుడిసేటులు అని మూడురకములు గలవారు గలరు.

315—(91–92 వ పత్రములలో చెప్పిన ప్రకారం) వీరిలో నున్ను, పద్మిని, హస్తిని, చిత్తిని, శంఖిని అని పేర్లు గలవారు గలరు.

316—ఆర్యులనగా సకలం తెలిసినవారు. స్త్రీలు చేసే చర్యలను బట్టి అనగా వారి నడతలను బట్టి ఈ పేరు లిడిరిగాని మరి వకటి కాదు.

317—సాని కులస్థులలోనున్న, భోగము కులస్థులలోనున్న కొందరు వివాహములు చేసికొని సంసారులుగానున్న మఱికొందరు వ్యభిచారిణులుగా నున్నారు. వ్యభిచారులనగా అంకటాలనబడుదురు.

318—పైని ఉదాహరించిన 200 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం సానులలోనున్న భోగముకాండ్లలోనున్న వ్యభిచారిణులుగానున్నవారు అంకటాలనబడుదురు. ఈ అంకటాలయింట పాపం అవశ్యముగా జరుగుచున్నది.

319—వీరిలో కొందరు నృత్యగీతాది విద్యలలో శిక్ష పొందినవారు గానుందురు. వీరిలో భగవద్భక్తులు గలరు.

320—వీరిలో నాలుగు వర్ణములలో ఎవరినైనను ఒకరిని ఉంచుకొని వానివల్ల జీవనోపాధిచేయవచ్చును. ద్రవ్యము పుచ్చుకొనవచ్చును.

321—ప్రథమ పురుషుడు తనయిష్ట ప్రకారము విడిచిన మొదల మఱి ఒకరిని ఉంచుకొనవచ్చును. ఇటువలె జరిగించుకొన్నయెడ జీవనోపాధి క్రమ ప్రకారము, చేసికొనవచ్చును. తనవద్దనున్న పురుషుని మినహా రెండవ పురుషునితో మన్ననచేసి సంభాషణలు సంభాషించకూడదు. ఒకరి పుష్ప, ఫలము తీటూ మఱొకరియొకరికి కొంగు చేయుటము యమదండనకు లోబడవలయును.

322—(2 వ ఆచారము) భోగమది తనగృహమునకు వచ్చే పురుషుని చేరదీసి వాని ద్రవ్యశక్త్యమీద 106 వ పత్రములో చెప్పిన నాలుగు కుసూత్రిలలో ఆయన కోరిన కూత్రీతులు చేయుచు చిత్తము రంజిల్లచేయుట వలన ఐహికాముష్మిక సుఖము లనుభవించగలదు.

323—ఇట్టి ఆచారముగల భోగమువాళ్లు పవిత్రులగుదురు. వీరికి మోక్షముగలదు. సందేహముయు లేదు. భోగవాళ్లు వారి తండ్రులను గుర్తెరగని వారగుదురు వీరికి గోత్రములులేవు. వీరి జన్మ 302 వ సంఖ్యయందున 2 వ సంఖ్య ప్రారబ్ధకర్మలో చేర్చవచ్చును.

324—వైవాహిక నిబంధన మీఱి అనగా వివాహకాలమందు ముప్పది ముక్కోటి దేవతలు సాక్షిగానున్న దేవతా పతివ్రతయగు అరుంధతియనే అరుంధతి సాక్షిగానున్న ప్రమాణములు చేసికొని వివాహమాడిన వారు అట్టి నిబంధనలు మీఱినట్టు

న్నారు. పైని ఉదాహరించిన 111 సంఖ్యలను బట్టిన్ని ఈ దిగువ ను దాహరించిన 222 సంఖ్యను బట్టిన్ని పరీక్షించి చూడగా నరకకూ పమునకు అర్హులగుటకు సందేహము లేదు.

కామము విషయమై

325—బ్రహ్మ పర్వరచిన గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గమును మీరి వివాహమైనవారున్ను, వివాహము కానివారున్ను, పురుషులు చాలామంది స్త్రీలను—స్త్రీలు చాలామంది పురుషులను లేసి కొనిపోవుచున్నారు. ఇది అధర్మమార్గము.

326—"కాను చెడ్డకోతి, వనమంతా చెరిపినట్లు" కవిరాయళలో కొందరు వ్యభిచార కామకీర్తనలు పాడి వెల్లడి చేయుచున్నారు. ఇది వ్యభిచార, జారత్వమునకు పునాది యగును. ఇదిన్ని అధర్మమార్గము.

4 గుడిసేటుల విషయమై

327—పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం, స్త్రీ—పతివ్రత ధర్మమును భంగపరచుకొని, జారుడనే అంతు మగనిపాలు పడిగాని లేక, తనంతట తానుగాని, సంసారములోనుంచి బైటికి వచ్చిన స్త్రీ గుడిసేటిది యనబడును. ఇహలోకమునందు శిక్షపొందక పోయినను యమలోకములో తప్పక శిక్షకు అర్హురాలగును. గుడిసేటులలోనున్ను ప్రాణహత్య జరుగుచున్నది.

328—పెనిమిటిని, బంధువులు వగైరాలను, విడనాడినందున ఆస్త్రీకి అపకీర్తికలుగును. సిగ్గుమాలినది అనబడును. ఈ స్త్రీ చేసిన చర్య, ఆగామికర్మ మనబడును. ఆగామి అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన పుణ్యాపాపముల యొక్క ఫలము, కష్ట, దుఃఖ, సుఖములు, ఈ జన్మమందు అనుభవించుచు ఈ జన్మమందే అంత్యకాలము వరకు చేయునట్టి, పుణ్యాపాపములు, ఆగామి సంచితము గా

ష్యంతి అనగా మూటగానుండి మఱుజన్మమందు లభించును. యిది యే తనంతట తాను క్రొత్తగా చేసిన పాపమనబడును. 302 వ సంఖ్యయందున్న (1) పాపము (3) స్వేచ్ఛకర్మ (4) నిషిద్ధకర్మ (5) ఆగామికర్మలనబడును. ఇట్టి, స్త్రీపురుషులు, పుణ్యకర్మములుగాని, దైవభక్తిగాని చేసినయెడల ఇవిన్నీ ఆగామి సంచితముగా, నుండును. అనగా మూటగానుండును.

329—ఇట్టి స్త్రీ, పురుషులు ఈ జన్మమందు అనుభవించుచున్న పుణ్యపాపములు ఈ జన్మమందే శరీరముతో నశించి పోవును. పిమ్మట మఱల ఏజన్మమందు జన్మించుదురో ఆ జన్మమందు ఈ పైని ఉదాహరించిన 320 వ సంఖ్యయందు క్రొత్తగా చేసినపాప పుణ్య ఫలములనుభవించుదురు. ఇందుకు సందేహ మేమియు లేదు.

330—హా మిత్రా! "కంద కావరమున కిరిగే నరులకు దండగయమబాదోరా" అన్న తత్వజ్ఞానము చెప్పిన పైని ఉదాహరించిన, స్త్రీ, చేసిన చర్యకూడ కావరమనబడును.

5 పెంపుడు బిడ్డలవిషయమై

331—గుడిసేటులలో పుట్టిన బిడ్డలలో కొందరిని భోగము వాళ్లు కొని పెంచుకొని వారిలో చేర్చుకొని యుందురు.

332—అనేకులు బిడ్డలు లేనివారు బిడ్డల మీఁద అపేక్షచే కొని పెంచుకొని యుందురు.

333—ఏ బిడ్డనైనను ఒకరియింటపుట్టి, మఱియొకరియింట పెరిగే విషయములో అందుకు తగిన సామెతలు గలవు. అవి అనగా "పాత్రభక్షకర్మము అనుభవించక, విడనాడ దెవ్వరికైనను అనవట్టున్న" "ఉల్లాను బంధము వీగా" అనునట్లున్న, "పరుల పెంచిన పాపకన్న గలదా" అనునట్లు—విధి—అని చెప్పవచ్చును.

334—స్టోబిడ్డలను పెంచుకునే వారికి దోషములేదు.

335—గుడిసేటులకు పుట్టే బిడ్డల జన్మ 294 సంఖ్యయందున్న స్వేచ్ఛకర్త అని చెప్పవచ్చును.

ముఖ్యతాత్పర్యం

336—స్త్రీలలో పురుషులలో, దుర్ సదత చర్యలు జరిగించే చర్యలను బట్టి అర్హులైనవారు ఈ దిగువ నుదాహరించిన పేర్లు కలిగిరి.

1 వ్యభిచార మనగా వ్యభిచారిణి—లంకుటాలు.
2 జారత్వము అనగా జారుడు—లంకుమగడు.
3 చోరత్వము అనగా చోరుడు—దొంగ
4 అనృతము అనగా అబద్ధకుడు—అసత్యమాడేవాడు.

337—పారంపర్యా—స్త్రీ పురుషులు వల్ల జరుగుతూవున్న ఈ పాపిష్టిచర్యలు కలియుగము అంత్యమయ్యేవరకు నశింపవని తలంచవచ్చును పుట్టులు, గిట్టులు, జరుగుతూనే ఉండును. వీటివలన పాపపుణ్యములు, జరుగుతూనే ఉండును.

338—ఈ పాపిష్టి చర్యలను కలుగచేసి కొనని వారే ధన్యులు.

339—జగమునందు సకల—చరా—చర—జంతువులకు వాటి చర్యలకు, అర్హులు పెట్టిన పేర్పేయుగును.

340—ఈ పైని ఉదాహరించిన—3—వ సంఖ్య చోరత్వమున్ను, 4వ సంఖ్య అనృతమున్ను, 302 సంఖ్య యందున్న (1) పాపము (3) స్వేచ్ఛకర్త (4) నిషిద్ధకర్త (5) ఆగామి కర్మలో చేరిన్నవి స్థూలమును.

పురుషుల విషయమై.

341—పురుషుడు పరస్త్రీలతో కూడిన యెడల (1) ఆయుహీనత కలుగును. (2) దుఃఖహేతువు గలుగును. (3) ఐశ్వర్యము నంటదు. (4) సముడు కాడు. (5) సరసంబు విరసంబగును. (6) సత్యహానము. (7) సౌఖ్యము కలుగనేరదు. (8) పొందు నాశనమగును. (9) భువిలో శిక్షలుకలుగును. 10యమునిచే కొరతగలుగును. ఇట్టివన్నియు శాస్త్రముల వలన వినుచు పరస్త్రీలను కోరువాడె పాపివాడనబడును. భ్రష్టుడనబడును.

స్త్రీలవిషయమై.

342—స్త్రీ—పరపురుషునితో కూడిన యెడల (1) చాలా బాధకలుగును. (2) భువిని నపకీర్తికలుగును. (3) పాతివ్రత్యము చెడును. (4) బంధుహీనత గలుగును. (5) పొందు నాశనమగును. (6) ఐశ్వర్యము నంటదు. (7) సమురాలుకాదు. (8) భువిలో శిక్షలు గలుగును. (9) యమలోకదండన కలుగును. ఇట్టి వన్నియు పెద్దలవల్ల వినుచు పరపురుషుని భ్రమించినదే భ్రష్టవనిత యనబడును.

1—జారత్వ వ్యభిచారములు కూడి జరిగె చర్యంబగును. సంతతిల్ల పాపిష్టించును.

పాపము.

343—పైని ఉదాహరించిన పాపములవలననే అష్టదరిద్రములు కలుగును, హింసబాధలు కలుగును. నరకబాధలు కలుగును. ఇట్టిపాపములను చేకొనని వారే ధన్యులగుదురు.

కాల అకాల మృత్యువుల విషయమై.

344—పైని ఉదాహరించిన (1) జారత్వము వల్లనున్ను,

(2) వ్యభిచారత్వము వల్లనున్ను (3) చోరత్వము వల్లనున్ను, (4) ద్వేషమనే పగవల్లనున్ను, (5) దొమ్ములాట మొదలైనట్టి వాటివల్లనున్ను, ఈ ఐదింటిలో స్త్రీ—హత్య—పురుషహత్యలు, జరుగుచున్నవి. (6) వ ర్య జరిగించిన వారికి ఇహలోకములోనే విచారణహత్య బహిరంగముగా జరుగుచున్నది. ఈ విషయములో—కాల—మృత్యువనిన్ని—అకాల—మృత్యువనిన్ని, చెప్పుటకు అలవికాదు. జనులలో కొందరు ఈ విషయమై అకాల—మృత్యువులనిన్ని—కొందరు—కాల—మృత్యువులనిన్ని చెప్పుచు వాదాడెదరు గాని ముఖ్యతాత్పర్యము తెల్పుకొనుటలేదు. కాబట్టి ఈ కిటుకు కనుగొనుటకు వీలుచిక్కదు.

345—కొన్ని గ్రంథముల యందు (1) తాగుబోతుదనము వల్లనున్ను, (2) తిండిపోతుదనమువల్లనున్ను (3) పోకిరీతనమువల్లనున్ను (4) దేహబాధవ్యసనమువల్ల, నూతులలో చెరువులలో, గుంటలలో నదులలో పడి చావడము. (5) స్వయముగా హత్యచేసుకొనడము. ఈ అయిదున్ను. అకాల—మృత్యువులని చెప్పియున్నది, గాని ఈ విషయములోనున్ను కాలమృత్యువనిన్ని అకాల మృత్యువనిన్ని, వాదించుటకు శంక గలదు.

ప్రపంచమంతటా మాయవేషధారియై సదా—(ఎల్లపుడు) జగజ్యోతియై ప్రకాశించుచుండే ఆనిరామయము వెలుగులో ఆ మూ కాలములయందు జరిగేలయస్థితుల కిటుకు అన్నిటికర్తకే గోచరముగానుండును. లయస్థితి కిటుకు అనగా మానవహత్య దీనికి మర్మము అవి అర్థమగును. పైని ఉదాహరించిన హత్యవిషయములో ఈ గ్రంథమునందు 118 వ పుటలోనున్న పంక్త్యులు 235 నుంచి 240 వరకు ముఖ్యముగా చూడుము.

పృథివిలో ఈ జన్మమందు

346—జనులకు గలిగే ఫలా ఫలములు.

(1)	జనన	మరణములు.
(2)	కష్ట	సుఖములు.
(3)	సుఖ	దుఃఖములు.
(4)	కలిమి	లేములు.
(5)	లాభా	(అ) లాభము.
(6)	జయా విజయము.	అపజయము.
(7)	అష్టైశ్వర్యములు	అష్టదరిద్రములు.
(8)	సంపద్గైశ్వర్యములు	సంపద దరిద్రములు.
(9)	వ్యాధి పీడితులు	భిన్నముగల దేహములు
(10)	సంయోగ	వియోగములు.
(11)	యోగా	(అ) యోగములు.
(12)	అదృష్టము	దురదృష్టము.
(13)	దశ	దుర్దశ.
(14)	భాగ్యవంతుడు	నిర్భాగ్యుడు దౌర్భాగ్యుడు
(15)	నిష్టా	అనిష్టా దశ పిల్లను ప్రారబ్ధ

దశమున ప్రాప్తించును. గనుక 302 సంఖ్యయందున్న ప్రారబ్ధకర్మ లో చేర్చవచ్చును,

కలిమి విషయస్థం.

347—కోటీ పదగని త్తినప్పటికి, హెచ్చుగా సంపదలు వచ్చి నప్పటికి, ఏనుగ, గుఱ్ఱములు, పల్లకీలు, బండ్లు వగైరాలు ఎక్కినప్ప టికి, అష్టైశ్వర్యములు గలిగి, భోగభాగ్యములతో తులదూగుచు న్నప్పటికి, రాజాధిరాజులని రాజులని జమీందారులని, బహద్దరులని

స్త్రీలు, కాలెంని బిరుదులు వహించి నప్పటికి, హెచ్చుగా పై నన్యము
న్నప్పటికి, భూరివిద్యలు, శాస్త్రజ్ఞానము, అనేక భాష్యలు, సర్వ
విద్యావంతులై ఉరి పెట్టి నప్పటికి, సకలశాస్త్రములు చదివి శాస్త్ర
విదులై నప్పటికి (ద్రావిడ, కన్నడ, సంస్కృత, ఆంధ్ర), వ్యాకరణ,
వర్ణపరిచ్ఛేద పదపరిచ్ఛేద సులక్షణ సారములు తెలిసినవారై నటువంటివి
చదివి పండితులై కవిరాయులై నప్పటికి, వేద ఉపనిషత్తుల సార
మును సంగ్రహించి బ్రహ్మజ్ఞానము తెంది దాసులై, గురువులై, వ్రా
బలి నప్పటికి (జనశ్రుతి) ఇంతటికంటె కలియు బలము లేదని జనులు
చెప్పినంత మాత్రమున భ్రమింతక, పూర్వము చేసిన పుణ్యాక
ర్మ ఫలమువలన వచ్చిన వన్నీ ఇవియున్నియు శాశ్వతములుగావని
యు అశాశ్వతములనియు "దృక్కు" కంటితో చూచుచున్నవన్నియు
"దృశ్యము" చూడదగినవన్నియు "మిథ్య" అసత్యములని తలంచి
"ముక్తి" పొందుటకై (శ్రుతి) (కీర్తనశాఖ) "రాముని మఱువకువే మ
నసా! రాముని మఱువకే" అని భక్తులు పాడినటువలెనున్నా "ఈశ్వ
రా! పరమేశ్వరా! కరుణించరా" అని పాడినటువలెనున్నా, "నమః శి
వాయ మనరా" అనిపాడినటువలెనున్నా, ఈ గ్రంథము నందున్న
మంత్రములను పఠించుచు భక్తవత్సలుని మరవక, రాత్రిం
బగళ్లు, తీరా గలవేళలో త్రికరణ శుద్ధిగా అనగా ఇతర తలం
పులు మాని మనస్ఫూర్తిగా ధ్యానించుచున్నయెడల మోక్షమా
ర్గము లభించి జనన మరణములు నశించును. ఈ విషయమై 91-92
వ వృత్తములయందున్న 133, 134 సంఖ్యలను ముఖ్యముగాచూడుము.

శేషవిషయమై.

348—తపస్సువను మిక్కిలి వ్యాధి పీడితముగా నున్న
ప్పటికి, అష్టదరిద్రములు కలిగి లేదరికముగానున్నా నిరుపేదరికము
గా నున్నప్పటికి (జనశ్రుతి) "గోచికంటె లేమి లేదని చెప్పినా,

యజ్ఞేశ్వరంబు దరిద్రము చేయనున్నట్లున్ను" తలంచుకొని ఇదియున్ని యు పూర్వము చేసిన పాపకర్మ ఫలములని భావించుకొని కాలము గడుపుకుంటూ, ఇవి శాశ్వతములు గావనియు అశాశ్వతములనియు మనము చేసిన పాపములు మనల కట్టి కుడువక విడుచుటలేదని, తలంచుకొని, భరించుచు స్మరణ! "శివ!—ఈశ్వర!—రామ! కృష్ణ!—గోవిందా!—నారాయణ! యని పలుకుచున్నయెడల మరు జన్మమునందు క్షేమము గలుగును.

349—పైని ఉదాహరించిన వ్యాధులు పేదరికములు, ఈ జన్మముతో నశించిపోవును. ఈ జన్మమందు చేసిన భగవత్స్మరణ ము మరుజన్మమునందు తలచును. పైని ఉదాహరించిన ఉత్కృష్ట కష్టములో నుండి పాపపుణ్యకర్మములు చేసియున్నయెడల అందుకు తగిన జన్మము లెత్తవలసివచ్చును.

350—జీవత్వము అనగా బ్రతియుండు జీవము అని అ ర్థమగును. దేహమనగా జీవించే పీనుగు అనబడును. కాక పీనుగు గనుక దేహమని యార్యులు పేరులిడిరి.

2—ఈ భువిలో లక్ష్మాధికారియున్ను, భిక్షాధికారియున్ను రెండు పేర్లు గలవు.

3—పూర్వజన్మములో చేసిన పుణ్యకర్మవలన ఈ జన్మమం దు లక్ష్మాధికారియున్ను రెండవది పాపకర్మమువలన భిక్షాధికారియని న్ని వాటి స్థితినిబట్టి యార్యులైన వారు ఈ పేరులిడిరి.

4—అంత్యకాలములో ఈ రెండున్ను, దేహ పతనముతో నశించిపోవును.

5—ఈ రెండు పేర్లున్ను మరుజన్మమున్ను రాకుండుటకై ఈ జన్మమందే అందుకు తగిన ప్రయత్నములు చేసి కొనినవారే ధన్యులగుదురు. ఇందుకు సమ్మతి.

(16)—శ్లో॥ అజగాళియదాలక్ష్మీ ర్నారికేళ ఫలాంబు వత్ నిజగాళియదాలక్ష్మీ గ్గజభుక్తకపిద్ధవత్ అనుశృతి చెప్పున ॥తా॥ భాగ్యలక్ష్మి వచ్చినపుడు టెంకాయ యందలి జలము వచ్చి పెళ్లు భాగ్యలక్ష్మి పోవునపుడు ఏనుగ భక్షించిన వెలగపండులోగుంజుపోయినటువలె పోయిపోవును. ఇదిగ్రహించినవారే తెలివిపరులు ఈ రెండున్ను, శరీరమునకు అనిత్యయములే యనబడును.

మానవ జననము.

301—శ్లో॥ దుర్లభోమానుషోదేహః దుర్లభోపురుషాకృతిః॥
దుర్లభోనవ్యాధిగ్రస్తో దుర్లభోస అవయాంగ జనః

అన్నశ్లోకము చెప్పిన ఈ కలియుగమునందు చరా—కదిలికగల జగములో మానవజన్మమెత్తుటయున్ను, అందులో పురుషజన్మమెత్తుటయున్ను, వ్యాధిగ్రస్తుడుగాక యుండుటయున్ను, అవయాంగములలో చిన్నమిలేక జన్మించుట మనకు తెలియరాదు. ఇట్లు జన్మించుట పూర్వజన్మకృత్యల సంస్కారము. కృత్యమనగా చేయుదము.సంస్కారమనగా వాసనాత్రయం అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన ఫలముఅని అర్థమగును.

షడ్భావవికారములు.

302—(1) అస్తితే అనగా — స్త్రీ గర్భములో నుండుట.
(2) జాయతే అనగా — స్త్రీ గర్భమునుండి శిశువు భూమిమీదబడుట.
(3) వర్ధతే అనగా — బాలుడు దినదినము వృద్ధిపొందుట.
(4) పరిణమతే అనగా — బాలుడు తలితండ్రులకుముద్దుగా పుచు యౌవనవంతుడగుట.

(5) అపక్షీయతే అనగా బాలుడు వృద్ధాప్యమును బొందిశ
శరీరము దిన దినము క్షీణించుచు వ
చ్చుట.

(6) వినశ్యతే అనగా క్షీణించుచు వచ్చిన దేహమును వి
డిచి మరణించుట.

7—శ్లో॥ సర్వస్యగాత్రస్యశిరః ప్రధానం సర్వేంద్రియాణాం
నయనం ప్రధానం అనునట్లు దేహమున కంతటికి శిరస్సు ప్రధా
నం ఇంద్రియము లన్నిటికి కన్నులు ప్రధానము.

353—స్థూల శరీరమునకు అనేకద్వంద్వములు గలవు. వాటి
లో ఈ దిగువ నుదాహరించిన ద్వంద్వములు మహాఘోరమైనవిగా
నున్నవి. అవిఎవగా.

1—పుట్టుమూగగా జన్మించుట. 2 బాల్య యౌవన, కౌ
మార, వార్ధక్యములో మూగవాడగుట.

2—పుట్టుచెవుడుగా జన్మించుట 2. బాల్య, యౌవన, కౌ
మార, వార్ధక్యములో చెవుడు తనము గలుగుట.

3—పుట్టుగుడ్డిగా. జన్మించుట 2 బాల్య, యౌవన, కౌమా
ర. వార్ధక్యములో అంధకుడగుట.

4—ఇట్టి ద్వంద్వములుగల జీవ జంతువులు ప్రపంచమందు
పుట్టుట, పూర్వపాప కర్మదుఃఖములువార నుభవించడమే గాక ప్ర
జలకు గోచరమై జ్ఞానము సంపాదించుటకే గాని మరి ఒకటికాదు.

355-(1) మూగవాడు మాట్లాడనేరడు.

(2) చెవిటివాడు శబ్దమును వినజాలడు.

(3) జనుమాంధుడు. అనగా పుట్టు గుడ్డివాడు.

భూమ్యాకాశము సకల శక్తి— శరము లెట్టివో చూడజా
లడు.

355—వీరిజన్మము పాపకర్మమని చెప్పవచ్చును.

356—ఇట్టివారిని జూచి దైవమును భగవంతుని స్తుతించుట మేలు కలుగును.

షడూర్ములు.

357—(1) క్షుత్తు ఆకలి (2) పిపాస దాహం (3) నిద్ర (4) శోకము దుఃఖము (5) జననము పుట్టుక (6) మరణము చావు స్థూల శరీరము వీటితో పుట్టినది యగును.

358—ఇట్టి స్థూలాంగంబున, జీవాత్మ—పరమాత్మ—అంతరాత్మ—చిదాత్మ—కమలాత్మ—మొదలగు—పంచాత్మలు—వ్యాపించెను. ఇవి గాక పంచభూతములు గలవు. 14 వ పత్రం 1 వ సంఖ్యనున్ను, 24 వ పత్రం 40 వ సంఖ్యనున్ను చూడుము.

359—ఈ స్థూల శరీరముగలవారిలో, కొందరు 1 క్రూర మనస్సుగలవారును, (2) లోభగుణము గలవారును, (3) దురాచారము గలవారును, (4) లేని పోని మాటలు చెప్పెడి వారును (5) మందబుద్ధిగలవారును (6) ॥పా మెం॥ ఉపకారమునకు అపకారము చేచ్చినట్లు న్ను భుగ్యాదులవలెనే పాపంబొందునట్లున్ను (7) చేసిన మేలును మరచి ఎదిరించేవారును, (8) అబద్ధమాడుటకు జంకుటకు నేర్పుగల దురాత్ములును (9) కపటము కలిగి సంచరించెడి వారును (10) అసత్యమాడేవారును, (11) భక్తజనుల బాధించువారును (12) గురువు (13) దైవము (14) వేదములను నమ్మనివారును (15) పరకార్యభేదనము చెట్టి చంపేవారును (16) అవమానములు చేసెడివారును (17) నమ్మించి మోసపుచ్చువారును (18) చేసిన కూలి యివ్వక ఇబ్బందులు కలుగజేసే వారును, (19) ధర్మకార్యములకు విఘాతము చేయువారును, (20) యాచకుల నిరసించు వారును (21) ఆశ పెట్టెడివారును (22) మతములను పాడుచేయువారును (23) సజ్జ

ములు నిందించెడివారును, (24) కొండెములు చెప్పెడివారును (25) నీ
మలను భంగించేవారును 26 పెద్దలను గెద్దలని యవమానించే వారు
ను ఇట్టిమొదలైనట్టి వారికి, రజస్తమోగుణములు బాగుగావృద్ధి
పొందియున్నవని తెలిసికొనవలెను. ఇట్టి వారికి నరకము సంభవించును.
ఇహలోకమునందు శిక్షలు పొందెదరు.

360—(1) నీళ్లలో జాడలను తీయుచేర్చువాడును (2) అక్రమిం
చినకోపియును నరయువాడును (3) కుంగిమును గని భావము గ్రహిం
పజేసినవాడును కొంపలు తీయువారగుదురు.

361—అదిని భగవంతుని మాయవలన, భూతము సృ
ష్టించబడిన తరువాత వారు వారు చేసిన కర్మానుసారమును బట్టి
వచ్చు స్వర్గ నరకాదులనుం జేరి జీవి విశ్వమువనియుదల ఫలము:—

362 (1) మానుషజన్మమందునో,
(2) మృగజన్మమందునో,
(3) పక్షిజన్మమందునో,
(4) క్రిమిపురుగుల జన్మమందునో,

363—వారివారి—కర్మానుసారమును బట్టి ఆయుష్షుకలిగి
ఏకోరొక జన్మమందు బుట్టుచుండును. ఇట్లుపుట్టిన జంతువులలో మా
నుష జన్మమైపుట్టినవారిలో వారి—వారి—కర్మానుసారమును
బట్టి సుఖఫలములొక్క భోగభాగ్యములు కష్టఫలములొక్క
దుఃఖములు కలుగుచుండును. శృతి: ..అతశ్చవత్సర్వభూతాని..
అనుశృతినిబట్టి, సకల భూతములను తనవలెనే చూచుచు వీటికన్ని
టికి నాధారభూతుండైన శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకుం
డైన భగవంతుండొక్కడే సృష్టికర్తయని తలచిన మానవులకు కేవ
లము పరమార్థము సిద్ధించును.

364—ఇదిగాక తపస్సు దివ్యసౌఖ్యంబులచే మదాంధుండై

కామాంధకారములో మునిగి తుచ్ఛభోగంబుల ననుభవింపుచు తన్న ను శాశ్వత సంకటములను గుర్తెఱుంగక తుదకు గాలము మ్రింగిన మీనంబు మిగుల పరితాపంబు చెందునటువలె తాపము జెందుచుం డును.

365—ఎట్లనగా నొక గ్రామంబున జాలరియొకడు తటాకంబునందలి మీనంబులబట్టదలంచి వలయు పరికరంబులం గొని యాతటాకమునం జేరబోయి గాలంబున నొక యఱ్ఱింగీలించి నీటవైచిన నాయెఱ్ఱిమాంసంబునకై యొకమత్స్యం, బటనిటు పొంచి పొంచి తిరుగుచుండుటంగని గాలంబునందు నెట్టి యామీనంబుతో నిట్లనియె:—

366—"వస్తావు పోకాల్చ, నాకొరకు, వచ్చికూర్చున్నాడు నీకొరకూ వకడువచ్చియున్నాను నీకొరకు, వచ్చినా వచ్చేవు నా కొరకూ" అనెడు మాటలు నామీనంబు నరకు గొనక గాలమును. మ్రింగి విల విల తన్నుకొని మృతినొందిన చందంబున నీప్రపంచమునందలి మానవులు పాపకృత్యములను జేయుటవలన తమకు ముందు యమదండన గలుగునని తెలిపియున్నను కామాంధకారముచే నొదలెఱుంగక తుదకు మిగుల వగచుచు నశింతురు, కాన భగవంతుని భజింపనేరని నరజన్మంబు వృథాయయి యున్నది.

367—ఎట్టులన ॥గీతపద్యం॥ "చేతులారంగ శివుని పూజింపఁ డేని నోరు నొవ్వంగ హరికీర్తనమువఁ డేని దయయు సత్యంబులోను గాఁ దలఁపఁ డేని కలుగ నేటికి తల్లుల కడుపుచేటు." అను భాగవత ప్రమాణమువలన నరజన్మమెత్తినందుకు పరమాత్ముని నామమును స్మరించి తరించుటకు బదులుగా, నీచజాతియములం జిక్కి మిక్కిలి ప్రయాసచే ధనమును సమకూర్చి:—

368—॥కందపద్యం॥ "కావనుభవింప నర్థము, మానవ పతి

నేను కొంత । మరి భాగవతులు॥—అనివట్లు లాభనమును శాసనుల
వింపలేక యితరుల పాలుచేయుచున్నారు. కాబట్టి:—

369—చ॥ "తను చెనుపాముపట్టుకొన । తద్వదనంబున్న నుం
డి యూగలం। గని తిననేగు కప్పగతి । కాలభుజంగము తన్నుమ్రింగ
గా॥" అను న్యాయంబున నొక కీటకము సంచరించుచుండ నందొక
యొకటి దానిని దినుటకయి యొక పాషాణంబు చేరువన్నదాగియుం
డు తరి నా రాత్రిమ్రింపనే నివాసంబుగనున్న పన్నగమొకటి యా
కప్పను బట్టి భక్షించుచుండె నా మండూకము తననోటికి చేరువ
సంచరించుచున్న పీగెలం బట్టి తినుచున్న గతి దినదినంబును తన
యాయువు క్షీణించుచుండ దెలియక కలకాలమును బ్రతుకుదునని
యెంచి యొకని కలిమికి నోర్వలేక యతనిని కష్టపరచి తాను వృ
ద్ధిపొందవలయునని గోరువానిని దైవము తప్పక శిక్షించుననుచుం
దంబున మిడిచి దీపమునంబడి నశించు పతంగములవలెనే చర
ఱ కలిమాయలలోన జిక్కి జగత్కర్తయగు శ్రీహరిని మరచి
రౌరవాది మహానరకంబు లనుభవించుచుందురు.

370—ఇంకనొక సమానమైన మరియొక ఉపాఖ్యానము గ
లదు. అది అనగా:—

371—శ్లో॥ యథా హ్రీహిగ్రస్తమండూకో ధ్వంశాన్ భక్షితు
మిచ్ఛతి। తథా మృత్యువశో లోకో । భోగాన్ భోక్తు మిహేచ్ఛతి॥
తిందికోతు.

372 టీ॥ పాముహోట చిక్కిన కప్ప, దోమలను భక్షింప
దిచ్ఛయించి నట్లు, మనుష్యులుకూడా తిండికోతుల తిండావళు
ఏదైనా ఉంటే కొందరికి అంతే చాలును. కడుపేవారికి దేవుడు, భో
జనము చూచితే, వరి పారిణముపోయిన దానిని వదల రనునట్లు, మృ
త్యువుహోటం జిక్కియుండు జీవులు అస్థిరమైనట్టియు, తుచ్ఛమైనట్టి

యు, వైకుంఠ భోగములను అనగా విషయ సుఖములను, అపేక్షిం
చుచున్నారు. కాబట్టి విష తుల్యమైన విషయ భోగములను కాంక్షిం
చక ముముక్షువగా నుండి పరమ పురుషార్థమగు మోక్షసిద్ధికై భగవం
తుని ప్రార్థింపవలయును.

పాప పుణ్యముల నశింపు.

302 వ సంఖ్యయందున 6 వ ప్రశ్నకు
ఉదాహరణము.

373—ఈ లోకములో మానవజన్మమెత్తి అనుభవించుచు
న్న పూర్వజన్మపు పాప పుణ్యముల ఫలములు ఈ జన్మమందే శరీ
రముతో నశించిపోవును. ఈ నశించిన శరీర సంస్కారాలను వరకు
జరిగిన దినములలో అయినన్ను జీవి మరల సంయుక్త కర్మములతో
నీ శ్వరార్పణయని అటించుకొనక యుండెనేని, ఆజీవి బ్రహ్మ
ములో నైక్యమై వైకుంఠ పదవిజెందును. ఈ జీవి పరలోక పదవికి
నేగునప్పుడు పరిశుద్ధముగా వెళ్లి చేరవలెను. బాల్యమునుంచి ఏకర్మ
లుచేయక భగవత్ స్మరణ చేయుచున్నయెడల అస్మరణ పాపము
లు బయలుగా జీవికి తోడుగా నుండును. ఇందుకు సమ్మతి:—

374—శ్లో॥ "ఎవరు వెంటరారు చూడు, యమునిచేత
బడిన నాడు భువిని తాను చేసినట్టి పుణ్యపాపములె తోడు" అనున
ట్లు జీవి పరలోక పదవికేగునప్పుడు భగవత్ స్మరణతోడుగా నుం
డునని అర్థం లేదా జీవితో ఈ మూడున్ను వెళ్లును.

375—(2 వది) పరుని పుణ్యకర్మ హెచ్చై పాపకర్మలేనిదా
తల పరలోకమునందున్న 5 మోక్షలోకములలో నొక మోక్షలోక

ష్టిలో గల భోగభాగ్యములు గలుగును. ఇవియు శాశ్వతములు గావు. మఱల నీ లోకములోనె గొప్ప ఐశ్వర్యముపొంది, స్త్రీగానో, లేక పురుషుడుగానో, జన్మించును.

376—(3 వది) సరూప పుణ్యకర్మ తగ్గి పాపకర్మ హెచ్చై యుండెనేని, లేక, సమముగా నుండెనేని, వాటి ఫలము లను భవించుటకై ఈ లోకములో నేదోయొక జీవిగా జన్మించును. ఈ విషయమై పైనిఉదాహరించిన 320, 321 వ సంఖ్యలను చూడుము, మఱియు పునర్జన్మ విషయమై 71 వ పత్రమునందు చూడుము.

377—జీవునకు పునర్జన్మము గలదు. ఇది సర్వశాస్త్ర సమ్మతమైన సత్యమగుట పైని ఉదాహరించిన వాక్యములను ధారాళముగా సమర్థింపబడినదే.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

378—జీవి పరలోకమునకు నేగునప్పుడు పుణ్యపాపములు లేనట్లో లేక పరిశుద్ధముగా నున్న యెడల జీవి బ్రహ్మైక్యమొంది జనన మరణములు నశింపు చేసుకొనును.

శూద్రమతములు.

379—సా॥ "ఆత్మా సర్వభూతాని" అనునట్లు సర్వభూతములయందు ఆత్మ నిండి యున్నది.

380—సా॥ "జన్మనా జాయతే శూద్రః" అనునట్లు, తల్లి గర్భమునుంచి పుట్టిన జనులందరు. శూద్రులనబడుదురు

381—సా॥ "అన్నం పరబ్రహ్మ" అనునట్లు, అన్నమందు వ్యర్థ చేయకూడదు.

382—వా॥ బ్రాహ్మణ బాలకులు వడుగు అయ్యే పర్యంతం శూద్రులుగా భావించబడుదురు.

383—స్త్రీలు అందరు అజ్ఞానముతో గూడుకొన్నవారు గనుకనే శూద్రులని చెప్పబడుదురు.

384—శ్లో॥ "జన్మనా జాయతే శూద్రః॥ కర్మణా జాయతే ద్విజః॥ వేదపాఠంతు విప్రాణాం॥ బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రాహ్మణః"॥

జాతులవిషయమై

385—బ్రాహ్మణః, క్షత్రియః, వైశ్యః, శూద్రః, ఈ నాలుగు జాతులలో బ్రహ్మజ్ఞానము ఎవరైతే పొందుచున్నారో వారే బ్రాహ్మణులనబడుదురు.

386—కలియుగమునందు పూర్వపు ఆయావర్ణములకు తగిన ధర్మానుష్ఠానములును కర్మములును కులమతములు ఏర్పర్చినవి. ఏకముగా చేయుటకు నెవరికి శక్యముకాదు. కులములు లేవని వాదించుట నిష్ప్రయోజనము. ఎందుకనగా:—

387—ఈ భరతఖండమునందున జనులు వారి వారి వృత్తులను బట్టిన్నీ, సీమ, నిష్ఠలను బట్టిన్నీ కులములు ఏర్పడినవి. యింతే కాని మరియొకటికాదు. ఇందున బట్టి కులభేదములు వాదించకూడదు.

388—కులభేదములు లేవని కొందరు వాక్కువల్ల బోధించటముకాని వారు బ్రహ్మజ్ఞానివలె బహిరంగముగా నడిచ్చి ప్రవర్తనలో లేరు వ్యష్టిగానే యున్నారు.

389—స్వమతము వదలి ఇతర మతములలో ప్రవేశించువారు స్వమతమును గాని, ఇతర మతములను గాని నిందించకూడదు.

390—బ్రహ్మజ్ఞాని మాత్రం అభేదముగా నుండును. శ్రీ గీ॥ "జాతిభేదంబు లెంచుట నీతిగాదు॥ జ్ఞానవంతుల జన్మమే జాతంబు॥" ఎందున జూచినా సందులేకుండగా, పొందియున్నట్టిదే విశ్వమునట్టి భగవంతుండొక్కడే గనుక ఆయా కులమతములలో నుండే ఏకాంతగుణముతో భగవద్ధ్యానము చేసిన మొదల మోక్షము లభిం

భద్రా! గనుక వారి—వారి—కులములలోనుండి త్రికరణశుద్ధిగా భగవంతుని నామమును స్తుతించిన మొదల ముఖ్యముగా మోక్షము లభించును.

391 క. వర్ణాశ్రమ ధర్మంబుల
నిర్మల కర్మములఁ జేసి నిఖిల జగత్సం
పూర్ణుఁడు హరియను నాతఁడె
వర్ణింపఁగ భాగవతుఁడు వసుధాధీశా!

392—వారి—వారి—కులధర్మములు తప్పక చేయుచు సమస్తకర్మములు హరికర్పణచేయువాడు భాగవతశ్రేష్ఠుడగును.

393—మనము సకల మతములను గౌరవింపవలయును.

జాతిభేదములు.

394—ఈ భరతఖండమునందు బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర, ఈ నాలుగు జాతులలోనున్న, సముద్రతీరము ద్వీపములలోనున్న జాతులలోనున్న అనేక జాతులు గలవు; వానికి తగిన భాషాంతరములు, వేరు, మతములు వృత్తులు వేరు, దుస్తులు వేరు, పుటక వేరు. ఈ విషయమై భగవత్ సంకల్పము అనుకోవచ్చును.

395—అడవి మనుష్యులకు దైవ తలంపే లేదు.

ఆస్తికమతము.

396—(1) ద్వైతము (2) విశిష్టాద్వైతము (3) అద్వైతము.

నాస్తికమతము.

397—(1) బౌద్ధమతము (2) చార్వాకమతము (3) యోగసాంఖ్యమతము (4) శైవశాక్తమతము, (5) తార్కికమతము (6) అర్హతమతము (7) పూర్వమీమాంసమతము.

విగ్రహారాధనములు.

398(1) సగుణ అవతార విగ్రహారాధన.

(2) నిర్గుణ ఆకారా విగ్రహారాధన నిషేధించుట.
(3) శుద్ధ ఆరాధన (1) బ్రహ్మసమాజము (2) ఆర్యసమాజము అన్నవాన్ని ఇవి నూతనమత సమాజములు.

మతములు.

399—(1) శివమతం (2) విష్ణుమతం (3) వైష్ణవమతం (4) శ్రీవైష్ణవమతం (5) శైవవైష్ణవమతం (6) సాతానిమతం.

400—(1) జియ్యరు వైష్ణవ సన్యాసి.

401—(2) బ్రాహ్మణులు—శివమతస్థులు.

(3)—శ్రీవైష్ణవులు వైష్ణవమతస్థులు.

(4)—కంసాలులు, లేక విశ్వబ్రాహ్మణులు వైష్ణవమతంలో చేరినయెడల సీలామంతు లనబడుదురు.

(5) వైశ్యులు లేక కోమట్లు వైష్ణవ మతంలో చేరినయెడల త్రియవరకులనబడుదురు.

(6)—శూద్రులు శివమతం వైష్ణవమతం రెండు తెగలు.

(7)—శూద్రులు వైష్ణవమతములో చేరిన యెడల వైష్ణవులనబడుదురు.

(8)—మాలవాండ్లు వైష్ణవమతములో చేరిన యెడల నిశ్చయ్యులు లేక దాసులు సాతానులనబడుదురు.

(9) మాదిగ వాండ్లు వైష్ణవమతములో చేరిన యెడల వాఠీకులు.

గోత్రముల వివరణము.

402—(1) భరద్వాజ గోత్రం (1) కాశ్యపగోత్రం.

403—(1) నేను పౌరాణికుడను, (2) నేను దత్తకుడను (3) నేను అవధానిని, అనిన విశేష భేదములున్నా, ఇట్టి మొదలైనవి

అన్నియు, స్థూలశరీరము అన్నమయకోశము కంటెను, సాక్షిస్వ రూపుడగు ఆత్మను ఎంతమాత్రమున్ను లేదు.

404—ఆ ఆత్మయే శివుడనియు, "శివో" ఆత్మయనియు, "శివో" పర బ్రహ్మయనియు, పరబ్రహ్మమే "శివు" డనియు దిగువ నుదాహరించిన శ్రుత్యర్థం ఉభయ మాయచే సృష్టించిన దేహ మును భేదపరచుటకు వీలులేదు.

405—అందుకు తోడించగా శ్రీలోకములకు యజమాన్ని భ గవంతుడే అధారభూతుడనియు, అందరికి తెలిసి యుండిన్ని, ఆయన సృష్టించిన దేహమును మలినమైనదన్ని, ఇంద్రియములు భేదపర్య దము, నిందించరాదు, శివమతమున్ని విష్ణుమతమున్ని కలహించుట ద్వైత అజ్ఞకు మీరినవారగుదురు.

406 శ్లో॥ మద్భక్తః శంకరద్వేషీ,
మద్ద్వేషీ శంకర ప్రియః
ఉభయౌ నరకం యాతః
యావత్ చంద్రదివాకరౌ॥

407 తా॥ విష్ణుభక్తుడుగా నుండి, శివునిద్వేషించరాదు.
శివభక్తుడుగా నుండి విష్ణువుని ద్వేషించరాదు.
వీరియుద్దరు చంద్రసూర్యులున్నంతవరకు
ఉండేవరకు నరకప్రాప్తులగుదురని—అర్థము.

భగవంతుని.

[illegible]

408—కొందరు హిందూమతస్థులలోనే భగవంతుడు లేడు. జగత్తు లేదు, పుట్టుక లేదు, అని అనుకున్నట్లు చెప్పుచున్నారు. [illegible] [illegible].

409—మరియు ఈశ్వరుడు శుద్ధసత్త్వోపాధి గలవాడగుటను, జీవుడు మలిన సత్త్వోపాధి గలవాడగుట వలన నిట్టి తారతమ్యజ్ఞానాది భేదములకు గారణ మైన దనివింటున్నాను.

410—సూర్య కిరణములు భగవంతునివే గనుక సుగంధ దుర్గంధములను, ఆసూర్యుడే ఆకర్షించుచున్నాడు.

411—ఇదియే గాక ఈ దేహ ఉత్పత్తి ఆయనవల్లనే కలిగినది. ఈ భూతముల దేహమెటువంటి దనగా, దుర్గంధ, మలమూత్ర, శుక్ల, శోణిత, మాంసము పేగాదంతము వలె బ్రహ్మరంధ్ర వెన్నెముకల, నరములతో కట్టబడియున్నది. అందుపైని చక్కని చర్మము కప్పబడియున్నది. ఇది అందరికి తేట తెల్లముగా తెలిసియున్నది.

412—ఇట్టి శరీరమునందు గర్భముకలదు. మధురమైనట్టి అన్నపానములు భక్షించితే దన గర్భమందు ఇముడి మలినమై పోతున్నది. ఆ మలినమైన మలము, గుదముద్వారానున్ను మూత్ర మూత్రస్థానము ద్వారానున్ను విసర్జనము చేయుచున్నది. ఈ విగజ్ఞాలములు, ఆత్మను చేయుకావు. ఇది యీవత్తు సృష్టికర్తయుక్తమే గనుక "ఏకమే వాద్వితీయం బ్రహ్మ" "సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" ఆత్మయే "శివ" అనియు "శివో" "ఆత్మా" అనియు, "శివే" "పరబ్రహ్మ" మనియు, "పరబ్రహ్మమే" "శివ" యగునన్నట్టున్ను, ఆత్మస్వరూపుడగు, నేను బ్రహ్మము, అపరబ్రహ్మమే నను అన్నట్టున్ను కలియుగమాయ అంతయు, కలియుగ మంత్రము, బ్రహ్మాత్మ్యమై యుండునని ఈమహిమ యంతయు సృష్టించిన సృష్టికర్తదే గనుక, ఆయన మహిమ ఆయనకే తెలుసునని ఈ గ్రంథము యొక్క 10 వ పత్రములో తెలియపర్చబడినది.

413—అట్లు ఆయన చేసిన వస్తువులను కేయచేయుదము

శుచిగాదు. అయిన సృష్టించిన దేహమును మలినమైనది. అని చెప్పుటకున్ను శంకించుటకున్ను వీలు లేదు.

414—ఆయన మహిమచే సృష్టించిన దేహమును స్నాన, పానాదులవల్లను, శుద్ధిపరచుచు అన్నపానాదులవల్ల బలపరచుచు వస్త్రములు కట్టుకుని గృహస్థాశ్రమమునసుండి అంటు ముంటు అంటక కామక్రోధ లోభగుణములు మాని, ఈ గ్రంథమునందు అనుభవ- ములో ముద్రించిన మంత్రములవలన భగవత్స్మరణ రాత్రింబగళ్లు త్రికరణ శుద్ధిగా చేయుటవలన మోక్షము అంచేత నుండునని తలంచవలెను. ఇదియే ముఖ్యమైన పని గనుక, వేరే గ్రంథములను బ్రహ్మజ్ఞాన విషయమై చూడవలసిన అవసరము లేదు.

415—లోభగుణములను నివర్తిచేసుకున్నవాడె విమలుడు.

స్త్రీలకు పురుషులు రహస్యసంగతులు
తెలుపకుండుటకు సమ్మతి.

415—కుంతీదేవి సూర్యునికి కన్నకర్ణుడు తనకొడుకని ధర్మరాజునకు తెలపకుందున ధర్మరాజు స్త్రీలకు రహస్య, రక్షణము, లేకుండ శపించుట.

417—సకల లోకములయందు స్త్రీలకు రహస్యమైన విష- యమును పరులకు చెప్పక రక్షించుటయందలి శక్తి మనస్సులయందు కలుగకుండ వలయునని ధర్మరాజు శపించెను. గనుక:—

418—"స్త్రీల నోట నువ్వుగింజ దాగ"దన్న సామెతచొప్పున మనస్సుతో మనస్సు కలిసిన స్త్రీకైనను పురుషుని గుట్టు ఇయ్యకూడదు. రహస్య సంగతులు చెప్పకూడదు. చెప్పకూడదు. చెప్పకూడదు.

419—పురుషుడు, స్త్రీలతోనున్నా, పురుషులతోనున్నా, స్త్రీ స్త్రీలతోనున్నా, పురుషులతోనున్నా, వాదాడకూడదు.

ములకు మా(భ)క్తిబుద్ధిచే సేవించుటయు తెల్పుదురు. అటువైన భక్తి పొంది కలుగును. కాళిమ, పెద్ద, గొప్ప వస్తువలయుగును. ఓర్పరిగా ఉండుట ఉత్తమమగును. ఓర్పరిగా ఉన్నందున వెలుగుదురు. మెచ్చుదురు. అనగా వారిని భూషింతురు: ఈ వాక్యములను మనస్సుయందుంచిన వారు ధన్యులగుదురు.

రాణివాస గృహస్థధర్మమార్గము.

[illegible]—గార్హస్థ్యధర్మమార్గములోనున్న రాణివాస పుణ్యస్త్రీ మాత్రకాలము తమదేహ పాతివ్రత్యములను బట్టి కయ్యానికి లేని భర్త శయ్యపై నున్నను లేక రాణివాస స్థలమునందు ఎచ్చోట నున్నను, అయినను నమస్కారముచేసి గృహకృత్య పనులు నెరవేర్చుటకై అయినవద్ద సెలవు పుచ్చుకొని పనివాళ్లవద్ద శ్లో॥ "శాంతం భావగం ధుచితం మరణం॥" "అన్నవచనము చొప్పున శాంతగుణముతో, ఏర్పాటయింది యున్న పనులు వారు చేసేవి కంటితో చూచుచు పనులుపుచ్చుకుంటూ॥ శ్లో॥ "నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః కర్తవ్యో ధర్మసంగ్రహః॥" అను ధర్మశ్రుతిని బట్టి తా మృత్యువు ఎల్లప్పుడు దగ్గరయుండును. కాబట్టి ధర్మమార్గమును చేబూని "శ్లో॥ భక్తి మోక్షము జూపును భక్తి చింతించు భోగభాగ్యము లిచ్చు భక్తి బ్రహ్మైశ్వర్యము పొందించును భక్తి నిధ్యానించు వారె ధన్యులగుదురు" అన్న వేద సత్కృతిని బట్టి భక్తిని వహించి "సామిల, చల్లలో వెన్నగలయు నటువలెయున్ను, వ్యాజంబు కవాట యందంటు నటువలెనున్ను" గృహకృత్యములు నెరవేర్చుచున్నప్పుడో పనివాళ్ల వల్లనున్ను, గ్రామస్థుల వల్లనున్ను మనరాణిగారు మహా కీర్తిగల న మర్యాదగల వారనిన్ని పతిభక్తిగల వారనిన్ని పుణ్యాత్మురాలని దైవభక్తిగలవారనిన్ని ఇహలోకమునందు పేరు వహించుచున్న [illegible]

ష్టించినా ముక్తి సుఖము ననుభవింపగలడు. కనుక ''వివా
హ్యైంతు కర్తవ్యం'' అని యార్యుల వాక్యము.

గృహస్థ ధర్మమార్గము.

2—గృహస్థ ధర్మమార్గములోనున్న పుణ్యస్త్రీలు ప్రాతః కాలమున సుఖ నిద్రనుండి లేచి శయ్యపైనున్న భర్తకు నమస్కారము చేసి గృహకృత్య పనులు నెరవేర్చుటకై అరుగు వద్ద కెల్లు పుచ్చుకొని కుద్దికట్ట నాంచారమ్మను చేతపట్టుకొని ఇండ్లు వాకిళ్లు ఊడిచి పేడతో ఇల్లు వాకిళ్లు కలియచల్లి ముగ్గుపెట్టి పాత్రలు తుడిచి స్నానము చేసి మడిబట్ట కట్టుకొని జలము తెచ్చి కులాచారపు బొట్టుపెట్టుకొని వంటప్రయత్నము చేసి ఇంటనున్న వారికందరికి భోజన తృప్తి చేయుట పుణ్యస్త్రీకి విధాయకమగును. పుణ్యస్త్రీ అనగా పునిస్త్రీ స్త్రీ అనిన్ని ముత్తైదువ అనిన్ని పెనిమిటి గలస్త్రీ అనిన్ని అర్థమగును. కుద్దికట్ట నాంచారమ్మ అనగా చీపురుకట్ట అనబడును.

3 ।పద్యం॥ కార్యేషు దాసీ కరణేషు మంత్రీ
రూపేచ లక్ష్మీ క్షమయా ధరిత్రీ
స్నేహేచ మాతా శయనేచ వేశ్యా
షట్కర్మ యుక్తా కుల ధర్మపత్నీ

4—తా॥ (1) ఇంటి కార్యములయందు దాసివలెను, (2) ఆలోచన యందు మంత్రివలెను, (3) రూపమందు లక్ష్మివలెను, (4) ఓర్పుయందు భూమివలెను (5) స్నేహమందు తల్లివలెను. (6) పడకయందు వేశ్యవలెను. ఈ ఆరింటి నీ రీతిగా [illegible] ప్రవర్తించువారి కులస్త్రీ యనబడును. ఈ వివరము [illegible] 186 వ పత్రము మొదలుకొని 187 వ పత్రము వరకు [illegible] చూడవలెను.

గృహస్థాశ్రమము.

421—భార్య భర్త లిరువురు ఎక్కడనో పుట్టి ఎక్కడనో పెరిగి అరణ్య ప్రదేశమునందు కాచు యుసిరిక కాయలు, సముద్రజలమునందుండు లవణము చేరి తొట్లు రుచియించునో అట్లే వీరిరువురు ఒక్కటి యగుచున్నారు; సృష్టికర్త చాతుర్యమును ఏమని కొనియాడవచ్చును. భర్త యగువాడు చక్కగా తోచింది ముందు తనకు గలుగబోవు మంచిగతికై తనభార్య పుత్ర బంధువులందు ప్రేమగా సంచరించుచు అందరి యందును కరుణగలిగి యుండుటయు ఓర్పుగలిగి యుండుటయు స్నానముచేయుటయు పూజాపునమస్కారములు చేయుటయు తమయిష్టప్రకారము వండుకున్న అన్నము కూరలు, వగ్గెరాలు దేవునకర్పణచేసి ఈ గ్రంథమునందున్న అనుబంధములో 37 వ సంఖ్యనున్న మంత్రమును చదివి భుజించవచ్చును.

422—దిగువ నుదాహరించిన ఇతిహాసములోనున్న ప్రకారము తామరాకునందు జలమంటనట్టున్ను, అద్దమునందు రూపమంటనట్టున్ను, కుమ్మరి పురుగుకు బురదంటనట్టున్ను, వెన్న జిహ్వయందంటనట్టున్ను, చింతపండు పైబొబ్బరంటనట్టున్ను వెన్నతో చల్లయంటనట్టున్ను, చీకటిదీపము నంటనట్టున్ను, ఆకాశమునకు వాయువంటనట్టున్ను, బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచమందు నిఖిల వ్యవహారములు చేసి, అంటకుండ నట్లున్న సంసారమునందు కోపము వచ్చి మాట్లాడునప్పుడు మరికరు ।పాపెంత। «ఇట్టి వదరక మిడిసిరాలక" అనునట్లు, గాక శాంతమువొంది «వైరాగ్యము" అనగా భూలోక సంబంధమైన కష్టసుఖములను అంటీ అంటక జాలినొందక మిత ప్రమాణముగా భార్యా భర్త లిరువురు సమాధానముగా సంచరించుట గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గముగును. శ్రీ రత్నముతో

సమ్మానము పురుషుడు స్త్రీకి మనోహరముగా నుండవలెను.
శ్లో॥ "అప్రియం వర్జయేత్ భార్యా॥"

423—గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గము ఋషులకున్ను, దేవగణములకున్ను, పశువులకున్ను, పురుగులకున్ను, జీవనార్థము గలిగియుండును.

424—గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గములోనున్న మానవుడు తన భార్య యుండగా "వైవాహిక నిబంధనమునకు" రెండవ వివాహముచేసికొనుట అధర్మమగును. శ్రుతి: "భార్యామూలమిదంగృహం" అనునట్లు గృహమునకు భార్య మూలము.

17 వ ఇతిహాసము.

425 (1) సీ॥ పాలఁ బత్తియునందు నలిఁ గుంటని యట్లు,
అద్దమందున రూపు గుంట నట్లు,
(2) బురద యాకుమ్మర పురుగు కొంటని యట్లు,
నాట్యంబు జిహ్వయందుండు నట్లు.
(3) ఘనచింత పండుపై బొబ్బరంటని యట్లు,
బలుచల్లలో వెన్న గలయునట్లు,
(4) చిత్రభానుండు చీకటి నంట నట్లు,
నాకాశమున వాయు వంట నట్లు.

426 (1) బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచ మందు,
(2) సకల వ్యవహారములు చేయుచుందురు).
(3) రమ్యగుణధామ ధర్మపురీనివాస, నర్స
(4) కామకరుణా వలామలో[illegible]కారము!

427—గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమున ఇటువలె నుండిన వారే [illegible]గలరు.

(2) బ్రహ్మచర్యాశ్రమము.

428—గృహస్థాశ్రమధర్మము పొందకుండుటయు, వేదశాస్త్రములు చదువుటయు, హరిభజన చేయుటయు, భిక్షాన్నము భుజించుటయు, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్య, రాగద్వేషములు లేకుండుటయు, శాంత, శమ, దమాది, గుణములు, కలిగియుండుటయు, కాషాయవస్త్రములు ధరించుకొని యుండుటయు, ఒకస్థలమునందు నిలకడగా నుండుటయు, నిలకడగా యుండకుండుటయు, ఇది బ్రహ్మచర్యాశ్రమధర్మములగును.

(3) వానప్రస్థాశ్రమము.

429—వానప్రస్థాశ్రమమును కోరువాడు మహారణ్యము వెళ్లి ఫలపల్లవాదులు భక్షించుచు, పానీయంబులు త్రావుచు, కౌపీనము ధరించుకొని, వెండ్రుకలు జడలుగా గావించుకొని, విభూది ధూళి శరీరమునందంతట పూసుకొని, కమండలువును, చేత నుంచుకొని, అడవియందు సంసార సంబంధముతో నుండినను, లేకనైనను, శాస్త్రములను చదువుచు సంసారమునందు మితప్రవర్తనగా నాచరించుచు, తపస్సాధనములతో గూడి వర్తించుచుండవలెను. ఇది వానప్రస్థాశ్రమధర్మములగును.

(4) సన్యాసాశ్రమము.

430—సన్యాసాశ్రమమును పొందువాడు ధూళిశరీరము నంతట విభూది పూసుకొన వలయును రాత్రులయందు ఎక్కడనైనను నిద్రించుకొనవచ్చును. గాని స్థావరముగా నుండకూడదు. కౌపీనము ధరించుకొని వెండ్రుకలు జడలుగా గావించుకొని కమండలువును చేతనుంచుకొని, సూర్య, చంద్రాదులు వలె లోకముల నంతట ప్రదక్షిణము చేయుచుండవలెను. కామ, క్రోధ, లోభ రాగద్వేషములను గెలచి, శాంత, శమ, దమాది, గుణము లన్ని కలిగియుండవలెను.

431—ఆహారముకొరకు సాధారణముగాని, లేక భిక్షగాని దొరికిన వస్తువునంతయు దాచుకూడదు. దొరికిన వస్తువు మరునాటికుంచ కూడదు. సన్యాసులు సంసారము నివర్తించవలెను. ఇందుకు ఒక సామెత గలదు. అనగా

432—సంసారి తిరిగి చెడ్డాడన్న, సన్యాసి తిరగక చెడ్డాడని సామెతగలదు.

433—పండారములగువారు కావి వస్త్రములు ధరించుకొని భిక్షాన్నము భుజించుట విధాయకము. సంసారములో మిశ్రప్రవర్తనగానుండవచ్చును. సంసారము లేకనైనను నుండవచ్చును.

434—వైరాగులు శాస్త్రములను చూచి ఇతరులకు [illegible]నములు చెప్పుచు జీవించడము విధాయకము.

సాధువులు సన్యాసుల వలెనే ప్రవర్తింతురు.

435—పైని ఉదాహరించిన నాలుగు ఆశ్రమములలో గృహస్థ ధర్మము శ్రేష్ఠమైనదని పెద్దలు చెప్పియున్నారు. గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గములో నుండి త్రికరణ శుద్ధిగా సృష్టించిన సృష్టికర్త యైన భగవంతుని స్తుతించిన యెడల మోక్షము సూక్ష్మముగా లభించును.

436—(1 వది) అరిషడ్వర్గములు ఆరును, (2 వది) రాగద్వేషములు పదియును, (3 వది) ఈషణత్రయములు మూడును, (4 వది) గుణములు మూడును, (5 వది) ఆశాపాశములు మూడును, వీటిచర్యలతో కూడా ఈ దిగువ నుదాహరించబడినది.

అరిషడ్వర్గముల చర్యలు.

(1 వ వది)

437—(1) కామమనగా [illegible]ల్లు, తోటలు, నాణ్యములు, ధనములు, పశువులు, స్త్రీలు, [illegible]గు, వాని సొమ్ము-వగా సంపాదించవలె ననెడి చిత్తవృత్తి. దీనివలన పరకాంతలను అనేక స్త్రీలను

ఇట్టి శరీరమంతయు, శ్రీకృష్ణమూర్తి వానిని కాంచును. ఈ విషయములను నివర్తించుటకై వైరాగ్యమును వినవలయును. ఎట్లన్న, స్త్రీ, పురుషుని యొక్క అవయవాంగములు అనగా చర్మ, మాంస, రక్తములతో నున్న, నరశల్యాలే, ఎక్కువమాంసములతో నున్న, మలమూత్రములతో నున్న, దేహము, దుర్గంధములతో, నిండియున్నదని. శోధించిన యెడల, స్త్రీ, పురుషులయొక్క కామములు నశించుచున్నవి. కామములు నశించిన యెడల పరపురుష పరస్త్రీ గమనము నుండనేరదు. గృహస్థధర్మమార్గముగా నుండవలెను న్యాయమునకు. పరస్త్రీ, పరపురుష పరియాచకము వలన పాతకము సంభవించునని శోధించవలయును. స్త్రీ, పురుషుడు గృహస్థమార్గముగా నుండినను వానిని అంటే, అంటకుండా ఇంద్రియములను నిగ్రహించడము వల్ల శాంతగుణములు గలిగి పరమపదమును పొందగలరు. ఇంద్రియములకు చిక్కవడనివాడే ధన్యుడు, మనోవ్యాపారములను విడచినవాడే ఘనుడు.

438—(2) క్రోధమునగా తాము చేయువట్టి పనులకు విఘ్నముచేయు వానిని శిక్షింపవలయునని యుగ్రముగలిగెడి చిత్తవృత్తి. యిందువలన బకాసురుడు యేకచక్రపురిని వాసులగు బ్రాహ్మణులను బాధించుచుండ వారల ప్రేరేపణంబున భీముడా రక్కసు జక్కాడెను. అట్టి క్రోధము మిక్కిలి చేట్పావలననున్నా, మనోనిగ్రహము వల్లనున్నా, నశింపుచున్నది.

439—(3) లోభమునగా దేహములు అస్థిరమనే వివేకములేకందున తనకు లభించిన పదార్థముల నితరుల కియ్యకూడదను చిత్తవృత్తి. ఇతరుల వద్ద [illegible] ఇందువలన. తాను [illegible] దుర్యోధనుడు తన జ్ఞాతులగు పాండవులకు నగరభాగము నియ్యనం

[illegible] మహోదర తన స్త్రైన్యముతో కూడగూడి చేరను [illegible] ములు స్థిరములు గాదని వివేకము చేరనున్న, స ఖ్యం సాంగత్యము చేరనున్న, అట్టి లోభగుణము నశించును.

440—(4) [illegible] ఈ మనత్రయములు మోహము అనగా (ధనమణ) ధనధాన్యములు (దారేషణ) భార్య (పుత్రేషణ) బిడ్డలు వీటియందు అజ్ఞానము చేత చిక్కిన ప్రేమగల చిత్తవృత్తి. ఇందువలన దశరథ మహారాజు తన భార్యయగు కైక యందలి ప్రేమచేత సత్యశీలాది సద్గుణ విశిష్టుడైన శ్రీరాముని భార్యతో సహా అడవులకు పంపి భరతునకు పట్టము గట్టి అందున తాను వ్యసనము పొంది మృతి నొందెను, ఇందుకు కారణము త్రేతాయుగమునందు రావణాసురుడు తన లంకలో మునులను, రాక్షసులను హింసించినందున వారి మొరలిని ద్వాపరయుగమునందు రావణుని సంహరించుటకై భగవానుడు రామావతారమున అవతరించెను. గనుక ఇంద్రియ నిగ్రహము వలననున్న యముని చేత, చిక్కినపుడు తన వెంట ఎవరు రారని తెలిసికొనిన మోహము నశించును.

441—(5) మదమనగా సకలసంపదలు గలిగి గర్వాంధుడై నేనేమిచేసినను చెల్లునని తోచెడు చిత్తవృత్తి. ఇందువల్ల జమదగ్ని మహాఋషి యొక్క హోమధేనువు, వలన కార్తవీర్యార్జున నృపుడు [illegible] తండ్రియగు కార్త వీర్యుడును, [illegible] అట్టి మదము నశించుటకు సకల సంపదలు తనకు ఎటువలె వృద్ధియైనవి తెలిసి వలన తెలుసుకొన్న మొదల మదము నశించును.

442—(6) మత్సరము అనగా ఇతరులు తనకంటె ఎక్కువ విద్యయును, ఐశ్వర్యమును [illegible], భోగమును, శరీర బలమును, పరాక్రమము, గలవారై యుండగా చూచి ఓర్వజాలక మండిపడు చిత్తవృత్తి. ఇందువలన [illegible]

చేయు రాజసూయ యాగమందు కృష్ణుని వైభవమును జూచిరో ష్యాసంమున చక్రాయుధముచేత గిట్టెను. మాత్సర్యము నశించు విధము పూర్వజన్మ సంచితార్థకమును బట్టి వారికి యిట్టి యైశ్వర్యము లభించినది. అనిన్ని యిప్పుడు తాను పూర్వజన్మమందు చెప్పిన ఫలితార్థముకు తగిన ఫలము తనకు ఈ జన్మమునందు లభించినది. అని తెలిసినన్ను తెలిసికొన్నయెడల మాత్సర్యము నశించును పునర్జన్మము విషయమై ఈ గ్రంథము నందు తత్వజ్ఞానములో తేటగా తెలియపర్చబడ్డది.

రాగద్వేషములచర్యలు.

(2 వది)

443—<u>రాగమనగా</u> పరస్త్రీ విషయమై గలిగెడు చిత్తవృత్తి రెండవ భవంబునకై కేపియను రాక్షసికి ఈ దిగువ ఉదాహరించిన మడిసిన హిరణ్య కశిపు, హిరణ్యాక్షులు, రావణ. కుంభకర్ణులై సంభవించిన వారిలో రావణుడు, సీతాదేవిని చెరబెట్టినందున విశ్వంభరుండు రఘుకులంబున రాఘవుండై యవతరించి వారిని వధించె ఇంద్రియ నిగ్రహము వలన రాగము నశించును.

444—(2) ద్వేషమనగా వుపకారికి నపకారము చేయవలెననే చిత్తవృత్తి. ఇందువలన, శిశుపాల దంతవక్త్రులు దొల్లి విష్ణుమందిర ద్వారపాలకులు, విప్రశాపంబునం బదభ్రష్టులై, భూతలంబున, హిరణ్య కశిపు, హిరణ్యాక్షులన, దితికి జన్మించి రందుక నిష్టుండైన హిరణ్యాక్షుని, హరి వరాహరూపంబున సంహరించె నగ్రిజుండైన హిరణ్య కశిపుండు సోదరుని జంపిన పగకై ద్వేషించినందున నరసింహ మూర్తియైన శ్రీహరిచేత విధతుండయ్యెను, శాంత గుణమువలన, ద్వేషము నశించును,

445—(3) ఈర్ష్య అనగా నాకువచ్చిన కష్టములు యితరులకు రావలయుననే చిత్తవృత్తి యిందువలన అరుణాక్షుడను నాతు తనతో

[illegible]నుడను శానునకు దుఃఖములు రాగా అతనిచేత పాపములు గోలుపోయెను. పూర్వజన్మ ఫలము యెవ్వరి కైనా విడువదు. నకులుడు విరాటునివద్ద అశ్వ శిక్షకుడయిన విధములను తెలిసినవల్ల తెలిసికొనినను ఈర్ష్య నశించును.

446—(4)అసూయ యనగా తనకుతగిలిన సుఖములు యితరులకు గలుగ రాదను చిత్త వృత్తి. యిందువలన పౌండ్రక దేశపు రాజు వాసు దేవుడను పేరునాకు దగునుగాని మరియొకనికి దగునా యనెడు విరోధముచేత వాసుదేవుడయిన శ్రీకృష్ణమూర్తితో మత్సరించి చచ్చెను. పూర్వజన్మ ఫలమువల్ల అంతకంటె రెడంతలు ఫలముగలుగును, మూఢులు అసూయ తలచుచురేగాని, జ్ఞానులు తలవరు నాకంటే యెక్కువ యితరులకు కలుగవలెననే చిత్త వృత్తి గలవారు ఈర్ష్యపొందరు.

447—(5) దంభమనగా తాను చేసిన పనులు పరులెరింగి హెచ్చుగా మెచ్చవలయునను, చిత్తవృత్తి. యిందువల్ల అపూర్వుడు తనయాగమును జూడుమని దుర్వాసునితో బలికిన అతడు యిదిదంబ మనగా అందుకు అపూర్వుడలిగి దుర్వాసముని దూషించి విఫలము నొందెను. గనుక కలిగిన మట్టుకు భుజించుచు, ధరించుచు, యుండడమే యుక్తము గాని యితరులు మెచ్చుటకు యెక్కువకార్యాలు చేసిన యెడల తుదకు నష్టము సంభవించును; శాంతగుణము వల్ల దంభము నశించును.

448—(6) దర్పమనగా నేను సర్వవిషయముల యందు సమర్థుడ నాకు సాటియయిన మేటి యెచ్చోటను లేడను చిత్త వృత్తి. యిందువల్ల త్రిలోక కంటకుడయిన దశకంఠుడు క్రొవ్వి యెవ్వరిని లక్ష్యపెట్టక నాకెవ్వరీడని తిరుగుచుండ విష్ణుదేవుడు శ్రీరామచంద్రుడుదయించి కదనంబున వానిని వధించెను. తనకు దగిన సమర్థ

తమోటుల గలిగినదని వివేకమువల్ల తెలిసికొనిన యెడల, దర్పము నశించును.

449—(7) <u>అహంకారమనగా</u> వోరి నన్ను శిక్షించువారెవరని యెంచుగవా నేను (అహం) పట్టినపట్టు కొండముట్టించక వట్టినడుమ విడిచిపెట్టొట్టి వాడను గాను అని యితరుల నిందించు చిత్తవృత్తి. అహంకారము రజో, తమోగుణములలో చేరి నందున శాంతిగుణమును పొందిన యెడల అహంకారము నశించును.

450—(8) <u>మమకారమనగా</u> ఇది నాది, ఇదినాకు కావలయును. అనుటయే మమకారము మమకారము లేదనుట జ్ఞానానంద సర్వ పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మమే నేను కాబట్టి ఈ దేహాది ప్రపంచము ఏదిన్ని నేనుకాను, ఏదిన్ని నాదికాదు. అని తలంచుటే, మమకారము లేక పోవుట, ఈ రెండు భావములే బంధముక్తులకు కారణములు. మమకారము వలన బంధము మమకారము లేక పోవుట దీని లక్ష్యము.

451—(9) <u>కోపమనగా</u> ఒకరు చేసిన పనిమీద సమ్మతించని చిత్తవృత్తి చండప్రచండముగా వచ్చే కోపము పాపమునకు కుదురు. శాంతగుణము లభించిన యెడల కోపము నశించును.

452—(10) <u>రోషమనగా</u> శత్రువుని జయించవలెనని చిత్తవృత్తి మరిన్ని, అనేక దుర్వృత్తులు గలవు అవి తటస్థించిన యెడల రోషము కలుగును. శాంతము వలన నశించును. ఇట్టివి ఈశ్వరాజ్ఞ ప్రకారము కలిగినవి అని చెప్పకూడదు.

452—మనుష్యుని హృదయము నందు ఇట్టి దుఃఖ విషయములు చిక్కు పెట్టుచుండగా జనుడు ఆయాకార్యములను చేయుచుండునుగాని ముదిమి చావులుచేత తనదేహము నశించెడి విషయమును తెలియక అజ్ఞానమందు మునిగియున్నాడు. గనుక, ధన, బం

భోగములు, పొందదగునవి యన్నియు స్థిరములు గావని తలచిన తొలుత జ్ఞానముగలిగి అజ్ఞానము నశించి మోక్షమార్గము చెందగలరు.

ఈషణత్రయములు.

(3 పది)

454-(1) ధనేషణ అనగా — ధన సంపాదన.

(2) దారేషణ అనగా — వివాహము చేసికొన్న భార్య.

(3) పుత్రేషణ అనగా — బిడ్డలు.

455—పత్రము. — సంఖ్యనందు చెప్పిన ప్రకారం బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచమందు సకల వ్యవహారములు చేసి పైని ఉదాహరించిన వాటియందు అంటక సంచరించిన వారు తరతేరగలరు.

గుణములు.

(4 పది)

456-(1) రజోగుణము — విషయుల దట్టముగ దుఃఖమును పుట్టించుటకు కారణముగను.

(2) తమోగుణము — అజ్ఞాన భావమును కలిగించుటకు కారణముగను.

(3) సాత్విక గుణము — సౌఖ్యమును బుట్టించుటకు కారణముగను.

ఆకాంక్షలు.

(5 పది)

457-(1) మంచి ఆశ — ధనముల సంపాదన

(2) స్త్రీల ఆశ పరస్త్రీ గమనము.

(3) వస్తువుల ఆశ పంచలోహముల సంపాదన

వీటియందు 3 -38- పీఠ్రముల 68 సంఖ్యను చెప్పబడిన ప్రకారము నడుచువాడె జ్ఞాని అనబడును.

పంచమలముల

వివరణము.

453—(1) ఆణవమలము (2) కార్మికమలము (3) మాయికమలము (4) మాయేయమలము (5) తిరోధాన మలము

1—ఆణవ మలమనగా బ్రహ్మజ్ఞానము తలంచుచుండగా సంకల్ప వికల్పములను మనస్సుయందు దెప్పించి దానిని మరుగు పర్చును.

2—కార్మిక మలమనగా వేదాంత శాస్త్రవిషయమై ఎవరైనను బోధించుచుండగా శ్రవణముల యందు చోరనివ్వక భేద బుద్ధి కలిగించును

(3)—మాయిక మలమనగా పరబ్రహ్మ విషయిక జ్ఞానవాసనను ఎప్పుడున్ను, తలంచ నివ్వక మోసపుచ్చును.

4—మాయేయిక మలమనగా ఎల్లప్పుడు పాపకార్యముల యందు మనస్సును పోనిచ్చును.

5—తిరోధాన మలమనగా పరబ్రహ్మమంటె వేరుగను అనిత్యమైనటువంటి వస్తువులయందు విగ్రహారాధనలయందు భ్రమకలిగించి పుట్టు గిట్టుటలు దుఃఖముల ననుభవింపజేయించును ఈ పంచ మలములు లేనివారే బ్రహ్మజ్ఞానులు వీటిని నివృత్తి చేసికొన్నవారె ధన్యులు ఇట్టి చంచల గుణమును తనలో నున్న ఉదాసీన నివృత్తి వలనే పొంద మాత్రమున కర్మకేవలము తొలుత బ్రహ్మజ్ఞానము వంటు కేవలముగానుండును గాని ఇంతటికన్నా వేరొక్క ఉపాయముచేతను కట్టుబడి కుదిరికగా నుండదు.

459—శ్లో॥ విచిత్రా దేహసంపత్తి । రీశ్వరాయ నివేదితుం । పూర్వమేవ కృతా బ్రహ్మ । హస్తపాదాది సంయుతం॥

460—తా॥ మనము జీవించుటకు సాధనముగ, కరచరణాద్యవయవములతో గూడిన విచిత్రమగు దేహసంపత్తి, భగవదనుగ్రహముచే మనకు సిద్ధించెను. ఆయన వలన సిద్ధించిన యీ అవయవ సహితమైన దేహమును ఆజగన్నాథుని విషయమున వినియోగించక పోతిమేని, మనము దానిని, దుర్వినియోగముచేసిన వారమగుదుము. అందుచే యమదండన తప్పదు. కాబట్టి మనము తెలివిగలవారమై వ్యక్తమైన అహంకార మమకారములను భక్తిగా విడనాడి విషయములకై కూర్చిన్నాగముల బాలకదప్పి శ్రీ వాసుదేవుని పాదపద్మముల నాశ్రయించవలయును. అందుచే మోక్షము సిద్ధించును. 4 వ ప్రకరణ అమనస్కమును చూడుము. చూచి దాని భావమును గ్రహించిన వారే ధన్యులు.

దేహము దహించే విషయమై.

461—జీవి ఘటమ్ములో ఉండగానే "దేహతీతి దేహః" అనగా దహింపబడునది దేహమని భావము.

462—ఇందుకు సమ్మతి (1) "అధ్యాత్మికము" ఆత్మవలన గలిగిన తాపత్రయము (2) అధిభౌతము భౌతికమువలన గలిగిన తాపత్రయము (3) అధి దైవికము దైవము వలన గలిగిన తాపత్రయము. ఈ మూటి తాపత్రయాగ్నివల్ల దేహము దహించబడుచున్నది. ఈ మాటిని గ్రహించిన వారే ధన్యులు.

463—ఇట్లు దేహము దహించుచు, కాలము కట్టించిన తోడనే 70 వ పత్రములో చెప్పిన ప్రకారము దేహము లయమై పోతున్నది.

షట్కర్మల వివరణము.

364-(1) ప్రారబ్ధకర్మ అనగా—పాపపుణ్యముల మూటయొక్క ఫలము సుఖ దుఃఖము లనుభవించుట.

(2) స్వేచ్ఛకర్మ అనగా—ఈ జన్మమందు స్వయముగా చేయు పాపపుణ్యములు.

(3) పరేచ్ఛకర్మ అనగా—ఈ జన్మమందు ఒకరివల్ల కలిగిన పాపపుణ్యములు.

(4) అనిచ్ఛకర్మ అనగా—ఈ జన్మమందు తెలియక వచ్చు పాప పుణ్యములు.

(5) నిషిద్ధకర్మ అనగా—పరస్త్రీ గమన నరహత్య పరద్రవ్య చోరత్వము మొదలైనవి.

(6) ఆగామికర్మ అనగా—పూర్వ జన్మమందు చేసిన పాపపుణ్యముల సుఖదుఃఖము లనుభవించుట.

స్వభావము.

365—శ్లో॥ "పితావత్పర పురుషాశ్చ" అనుశ్లోకము చెప్పున పరపురుషుని తండ్రివలెను శ్లో॥ "మాతృవత్పరదారాశ్చ" అను శ్లోకము చెప్పిన పరస్త్రీని తల్లివలెను. శ్లో॥ "సుతావత్పర యావన్నాశ్చ" అను శ్లోకము చెప్పిన యావనములో నున్న పరపురుషుని సుతునివలెను ఎవరూ భావించుకొనుచున్నారో వారు తెలివి పరుల నబడుదురు. శ్లో॥ "పరద్రవ్యాణిలోష్టవత్" అనుశ్లోకము చెప్పిన పరద్రవ్యము మంటి పెల్లవలెనున్ను శ్లో॥ "ఆత్మవత్సర్వ భూతాని" అను శ్లోకము చెప్పిన సకలభూతములను తనవలె ఎవరు చూచుచున్నారో వారే ఉత్తము లనబడుదురు.

విషయసూత్రము.

466—శ్లో॥ (1) ఉత్తమం క్షణకోపంచ,
(2) మధ్యమం క్షణబంగరం,
(3) అధమం అహోరాత్రించ,
(4) కపటీ మరణాంతకః

తా॥ (1) ఉత్తమం క్షణకోపన్య అనగా సత్పురుషుల కోపం నీటి మీద గీతవలె క్షణమాత్రముండునని అర్థము
(2) మధ్యమంక్షణ బంగరం అనగా మధ్యముల కోపము బంగరం తిరిగేటంత సేపుండునని అర్థము
(3) అధమం అహోరాత్రించ అనగా దుష్టుల కోపం రేత్రింబవలటా నుండునని అర్థము.
(4) కపటీ మరణాంతకః అనగా కపటస్థుల కోపం చచ్చేవరకు నుండునని అర్థము.

467—ఇది కలియుగము గనుక ఉత్తమ సత్పురుషులు చేసే కర్మలు వలె నడుచుచున్నవారే ధన్యులు. మరిన్నీ జనన మరణాద్యవస్థలున్ను, కించిత్ జ్ఞత్వాది స్వల్పగుణములు కలుగచేసుకొననివాడే ధన్యుడు.

468—మొదటి ప్రకరణము 23 వ సంఖ్యలో ఉదాహరించిన సంవత్సరము నెలల్లు వారములు దినములు ఆ సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మము వలననే ద్వీపముల నందంతటా విశంబరమైనవి యగును.

469—భూత భవిష్యద్వర్త మానములు ఆ పరబ్రహ్మము నందె యున్నవి గనుక సకల—చరా—చరములకు కావలసిన పదార్థము లన్నియు వీటి సృష్టికి ముందే కలుగ చేసియుండెను.

470—భూతాత్మస్వరూపైన బ్రహ్మము మనల నందరిని మనము చేయు కార్యములన్నిటిని. మనకు ప్రారబ్ధకర్మ వలన సంభవించ బోవువాటిని ఎరుగును. కాబట్టి మనము జాగ్రతగా మనలడము

మహాత్మ్యమును మన దేహమా! భూతాత్మము.

471—భూత భవిష్యద్వర్తమానములు అనగా

(1) భూతకాలము—ఇదివరకు జరిగినట్టిది—వైనది.

(2) భవిష్యత్ కాలము—ఇకను జరగబోవునట్టిది—కాగలది.

(3) వర్తమాన కాలము—ఇప్పుడు జరుగుచున్నట్టిది.—జరుగుచున్నది.

తత్వజ్ఞాన శ్లోకములు.

472 శ్లో॥ సత్సంగత్వే నిస్సంగత్వం నిస్సంగత్వే నిర్మోహత్వం

473 నిర్మోహత్వే నిశ్చలతత్వం నిశ్చలతత్వే జీవన్ముక్తిః

474 తా॥ సత్సంగత్వే అనగా భగవచ్చింతన గల మహాపురుషుల స్నేహము దొరుకుటచేత నిస్సంగత్వం అనగా పుత్రమిత్ర కళత్రాదులు అంటి అంటక పామర జనులను చేరక యుండుట కలుగును.

475 నిస్సంగత్వే యెప్పుడు పామర జనసాంగత్యము లేక పోవునో నిర్మోహత్వం ధన ధాన్యాదుల యందు గల యభిమానమును విడుచుచున్నాడు.

476 అట్లా నిర్మోహత్వే ధన, ధాన్య, దారా, పుత్రాదుల యందు గల యభిమానమును ఒదిలిన వాడు కాగానే నిశ్చలతత్వం అనగా విషయ రహితుడౌచున్నాడు.

477 ఎప్పుడు నిశ్చల తత్వే విషయ రహితుడౌచున్నాడో నిర్మల జ్ఞానము కలుగును. నిర్మల జ్ఞానము గలిగి సర్వసంగ పరిత్యాగుడగునో యటువంటి వానికి “జీవన్ముక్తినా” సునాయాసముగా విదేహ కైవల్యము చెందగలడు.

478—ఇందు సూక్ష్మార్థాత

∴ (1) సత్సంగత్వం	భగవచ్చింత గలవారి స్నేహితము.
(2) నిస్సంగత్వం	పుత్ర, మిత్రాదులయందు అంటి అంటక యుండుట.
(3) నిర్మోహత్వం	ధన ధాన్యములు అనిత్య మనితలంచుట.
(4) నిశ్చల తత్వం	విషయ రహితుడగుట.
(5) జీవన్ముక్తి	నిర్మల జ్ఞానము పరిపూర్ణము.

479 శ్లో॥ 1 జన్మదుఃఖం, జరా దుఃఖం జాయా దుఃఖంపునః పునః
సంసార సాగరం దుఃఖం తస్మాజ్జాగ్రత జాగ్రత॥

480 2 మాతానాస్తి పితానాస్తి నాస్తిబంధు సహోదరాః
అర్థంనాస్తి గృహం నాస్తి తస్మాజ్జాగృథ జాగృథః

481 3 ఆశాయాబద్ధతేలోకో, కర్మణా బహుచింతయా
ఆయుః క్షీణంన జానాతి తస్మాత్ జాగృథ జాగృథః

482 4 కామం క్రోధశ్చ లోభంచ, దేహేతిష్ఠతి తస్కరాః జ్ఞాన
రత్నాపహారాయా, తస్మాత్ జాగృథ జాగృథత॥

అష్టమదముల వివరం.

483—కులమదం నేను కులముకు ఎక్కువ గల్గవాడనని దర్పించుట బ్రహ్మజ్ఞానము విచారించిన యెడల కులగర్వము నశించును.

484—(2) ధనమదం నాకు బాగుగా ధనమున్నదని గర్వించుట తన మనోధనములు, శాశ్వతము గావని ఓడలు బండ్లు అవును బండ్లు ఓడలవును అని తలంచిన యెడల ధనమదం నశించును.

485—(3) బలమదం నే నెట్టియిన పరసాధించెదననుట తన మనో శాంతమును పొందిన యెడల బలమదం నశించును.

486—(4) విద్యామదం నేను మహా పండితుడనని గర్వించుట సరస్వతి వలన విద్య లభించినదని. యోచించిన యడల విద్యామదం నశించును. శాంత చిత్తత గలిగి యుండవలసినది.

477—(5) రూపమదం నేనుమిగుల రూపవంతుడననిన్నీ సౌందర్యవంతుడననిన్నీ గర్వించుట. రూప సౌందర్యములు శాశ్వతములు కావనిన్నీ వృద్ధరూపమును తలంచిన యెడల రూపమదం అణుగును.

488—యౌవనమదం నేను యౌవన ప్రాయముగల వాడననిన్నీ గర్వించుట. యీ దేహం స్థిరముగాదని వ్యాధులను గమనించిన యెడల యౌవనమదం నశించును.

489—రాజ్యమదం నాకు చాలా రాజ్యములున్నవనిన్నీ సైన్యము చాలా వున్నవని గర్వించడను యివి యన్ని దైవ అనుగ్రహము వలన పొందినవి. అని తెలిసికొనిన యెడల రాజ్యమదం నశించును..

490—తపోమదం నేను తపస్సు చేయుచున్నానని అన్నపానాదులువిడిచి వాయు భక్షణచే యుచున్నానని గర్వము సద్గురుమూర్తి కటాక్షమువల్ల తపోగుణం సంభవించినది. అని యోచించిన యెడల తపోమదం నశించును.

తను వ్యసనములు.

491—(1) మనో వ్యసనము (2) ధనవ్యసనము (3) రాజ్యవ్యసనము(4) విశ్వాస వ్యసనము (5) పుత్రాన్వవ్యసనము (6) కలహవ్యసనము (7) తను వ్యసనము (8) సేవకావ్యసనము ఇట్టి వ్యసనములు మనో వ్యసనములనబడును. ఇవి కర్మాధీనత వలన కలుగును.

492—తన్ను తా తెలిసిన వాడు ఇట్టి వ్యసనములను పొందనేరడు. మరిన్నీ తాను చేసి నటువంటి సత్కార్యముల వల్లను సద్గురుమూర్తి కటాక్షమువల్ల ఈ వ్యసనములు నశింపగలవు.

లక్ష్మీప్రభావము.

493—(1) విద్యాలక్ష్మి (2) వీర్యలక్ష్మి (3) విజయలక్ష్మి (4) ధాన్యలక్ష్మి (5) ధనలక్ష్మి (6) శాంతలక్ష్మి (7) సౌభాగ్యలక్ష్మి (8) సర్వలక్ష్మి ఈ 8 లక్ష్మి ప్రభావములు తాను పూర్వము చేసిన పుణ్య ఫలమువల్ల తనకు లభించునుగాని మఱిఒకరి వల్లకాదు. ఈజన్మమందు చేసిన సత్కార్యములకు గాను దుర్ నడతలకు గాను మఱివక జన్మమందు వీటి ఫలము లభించును.

సామెత.

494 (1) మిణుగురు పురుగు సూర్యుని గెలువ వలయు ననియు.
(2) రంకులాడి యరుంధతి పదవికి రావలెననియు
(3) నీటి బుగ్గ సముద్రమును మించవలెననియు
(4) పొగ, మేఘములను మింగవలెననియు
యెంత ప్రయత్నము చేసినను కానేరదు.

ఎఱుక మఱుపుల ప్రభావము.

495—ఎఱుక—అనగా జ్ఞాత ఒకవస్తువ తోచుచుండుట.

496—మఱుపు—అనగా ఒకవస్తువు తోచకుండుట.

దృష్టాంతములు.

497—నిద్రయందుండు నపుడు స్థూల శరీరము యొక్క ప్రతిబింబము కనుబడడము. ఎఱుక అనబడును. లేక మనస్సుచే తెలుసుకొనుట "స్వప్న అవస్థ"

498—నిద్రయందున్నపుడు ఏదిన్నీ తోచకుండుట మఱుపు అనబడును.
లేక మఱుగు "సుషుప్త్యవస్థ"

499—ఈ ఎఱుక—మఱుపులే—సంకల్ప వికల్పములు.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

500—చూచినవస్తువులన్నియు తలంచిన వస్తువు లన్నియు ఎరుక అనబడును. జ్ఞాత అనబడును.

501—చూచిన వస్తువు లన్నియు తలంచిన వస్తువులన్నియు కనుబడనియెడల మఱుపు అనబడు.

502—బ్రహ్మమే ఎఱుక అనబడును.

503—బ్రహ్మము లేనిదే మఱుపు అనబడును.

504—బోధ.

(1) బోధ అనగా	ఒకరి మనస్సునందు పట్టేటట్టు మాటలు చెప్పడము.
(2) బోధ అనగా	శైవ, లేక, నిషా, అనబడును
(3) గురువు అనగా	శ్లోకం ॥గుశబ్దో అంధకారశ్చ, రుశబ్దో తేజముచ్యతే॥ అన్నవచనము చొప్పున ॥గు॥ అనే అక్షరము అనే చీకటిని ॥రు॥ అనే అక్షరము. హరించె వెల్తురు గురువుల అనబడును.
(4) గురుబోధ అనగా	గురువు మాటలను మనస్సునందు పట్టేటట్టు చెప్పడము.
(5) అచల బోధ / వేదాంత బోధ అనగా	॥ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ॥ అన్న సూక్తి నిబట్టి బ్రహ్మమునకు అన్య వస్తువ లేదని తెలియ చేయుట
(6) సన్మార్గబోధ అనగా	మంచిమాటలు మనస్సునందు పట్టేటట్టు చెప్పుట.

(7) దృక్ బోధ అనగా — పెద్దమాటలు మనస్సునందు పట్టునట్టు చెప్పుట.

(8) కైవు బోధ అనగా — కైవు వస్తువులలో నున్నగుణములు మనస్సునందు పట్టునట్లు చెప్పుట.

మాయయొక్క ప్రభావము.

505—(1) సమస్త దేశకాలముల యందును వ్యాపించి యుండెడి మాయ భగవంతుని గర్భస్థానమున నుండును.

(2)—మాయయొక్క స్వరూపము ఇట్టిట్టిదని చెప్పవలనుంఅలవికాదు. మాయే లోకమాత.

(3)—మాయ చరా—చరముల యందు కప్పుకొని యున్నది.

(4)—మాయ ఎండ మావులవలె భ్రమింప జేయుచున్నది.

(5)—భ్రమే మాయ, మాయే భ్రాంతి, మాయేము కాంత.

(6)—మాయను గణించుటకు అలవికాదు.

(7)—మాయ భూమి ఆకాశముల మధ్యను త్రిగుణము కొని యున్నది.

(8)—మాయ యొక్క స్వరూపము గుణాతీతయములు కనుగొనిన వారులేరు.

(9)—మాయ యైనటువంటిది వెన్నెలలో «అధ్యారోపయుక్తిచేరా» రజ్జుఅనే త్రాడను గాని మరియేవస్తువునుగాని సర్పమువలె నున్న, చీకటి కాలమందు పాదములకు, పర్పర్శదగిలినను సర్పమనే తలంపు కలిగించి భయము కలిగించును.

(10)—మనుష్యులకు జననమరణములయందు దుఃఖావేశము కలిగించును.

(11)—స్త్రీలయొక్క మాయ ఇట్టిదే అనుకోవచ్చును.

(12)—స్త్రీలయొక్క మాయలో పడినవారు కడతేరుట అరుదు

(13)—స్త్రీలయొక్క మాయ గణించుటకు అలవికాదు.

(14) స్త్రీ ఈ మాయను సా॥ ''మాయను నటికే మర్మము లున్నవి'' అన్న సామెత చొప్పున, శాంత, గుణముచే అవ్యయుని యొక్క భక్తివైరాగ్యమనే ఖడ్గముచే ఖండించిన వాడే ధన్యుడు.

మనస్సు విషయమై.

506—మనస్సు యందు రెండు గుణములు గలవు.

అవిఅనగా

507—(1) ఈ సద్గుణము—మంచిబుద్ధి.

508—(2) దుర్గుణము—చెడుబుద్ధి.

509— సద్గుణ, నిర్గుణములను వర్ణించుటకు అలవికాదు. వినను ముఖ్యమైనవి కొన్ని యీ దిగువ నుదాహరించడమైనది.

సద్గుణము విషయమై.

510 (1) మనస్సే సద్గుణములను కలిగించుచున్నది.

(2) మనస్సే దయా ధర్మములను కలిగించుచున్నది.

(3) మనస్సే సంతోష, భోగ భాగ్యములను కలిగించుచున్నది.

(4) మనస్సే భక్తి యందు ప్రేమించ చేయుచున్నది.

(5) మనస్సే మేలు కార్యములు మొదలైనటువంటివి రొనర్చుచున్నది.

(6) మనస్సే సంసార వృక్షమునకు ముంపగానున్నది.

(7) మనస్సే అష్టైశ్వర్యములను కలిగించుచున్నది.

(8) మనస్సే వైకుంఠమును కలిగించుచున్నది.

దుర్గుణముల విషయమై.

511 (1) మనస్సే మహామాయ యనబడును. ఈ మాయే మనస్సు అనబడును.

(2) మనస్సుకు వాత శ్లేష్మాదుల వలన వికారములు కలుగుచుండును.

(3) మనస్సే జనన మరణములు కలిగించును.

(4) మనస్సువల్లనే దుఃఖములు గలుచుండును.

(5) మనస్సువల్లనే సంకల్ప వికల్పములు పుట్టుచుండును.

(6) మనస్సు చంచలమువల్ల పరితపించుచుండును.

(7) మనస్సు ముక్తి కాంతను పొంది భ్రమ, భ్రాంతి, వాంఛ, ఆశ, ఈ నాలుగింటిని కలిగించును.

(8) మనస్సే బుద్ధి, చిత్తము, అహంకారము, మమకారములు 4 గింటిని, అరిషడ్వర్గములు 6 టిని రాగద్వేషములు 7 టిని, అంతఃకరణను ఆవరించువాని లోభాది గుణములుగా మారుచుండును.

(9) మనస్సే నానావిధ కార్యములను జరిపించును.

(10) మనస్సే వ్యాధి పీడితునిగా చేయుచున్నది.

(11) మనస్సే అష్టదరిద్రమును కలిగించుచున్నది.

(12) మనస్సే నరకమును కలిగించుచున్నది

ముఖ్యతాత్పర్యము

ఇట్టి, సద్గుణ దుర్గుణములు గల మనస్సు నానావిక్కులయందు పరుగెత్తి సంచరించుచుండుటకు యుక్తులు పన్నే సక్కవలెనన్ను, రజ, స్తమో, శాంతగుణములుగలిగిన శుక్కవలెనన్ను, మహామ

నే మదము పట్టిన ఏనుగవలెనున్ను, ఇతరుల కష్టార్జితమువల్ల తేక్షిం చి అఫలమంతా దాచిపెట్టికొనేబద్ధకమునకును దొంగతనమునకును లోభత్వముగలిగే ఎలుక వలెనున్ను, గంతులువేసే కోతివలె నానా విషయముల యందు విచ్ఛల విడిగా వ్యాపించి తిరుగుచు భ్రమించు చుండేమనస్సును తనలోనున్న ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలనే హంససూత్ర మునందు కట్టివేసిన మొదల ఎక్కడికి పారిపోక అక్కడనే నెమ్మ దిగా నుండునుగాని, ఇంతకంటె వేరే ఏ యుక్తి ఉపాయముచేతను కట్టుపడి కుదురు పడదు.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

512 (1) జీవము—ప్రాణవాయువు 68 వ పత్రం 51 వ సంఖ్యనున్న ప్రకారం ఈ జాలమును కనుగొనుటకు నెవరి శక్యము కాదు.

513 (2) జ్ఞాత—ఒకదాని తెలిసి కొనుట లేక గ్రహించుట.

514 (2) మనస్సు-తలంచును. తెలిసికొనును "హితము" మీా మ నస్సు ప్రకారం జరిగించుడి.

515 (3) చిత్తము-మనస్సు కార్యములచేయించును. ఇందుకు "హి తము" మీా చిత్తప్రకారము జరిగించుడి.

516 (4) బుద్ధి—మరి ఇచ్ఛ తలంపు తెలిసికొనుట ఇందుకు "సాధ్యకము" ఏ కార్యము నైనను చేయుట కు నిశ్చయించును. ఈ మూడున్ను సమిధల నెడి ఉడుకలగును.

517 (5) అహంకారము—పాపమునకు కుదురు.

మనస్సు వాక్కు-కంఠ
ద్వారము విషయమై,

518—ఉదానవాయువు మనసు, ఇవిరెండున్ను గూడి, ప్రేరే

క్షణిచేయగా ఆ రెంటి వలన వాక్కు కలుగుచున్నది. గనుక ఈ రెంటిలో వాగ్దేవి కంటె మనస్సు అధికమైన దగును ఇందుకు సమ్మతి—

419—ఈ శరీరమునందు స్థావర మనస్సనియు, జంగమ మనవి యు రెండుగలవు. ఆ రెంటిలో స్థావర మనస్సు శరీరము నందుండును. జంగమమనను వాగ్దేవివలన గలిగెడినాగవాయువుతో చేరిన వర్ణమంత్రకంఠ స్వరములు జంగ మన్నని తెలిసికొనుము.

520—ఆజంగ మనస్సు కంటె వాగ్దేవి అధికమైనదగును.

521—వాగ్దేవికంటె స్థావర మనస్సు అధికమైనది యగును.

422—వీటి కన్నిటికి "జీవి" ప్రధానమైనది యగును.

మనస్సు విషయమై

523—జీవి—అనే జ్ఞాతవల్ల మనస్సు చిత్తముగలుగును. మనస్సు చిత్తమువల్ల బుద్ధి అనే తెలివిగలుగును. తెలివి అనే జ్ఞానము వల్ల భక్తి కలుగును. భక్తివిషయమై ఈ గ్రంథమునయున్న అమనస్కము చూడుము భక్తిని చేకొనినవారే ధన్యులగుదురు.

పాపము విషయమై.

524—మనస్సు అనే చిత్తము అవివేక బుద్ధి తెచ్చును. అవివేకమనే అజ్ఞానము అహంకారము తెచ్చును. అహంకారము పాపము తెచ్చును. పాపము నరకము జెందించును. అష్టదరిద్రము దెచ్చును, తీరని వ్యాధులు దెచ్చును, పుట్టుగిట్టుటలు గలుగును. ఇది, గ్రహించి పాపమును చేకొనని వారే ధన్యులగుదురు.

పద్యము—"పాపము అష్ట దరిద్రం బిచ్చును, పాపము చింతించె హింసబాధలనిచ్చున్" పాపము నరకము జెందించును. పాపము చేకొనని వారే ధన్యులగుదురు.

నాలుక విషయమై.

శ్లో॥ "జిహ్వాగ్రే వర్తతే లక్ష్మీః (2) జిహ్వాగ్రే మిత్రబాంధవాః (3) జిహ్వాగ్రే బంధన ప్రాప్తి (4) జిహ్వాగ్రే మరణంధ్రువం॥"

తా॥ నాలుక వలన సంపత్తు గలుగును. (2) నాలుకవలన చుట్టాలు స్నేహితులు వత్తురు. (3) నాలుకవలన సంకెళ్ల ప్రాప్తియగును. (4) నాలుక వలన చావును గలుగును.

పుణ్యము లభించే మార్గము.

Charity Bgins At home.

525—గృహస్థా శ్రమి ధర్మమునుండి దారాపుత్రాదులను మిత పరిరక్షనగా పోషించుచున్నదే దానము వారికి మించని ధర్మము చేయరాదు. శ్లో॥ "కర్తవ్యో ధర్మసంగ్రహా" అను శృతి చొప్పున అష్టైశ్వర్యములు పొందినవారు.

చేయవలసిన దానములు.

(2) భిక్షుకులకు భిక్షయిడిన దానము (3) ధాన్య, అవరాదులు దానము (4) అన్నదానము (5) పంచ భక్ష్యాదులు దానము (6) జలదానము (7) నవకాయ కూరల దానము (8) కంద మూల ఫలాదుల దానము. 9 సువర్ణదానము (10) ధనదానము (11) గోదానము (12) వస్త్రదానము. (13) గృహదానము. (14) గజదానము(15) అశ్వదానము ఈ దానములు రెండున్ను పాత్రాపాత్ర మెఱింగి నడువ వలయును. (16) బీదలకు వివాహ నిమిత్తమైన ధనసహాయము (17) పాఠశాల దానము (18)

బీద బాలురకు బాలికలకు విద్య ధన సహాయము (19)గురుబోధ సహాయము (20) వంశావళి గురువులకు యిచ్చే దానము (21) సద్గురువుల పేరు వహించిన వారు యితరులకు ఉపదేశముచే దానము (22) పుస్తకముల దానము వేకలికి వృత్తులు చేర్చిన దానము (23) తాను భిక్షయిడ శక్తిలేక పోయినను భిక్షయిడే స్థలము చూపిన దానము (24) పాత్రల దానము (25) పనిముట్ల దానము (26) ఔషధముల దానము (27) హరికథ, సంగీత, సాహిత్య, నృత్య, వినోదముల సత్కార్యములకు వినియోగ పర్చిన ద్రవ్య సహాయము (28) మృతి చెందిన శవమునకు ద్రవ్యసహాయము (29) కర్మ సహాయము (30) గురువులను వారి పెద్దలగు మహనీయులకు స్థలప మూర్తి దానము (31) ముత్తైదువులకు బాలులకు పసుపు కుంకుమ గంధ, అక్షిత, పుష్ప, ఫలాదులు, పరిమళాదులు, వస్త్ర భూషణ, వస్త్రాలదానము (32) ఛత్రి, చామర, వింజామర, విసనకర్రల, పాదరక్షల దానము (33) గుళ్లు కట్టించే ద్రవ్య సహాయము. ఇట్టి మొదలైనట్టి దానములు, జనులు వారి వారి శక్తి కొలది ఏదానమైనను "ఈశ్వరార్పణ" "బ్రహ్మార్పణ" "రామార్పణ" "కృష్ణార్పణ" యని ఈ నాలుగింటిలో నొక వాక్యము నోట చెప్పుచు, భిక్షదానము యివ్వవలెను. వీటి వలన పుణ్యలోకములో భోగభాగ్యములు కలిగి మరు జన్మములో స్త్రీ గానో పురుషుడుగానో జన్మించి అష్టైశ్వర్యములను పొందగలరు. తాను కర్తృత్వమును శ్లాఘ పాత్రత్వము వహించిన యెడల ఫలము లేదు, ఫలము లేదు. ఫలము లేదు ముమ్మాటికి తెలియ చేయదగినది.

526—పైని ఉదాహరించిన దానములకన్నిటిలో జలదానము మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది యగును ఎటులనగా జలము దప్పిక తీర్చును. సకల వృక్షాది ఓషధులను అనగా చెట్లు మొక్కలను రక్షిం

పు చున్నది. మఱిన్ని, బావులు చెరువులు, కోనేరులు, త్రవ్వించుట ము, చలి పందిరిలు పెట్టడము, గోవులకు తొట్లు కట్టించి నీరు నివ్వడము, బాటసారులకు సత్రములు కట్టించడము ఇవి ఉన్నంతకాలము ఆ జీవికి పుణ్యము పెరుగుచూనే ఉండును. పుణ్యలోకములో భోగభాగ్యములు పొందుచునే ఉండును. ఇవియన్నియు 302 వ సంఖ్యనందు చెప్పిన పుణ్యకర్మలో చేర్చబడును.

సత్వగుణమనగా.

శాంతగుణ ప్రభావము.

527—శాంతము శిరోభూషణ మన్నమాట మఱచి పోయి దుష్కర్మాచరణమునకు దలపెట్టి సద్గతి నొందుట కూడదు.

(2) హింస యన్న జంతువులను వధించుటయే కాదు. ఇతరుల మనస్సు నొప్పించుటయే హింస.

(3) పూజ యన్న నూరక నోటబలుకుట కాదు. మనశ్శుద్ధి కలిగి చేసిన భక్తియే పూజ.

(4) స్నానమన్న గంగలో మునుగుట కాదు. మనస్సున లేశమైన కల్మషము లేకుండుటే స్నానము.

(5) శుచియన్న మడి బట్టలు కట్టుకొనుట కాదు. బుద్ధిమాంద్యమును వదలి పరిశుద్ధ చిత్తముతో నుండుటే శుచి.

(6) పాండిత్యమన్న వేద శాస్త్రముల నభ్యసించి వివాదములకు బూనుకొనుట కాదు. బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది బ్రహ్మానందము ననుభవించుటయే పాండిత్యము కాబట్టి. ముఖ్యముగా శాంతచిత్తత గలిగియుండ వలసినది.

(7) విశ్వామిత్రుని డెంతకుడిసి పడినను, వశిష్టుడెంతమాత్రమును గోపపడక, మనస్సున శాంతతను వహించి యున్నందున నేగదా యతని కాలాంతరమున సులభముగా జయించినది శాంత

మే బ్రహ్మజ్ఞానము శాంతమే జీవన్ముక్తి, శాంతమునకు సమానమైన సద్గుణ మొక్కటియు లేదు. శాంతము లేని వాని జన్మము నిరర్థకము. మోక్షాపేక్ష గలవానికి మనస్సులో నహంకార మమకారము లెప్పుడు నుండకూడదు. అహంకారమమకారములను భ్రాంతిగా వదులుకొని నిర్మల చిత్తత గలిగియున్న వాడొక్కడే ముముక్షువుగాని యితరులుగారు అహంకార మమకారము లెంత పర్యంతము విడువవో అంత పర్యంతము అజ్ఞానాంధ కూపములోనే బడియుండవలసి వచ్చును.

528—సత్వగుణము సుఖము నందు గలుపుచున్నది. ముక్తుడగుచున్నాడు.

529—సత్వగుణము రజో గుణమును తమోగుణమును న ణచ గలదు.

530—శరీరము నందుండు సమస్త ద్వారములయందుండు ప్రకాశించుచుండు జ్ఞాన మెప్పుడు కలుగుచున్నదో అప్పుడు సత్వగుణము బాగుగా వృద్ధి పొందియున్నదని తెలిసికొనవలెను.

531—శాంతగుణము పుణ్యమునకు కుదురు కోపము కలుగకుండుట.

532—శాంతమే బ్రహ్మజ్ఞానము.

533—శమమనగా మనోనిగ్రహము.

534—దమ మనగా ఇంద్రియ నిగ్రహము మంచిగుణము.

తమోగుణ ప్రభావము.

535—తమోగుణము వలన కోపము కలుగును. కోపము వలన అహంకార మమకారములు కలుగును. అవివేకము కలుగును, పరాకు, పోమరితనము నిద్ర, మొదలగు వానిచే బంధించును. అత

మానము ప్రాణహాని కలుగును. వీటిని నివర్తించుకొని శాంతి శమదమాది గుణములను పొందిన మొదల మోక్షమార్గమును కనుగొన శక్తి కలుగును. తమోగుణముచే కలుగు కర్మమునకు అవివేక ఫలము కలుగును. యీవిషయమైన పాపపుణ్యములకు ఈ గ్రంథమునందు 71 వ పత్రము 59 వ సంఖ్యను చూడుము.

536—కోపము పాపమునకు కుదురు.

రజోగుణ ప్రభావము.

537—రజోగుణము వలన రాగాదులతో గూడుకొనినదని యు అభిలాషను, అభిమానమున్ను, గలుగ జేయును. రాగమనగా పరస్త్రీ విషయముగా గలిగెడు చిత్తవృత్తి. యిందువలన ప్రాణహాని కలుగును. అవమానము గలుగు ఈ రజోగుణము వృద్ధిని బొందిన దగుచుండగా పరద్రవ్యము స్వీకరించుట యందు కనబడు ప్రతివస్తువు సందాకయును గలుగును. యిందువలన రావణుడు చచ్చెను గనుక వీటిని నివర్తించుకొని, శాంతి, శమ, దమాదిగుణములను పొందిన మొదల మోక్షమార్గమును కనుగొన గల శక్తి గలుగును. రజోగుణముచే కలుగు కర్మమునకు దుఃఖఫలము గలుగును. ఈవిషయమై పాప, పుణ్యములకు ఈ గ్రంథమునందు 71 వ పత్రము 59 వ సంఖ్యను చూడుము.

538—రజోగుణము పాపమునకు కుదురు.

539—తమో—రజో—గుణములను బొత్తిగా వదులుకొని శాంతగుణము కలిగి నిర్మల చిత్తత గలియున్న వాడొకడే ముముక్షువుగాని యితరులు గారు.

540—ముముక్షువు అనగా మోక్షము కలుగవలయునని యెడు కోర్కెగలవాడు సకలమునందు నిచ్ఛగలవాడు.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

541-(1) శాంతగుణము వలన జ్ఞానము కలుగును.

(2) రజోగుణము వలన విషయాసక్తి కలుగును.

(3) తమోగుణము వలన విపరీత జ్ఞానమును • అవివేకమును కలుగుచున్నది.

542-(1) ఇంద్రియముల కంటె విషయములు శ్రేష్ఠమైనవి యగును.

(2) అశబ్దాది విషయముల కంటె మనస్సు శ్రేష్ఠమైనది యగును.

(3) ఆమనస్సుకంటె బుద్ధి శ్రేష్ఠమైనది యగును.

(4) ఆబుద్ధికంటె క్షేత్రజ్ఞుడనెడి ఆత్మ శ్రేష్ఠుడగును.

(5) ఇతర వస్తువులయందు గలబుద్ధికంటె ఆత్మ బుద్ధి శ్రేష్ఠమైనది యని లోక ప్రసిద్ధమైయున్నది.

543—ఇందుకు ఇతిహాసము కలదు అదిఅనగా

శ్లో॥ ఆత్మబుద్ధిసుఖంచైవా.
గురుబుద్ధి ర్విశేషతః
పరబుద్ధి ర్వినాశాయ
స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతకః

అన్నశ్లోకము చెప్పిన ఆత్మబుద్ధివలననే ఇట్టిసంగతులు తెలిసికొని ఆత్మలో ఊహించి పరమార్థమును కనుగొనవలయును. ఈ రహస్యమును కనుగొనినవాడే ధన్యుడు వీడె విముక్తుడు.

మాయమాటలు విషయమై

544—వ॥ పురుషులన్ను, స్త్రీలన్ను, మాయమాటలు, దబ్బులమాట లాడకూడదు. ఆడినవాళ్ళు తప్పకూడదు. సా॥ «మాటతప్పిన వాడు 'మాలవాడు' అను శృతిని బట్టి మాటతప్పరాదు [illegible]

ది ఏ విషయ మున్నదైనను అడినమాట తప్పకూడదు. వాగ్దత్తము తప్పిన యెడల పాపమునంభవించును. ఇది సత్యము ఇది తెలియక మానవులలో కొందరు యోచించక విజ్ఞుపీగు మాటలాడెదరు తరువాత పశ్చాత్తాపమును తెచ్చుకొనెదరు ఇందువలననే మాటలాడు నపుడు యోచనచే మాటలాడ వలయును. ఒకరిచేత చిక్కుపడకూడదు. చిక్కుపడిన యెడల అప్రతిష్ఠ కలుగును. భూమియందు లేశమాత్రమైనను మనకు హక్కులేదు. నాపొలం నా ఇల్లు నాసొత్తు నాతోటలనివాదాడెదరు తుదకు భూమియందున్నంత మట్టుకే గాని (తల్లి గర్భమునుంచి జననమైనప్పుడు తెచ్చినదేమియు లేదు.) అంత్యకాలములో యమచంచులు చేత బడినపుడు పట్టుకపో యేదియేమీ లేదు. ఈ రెండున్ను పుర్ణంకేయని, జనులందరికి తెలిసేయున్నది. తెలిసిన్ని అందులో కొందరు అజ్ఞానములో పడి జనులను దుఃఖించెదరు. రారాజులకు సహా ఉన్నంత మట్టుకే గాని ఎందునమున్ను హక్కులేదు. తుదకు యోచించగా భూమికి కర్త భగవంతుడే గాని మరి యొకడు లేడు మనముచూచు చుండగా జనులు చేతులు చాచుకు రిక్తహస్తములతో పరలోకమునకు వెళ్లుచున్నారు. జనులుచూచు చుండగా మనము చేతులు చాచుకు రిక్తహస్తములతో పరలోకమునకు వెళ్లుచున్నాము. స్థూలశరీరమును ఈ లోకములోనే దహింప చేయుచున్నారు. ఇంతమాత్రమునకై, మిట్టి పడనేల? మిడిసిరా

మానవపాపములు

లనేల? తుళ్లిపడనేల? ప్రజలను దుఃఖించనేల! దౌర్జన్యముచేయనేల? ఇతరులను బాధపెట్టనేల? అవగా రుణములు తీర్చకపోవుట, దొంగపనులు చేయ తలంచుట, ఇతరుల కిబ్బంది కలుగ చేయుట ఇతరులసొమ్ము హరించుట స్త్రీ—పరపురుషుని గమనించుట పురుషుడు

పరస్త్రీని గమనించుట వ్యవహారములలో మోసపుచ్చుట దురాలోచనే చేయుట (కమము దప్పుట అక్రమముగా నడుచుట చండప్రచండముగా కోపము దెచ్చుకొనుట పాపకార్యములకు సమ్మతించుట ఇట్టివి మొదలై నటువంటివి మానస పాపము లనబడును.

చేతులతో చెయ్యబడిన పాపములు.

545—పరస్త్రీలతో భోగించుట, నరహత్యచేయుట కొట్టుట తన్నుట కట్టివేయుట దొంగిలించుట తన పశువుల నితరుల చేలలోనికి విప్పివేయుట చేలగట్లు దున్నుకొనుట ఇతర భూము లపహరించుట ఈశ్వరునితో సమానమైనటువంటి తరాజులో తక్కువ తూనిక తూచుట తాను ఎక్కువ తూనికె తూచుకొనుట 80 తులములకు తగ్గుగల శేరుతో తూనికెతూచుట తాను రయితులవద్ద నెక్కువ వీసెతో తూనిక తూచుకొనుట తక్కువ తూము తక్కువ కుంచము తక్కువ శేరుతో కొలత కొలుచుట తాను రయితుల వద్ద ఎక్కువ తూము ఎక్కువ కుంచము ఎక్కువ సేరుతో కొలతకొలుచుకొనుట సినలుకానిపిచ్చపడులు కొలతలు నుపయోగించుట కొలతలో మోసపుచ్చుట ఇట్టివి మొదలైనటువంటివి చేతులతోచేయు పాపము లనబడును. లేక కాయపాపము లనబడును. కాయమనగా దేహము సినలుగా తూనిక తూచడము సినలుగా కొలతలు కొలవడము ధర్మమార్గమగును.

నోటివాచక పాపములు.

546—అసత్యము చెప్పుట అబద్ధము చెప్పుట కఠినముగా మాట్లాడుట దుర్భాషలాడుట దొమ్మి జరిగించుట అడిన మాట తప్పుట యిస్తానని ఆశపెట్టుట ఒట్టుపెట్టుకొనుట ఇట్టివి మొదలైనటు

వంటివి వాచకపాపములనబడును. నోటిమాట పాపములనబడును.

547—ఇట్టి చెడుకార్యములను చేసి, తరువాత పశ్చాత్తాపము పడనేల? ఇడుములు పడనేల? త్రొక్కుళ్లు పడనేల? చింతించనేల? ప్రాణమును అపాయములో తెచ్చుకొననేల? తుదకు అధికారుల యెదుటకు పోనేల, శిక్షలు పొందనేల? ఇహలోక శిక్షలుగాక పరలోకములో యమదండన కూడాకలదు. ఇందుకు సాక్ష్యము—

548—ఈ మాయ ప్రపంచములో జన్మించి కండకావరము వల్ల ఇట్టి తంత్రములచే అపకీర్తి బాధలు నొందుటకంటె, తత్వం "మురహరి నామము ముదముతోదలచుచు ముక్తి బొందవె ఓ మనసా" అనిపాడినట్లు ఈ గ్రంథము నందున్న మురహరి నామమును సంతోషముతో భజించుచు ముక్తినొందడము ఉత్తమమగును. తంత్రమనగా—మాయ—మాయ—అనగా—లేనిది—రాని—పోనిది.—

తలిదండ్రులు మొదలైనవారి ప్రభావము.

549—(1) మొదటిది తల్లి (2)వ వాడు తండ్రి (3)వ వాడు గురుడు (4)వ వాడు దైవము.

550—(1) దైవముకంటె పదిమడుగు లెక్కువ గురువు గురువు అనగా (1) వంశావళి గురువు (2) బాల్యములో విద్య నేర్పినవారు గురువు (3) వృత్తిపనులు నేర్పినవారు గురువు (4) కారణ మిచ్చినవారు గురువు.

(2) గురువుకంటె పదిమడుగు లెక్కువ తండ్రి.

(3) తండ్రికంటె పదిమడుగు లెక్కువ తల్లి.

(1) కనిపెంచినందున తల్లి మొదటి దైవము.

(2) పాలి సంతరించినందున తండ్రి రెండవ దైవము.

(3) సన్మార్గములో తెచ్చినందున గురువులు మూడవ దైవము.

(4) మోక్షమునిచ్చుట వలన దైవము నాలగవ దైవమని పెద్దలు చెప్పుదురు.

551—నవమాసములు మోసి ప్రసవవేదనచే బాధ పడి తుదకు మహాకష్టముతో కనిపెంచిన తల్లినిన్నీ, నానావిధములైన వ్యధలకు తలయిచ్చిన తండ్రినిన్నీ ఎల్లప్పుడు భార్యయు తానును వారిని సంరక్షణచేసి పూజించుట. ఇహలోకమున కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు కలుగును. ఇట్లునడవని వారికి ఇహలోకమున నపకీర్తియు పరలోకమున యమదండన గలుగును. ఇందుకు సందేహములేదు.

552 మంచిగుణములు గలవారు.

	పురుషులు.	స్త్రీలు.
(1) భగవత ధ్యానముచేసేవారు.	భక్తుడు.	భక్తురాలు.
(2) సత్యముగా ప్రవర్తించువారు.	నీతిమంతుడు.	నీతిమంతురాలు.
(3) మంచికార్యముల గ్రహించువారు.	బుద్ధిమంతుడు.	బుద్ధిమంతురాలు.
(4) శాంత శమ దమ గుణములు గలవారు.	ధీరశాంతుడు.	ధీరశాంతురాలు.
(5) మంచి చెడ్డలు గ్రహించువారు.	తెలివి పరుడు.	తెలివిపరురాలు.
(6) ఆత్మానాత్మలు గ్రహించువారు.	వివేకి జ్ఞాని.	వివేకి జ్ఞాని.

	పురుషులు.	స్త్రీలు.
(7) అహంకార మమకారములు లేనివారు.	శాంతుడు.	శాంతురాలు.
(8) ఒకరి యందు ప్రీతి కలిగినవారు.	దయాపరుడు.	దయాపరురాలు.
(9) ఓడవంచన లేక పలుకువారు.	నిష్కంటుడు.	నిష్కంటురాలు.
(10) అందరిని సమముగా చూచువారు.	సమిష్టి.	సమిష్టురాలు.
(11) ఆపత్కాలమందు ఆదుకొన్నవారు	ఆపత్ బాంధవుడు.	ఆపత్ బాంధవురాలు
(12) ఒకరి యిబ్బందిని తలంచేవారు.	కనికరుడు.	కనికరస్తురాలు.
(13) సమముగా పంక్తిభోజనము పెట్టువారు.	పక్షపాతము లేనివాడు.	పక్షపాతము లేనిస్త్రీ
(14) న్యాయముగా ప్రవర్తించే వారు,	న్యాయస్థుడు.	న్యాయస్థురాలు.
(15) సంకల్పము వికల్పము కోరికలు లేనివారు.	జ్ఞాని.	జ్ఞాని.
(16) తప్పిదము పొందనివారు.	నిర్దోషి.	నిర్దోషి.
(17) పరులకు ఉపకారముచేయువారు	ఉపకారి.	ఉపకారురాలు.
(18) మనస్సునందు కపటముంచనివారు.	నిష్కపటి.	నిష్కపటి.
(19) పుణ్యకార్యములు చేయువారు.	పుణ్యాత్ముడు.	పుణ్యాత్మురాలు.

పురుషులు స్త్రీలు ఇట్టిపొందిక ఫలితము గలిగే ద్వంద్వములను వర్తించినవారు ఇహలోకమునందు ప్రఖ్యాతి కీర్తియు పరలోకమునందు మోక్షభోగ భాగ్యములను పొందగలరు.

553 చెడుగుణములు గలవారు.

	పురుషులు.	స్త్రీలు.
(1) భగవద్ధ్యానము చేయనివారు.	పామరుడు అజ్ఞాని	పామరురాలు.
(2) దూషణస్వభావము గలవారు.	అనమ్రతి.	అనమ్రతురాలు.
(3) చెడుకార్యమును పూనువారు.	దురాత్ముడు.	దురాత్మురాలు.
(4) మనస్సునందు కపటముంచువారు.	కపటుడు.	కపటురాలు.
(5) ఇమ్మని గొంటెమాటలాడేవారు.	క్రూరుడు.	క్రూరురాలు.
(6) న్యాయమును తలంచనివారు.	నీతిలేనివాడు.	నీతిలేనిస్త్రీ.
(7) తప్పితమును పొందినవారు.	ద్వేషి.	ద్వేషి.
(8) ఒకరియందు ప్రేమలేనివారు.	నిర్దయుడు.	నిర్దయురాలు.
(9) పంక్తిలోపలి పక్షము చేసేవారు.	పక్షపాతకుడు.	పక్షపాతకి.
(10) మనస్సునందున్న సంగతి తెలుపనివారు.	కుచ్చితుడు.	కుచ్చితురాలు.

(11) పరులు చేసిన మేలు మరచినవారు.	విశ్వాసఘాతకుడు.	విశ్వాసఘాతకి.
(12) సత్యము తప్పి మాటలాడేవారు.	అసత్యుడు.	అసత్యురాలు.
(13) దుడుకు పనులు చేసే వారు	దుష్టుడు తుంటరి.	దుష్టురాలు.
(14) కొంటె మాటలాడేవారు.	పలుగాకి.	పలుగాకి.
(15) పోకి మాటలాడేవారు.	లుచ్చా	లుచ్చా.
(16) ఘడియకు ఒకతరహాగా మాటాడు వారు.	చపలచిత్తుడు.	చపలచిత్తురాలు.
(17) అసత్యముగా ప్రవర్తించేవారు.	అసత్యుడు	అసత్యురాలు.
(18) ఒకరికి అపకారము చేసేవారు.	కఠినచిత్తుడు	కఠినచిత్తురాలు.
(19) ఒకరితో నొకరు మాట్లాడునప్పుడు క్లేశము తెచ్చువారు.	కల్మషుడు.	కల్మషురాలు.
(20) ఒకరు తెచ్చిన వస్తువును నమ్మనివారు.	అనుమానికుడు అనుమానం	అనుమానకురాలు పెనుఘాతము.
(21) పాపకార్యములు చేయువారు.	పాపాత్ముడు.	పాపాత్మురాలు.

పంచమహాపాతకములు.

22—(1) స్వర్ణస్తేయము (2) సురాపానము (3) గురుపత్నీగమనము (4) బ్రహ్మహత్య (5) మహాపాతక సహవాసము యీ 5ను పంచమహాపాతకములనబడును

23—పురుషులు స్త్రీలు ఇట్టి చెడ్డచేష్టలు మొదలైనటువంటివి చేసుకొన్నవారికి భూలోకములో శిక్షయు యమలోకములో నరక దండన కలుగును.

విషజంతువులు.

(24)—వృశ్చికస్యవిషంపుచ్ఛం (2) మక్షికస్యవిషంశిరః (3) తక్షకస్యవిషందంష్ట్రా (4) సర్వాంగందుర్జనేవిషం॥ తా॥ (1) తేలుకు తోకయందును (2) ఈగకు తలయందును (3) పాముకు కోరలయందును (4) దుర్జనునకు సర్వాంగములయందు విషముండును. జంతువులకు వీటివలన మృత్యువుగలుగును జంతువులవలన వీటికి మృత్యువు గలుగును వీటికిన్ని జంతువులభయముగలదు. జంతువులకున్నూ వీటి భయముగలదు.

పరువువిషయము.

25-1—జనశ్రుతి॥ (1) పరువుపోగొట్టెడమే—స్త్రీ

(2) పరువుతేవడమే—స్త్రీ.

(3) పరువుపోవడమే—స్త్రీవల్ల

(4) పరువురావడమే—స్త్రీవల్ల

5—ఇది గ్రహించి పరువుతోనున్నవారే స్త్రీలు. ఈ జగమునందు పరువు అనేవస్తువే మహాగొప్పదియగును. ఇట్టి పరువును సంపాదించుకొన్నవారే ధన్యులు జగమునందు పరువుగలవారన్నీ అరిందాలు అన్నీ పేరు వహించినవారే ధన్యులు.

6—పరువు పురుషులేనివారు జగమునందుండి ప్రయోజనము లేదు.

7—పరువుపోవడం క్షణమాత్రం పరువురావడం దినాలకేరట.

8—పరువు ఎట్లువచ్చును. మంచి నడతవల్ల వచ్చును.

9—అరిందా అనే పేరుపెట్టువచ్చును. సజ్జన సాంగత్యమున [illegible] వచ్చును.

పుత్ర—పుత్రీ—సంతానము విషయమై

10 జనులలో సంతానములేదని కొందరు వ్యసనమునొందుచున్నారు. కొందరికి సంతానము కలిగినంత సంతోషించుచున్నారు. కొందరికి సంతానము కలిగి దుఃఖము నొందుచున్నారు. తలిదండ్రులకు సంతానము వలన హీన మృత్యువు గలుగుచున్నది. ఇట్టి సుఖదుఃఖములు మనము చూచుచున్నాము గదా? ఇందుకు సమృతి—

11—శ్లో॥ ఏకోపి గుణవాన్ పుత్రో దుర్గుణై నశతైరపి॥

12—టీక॥ తలిదండ్రులను పోషించను ఆయుష్షు కలిగిన కుమారుడొక్కడే చాలును కీర్తి వహించను కుమారుడైనను ఒక్కడే చాలును దురాత్ములైనవారు నూరుగురున్నను నేమి ప్రయోజనము ఇట్టివారివల్ల తలిదండ్రులకు హీన మృత్యువు కలుగును ఇందుకు నిదర్శనము.

13—ఏకచంద్ర ప్రకాశేన నక్షత్రైః కిం ప్రయోజనం॥

14—టీక॥ ఒకచంద్రుడుదయమైన లోకమంతా ప్రకాశించుచున్నది. అట్లు కాక నక్షత్రము లెన్నియున్నను ప్రయోజనమే [illegible] ఇది యంతయు తలిదండ్రుల ప్రారబ్ధకర్మమని ఎంచవచ్చును.

శ్లోకములు.

[illegible]—శ్లోకం॥ వేదమూలమిదం బ్రాహ్మణ్యం భార్యామూలమిదం గృహం కృషిమూలమిదం ధాన్యం ధనమూలమిదం జగత్॥

తా॥ బ్రాహ్మణ్యమునకు వేదమే మూలము. గృహమునకు భార్యమూలము. ధాన్యమునకు కృషిమూలము. జగత్తునకు ధనమే మూలమని తాత్పర్యము.

శ్లోకములు

556—శ్లో॥ అనభ్యాసే విషంశాస్త్రం అజీర్ణే భోజనం విషం । దరిద్రస్య విషం గోష్ఠీ, వృద్ధస్య తరుణీ విషం.

తా॥ అభ్యాసము లేనివానికి శాస్త్రమే విషము. అజీర్ణముగా యున్నప్పుడు భోజనమే విషం. దరిద్రునకు వినోదగోష్ఠియే విషము. ముసలివానికి పడుచు పెండ్లామే విషము.

557—శ్లో॥ కోకిలానాం స్వరో రూపం, పాతివ్రత్యం తు యోషితాం । విద్యారూపం కురూపాణాం, క్షమారూపం తపస్వినాం.

తా॥ కోకిలకు స్వరముగా రూపము. స్త్రీలకు పాతివ్రత్యము రూపము. కురూపికి విద్య రూపము. తపస్వులకు క్షమ రూపము.

విద్యార్థుల విషయమై.

558—(105వ పత్రము 180వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారము తల్లిగర్భమునుంచి శిశువుగా జన్మించి తల్లిపాలు త్రాగి పెరిగి బాల్యావస్థనుంచి వెడలి యవ్వనదశ పొంది తలితండ్రులు అన్నదమ్ములు అప్పచెల్లెళ్లు ఇంటిలోని బద్ధబంధువులు మొదలైనవారితో నున్ను పాఠశాలకు వెళ్లుచు పాఠశాలలో నున్న ఉపాధ్యాయునితో నున్ను బాలురతో నున్ను కలహించక వారికి అనుకూలముగా ప్రవర్తించుట విద్య నేర్చుకొనే విద్యార్థులకు విధాయుక్తమైయున్నది. ఇట్లు ప్రవర్తించినయెడల మంచిసుగుణము గల విద్యార్థులనే పేరువహించగలరు. విద్యార్థి అనగా బడిలో చదువుకునే చిన్నవాడని యర్థము. విద్యార్థులనగా బడిలో చదువుకునే చిన్నవాళ్లని యర్థము. [illegible] 560 వ సంఖ్యలో చెప్పినప్రకారం ఉపాధ్యాయునివల్ల సకల విద్యలు నేర్చి సంపన్నులైనయెడల ఇహలోకమునందు కీర్తి పొందగలరు. ఇందుకొక పద్యము. [illegible] విద్యవలన [illegible] [illegible] [illegible] బంధువుల గూర్చు స్నేహిత [illegible] [illegible] [illegible]

కవరచు। గానమనుజుడు విద్యాసక్తి గడగవలయు॥ శ్లో॥ శ॥ విద్యాతురాణాం ననిద్రానహారంఅను శ్లోకము చెప్పిన విద్యయందుగాని ఈగ్రంథమునందున్న బ్రహ్మజ్ఞానము యందుగాని అపేక్షగలవారు నిద్రాహారములందు అంతగాప్రేమించరు. ఇట్లా కష్టపడి విద్యనేర్చిన మొదల ఇహికా ముష్మిక సుఖము లనుభవించగలరు. అనగా ఇహపరలోకము లందుగల భోగభాగ్యములు పొందగలరు. ఇందుకునిదర్శనము ॥శ్లో॥ అభ్యాసానుసారీవిద్యా। బుద్ధి కర్మానుసారిణీ ఉద్యోగానుసారిలక్ష్మి। ఫలంభాగ్యాను సారిణీ ॥తా॥ అభ్యాసము వలన విద్యవచ్చును. కర్మానుసారముగా బుద్ధికలుగును. ఉద్యోగాను సారముగా నైశ్వర్యము వచ్చును. భాగ్యానుసారముగా ఫలముగలుగును. గనుక ఈగ్రంథమును నమ్మిన వారు పావనులగుదురు. మోక్షమటచేతనుందురు. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు.

గురుబోధ

జీవన్ముక్తి- లక్షణము.

559—పిండోత్పత్తిలో 60 వ పత్రం 49 వ సంఖ్యయందు వివరించిన ప్రకారం తల్లిగర్భములోనున్న పిండమునందున్ను గ్రుడ్లలోనున్ను మృగములలోనున్ను పక్షులలోనున్ను ఇతరపురుగుల స్వరూపములలో నున్ను స్త్రీ—పురుష నపుంసక స్వరూపములు కలిగియున్నవి. జీవి పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధసంచిత కర్మములను బట్టి కూడుమార్చి గూటిలో ప్రవేశించినపుడు దేహమందు గలస్త్రీ—పురుషనపుంసక రూపములను తానవిగ్రహించకొనుచుగాని ॥జీవి॥ మాత్రం స్వరూపములు లేవు.

560—॥జీవి॥ విషయములో 20 వ పత్రం 28 వ సంఖ్యయందు వివరించిన ప్రకారం పరమాత్మ ప్రతిబింబమగును.

జీవియొక్క నామములు.

561—(1) జీవి (2) చిత్తుజీవాత్మ జ్ఞానస్వరూపము విద్యయనబడును

562—(1) జీవాత్మ (2) పరమాత్మ, (3) అంతరాత్మ (4) చిదాత్మ (5) కమలాత్మ (6) నిర్మలాత్మ (7) ఆత్మ—బుద్ధాత్మ—జీవుడు—ముక్తాత్మ—శివుడు.

563—(1) ఆపోజ్యోతి (2) జీవనజ్యోతి (3) పరంజ్యోతి (4) జ్యోతి.

564—(1) రాజహంస (2) హంస (3) జీవహంస (4) పరమహంస, (5) రాయంచ.

565—(1) ప్రాణము (2) ప్రాణవాయువు (3) ఉచ్ఛ్వాస (4) నిశ్వాసలు ఇవియన్నియు లెక్కించగా 22 నామములగును.

లక్ష్యార్థము కనుబడని వస్తువ.

566—"జీవి" శరీరము నంతటా వ్యాపించియుండును. ఘటము ప్రకృతి కాయము స్థూలశరీరము శరరీము అనగా దేహము "ఓం" కారస్వరూపము అవ్యక్తమని చెప్పబడును.

567—ఈ జీవి ఏ తాను చేసిన పాపపుణ్యములు అంత్యకాలమందు తాను సాక్షిరూపముగా యముని ఎదుట నిలవబడి తెలియచేయును. అందుకు తగిన ఫలములు అనుభవించును.

568—సాంఖ్యమన్న శరీరలక్షణమునందు 17 వ పత్రములో 7 వ సంఖ్యయందు వివరించిన ప్రకారము "అవ్యక్త" తత్వమువలన ఏర్పడిన 25 తత్వములతో "సత్తు" "చిత్తులు" రెండున్ను చేరి శుక్లమందు వ్యాపించి "పిండోత్పత్తిలో" చెప్పినట్లు స్త్రీ మర్మస్థానము నుంచి పురుష రూపముగానో స్త్రీరూపముగానో జన్మించి తాను తల్లిగర్భములోనుండి ధ్యానించిన పరాత్పరుని దివ్యజ్ఞానమును మ

ంది 69 వ పత్రములో వివరించిన ప్రకారం పటికనములో 5 సంవత్సరముల ప్రాయములో ఉండగా గురువు వలన విద్యాభ్యాసముపొంది పూర్వజన్మములో తాను చేసిన ప్రారబ్ధసంచిత కర్మమును బట్టి సకలవిద్యలు నేర్చి సంపన్నుండై గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గము ననుసరించి పవిత్రునిగా సంచరించుచు "వేదపారాయణ విప్రాణాం" అన్నశ్లోకము చెప్పిన యిందున్న వేదాంత వాక్యములను గ్రహించి "బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రహ్మణః" అన్నశ్లోకము చెప్పిన అమనస్కమనే బ్రహ్మజ్ఞానము సద్గురువు వలన పొంది బాల్య యౌవన కౌమార వార్ధకములలోగాని "విద్యాతురాణాం నసిద్రా నహారం" అన్నశ్లోకముచెప్పిన విద్యయందు అపేక్షగలవాడు నిద్రాహారము ను తలంచ నటువలె ఇవి అన్నియు గ్రహించి తనను పుట్టించిన భగవంతుని తలంచుచు బ్రహ్మము కనుగొనినవాడే మానవుడగుటకు ను బ్రహ్మప్రాప్తికలుగగలదు.

569—దూషణ, భూషణ తిరస్కారములు రక్తమాంసములు గల మానవ శరీరమునకేగాని "జీవిఅనే ఆత్మకు లేవు అయితే" "జీవిఅనే ఆత్మకు" పుణ్య—పాప—కర్మములనుబట్టి (1) పరలోకమునందు 5 మోక్షలోకములు గలవు అందున భోగ, భాగ్యములును, (2) యమలోకమునందు 5 గలవు అందున యమదండనయున్ను, (3) ఇహలోకమునందు అనగా ఈ భూలోకమునందు జనన మరణములు రెండున్ను దుఃఖ సుఖములు రెండున్ను, గలవు. ఇవిమూత్రియుతప్పవు అయితే "జీవి" తనపుణ్యాధిక్యముచేత బ్రహ్మములో ఐక్యమైనమొదల జనన మరణములు దుఃఖ సుఖములు, నశించును.

570—కొందరు మానవులు, దేహము దహనమై పోయిన్న దనిన్ని, ప్రాణ, గాలిలో కలిసి పోవునని చెప్పుదురు. ఇవి పిచ్చి మాటలు, వీరే పామరులనబడుదురు. పైని ఉదాహరించిన పటిలో

కములు ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించబడెను. తరచి చూడుము.

571—నానావిధ శాస్త్రములను చదువవలయును. వనటి భ్రాంతిని విడిచిపెట్టి తత్త్వవివేచనముచేసి ఆత్మయేసత్యమను పరబ్రహ్మమని తెలియవలయును.

572—యజన, యాజన, అధ్యయన, అధ్యాపన, దాన ప్రతిగ్రహ, స్నాన, సంధ్య, జప, తపహోమ—నేమ—యాగ—తీర్థయాత్రాది సకల సత్కర్మములు చేయుట వలన తత్త్వజ్ఞానము కలుగజాలదు. ఆత్మానుభవము గలుగజాలదు.

573—సకలవిద్యలు చదివినందున ఉదరపోషణ కొఱకేగాని ముక్తిపొందజాలరు. ఈ దేహమునందున్న ఆత్మను అంతరంగ దృష్టివలన కనుగొనినయెడల ముక్తిపొందగలరు. అంతరంగ దృష్టి అనగా ఆత్మలో ఊహించి చూచుట. మరిన్ని మనోనేత్రమనబడును.

574—దేహమునకే బాహ్య శౌచమనే స్నానాదులు కావలయునుగాని "జీవిఅనే ఆత్మకు శౌచమనే స్నానాదులతో" పనిలేదు. దీనికి అంతర పరిశుద్ధజ్ఞాన స్నానమే ఉచితమైయున్నది. దేహస్నానాదుల వలన ఆత్మ పరిశుద్ధుడగుచున్నాడనుట వృథా భ్రమ. స్నానములు బాహ్య దేహశ్లాఘ్యమునకేగాని అంతరాత్మ శ్లాఘ్యమునకుకాదు. "జీవిఅనే ఆత్మకు" జ్ఞానశౌచమే శ్లాఘ్యము. మరిన్ని ఆత్మజ్ఞాన శౌచమువలననే పరిశుద్ధుడగుచున్నాడు. ఇందుకు సాదృశ్యము॥

575 శ్లో. "శౌచములు రెండు తెరగులై యొప్పు బ్రసిద్ధి,
మృత్తికాజలములచేత నెరయు బాహ్య-
ములవి నాభ్యంతరము శౌచముగ భావ,
శుద్ధియని [illegible] బుద్ధియుతులు"

576—తా॥ బాహ్య పరిశుద్ధమని అంతర పరిశుద్ధ మని శే శ భావపరిశుద్ధమని రెండు విధములు.

577—తా॥ బాహ్య పరిశుద్ధమనగా మృత్తిక అనగా విభూ తిచేతను జలముచేతను చేయబడునది బాహ్య పరిశుద్ధము. అంతర పరిశుద్ధమనగా కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్య, రాగ, ద్వేష, దంబములతోనున్న, ఆవణ, కార్మిక, మాయిక, మాయేయ తిరోదినములనెడు పంచమలములు మొదలైన దుర్గుణ సంఘములతోడను కూడక, మనస్సు నిర్మలమైయుండుటే అంతర పరిశుద్ధమని విజ్ఞానసంపన్నులగు పండితులు పలుకుదురని తాత్ప ర్యము.

578 శ్లో॥ ఆశయాబద్ధతే లోకః । నిరాశా పాశబంధకః॥
అత్యాశా పరమందుఃఖం । నిరాశా పరమం సుఖం॥

అనుశ్రుతివలె భక్తి, భ్రాంతి, వాంఛ, ఆశ, వీటియందు మితపరిమాణముగా సంచరించినవారే ధన్యులు లేక వీటియందు మి తపరిమాణము తప్పి అక్రమమునుబట్టి అధికముగా దురాశ వాం ఛచేసిన తొడల కలిగేనష్టము యింతంత యనిచెప్పుటకు అలవికా దు. స్వల్పవిషయములలో పైతము యథార్థముగా నుండవలయును.

579—తా॥ జీవుడు॥ తనపుణ్యాతిశయమువలన తన్నుతానెరిగి నపుడు సంసార—సుఖ—దుఃఖములు నిత్యములుగావనియు, సక లప్రపంచ పదార్థములు అనిత్యములనియు, చెడుకర్మలను చేయుట అజ్ఞానమనియు అట్లు ఊహించి, ॥శ్రుతి॥ ॥అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాం జనశలాకయా॥ అనునట్లు అజ్ఞానమనే చీకటిని జ్ఞానమనే వె లుతురువలన పోగొట్టుకొని మోక్షమును కోరువారు సంసార వము ద్రమునందు అతిపవిత్రతగా సంచరించుచుందురు.

580—అవివేకమువలన అజ్ఞానము, అజ్ఞానమువలన నేను, నాది అనెడి కర్తృత్వ శ్లాఘ ప్రాధాన్యములనెడి అభిమానము, అభిమానమువలన కామ, క్రోధాదులు, రాగద్వేషములు వీటివలన అనేక చెడుకర్మములు చేయుచు "జీవాత్మ" జనన, మరణములను బొందుచుండును. ఇట్లు అనేక జన్మములు ఎత్తుచు దుఃఖించుచుండును. ఈ దిగువ నుదహరించిన నరక ప్రభావము చూడుము.

నరక ప్రభావము.

581—నరకముల వివరణము.

(1) రౌరవము.
(2) మహారౌరవము.
(3) కంటకావనము.
(4) అగ్నికుండము.
(5) పంచకష్టము.

582—అనియిట్లు అయిదు నరకములు గలవు.

ఈ నరకములలో మొదటి దానికంటె రెండవ దానియందు నధికదుఃఖము గలిగియుండును. ఈ ప్రకారమే రెండవదానికంటె, మూడవదానియందును, మూడవనరకముకంటె, నాల్గవ నరకమందును, నాలుగవనరకముకంటె అయిదవ నరకమందును, అధిక దుఃఖములు కలిగియుండును.

583—(1) రౌరవమను నరకము భూమిక్రింద నుండును.
(2) రౌరవముక్రింద మహారౌరవముండును.
(3) మహారౌరవముక్రింద కంటకావనమనెడి నరకముండును.
(4) కంటకావనమనెడి నరకము క్రింద అగ్నికుండముండును.
(5) అగ్నికుండముక్రింద పంచకష్టమనెడి నరకముండును.

584—ఇట్టి అంబుడు నరకస్థలములకును పాపకార్యముల కా రణ్యములను తెలిసికొని యముడు అయాపాపాత్ములను వంపించు చుండును. అంతట ప్రాణులను యమభటులుతీసికొనిపోయి ఆ యానరకములయందుంచి అగ్నిచేత కాల్చుచు కత్తులచేతకోయుచు క్రిములచేతను సర్పములచేతను కట్టివేయుచు కొట్టుచు ప్రాణుల ను బాధింపుచుందురు. మరియు అట్టినరకస్థలములయందు ప్రాణుల ను కుక్కలు కరుచుచు పురుగులు దేహమును తొలుచుచు గ్రద్దలు ముఖమును పొడుచుచు బాధింపుచుండును. మరియు యమదూతలు నానావిధములగు కష్టములు కలిగించుచు బాధింపుచుందురు. ఈ ప్రకారము జనులు తాముచేసినపాపములప్రకారం పైనిచెప్పబడిన అయిదువిధములగు నరకములయందుపడి తమతమ పాపకర్మముల కు ననుభవింపదగిన దుఃఖము లనుభవించి అటుపిమ్మట క్రమముగా మనుష్యులుగాను పురుగులుగాను పక్షులుగాను మృగములుగాను పు ట్టుచుచచ్చుచు పిమ్మట మనుష్యులైపుట్టుదురు. ఈ ప్రకారము ఇనుము అగ్నియందుకాల్చబడి తనకల్మషమునువిడిచినట్లు ప్రాణులునరకము లచేతను పురుగు, పక్షి, మృగములు మొదలగునవిగా పుట్టుటచేతను తమ తమపాపకాపాల్యమును పోగొట్టుకొని తుదకు మనుష్యులై మ రలపుట్టుచుందురు. ఇట్లుచెప్పుటచేత మనుష్యజన్మమందుచేయబడిన పుణ్యాపాపములవలననే స్వర్గనరకములను పొందునట్లు ఏర్పడుచు న్నదేగాని యితరజన్మములయందుచేయబడిన పుణ్యాపాపములనుబట్టి స్వర్గనరకములుకలుగనట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

585—ఈ విషయమై ఈ గ్రంథమునందు 25 వ పత్రం 28 వ సంఖ్యక్రింద ముఖ్యతాత్పర్యముచూడుము.

586—పైనిచెప్పబడిన పాములు కుక్కలు పురుగులు, గ్రద్దలు కాకులు మొదలైనవి నరకకూపములోవున్న ప్రాణులను

హింసించ నున్నవించిన వారా? [లేక నరకకూపములోకి వెళ్లినపాపాత్ములలో వారేనా? అని లంకరాగా.

587—నరకకూపములోకి వెళ్లిన పాపాత్ములలో వున్నవారే యగుదురనవచ్చును.

588—ప్రాణులను ప్రాణులే హింసించేలాగు యమునిఆజ్ఞ ప్రకారం జరిగించుచుందురు.

స్వర్గనరకములవిషయము.

భక్తులవాక్యము.

589—కొందరు భక్తులు స్వర్గలోకమున్ను యమలోకమున్ను లేనేలేదనిన్ని ఈజగమందే పుణ్యాపాపకర్మలు ప్రాణులనుభవించవలయునని "తత్వములు" పాడి ప్రచుర పఱచియున్నారు.

590—కొందరు భక్తులు స్వర్గలోకమున్ను యమలోకమున్ను ఉన్నవనిన్ని ప్రాణులుఅందున పుణ్యపాపకర్మములు అనుభవించి శేషించిన పుణ్యాపాపములు మరుజన్మమందు మానుషజన్మము గానో మృగములుగానో పక్షులుగానో పురుగులుగానో జన్మించి అనుభవించుదురని తత్వములు పాడి ప్రచుర పఱచియున్నారు.

591—కొందరు భక్తులు పునర్జన్మము నున్నదని "తత్వములు" పాడి ప్రచురపఱచి యున్నారు.

592—ఈమూటియందున్న కిటుకు కనుగొనుటకు ఎవరికశక్యకాదు. అన్నృష్టించిన సృష్టికర్త కేగోచరముగా నుండునుగాని ఎవరున్ను కనుగొన లేరు.

593—ఎటువంటివైనను మనము చేసేపనులన్నియు యుక్తమైనవి చేయవలెనుగాని అయుక్తమైనవి తలంపులోకి తేకూడదు.

504.—॥సామెత॥ "ఎవరికి వారే యమునాతీరే" అనునట్లు సంసార సముద్రములో పామరులుగానుండి మునిగి తేలుతూ తుదకు 193వ పత్రము 544వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం ॥శృతి॥ ఉ॥ "ఎన్నియుగంబులేగ నరు లెందరు పుట్టరో వానిలోన సంపన్నులు బుద్ధిమంతులును పండితులెందరు గిట్టరందు లో । కోన్నతికై పరోపకృతి సొప్పడు ధన్యులు కీర్తిగాంచగా । నున్నది పుట్టుగిట్టుటలు యూరును పేరునుతక్కువారికిన్"॥ అనుశృతిచెప్పినను ॥కం॥ "మనసాటి వారలెందరో । మనయెదుటనె మరణమొంద మహిగనలేదే । తనవారెవరో ? తానెవరనియెడు వాక్యంబువినమె యార్యులు దెలుపన్" అనునట్లు అంత్యకాలమునందు రిక్తహస్తములతో "జీవి" యమభటులతో స్వర్గనరకాదులకుంజేరిన పిదప ఇహలోకములో విశ్వాసముతో కేశవుని పొగడని పురుషులు స్త్రీలు ఏగతి అగుదురో ఈ గ్రంథమును తరచి చూచినయెడల గ్రహింపులోకి రాగలదు. గనుక బాల్యయౌవన కౌమార వార్థక్యములోనున్నవారు 1 వ పత్రిమునుంచి 14 వ పత్రమువరకు ప్రపంచ సృష్టిక్రమమున్ను 15 నుంచి 40 వ పత్రములలో వివరించిన ప్రకారం "సాంఖ్యయోగము"ను" గ్రహించినయెడల బ్రహ్మము-ఇట్టిదని తెలిసికొన్నవారనబడుదురు. మరిన్ని 41 వ పత్రముమొదలు ఈ తారకమనే పూర్వయోగము యొక్క అఖరు పత్రమువరకు వున్నసంఖ్యలను దృష్టినిలిపి చదివి జనన మరణములను పునర్జన్మఫలములను పుణ్యపాపములు మొదలైనటువంటివి తెలిసికొన్నయెడల అధ్యాత్మజ్ఞానమనే తత్వజ్ఞానము తెలిసినవారనబడుదురు. మరిన్ని ॥పద్యం॥ తారకంబు మనశ్శుద్ధికారకంబు అనునట్లు తారకమువలన మనస్సు పరిశుద్ధిచేసికొనిన వారగుదురు. ఇందుకు నమస్కృతి.

595—గీ॥ తరవతరవంగ బుట్టును తరులనగ్ని। తరవతరవంగ బుట్టును దధిని ఘృతము। తనువు నీకిటిదరిచియా తత్వమరిగి। నిత్యముగ నీవు సుఖయింపు నిర్మలాత్మ!

596—"చిన్నతనమునుండి చదువు పెక్కులు చదివి చిత్తునుగనలేక చెడుట, ఛీ—ఛీ"—అన్నవచనము చెప్పిన 9 వ పత్రము 12 వ సంఖ్యలలోనున్న 21 వ పత్రము 31 వ సంఖ్యలోనున్న 60 వ పత్రము 46 వ సంఖ్యలోనున్న చెప్పిన ప్రకారము "నత్తు" "చిత్తుల" ప్రభావమును గ్రహించి రాబోవు అమనస్కమనే పరయోగము యొక్క జ్ఞానమును పొంది సచ్చిదానందము పొందడముకంటె సర్వోత్తమ మయిన సుఖము మరిఒకటి జల్లించి వెదకినను కనుబడలేదు.

పక్షులు భగవంతుని స్తుతించడము.

597—(1)పక్షులలో రాయంచ లేక హంసబృందావనము వద్ద చల్లని జలము గాలి అనుభవించుచు దైవమును తలచి పాడడము మహావినోదముగా నుండునని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇందుకు సాదృశ్యము.

598—(2) వృక్షములు చిగిరించిపుష్పించేవసంత ఋతువుకాలములో చెట్ల కొమ్మలమీద చాతకమనే కోవెల కూర్చుని మహాసంతోషముతో సన్నగొంతుక స్వరముతో భగవత్ స్మరణచే కూయునపుడు వినినవాడు ఎవరైనను భగవత్ స్మరణచేయు గానములలో కోవెల కంఠమువలెనే యున్నదని జనశృతి చెప్పుననున్న ॥శృతి॥ "అత్తవారి ఇంటివద్ద నోరుమూసుకొని పుట్టింటికివచ్చిన సంతోషపాట" అనిఆడు సామెతచెప్పునను ॥శృతి॥ శ్లో॥ "కోకిలానాం స్వరోరూపం"-కోకిలకు స్వరమే రూపము గనుక ఆపాడే "కూత" (శబ్దము) మహావిన సొంపుగానుండునని; ఇటువలెనే.

599.—(3) చక్రవాకమనే బ్రహ్మ సూర్యకాంతిలో ఘటువరి.

600.—(4) పూర్ణచంద్రుని వెన్నెలకాంతి యందు చకోరమనే పక్షి మంచి చల్లని స్థలమందు నివసించి భగవంతుని మీద పాడేటటువంటి పాటవిని సందున ఆనందకరముగా నుండునని పెద్దలు చెప్పెదురు. ఇందుకు నొక ఇతిహాసముకలదు. అదిఅనగా.

ఇతిహాసము.

601 (1)సీ॥ మందార మకరంద మాధుర్యమున దేలు మధుపంబు పో
వునే మదనములకు,

(2) నిర్మల మందాకినీవీచి కలదూగు రాయంచ చనునె తరంగి
ణులకు,

(3) లలిత రసాల పల్లవఖాదియై చొక్కు కోయిల చేరునే కుట
జములకు,

(4) పూర్ణేందు చంద్రికా స్ఫురిత చకోరక మరుగునే సాంద్ర
నీ హారములకు,

(5) గీ॥ అంబుజోదరు దివ్యపాదారవింద। చింత నామృత పాన
విశేషమత్త। చిత్త మేరీతి నితరుల జేరనేర్చు। వినుత గుణశీ
ల ! మాటలు వేయునేల.

602—పక్షులు ఇటువలె భగవంతుని స్తోత్రముచేయుచుండగా మానవులలోకొందరు భూరివిద్యలునేర్చిన్నీ ఆవ్యష్టించిన సృష్టికర్తయిన భగవంతుని స్తోత్రముచేయకపోవడము అద్భుతముగానున్నది. పామరుల విషయమై మరిచెప్పనేల ?

603—పా॥ పరము సాధింపను బ్రహ్మవిద్యయే విద్య।

604—ఇహము సాధింపను హేమవిద్యయే విద్య।

అన్నసామెతను బట్టి:—

605—పరమనగా—మోక్షముకొరకు బ్రహ్మవిద్యయనే విద్యయును:—

606—ఇహమనగా:—భూలోకముకొరకు హేమవిద్యయనే ద్రవ్యసంపాదనయున్న "ధనమూల మిదం జగత్" అన్నట్లు. ఈ రెంటిని మరువక సాధింపుకొనుచు "రామనామంబు ము॥ రాజపదము" అనునట్లు ఆశ్రితవత్సలుని భజించుటవలన మోక్షము తప్పక లభించును. మరిన్ని:—

607—"సంసారసాగరం దుఃఖం" అనునట్లు ఇందు "జీవితకాలమంతయు పొద్దుగడిపే" "అనునట్లుగాక దీనదయాపరధ్యానంబు నిత్యజీవనంబు" అనునీతి ననుసరించి, భగవంతునియొదను ధ్యానముంచి పొద్దు ఇదే దృష్టిగా సంసారమందు మెలవర్తనగా గడుపుకొనుచుండక అనిత్యమైనట్టి తదితర బాధలనే వ్యవహారములను జరుపుకుంటూ ఉన్నయెడల ॥సా॥ "అనిత్యాని శరీరాణి" అన్నవచనము చొప్పుననున్ను సా॥ "నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః" అనిన్ని సా॥ "దినదినగండం నూరేండ్లు ఆయుసు" అనునట్లున్ను ॥సా॥ "కాలము వ్యర్థం బౌను మృతికాలము సమీపం బౌను" అనునట్లు కాలము తటస్థించి నప్పుడు ఏమి చేయగలరుగావున ॥జనశృతి॥ "గాలి ఉన్నప్పుడే తూర్పారపెట్టవలయును" అని వ్యవసాయదారులు చెప్పినట్లున్ను సా॥ "శుభస్య శీఘ్రం" అను వచనము చొప్పున నెప్పుడు చేయవలసిన పనుల నప్పుడే చేయుచు రేపుమాపని జాగుచేయక ॥సా॥ "ఘటము పగిలి ఘటాకాశములో చేరకముందే" అనగా "జీవి" ఘటములో ఉండగానే జ్ఞాని ఉద్ధరించినప్రకారం గృహస్థమార్గమునందే సా॥ "రామనామకీర్తనం పాపవినాశకారణం" అను వాక్యోక్తి ॥ ఇట్టి భగవంతుని స్తుతించుచు, జనన మరణములు నశించే మార్గమును కన్నవారు పరిశుద్ధులగుదురు. అంతట నిశ్చల చిత్తులై ఉండవచ్చును.

608—ఆర్యోక్తిని బట్టి అనగా అభిమాన మాన్యులై వైరాగ్య సంపన్నులై తత్వ వేత్తలై తమ్ముతాము తెలిసికొని ధన్యులైనవారే గదా ఆర్యులనబడుదురు.

609—తమ్ముతాము దెలిసికొనిన వారనగా సాంఖ్య తారకముల గ్రహించినవారే తమ్ముతాము దెలిసికొనిన వారనబడుదురు. కాబట్టి ఈ బ్రదుకు అశాశ్వతమని తత్వజ్ఞానమువల్ల కనబడుచున్నది. 70 వ పత్రమునందు చెప్పినప్రకారం ఏక్షణములోనైనను ఈ ఇహలోకమును విడిచి పోవలసివచ్చునని జ్ఞాపకముంచుకొని పరలోకమునకు పోవుటకు సిద్ధముగానున్నవారు మాత్రమే ధన్యులనబడుదురు.

కలియుగమంత్యకాల

జలప్రళయమువిషయమై

610—త్రిమూర్తులలో ప్రథమదేవతయైన 'బ్రహ్మ' ఏర్పర్చిన కలియుగ మంత్యకాలమున జలప్రళయ మునకుఅధిపతియైన త్రిమూర్తులలో శివ దేవత॥రుద్రుని॥ ఆజ్ఞవల్ల అర్ణవమనే సముద్రము చండప్రచండముగా పొంగినజలప్రళయము కలియుగమునంతానశింపు చేయుననిన్నీ, అనశించిన—చరా—చరములను అనంతుండై పోషించిన త్రిమూర్తులలో రెండవదేవత ఏకోనారాయణ మూర్తి గర్భమునందు ఇమిడి యుందుననిన్నీ, ఆఏకోనారాయణ మూర్తి ఆజలప్రళమునందు వటపత్రశయనుడై యుండుననిన్నీ ఆశయనించిన ఏకోనారాయణమూర్తి (సుషుప్తి) నిద్రనుంచి జాగ్రదవస్థలోకి ప్రవేశించి నపుడు, త్రిమూర్తులలో ప్రథమ దేవతయైన ॥బ్రహ్మ॥ ఎట్టియుగమును ఏర్పర్చునో ఆబ్రహ్మకే గోచరముగా నుందునని ఆర్యుల వాక్యము.

శ్లో॥ "ఏకో దేవః కేశవో వా శివో వా" అనుశ్రుతిచో వ్యాసునుదకుట త్రిమూర్తులు ఒకరే బ్రహ్మయని అర్థమగును. బ్రహ్మచర్యలవల్ల అన్యులు ఉపేక్షనిడిరి. అనంత నామములు కల్పితనామ రూపములే యనబడును.

611—జనులారా? (1) భూమికంటె జలభూతము శ్రేష్టమగును (2) జలముకంటె అగ్ని అధికమగును. (3) అగ్నికంటె వాయువు అధికమగును (4) వాయువుకంటె ఆకాశమధికమగును (5) ఆకాశముకంటె అహంకార తత్వము అధికమగును. (6) అహంకార తత్వముకంటె బుద్ధి అధికమగును, (7) బుద్ధికంటె ప్రకృతియనెడి అవ్యక్త తత్వము అధికమగును. (8) వీని అన్నిటికంటె ఆత్మయనెడి పురుషుడు అధికమగును. ఈప్రకారము భూతతత్వములయొక్క హెచ్చు తక్కువులను గ్రహించినవారలు పరంజ్యోతి స్వరూపుడగు పురుషుని తెలిసికొని శాశ్వత సుఖముగల మోక్షమును పొందగలరు.

612—తారకముయొక్క ప్రభావము ముగిసెను.

613—భూతదయా పరుడైనట్టి
పరాత్పరునకు.
నమః నమస్కారము.

614—ఓం శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

శ్రీవపీఠిక.

అమనస్కయోగము ఆరంభము.

శ్రీమదఖిలాండ కోటిబ్రహ్మాండనాయకా ఆదిమధ్యాంతరహితా ఆనందరూపా అనాథరక్షకా ఆపద్బాంధవా సదానందా సచ్చిదానందా జనార్ధనా నిరాకారా నిరంజనా నిర్గుణా అంతములేనివాడా శాశ్వతముగానుండువాడా సజాతీయవిజాతీయస్వగతభేదము లేనివాడా ‘శివ’విష్ణు,మతస్థుల మధ్యమున్నవాడా, ముక్తిప్రదాయకా నిర్మలనామా సర్వేశ్వరా సత్యసంకల్పా సత్యజనకా శ్లో॥ ‘అద్వైతాదీనంజగత్సర్వ’ అనునట్లు జగత్తుకంతా అధిపతియైనవాడా సర్వలోక పూజ్యుడా దీనునియందు కటాక్షించి తారకయోగమును సంపూర్తిగావించి నటువలె 3 వది అమనస్కమనే బ్రహ్మజ్ఞానమును తెలిచిరచియించుటకై భారతీదేవిని నాహృదయముననిల్పి సత్యవాక్యములచే రచియింపంజేసి తత్వజ్ఞానులును బ్రహ్మజ్ఞాలుగామార్చి రక్షింప సదానిన్ను వేడుచున్నాను. గురువు కుంకుమశోభితురాలైన వందిగాం తులశమ్మగారికి నేనుసదాకృతజ్ఞుడనై యున్నాను. ఇందలి తప్పులుమన్నించ పండితులు ప్రార్థితులు.

సృష్టికర్తకు
నమః నమస్కారము.

విధేయుడు
యర్రా రామస్వామి,
హెడ్ జమాందారు.
అలకట్టుతోట,
రాజమండ్రి,

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

4 వ ప్రకరణము.

అమనస్కము అనగా:

బ్రహ్మజ్ఞానము.

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః । గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్పరం బ్రహ్మ । తస్మై శ్రీ గురవే నమః ॥

ఓం ప్రణవము	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	ఓం అర్థమగును
హంసోహం	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	హంసోహం
శివోహం	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	శివోహం
హరిఓమ్	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	హరిఓమ్.
బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	సృష్టికర్త	సృష్టికర్త	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ
శివుడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	శివుడు
రుద్రుడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	రుద్రుడు
మహేశ్వరుడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	మహేశ్వరుడు
ఈశ్వరుడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	ఈశ్వరుడు
సదాశివుడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	సదాశివుడు
విష్ణువు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	విష్ణువు.
నారాయణుడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	నారాయణుడు
రాముడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	రాముడు
కృష్ణుడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	కృష్ణుడు
భగవంతుడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	భగవంతుడు
దేవుడు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	దేవుడు
త్రిమూర్తులు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	త్రిమూర్తులు
అష్టమూర్తులు	అనేకశబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనేకశబ్దము	అష్టమూర్తులు

2—ఈ బ్రహ్మ మొట్టమొదట ప్రపంచము నంతను సృష్టించను కడపట సర్వమును హరించను కర్తగా నున్నాడు.

3—పద్యం॥ శివకరలీల ప్రాణుల ।సృ జించు నెడఁగ కమలాసనుండ వై। యనవిరతము స్తజంతు నిహంబుల బ్రోవగనచ్యుతుండవై ప్రవిమల జీవసంఘముల ప్రాణుల జంప హరింప రుద్రుడై । యవని త్రిమూర్తులోక్కరగు నార్యుననంతుని మ్రొక్కి వేడెదఁగ.

4—భూతములను సృజించను పోషించను చంపను కర్తగా నున్నాడు.

5—బ్రహ్మఅనగా దుష్టభంజన లేక దుష్టసంహారణ సృష్టి రక్షణ లేక భక్తరక్షణ యనబడును.

ప్రణవము అనగా

6—ఓం అనే శబ్దమని అర్థమగును.

సప్తకోటిమంత్రములకు "ప్రణవమే తల్లి" సనకసందన సనత్కుమారనారదాది యోగులు అట్టిప్రణవముతో చేరిన మంత్రములను పఠించుట చేతనే త్రిలోకపూజ్యులైరి.

7—ప్రణవప్రభావము వర్ణింప నెవరికిశక్యముగాదు. ఈదిగువ నుదహరించిన 271 వ సంఖ్యను చూడుము

(1) వేదాంతము,

8—వేదాంత మనగా వేదములందు కడపటజ్ఞాన కాండంబున బ్రహ్మజ్ఞానమును దృఢముగా బోధించువాక్యములే వేదాంతము లనియు ఉపనిషత్తులనియు చెప్పబడును.

(2) ఉపనిషత్తు.

9—ఉపనిషత్తు అనగా బ్రహ్మమిట్టిదని తెలియవచ్చి అజ్ఞానమును పారద్రోలి బ్రహ్మైక్యమును బోధించునదె ఉపనిషత్తుఅనబడును,

10—ప్రపంచకమునందున్న మానవులు (1) బ్రహ్మచర్యాశ్రమము (2) సన్యాసాశ్రమము (3) వానప్రస్థాశ్రమము (1) తీర్థయాత్రలు (2) గంగాస్నానములు (3) వ్రతఉపవాసములు (4) భోగములు (1) యోగములు (2) మానయోగములు, (3) పంచముద్రలు (4) త్రివిధ దృష్టులు ఇట్టిమొదలైనట్టివి తెగద్రుంచి ॥పాటంకీర్తన॥ "ఉన్నతావున ఆత్మఉండేది తెలిసితే ఊరూరు, తిరుగనేలా" అన్న తత్వజ్ఞాము చొప్పున ఉన్నతావుననే గృహస్థమార్గమునుండి కష్ట—నష్ట—వ్రయ్యవ్రయము కలుగకయే సునాయాశముగా ఈ గ్రంథము ననుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము వలన మోక్షమార్గము కన్గొనగలరు.

బ్రహ్మజ్ఞానముఅనగా.

11—బ్రహ్మ —ప్రపంచ, సృష్టిక్రమము. మొదటిప్రకరణము 13 వ పేజీలో చెప్పిన ప్రకారము (1) విద్యలలో శ్రేష్టమైనవాడు (2) రహశ్యములో శ్రేష్ఠమైనవాడు (3) ఉత్కృష్టమైనవాడు (4) స్వానుభవమును కలుగచేయువాడు (5) ధర్మమార్గమును తప్పనివాడు (6) స్తుతించుటకు మిక్కిలిపులభమైనవాడు (7) పరిశుద్ధమైనవాడు (8) నాశములేనివాడే! "బ్రహ్మ"

జ్ఞానమః

12—ఈగ్రంధము నందున్నవాక్యము లన్నియు "బ్రహ్మజ్ఞాన" మనబడును—మఱిన్ని—:

13—బ్రహ్మజ్ఞానం—రాజ యోగానందము అనగా బ్రహ్మజ్ఞానయోగమునుండి గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమును వదలక ఆత్మజ్ఞానమువలన ప్రపంచ మాయాశక్తిని మఱచి సదా భగవంతునిప్రార్థించేఆనందమే బ్రహ్మజ్ఞానందముకాజయోగానందమన

మును. సాంఖ్య, తారక, అమనస్కములచే ముక్తిరంగులుగా శ్లోకి ల్లుచుండును. రెండవది కులభేదములు లేవనుట—"అభేదం"

ధ్యాన యోగమనగా

14—ధ్యానసమయమున నిశ్చలభక్తిని గురిగామనస్సుయం దుస్థాపించి సకలబాహ్య విషయముల తోసివేసి ఈశ్వరతత్వము నే మాత్రము—"స్ఫురింప"—చేసికొనునో వాడే ధ్యాన యోగు లలో నుత్తముడగును—"స్ఫురింప"—అనగా—బంగారపు వస్తువులలో నవరత్నమును స్థాపించినటువలె—మనస్సునందు—ఈశ్వర తత్వమును స్థాపించుకొనుట అని అర్థమగును—ఇందుకుసమ్మతి ॥గీ॥ తరవతరవంగ బుట్టును తరులనగ్ని। తరవతరవంగ బుట్టును దధిని ఘృతము।తనువు వాకిలి తరచియూ తత్వమెరిగి। నిత్యముగ నీవు సుఖయింపుఁరిమ్మలాత్మ!

ముక్తివిషయమై.

15—వేలం వెర్రివలె గురువులవారి వద్ద ఉపదేశముపొందిన ను భూరివిద్యలు అధిక ప్రశ్నలుచెప్పన్న భావలు, సకలశాస్త్రము లు సంస్కృతములు మొదలైనటువంటివి నేర్చి నప్పటికిన్ని విగ్రహారాధనలు దేవతార్చనలు చేసినప్పటికి శక్తి బలిఆరాధనలుచే సినప్పటికి యోగము మౌనము సాధించినప్పటికి ప్రపంచసృష్టిక్రమము బ్రహ్మలక్షణము సాంఖ్య తారకఅమనస్కయోగములు చూడక్రి మొదల ముక్తుడుకానేరడు.

16—నానావిధములైన గ్రంథములను చదువలేనివారికి భ్రాంతిని విడచి పద్యం॥ "నికరమైన మంచి నీల మ్కొటిచాలు తళుకు బెళుకురాళ్లుతట్టెడేల" అనువట్లు ఈగ్రంథము ననుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది అజ్ఞానము వలన గలుగు నరకదుఃఖ పాప ములకు మూలమైన చీకటిని నివారణచేసికొని జ్ఞానమనే దేదీప్య

మోహనమైన పెలుతురు వలన. ఆనంద బాష్పములను విడుచుట ఎంత మేలో గ్రహించుడి.

షోడశ కళలు,

17—ఓంకారం 16 విధములుగా భాగింపబడుచున్నది.

(1) అవిద్యాపాదము.

1/1 జాగ్రతలో జాగ్రత.

18 —గురు సన్నిధానమున శాస్త్ర శ్రవణము చేయు సమయమున నడుగవలసిన విషయముల నెల్లనడిగి తెలిసికొని మరల మరవకుండుట.

2/2 జాగ్రతలో స్వప్న.

19—గురువుల నాశ్రయించి శాస్త్ర విషయముల నాలకించు నపుడు ప్రమాదవశమున నావిషయములు జ్ఞప్తిలోనుండియు నుండకపోవుట.

3/3 జాగ్రతలో సుషుప్తి.

20 గురువుల వద్ద సద్విషయములను వినవలెనన్నకుతూహలములు గలిగి యు పకిని పూనుకొన్న మీదట నెచ్చరిక తప్పుటచేత విన్నవిషయము లేమియును జ్ఞప్తిలో నిలవక పోవుట.

4/4 జాగ్రతలో తురీయము.

21—గురువులవద్ద శ్రద్ధతో శ్రవణముచేసినందున వస్తుతత్వ జ్ఞానము కలిగి తెలిసికొన్న వస్తువు నెప్పుడు చింతించుట.

(2) సువిద్యాపాదము.

5/1 స్వప్నములో జాగ్రత.

22—కలగని మేల్కొని కలలో కాగన్నవాని నెల్ల దప్పక

6/2 స్వప్నములో స్వప్నము.

23—కలగని మేల్కొన్న తరువాత, కలయందు కన్న విష యములను మరచియు మరవకయుంటుట.

7/3 స్వప్నములో సుషుప్తి.

24—కలగని మెలుకువ వచ్చినప్పటికి కలలో గన్నసంగతి ని మఱచి పోవుట.

8/4 స్వప్నములో తురీయము.

25—కలయందు గన్నవిషయములను బట్టి కష్ట సుఖములు కలుగు నన్నఫలము నందలి విచారము మాని ఇవియంతయు మనః ప్రవృత్తిగాని మరియొకటి కాదని నిశ్చయించుకొని బ్రహ్మను సంధానమున నిలకడ గలిగియుండుట.

(౩) ఆనందపాదము.

9/1 సుషుప్తిలో జాగ్రత.

26—సుఖముగా నిద్రపోయి లేచిన తరువాత నిద్ర సుఖ మిట్టిదని తెలియజేయుట.

10/2 సుషుప్తిలో స్వప్నము.

27—సుఖనిద్రచేసి లేచినను దాని సుఖమిట్టిదని తెలిసియు దెలియకుండుట.

11/3 సుషుప్తిలో సుషుప్తి.

28—నిద్రపోయిలేచిన పిమ్మట తత్సుఖమిట్టిదని తోచకుం డుట.

12/4 సుషుప్తిలో తురీయము.

29—సుఖముగా నిద్రపోయినను నిద్రావస్థ యజ్ఞానవిష యమేగాని ప్రజ్ఞాన ఘనప్రత్యగాత్మయైన తనకు విషయముకాదని తెలిసికొనుట.

(4) తురీయాపాదము.

13/1 తురియములో జాగ్రిత.

30—బ్రహ్మము సంధానముచ నున్నప్పుడు జాగ్రిదవస్థయొక్క వృత్తులైన క్షుత్పిపాసలు తోచి ప్రపంచ వృత్తికలుగుట.

14/2 తురియములో స్వప్నము.

31—బహ్మ నిష్ఠయందున్నప్పుడు జాగ్రితవస్థావ్యాపారములను క్షుత్పిపానలుతోచి ప్రపంచ వృత్తినే కలిగి కలిగియుండుట.

15/3 తురీయములో సుషుప్తి.

32—బ్రహ్మనిష్ఠయందు వికల్ప రహితముగా నుండుట.

16/4 తురీయములో తురీయము.

33—జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులవలన, కలుగు భేదములను అఖండ పరిపూర్ణ సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మము తనకంటె అన్యముగాదను వృత్తి భేదమును లేక పరబ్రహ్మమైన తానే తానని యుండుట. మఱియును, పైచెప్పిన 15.భేదములు ఏదిన్ని లేక అఖండ సచ్చిదానంద సర్వ పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మము తానే కాని తనకంటె వేరుగా లేదని నిశ్చయ జ్ఞానము కలిగి తాను తానై యుండుట. ఈ 16 వ భాగమే అన్నిటికంటెను ఎక్కువైన స్థితి. ఇంతకంటె ఎక్కుడు అనుభవములేదు. ఇట్లు 15 భాగములలో నుండు "ఓంకారమె" ప్రకృతియనియు పరాపరబ్రహ్మమనియు చెప్పబడును.

34—పైనిచెప్పబడిన వాటిలోచతుష్పాదములు నాలుగు—స్వప్న అవస్థలునాలుగు—అవిఅనగా.—

(1)—అవిద్యాపాదము (2) సువిద్యాపాదము (3) ఆనందపాదము (4) తురీయపాదము—ఈ 4 గున్నుచతుష్పాదములనబడును.

(1)—జాగ్రదవస్థ (2)స్వప్నావస్థ (3) సుషుప్త్యవస్థ (4) తురీయావస్థ—ఈ 4 గున్నుస్వప్నావస్థలనబడును.

35—అవస్థాత్రయములవివరము.

(1)—జాగ్రదవస్థ—మెలుకవలో చేయుపనులు.

(2)—స్వప్నావస్థ—కలలోకనుబడేవన్నియు.

(3)—సుషుప్త్యవస్థ—సుఖనిద్ర.

(4)—తురీయము—బ్రహ్మనిష్ఠ.

36 అవస్థాత్రయములవివరము దిగువనుదాహరించడమైనది.

(1) జాగ్రదవస్థ.

(37)—జాగ్రదవస్థఅనగా మెలకువలో చిదాభాస రూపముగల జీవునకు (1) నేత్రము—స్థానము. మేలుకొని ఉన్నప్పట్లో అఖిలశరీరము నంతటా వ్యాపించియున్నను దానివిశేషభాగము నేత్రమునున్నందున నేత్రమేస్థానమని ఎన్నబడ్డది. (2) వైఖరి—అనగా—వాక్కు; (3) స్థూలమనగా—భోగం; (4) క్రియ—అనగా శక్తి; (5) గుణము—అనగా—సాత్వికము; జాగ్రతాభిమానము వల్ల విశ్వుడనిన్నీ, వివరించేజీవుడనిన్నీ పేరు; (7) వీటికిఅక్షరము—అ—కారము; ఈఅక్షరమునకుదేవత విష్ణువట.

(2) స్వప్నఅవస్థ.

38—స్వప్నావస్థ—అనగా—నిద్రకల మెలకువలో జీవునకు (1) కంఠము—స్థానము; (2) మధ్యమము—అనగా—వాక్కు (3) సూక్ష్మము(వాసనామయము) అనగా—భోగము; (4) జ్ఞానము—అనగా—శక్తి; (5) గుణముఅనగా—రజోగుణము; (6) స్వప్నాభిమానమువల్ల తైజసుడనిన్నీ, ప్రాదిపాసికజీవుడనిన్నీ, స్వప్నకల్పితుడనిన్నీ పేరు; (7) వీటికి—అక్షరము—ఉ—కారము; (8) ఈ అక్షరమునకు దేవత బ్రహ్మఅట.

(3) సుషుప్తి.

39—సుషుప్త్యవస్థ—అనగా—సుఖనిద్రచీకటిలో జీవు

ము (1) హృదయము—స్థానం; (2) పైసంది—అనగా—వాక్కు (3) ఆనందము—అనగా—భోగము; (4) ద్రవ్యము—అనగాశక్తి (5) గుణము—అనగా—తామసము; (6) సుషుప్త్యాభిమానమువల్ల ప్రాజ్ఞుడన్ని పారమార్థికజీవుడన్ని పేరు; (7) పీటికి—అక్షరము మ—కారము; ఈఅక్షరమునకుదేవత రుద్రుడట.

(4) తురీయవస్థ.

40—తురీయమనగా—బ్రహ్మనిష్ఠ ఈ పైనిచెప్పబడ్డమూడవస్థలను అడ్డగింతచేసేభావము తెలిసికొని బ్రహ్మనిష్ఠయందుండుట పరమాత్మలో జీవుడు కలసిపోవుచున్నాడు. ఇట్టివారేవిజ్ఞానులమనియనుకోవచ్చును.

41—పైని ఉదాహరించిన—అ—కార—ఉకార—మకారములనే మూడుఅక్షరములు చేరి "ఓం" అనేప్రణవమాయెను ఈ ప్రణవము త్రిమూర్తుల స్వరూపము.

42—ఈ ఓం కారము నుండి, ఘోత్రిలోకములున్ను సకల చరా—చరములు స్వరమున్ను బుట్టెను. కాబట్టి ఓం కారమే సర్వము దేహమున్ను జీవుడున్ను ఓం కారస్వరూప మగును.

43—(1) నానాజీవ వాదకట్టళ (2) వేదాంతచూళామణి అనే అరవ గ్రంథములలో పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం అ—కారమునకు దేవత విష్ణువనిన్ని ఉ—కారమునకు దేవత బ్రహ్మఅనిన్ని చెప్పియున్నది.

44—తెనుగు గ్రంథములలో అ—కారమునకు దేవత-బ్రహ్మ అనిన్ని—ఉ—కారమునకు దేవత విష్ణువనిన్ని చెప్పియున్నది.

45—ఈ రెంటియందున భేదా భేదములు చదివినవారు నిశ్చయము తెలిసికొన వలయునని ప్రార్థన.

46—ఓం కారంబు ప్రణవము శిరంబు శిరస్సు త్రినేత్రం

ము మూడవ కన్ను. అనగా జ్ఞాననేత్రము. జ్ఞాన నేత్రము అనగా మనో నేత్రము.అంతరంగ దృష్టియనబడును. అంతరంగ దృష్టియన గా ఆత్మలో ఊహించి చూచుట,

భక్తిమార్గములు.

47—భక్తి—అనగా—రెండు, మార్గములు.

(1)—జ్ఞానముతో కూడుకొనునది—భక్తి

(2)—అజ్ఞానముతో కూడుకొననది—మూఢభక్తి

48—జ్ఞాన—మనగా—ఎనిమిది విధములు.

(1)	ఆత్మజ్ఞానం	(5)	జ్ఞానం
(2)	దేహజ్ఞానం	(6)	సుజ్ఞానం
(3)	తత్వజ్ఞానం	(7)	విజ్ఞానం
(4)	బ్రహ్మజ్ఞానం	(8)	అజ్ఞానం

49—ఆత్మజ్ఞానం—ఆత్మ అనగా (1 వది) బ్రహ్మము (2 వ ది) జీవుడు (3 వది) మనస్సు జ్ఞానమనగా చదివినది, విన్నది, మన స్సునందు ఊహించి మంచి చెడ్డలు తెలిసికొనడము (తెలివి)

ముఖ్యతాత్పర్యము.

50—(1) ఆత్మజ్ఞానమనగా—మనస్సునందు ఏఒక్క సంగ తి, ఊహించి, మంచి, చెడ్డలు, తెలిసికొనడము. ఆత్మజ్ఞానమువలన, దేహజ్ఞానము కలుగును. దేహజ్ఞానమువలన తత్వజ్ఞానముకలుగును. తత్వజ్ఞానమువలన బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగును. బ్రహ్మజ్ఞానమువలన పరిపూర్ణము చెందగలరు.

51—(2) దేహజ్ఞానమనగా దేహముయొక్క వరములు క ల్పములు రక్తమాంసము తెలిసికొనడము. బ్రహ్మ ఇట్టి శక్తి కలవాడ ని తెలియబడును, ఈ గ్రంథమునందు 2 వ ప్రకరణ సాంఖ్యమును చూచినదే దేహజ్ఞానము.

52—(3) తత్వజ్ఞానమనగా జనన మరణములు సుఖ, దుఃఖములు మొదలైనటువంటివి తెలిసికొనడము. మనస్సు పరిశుద్ధమగును. 3వ ప్రకరణ తారకమును చూచినదే తత్వజ్ఞానము.

53—(4) బహ్మజ్ఞానమనగా మోక్ష (పదవులు) స్థావరములు గ్రహించడము 3వ ప్రకరణ అమనస్కమే బహ్మజ్ఞానము.

54—(5)జ్ఞానమనగా—దేహజ్ఞానములో 25 తత్వములయందు26వ తత్వము, ఆత్మపరమాత్మ, పరమాత్మఆత్మయని ఆత్మజ్ఞానమువలన తెలిసికొని, తనవల్ల ఎఱుగబడిన దేహేంద్రియాది నానావిధ నామరూప ప్రపంచంబు(దృశ్యం)అనగా చూచినదంతా కల్లనియు, సర్వప్రపంచంబును ఎఱుగుచుండెడు జ్ఞానానందమయుండగు తాను (దృక్కు)అనగా శాశ్వతుడు గాడనియు ప్రపంచంబు, అసత్యంబనియు ఆత్మస్వరూపుడగుతానుసత్యజ్ఞానానందపరబ్రహ్మమయనియు ఎరింగి సకలసందేహములు మాని నిష్కాముండై సంకల్పుండై, ఏతలంపులు లేక కేవలసాక్షి మాత్రుండై ఆత్మధ్యానపరుండై ఆనందించుట జ్ఞానమనబడును. ఆత్మధ్యానమనగా ధ్యానించడము.

55—(6)సుజ్ఞానమనగా—సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్యములు నాలుగింటిని స్వాధీనము చేసుకొన్నయెడల సుజ్ఞానులగుదురు, మఱియు.—

56—(7)విజ్ఞానమనగా—అగ్నితో సమానమైనటువంటిదిఅరిషడ్వర్గములు ఆరింటిని రాగద్వేషములపదింటిని మలములుఅయిదింటిని అంటని వారేవిజ్ఞానసంపన్నులనబడుదురు. ఇట్టిసుజ్ఞాన, విజ్ఞానులకే ముదిమిచావులు మొదలగు దుఃఖములు లేనిఅప్రతిరూపమగు మోక్షస్థానములభించి పునర్జన్మము అనేజనన మరణములు నశించును ఉద్దిగువ నుదహరించిన మంత్రముల సాధనము 264 సంఖ్యను చూడుము.

57—(8)అజ్ఞానము—అనగా దేహాజ్ఞానములో 25 తత్వములందును 26వ తత్వము ఆత్మ పరమాత్మ పరమాత్మ ఆత్మయని ఆత్మజ్ఞానము వలన తెలిసికొనలేక దేహమే తానని తలంచి దేహాభిమానము గలవారై కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద మాత్సర్య, ఈర్ష్యా అసూయాది "అవిద్య" అనే దుర్గుణములు గలవారై వ్యభిచార పరహింస చోరత్వ అనే "నిషిద్ధకర్మల"నాచరించి పాప కార్యములు చేయుచు, ధన, మద, గాఢాంధకార, తాపత్రయములచే దుఃఖించుచుండుటే అజ్ఞానము. దీనివలన జనన మరణములు తప్పక గలుగును.

పామరుల ప్రభావము.

58—శ్లో॥ పునరపి జననం పునరపి మరణం
పునరపి జననీ జఠరే శయనం

అన్న వచనము చొప్పున పలుమారు చచ్చుచు పుట్టుచుందురు. తమ కాయుష్కాల మింతని విశేషముగా నున్నదన్న భావముచేత నింత వేగిరముగా మోక్షము కొరకు పాటుపడవలసిన దేమని యుపేక్షగా నుందురు. పామరులుగా నుండడము యుక్తము కాదు. "అనిత్యాని శరీరాణి" యన్న వచనము చొప్పున వైరాగ్యమును కుదిరిగాని నిలుపుకొని శరీరాభిమానమును వదిలి ధర్మార్థ కామమోక్షములనే ఈ గ్రంథమునందున్న చతుర్విధ పురుషార్థములను గ్రహించవలసినది.

59—మందమతులు కొందరు, "నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః" అన్న వచనమును మరచి నేడు చేయవలసిన పని రేపు చేయవచ్చుననియు రేపు చేయవలసిన పనిని ఆమరునాడు చేయవచ్చునని యు కాలము వ్యర్థపుచ్చుచుందురు.

60—అట్టివారు తమకు తాము చేయవలసిన కార్యములను ఈ గ్రంథమునందు నుచ్చరించిన త్రికాలములయందు చేయక వ్యా

ఇష్టదేవత ప్రత్యక్షమైవచ్చి నపుడు సత్కార్యముల నేమియుం చేయక పోతిమికదాయని విచారపడుదురు. కాబట్టి యెవ్వడు చేయవలసినపని నప్పుడే చేయుట యుక్తము.

61—పాపములనగా—అజ్ఞానము లనబడుదును. కాలక్రమమువలన అజ్ఞానము నశించి జ్ఞానముకలుగును. జ్ఞానమువలన దేహజ్ఞానము కలుగును. దేహజ్ఞానమువలన జీవజ్ఞానము కలుగును. జీవజ్ఞానమువలన ఆత్మజ్ఞానము కలుగును, ఆత్మజ్ఞానమువలన బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగును. బ్రహ్మజ్ఞానమువలన మోక్షము లభించును. ఇది యంతయు మనస్సుతో సంబంధించి ఈ గ్రంథమునందున్న పంచస్వరూప క్రమము, పరబ్రహ్మతత్త్వము, సాంఖ్య, తారక, అమనస్క పరిపూర్ణములవలన తెలిసికొనుము. తెలిసికొనిన వారే ధన్యులు. మరిన్ని తే. గీ. "చెడ్డవారితో స్నేహంబుచేసికొని । కీడుతప్పక పడుటకు ఘూడు మందు" అను కృతిని పెడచెవిని పెట్టి తే. గీ. మంచివారితో మైత్రినటించి కీడు। మేలు జనులకుకలుగును చాలగాను। అను కృతిని మరచి నిలిపి దుఃఖసాగరములో మునుగుట కంటె సంతోషసాగరంబున మునుగుట ఎంత మేలు కలుగునో గ్రహించుడి.

పురుషార్థముల వివరణము.

62—(1)పురుషార్థము(2)పరమపురుషార్థమని రెండువిధములు.

63—పురుషార్థమనగా ధర్మ, అర్థ, కామములు, మూడును పురుషార్థములుగా చెప్పబడును.

64—పరమపురుషార్థమనగా మోక్షమని చెప్పబడును.

65—పైని ఉదాహరించిన పురుషార్థము, పరమ పురుషార్థములలో చేరిన ధర్మము అర్థము కామము మోక్షములనే నాలుగు పురుషార్థములలో సకల ప్రాణికోటులచే ఆచరింపదగినవి మూడు అనగా ధర్మము, అర్థము, కామము.

66—ఈ మూటిలో ఒకదానిని గ్రహించినవాడు అధముడనియు రెంటిని గ్రహించినవాడు మధ్యముడనియు మూటిని గ్రహించినవాడు ఉత్తముడనియు చెప్పవలయును.

67—ధర్మము ధనమునకు ఆధారము. ధనము ధర్మమునకు ఆధారము. ధనమునకు కామము వెంటనే దగిలియుండును. కనుక ధనము శ్రేష్ఠమైనదని కొనియాడ దగియుండును.

68—ఈ గ్రంథములో ఉదాహరించిన మంత్రములను గురువులవలన ఉపదేశము పొందినను గాని లేక పొందియున్ననుగాని లేక గురువుల ననుసరించుటకు సామర్థ్యములేని మానవులు ఆ మంత్రములను తమ యిష్టప్రకారం గురిగా త్రికరణశుద్ధిగా మనస్ఫూర్తిగా మనోభేదములేక పఠించిన మొదల మోక్షము లభించుటకు సందియంబులేదు. త్రికరణశుద్ధి అనగా ఇతర తలంపులుమాని ఏకాగ్రమగును.

69—శ్లో॥ ॥ఆహారనిద్రా, భయమైథునాని,
సమానమేతత్పశుభి, ర్నరాణాం,
జ్ఞానం నరాణా, మధికో విశేషో
జ్ఞానేన హీనాః పశుభిస్సమానాః॥

70—టీ॥ మానవజన్మము గ్రహించుటకు ఫలమేమనగా జ్ఞానము పొంది మోక్షము సంపాదించుటయే ఫలము. అట్టి జ్ఞానములేని మానవులు పశుప్రాయులని చెప్పబడుదురు.

(1) మోక్షపదవుల వివరణము:

71—(1) సాలోక్యము (2) సామీప్యము (3) సారూప్యము (4) సాయుజ్యము అని నాలుగు విధములు.

72—ఈ మోక్షపదవులు ప్రాప్తించుటకు సాధనాంతరముల వివరణము.

73—(1) భక్తి (2) వైరాగ్యము (3) యోగము (4) జ్ఞానములని నాలుగువిధములు.

(4) భక్తివైరాగ్యములవల్ల పొందదగినవి.

74—(1) సాలోక్యమనగా శ్రీహరిలోకమందు నుండుట.

75—(2) సామీప్యమనగా శ్రీహరిసాన్నిధ్యమును పొందుట.

76—(3) సారూప్యమనగా శ్రీహరిచతుర్భుజాదిచిహ్నములు కలవాడై యుండుట.

77—(4) సాయుజ్యమనగా శ్రీహరి యందైక్యమగుట.

(3) భక్తియొక్క విధములు.

78—(1) బాహ్యభక్తి (2) అనన్యభక్తి (3) ఏకాంతభక్తి

79—మ॥ తనుహృద్భాషల సఖ్యముం శ్రవణముం, దాసత్వముం, వందనార్చనముం, సేవయు నాత్మలో నెరుకయుం, సంకీర్తనల్, చింతనంబను నీతొమ్మిది భక్తిమార్గముల సర్వాత్ముడౌ హరి నమ్మి సజ్జనుడై యుండుట భద్రమంచు దలతుం సత్యంబు దైత్యోత్తమా॥ అన్నవచనము చొప్పున:—

(1) బాహ్యభక్తి

80—(1) బాహ్యభక్తి అనగా (1) సఖ్యము (2) శ్రవణము (3) దాసత్వము (4) వందనము (5) అర్చనము (6) సేవయు (7) ఆత్మనివేదనము (8) కీర్తనము (9) చింతనము అనెడి తొమ్మిది విధములు.

నవభక్తుల వివరణము.

1 సఖ్యమనగా.

81—(1) [illegible]. భగవంతునియందు భయభక్తులు కలిగి శ్రద్ధతో భగవత్స్మరణ చేయుట.

2 శ్రవణమనగా.

82—(2) దేవుని చరిత్రములు ప్రీతిచే విని ఆనందించుట

3 దాస్యమనగా.

83—(3) ఊడిగము. కొలువు. భగవంతునికి ఊడిగము చేయుట. అయినను భక్తిశ్రద్ధలతో మనసధ్యానమువల్ల స్మరించుట.

4 వందనమనగా.

84—(4) ప్రార్థించుట. నమస్కరించుట. మొక్కి—లిఅడకునగా ఆభగవంతుని స్తోత్రించుట.

5 అర్చనమనగా.

85—(5) మానసపూజ చేయుట.

6 సేవయనగా.

86—(6) హృదయమందున్న భగవంతుని సేవించుట.

7 ఆత్మనివేదనమనగా.

87—(7) తనచిత్తమును భగవంతుని యందు అర్పణచేసి ఇతర సంకల్పము లేమియు లేక నిస్సంకల్పుడై తదేకధ్యానముగా నుండుట.

8 కీర్తనమనగా.

88—(8) శ్రీహరి లీలావినోద చరిత్రములను అత్యాసక్తితో పాడునపుడు దేహపులకాంకురుండై నేత్రములందు ఆనంద బాష్పము లొలుకుచు గద్గదస్వరముతో కీర్తనలు పాడునపుడు ఆభగవంతు డానందభరితుడై వారితో తాండవమాడుచుండునట.

9 చింతనం అనగా.

89—(9) ఆభగవంతుని అనంత నామములు అత్యంత చింతతో స్మరించుట.

90—ఈనవ విధభక్తులు బాహ్య భక్తులనఁబడుచున్నవి. వీటిలో నేదైనను ఒకటి దృఢముగా ఆచరించినయెడల సంసారసాగరమును దాటి కడతేరవచ్చును. ఇట్టిబాహ్యభక్తి శ్రద్ధతో జరుపుచు రాగా అనన్యభక్తికి సాధనమై అట్టి అనన్యభక్తి లభ్యమగుచున్నది.

2 అనన్యభక్తి

91—అనన్యభక్తి అనగా—ప్రపంచమునందున్న సకల—చరా—చరము—లందును భగవంతుడే జీవస్వరూపంబుగా నున్నాఁడని తెలిసి సదా భగవంతుని భక్తిశ్రద్ధలతో ధ్యానించుట.

92—శ్లో॥ "ఈశ్వరస్సర్వ భూతానాం హృద్దేశే ర్జున! తిష్ఠతి,
భ్రామయన్ సర్వభూతాని యంత్రారూఢానిమాయయా"

93—తా॥ ఈశ్వరుడు సర్వభూతముల హృదయమున వసించి సూత్రధారి బొమ్మలనాడించు నట్లు, సమస్తాత్మలను తనమాయచేత భ్రమింపజేయుచున్నాడు.

94—ఆ.వె. "నాకు మేలుగోరు నాభక్తుడగువాడు.
భక్తజనులకేను పరమగతియు,
భక్తుడెందు జనిన బరతెంతు వెనువెంట,
గోవువెంట దగులు కోడెభంగి."

95—తా॥ ఈ గీతముయొక్క అన్వయం స్పష్టముగా తెలియుచున్నది.

96—అట్టి అనన్యభక్తి ఏకాంతభక్తికి సాధనమగుచున్నది.

3 ఏకాంతభక్తి.

97—ఏకాంతభక్తి అనగా—చరా—చర—ప్రపంచమునకు అధిపతియగు పరబ్రహ్మమును ఏకాంతముగా నిశ్చల[illegible]

లేకుండ కూర్చుని ధ్యానంబు చేయుచు తన్నైజమయ సాక్షాత్తై యుండుట.

98—ఇట్టి ఏకాంతభక్తి వలన బ్రహ్మానందమును అనుభవించుచు శిష్యుల జ్ఞానము కలిగియుండును.

1 త్రివిధభక్తి మార్గములలో మోక్షపదవులు.

యిచ్చేవివరణము,

99—(1) బాహ్యభక్తి సాలోక్య. సామీప్యంబులనిచ్చును. అనగా శ్రీహరిలోకమందుండుట శ్రీహరి సాన్నిధ్యమును పొందుట.

100—(2) అనన్యభక్తి సారూప్యంబునిచ్చును. శ్రీహరివలె చతుర్భుజాది చిహ్నములు కలవారై యుండుట.

101—(3) ఏకాంతభక్తి—సాయుజ్యంబు నిచ్చును. అనగా శ్రీహరి యందైక్యమగుట.

102—(1) "బ్రహ్మానందం పరమ సుఖదం కేవలం జ్ఞానమూర్తిం
(2) ద్వంద్వాతీతం గగనసదృశం తత్త్వమస్యాదిలక్ష్యం
(3) ఏకంనిత్యం విమలమచలం సర్వధీసాక్షిభూతం
(4) భావాతీతం త్రిగుణరహితం సద్గురుం తం నమామి."

103—కావున బాహ్యభక్తి అనన్యభక్తికి సాధనము అనన్యభక్తి ఏకాంతభక్తికి సాధనము. అట్టి ఏకాంతభక్తివలన బ్రహ్మానందమును పొంది సుఖము ననుభవింపగలడు.

104—శ్లో॥ "అచ్యుతుడేకాంతికి కృపాపాత్రుడై సదయాత్ముడై। చచ్చుచు బుట్టుచున్ మరల జన్మల చెందుచునైన వారికిన్। విచ్చరబుట్టునే పథులు చెప్పిన జైన విశేష్యునైనసేమిచ్చినవైన గానలదు సేగినవైన హరిప్రబోధనల్॥"

105—కాబట్టి సంసారవిషయాసక్తులయందు మిశ్రప్రవృత్తి తగ్గించి నిత్యానందమందుచు నిరంతరము భగవంతుని స్మరించుచుండ వలయును.

106—శా. నిన్నుం గానక నీకథల్ వినక నిన్నేమూరు శబ్దం
బులో నన్నుం జాలక నిన్ను గోర్కె-నక నిన్నే వేళ భావింపలేకన్నా!
యూర్తని కేశవాంగణనిధీ! యుష్మద్దయాపారధీ! యెన్నేదిం దిన
ముల్ గ్రమించితి వృథాయేషణంబు వాడుర్గ కేక.

1 బాహ్యార్థక్రియ కలవాడు చేయుకర్మ.

107—స్వవర్ణాశ్రమోచితమైన సకల కర్మలను యధావిధి
గా అనుష్ఠించి ఈశ్వరార్పణ చేయుచు ఫలాకాంక్షరహితుడై యుండును.
ఇది ఫలముకోరుటచేత సకామకర్మమగుచున్నది. ఇట్లు సకామక
ర్మలు చేయు బాహ్యార్థకర్తలకు మనశ్శుద్ధిని పొందుట కష్టము కాబ
ట్టి అట్టివారు మనశ్శుద్ధిలేక పోయినను భక్తితో భగవన్నామో
చ్చారణ మనవరత చేయుచుండవలెను. ఇందుకు సమ్మతి

108—క॥ "కర్మంబు లెల్లఁ జేయుచు
మర్మము దెలుసంగ లేమి మధురిపు పేరే
పేర్మిని దోడుపుటకుం బను
దుర్మదమునకీర్తనమున్ తోపలనుసర్వ

109—తా॥ ఇట్లు బాహ్యార్థక్రియ చేయుచు రాను రాను క్ర
మముగా వృద్ధినొంది అవస్థాక్రియ దాయియిచ్చుచున్నది.

2 అవస్థాక్రియ కలవాడు చేయుకర్మ

110—స్వవర్ణాశ్రమోచితకర్మలను శ్రద్ధతో క్రమముగా
ఆచరించి కర్మఫలమును కోరక తాను చేయు సకల కర్మలు ఈశ్వ
రాజ్ఞయని సంగరహితుడై చేయుచుండును.

111—క॥ "వర్ణాశ్రమధర్మంబుల
నిర్ణయకర్మముల వదల నిఖిలజగత్సం
పూర్ణుడు హరియను నాతడె
వర్ణింపగ భాగవతుడు వసుధాధీశా!."

112—తా॥ వారి వారి కులధర్మములు తప్పక చేయుచు సమస్తకర్మలు హరికర్పణచేయువాడు భాగవతశ్రేష్ఠుడగును.

113—ఇట్టి అనన్యభక్తుడు కర్మఫలత్యాగముచేసి కోరికలు లేనివాడై పరిశుద్ధుడగుచున్నాడు. ఇదే నిష్కామకర్మలక్షణము.

114—గీ॥ "కరణత్రయంబువలన
జరుగు కర్మంబు సేయునప్పుడెల్ల
హరికర్పణమని పలుకుట పరు
వడి సుజ్ఞానమందు పరమము నిండుల్"

115—తా॥ మనోవాక్కాయములచే నరుండు కర్మంబు చేసి దాను ఈశ్వరార్పణచేయుటే నిర్మలమైన జ్ఞానమని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

3 ఏకాంతభక్తిగలవాడు చేయుకర్మ

116—కర్మ ఈశ్వరాజ్ఞ గావున యథా—"విహిత" అనగా విధింపబడిన కర్మలను (ఫలకాంక్షిగాక) ఈశ్వరార్పణచేయుచుండును.

117—గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమునుండి అందున అంటి అంటక సంచరించుచు భక్తిసంపాదించినవారే ధన్యులు. భక్తి అన్నిమార్గములలో గొప్పది. ఇందుకు సమ్మతి:—

118 సీ. (1) "జలజపత్రమునందు సలిలమంటనియట్లు,
అద్దమందున గూవమంట నట్లు,
(2) బురద యాకుమ్మరపురుగు కంటని యట్లు,
నాబ్యంబు జిహ్వయుండంట నట్లు,
(3) భువిచింతపండుపై బొబ్బరంటనియట్లు
బలుచెల్లలో వెన్న గలయనట్లు

(4) భిత్తిభాగమందు చిత్రమంటని యట్లు
నాకాశమున వాయువంటనట్లు
(1) బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచమందు
(2) సకల వ్యవహారములు చేసి యంటకుంద్రు
(3) రమ్యగుణ ధామ! భద్రాద్రిరామ! సత్య
కామ కరుణాలలామ! లోకాభిరామ!

119—తా॥ బ్రహ్మవిదుడు ప్రపంచ జ్ఞానము గలవాడైనప్పుడు బ్రహ్మజ్ఞానమును విడువక దిగువ నుదాహరించిన లౌకిక కర్మములలో నిషిద్ధకర్మ మనగా మిగత మూడుకర్మలు చేయుచు ఆ కర్మఫలముల యందు అభిలాషలేక భక్తితో భగవన్నామోచ్చారణ విడువక చేయుచున్న పెద్దల మోక్షమార్గము కనుగొనగలరు.

120—గీ॥ విద్యచే భూషితుండైన వెలయుచున్న। దొడరి వర్జింపదగు సుమీ దుర్జనుండు చారుమాణిక్య భూషిత శస్తమస్త। కంబైన పన్నగము భయంకరముగాదె?

121—తా॥ శృంగారమైన మాణిక్యమును శిరస్సున ధరించిన సర్పమువద్ద జేరుటకు భయపడులాగుననే కేవల అహంకారముతో నుండు దుర్జనుడు విద్యచే ప్రకాశించుచున్నవాడైనను అట్టివాని వి విద్యను మనము గ్రహించరాదు.

122—కాబట్టి కర్మలతో ప్రయోజనము లేదని తలచరాదు. కర్మవలననే జ్ఞానమును పొందవలయు. కర్మాచరణము వలన జ్ఞానము కలుగుట ఎటులనగా పాలలో నెయ్యి కలదు. పెరుగులో పావకము కలదు. నువ్వులలో నూనె కలదు. పాలు పెరుగుచేసి కవ్వముతో చిలుకుటయను కర్మను చేయుటవలన వెన్నయు తద్వారా నెయ్యియు దొరుకుచున్నది.

123—చెరుకును గానుగలో నాడుటవలన బెల్లము దొరుకుచున్నది. నువ్వులను గానుగలో ఆడుటవలన నూనెదొరుకుచున్నది. అప్రకారముగానే కర్మాచరణమువలన నంతఃకరణమందు నిగూఢముగానున్న జ్ఞానము సంప్రాప్తమగును. కాబట్టి ఫలాభిసంధి రహితముగా కర్మనాచరింపవలెను.

124—బాహ్యభక్తివలన సాలోక్యమును, నీభక్తి దృఢముగా నున్నయెడల సామీప్యంబును నిచ్చుచున్నది.

125—అనన్యభక్తి సామీప్యమును నిచ్చుచున్నది.

126—ఏకాంతభక్తి సాయుజ్యమును నిచ్చుచున్నది. కాబట్టి భక్తి అన్నివిధములలో గొప్పది. అట్టి భక్తిని బాగుగా సంపాదించవలెను. భక్తుల సాంగత్యము సదా చేయుటవలన భక్తి వృద్ధియగుచున్నది.

127—సాధుసంగతి సకల శుభముల నిచ్చుచుండును.

ప్రారబ్ధకర్మములు.

128—(1) స్వేచ్ఛ—స్వయముగా చేయుకర్మ.

129—(2) పరేచ్ఛ—పరులవల్ల కలిగినకర్మ.

130—(3) అనిచ్ఛ—తెలియక వచ్చుకర్మ.

(1) లౌక్యకర్మములు.

131—కర్మ అనగా పుణ్యకర్మములు పాపకర్మములని రెండు. అవి అనగా మంచి చెబ్బరలు లేక పుణ్య పాపములు (1) మిశ్రకర్మ

(2) లౌకికకర్మ

132—వ్యవహారకార్యములన్నియు లౌకికకర్మములని చెప్పబడును.

(3) వైదికకర్మమనగా.

133—(1) నిత్యకర్మ (2) నైమిత్తికకర్మ (3) కామ్యకర్మ (4) నిషిద్ధకర్మ (5) ప్రాయశ్చిత్తకర్మ.

(1) నిత్యకర్మమనగా.

134—స్నాన, సంధ్యావందన, జపః తప, హోమ, దేవతర్పణ, వైశ్వదేవ, అతిథిపూజ, మొదలగునవి,

(2) నైమిత్తికకర్మమనగా

135—ఒకనిమిత్తమును అనుసరించి చేయునది అనగా సంక్రాంతి, ఉత్తరాయణ, దక్షిణాయన, అర్ధోదయ, మహోదయములు మొదలగు పర్వదినములయందు కాలము తప్పకుండా, స్నాన జపాదులు చేయుట.

(3) కామ్యకర్మమనగా.

136—అశ్వమేధ, రాజసూయ, పౌండరీక హోమము మొదలగు యజ్ఞములను చేయుట.

(4) నిషిద్ధకర్మమనగా.

137—శాస్త్రములయందు నిషేధింపబడ్డది అనగా పరద్రవ్యాపహార, పరనింద, పరదారగమన, పరహింస, మద్యపాన, చోర, అన్యాకాదులు ఈ కర్మచేసినట్లయితే నరక ప్రాప్తికలుగును.

(5) ప్రాయశ్చిత్తకర్మమనగా.

138—శాస్త్ర, నిషిద్ధకర్మ లాచరించినందువలన వచ్చిన దోషములను పరిహరించుటకై చేయు కర్మలనగా అరణ్యవాసము జలభక్షణ, వాయుభక్షణ పర్ణభక్షణ తీర్థయాత్ర, చాంద్రాయణ, పంచగవ్యాదికర్మములు చేయుట.

139—ఇష్టాకర్మ లాచరించి వందువలన కలుగు ఫల్గము భవగా.

140—(1) నిత్యకర్మ (2) నైమిత్తికకర్మములు యావజ్జీవ పర్యంతం చేసినట్టయితే ప్రారబ్ధకర్మములు నశించును

141—(3) కామ్యకర్మమువల్ల స్వర్గాది భోగములు కలుగును గాని విదేహకైవల్యము దొరకదు. తిరిగి జన్మమరణము గలుగును.

142—(4) నిషిద్ధ కర్మచేసినట్టయితే నరక ప్రాప్తి కలుగును.

మూఢభక్తి.

143—మూఢభక్తి అనగా ఏకులములోనైనను ఉన్న మనుజులు మూఢులుగానున్నవారు పెద్దలవల్ల శాస్త్రముగా అనగా నోటిమాటలవల్ల వినబడిని అనగా భగవంతుండొక్కడేయని అందుకు తగిన మంత్రములను తెల్లమ్మ దుధ్యాన నిశ్వాసలు వదులుతూ ఉన్నట్టువారై వర్తించినతుదల తప్పక మోక్షములభించును ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు. అనేకమంది మూఢులు ఒకని అడగా, అయినా [illegible] వర్తించినవారు కడతేరియున్నారు.

144—ఈ రీతియు గాను అందరి జనులెల్లరును నల్పమతులు నల్పాయుష్కులుగనుక తపోయాగధ్యానధానధారణలచేత గడతేరుట మిక్కిలి దుర్లభము, గనుక మోక్షము పొందుటకు భక్తి, జ్ఞానము, ఈ రెండును ముఖ్యసాధనములయియున్నవి, అందులో పూర్వీకులైన నారదులు భక్తిసాధనము నవలంబించి ప్రసిద్ధికెక్కిరి. వ్యాసాదులు కేవలము జ్ఞానంబున ప్రసిద్ధికెక్కిరి. కాబట్టి జనులు తమ అధికారానుసారముగా ఈరెంటిలో [illegible] నైనను భక్తియైనను నొకటి దృఢ [illegible] సాధించ [illegible] భక్తి [illegible] గాక ఆత్మ [illegible] ఏదియును సాధించుటకు సాధ్యముకాదు.

145—క. ఎక్కడఁ బ్రీతముల గ్రతువుల
ఎక్కడ దానముల కేవ ఫలితపదముల్
ఎక్కడఁ వృత్తిని భక్తిని
ఎక్కడ క్రియావమ్యుతుండు సిద్ధమ్మగుంగే!,

కాబట్టి భక్తి శ్రేష్ఠమైనది,

146—భక్తి అనునది (1) బాహ్యభక్తి (2) ఆభ్యంతరభక్తి (3) ఏకాంతభక్తి అని మూడువిధంబులు గనుకనే మానవులు కాంతిగుణములననున్నా భగవద్భక్తులనన్నుముక్తిపొందవలెను. ఈరెంట నొకటి లేకున్న మొదల ముక్తిపొందరు,

147—గీ. సర్వభూతమయుండైన సరసిజాక్షుఁ
దతఁడె తనయాత్మయందుండెననెడివాడు
శంఖచక్రధరుండంచు జనెడివాఁడు
భక్తిభావాభిరతుఁడవో భాగవతుఁడు.

148—తా॥ సమస్తభూతముల యందుండు, పరమాత్మ తన యందును నున్నవాడనియు ఆయనతప్ప వేరేమియు లేదని అభేదబుద్ధితో వర్తించు నిశ్చలభక్తిగలవాడే, భాగవతుడని చెప్పబడుచున్నాడు. ముఖ్యతాత్పర్యములు. మాయాకాంతను జయించినది విరక్తకాంత, విరక్తకాంతను జయించినది భక్తికాంత, భక్తికాంతను జయించినది ముక్తికాంత ఈనాలుగింటిని భుజించినవారలైనభక్తులనబడుదురు.

ముఖ్యతాత్పర్యము

149—(1) భగవద్భక్తి (2) శాంతగుణము ఇవి గలవారి మనస్సునందు భగవంతుండు నివసించును.

150—(2), ఈరెంటిలో నొకటి లేకున్నను అర్హుడైనను [illegible] [illegible] [illegible],

151—(౩) ఈగ్రంధకును వలెంచి ఈరెంటినిప్రార్థనముఁగో కోర్చుకున్నవారు వైకుంఠవాసులు.

152—భక్తి అనగా దైవసేవ అని అర్థమగును.

153—శ్లో॥ జిహ్వే కీర్తయ కేశవం మురరిపుం చేతో భజ శ్రీధరం
పాణిద్వంద్వ సమర్చయాచ్యుతకథాః శ్రోత్రద్వయ త్వం శృణు
కృష్ణం లోకయ లోచనద్వయ హరే ర్గచ్ఛాంఘ్రియుగ్మాలయం
జిఘ్ర ఘ్రాణ! ముకుంద పాదతులసిం మూర్ధన్ నమాధోక్షజం.

154—తా॥ అనగా నాలుకచే కేశవుని కీర్తింపుము. మనస్సుచే మురవైరిని భజింపుము. చేతులతో శ్రీధరుని నర్చింపుము. చెవులతో నచ్యుతుని దివ్యచరిత్రములను వినుము. కన్నులతో శ్రీకృష్ణుని దర్శింపుము, పాదములతో శ్రీహరిసన్నిధికి నడచి పొమ్ము, ముక్కుతో ముకుందుని పాదతులసిని అఘ్రాణింపుము, శిరముతో నధోక్షజునికి వందనములు చేయుము.

155—భక్తి మార్గము చూపును భక్తి చింతించు భోగభాగ్యము లిచ్చుగ భక్తి బ్రహ్మైక్యము చెందించును భక్తినిచేకొని నవారె ధన్యులగుదురు. తా॥ భక్తిమాత్రమార్గము చూపును. భోగభాగ్యములిచ్చును. బ్రహ్మైక్యము చెందించును. జనన మరణములు నశింపచేయును. బ్రహ్మైక్యమనగా వైకుంఠమని అర్థమగును.

భగవంతుని విషయమై

156—భగవంతుడు గుణరహితుడా? గుణసహితుడా? మాయారహితుడా? మాయాసహితుడా? అనిశంక రాగా 83 పత్రి 105 వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారము మానవులగువారము అస్పష్టంచే సృష్టికర్తను స్తుతించిన కడతేరవలసిన వారమేగాని అమహానుభావుడు గుణరహితుడా? గుణసహితుడా? మాయారహితుడా?

ష్ఠాయోనహితుడా ?. అని వర్ణించే అవసరములేదు. అలదిగాదు. ఈ విషయములనుగురించి తెలిసికొనవలయునని అపేక్షగలిగినట్లయితే ఆత్మజ్ఞానమువలన సాధించిన మొదల బోధపడును. ఇందుకు సమ్మతి:—

157— వాదభేదములుమాని, బ్రహ్మజ్ఞానముచే బూని అన్నసత్తృప్తినిబట్టి ఈ విషయములో వాదభేదములు నివర్తించి, ఆత్మజ్ఞానమువలన తెలిసికొనడమే ఉత్తమము.

158—సమాధిలక్షణము.

(1)—సమాధి—ఆత్మస్వరూపుడగు నేనేబ్రహ్మము అని ఐక్యభావము దృఢముగా గలిగి సకల మనోవృత్తులు శూన్యమై తలంపులులేక సకల దృశ్యములు మఱచి నెమ్మదిగా తాను తానై సాక్షిమాత్రముగా నుండుటే సమాధియనబడును.

(2)—నిష్ఠసమాధి—నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేను అని ధ్యానించువాడు, ధ్యానము. ఈ రెంటినీ మఱచి గాలిలేనిచోట కదలక మెదలకయుండు దీపమువలె సకలసంకల్పములు నశించి బ్రహ్మమునందు మనస్సులయించి తాను బ్రహ్మాకారముగానుండునిష్ఠయే, సమాధియనబడును.

(3)—సవికల్పసమాధి—నేనే బ్రహ్మము, బ్రహ్మమే నేను అని ఏకాంతస్థలమునందు గూర్చుండి చిత్తము నానావిధముల పోకుండ తదేక ధ్యానముగా ధ్యానించుట సంప్రజ్ఞాత సమాధియనియు సవికల్పసమాధియనియు చెప్పబడును.

(4)—నిర్వికల్పసమాధి—నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేను అనెడు ధ్యానమున్ను మఱచి మనోబుద్ధులు రెండున్ను శూన్యమై సకలతలంపులు మఱచి దేహాదిప్రపంచము మొదలగు సకలదృ

ర్యములు మాని తాను తానై తన్మయుండుగా కేవల చిన్మాత్రు డై సాక్షిగానుండుట అసంప్రజ్ఞాత సమాధియనియు, నిర్వికల్పసమాధియనియు చెప్పబడును.

(5)—నిర్వికల్పసమాధి—నిష్ఠాభ్యాసముచేత అజ్ఞానమయమగు సమస్తహృదయ గ్రంథులు నశించి, అనగా సంకల్పవికల్పములు నశించి కేవల అద్వయ బ్రహ్మమగు ఆత్మసాక్షాత్కారము కలుగును.

(6)—సదా, నిర్వికల్పసమాధి నిష్ఠాభ్యాసము చేయుచు నిర్వికారముగా నుండుటకు ప్రయత్నపడుచుండుము.

(7)—ఈ నిర్వికల్పసమాధిని, ధర్మమేఘమని పెద్దలు చెప్పెదరు. దీనివలన, స్వానుభవానందామృతము అమితముగా వర్షించి దేహవాసన శాస్త్రవాసన ప్రపంచవాసనలనెడు వాసనాత్రయములనెడి తాపము చల్లారును.

వాసనాత్రయములు.

159—శ్లో॥ వాసనా ద్వివిధా ప్రోక్తా । శుద్ధాచ మలినా తథా
మలినా జన్మ హేతుస్స్యాత్ । శుద్ధా జన్మవినాశినీ.

శుద్ధవాసన మలినవాసన అని రెండువిధములు.

(1) మలినవాసన.

పాపకార్యములు చేయుట వలన జననమరణములు కలుగుటకు కారణముగా నుండును.

(2) శుద్ధవాసన.

సదాయెల్లప్పుడు భగవత్స్మరణ చేసినందువలన జననమరణములు లేకుండ చేయును.

160—శ్లో॥ లోకవాసనయా జంతోః । శాస్త్రవాసనయాపి చ
దేహవాసనయా జ్ఞానం । యథావన్నైవ జాయతే॥

161—లోకవాసన అనియు శాస్త్రవాసన అనియు దేహవాసన అనియు మూడువిధములు.

(1) లోకవాసన.

162—లోకములో తాను చేయు సత్కార్యములవలన తన పేరు ప్రఖ్యాతి పొందవలయుననెడు తలంపే లోకవాసన లేక ప్రపంచ వాసన యనబడును.

(2) శాస్త్రవాసన.

163—తానే సకలశాస్త్రములు చదివినానని గర్వించడమే శాస్త్రవాసన.

(3) దేహవాసన.

164—దేహ పటుత్వము చెడకుండవలయుననియు వృద్ధాప్యము, వ్యాధులు, చావు, మొదలైనవి రాకుండవలయుననియు, వన మూలి కౌషధములు మొదలైనవి భక్షించి కాయస్థితి కెందవలయు ననెడి దేహాభిమాన తలంపే దేహవాసన యనబడును.

165—పైన ఉదాహరించిన వాసనలు నశించువరకు ఆత్మజ్ఞానము కలుగ జాలదు.

166—గీ॥ జాతిభేదంబు లెన్నుట • నీతిగాదు.
జ్ఞానవంతుల జన్మమే • జాతికంబు
అదియు లేకున్న నన్నియు • వ్యర్థమగును
జ్ఞానశీలంబు నెఱుగుము • చిత్రలోత్త !

తా॥ కులాభిమానము మతాభిమానము దేశాభిమానము ఈ మూటిని సమముగా చూచినవారే భిన్నభావము లేనివారనఁబడు

దురు. ॥పంచదశి॥ శ్లో॥ అన్యథాచింతితం కార్యం దైవమన్యత్రచింతయేత్। తా॥ తాను నొకటితలపదైవ మొకటి తలచును.

167—పైని ఉదాహరించిన లోకవాసన, శాస్త్రవాసన, దేహవాసన, అనెడు మూడువాసనాత్రయములు బంధములనబడును. గనుక నిర్వాసనగానుండుట వలన ముక్తిబొందగిలరు.

పంచముద్రలు

168—(1) భూచరీముద్ర (2) ఖేచరీముద్ర (3) అంతర్లక్ష్యముద్ర (4) షణ్ముఖముద్ర (5) శాంభవిముద్ర.

169—కొన్ని గ్రంథములలో వీటిచర్యలు వివిధములుగానున్నవి. ఐనను ఈ ముద్రలు పట్టినందున నేత్రదృష్టి తగ్గి దేహము శుష్కించును. వీటివలన ముక్తి పొందలేరు.

త్రివిధ దృష్టులు.

170—(1) అమావాస్య దృష్టి (2) పాడ్యమి దృష్టి (3) పౌర్ణమి దృష్టి ఈ త్రివిధదృష్టులవల్ల నేత్రదృష్టితగ్గిదేహము శుష్కించును. వీటివల్ల ముక్తి పొందనేరరు.

ఆకాశములు.

171—(1) ఘటాకాశము (2) చిదాకాశము (3) ధారాకాశము (4) మహాకాశము (5) హృదయాకాశము. ఈ ఐదును పంచాకాశములనంబడును.

ఆధారములు.

172—(1) మూలాధార (2) స్వాధిష్ఠాన (3) మణిపూరక (4) అనాహత (5) విశుద్ధ (6) ఆజ్ఞేయములని ఆధారము లారు విధములు.

శరీరములు.

173—(1) స్థూలము (2) సూక్ష్మము (3) కారణము (4) మ

భ్రూకారణము (5) సమ్మరసము (6) వ్యక్తము. అని లక్ష్యములు (శరీరము) అరువిధములు. 71 వ పత్రిం 53 వ సంఖ్యనుచూడుము.

174—(1) మంత్రయోగము (2) లయయోగము (3) హఠయోగము (4) రాజయోగము. అని యోగములు నాల్గువిధములు.

175—(1) అణిమ (2) మహిమ (3) గరిమ (4) లఘిమ (5) ప్రాప్తి (6) ప్రాకామ్యము (7) ఈశత్వము (8) వశిత్వము. అనునవి అష్టసిద్ధులు.

176 తా। (1) అణిమాదిసిద్ధి యనగా లేశముకంటె లేశముగానుండువాడు. బ్రహ్మ

(2) మహిమసిద్ధి యనగా గొప్పవానికంటెగొప్పగానుండువాడు. బ్రహ్మ

(3) గరిమసిద్ధియనగా గొప్పతనముగా నుండుటకంటెగొప్పగానుండువాడు బ్రహ్మ

(4) లఘిమసిద్ధియనగా తేలిక తేలికకంటె తేలికగానుండువాడు. బ్రహ్మ

(5) ప్రాప్తిసిద్ధి యనగా అనుభవము. అనుభవించేవానికంటె అనుభవించేవాడు భాగ్యవంతుని కంటె భాగ్యవంతుడు చక్కనివాని కంటె చక్కనివాడు సూర్యచంద్రాదులకంటె తేజోరూపమైనవాడు. బ్రహ్మ

(6) ప్రాకామ్యసిద్ధి అనగా ఇష్టము. బ్రహ్మ తనకోరిక ప్రకారము నిరాటంకముగా విచిత్రముగా జరుపుట.

(7) ఈశత్వమనగా ప్రభుత్వ. సంపన్నులలో ప్రధానసంపన్నుడగు బ్రహ్మ.

(8) వశిత్వమనగా అధీనము. స్వయంభువుడైన బ్రహ్మ తాను సృష్టించిన చరాచరప్రపంచమంతయు తనయధీనముగా నుంచుకొనుట.

అష్టాదశయోగముల పేర్లు

177—విషాదయోగం (2) సాంఖ్యయోగం (3) కర్మయోగం (4) సన్యాసయోగం (5) అభ్యాసయోగం (6) విజ్ఞానయోగం (7) అక్షరపరబ్రహ్మయోగం (8) రాజగుహ్యయోగం (9) విభూతియోగం (10) విశ్వరూపసందర్శనయోగం (11) భక్తియోగం (12) ప్రకృతిపురుషవివేకయోగం (13) గుణత్రయవిభాగయోగం (14) పురాణపురుషోత్తమవిరక్తియోగం (15) దైవాసురసంపద్విభాగయోగం (16) శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగం (17) జ్ఞానయోగం (18) సకలోపనిషత్ప్రతిపాదన మోక్షయోగం ఈ 18 న్ని అష్టాదశయోగముల పేర్లు.

షడ్విధసంబంధములు:

178—జన్యజనకత్వము (2) ప్రాప్య ప్రాపకత్వము (3) అధిపత్యదాసత్వము (4) ప్రేర్యప్రేరకత్వము (5) వేద్యవేదకత్వము (6) అంశాంశకత్వము అను నీయారు సంబంధములు గలిగి భక్తిచేయవలయును.

తాత్పర్యం.

179—(1) జన్యజనకత్వమనగా శ్రీనారాయణుడు మనలను పుట్టించువాడు. మనము అవిద్యావృత్తి అనగా అజ్ఞానము వలన తల్లి గర్భమునుండి బుట్టినవారమనుట.

(2) ప్రాప్యప్రాపకత్వమనగా జ్ఞానభక్తివైరాగ్యము వలన మన మతని జేరవలసిన వారము. అతడు మనలను తనలో జేర్చుకొనువాడనుట.

(3) అధిపత్యదాసత్వమనగా మనము అతని సృష్టికి లోబడిన వారము కాబట్టి అతడు మనలను రక్షించు ప్రభువు, మనము అతని యాజ్ఞకు లోబడినవారమనుట.

(4) ప్రేర్యప్రేరకత్వమనగా మనము చేయు పుణ్యపాపకర్మములకు తగినట్లుగా మనము స్వర్గనరకములను, చేరువారము. అతడు మనలను స్వర్గనరకములందు మన కర్మానుసారముగా చేర్చువాడనుట.

(5) వేద్యవేదకత్వమనగా మనము మన నేత్రములకు కర్ణములకు గోచరించు పదార్థములను ఎరుగువారము. అతడు ఆ పదార్థములను ఎరుగుజ్ఞానమును మనకు గలిగించు వాడనుట.

(6) అంశాంశకత్వమనగా మనము అతని యంశముగా బుట్టినవారము. అతడు మనజన్మములకు ఆశ్రయమయిన వాడనుట. ఈ షడ్విధ సంబంధములను తెలిసికొని ఆ భగవంతుని మనము భక్తిచేసిన తొడల అతని యనుగ్రహమువలన మనము బ్రహ్మజ్ఞానము గలిగి ముక్తిపొందగలము.

బోధ.

180—బోధ అనగా ప్రపంచము సర్వము మిథ్యఅనియు ఆత్మస్వరూపుడగు తానే సత్యమయిన బ్రహ్మమనియు తత్త్వవిచారణవల్ల తెలిసి ఆనందించుట.

ఉపరతి.

181—సకల సంకల్పములు నశించిన పిమ్మట మరల ఏ సంకల్పమున్ను పుట్టకుండా సదా జాగ్రతగా ఆత్మానుసంధానము చేయుటే ఉపరతి యనబడును. ఈ వైరాగ్యబోధ యుపరతులు గలిగి చంచలము లేనట్టి ప్రజ్ఞ గలవాడే బ్రహ్మానందమును అనుభవించును.

ఉపనిషత్తు

182—ఉపనిషత్తు అనగా సుషుప్తులయందు నూనె ఉండునట్లు

వేదములందు కడపట జ్ఞానకాండంబున బ్రహ్మజ్ఞానము ప్రధముగా బోధించు వాక్యములే వేదాంతములనియు ఉపనిషత్తులనియు చెప్ప బడును.

183—ఉపనిషత్తు అనుశబ్దమునకు అజ్ఞానబీజమగు సంసార వృక్షమును నిర్మూలముగా ఖండించి బ్రహ్మలక్షణమున్ను తద్వైక జ్ఞానమునున్ను బోధించి జననమరణములు లేక చేయునది అని వ్యుత్పత్తి అర్థము.

184—బ్రహ్మమిట్టిదని తెలియపరచి అజ్ఞానమును పార ద్రోలి బ్రహ్మైక్యమును బోధించునదే ఉపనిషత్తు అనబడును.

185—వేదాంత విచారణయందు అధ్యారోపయుక్తి అపవాదయుక్తి అని రెండుయుక్తులుగలవు. అధ్యారోపము బంధమును అపవాదము మోక్షమును పొందజేయును. ఇవి విచారించుటవల్లనే తన నిజస్వరూపం తెలిసి ముక్తుడగుచున్నాడుగాన జగత్తు జీవుడు బ్రహ్మము వీని లక్షణంబుల బోధించు నీ రెండుయుక్తులున్న సదా విచారించుచుండ వలయును.

అధ్యారోపయుక్తి.

186—రజ్జువు సర్పముగా దోచునట్లు ఒకవస్తువు మరియొక వస్తువుగా దోచుట అధ్యారోపమనబడును.

అపవాదయుక్తి.

187—కారణము వినా కార్యము లేదనియు కారణమే కార్యముగా తోచుచున్నదనియు చెప్పుట అపవాద యుక్తియనబడును.

బ్రహ్మసాక్షాత్కారము.

188—దేహమే నేను అనెడి అజ్ఞానమున్ను నాకన్న నాము ఖ్య నాదేహమనెడి దేహాభిమానమున్ను బ్రహ్మజ్ఞాని ముఖ్యముగా

విడిచిపెట్టవలయును. మానము, భూమగ తిరస్కారములు కులగోత్రములు జాతినీతులు సుఖదుఃఖంబులు శరీరమునకే గాని ఆత్మస్వరూపమగువానికి నెంత మాత్రము లేదు. స్త్రీకాదు పురుషుడుకాదు. దేహమునకే కన్ను ముక్కు చెవులు మొదలగు అవయవములు గలవుగాని ఆత్మస్వరూపుడగువాడు అవయవములు లేనివాడగును సుమా?

189—యోగములకన్నిటికి జ్ఞాన అష్టాంగములు ఉచితమైనవి యగును.

190—(1) యమము (2) నియమము (3) ఆసనము (4) ప్రాణాయామము (5) ప్రత్యాహారము (6) ధారణ (7) ధ్యానము (8) సమాధి.

యమము.

191—(1) దేహేంద్రియంబులందు వైరాగ్యము అనగా యింద్రియంబులను దాని దాని యిష్టప్రకారము విడిచిపెట్టక జాగ్రతగానుండుట. ఇదే యమము అనబడును.

నియమము

2 సదా పరబ్రహ్మమునందు ప్రియముగా నుండుట నియమము అనబడును.

ఆసనము.

192—(3) సకలవస్తువులందును ఆశలేకుండుట ఆసనము అనబడును.

ప్రాణాయామము.

193—(4) జగత్తు సర్వము స్వప్నమువంటి దనియు మిథ్యయనియు, దృఢముగా తలంచుట ప్రాణాయామము అనబడును.

ప్రత్యాహారము.

194—(5) చిత్తమును బాహ్య వ్యాపారములందు పోనియ్యక సదా అంతర్ముఖమున దిప్పుట ప్రత్యాహార మనబడును.

ధారణ.

195—(6) చిత్తమును చలింపక నిశ్చలముగా నిలుపుట ధారణ అనబడును.

ధ్యానము.

196—(7) సత్యజ్ఞానానంద మయమయి సర్వసాక్షిగా నుండు పరబ్రహ్మము నేను నేనే ఆపరబ్రహ్మమనెడు (సోహంభావమే) ధ్యానము అనబడును.

సమాధి.

197—ధ్యానమున్ను సకల తలంపులున్ను సకలదృశ్యములున్ను మఱచి తాను తానై కేవల సాక్షిమాత్రముగా నుండుటసమాధిఅనబడును. ఇవియే జ్ఞాన అష్టాంగములు.

198—పూజవిషయమై

(1) పృథివీ తత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః గంధం పరికల్ప యామి నమః

(2) ఆకాశ తత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్ర పుష్ప, అక్షతాః, పరికల్పయామినమః

(3) తేజస తత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్రదీపం దర్శయామి నమః

(4) వాయుతత్వాత్మనే శ్రీరామ చంద్ర ధూపం సమర్పయామి, నమః

(5) అమృతతత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్ర, అమృతమహానైవేద్యనారికేళం సమర్పయామి నమః

(6) సర్వశరీరాన్తర్యామినే (శ్రీరామచంద్ర) తాంబూలాది దక్షిణ సకలోపచారాన్ పూజాం సమర్పయామి నమః పంచామృత స్నానం సమర్పయామి నమః

(7) ఈ గ్రంథమునందున్న 361–362 సంఖ్యలందున్న 41–44 సంఖ్యలనున్న మంత్రములనుపఠించుచూ అభ్యంగన స్నానముగా శిరస్నానము చేయించి పైన ఉదహరించిన ప్రకారము దేవునికి పూజా నమస్కారము చేసి బ్రహ్మార్పణ క్రియ నైవేద్య కార్యక్రమములలోను సన్నజనములు పైన ఉదహరించిన పూజలో 10వ సంఖ్యయందు తెలుపబడుచున్న అన్నము కూరలు పండ్లు ఫలహారము పక్వాన్నాలు దేవునికి అర్పణ చేయునది 364 సంఖ్యయందున్న 45-46 సంఖ్యలనున్న మంత్రములు పఠించి ఆ అన్నపదార్థములు భుజించినవారికి మోక్షము చేకూరును.

జ్ఞానపూజ.

119 (1) ధ్యానము (2) ఆవాహనము (3) ఆసనము (4) పాద్యము (5) అర్ఘ్యము (6) స్నానము (7) గంధము (8) అక్షతలు (9) జ్ఞానా... (10) పుష్పము (11) జ్ఞానాగ్ని (12) ధూప దీపము (13) నైవేద్యము (14) ప్రదక్షిణము (15) నమస్కారము (16) స్తుతి. వీటి అన్వయం దిగువ నుదహరించడమైనది.

(1) ధ్యానము—నిశ్చింతగానుండుటే ధ్యానము.

(2) ఆవాహనము—సర్వకర్మములను విడచిపెట్టుటే ఆవాహనము.

(3). ఆసనము—బ్రహ్మము సత్యము, జగత్తు మిథ్య. అనెడు నిశ్చలజ్ఞానమే ఆసనము.

(4) పాద్యము—ఉన్మనీభావమే పాద్యము.

(5) అర్ఘ్యము—సదా అమనస్కభావమందుండుటే అర్ఘ్యము.

(5) స్నానము—సదా జ్ఞానాకారముగా నుండుటే స్నానము.

(7) గంధము—సర్వము బ్రహ్మమని భావించుటే గంధము.

(8) అక్షత—దృష్టి సదా బ్రహ్మమందు చెదరకుండా ఉండుటే అక్షతలు.

(9) జ్ఞానాప్తి—ఆత్మదర్శనము చేయవలయునను తలంపే జ్ఞానాప్తి.

(10) పుష్పము—ఈజ్ఞానాప్తియే పుష్పము.

(11) జ్ఞానాగ్ని—ఆత్మదృష్టియందు బుద్ధి ఇట్టట్టుకదలకస్థిరముగానుండుటే జ్ఞానాగ్ని.

(12) ధూపము—ఈజ్ఞానాగ్నియే ధూపము—దీపము—(నేతి నేతి)అని నేను దేహముకాదు. నేను మనస్సు జీవుడుకాదు ప్రపంచము సర్వము నేనుకాదు. ఇన్నిటిని ఎరుగుచుండెడి సర్వసాక్షియగు ఆత్మయే నేననిఎఱింగెడు తత్వవివేకమే జ్ఞానసూర్యుండనబడును. ఈజ్ఞానసూర్యుడే దీపము.

(13) నైవేద్యము— నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేనని సర్వ పరిపూర్ణమగు పరబ్రహ్మమందు ఐక్యభావమే నైవేద్యము.

(14) ప్రదక్షిణము— చలనము లేక నిస్సంకల్పముగా నుండుటే ప్రదక్షిణము.

(15) నమస్కారము— సోహంభావమే నమస్కారము.

(16) స్తుతి—నిర్వాసనా మౌనమే స్తుతి. సర్వసంతోషమే విసర్జనము. ఇవియే జ్ఞాని చేయునట్టి షోడశోపచార ఆత్మపూజయనబడును.

బ్రహ్మకుశిష్యులుచేయుశుశ్రూషణలు

1 స్థాన శుశ్రూష.

200 ఎనుకమనుష్యులు లేని యునికితో విచారణ చేయుటయే స్థానశుశ్రూష.

2 అంగశుశ్రూష.

201 సూర్య, చంద్ర, బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రాదులే, కన్నులు మొదలగు నవయములని విమర్శించియుండుటయే అంగ శుశ్రూష.

3 భావశుశ్రూష.

202 పరబ్రహ్మము, త్రికాలసాక్ష్యమైనది. అపరబ్రహ్మమే తానని భావించుటయే భావశుశ్రూష

4 ఆత్మశుశ్రూష.

203 కూటస్థాభిన్నపర బ్రహ్మమైన తనయందు ఆత్మప్రతి ఫలించి తాను గానున్నానని యుశలముటయే ఆత్మశుశ్రూష.

గృహకృత్యబంధములు.

204 శ్రుతి॥ చిత్తం సంజాయతే—జన్మ జరామరణ—కారణం అనునట్లు మనస్సే జనన మరణములు కలిగించుచుండును.

జననమరణములే బంధము. బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్ధకములేబంధము. సకలవ్యాపారములు కలుగిచేసి కొనడమేబంధము. తండ్రి, తల్లి, అన్నదమ్ములు, అప్పచెల్లెళ్ళు, భార్య, బిడ్డలు, బంధు, మిత్రులు, ధన, ధాన్యములు, మేడలు, గృహములు, పొలములు, తోటలు, గ్రామములు, వస్తువాహనములు మొదలయినటువంటివి ఇన్నిగల సంసారిగాతలంచుటే బంధము: నేను—నాది—అ

నాకీ అహంకార మమకారములు గలిగి నేనే యజమానుడను నేనే నాభార్యాపుత్రులు మొదలయినవారిని పోషించువాడనను సంకల్పమే బంధము. [illegible] కర్తృత్వముచే బంధము. దానధర్మపరోపకారములు చేయుచున్నాడనను తలంపు బంధము. కులగోత్రములు, వర్ణాశ్రమాచారములు గలదను సంకల్పమే బంధము. సంకల్ప వికల్పములే బంధము. ఆకలి, దప్పికే బంధము. జననమరణములుగలవని భయపడుటయే బంధము. "నేను అధిపతిని. నాసాటివాడులే"డనుతలంపే బంధము. అరిషడ్వర్గములు రాగద్వేషములు ఈషణత్రయములు గుణములు, ఆశాపాశములు, పంచమలములు షట్కర్మలు అష్టమదములు, దుర్వ్యసనములు మొదలయిన యీవంటివి బంధము. ఈవిషయము 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176; 179, 180, పత్రములను చూడుము.

(2) శ్రుతి "బంధాయ—విషయాసక్తం" అనునట్లు మనస్సువిషయములందు తగులబడుట వలన పైనిఉదాహరించిన బంధములు ప్రాప్తించును.

(3) శ్రుతి "ముక్త్యై—నిర్విషయం—స్మృతం" అనునట్లు మనస్సు విషయాదులందు తగులుపడకుండుట వలన బంధముప్రాప్తించదు. గనుక పైనిఉదాహరించిన వాటియన్నిటియందు అంటీఅంటక నిమిత్తమాత్రుడుగానుండి ఈగ్రంథము ననుసరించి జ్ఞాన, భక్తి, శాంతి శమదమాది గుణములను బ్రహ్మజ్ఞానానందమును సాధించి జననమరణములు నశింపుచేసికొన్నవాడే బంధరహితుడయి ముక్తి పొందగలడు.

యోగబంధములు.

205 తీర్థయాత్రలు, గంగాస్నానములు వ్రతఉపవాసములు భోగములు నారదీయోగములు మౌనయోగములు పంచముద్ర

లుత్రివిధకృష్ణులు వాసనాత్రయములు షట్కర్మలు అనగా యజన యాజన, అధ్యయన అధ్యాపన, దాన, ప్రతిగ్రహ,ఇవియారు షట్కర్మలు.స్నాన,సంధ్య,జప, తపహోమసేవా—దాగ తీర్థయాత్రాది సకల సత్కర్మములు మొదలయినట్టివి బంధములు, ఈవిషయమై 207—221—247—248—పద్యములను చూడుము.

యోగబంధరహితము.

206 పైనుదాహరించిన వాటియందు దృష్టినిలపక ఈగ్రంథమునను సరించి బ్రహ్మజ్ఞానానందమును సాధించి—సునాయాసముగా జననమరణములు నశింపచేసికొన్న యోగియే బంధరహితుండయి ముక్తి పొందగలడు.

యోగములవిషయమై.

207 ఉ॥ వారధికట్టవచ్చు భగవంతుని కన్నులజూడవచ్చు వ్యా
ఖ్యానముచేయవచ్చు జడబాగ్నిగణంబుల మ్రింగవచ్చు సం
సారము నీదరాదు జల బ్రాహ్మీద నాశక తోత్రిజూపవే
ధారుణి శాశ్వత త్రిపురేశ్వర సాంబశివా మహాప్రభో॥

అని చెప్పినదానిలో బ్రహ్మమేర్పర్చిన సంసారములో మితప్రవర్తనగా సంచరించుచు వాని[illegible]లముగా ఈగ్రంథమునందున్న సాంఖ్య తారక అమనస్కములనుచదివి దేహమునకు అలవడగలిగే యోగములు మానయోగములను తెగదుంచి రాజయోగాష్టాంగమునే బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది ఆభగవంతుని ప్రార్థించి కడతేరినవారే ధన్యులు.

2 మూగవాడు వాక్కు-కొరకై భగవంతుని ధ్యానించుచుండును. ఇట్లుండగా భగవంతుడు ఇచ్చిన వాక్కునులంఘించకూడదు. వాక్కును బంధించి మౌనముగా భగవంతుని ధ్యానించినందున మోక్షముపొందజాలరు.

3 దేహమునకు శ్రమగలిగే యోగసాధనము గారడీదర్శయని యనబడును. దేహమును బలపరచును. పుష్టింపచేయును. గాని మోక్షము పొందజాలదు,

4 ఈకలియుగమునకు రాజయోగానందమునే బ్రహ్మజ్ఞానము ప్రధానమైనదని వేదములు ఘోషించుచున్నవి. మరి తెలిపి చెప్పనేల. యిందుకు సమ్మతి — శ్రీగ్రంథమునందు 49పత్రిం 174 వ సంఖ్యను చెప్పినప్రకారం (1) మంత్రయోగమనియును (2) లయయోగమనియును (3) హఠయోగమనియును (4) రాజయోగమనియును నాలుగువిధములయిన యోగములుగలవు. ఆనాలుగు యోగములలో నీరాజయోగమే శ్రేష్ఠము. ఈరాజయోగమును రెండు విధములుగా పెద్దలుచెప్పుదురు. రాజయోగమనియును. మానరాజయోగమనియును రెండువిధములుగలవు. ఈరెంటిలో రాజయోగమే విశ్రాంతిమార్గము — ఇట్టివిశ్రాంతి మార్గమును నవలంబించినవారు పరమపదము చెందగలరు. పరమపదమనగా వైకుంఠము.

5 మానరాజయోగమనగా అభిగివాసుని ఆత్మలో నూహించదమేకాని వాక్కుబంధనకాదు. వాక్కుబంధన చేసుకొని చేతులతో సైగచేసినందున ఫలమేమి? — వాక్కుబంధనమున మోక్షమార్గముకనుగొనలేరు. పరమపదము కలుగదు. యోచించుడి — ఈవిషయమయి నాలుగవప్రకరణము పూర్తిగాచూడుము.

వేదవాక్య శ్లోకములు.

228 శ్రుతి॥ వేదాంతసారం ప్రథమ స్వ్వరాణాం । తృతీయ తత్వసారం ప్రణవ నమామి॥

టీక॥ వేదములకు స్వరాక్షరము. “ఓం” అనే బీజము ప్రథమాక్షరమైయున్నది. “హరిః ఓం”యనినాద బ్రహ్మమైన ఓం కారమాది స్వరమునెత్తుకొని శ్రుతులు చదివెదరుగదా? ఆ ఓం కారమందే

వేదములు పుట్టెను. రెండవది—త్రియతత్వసారం అనుటకు—త్రియ—మూడుతత్వములతో కూడినది. ప్రణవము అనేమూడు త్రిగుణమయినది. ఆ వేదసారమనెడి త్రిమూర్తులను పఠనచేసి ధ్యానము చున్నాము.

మఱియు బాల్యమునందే గురుసమక్షముగా నక్షరాభ్యాసముచేసినప్పుడే "ఓం-న-మః-శి-వా-యః-సి-ద్ధం-న-మః" యను తెలుగులోనున్నవాక్యము యెట్టిదనముగానున్నదో బాగుగ ఆలోచించండి—నాడే అక్షరాభ్యాసము చేసినప్పుడు చెప్పినపదం బట్టియే మరచిపోక యుంటిమి. అపదమే ఈగ్రంథమువలన గురుపరోక్షంబుగా దెలుసుకొన్న మహాత్ములు మోక్షమార్గం కనుగొనగలరు. గనుక నిందున్న వేదములు చదివిగ్రహించుకొన వచ్చును.

గీ. విద్యనొసగును యోగ్యత వెలయజేయు
బంధులనుగూర్చు స్నేహితప్రకరమొసగు
నైహికాముష్మికసుఖంబులధికపఱచు
గాన మనుజుడు విద్యకై గడగవలయు॥

శ్లో॥ కోకిలానాం స్వరోరూపం। పాతివ్రత్యం తు యోషితాం। విద్యారూపం విరూపాణాం। క్షమారూపం తపస్వినాం॥

తా॥ కోకిలమునకు స్వరమేరూపము—స్త్రీకి పాతివ్రత్యమే రూపము—కురూపికి విద్యయే రూపము—యతికి (లేక) తపసికి శాంతిమేరూపము. గనుక విద్యాభ్యాసముపొంది జ్ఞానము అనతెలివినిదెచ్చుకొని బ్రహ్మజ్ఞానము ననుసరించి గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గముననుండి అంతమున అంటిఅంటక మోక్షమార్గమును కనుగొనినవారేధన్యులు.

209 జ్ఞానవేద సారసంగ్రహము.

శ్లో॥ ఉల్లంఘ్య వేదవాక్యాని రౌరవం నరకం వ్రజేత్

టీక॥ వేదవాక్యములను ఎవరు ఉల్లంఘన చేయుచున్నారో వారు రౌరవాది నరకప్రాప్తి నొందుచున్నారు.

(2) శ్లో॥ వేదశబ్దమహావాక్యం। విశ్వాసే పాపనాశనం॥

టీక॥ వేదవాక్యము ఉత్కృష్టమైనది. అటువంటిది గనుక ఆ వేదమును ఎవరు విశ్వసిస్తున్నారో వారికి పాపములు నాశనమౌచున్నవి.

(3) శ్లో॥ తద్భవా వేదవిశ్వాసః। కర్తవ్యో జ్ఞానబోధనైః॥

టీక॥ ఆ వేదమును ఎవరు బోధన చేయుచున్నారో వారు జ్ఞానబోధచేత కర్తవ్యం గలిగినవారగుచున్నారు.

(4) శ్లో॥ పరాత్పరం పరం వేదా। వేదాంతై పరబ్రహ్మణా॥

టీక॥ ఈ వేదం పరాత్పరుని యొక్క పరిమైనది. ఆ వేదం యొక్క సారమే పరబ్రహ్మమని చెప్పబడుచున్నది.

(5) శ్లో॥ వేదోక్తాచారహీనశ్చ। వృథావాగ్వాద దుర్గుణా॥

టీక॥ వేదంయొక్క ఆచారం లేనివారు వృథావాగ్వాదము చేత దుర్గుణం గలవాడని చెప్పబడుచున్నది.

(6) శ్లో॥ జ్ఞాతవ్యం వేదవాక్యంచ। బుద్ధిస్సర్వప్రియత్నతః॥

టీక॥ వేదవాక్యమును ఎవరుబోధ చేయుచున్నారో వారు సర్వప్రయత్నములయందున్ను బుద్ధిగలవారని చెప్పబడుచున్నది.

శ్రీ మత్సద్గురుశ్రీ నారాయణస్వామి వ్యాసవిద్యార్థ్యాం నమో నమః

అక్షేదనస్నానమ్.

210 వర్షమునందంచి పొట్టునురాలకొట్టుటవలనవానియందు మొలకలెత్తెడి శక్తి అణగి పోయినట్లు మాయాసంబంధమగు పంచకోశాత్మకమయిన శరీరత్రియ అవస్థాత్రియముల యందు నామనమ్మనవానవలతోగూడ చలించనీయక విజ్ఞానస్వరూపినిగాచేసిన హేగురు

స్వామి పరబ్రహ్మబోధక నామ తేజస్సులున్నవి. బ్రహ్మజ్ఞానముతో వలెనని శ్రుతి, స్మృతి, పురాణములు బాహాటముగా ఘోషించు చున్నవియు పరమపుణ్యబ్రహ్మ మొదలగు ముప్పదిమూడుకోట్ల దేవ తలనియు వారిలో త్రిమూర్తులు శ్రేష్ఠులనియు ఆ త్రిమూర్తులలో నారాయణనామస్మరణ శ్రేష్ఠమని వైష్ణవులు శివనామస్మరణ శ్రే ష్ఠమని శైవులు చెప్పెదరు. మరియు కొందరు వైష్ణవ శైవులు వ కొందరు పరస్పరముగా కలహించుకొనుచున్నారు.

211 ఇట్టి ఈనామముల మహిమయు అర్థబోధలున్న పరబ్రహ్మతారకము లేదని ఘోషించు శ్రుతి, స్మృత్యాది సారమును నా బ్రహ్మవేత్తలు సమన్వయపరచుకొని ఆనందించుచున్నారు.

“బ్రహ్మ” అను ఇత్యాది శ్రుతిరత్నములవలనను తనదిలేని పర మాత్మస్వరూపులముగా నుండియు మరచి వేరుగా పరిభ్రమించుటచే గలుగు అనర్థములను గాలి మబ్బును చెదరగొట్టినట్లు పారదోలి “అద్వ య బ్రహ్మము నుత్తేజింపజేయునవియు అయిన శ్రీమ న్నారాయణ శివరుద్రాది నామముల మహిమ యేమనిపలుకుదును? ఆమహిమలిట్టివని నిరూపింప వాక్పంచేంద్రియ మానసంబులకలవి గావు. వేదశాస్త్రముల సారమైనను “ఈదివ్యనామములలో నొ క్కటి భవసాగరము నింకఁజేయు”నని వేదశాస్త్రములు మొరపెట్టుచు న్నవి.

212 నారాయణ పరబ్రహ్మ—నారాయణ నమోస్తుతే—

213 ...... (మహానారాయణోపనిషత్తులో) రామఏవప రబ్రహ్మ—

214 (రామరహస్యోపనిషత్) శివఏవ స్వయం సాక్షాద్వ్యోరి యంబ్రహ్మ—

215 (మహోపనిషత్) పురాణాని సమస్తాని — బుధాన్యాత్మగమాస్తథా — శైవానిచవైష్ణవాన్యైవ — తదుక్తాలింగమూలకే — శ్లో 'తినంహి' — ఇత్యాద్యనేకశ్రుతి, స్మృతులచే, "నారాయణుడే పరబ్రహ్మము"! "శివుడే పరబ్రహ్మము" — "రాముడే పరబ్రహ్మ" మనియిట్లు బహుముఖములుగా బ్రహ్మత్వమును ప్రతిపాదించుచున్నవి.

216 సమస్తశాస్త్రములను క్రోడీకరించి మాటిమాటికి విచారించగా నారాయణుడొకడే ధ్యానింపబడువాడుగా నిశ్చయబడుచున్నాడని వేదవ్యాసులందు మహాభారతాంతరమందు, "ఆలోక్యసర్వశాస్త్రాణి, విచార్యచపునః పునః ఇదమేకం సునిష్పన్నం, ధ్యేయోనారాయణస్సదా" అని చెప్పియున్నారు. ఇట్లనే పరికృతియిూరి మహాత్ముకంటె, మహత్స్వరూపముగా వెలుగునట్టి పురాణపురుషుడయిన, శివస్వరూపమును, సమస్తదేవతలు వుపాసించుచున్నారు. అట్టి దేవదేవుడయిన పరమేశ్వరుని సదా ధ్యానించవలెననుటకు, ప్రమాణములు.

217 శ్లో॥ పరాత్పరం యన్మహతో మహాంతం
స్వరూపతేజోమయశాశ్వతం శివం
కవిం పురాణం, పురుషం సనాతనం
మహేశ్వరం, నరసుర్తైరుపాస్యం.

(మహోపనిషత్)

సతతం ధ్యాయేద్దేవదేవం సనాతనం,

(శాండిల్యోపనిషత్)

మరియు! — నారాయణఅనెడు మంగళనామమువనివాక్యం దుంమనోవానివెంట నారాయణుడు, గోవు, దానిదూడను, అను

సర్పించినట్లు, అనుసరించియుండునని. అనగా, సర్వశక్తుడనుగ చేయునని కైలాస యాత్రయందు, శ్రీమహేశ్వరుడు.

శ్లో॥ “నారాయణేతి యస్యాస్తి। దశం నామ మంగళం।
నారాయణ స్మరన్నాత్మ। వర్జ్యం నాశిత పాతకః”

అని చెప్పియున్నాడు.

218 మరియు—

“శివుడు ప్రసన్నమూర్తియైనస్వరూపముగలిగినట్టియట్టి కోరిక లేని మనోవాంఛా ఫలదాయకుడనియు. యెవరియొక్క చిత్తము పద్మములవంటివాని. సాధకులయొక్క సేవచేయుచున్నదో అట్టిభక్తులకు యీలోకమంతయు, సర్వమును స్వాధీనమాయియుండుననుట—

శివానందలహరియను గ్రంథమునందుండు శ్రీమత్ శంకరభగవత్పాదాచార్యుల వాక్యములు—

219 “ప్రసన్నమూర్తిః అగణితఫలదాయకః ఓంనమో నారాయణాయ ఇతిమంత్రోపాసకః వైకుంఠ భవనమ్ గమిష్యతి” అను నారాయణోపనిషద్వాక్యరీతిని, “ఓంనమోనారాయణాయ” అను మంత్రము నుపాసించువాడు వైకుంఠమునుపొందును. అనగా మోక్షములభించును. కలిసంతారణోపనిషత్తులో, “ఆదిపురుషుడయిన, భగవంతుడయిన, నారాయణునియొక్క నామము నుచ్చరించిన మాత్రమున కలిదోషమునుపారద్రోలినవాడగునని బోధించుచున్నది—

220 ఇట్లనే శరభోపనిషత్తులో “ఓంమహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ శివః”అని సదాస్మరించుటచే మోక్షములభించుచున్నదనియుం

మహావాక్యము—ఓంమ"ఉగ్రాయ మహాదేవాయ శూలినే మహేశ్వరాయ మృత్యుంజయాయ త్ర్యంబకాయ నమో అస్తు శివ సదాశివా యస్సర్వేశ్వరాయ నమః॥

— —

221 మంత్రము—

శ్లో॥ "హరే రామ హరే రామా। రామ రామ హరే హరే।
హరే కృష్ణ హరే కృష్ణ। కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే॥"

శ్లో॥ ఇతి షోడశకం నామ్నాం। కలికల్మషనాశనం।
నాతః పరతరోపాయః। సర్వవేదేషు దృశ్యతే॥

ఇతి షోడశకలావృతస్య। జీవస్యావరణవినాశనం॥
ప్రకాశతే పరబ్రహ్మ। మేఘాపాయే రవిరశ్మిమండలీవ (ఇతి)॥

"హరే రామ హరే రామ" అను పదియారు నామములు కలి దోషమును నాశనము చేయును. ఇంతకన్న యెక్కువ ఉపాయము సమస్త వేదములయందు లేదు. ఈ పదియారు నామములు పదియారు కళలచే చుట్టబడియుండు జీవునియొక్క ఆవరణమును నాశనము చేసి, మేఘావరణము పోయిన వెనుక సూర్యమండలము ప్రకాశించునట్లుగ పరబ్రహ్మ ప్రకాశము కలుగజేయును.

222 ఈవిధముగనే

"శ్రీరుద్ర రుద్ర రుద్రేతి। యస్తు బ్రూయాద్విచక్షణః।
కీర్తనాత్సర్వదేవస్య। సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే॥

223 రుద్రహృదయోపనిషత్తులో—

శ్లో॥ అచింత్యమవ్యక్తమనంతరూపం।
శివం ప్రశాంతమమృతం బ్రహ్మయోనిం।
తమాదిమధ్యాంతవిహీనమేకం।
విభుం చిదానంద మరూప మద్భుతం।

ఉమాసహాయం పరమేశ్వరం ప్రభుం।
త్రిలోచనం నీలకంఠం ప్రశాంతం।
ధ్యాత్వా మునిర్గచ్ఛతి భూతయోనిం।
సమస్తసాక్షిం తమసః పరస్తాత్

కైవల్యోపనిషత్.

శ్రీరుద్ర రుద్ర రుద్ర యని ధ్యానించువాడు సమస్త పాపములనుండి విముక్తుడగును అగ్ని, సమస్తదేవతలను పొగడిన వాడగును. చింతించుటకు, చూచుటకు శక్యముగానివాడును, అంతము లేని రూపముగలవాడుగానున్న (పరిచ్ఛేదత్రయమున్న దేశపరిచ్ఛేదక, అఖండమైయున్నదో అది అనంతం) మంగళస్వరూపిగాను, ఆదిమధ్యాంతరహితుడుగాను మోక్షస్వరూపుడుగాను, మాయాసృష్టికారణుడుగాను, అద్వితీయుడుగాను, సర్వవ్యాపకుడుగాను, జ్ఞానానందరూపుడుగాను, వికృతిసంబంధరూపములేనివాడుగాను; అవ్యక్తవిగ్రహముగానున్న, ప్రభువుగాను, త్రినేత్రములు నీలకంఠముగలిగి పార్వతితోగూడియుండెడు పరమేశ్వరుని ధ్యానముచేసి మననశీలురు సమస్తమునకు ఉపద్రష్టయు, అజ్ఞానముకంటె పరమై సమస్తభూతములను సృష్టించియుండు పరబ్రహ్మమును పొందెదరు.

---

224 మరియు శ్లో॥ తేన ఏకో నారాయణః। నద్వితీయోస్తి కశ్చిత్।
నారాయణున్కన్నా-వే దేవుడు రెండవవాడు లేడు.

2.5 (నారాయణోపనిషత్)

శ్లో॥ ఏకో వా రుద్రో నద్వితీయాయతస్థు।

రుద్రుడు అద్వితీయుడగుటవలన బ్రహ్మవేత్తలు, రెండవవస్తువ కొరకు నిలువకపోయిరి.

226 (శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్).

శ్లో॥ ఏక ఏవశివోనిత్య। స్తతోన్యత్సకలంమృషా॥

నిత్యుడగు శివుడొక్కడేను. వానికన్యమంతయు లేనిది.

227 (శరభోపనిషత్)

అతఃపరంనాన్యదణీయసంహి।

పరాత్పరం యన్మహతోమహాన్తం

యదేకమవ్యక్తమనన్తరూపం

విశ్వంపురాణంతమసఃపరస్తాత్॥

ఏది పరాత్పరమై మహత్తుకంటె మహత్తైనదియో అదిసూక్ష్మమునకంటె సూక్ష్మమైనది దీనికంటె సూక్ష్మమైనది మరేదియులేదు. అది అజ్ఞానముకంటె పరమైయుండునదియును ఇంద్రియములకగోచరమును అనన్తస్వరూపమును ప్రపంచరూపమును ఒకటియునైయున్నది.

228 (తైత్తిరీయోపనిషత్తు)

శ్లో॥ ఏకస్తథాసర్వభూతాన్తరాత్మరూపం

రూపం ప్రతిరూపోబభూవ

సమస్తభూతములయందుండు ఒకటియైన పరమాత్మ ప్రతిఆకారమునుగురించి సమానరూపముగలవాడై యున్నాడు.

శ్లో॥ నిత్యోనిత్యానాంచేతనశ్చేతనానామేకః॥

నశించేవాటిలో నశించనివాడై బ్రహ్మాదిసర్వజీవులకు చేతనస్వరూపుడై యుండు పరమాత్మయొక్కడు రెండవది లేనివస్తువుకటే.

229 శ్లో॥ ఏకోదేవ స్సర్వభూతేషుగూఢః

స్వయంప్రకాశ మానుడగు పరబ్రహ్మ మొక్కడే సర్వభూతములయందు రహస్యముగానున్నాడు.

230 శ్లో॥ ఏకోవిష్ణురనేకేషు । జంగమస్థావరేషు చ
తైలంతిలేషు కాష్ఠేషు । వహ్నిః క్షీరే ఘృతంయథా॥

తా॥ నువ్వులయందు నూనె—అగ్నిమథనకాష్ఠములయందు నిప్పు—క్షీరమందు నెయ్యివలెనే ఒక్కఁడగువిష్ణువు జంగమస్థావరాదులయందున్నాఁడు.

231 (వాసుదేవోపనిషత్॥)

శ్లో॥ ఏకఏవహిభూతాత్మా భూతేభూతేవ్యవస్థితః। ఏకధా బహుధాచైవ దృశ్యతేజలచంద్రవత్

తా॥ సర్వస్వరూపుఁడగు నొకపరమాత్మ ప్రతిభూతమందున్నవాఁడు, జలమందుండుచంద్రునివలెనే, ఏకవిధముగాను బహువిధములుగా చూడఁబడుచున్నాఁడు.

232 శ్లో॥ ఏకమేవాద్వితీయంబ్రహ్మ॥

తా॥ సజాతివిజాతి స్వగతభేదరహితముగ ప్రకాశించునదియగుబ్రహ్మమొక్కటేను.

233 (అధ్యాత్మోపనిషత్.)

శ్లో॥ సర్వభూతేషుయేనైకం । భావమవ్యయమీక్షతే
అవిభక్తంవిభక్తేషు । తద్జ్ఞానం విద్ధిసాత్త్వికమ్॥

తా॥ ఏజ్ఞానముచేత, సమస్తభూతములయందు అఖండమయినట్టిన్ని, నాశనరహితమైనట్టిన్ని, ఏకమైనపరమాత్మస్వరూపమును ఎవ్వఁడుచూచుచున్నాఁడో ఆజ్ఞానమును సత్వగుణమువలన, పుట్టినదానిగాను తెలియుము.

234 శ్లో॥ ఏకస్తద్వేదభగవాన్ । ధాతానారాయణప్రభుః

తా॥ సమస్తమువిష్ణు (ప్రభువగు భగవంతుఁడయిన నారాయణుఁడొక్కఁడేయని తెలిసికొనుము.

235 (మహాభారతము.)

శ్లో॥ ఏకఏవపరోహ్యాత్మా। భూతేష్వాత్మన్యవస్థితః

తా॥ సమస్తభూతములయందుండు నాత్మనొక్కడనేను.—

236 (శ్రీవిష్ణుపురాణమ్) ఇత్యాదిశ్రుతి స్మృతిపురాణములు సర్వపరబ్రహ్మమైన శివుడొక్కడేయని నిస్సంశయముగ సిద్ధించెను.—

237 (నిరాలంబోపనిషత్.)

శ్లో॥ శివాయవిష్ణురూపాయ । శివరూపాయవిష్ణవే
శివస్యహృదయంవిష్ణు । ర్విష్ణోశ్చహృదయంశివః
యథాంతరంనపశ్యామి । తథామేస్వస్తిరాయుషి
యథాంతరంనభేదాస్స్యు । శ్శివకేశవయోస్తదా॥

తా॥ విష్ణురూపముగానుండు శివునిగురించిన్ని, శివరూపముగానుండు విష్ణువునిగురించిన్ని—నమస్కారము. శివునియొక్కహృదయమే విష్ణువు. విష్ణువుయొక్క హృదయమే శివుడు. ఎట్లు యిరువురిలో భేదము నాకగుపడదో అట్లు నాకు సంతోషము, ఆయుస్సు కలుగుగాక శివకేశవులలో భేదములేదు.

238 శ్లో॥ విష్ణోరన్యంతుపశ్యంతి।యేమాంబ్రహ్మాణమేవచ
కుతర్కమతయోమూఢాః।పచ్యంతే నరకేష్వధః
యేచమూఢా దురాత్మానో।భిన్నంపశ్యంతిమాంహరేః
బ్రహ్మాణంచతథాతేషాం।భ్రూణహత్యాసమంత్వఘం॥

తా॥ నన్నైనను బ్రహ్మదేవునయినను, విష్ణునికంటె, అన్యముగా యెవరు జూతురో॥ మరియు॥ మామువ్వురకు భేదంబెవ్వరు కల్పింతురో వారలు మహానరకంబులం బొందుదురనియు భ్రూణహత్యాదోషమును బొందుదురనియు శ్రీమహేశ్వరుండు చెప్పియున్నారు.

239 (భవిష్యత్పురాణం॥)

శ్లో॥ హరిరేవశివస్సాక్షా । చ్ఛివఏవహరిస్స్వయం
తయోర్భేదం ప్రకుర్వాణః । రౌరవంనరకం వ్రజేత్॥

తా॥ హరియే సాక్షాత్ శివుడు శివుడే స్వయం హరిస్వరూపుడు ఇరువురకు భేదం బెవరుకల్పింతురో వారు, రౌరవనరకము పొందుదురు.

శ్రీ వినాయకచవితిపద్యములు.

240 విఘ్నేశ్వరషోడశనామశ్లోకాః.

(1) సుముఖశ్చైకదంతశ్చ కపిలో గజకర్ణకః।
లంబోదరశ్చవికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః॥

(2) ధూమకేతుర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః।
వక్రదంతశ్శూర్పకర్ణో హేరంబస్స్కంధపూర్వజః॥

(3) షోడశైతాని నామాని యఃపఠేచ్ఛృణుయాదపి।
విద్యారంభేవివాహేచ ప్రవేశేనిర్గమేతథా॥
సంగ్రామేసర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్యనజాయతే।

విఘ్నేశ్వరషోడశనామావళిః.

(1) సుముఖాయనమః
(2) ఏకదంతాయనమః
(3) కపిలాయనమః
(4) గజకర్ణికాయనమః
(5) లంబోదరాయనమః
(6) వికటాయనమః
(7) విఘ్నరాజాయనమః
(8) గణాధిపాయనమః
(9) ధూమకేతవేనమః
(10) గణాధ్యక్షాయనమః
(11) ఫాలచంద్రాయనమః
(12) గజాననాయనమః

(13) వక్రతుండాయనమః (15) హేరంబాయనమః
(14) శూర్పకర్ణాయనమః (16) స్కందపూర్వజాయనమః

ఇతిషోడశనామావళి స్సమాప్తః.

---

241. భగవంతునిస్మరించే పద్ధతులు

(1) దీక్ష— మనస్సు పట్టుదలగానుంచుట.
(2) నిష్ఠ—శుచిగానుంచుట.
(3) దృష్టి—ఏవస్తువుమీదనైనను భ్రూమధ్యమునుండి నేత్రములనుగురిగానుంచుట.
(4) అంతరంగదృష్టి— } అగ్నిలోలేక "మనోనేత్రశ్చక్షర్నతి"
(5) మనోనేత్రదృష్టి-- } మనోనేత్రముచే చూడనిమనోనేత్రమనబడును. మరియొకటి ఆత్మలో ఊహించుట.
(6) నేత్రదృష్టి—ఏవస్తువునైనా కన్నులతో చూడడము.
(7) జ్ఞానదృష్టి—తెలివితో చూచుట.
(8) ధ్యాన—తలచుట.
(9). అద్వైతమంత్రము—పరమరహస్యమైన మంత్రము రాజయోగము.
(10) ద్వైత తిరుమంత్రము—పరమ రహస్యమైన మంత్రము.
(11) విశిష్టాద్వైతమంత్రము—పరమరహస్యమైనమంత్రము.
(12) నీమము—నీతి—తిన్నటిమార్గము మంచినడత సత్యప్రవర్తనగానడుచుట.
(13) జపము—108 పూసలుగల తులసిమాలతో పరమరహస్యమైన మంత్రమును నేత్రములను మూసుకొని కుడిచేతి అంగుష్టము పవిత్రపువేలు అనగా కడిమిపెద్దవేలు మధ్యనుంచి అరచేత నునిచి రెండువేళ్లగోళ్లుకలిపి కో

మధ్యనుంచి. చిన్నవ్రేలు మధ్యనుంచి చిన్నవ్రేలుతో ఒక ఒక పూస మొదటిపూస మొదలుకొని తుదిపూసవరకు ఒకపర్యాయము పంచాక్షరీనిను ధ్యానముగా నుచ్చరించుచు జరుపునది జపమనబడును.

(14) ప్రార్థన—పొగడడము— భగవంతుని వేడుకొనుట.

(15) స్తుతి—
(16) స్తోత్రము—
(17) స్తవము—
} చిత్త-నిష్ట-దృష్టి-ధ్యాన—వీటిని మనస్సు యందు నిలిపి భగవంతుని కొనియాడుట.

(18) స్మరించు—స్మరించు—ఒక వస్తువును తలంచడము. జ్ఞాపకము చేయుట.

(19) స్మరణము భగవంతుని పలుమారు లేక వేమారు జ్ఞాపకములోనికి తెచ్చుకొనుట.

(20) మనోధ్యానము—మనస్సునందు తలంచుట

(21) ఆత్మధ్యానము—ఆత్మలో తలంచుట

(22) వాగ్రూపముగా ధ్యానించుట—నోటిలో తలంచుట—ఉచ్చరించుట.

(23) మౌనము—గృహోక్త మార్గమునుండి కొంతసేపు నోరు తెరవక మనస్సున ధ్యానించుటేగాని వాక్కు బంధనకూడదు.

(24) విగ్రహారాధన—విగ్రహమునకు శుద్ధోదక గంధ పుష్ప దీప ధూప అక్షత నారికేళ తాంబూల దక్షిణ పంచామృత పండ్లు ఫలహార అన్నము కూరలు వగైరాల నైవేద్యముల పూజతో 197 వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారం స్వామికి అర్పణచేయుట.

(25) శక్తి-అమ్మవార్లు-పోతురాజు మొదలైన విగ్రహారాధన విగ్రహములకు పైన ఉదహరించిన ఆరాధనలతో సేవ హింప అనగా దున్నపోతులను మేకలను కోళ్లను బలియిచ్చుట.

(26) పౌలి—కుంభములో దున్నపోతులను మేకలను కోళ్లను నరబలి యిచ్చుట. భరతఖండమునందు ఇప్పటిరాజధానిలో నరబలి నివర్తించినారని స్పష్టముగా చెప్పవచ్చును. ఢిల్లీ ఈ రాజధాని మహా (Highness) గొప్పరాజధానియగునని జనులు పొగడుచున్నారు. గనుక ఈ రాజధాని ఈ యుగము మారేవరకు స్థిరముగనుండునని నమ్మవలసినదే!

(27) (1) దేవాలయములకుగాని (2) గొప్పగొప్ప ప్రభువుల దర్శనమునకుగాని (3) గురు సన్నిధానమునకు వెళ్లినపుడుగాని (4) బంధువర్గ సమూహములకు వెళ్లినప్పుడుగాని (5) స్నేహితుల కలువబోయినపుడుగాని (6) వేశ్య గృహములకు వెళ్లునపుడుగాని రిక్త హస్తములతో వెళ్లుట ఉచితము గాదు. ఏలే వారి వారి అంతస్తును బట్టి నడువవలెను. గొప్ప ప్రభువులకు పుష్పబంతిన్నీ నిమ్మపండున్ను వారి చేతికి యిచ్చుట మహాగొప్పమరియాదయగును.

మంత్రములనుజపించే విధము.

243 కలియుగమునందలి జనులెల్లరును, నల్పమతులునల్పాయుష్కులు గనుక, తపో యోగ ధ్యాన, ధారణలచేత కడతేరుట మిక్కిలిదుర్లభమని యోచించి కలిసంతారోపనిషత్తుఅనేమొదల యిన వేదములనునిర్ణయించబడ్డవి—ఆవేదములనుగ్రంథమునం దు ముద్రించబడెను. వేదములను చదివినయెడల మోక్షము అతి వేగనుండునని యోచించుకొనవలయును.

244 అథర్వ వంతురి అనంతనామములకు ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించిన మంత్రములే ప్రధానమైనవి. అనివేదములు ఘోషించుచున్నవి—గనుక వాటినిపఠించి మోక్షమార్గము నెరుగవలెను. గాని యింతకన్న యెక్కువ ఉపాయము సమస్తవేదములయందు జల్లించి వెదకి చూచినను కనుపడలేదు.

245 సప్తకోటిమంత్రములలో ఈదిగువముద్రించిన మంత్రములే కలిమానవులు పఠించి కడతేరుటకు సులభమయినవని వేదములు తెలియ పర్చుచున్నవి. గనుక కలియుగమునందు ఈమంత్రములేపఠించి చాలాభక్తులు కడ తేరియున్నారు.

మంత్రములను జపించేవిధము.

246 నానావిధగ్రంథములను చదువ వలయునని భ్రాంతిని విడిచిపెట్టి భగవత్స్మరణచేయుటకు ఆధారమైనట్టి, దీక్ష, నిష్ఠ, ధ్యాన,దృష్టి, ఈనాలుగింటిని మనస్సుయందునిలిపి దిగువనుదహరించిన ప్రకారం మంత్రములను పఠించవలెను.

247 మానవజన్మమందు పుట్టినజనులలో పామరులు గార్హస్థ్యమనగా గృహస్థుడగువాడు, తన, భార్య, పుత్ర,బంధువులతుందు లీలగా సంచరించుచు వ్యాపకములవల్ల తగనిబాధలుపొందుచున్నవారున్ను, మరిన్నిపైని ఉదాహరించిన ప్రకారం కలియుగమునందున్న జనులందరు, నల్పమతులు, స్వల్పాయుష్కులు, గనుక, తపోయోగ, ధ్యాన, ధారణలచేత కడతేరుట యుకాదుగనుక, దిగువనుదహరించినమంత్రములను, దీక్ష, నిష్ట, ధ్యాన, దృష్టి, ఈనాలుగింటిని పూర్ణమనస్సుయందు నిలిపి భక్తి శ్రద్ధలతో త్రికరణశుద్ధిగా అనగా—యితర తలంపులుమాని— చెవులతోవినివనుగాని, చదివి వాక్కువల్ల ఉచ్చరించుటవల్లగాని మనన ధ్యానమువలనగాని, ఏ ప్రత

మందయినా పులిచర్మముగాని, కృష్ణాజినము అనే లేడిచర్మముగాని, దర్భాసనమనగా, దెంట్రికలతో చేసిన చిన్నఆసనముగాని లేదా తెల్లని తువాలుమీద పద్మాసనమువలె మఠము వేసుకొని కూర్చుని 108 తులసిపూసలుగల జపమాలతో 242పద్ధతి 12వ సంఖ్యలో వివరించిన ప్రకారము జపించవలెను. ఉత్తభూమిమీద కూర్చుని జపించకూడదు. గృహస్థాశ్రమస్థులకు పద్మాసనము శ్రేష్ఠమయినదియగును. అనగా బాసికపట్టుఅనబడును.

248 శివమంత్రమనిన్ని, విష్ణుమంత్రమనిన్ని వీరియువురకు భేదమెంచక. సమముగా స్మరించిననుగాని, లేక వారి—వారి—ఇష్టానుసారమైన మంత్రములను త్రికాలములయందు అనగా ప్రాతఃకాలము! మధ్యాహ్నకాలము, సాయంకాలములయందుగాని, లేక తీరుబాటున సమయములయందు ధ్యానించిననుగాని మోక్షము కరస్థమైయుండును. అనగా అరచేతనుండును. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు.

249 శివకేశవులలో భేదమేమియు లేదు.

శ్లో॥ శివాయవిష్ణురూపాయ । శివరూపాయవిష్ణవే
శివస్యహృదయంవిష్ణు । ర్విష్ణోశ్చహృదయం శివః
యథాంతరంనపశ్యామి । తథామేస్వస్తిరాయుషి
యథాంతరంనభేదశ్చ్యే । చ్ఛివకేశవయోస్సదా॥

250 శ్లో॥ ఏకోదేవః కేశవోవా । శివోవాఏకఏవనః॥

తా॥ విష్ణువయినను శివుడయినను నొక్కడే దేవుడని తలంచుము. వీరియువురకు భేదమెవరు కల్పింతురో వారు రౌరవనరకముం బొందుదురని భవిష్యత్పురాణమునందు చెప్పియున్నది. మంత్రములు జపించేవిధము ముగించబడినది.

251 శ్లో॥ (1) క్షుధాతురాణాం న రుచి ర్న పాకం
(2) కామాతురాణాం న భయం న లజ్జా
(3) నిద్రాతురాణాం న సుఖం న శయ్యా
(4) విద్యాతురాణాం న నిద్రా న హారం॥

252 శ్లో॥ జన్మనా జాయతే శూద్రః । కర్మణా జాయతే ద్విజః ।
వేదపాఠం తు విప్రాణాం । బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః॥

253 శ్లో॥ ఆత్మబుద్ధిస్సుఖం చైవ । గురుబుద్ధిర్విశేషతః
పరబుద్ధిర్వినాశాయ । స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతికః॥

254 ఈశ్లోకములను పఠించి అన్వయమును గ్రహించినవారు పూర్ణులగుదురు.

౬౮.

పరబ్రహ్మోపదేశము.

255 శ్లో॥ దైవాధీనం జగత్సర్వం
మంత్రాధీనంతు దైవతం
తన్మంత్రం బ్రాహ్మణాధీనం
బ్రాహ్మణో మమదేవతా॥

256 తా॥ ఈలోకమంతయు దైవాధీనమై యుండును.
ఆదైవము మంత్రాధీనమైయుండును.
ఆమంత్రము బ్రాహ్మణాధీనమై యుండును.

257 కాబట్టి బ్రాహ్మణులు నాకు దైవమని కృష్ణమూర్తి ఆనతిచ్చెను.

258 బ్రాహ్మణులనగా—శ్రుతి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః అనునట్లు బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య శూద్రాదులు ఈనాలుగు వర్ణములలో ఎవరైనను బ్రహ్మజ్ఞానము పొందినవారె బ్రాహ్మణులనబడుదురు.

259 శ్రుతి శ్లో॥ "అభ్యాసానుసారే విద్యా" అనునట్లు అభ్యాసముతలన విద్యవచ్చును. గావున ఈదిగువనుదాహరించిన మంత్ర మంత్రార్థ మంత్రమూల మంత్రసారములనెడు మంత్రములన సాధనముచే పఠించినమొదల మోక్షము చేతనుండును.

260 శ్రుతి॥ శ్లో॥ "అనభ్యాసే విషం మంత్రం" అనునట్లు అభ్యాసము లేనివారికి మంత్రమే విషముగానుండును గావున చదివేటకి ముఖ్యముగా మంత్రసాధనము నభ్యసించి మోక్షము చెందినవారై ముక్తులగుదురు. వైకుంఠము చేరుదురు.

మంత్ర మంత్రార్థ మంత్రమూల మంత్రసారములయొక్క అర్థము దిగువ నుదహరించబడినది.

261 "మంత్ర మంత్రార్థ?" మనగా॥ శ్లో॥ "మంత్రాధీనంతు దైవతం" అను వేదశ్రుతినిబట్టి అదైవము మంత్రాధీనమై ఉన్నది. మరియన్ని దైవమే మంత్రమనబడును. ఇట్లు వివరించి చెప్పడమే అర్థమగును"

262 "మంత్రమూల" మనగా అద్వైతముయొక్క చర్యలనబడును.

263 "మంత్రసార" మనగా "మోక్షవైకుంఠము లే" మంత్రసారములనబడును.

మంత్రములయొక్క సాధనము.

264 ఈదిగువ నుదహరించిన మంత్రములు మరణకాలమునందు పలికినమొదల పుణ్య పాపములు రెండున్ను నశించి బ్రహ్మ

షదయుకలుగుచున్నది. సాధారణముగా మంత్రములు మరణకాలమున వాక్కు-యందు రానేరవు గనుక-శ్రుతి—అభ్యాసానుసారీవిద్యా"

తా॥ "అభ్యాసమువలన విద్యవచ్చును" గావున, నీవెప్పుడు మంత్రములసాధనము నభ్యసించవలయును. శ్రుతి॥ "అనభ్యాసే విషం శాస్త్రం"—తా॥ "అభ్యాసములేని వానికి, శాస్త్రమే విషముగా నుండును." గావున ముఖ్యముగా మంత్రసాధనమునభ్యసించవలయును. లేనియడల పట్టుబడనేరదు. శ్రుతి॥ "అభ్యాసాత్ కాదివిద్యా" అనగా ల్పరలో చేరిక అందేమార్గము.

265. కలియుగమునందున్న జనులు కుక్షికొరకు పాటుపడి ద్రవ్యము సంపాదించితేగాని జరుగదు. గనుక ఎప్పుడైతే తీరుబాటు సమయము కలుగున్నదో ఆయా వేళలయందు మంత్రములను సాధనము చేయువలయును.

266 ఎటువలె ననగా—నీ—మెలకువలో—నీ—ఉచ్ఛ్వాస-నిశ్వాసముల-మార్గముగా "హంసోహ" మని అజపగాయత్రియనెడి గాయత్రి జీవాత్మ తనకు తానే—"నేనే—బ్రహ్మము-నేనే బ్రహ్మము—అని (నీవు ఎంతపనిలో ఉన్నప్పటికి) ఎట్లు జపించుచుండునో అటువలెనే నీమనస్సు మంత్రములను జపించుచున్నయెడల మరణకాలమున నీబంధుజనముల, నీవ్యాధిని మరిపించి, నీవాక్కు-మంత్రములు పలుకును.

267 నీవు నిద్రించుచున్నప్పుడు నీ—జీవాత్మ—నయిన దాహారించిన ప్రకారము ఎడతెగక జపించుచునే యుండును.

268 అటువలెనే—నీమనసు—నీమాటలు నిద్రయందున్ను, మరణకాలమున—నీ—నిజ నిద్రలో నున్న, మంత్రములను జపించుచున్న యెడల (1) నీ జీవాత్మ (2) నీ ప్రత్యగాత్మ

(గీ) పాఠకర్త (4) నీవు పఠించుచున్న మంత్రములు ఈనాటినున్న పరలోకమునకొచ్చినను. అప్పుడా సిద్ధికై వల్ల పఠించిన మంత్రముల్. జలముచే నీ పుణ్య పాపములు నశించి యున్నయెడల బ్రహ్మైశ్వర్యమునం దెందుము జనన మరణములు నశించి వైకుంఠమునందే యుందువు కాబట్టి—

269 కుదిగునమన్న మంత్రములను ఏదినమునుంచి పఠించుచున్నావో అప్పటినుంచి మరణాంతకాలమువరకు పఠించుచున్నయెడల నీ సాధనముచే—నీ మనస్సున్నుండే—ఆ మంత్రములు నిలిచి మరణనిద్రలో పఠించుచూ (పైనిఉదహరించిన ప్రకారము) పరలోకమునకు జతిచేయును. ఈవిషయమై 154 పత్రము 373వ సంఖ్యను చూడుము.

270 ఏమోవ్రాసినాను అనే తలంపు తలుచుకుడీ. సమ్మతి «భగవంతునివాచ»

గీ॥ «నన్ను చేరంగ దలంచెదు నరుల కెల్ల
కర్మలేపంబుగూడదు గానవతని
కర్మయుంతయు దీరినగాత్మునను చు
కాచియుంటిరి కర్మముల్ గడచిచని యెు»

అను శ్రుతి చెప్పిన మానవుడు పూర్వజన్మ కర్మవశంబున సుఖ దుఃఖములు పొందును పైన 264-265-266-267-268-269 సంఖ్యలలో ఉదహరించియున్నప్రకారం భగవత్ స్మరణ స్ఫురింప చేసికొని ఈజన్మమునందు చేసిన పుణ్యపాప కర్మలు భక్తివలనే నశింపుచేసుకొనిన యెడల పైనిభగవంతుని వాక్యలో ఉదహరించిన ప్రకారము అభగవంతుడు కా[illegible] మానవుడు పరలోకము చెందినవుడు మానవుడు చేసిన [illegible] విషయమై అమానవునకు బ్రహ్మైశ్వర్యము కలుగ చేయును.

క॥ భక్తి మాత్రంబిచ్చును
భక్తి దిరించు భోగభాగ్యమునిచ్చున్
భక్తి బ్రహ్మైక్యంబిడు
భక్తి నిచేకొనని వారి జన్మలు ధరణిన్.

ఈవిషయము స్త్రీలుకూడా చెందుచున్నదిగాన స్త్రీలుకూడ యీ గ్రంథమునందున్న మంత్రములను సాధనములోనికి తెచ్చుకొని మోక్ష పదవి చెందవచ్చును.

మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్రసారము.

తారకమంత్రమనగా.

ఓమ్

—ప్రశ్న—

271 సప్తకోటి మంత్రములకు ప్రణవమే శక్తి. సనకసనందన సనత్కుమార నారదాది యోగులు అష్టాక్షరముతో చేరినమంత్రములను పఠించుటచేతనే. త్రిలోకపూజ్యులైరి. ప్రణవప్రభావము వర్ణింపనెవరికి శక్యముకాదు.

272 సకలమంత్రములకు మొదట ప్రణవమనే ఓమ్ కారము ప్రధమమ్మారముగానున్నది. ఒకపర్యాయము ఓంకారము నుచ్చరించినమాత్రమున—హరి—హర—బ్రహ్మలను—ధ్యానముచేసినట్లగును. వేదములయందు ప్రతిపాదింపబడి యున్నది. అజపగాయత్రిమహామంత్రమునకును. అజప అనగా. ప్రకృతి—గాయత్రి—అనగా—ఓం—కారమును నమ్మి యెవరు జపించుచున్నారో వారిని రక్షించు పదనిభావము.

273 అద్వితీయ బ్రహ్మ భగవంతుడని నిశ్చయింపబడినది. ఆభగవంతుడే ఓం కారస్వరూపుడని చెప్పబడును, ఆ ఓం కారము

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రస్థూల—మంత్ర సారము.]

"అ-కార-ఉ-కార-మ-కారములు" చేరి ప్రణవమాయెను. అ-కార మనగా-బ్రహ్మ యనియు; ఉకారమనగా విష్ణు. మకారమనగా మహేశ్వరుడు. వీరినే పెద్దలు ప్రణవమని చెప్పుదురు. ప్రణవమనే ఓంకారమును పరబ్రహ్మమని వేదములు ఘోషించుచున్నవి.

274 అఖిల ప్రపంచ నిర్మాణమునకు నాధారాధేయ రూపమున నున్నదియు, 'ప్రణవమే' ప్రణవార్థము నెరిగినవారే బ్రహ్మజ్ఞానులనియు మంత్ర తంత్రములెల్ల ప్రాణమైయున్న ప్రణవముయొక్క అర్థమును తెలిసికొనక యాచరించిన జప తపో యోగ ధ్యాన మౌనాది సాధనము లెల్ల నిష్ఫలమగుననియు పెద్దలు చెప్పుదురు.

275 తరువులకు జలమును వనితలకు పాతివ్రత్యమును పురుషులకు వివేకమును గృహములకు బునాదియు నాధారముగానున్నట్లు. సకలమంత్రములకును ప్రణవమనే ఓంకార మాధారముగా నున్నది. ఇందుకు సమ్మతి:—

276 శ్లో॥ ఓంకారంప్రణవో దేవో, ఓంకారం ప్రథమస్వరం
ఓంకారాత్ ప్రభవంసర్వం। త్రైలోక్యం సచరాచరం.

277 తా॥ ఈచరాచరాత్మకంబగు త్రిలోకములున్ను, సమస్తమైన వేద వేదాంగాది జ్ఞానంబులును, ఓంకారమువలనే జనియించెను. ఆప్రణవ స్వరూపుండగు పరబ్రహ్మ పంచముఖములై, పంచశక్తులై, పంచభూతములై, పంచవర్ణములై యున్నాడు.

278 శ్లో॥ "పంచబ్రహ్మపరబ్రహ్మ పంచరూపంతు ఈశ్వరం
పంచభూతాత్మకోఈశ । పంచవింశతితత్వతః."

అనియున్నది గనుక సమస్తమునకు సృష్టిస్థితిలయములకు కారణ భూతుండు సర్వేశ్వరుండొక్కడే యని భావము.

279 శ్లో॥ బ్రహ్మావిష్ణుశ్చరుద్రశ్చ । ఈశ్వరశ్చసదా శివః॥

తా॥ బ్రహ్మ విష్ణు, రుద్ర, ఈశ్వర, సదాశివులు ఈవ దుగుచున్న పంచభూత అధిదైవతములని తెలిసికొనవలయును.

280 తత్వం॥ నాదంబిది జాగ్రతగా విను మనసా,
ప్రణవానాదం స్వాదంబిది జాగ్రతగా వినుమనసా॥"

అని పాడినటువలె, ప్రణవనాదము ఎటువలె ధ్వనిచుచున్న దనగా:—

ఇందుకు సమ్మతి:—

281 పద్యం॥ "కీటకమును దెచ్చి భ్రమరము
పాటవమున పరిభ్రమింప భ్రాంతంబై
తత్కీటకము భ్రమరరూపము
పాటించి వహించు గాదె భవయోగమునన్."

అను శృతిసోపాన 35 వ పత్రి 65 వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం భ్రమరమనే తుమ్మెద కీటకములు అనేపురుగులను దెచ్చి తాను చేసిన మట్టిగూటియందు నునిచి మూతలుకప్పి ప్రతిదినము ఆగూటిచుట్టు తిరుగుచు ప్రణవనాదం అనగా తనయందున్న ఓం అనే ఝూంకారనాదమును ప్రయోగించినమీదట పక్వదినములు కాగానే పురుగులు తుమ్మెదస్వరూపముల బొంది ఎగిరిపోయినటుకలె ప్రణవమనే ఓంకారనాదము జీవమిచ్చునదని భావము. ఓం-రక్షించునని అర్థమగును.

282 శ్లో॥ "అకారోవహ్నిరిత్యుక్తం । ఉకారస్సూర్య ఉచ్యతే
మకారశ్చంద్రయిత్యుక్త । ఏతత్తారక లక్షణమ్."

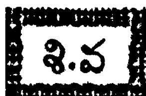
283 తా॥ బ్రహ్మప్రణవమందలి అకార ఉకార మకారములే అగ్ని సూర్య చంద్రులు గాను ఆమండలత్రయ మధ్యగతంబై వెలుగునది తారకము అనగా ప్రణవము॥

[మంత్రి-మంత్రార్థ-మంత్రియోగాల-మంత్రసారము]

284 శ్లో॥ అకారం బ్రహ్మరూపంచ
ఉకారం విష్ణురూపికం
మకారంరుద్రరూపంచ
త్రిమూర్తి ప్రణవాత్మకం

టీక॥ ఈబ్రహ్మ విష్ణు రుద్రాదులయందు అంగమైన విరాట్ అనే ప్రణవము ఓం కారమాయెను.

శ్లో॥ అకారాత్ప్రథవేత్ బ్రహ్మ జాంభవానసంజ్ఞ్య ఉకారాత్ప్రథవే దుపేంద్రోహరినాయక॥ మకారాత్ప్రథవేత్ శివస్తు హనుమా న్ కృత॥

(1) ద్వ్యక్షరి-రెండు అక్షరములమంత్రము

285 శివ—అనగా—భువనేశ్వరి—లక్ష్మి—పార్వతి యని అర్థమగును.

286 లోకములో శివ—శివ—యని అందురు. పార్వతిమొదలైనటువంటి వారిని తలంచినట్లును.

287 (2) శ్లో॥ ..శివరూపాయ విష్ణవే'' యని వేదమందును చెప్పుచున్నది గావున నిది శివుడనికూడా భావించుకొనవచ్చును.

శివ గా పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం లోకములో ..శివ-శివా''యని కలిసి ఎవరైతే పలుకుచున్నారో వారు ఈశ్వరుని . పార్వతి మొదలైనటువంటి వారిని కూడా తలంచినవారగుదురు.

288 (3) శివ అనగా శుభప్రదమైనటువంటి స్వరమగును.

బ్రహ్మ.

(2) ద్వ్యక్షరి. రెండు అక్షరముల మంత్రం.

289 బ్రహ్మ—అనగా త్రిమూర్తులలో మొట్టమొదట ప్రపంచమునున్ను, భూతములనున్ను విచిత్రముగా సృష్టించిన వానికి భావము. శివుడు. లోకేశుడు. భువనత్రయుడు—మూడు లోకములకు కర్త.

విష్ణు.

(3) ద్వ్యక్షరి. రెండు అక్షరముల మంత్రం.

290 విష్ణు—అనగా—త్రిమూర్తులలో 2 వ దేవత. అనంతుడయి ఆసృష్టించిన భూతములను పోషించు వాడనబడును. విష్వక్సేనుడు.

రుద్రుడు.

(4) త్ర్యక్షరి మూడు అక్షరముల మంత్రం.

291 రుద్రుడు—అనగా—త్రిమూర్తులలో 3 వ దేవత. జీవములను చంపను కడపట జగమును హరించువాడనని భావము. శివుడు. సాంబమూర్తి.

292—త్రిమూర్తుల ఒక దేవుని భావము.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్రసారము.]

ఈశ్వర

(5) త్ర్యక్షరి. మూడుఅక్షరములమంత్రం.

293 ప్రణవ శబ్దమందలి ఈశ్వర ప్రభావులైన బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రేశ్వర సదాశివులనబడుదురు. సర్వవ్యాపి అంతటా నిండియున్నవాడు. ప్రపంచమందు అంతరాత్మ అంతర్యామి ఐనవాడు.

294 ఈశ అనగా ప్రభువు.

295 పరమేశ్వరుడు అనగా కేవలము జగత్తుకుప్రభువనే అధిపతి శివుడు.

296 పరమేష్టి అనగా కేవలము సాక్షాత్కారముగా బ్రహ్మ

297 కేవలుడు అనగా పరమాత్మ

298 ఇట్టి సుగుణమైనట్టి నామములుగల ఈశ్వరునిధ్యానించిన కొంచల మోక్షము అలచేతనుండును.

శివుడు

(6) త్ర్యక్షరి— మూడుఅక్షరముల మంత్రం.

299 శివుడు—అనగా—త్రిమూర్త్యాత్మకనులో రుద్రుడై జగమును లయింపుచేయువాతని భావము. మరియున్ని. ప్రసాదోన్ముఖమైన స్వభావమును గలిగినట్టిన్ని, లెక్కలేని మనోవాంఛాఫల దాయకుడనిన్ని, ఎవనియొక్క చిత్తము పద్మమువలవంటి వాని పాదములయొక్క సేవచేయుచున్నదో అట్టిభక్తునకు ఈలోకమందు, సర్వమును స్వాధీనమై యుండునసుట..శివానందల హరియనుగ్రంథమునందుండు శ్రీమత్ శంకరభగవత్పాదాచార్యుల వాక్యములు.

శివోఽహం

(7) త్ర్యక్షరి — మూడక్షరముల మంత్రం.

300 శివోఽహం — అను పదమునకు పూర్వము లోపించగా సంధి వశమున ఓం అనే శబ్దము మిళితమైయున్నది. అట్టి మహామంత్ర మనును.

శ్లో॥ "శివఏవసదా ధ్యేయః । శ్శివస్సంసారమోచకః"॥

అను శృతి ప్రకారం "శివోఽహం" అనే మంత్రమును పఠించిన యెడల మోక్షము లభించును.

నమశ్శివాయ

(8) పంచాక్షరి — ఐదక్షరముల మంత్రం.

301 నమశ్శివాయ అనగా జాతమైన పంచాక్షరములనబడును. శివాయ — అనగా — శుద్ధబ్రహ్మస్వరూపమైనటువంటి శివునకు నమః నమస్కారమని భావము.

302 (9) "ఓం మహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ శివాయ" అని సదా స్మరించుటచే మోక్షము సంభవించు చున్నదని యీ యందు వాక్యము:

303 (10) "ఓం మహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ, శూలినే, మహేశ్వరాయ, అమృతాయ, త్రిస్థిరుద్రాయ నమో అస్తు॥ శివఏవసదా ధ్యేయ శ్శివ స్సంసారమోచకః॥ ఇట్లు శరభోపనిషత్తులో చెప్పబడియున్నది.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్ర సారము.]

జగద్బ్రహ్మాహం

304 “జగద్బ్రహ్మోస్మ్యహం” అను పదములో వాల్మీకిలో పరోక్ష గానార్థికము వ “సోహం” అనే శబ్దము మిళితమైయున్నది. జగత్తుసకంతా బ్రహ్మస్వరూపము అర్థమగును. ఇట్టి బ్రహ్మమంత్రమును పఠించిన యొకల మోక్షము లభించును.

305 శ్లో॥ శ్రుతి॥ “దైవాధీనం జగత్సర్వం
మంత్రాధీనంతు దైవతం॥”

అను శృతివాక్యమున—

306 తా॥ ఈలోకమంతయు దైవాధీనమైయుండును. దైవము మంత్రాధీనమైయుండును. గనుక ఆమంత్రమును పఠించిన వారికి మోక్షము చేకూరును.

శ్రీ రుద్ర రుద్ర రుద్రాయ

(12) అష్టాక్షరి—ఎనిమిదక్షరముల మంత్రం

307 “శ్రీ రుద్ర రుద్ర రుద్రాయ” అని ధ్యానించువారు సమస్త పాపములనుండి విడువబడుదురు అనియు సమస్త దేవతలను పొగడినవారగుదురనియు చింతించుటకు చూచుట కలవిగానివాడును, అంతరములేని రూపముగలవాడుగానున్ను, ఏది దేనివల్లనున్ను వేరు పరుపబడక అఖండమైయున్నదో? అది అనంతమంగళ స్వరూపిగాను, ఆదిమధ్యాంత రహితుడుగాను, మోక్షస్వరూపుడుగాను, మాయోత్పత్తి కారణుడుగాను, అద్వితీయుడుగాను, జ్ఞానానంద స్వరూపుడుగాను, ప్రకృతిసంబంధరూపములేనివాడుగాను, అద్భుతవిగ్రహముగానున్ను

ప్రియుఁడగును. త్రిమూర్తులు సిలకించి మూగిలిన పరమేశ్వరుని ధ్యానము చేసి మానసికముగ నమస్కరించిన యుండి శ్రీరామ పఠించి పరమ సమస్త భూతములయందు వ్యాపించియుండు పరబ్రహ్మమును పొందుదురు; అద్వైతవర్ణ్యాదివిషయ వర్ణనము.

30? (13) ... హరే—శంభో— మహాదేవ. } (శ్రీమదుమాధవ
309 (14) హరహర ఉమాపతి శ్రీసాంబ. } ము.)

అని స్మరించినవారు మోక్షము లభించును.

మ

(15) ...

310 "రా"—యన్న మాత్రమున సకల పాతకములు తొలఁగి పోవుననియు—"మ"—యన్న మాత్రమున అవి తిరిగి లోనికి ప్రవేశింపవనియు పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇది సత్యమనుటకు—"రా"—యన్న నోరు తెరవఁబడుటయు "మ"—యన్న నోరు మూయఁబడుటయు ముఖ్యనిదర్శనముగా నున్నది. (2) "రా"—యన్న మాత్రమున యముఁడు గడగడ వణఁకును. (3) "మ"—యన్న మాత్రమున పతనిపాతము తొలఁగిపోవును. (4) "రామ"—యన్న మాత్రమున—భవబంధములు నశించును. (5) "రామా"—యన్న మాత్రమున సమస్తకర్మలు భస్మమగును. (6) "రామ"—యన్నను సర్వసంపదలు గలుగును. (7) రామ నామస్మరణ చేసెడివారికి మోక్షము కరస్థమైయుండును.—అనఁగా అఱచేతిముత్యమై యుండును. (8) తారకనామప్రభావము లోకములో వెల్లడిపఱచి పామరులనెల్ల నుద్ధరించుట ఉత్తమము గదా! ధర్మ—అర్థ—కామ—మోక్షములనిచ్చునది.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమాల—మంత్రసారము.]

కృష్ణ.

16 ద్వ్యక్షరి—రెండక్షరముల మంత్రం.

311 కృష్ణా—యని సదా ధ్యానించుటచే మోక్షము లభించును. పద్మినీపత్రములు ధరించునట్టి కృష్ణుని పదములు మనస్సునందు తలంచువారికి అష్టజనులకు అసాధ్యకార్యములయాదయినను ఏకాలమందైనను భయము గలుగ జాలదు. నల్లనిఛాయగల వాడైయున్నందున కృష్ణుడని చెప్పబడును.

క. హరియను రెండక్షరములు
హరియించును పాతకంబు లంబుజనాభా
హరి నీ నామ మహత్త్వము
హరియని పొగడంగ వశము హరిశ్రీకృష్ణా.

గోవింద

17 త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

312 గోవిందా—యని సదా ధ్యానించుటచే మోక్షము లభించును: భూమిని పడిపోకుండునట్లు ఎత్తుటచేత గోవిందుడని చెప్పబడును.

రంగ

(18) ద్వ్యక్షరి—రెండక్షరముల మంత్రం.

313 రంగ అనగా విష్ణు, పోషించువాడు. రక్షించువాడు, ఆనందము అని అర్థమగును.

పర్యా॥ శ్రీరంగ రంగనాయ, శ రంగేశ్వర రంగధామ, రంగనివాసా, రంగప్ప రంగమందిర, శింగారరంగయ్య మమ్ము రక్షింపగదే॥ అనునట్లు రక్షించు వాడనబడును. శ్రీరంగపట్టణమునందు గొప్పదేవాలయములోనున్న శ్రీరంగనాయకులు అనబడును.

దేవుడు

(10) త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

314 దేవుడు అవ్యక్తముగా ఉన్నవాడనబడును. స్వయంభువు: స్వప్రకాశకుడు జగత్తు కలుగజేసినవాడు పరిపూర్ణుడు ఖేదము లేనివాడు. (త్రిమూర్తులు.)

315 ఈ గ్రంథము యావత్తు ఈ పరిపూర్ణుని యొక్క మహిమతో ప్రకాశించుచున్నది.

వరద

(20) త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

316 వరద—అనగా విష్ణు. వరమునిచ్చువాడని అర్థమగును. కంచి అనే పట్టణమునందున్న గొప్పగోపురముగల దేవాలయములోనున్న వరదరాజులు అనబడును. సంవత్సరమునకు ఒకపర్యాయము గరుడసేవల అనే ఉత్సవము 10 రోజులవరకు జరుగును. గరుడు అనగా గరుత్మంతుడు, శ్రీకృష్ణుని వాహనము. ఈ ఉత్సవమునకు అనేక జనులు వచ్చుదురు. చెప్పతరముగాదు. చూచితీరవలెను.

[మంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రమాల-మంత్రసారము]

హంసోహం

(21) త్ర్యక్షరీ—మూడక్షరముల మంత్రం.

317 'హంసోహం' అనే శబ్దములో హల్లులు లోపింపగా సంధి వశమున ప్రణవమే ప్రధానమైయున్నది. అ జపగాయత్రీ మంత్రము. జీవియే హంస-హంసయే జీవి అనగా కొంగయున్న హంసయున్న సమముగానుండు ననిన్ని భేదము చిక్కదనిన్ని పెద్దలు చెప్పెదరు. నీరున్న పాలున్న కలిపి వాటిముందు పెట్టినయెడల పాలనుపీల్చి నీటినివేరుచేయగలశక్తి హంసముక్కుయందున్నది. గనుక హంస పక్షియనబడెను. కొంగకు అంతశక్తి లేనందున కొంగయనబడెను. హంసప్రభావము చెప్పుటకు అలవికాదని పెద్దలు చెప్పుదురు.

318 ఇడానాడి పింగళనాడులనే రెండునాడులుగలవు. అవి అనగా:—

319 ఇడానాడి అనే చంద్రనాడి ముక్కుకు నెడమభాగద్వారమనబడును.

320 పింగళనాడి అనే సూర్యనాడి ముక్కుకు కుడిభాగమనబడును.

321 రేచకపూరకంబులనెడు నిశ్శ్వాస ఉచ్ఛ్వాసలు ఏదో యొక ముక్కురంధ్రముగుండా వెళ్లుచు వచ్చుచుండును. గాని రెండు ముక్కురంధ్రములగుండా కలిసి వెళ్లుచువచ్చుచుండవు.

322 కుడిముక్కు రంధ్రమునుంచి ఎడమముక్కు రంధ్రముకు ఎడమముక్కు రంధ్రమునుంచి కుడిముక్కు రంధ్రముకున్ను ఇటుల కుడి ఎడమలకు మారి మారి తిరుగుచుండును.

323 శ్లో॥ "ఉచ్ఛ్వాసంచ అకారం" అను శ్రుతి చెప్పిన ప్రకారము లేక ఉచ్ఛ్వాస వెలుపలనున్న వాయువును ఊర్ధ్వరూపముగా అనగా ముఖ్య-రంధ్రముగుండా పైభాగముగా గర్భములోనికి లాగునపుడు హం అనే శబ్దమునిచ్చును.

324 శ్లో॥ "నిశ్శ్వాసంచ సాకారం" అను శ్రుతి చెప్పిన ప్రకారము లేక నిశ్శ్వాస అధోరూపముగా అనగా ముఖ్యరంధ్రముగుండా గర్భములోనున్న వాయువును పైకి విడుచునపుడు సః అనే శబ్దమునిచ్చును.

325 శ్లో॥ "శ్వాసనిశ్వాసహంసశ్చ" అను శ్రుతి చెప్పిన ప్రకారము ఉపసంహరించిన "హం" అనే ఉచ్ఛ్వాసశబ్దమున్ను "సోహం" అనే శ్వాసశబ్దమున్ను ఈ రెంటిని కలిపిన మొదల హంసోహం అనే అజపగాయత్రి మహామంత్రమగును. ఈ హంసయే జీవి ఈ జీవియే హంసోహం అనే అజపగాయత్రి మహామంత్రమును పైన చెప్పిన ముఖ్యద్వారములలో ఏకముఖ్యద్వారముగా రేచక పూరకంబులనగా నిశ్వాస ఉచ్ఛ్వాసలుగా శ్లో॥ "జీవస్సర్వజపేకృతం" అను శ్రుతి చెప్పిన జీవి తనకు తానే నేనే బ్రహ్మం నేనే బ్రహ్మంఅని(హంసోహమును) జపించు కొనుచుండును. కుడియెడమలకు మారుచుండును.

326 ఈ "హంసోహం" అనేశబ్దము బ్రహ్మమని అర్థమగును. అట్లు జపించుచు జెడచెవినిబెట్టి మోహాంధకారములో జిక్కి 2 వ ప్రకరణసాంఖ్యమనే శరీరలక్షణము 20వ పత్రము 87వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం జనన మరణములకు లోబడుచున్నది.

327 ఈ హంసోహం—అనేమంత్రమును జపించిన మొదల [illegible] దేహాకయివల్యంబును జెందుదురు.

328. శ్లో॥ అకారం నాదరూపంచ। సాకారం బిందురూపకం॥
నాదబిందుశ్చ హంసశ్చ। జీవస్సర్వజపేకృతం॥

[మంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రముల-మంత్ర సారము.]

329 శ్లో॥ ఇకారం శివరూపంచ సాకారం శక్తిరూపకం।
శివశక్త్యాత్మకం హంసం జీవసర్వస్వ పేక్షితం॥.

తా॥ పాదబిందు కళలు రెండున్ను. శివశక్తి రూపములు రెండున్ను, హంసయందు కలిగిన హంసనుచేరి జీవి జపించుకొను చుండును.

క. ఉపదేశపూర్వకముగ్రాహ్య-ను
త్రిపుటీమధ్యంబునందు దీపముతానై
జపియించు మరామ మంత్రము
తపిపిదను ... వాడు ధన్యుడనఘునరా.

హరిహాం

(22) త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

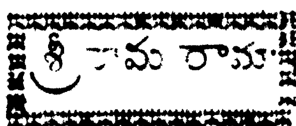
330 హరిహాం—అను పదము హల్లులు లోపింపగా సంక్షిప్తమున ఓం అనేశబ్దము మిళితమైయున్నది.

హరి—యనగా, హేయగుణముల నెల్ల నిరసించు నిమిత్తమయి "అపహతపాప్మా" అను శ్రుతిచొప్పున పాపములనుహరించువాడని అర్థమగును. "హరిహాం" అను మంత్రమును పఠించిన మొదల మోక్షపదవి తెరచును. "హరిఃఓం" అను మంత్రవాక్యమున, శబ్దము తెలిసికొన్నవాడట మతిచదివి తెలిసికోవలసిన రహస్యము మరి యొకటియున్నదా? లేదు.

నారాయణ

(23) చతురక్షరి—నాలుగక్షరముల మంత్రం.

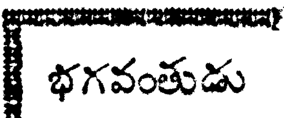
331 నారాయణా—యని స్మరించిన మాత్రమున, సకలదోష మును పారద్రోలిన వాడగునని కలిసంతారణోపనిషత్తులో బోధించు చున్నది. నారాయణుడనే శబ్దమునకు నీరములనగా జలమగును. ఆయన మనగా స్థానమగును జలమునందు నివసించుటకు ప్రీతిగలిగి యున్నందున జనులు నారాయణుడని చెప్పెదరు.

24 పంచాక్షరి—ఐదక్షరముల మంత్రం.

332 శ్రీరామరామ—యని తలంచిన మొదల చేసినపూర్వ కర్మములు "కారాకులు రాలినట్లు" అనునట్లు నశించిపోవును.

333 "శ్రీరామ రామ" యనుచును ఏమానవుడైననూ నిత్యము మదిలో ఆ రామునిభక్తిగ తలంచిన కారాకులవలె కర్మములు రాల్లుగా.

25 పంచాక్షరి—ఐదక్షరముల మంత్రం

334 భగవంతుడు అనగా మంగళకరమైనటువంటి పంచాక్షర ములవలనను. లోకములను సృష్టించినకర్త యగును-(శ్రీమూర్తులు.)

[మంత్ర-తంత్రార్థ-యంత్రసూత్ర-మంత్ర సారము]

ఓం, హ్రీం, శ్రీం, హాం, సం

హంసపంచాక్షరి.

335 ఈ 'హంసపంచాక్షరి' సాధారణముగా పఠించుటకు అలవి కాదు.

న మో నా రా య ణ

(27) షడక్షరి—ఆరక్షరముల మంత్రం

336 నమోనారాయణా—అని ధ్యానించుచు, నమస్కరించు చున్నవారు తప్పక మోక్షపదవి చెందగలరు.

నమోనారాయణాయ

(28) సప్తాక్షరి—ఏడక్షరముల మంత్రం

337 నమోనారాయణాయ—అని మరణకాలమందు పలికిన కొండల నట్టిజనులకు బ్రహ్మపదవులుగలుగు చున్నవి. అట్టినారాయణ పదమును మాటిమాటికి వినుచున్నను, తలచినను, పొగడినను, ముక్తి ఫలము గలుగగలదు. గనుక సర్వదా నారాయణ పదము స్మరించుచుండవలెను. ఆనారాయణునకు భక్తవత్సలుండని పేరు గలిగియున్నది. అందుచేత భక్తులకు కనంబడగలడు.

ఓం నమో నారాయణాయ

(29) అష్టాక్షరి—ఎనిమిదక్షరముల మంత్రము.

౩౩౮ ఓం నమో నారాయణాయ—అని సర్వదా పఠించుటచేత జననమరణములు లేని బ్రహ్మైక్యమును విదేహముక్తి బొందుచున్నారు. మఱియు ఈమంత్రమును ఏవరు ప్రసిద్ధముగా జపించుచున్నారో వారు పూర్ణాయువును బొంది ప్రజాపశైశ్వర్యమును బొందుచున్నారు. ఇట్లు సామవేదమందలి యుపనిషత్తు బోధించుచున్నది.

౩౩౯ సాక్షి—కూట—స్థాంతర్యామి—ప్రత్యగాత్మలు "నా" లుగురు—చేతనా చేతనలు—అనగా—జీవేశ్వరులు—ఆజీవేశ్వరులకు నాధారమైనవాడు—శ్రీమన్నారాయణమూర్తి యొక్కడే యని యున్నదిగావున నైపని నుదాహరించిన అష్టాక్షరీ మంత్రము జపించుచున్నవారికి మోక్షము లభించును.

ఓం నమో నిరంజనాయ నమోస్తుతే

(30) ద్వాదశాక్షరి—పండ్రెండక్షరముల మంత్రము

౩౪౦ ఓం నమో నిరంజనాయ నమోస్తుతే—అని పఠించిన మొదల మోక్షము తప్పక కలుగును. "ఓం" త్రిమూర్త్యాత్మకమైనటువంటిన్ని—"నిరంజనాయ" చింతలేనటువంటిన్ని నిరాకారుడైన భగవంతునకు "నమోస్తుతే" నమస్కారమని భావము.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—యంత్రముల—మాత్ర సారము]

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

(31) ద్వాదశాక్షరి—పండ్రెండక్షరముల మంత్రం.

341 ఓం నమః భగవతే వాసుదేవాయ—అని సదాస్మరించినవారికి విదేహ కైవల్యము లభించును. ఈస్తోత్రము విష్ణుదేవుని మనస్సునకు ప్రియమైయుండును.

342 ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ—అనగా—ఓం—శ్రీమూర్త్యాత్మకమైనటువంటిన్నీ, ప్రణవస్వరూపమైనటువంటిన్నీ, భగవతే, మాయకు నిగళించినటువంటిన్నీ, వాసుదేవాయ, సకలలోకములు భగవంతునియందు నివసించియున్నందుననున్నూ సకలలోకములయందు భగవంతుడు నివసించియున్నందువలనున్నూ, వాసుదేవుడని చెప్పబడ్డ భగవంతునకు, నమః నమస్కారమని భావము.

343 ద్వాదశాక్షరియనగా—శరీరరహితులయి, కర్త, కర్మ, క్రియలంబారమక, సంకల్ప, వికల్పములు లేని వారయి, కలిగిన వస్తువు, భుజించుచు, ధరించుచుంబరుండుచు, కోరికలు లేనివారయి, యుండుట, అనగా—శాంతము, శమము, దమము, ఉపరతి, తితిక్ష, శ్రద్ధ, సమాధానం, ఈషట్కంబులో—శాంతము—శమము-దమము సమాధిగుణములు గలిగి సర్వసములయి యుండుట.

నిరాత్మలమేకదానా । శరీరం నాస్తి కేవలం॥
నిరాధార పరిపూర్ణం । పరశివోహమస్మి ॥.

(2) షోడశాక్షరీ — పదునారు అక్షరముల మంత్రం.

344 తా॥ ఈ మూలంబైన గాథను తెలియవలెను. ఈ షోడశాక్షరీయందు గా—నము – నాది–నిల్ప—ఏది–తాను–తన్వది–అనునా. క్షణములకు జన్మ బడక స్థూల సూక్ష్మ శరీర భావములను విడుచుటకు పరమ పదము.

345 (16 నామములు | 32 అక్షరములు | తారకం) | కలి ఉ॥ "హరే రామ హరే రామ, రామ రామ హరే హరే. హరే కృష్ణ హరే కృష్ణ, కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే."

యను పదియారు నామములు కలిదోషమును నాశనముచేయును. ఇంతకన్న యెక్కువయుపాయము ఏమా సర్వవేదములయందు లేదు. ఈ పదియారు నామములు పదియారు కళలచే చుట్టబడియుండు జీవుని యొక్క ఆవరణమును నాశనముచేసి మేఘావరణము పోయిన వెనుక సూర్యమండలము ప్రకాశించునట్లు పరబ్రహ్మము ప్రకాశము కలుగజేయును. అని కలిసంతరణోపనిషత్తులో చెప్పియున్నది.

346 (2వది — కలియుగమునందు జనులు మిక్కిలి యల్పాయుష్కులు అల్పమతులు గనుక ఆ రామ నామ ధ్యాన తారకముచే తరించగలరని మిక్కిలి దయ తలచి యీ పదునారు నామములను ఉపదేశించిన మాత్రమున భవసాగరమును దాటి పరమ పదమునొంద ననుగ్రహించితిరని భగవానులు ప్రత్యక్షమై, కబీరుదాసునకు చెప్పిరని కబీరుదాసుచరిత్రలో వ్రాయబడియున్నది.

347 (34) శ్లో॥ అష్టాక్షరో నామమంత్రం జపదశ్రీం। ఘోరతమ ధ్యాంతరమధ్యగత్రిగుణ। అనంతకోటి వర్ణసూర్యరూపం ధ్యాయే శివం శాంత మఖండ తేజసం॥ ఓం నమో నారాయణాయ। ఓం నమశ్శివాయ॥ "హరే రామా—హరే రామా. రామ రామహరే హరే—హరే కృష్ణ

[మంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రమూల-మంత్రసారము]
హరేకృష్ణ కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే" యని చెప్పినచో త్రికరణ శుద్ధిగా నిర్మల మనస్సుతో నేకమనస్సుగా ఈమంత్రములను పఠించినవారలు మోక్షపదవి సిద్ధించును.

35 మంత్రం.

349 "రామకృష్ణ గోవింద నారాయణా" అని ప్రాతఃకాలము ఎవరుపఠించు చున్నారో వారు తప్పకపరలోకపదవి చెందుదురు. సందేహము లేదు.

పార్వతీదేవికి ఉపదేశించిన

36 తారక మంత్రం

349 "రామ రామ రామ రామ—రామ రామ యంచు శ్రీ
(2) రామ రామ రామ రామ—రామ రామ యంచు శ్రీ
(3) రామ రామ రామ రామ—రామ రామ యంచుఁ జే
(4) న్నామకీర్తనంబుఁ జేసినం గలుంగు మోక్షముల్.

(అమంత్రము—మంత్రార్థ—మంత్రాధిమాన దేవతాస్వరూపంబును, నీకు సదాపకేన్న నెరుగ నుపదేశమిచ్చితినింతకంటె ఘన నిధానంబు లేదు నామనమునందు.

350 తా॥ ఓపార్వతీ! నీకు నేనుఈ రామమంత్రముయొక్కయు ఆరామ మంత్రాధిమాన దేవతయగు పరబ్రహ్మముయొక్కయు, వ్యాఖ్యానములను బాగుగ బోధించితిని. నామనస్సునందింతకంటె గొప్పనిక్షేపమేదియును లేదని పార్వతీదేవితో నీశ్వరుడు చెప్పెనని తాత్పర్యము" సీతారామాంజనేయ సంవాదము చూడుము.

37 మహాజపమంత్రము.

శ్రీకృష్ణుడు ధర్మరాజునకు ఉపదేశించిన మంత్రము.

శ్లో:—

1 నమో భగవతే వాసుదేవాయ.
2 నమః పురుషోత్తమాయ.
3 నమ స్సర్వలోకగురవే.
4 నమ స్సర్వలోకపిత్రే.
5 నమ స్సర్వలోక పితామహాయ.
6 నమ స్సర్వలోక ప్రపితామహాయ.
7 నమ స్సర్వలోకప్రధానాయ
8 నమ స్సర్వలోకేశ్వరాయ.
9 నమ స్సర్వలోకవశిష్ఠాయ.
10 నమ స్సర్వలోక సుఖప్రదాయ.
11 నమ స్సర్వలోకకర్త్రే.
12 నమ స్సర్వలోక భర్త్రే.
13 నమ స్సర్వలోక హర్త్రే.
14 నమ స్సర్వలోక నిధయే.
15 నమ స్సర్వలోక నిదానాయ.
16 నమ స్సర్వలోక హితాయ.
17 నమ స్సర్వలోక హితకరాయ.
18 నమ స్సర్వలోకోద్భవాయ.
19 నమ స్సర్వలోకోద్భవకరాయ.
20 నమో విష్ణవే.
21 ప్రభవిష్ణవే" అని ఇట్లు పఠించుట మహాజపమగును.

351 ఈ మహాజపము వలన, సకలపాపములును, భయములును, ఆపదలును, నశించుచున్నవి. భోగములును, ధర్మసిద్ధియు, కలుగుచున్నవి.

38 ఆపత్కాలమందు పరమేశ్వరుని నమస్కరించువిధము.

352 (1). పరమేశ్వరా, పార్వతీమనోహరా, పురహరా, స్మరహరా, పాపవిదూరా, పరమకళ్యాణగుణాకరా, దయామయా, ధర్మనిలయా, భవబంధవిమోచనా, భక్తవత్సలా, చంద్రచూడవతంసా, భక్తజనరక్షకా, నీకు నమస్కారము, నమస్కారము.

353 (2) పరమదయాళో, ఆపద్బాంధవా, పరమేశ్వరా, నీకు నమస్కారము, నమస్కారము.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్ర పారము.]

354 శుక్రవారము ప్రాతఃకాలము నిద్రించి లేవడముతోనే ప్రార్థించుచున్నవారికి అపజయములు తొలగిపోవును. సందేహము లేదు. మోక్షము లభించును.

355 వ॥ కబీరుదాసుగారు రామదాసుగారిని ప్రతిదినము రేయి—పగలు—"రామ, రామా" యనిపలుకుమని బోధించిన శ్లోకము.

39 శ్లో॥ శ్రీరామ రామరామేతి । రమే రామే మనోరమే
సహస్రనామతత్తుల్యం । రామనామవరాననే॥

356 వ॥ కబీరుదాసుగారు రామదాసుగారికి నుపదేశించిన రామమంత్రంబును ఇట్లనికొనియాడుచున్నారు.

40 (1) దశరథసుతమంత్రం—జైత్రసారమంత్రం.
(2) విబుధవినుతమంత్రం—విశ్వవిఖ్యాతమంత్రం.
(3) మునిగణనుతమంత్రం—ముక్తిమార్గైకమంత్రం.
(4) రఘుపతినిజమంత్రం—రామరామేతిమంత్రం.

357 వ॥ రామదాసుగారు రాములవారిని స్తోత్రించిన శ్లోకము దిగువనుదాహరించడమైనది.

41 శ్లో॥ (1) సకలసుకృతరత్నం । సత్యవాక్యార్థరత్నం
(2) శమదమగుణరత్నం । శాశ్వతానందరత్నం
(3) ప్రణవనిలయరత్నం । ప్రస్ఫుటజ్యోతిరత్నం
(4) పరమపదవిరత్నం । పాతుమాంరామరత్నం॥

42 క. యిలలోన రామనామము
సులభంబై వెలుగుచుండ జాలక గబలుకం
గలనాలుక గలుగగ
పల్కలు మన్నక నరకములను బొందెదరకటా॥

తా॥ లోకమందు శ్రీరామమంత్రము, సుగుణశూన్య మొదలయిన కష్టములు లేకనే సులభముగ దొరకుచున్నది. పలుక నాలుకకు చులకనగానున్నది. అయ్యో యిట్లుండినను మూఢులు శ్రీరామనామ స్మరణచేయక ప్రాలుమాలి వ్యర్థముగ నరకములపాల గుచున్నారని తాత్పర్యము. (సీతారామాంజనేయము చూడుము)

358 ఈపైని ఉదాహరించిన శ్లోకములను మంత్రములను భక్తి శ్రద్ధలతో పఠించుచుండువారికి తప్పక మోక్షములభించును.

(42) రామకోటి వ్రాయుటకు ఆరంభము.

(1) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
(2) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
(3) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
(4) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
రామకోటి వ్రాసినంత రాదె మోక్షమెదురుగా.

359 ఇట్లు నిశ్చయ మనస్కులై రామకోటి వ్రాసి భద్రాచలములో స్వామివారిగుడిలో నప్పగించపెట్టు వారికి మోక్ష మబ్బి చేరినట్టును.

360 స్నానముచేయునపుడు జపము

361 (43). శ్లో॥ అంబ! త్వద్దర్శనాన్ముక్తిః న జానే స్నానజం ఫలం।
స్వర్గారోహణసోపాన! మహాపుణ్య తరంగిణి॥

శ్రీవిష్ణు పాదోదకం, పావనంశుభం, గంగాస్నానం కరిష్యామి కావేరి రంగ మందిరం, పరవాసుదేవ ప్రత్యక్షం గోవిందం, గోవిందం.

362 (44) కేశవా, మాధవా, మధుసూధనా, గోవిందా,

[అమనస్కము మంత్రమంత్రార్థ [illegible] మంత్ర సారము.]
అచ్యుతా, [illegible], భక్తవత్సలా, అనాథరక్షకా, అప్రమేయచరి
త్రా, హరిముకుందా, దీనరక్షకా, దీనపోషకా, కరుణాకటాక్షా, మ
హానుభావా, సర్వేశా, సాంబశివా, ద్రౌపదీ మానసంరక్షకా, కుచే
లుని రక్షించినటువలె నన్నురక్షింపుము, అనాథ ప్రహ్లాదునకు దర్శ
నమిచ్చినటువలె నాకుదర్శనమీయుము. కరిరాజవరదా కాచి రక్షింపు
ము. ఈదిగువ నుదహరించిన స్నానములు చేయుము.

363 (1) అభ్యంగస్నానము—శిరస్స్నానము
(2) కంఠస్నానము—మెడక్రిందనుంచి పాదముల వరకు
(3) నాభిస్నానము—బొడ్డుక్రిందనుంచి పాదములవరకు
(4) పాదప్రక్షాళనము—మోకాళ్లనుంచి పాదములవరకు

364 అన్నముభుజయించేవిషయము.

[illegible] వండుకున్న అన్నము—కూరలు—వగైరాలు—దేవునికి అర్పణచేయకనే—భుజించుట—పాపమగును. గనుక ఈదిగువ నుదహరించిన మంత్రమును మూడుపర్యాయములు స్మరించి భుజింపవలెను.

మంత్రము.

45 శ్లో॥ అన్నం బ్రహ్మరసోవిష్ణు। భోక్తాదేవో మహే
శ్వరః

46 వ॥ సకలదోషనివారణ సకలపాపనివారణ, సర్వేశ, సాంబశివా, సకలమునీవేగనుక నీకేఅర్పణ చేయుచున్నాను. నామనస్సు నీకేసమర్పించెదను.

మంత్రములప్రకరణము
ముగిసెను.

365 ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః అనేవదమూడు పదములు ఉపనిషత్కథలు చదివి ముగించినను ప్రసంగించిన నాలుగు వేదములు ముగించినను ఏ కార్యమునైనా ముగించినను ఆవలింపులు వచ్చినను ఇట్టి విషయములు ముగించినపిమ్మట ఓం శాంతి శాంతి శాంతి అని యుచ్చరించవలెను చెప్పిన వారికిన్ని సకలదోషములు శమించునట్లు అని భావము.

366 ఏ పుస్తకమునైనా వ్రాసి ముగించిన వెనుక ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః అని వ్రాయవలెను.

367 సంగ్రహముగనున్న అర్థగాంభీర్యముగల పరిశుద్ధ సంస్కృత వాక్యములను మనస్సునందుంచి వాడు మార్గమునకు బోయి వేం దగలడు. అట్టి మార్గమునిశ్చయముగ ఫలమిచ్చుచున్నది సాధారణముగ లోకము తప్పు మార్గమునకు మనస్సు పోవును.

368 మోక్షపదవుల వివరము.

(1) నిత్యసూరులతో విలసిల్లుచున్న వైకుంఠము.

(2) ప్రమథగణములతో పరిఢవిల్లుచున్న కైలాసము.

(3) బ్రహ్మర్షులతో శోభిల్లుచున్న సత్యలోకము.

(4) దేవతలతో భాసిల్లుచున్న స్వర్గలోకము.

(5) యక్షకిన్నరులతో వలయుచున్న అలకాపురము.

369 ముఖ్యమైనట్టి తీర్థయాత్రలు
హిందుస్థాన దేశప్రాంతము.

1—అయోధ్య
2—మధుర
3—బృందావనం
4—గయా
5—చిత్రకూటం
6—హరిద్వారం
7—బదరీనారాయణం

ఈపట్టణముల యందున్న దేవతలను సేవించుటకై, సన్యాసులు, సాధువులు, వైరాగులు, పండారులు నానావిధ దేశస్థులు కోటానకోట్లు ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు.

8—కాశీ—కాశీవిశ్వనాథుని సేవించుటకై కోటానకోట్లు జనులు ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు.

9—జగన్నాథం
10—కోనగిరి

జగన్నాథ స్వామిని సేవించుటకై కోటానకోట్లుజనం ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు. అలాగునసే కోనగిరి దేవలింగమును సేవింతురు. మహా గొప్పలింగమని చెప్పుదురు.

370 మరాటిదేశప్రాంతము.

11—పండరపురము—విఠోబా అనేకృష్ణమూర్తిని సేవించుటకై కోటానకోట్లుజనం ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు.

12—రామటెక్ కొండ—రాములవారిని సేవించుటకై మితము లేనిజనం వెళ్ళుచుందురు. గొప్పతీర్థము జరుగును.

13—మహాదేవుపాడ్—మహాదేవుఅనేశివుని సేవించుటకై సంవత్సరమునకు వకపర్యాయము జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుదురు. ఆకొండనిలువుగానుండును. ఎక్కువారు మహాకష్టము సత్తుకొనిపోదురు. కాబట్టిఆకొండఎక్కి స్వామిని సేవించుకొనిఆకొండ దిగినవారా రామనాథుని అశ్వమేధయాగపత్తు వారిపుత్రమిత్రకళత్రా

ష్ములకు కొప్పగింత పెట్టి వారిబంధువులు వచ్చి రాలకు భోజనములు పెట్టి వారివద్ద సెలవు పుచ్చుకొని వెళ్లుదురు.

371 తెలుగుదేశప్రాంతము.

14—సింహాచలం—అప్పన్న అనే వరాహావతారమును సేవించుటకై ఆ ప్రాంతము జనము అప్పుడప్పుడు మొక్కుబళ్లీయుటకై వెళ్లుదురు. సంవత్సరమునకొక గొప్పఉత్సవంజరుగును. ఆవరాహావతారమునకు పక్కలో వకబల్లిపుపోటువున్నది. ఆగాయమునకు ప్రతిరోజు గంధము అంటించుదురు.

15—భద్రాచలం—రాములవారిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకు వకపర్యాయము జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుదురు. ఎన్నతరముగాదు.

16—అంతర్వేది సముద్రతీరము కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు } నృసింహ స్వామికి గొప్ప దేవాలయము గలదు. జనులు సముద్రస్నానములు చేసి కొని కోవెలలో నున్న నృసింహ స్వామిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకొక పర్యాయముజరిగే ఉత్సవమునకు కోటాన కోట్లు జనం వెళ్ళుదురు. ఎన్నతరము గాదు. రథఉత్సవము జరుగును.

17—కాళహస్త్రి—సాంబశివాలయముగలదు. ఇందుకేసమస్తము దక్షిణ కాసిగంగ యనదగు సువర్ణముఖ మహానది। యక్షుడు దానసాద్గయుని యక్షులు తుంబురునారదాదులున్। దక్షుల్గామైరి సిద్ధులు కృతార్థులు నైన మహాస్థలంబు పంచాక్షరి మంత్రపూరితరహస్యతపాస్త్రిల దివ్యక్షేత్రమాదక్షిణకాళహస్తి ధరణీశ్వర సాంబశివా మహాప్రభావజ్ఞకృతిచే వ్యాసగొప్పపుణ్యక్షేత్రమగును. సంవత్సరమునకొక గొప్పఉత్సవంజరుగును.

18—తిరుపతికొండ—వెంకటేశ్వరుని సేవించుటకై మొక్కుబడులు చెల్లించుటకై కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుచుందురు.

19—కంచి—మూలవిగ్రహము వరదరాజులు కయనించియుందురు. సంవత్సరమునకు నొకపర్యాయము జరిగే ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లుజనం వెళ్ళుదురు. 10రోజులుఉత్సవము జరుగును. శివేశ్వరుడు. ఏకాంబరేశ్వరుడు ఇచ్చట 10రోజులుఉత్సవముజరుగును.

372 [illegible]

20—అహోబలం—నృసింహస్వామిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకొక పర్యాయము జరిగే ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు. నృసింహస్వామి [illegible] హిరణ్యకశిపుని సంహరించి ప్రత్యక్షమైన స్థలం.

21—శ్రీశైలం—మల్లిఖార్జునస్వామిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకు వచ్చేశివరాత్రి పండుగ ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు.

22—శ్రీరంగము—శ్రీరంగనాయకుల్ని సేవించుటకై కోటానకోట్లుజనం ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు. అక్కడ బ్రాహ్మణులకు సంతర్పణప్రతిరోజు జరుగును. సంవత్సరమున కొకపర్యాయము గొప్ప ఉత్సవము జరుగును. అన్నదాన దేవాలయమగును. భూలోకవైకుంఠమనబడును.

23—జంబుకేశ్వరం— అప్పలింగమును స్వామిని సేవించుటకై సంవత్సరమున కొకపర్యాయము జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు.

24—త్రివనాపల్లి—తాయుమానస్వామి ఆనేలింగమును సేవించుటకై సంవత్సరమునకొకసారి జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుదురు.

25 — కుంభకోణం — సార్ఙ్గపాణి, చక్రపాణి, కుంభేశ్వరుడు. వీరిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకొక పర్యాయము [illegible] ఉత్సవమునకు [illegible] కోట్లు జనం వెళ్ళుదురు.

26 — తిరువణామలై — అరుణాచలస్వామి అగ్నిలింగము సంవత్సరమునకొక పర్యాయము గొప్పఉత్సవము జరుగును. చాలాజనం వెళ్ళుదురు.

27 — [illegible] — [illegible] విష్ణువు. సంవత్సరమునకొక పర్యాయము గొప్పఉత్సవము జరుగును.

28 — తిరు[illegible]పురము — [illegible] స్వామి విష్ణువు సంవత్సరమునకొక పర్యాయము గొప్పఉత్సవము జరుగును.

29 — [illegible] — [illegible] స్వామి, శివుడు, ఎల్లప్పుడు ఉత్సవములు జరుగుచుండును.

30 — [illegible] — [illegible] విష్ణువు సంవత్సరమునకొకసారి గొప్పఉత్సవము జరుగును.

31 — [illegible] — [illegible] స్వామి. విష్ణువు, సంవత్సరమునకొకసారి గొప్పఉత్సవము జరుగును.

32 — చిదంబరము — } సభేశమూర్తి శివుడు. శ్రీగోవింద
33 — చిదంబరము — } రాజులుస్వామి విష్ణువు ప్రతి సంవత్సరమునకొక పర్యాయము గొప్పఉత్సవము జరుగును.

34 — రామేశ్వరం — రామలింగస్వామిని సేవించుటకై [illegible] దేశముల దిక్కులనుంచి కోటానుకోట్లు జనం సదా వచ్చుచుందురు. కాశీగంగాతీర్థమున్ను గోదావరిగంగనున్ను కలిపి రామేశ్వరలింగస్వామికి అచ్చటతీర్థముతో అభిషేకము చేయించుదురు. అచ్చోటనే ధనుష్కోటి శ్రీరాములవారికి సేవించుదురు.

35—శ్రీవిల్లిపుత్తూర్—వటపత్రశాయి, విష్ణువు, వటపత్రశయనస్థుఁడై యుండును. గొప్ప గోపురముగల దేవాలయము. అళ్వారులయందు, పెరియాళ్వారు—శ్రీఅండాళ్—వీరిరువురు అవతరించినస్థలము.

36—శ్రీవైకుంఠము—వైకుంఠనాథుడు విష్ణువు ప్రతిరోజున గొప్ప పాలతో అభిషేకమగును. సంవత్సరమున కొక పర్యాయము గొప్ప ఉత్సవము జరుగును.

37—ఆళ్వారుతిరునగరి—నమ్మాళ్వార్ అవతరించినస్థలము. సంవత్సరమున కొకపర్యాయము వైశాఖమాసమందు జరిగే ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుదురు.

38—అనంతశయనము—అనంతపద్మనాథస్వామి దేవాలయమందు ప్రతిరోజున సుమారు వెయ్యి బ్రాహ్మణులసంతర్పణ జరుగును. ఇది మహా పుణ్యక్షేత్రము.

39—కంచికామాక్షి—మధుర మీనాక్షి, వీరిరువురుఅప్పచెల్లెళ్ళు అవుదురు.

పుణ్యనదులు.

40 (1)గంగ (2)యమున (3)సరస్వతి (4)గౌతమి (5)నర్మద (6)కావేరి (7) గోదావరి (8) కృష్ణ (9) తుంగభద్ర (10) ఐరావతి (11) సింధు (12) శోణ (13) తామ్రపర్ణి (14) పుష్కరిణి (15) సువర్ణముఖి (16) పెన్న (17) మహానది (18) తపతి. ఇవియునుగాక యిన్ని పుణ్యనదులవాగులును.

41 శ్రీరాములవారిజననము.

అయోధ్యాపురమందు ఇక్ష్వాకుపవిత్రమైన రఘువంశమున శ్రీరాముఁడుపుట్టుటయును, విశ్వామిత్రునితో డుపడిఅతనియాగ

గయును గొనసాగించుటయును, అహల్యాదేవిశాపమును తీర్చి శివుని విల్లువిఱిచి మాయాసీతను పెండ్లాడుటయును, పరశురాముని భంగపెట్టి అయోధ్యానగరమున ప్రవేశించుటయును, దండకారణ్యమునకు పోయి విరాధునివధించి చుప్పనాతిముక్కు-ను చెవులను గోయుటయును ఖరుడు దూషణుడు త్రిశిరుడు మొదలయినరాక్షసులను సంహారము చేయుటయు, మాయామృగమైన మారీచుని సంహరించుటయును, రావణుడుమాయాసీతను ఎత్తుకొని పోవుటయును, జటాయువునకును కబంధునకు మోక్షమిచ్చి శబరిచేత పూజింపబడుటయును, సుగ్రీవునితో స్నేహముచేసి వాలిని చంపుటయును, వానరులుమాయాసీతను వెదకుటయును, సముద్రమునకు వారధికట్టి లంకాపట్టణమును ముట్టడించి ఘోరయుద్ధమందు తోడబుట్టినవారు కొడుకులు ప్రధానులు చుట్టములు స్నేహితులు మొదలయినవారితోడ రావణునిచంపుటయును, విభీషణునకు లంకారాజ్యమున పట్టముకట్టి పుష్పకవిమానమెక్కి సీతతోడ అయోధ్యాపురమునకువచ్చి శ్రీరాముడు పట్టముకట్టుకొనుట మొదలయిన పనులన్నిటిని చేసెను. అట్లుండగా జననమరణాది వికారములు లేనివాడును సర్వలోకవ్యాపకుడును అయిన యీశ్రీరాముడే రావణసంహారాదికార్యముల నన్నిటిని చేసెనని మూఢులు పలుకుదురని తాత్పర్యము.(సీతారామాంజనేయము చూడుము.)

374 సగుణారాధన, నిర్గుణారాధన విషయము.

1 సగుణారాధన అనగా, విగ్రహారాధన.

2 నిర్గుణారాధనఅనగా, విగ్రహారాధన విసర్జించుట.

375 సగుణారాధనలో మూడువిధములు గలవు. అవి ఏవనగా:

(1) శివ ఆరాధన } శిష్టదైవములు.
(2) విష్ణు ఆరాధన }
(3) శక్తి ఆరాధన ... క్షుద్రదైవములు.

376 ఏటవిషయమై అన్యమైనవారు ఫారా—వార.—కర్తం కరముగా ఉంచేటట్టు గొప్పగొప్ప గోపురములతో దేవాలయములను సదాచార సంపన్నుల కొరకు కట్టించి యున్నారని అనుకొన వచ్చును. యిప్పటికి యింకా అన్యమైన వారు గుళ్లు కట్టించు చునే యున్నారు. ఇతరులకు ఇతిహాసములు గలవు-అవిఅనగా.

377 క॥ ఇందుగలడందు లేడని, సందేహమువలదు చక్రిసర్వోపగతుం డెందెందు వెదకిచూచిన, నందందే కలడు దానవాగ్రణీ! వింటే॥ అన్న వారోక్తి నిబట్టిన్ని:—

కీర్తన॥ అందిందవలకను ఎందనజూచిన, అందం పరమాం డనునామం॥ అన్న బ్రహ్మజ్ఞానము చెప్పుచున్న॥ వా॥ ఆపరాత్పరుడు అన్నిటియందు అమరి యున్నట్లు శ్రుతివల్ల తెలియబడు చున్నది గనుక—

378 శిష్టదైవములకొరకై కట్టించిన దేవాలయములలో ఉన్న శిష్టదైవములు.

379 (1) శివదేవాలయములో శివ లింగాకారము ఏర్పర్చి

380 (2) విష్ణుదేవాలయములలో విష్ణువిగ్రహములు ఏర్పర్చి ధూప దీపఫల నైవేద్యములతో విగ్రహారాధన చేయుచు-చక్షుగాం సమర్పయామి" అన్న వచనముచొప్పున అందునవచ్చే కానుక ఫలములు బ్రాహ్మణులైనవారలు అనుభవించు చున్నారు.

దుష్ట దైవములు.

(3) దుష్టదైవములకొరకై కట్టించిన దేవాలయములలో వివిధములయిన శక్తులను,

(4) వివిధములైన అమ్మవార్లు మొదలగు నటువంటివారిని ఏర్పర్చుచు, దీప, ధూప, ఫల నైవేద్యములను కర్మ ప్రవృత్తి అనగా [illegible] ఫలమనుభవించు చున్నారు.

381 ఆ భగవంతుడు, రక్తమాంసముల కట్టి లేనివాడు. ఆయన స్వరూపము ఇట్టిదని తెలుపుటకు అరుదుగాదు. ఇట్లుండగా ఆయనకు కల్పితవిగ్రహ స్వరూపముగా ప్రతిష్ఠించుట మహాఅన్యాయముగా నున్నది. అయినను.—

382 పారావార పరంపరముగా "విగ్రహారాధనమన్న" "శక్తిముక్తమైన ఆరాధనలనున్న" ఇట్టి ఆరాధనలను చేసేవారికి ఆటంకము పరచకూడదు. వారి వారి ఇష్టానుసారముగా జరిగించుకొననివ్వవలెను. మరియు, వారి వారి సంప్రదాయములనుబట్టి, వారు వారు చేసే, నేమ, నిష్ఠలు, ముక్తమైనటువంటి వాటినిగురించి భేదాభేదములు ఎంచకూడదు.

విగ్రహారాధన విసర్జించే విషయమై,

383 పారావార పరంపరముగా విగ్రహారాధన వలన ఫలమనుభవించేవారు విగ్రహారాధన విసర్జించి నిర్గుణారాధనమునకు రావడమునకు మహామర్థమగును.

384 భూలోకమంతయు ఏకమయేవరకు విగ్రహారాధన విసర్జించుట కానేరదు.

385 ఈవిషయమై నెంతట చలనమైన మనస్సు స్థిరముగా నిలుపుటకు సామాన్యులకు సాధ్యము కాదు.

386 మనస్సు నొకచోట కుదురుగా నిలుపువరకు విగ్రహారాధన విసర్జించే ధ్యానము పట్టుపడదు.

387 భరతఖండములోనున్న జనులందరి నిర్గుణారాధనమునకు తేవడమును, అవతరించిన సృష్టికర్తకు వివాహ మానవులలో ఉన్న జ్ఞానులు ఎంతవారైనా బోధించినను, విగ్రహారాధన ఫల మనుభవించేవారికి వారిబోధ ఏమీ అంటజాలదు.

388 కారణము నను. మహాకార్యము భోగదస్తుట్టుపోవుటయు తెలిసి. తన్ను పొందుటకే దేహాలయములను కట్టించి, అందుల పది) ద్వారములనుంచి, పాపములవల్ల ప్రాణించుచు ఉండిన కడకు, కొంత కాలమునకు నిష్ఠా తెలిసి తెల్సుకొని బ్రహ్మజ్ఞానము పొందగలిగిన పూర్వపు ఆర్యులనువారు ఆలోచించి చేసినపనిగాని మరియొకటి కాదని తలంచుచున్నారు.

389 గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గములోనున్నవారు, బ్రహ్మజ్ఞాని యైన యెడల వారిని అంతేకాక తమ పని యైనంతగా సంచరించుచు తనభార్యా పుత్రమిత్ర బంధువులు మొదలయినవారిచేత ఆత్మార్పణములను విసర్జింపజేయుచు తెలుగులో నారాయణ, కుల ములో గోవిందా యనుచు గృహస్థాశ్రమములోనున్న బ్రహ్మజ్ఞానమును వారికి బోధపరిచి సన్మార్గములోనికి వచ్చేలాగు చేసిన యెడల, వారికి వారే ఆత్మజ్ఞానము పొందినను, నిగ్రహ సాధన, భేదాభేదము తెలిసికొని, పామరత్వమును విడిచి నిగ్రహ సాధనలోనికి క్రమ క్రమముగా ప్రవేశింపగలరు.

390 చిత్తశుద్ధి లేనియెడల నిగ్రహ సాధన నివర్తించేటంత శక్తి కలుగదు.

391 కలకాలము నిగ్రహ సాధన మునచే ఉన్న యెడల, కడ తేరుట సులభము.

392 జీవుడు తన పుణ్యాతిశయముచేత తన్ను తా నెరిగినపుడు దేహ మనిత్యమనియు, సకల పదార్థములన్నియు అసత్యమని నిషిద్ధ కర్మ లనగా, పాపకర్మములు" చేయుట అజ్ఞాన మనియు, అట్లు ఊహించి తన కుకల్పిత అజ్ఞానమునకు చీకటినిపోగొట్టుకొని ఇంద్రియ నిగ్రహ మనగా. చెవులును, దేహముమీద కప్పిన చర్మమును, నేత్రములను, జిహ్వను, ముక్కును, ఈ ఐదింటిని స్వాధీనయములయందు

స్త్రీవ్యామోహ, పురుషునివశము చేసుకొని వ్యవహరించుట ఇంద్రియ నిగ్రహ మనబడును.

303 శాంతి, శమ దమాదిగుణములు విషయమై,

(1) శాంతమనగా— కోపము రాకుండుట.

(2) శమమనగా— మనోనిగ్రహమగుట.

(3) దమ మనగా— ఇంద్రియ నిగ్రహమగునట్టి, మంచిగుణము.

304 అన్ని ఆశ్రమములకు భగవద్భక్తి, శాంతము, ఈ రెండున్నూ ముఖ్యమైయున్నవి.

శాంతి శమ దమాది, గుణములు గలవారికే మోక్షాపేక్ష గలుగుదురు.

305 ఏకాంతిక ధర్మమునకు "అహింసా పరమో ధర్మః" అను శ్రుతినిబట్టి అహింసయే మూలముగ నున్నది.

306 అన్ని ఆశ్రమములకున్ను శాంతము ముఖ్యమై యున్నది. గనుక శాంతగుణమును వహింపక, భక్తిశ్రద్ధలతో సత్కార్యములు చేసి, మనస్సు చక్కగా కుదిరియుండక, నారాయణుం డొక జేయని తలంచినవారికి స్వర్గాధ్యానము ఫలించును.

307 "శాంతం భూషణం" అను శ్రుతినిబట్టి, శాంతము అనెడి దానమును వహింపజేసినవారలు స్వర్గలోకము చెందగలరు.

308 "దురితం మరణం, శౌర్యం సదావర్జనే" అను శాస్త్రోక్తినిబట్టి దురితము అనే తొందరను వహించిన దురాత్ములు నరకలోకము చెందగలరు.

309 నానా విధ ప్రపంచముగా, విగ్రహారాధన చేయువారు, దాని కీడు మేలు లెఱింగి ఇహ పరము లనిత్య మనియెన్ని, "బ్రహ్మ సత్యం జగన్మిథ్యా" అను శ్రుతి చొప్పున, సత్యమైన పదార్థమును దెలిసికొని, అశాశ్వతములను విడిచి, దేహాభిమానములను పరిత్యజించిన వారలే స్వర్గారాధనమునకు అర్హుడగును.

ముఖ్య తాత్పర్యము.

400 సగుణారాధన, నిర్గుణారాధనలలో మేలు, కీడు, నెంచక, వారి వారి యిష్టానుసారముగా నడచుకొనవచ్చును.

401 కలకాలము విగ్రహారాధనలో నున్నవారు కడతేఱరని తెలిసికొనుము.

402 పంచామృతము.

(1) గోమూత్రము. నీరుడు—లేదా తేనె
(2) గోమయం—పేడ—లేదా—చక్కెర
(3) గోఘృతం— గో నెయ్యి
(4) గో దధి—గో పెరుగు
(5) గో క్షీరము — గోవు పాలు

హిందూమతస్థులలో పిండ ప్రదానము మొదలైనవి చేయునప్పుడు బ్రాహ్మణులు ఈ పంచామృతమును తీర్థముగానిచ్చెదరు.

అభ్యంతభక్తి పదవులు.

404 (1) సద్భక్తి (2)వైష్ణవభక్తి (3) అవధానభక్తి (4)అనుభవభక్తి (5)ఆనందభక్తి (6)సమరసభక్తి ఈయిన్ని అభ్యంతభక్తు లనబడును.

(1) సద్భక్తి వివరము.

404 పూర్వోక్తమైన తనయిష్టదేవతను తనహృదయకమల కర్ణికమధ్యంబున నిలుపుకొని యామూర్తియందు భావంబునిల్పుటే సద్భక్తి యనిపించుకొనును.

(2) వైష్ణవ భక్తి వివరము.

405 బహిరాడంబర వ్యాపారములను వర్జించి అంతరంగంబున స్నానసంధ్యావందనంబులగునిత్యకర్మంబు లంగీకరించుటయే వైష్ణవ భక్తి యనిపించుకొనును.

(3) అవధానభక్తి వివరము.

406 ఆమూర్తికి షోడశోపచారపూజాదిభావనలుం జేసి యూహాపోహలంబులు లేక స్వస్థచిత్తమైయుండుటయే అవధానభక్తి యనిపించుకొనును.

(4) అనుభవభక్తి వివరము.

407 స్వస్థచిత్తంబుననుండి యామూర్తి కళా విశేషములతో అవయవ సుందరాకారములను హృదయకమలంబున నిల్పి ప్రపంచ వ్యాపారంబులు మరచియుండుటే అనుభవభక్తి యనిపించుకొనును.

(5) ఆనందభక్తి వివరము.

408 ఈప్రకారంబుగా ప్రపంచకం బేమియు దోచకుండునప్పుడు ఆనంద సాగరమున మునిగి తన మేనుమఱచి యుండుటే ఆనంద భక్తి యనిపించుకొనును.

(6) సమరసభక్తి వివరము.

409 తనశరీరంబు తానెఱుంగక యున్నప్పుడు మొదలు లేగియుండు మూర్తియందలి తానేకరూపమై పూజ్యపూజకుండను భావంబు లేక యుండుటయే సమరసభక్తి యనిపించుకొనును.

410 ఇత్తెరంగున నంగలిగి యుండిన ఈశ్వరుండే భావ్యాను సందాచారరూపండై సమస్తబంధంబులం బరిహరించును.

వైరాగ్యముల, యొక్క వివరణము.

1 పరిణామవైరాగ్యము.

411 స్త్రీయనది పసవవేదనపుమాత్రియుమున స్త్రీకి రోగిపిలాగు మున కాముకు పూనుకొంటిననియు నుప్పది ముక్కోటి దేవతలను, వేడుకొనుచు (నా॥ ఈగంరము గడచి ఇంతమూలైటపడకున్నారు సుఖం చిపున్నాతుడం పురుషసాంగత్యముచేయకూడదని తలంచుచుండియు మెలాంగి ఉంటిందినదు పసవవేదనను తప్పించుకొని [illegible]

దేవతను జయించుకొని జనన మరణపీడ్యల గల్గి ఆశోకువును హేతుచి
వంతోషముపొంది ఎప్పటివలె జననాది బాధములోబడి దుఃఖించుచు
న్నారు. "మూడువి వదవద్యాంబులు నునుచేయుంచుచున్న అనుకట్లు భోగ
ముకై యిచ్చయుంచుచుందురు. బ్రహ్మాపగ్నప్రిత మోహాపాశమును
దూర్యకాంతిమువలె భ్రమించుచుండును.

2 పురాణ వైరాగ్యము.

412 పురాణశ్రవణము చేయుచుండు మార్గములు (పురుషులు,
స్త్రీలు చెప్పెడి ముక్తిస్వర్గసుఖము పొందవచ్చునియు, ధనధాన్యములను మ
ధువక్షాదదనియు తెలియుచుందురు. అకాలశ్రవణముగ వినిచిన పిమ్మట [illegible]
"యథాప్రకారం తథాస్త్విత్యర్థి వాక్యాని" ఇంటికి రావడము
తోనే కొందరు ఆవేలంపులు కానవచ్చునని చెప్పుదురు.

3 ఉపదేశ వైరాగ్యము.

413 ఉపదేశముకావలయునని కోరికగలవారు సద్గురువులకువా
రికి శుశ్రూషలుచేసి ద్రవ్యము వ్యయపరచి ఉపదేశము పొందిన వా
రిలో కొందరు [illegible] "దండిగ గురుఉపదేశిస్తినె యుండి [illegible]
ములు ఖండనచేయును" అన్నట్లు వినిబట్టి తిమానమునకుంచి యున్న
కామక్రోధ రాగద్వేషములనుత మరియు అజ్ఞానమువలన ఖండనచేయు
నుపాయము ఉంగరగురుడ్చోపంగిన పరమవాక్యమును (శ్రీకరణశుద్ధి
గా వరణ చేయకపోవడమే నెల్లక్రమమువల్ల ఉపదేశము పొందినవారవ
బడుదురు.

4 గ్రంథ వైరాగ్యము.

414 గ్రంథములు చదువవలయునని కోరికగలవారైదిద్ర్య
[illegible] పెట్టి కొనినవారిలో కొందరు అందుపాఠాంశములు గ్రహిం
[illegible] బుద్ధిచే [illegible] లబడె వైద్యాదము మహాభాగ్యమునబడును.

శ్మశానవైరాగ్యము.

415 శవమును జూచికొని కాటికి పోవునపుడుమాత్రము ఎం
దుకు వచ్చినబ్రతుకు ఎక్కడిసంసారము ఎక్కడిధనధాన్యములు
ఎక్కడిజీవితము ఎక్కడిసుఖదుఃఖములు అనిక్రిందుమీదుగ
జాలను పొందరే గాలమువంటిది. ఇంతమాత్రమునకు జనులు ఇల్లుగి
దువరకే మొదలు మనముకూడా ఒకదినము పోవలసినవారమేగదా యనియను
కొనెదరు పీనుగతో నడచెదరు, శవముదహించి పోయినపిమ్మట
ఎవరివారికి వారు ఒకరికి నొకరు చెప్పక యింటికిపోవుదురు. సాయంకా
కాలమా, అంటే, ఎప్పటియట్లే తాతా అనుకొనుచున్నట్లు వచ్చినపిమ్మట ఇంటిలో
కొందరు భార్యపుత్రాదులు రుచికరముగా పులుసుమొదలుగా యే
ధాప్రకారముగా వండుకొని తిందురు. "బ్రతికియుండగా బల్లుసుకూర
తిని బ్రతికినది" మన్నసామెతనుబట్టి, ప్రాణమును అంటిపెట్టిగా కా
పాడుకొనియెదరు.

416 ఇట్టిమొదలగునట్టి వైరాగ్యములు చాలాగలవు.

417 మానవుడెట్టికార్యములవలన నరకకూపములో ప్రవే
శించుచున్నాడో, ఎట్టికార్యములవలన మోక్షలోకమును ప్రవేశించు
చున్నాడో, గ్రహించినవారే జ్ఞానులు.

418 కరతలామలకముగా అనగా అరచేతిలో ఉసిరికఫలమును
పెట్టినట్లుఅయితే ఆఫలముయొక్క గీతలుఎటువలె స్పష్టముగాచూ
చుటకును బడుచున్నవో అటువలెనే భక్తిమార్గము కనుగొనుటకు
న్నా, [illegible]

పదములకేటు తెల్లముగా తెలియపరచియున్న సుధురమైనటువంటి వేద శాస్త్రము, అనుగ్రహించుటకున్న, ఈ రెంటిని అనుభవములోనికి తెచ్చుకొని ఈ అమనస్కయుక్తులన గడతేరినవారే ధన్యులు.

అమనస్క ప్రభావము

ముగిసెను.

420 భక్తులను పాలించే ప్రభువుకు

నమః సమస్కారము.

ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః.

6వ పీఠిక.

పరిపూర్ణయోగము ఆరంభము.

శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా, యోగీశ్వరా సుస్థిర స్థానా విశ్వనాథా విమలచరిత్రా జేజే శ్రీసద్గురుమూర్తీ కల్యాణివ్రతంశా దివ్యపాదుకా సదా జీవాత్మగానుండు వాడా అక్షయముగానుండువాడా అవ్యక్తముగానుండువాడా తైజసుడుగానుండువాడా ఈశుడుగానుండువాడా అతీతుడుగా నుండువాడా విరాట్టుగానుండువాడా పరిపూర్ణజ్ఞానబ్రహ్మా! శ్రీతలకృపచే బ్రహ్మజ్ఞానానందములో చేరిన బ్రహ్మజ్ఞా నమును సంపూర్తిగావించి నటువలె అందుచేరిన పరిపూర్ణ ముము తరచిరచియుంచుటకై "వాణీదేవిని" నాజిహ్వయందు నిలిపి వేదాంతవాక్యములచే రచియింపజేసి బ్రహ్మజ్ఞానులను పరిపూర్ణులుగా గావించుమని సదా నిన్ను ఆత్మధ్యానముచే యుచున్నాను.—నాకుపదేశమిచ్చిన గురువు కుంభముకోభితు రాలైన నందిగాం తుల్సిమ్మగారికి సదా కృతజ్ఞుడనై యున్నా డను.—ఇందలితప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.—

భగవంతునకు నమః నమస్కారము.	}	యజ్ఞా రామస్వామి పెమ్మరాజువారు. అలకట్టుతోట. రాజమండ్రి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

5 వ ప్రకరణము.

4 వ పాఠ్యము.

శ్లో॥ అచింత్యావ్యక్త రూపాయ నిర్గుణాయ గుణాత్మనే ।
సమస్త జగదాధార మూర్తయే బ్రహ్మణే నమః ॥

శ్లో॥ అజ్ఞాన తిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజన శలాకయా ।
చక్షురున్మీలితం యేన తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

పరిపూర్ణము.

2 పరిపూర్ణమనగా— అంతటా చక్కగా నిండియుండునది. మరియొకటి, తాను, నేను, అని చెప్పుకుండుటయే (అహంభావము) పరిపూర్ణమనబడును. జననమరణములేని పరిపూర్ణము చలనము లేక స్థిరముగానుండును. పెరుగుట, విరుగుట, తరుగుట, తగ్గుట, కరుగుట, మొదలగు వస్థలేమియు లేవు. చలికివణకదు, ఎండకు మాడదు, వానకు తడవదు, చెదరదు, ఎల్లప్పుడును నొకటేరీతిగా నుండును. తన శక్తిని నితరులకు తెలుపదు. తన్ను నితరులు భావించినగాని దూషించినగాని బదులు పలుకదు. విగ్రహముల నారాధించుట, జపతపములు, తీర్థస్నానములు, ఇట్టి ప్రపంచ సంబంధమైన విశేషము లేదు. గాన దానికి నేను, నీవు, అను భేదబుద్ధి లేదు. అది సర్వత్రా వ్యాపించి యున్నది. దానికి 148 వ పత్రం, 352 వ సంఖ్యను వివరించిన ప్రకారం (1) అస్తి తె, (2) జాయతె, (3) వర్ధతె, (4) పరిణమతె, (5) అపక్షీయతె, (6) వినశ్యతె, అను షడ్భావ వికారములు, స్థూల శరీరము మొదలగు శరీరములు లేవు. నిద్రాహారములు లేవు. 107 నుండి 174 పత్రములలో 437 నుండి 458 సంఖ్యలలో వివరించిన ప్రకారం

కానవచ్చును. (1) అరిషడ్వర్గములకు (2) రాగద్వేషములకు (3) ఈషణ త్రయములకు (4) గుణములకు (5) ఆశాపాశములకు, పంచ కోశములకు లోబడదు. పుణ్యపాపములు దానిని అంటవు. ముల్లచోట్ల యందును, స్థల్ల గ్రామములయందును, ఒకేవిధముగా సర్వత్ర వ్యాపించియున్నది కనుక పరిపూర్ణమును ఈపాటిదని చెప్పుటకు అలవి కాదు.

బ్రహ్మలక్షణము.

3 అఖండ జ్ఞాన దివ్యజ్ఞాన చిన్మయ సదానంద చిద్రూప చిత్ప్రకాశ తేజోమయమైనట్టిన్ని, సర్వము శరీరమునందు ధరించిన శ్యాం గౌరమైన మాణిక్యప్రకాశముకన్నను, వైశ్వానరుడనే అగ్ని, చీకటియందు ఎట్టికాంతి యిచ్చుచున్నదో, అట్టికాంతికన్నను, సూర్యజ్యోతి కన్నను ప్రకాశుండైన భగవంతుడే బ్రహ్మ. ఆబ్రహ్మ ఎట్టివా డనగా:—

వేదశ్రుతి॥ స్వయంభూ శ్చతురాననః॥ అనునట్లు, తా॥ చతురత గలవారికంటె, చతురత గలవాడు, ప్రకాశముకంటె, స్వప్రకాశ కుడు (ఉపమయుక్తి 249వపత్రం 176వ సంఖ్యనుచూడుము) మరియన్ని నామరూపములేనివాడు, కల్పితనామరూపములు గలవాడు బ్రహ్మ అది ఎనగా, ముఖ్యమైనవి:—

అవ్యయుడు— లింగదేహ త్రిరూపనామక్రియలులేనివాడు
అక్షరుడు— నశింపనివాడు, నిష్కాముడు, కోరికలేనివాడు
అతీంద్రియుడు— ఇంద్రియములకగపడనివాడు
తైజసుడు— సుగుణబ్రహ్మము, బంగారు తెంపిలో నుండు ధాతుద్రవ్యము
ఈశుడు— పరమేశ్వరుడు, శివుడు, భూమీశుడు

విరాట్టు— ఆదిదేవుడు, నిర్గుణాకారుడు
అచలుడు— కదలనివాడు, పరబ్రహ్మము
అతీతుడు— సంగలేనివాడు, లోకాతీతుడు, శుద్ధ, నిర్గుణ, నిరాకార, అద్వితీయ, పరబ్రహ్మస్వరూపుడు.
అమలుడు— నిర్మలుడు
నిష్కాముడు— కోరికలేనివాడు
అజుడు— జనన మరణములు లేనివాడు
అకర్త— ఒక కార్యమును చేయనివాడు
అభోక్త— కర్మానుభవము లేనివాడు
నిర్వికారుడు— రాగాది వికారములు లేనివాడు
నిరామయుడు— అశరీరుడు
అసంగుడు— దేనియందు ఇష్టతలేనివాడు
నిరాకారుడు— ఆకారము లేనివాడు
నిరంజనుడు— ఎంగిలి అంటనివాడు, దోషము లేనివాడు
నిర్వికల్పుడు— ఎందున కల్పము లేనివాడు
ధ్రువుడు— శివ, విష్ణు, మహత్తుల మధ్యమున్నవాడు.

4 సప్త మహా ఋషులు.

(1) కశ్యపుడు (2) అత్రి (3) భరద్వాజుడు (4) విశ్వామిత్రుడు (5) గౌతముడు (6) జమదగ్ని (7) వసిష్ఠుడు ఈ యేడుగురున్ను సప్త మహాఋషులు.

5 షట్చక్రవర్తులు.

శ్లో॥ హరిశ్చంద్రో నలోరాజా పురుకుత్సః పురూరవః।
సగరః కార్తవీర్యశ్చ షడైతే చక్రవర్తినః॥

(1) హరిశ్చంద్రుడు (2) నలుడు (3) పురుకుత్సుడు (4) పురూరవుడున్ను (5) సగరుడు (6) కార్తవీర్యుడు, ఈ ఆరుగురున్ను షట్చక్రవర్తులు.

6 షోడశ మహారాజులు.

(1) గయుడు (2) అంబరీషుడు (3) శశిబిందువు (4) అంగుడు (5) పృథువు (6) బృహద్రథుడు (7) మరుత్తు (8) సహోత్రుడు (9) పరశురాముడు. (10) శ్రీరాముడు. (11) దిలీపుడు (12) నృగుడు (13) రంతిదేవుడు (14) యయాతి (15) మాంధాత (16) భగీరథుడు ఈ 16 గురున్ను షోడశ మహారాజులు.

7 వేదముల వివరణము

శ్లో॥ ఋగ్వేదోథ యజుర్వేదః సామవేదో హ్యథర్వణః॥

(1) ఋగ్వేదం (2) యజుర్వేదం (3) సామవేదం (4) అథర్వణ వేదం

8 ఈ వేదములలో మొదట ఏర్పడిన ఋగ్వేదము ముఖ్యమైనదన్ని, ఈ వేదముచే ఇతర వేదములు పుట్టబడ్డవన్ని తెలియబడు చున్నది.

9 ఋగ్వేదము పూర్వమే నిశ్చయమైన వేదమని యన్ని, పూర్వీకులు ఈ ఋగ్వేదమునే నమ్మియుంచిరని గ్రంథముల వల్ల తెలియబడుచున్నది

10 మొదట ఋగ్వేదమును ఏర్పర్చిన ఋషుల పేర్లు.

(1) వేదవ్యాస (2) గృత్సమద (3) విశ్వామిత్ర (4) వామదేవ (5) అత్రి (6) భృగు (7) భరద్వాజ (8) వసిష్ఠ (9) కణ్వ (10) అంగిరస. వీరితోనున్నవారు—(1) అగస్త్య (2) కశ్యప (3) జమదగ్ని (4) పరాశర (5) గౌతమ (6) బృహస్పతి (7) నారద (8) మధుచ్ఛంద్ర (9) సవ్యాసిప (10) కటసా (11) హిరణ్యస్తూప (12) వాల్మీకి

11 వేదములు—మహావాక్యములు.

1 ఋగ్వేదమందు 1 ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మమనియు.

2 యజుర్వేదమందు 2 అహం బ్రహ్మాస్మియనియు.

3 సామవేదమందు 3 తత్త్వమసి, యనియు.

4 అథర్వణవేదమందు 4 అయమాత్మబ్రహ్మ యనియు.

12 ఇట్లుపరబ్రహ్మమును తెలియజేయునవియై పరబ్రహ్మ ముఖవలన గలిగినవియే ప్రకాశించు నాలుగువేదములలో నీనాలుగు మహావాక్యములు వచించియున్నారు.

13 ఇవిగాక చిత్తశుద్ధికలుగుటకు(1)కర్మకాండమును, గురువులయందును, జ్ఞానశాస్త్రములయందును, నమ్మకముగలుగుటకొరకు.(2)భక్తి కాండమును.బ్రహ్మసాక్షాత్కారజ్ఞానము కొరకు (3) జ్ఞానకాండమును అనెడుమూడు కాండములుగానున్నవి.

14 నాలుగువేదములలో ఒక [illegible]ండే వేద రుషుల యుక్తి ప్రాయమంతయును ముగియునందున తొలుత ఋగ్వేదమందు ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మయను, సాక్షాత్కారవాక్యమును నిరూపించి, దానిచేత అనుభవము గలుగవలెను [illegible] యజుర్వేదవాక్యమున అహంబ్రహ్మాస్మి యను మహావాక్యములచేత అనుభవమును చూపెను.

15 ఆయర్థము చక్కగా తెలియుటకు మూడవదియగు సామ వేదమందలి తత్త్వమసియను మహావాక్యముచేత ఉపదేశక్రమమును తెలిపెను. అదే సంపూర్ణమని సమాప్తినిపొందుటకు, అథర్వణ వేద మందు అయమాత్మబ్రహ్మయను మహావాక్యము జనించెను గనుక వేదములు నాలుగే అయ్యెను.

16. శ్లో॥ ఋగ్వేదోథ యజుర్వేద
స్సామవేదో హ్యథర్వణః॥

1 ఋగ్వేదమందు ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మయనెడుసాక్షాత్కారమహా వాక్యమును—

2 యజుర్వేదమందు అహంబ్రహ్మాస్మి యను అనుభవ మహా వాక్యమును—

3 సామవేదమునందు తత్త్వమసి యను ఉపదేశ మహావాక్యమును —

4 అథర్వణ వేదమందు అయమాత్మ బ్రహ్మయను సమాప్తి మహావాక్యమును దెలిపెనుగనుక వేదములు నాలుగవ్వుటకు కారణమైనది.

17 ఋగ్వేదమందు.

(1) ప్రజ్ఞానం (2) బ్రహ్మ—అని 2 పదములు. ప్రజ్ఞాన మను పదమునకు సర్వవిషయములందు జ్ఞాతృత్వాంతరముగ ఎవరు యున్నాడో—అజ్ఞానమే ప్రజ్ఞానమను పదమునకు అర్థము. ముఖ్యతాత్పర్యం—నేనే బ్రహ్మమని నిశ్చయము. 25—26 తత్వం.

18 యజుర్వేదమందు.

(2) 1 అహం 2 బ్రహ్మ 3 అస్మి యనుమూడు పదములు. అహం అనేపదమునకు—నేనే—బ్రహ్మమనియు—అస్మి—అనేపదమునకు ఐక్యమును ప్రతిపాదించుచున్నది. గనుక ముఖ్యతాత్పర్యం. నేనే బ్రహ్మమని నిశ్చయించుకొనుము.

19 సామవేదమందు

(3) 1 తత్త్వమసి, తత్పదము, త్వం, పదము, అసిపదము అని మూడు పదములు.

తత్ అనుశబ్దమునకు బ్రహ్మము—త్వం—అనుశబ్దమునకు జీవుడు అనియును అసియనుశబ్దమునకు ఆరెంటియందు నైక్యమును పొందించును. ముఖ్య తాత్పర్యం—జీవుడు—బ్రహ్మములో నైక్యమైయున్నట్టి అర్థము.

20 అథర్వణవేదమందు.

(4) అయమాత్మబ్రహ్మ అయం ఆత్మ బ్రహ్మ యనిమూడు పదములు గలవు. అయం—అనుపదముచేత వ్యవహారమైన నిత్యాపరోక్ష

మైయున్న దేహ మిది తానాత్మయే యని చెప్పబడుచున్నది. సత్యము జ్ఞానము, అనంతా దేహమని తెలిసికొని చైతన్యమై ప్రత్యగాత్మ స్వరూపము. బ్రహ్మమను శబ్దమునకు తనకుతాను పరిపూర్ణమయిన పరమాత్మ—పరమాత్మ తాత్పర్యం. అన్ని కృత్యాదివికారములు లేక నిర్వికారముగా సాక్షిమాత్రముగానున్నది. అని అర్థము గనుక.

21 ఇట్లుపరబ్రహ్మమును. తెలియఁజేయునవిస్మే పరబ్రహ్మము వలన గలిగినవిద్యై ప్రకాశించు నాలుగు వేదములలో నాలుగుమహావాక్యములు వసియించి యున్నవి.

22 చైతన్యం బ్రహ్మయను, ఏడనుండు, నిర్విశేష, శుద్ధజ్ఞానమే పరబ్రహ్మము అని అర్థమగును.

(1) ప్రజ్ఞానం—శ్రుతి, (3) బాహ్యాంతరము—బహిరంగము

(2) వాచ్యార్థం—గురు, (4) లక్ష్యార్థము. అంతరంగము }
స్వానుభవము }

23 ప్రత్యగాత్మయే—పరమాత్మ. పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మగాను సమర్థత్వమును బొందుచుండును:

మాయా ప్రతిబింబమగు ఈశ్వరునకు అధిష్ఠానమయి సాక్షిగా నుండు చైతన్యమే పరమాత్మ అనబడును. అంతఃకరణ ప్రతిబింబమగు జీవునకు అధిష్ఠానమయి సాక్షిగానుండు చైతన్యమే ప్రత్యగాత్మ అనఁబడును. ఒక్క ఆకాశమే ఘటోపాధివలన ఘటాకాశమనియు, మఠోపాధివలన మఠాకాశమనియు, గృహోపాధివలన గృహాకాశమనియు, గోపురోపాధివలన గోపురాకాశమనియు, నానావిధములుగా చెప్పబడినట్లు, పరబ్రహ్మమగు ఆత్మ ఒక్కడే, జీవజంతువుల శరీరములందు వసించుటవలన ప్రత్యగాత్మయనియు, బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రేంద్రాది దేవశరీరములందు వసించుటవలన, పరమాత్మయనియు చెప్పబడును. మహాకాశమే ఘటాకాశమయినట్లున్నను, ఘటాకాశమే, మహాకాశమైనట్లున్నను, ప్రత్యగాత్మయే పరమాత్మగాను, పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మగాను. నను

గ్రాహ్యములను పొందుచుండును. ఈ రెంటిన్ని సత్యజ్ఞానానంద లక్షణ స్వరూపములుగాక సాధకములుగాని ఎంతమాత్రమున్ను కొనము లేదు.

24 శాస్త్రములయొక్క అర్థము తెలిసికొనుట పరోక్షజ్ఞానము అనబడును. ఆ జ్ఞానమువలన విచారణచేసి బ్రహ్మమే నేనని తెలుసుకొనుట అపరోక్షజ్ఞానమనబడును. ఈ అపరోక్షజ్ఞానమే—విజ్ఞానమనబడును. ఈ జ్ఞాన విజ్ఞానములు రెండును మోక్షసాధనములగును. మోక్షమార్గమును కోరినవాడు ఈ రెంటినివిడిచి బ్రహ్మైక్యమును పొంద గలడు. ఇందుకొనవు శ్రుతి:—

25 శ్రుతి॥ అస్తి, బ్రహ్మేతి, విజ్ఞానం।పరోక్షజ్ఞానముచ్యతే।
బ్రహ్మేతి, విజ్ఞానా।మపరోక్షజ్ఞానముచ్యతే

26 ద్వైతం॥ పరోక్షజ్ఞానమనగా తనకంటె వేరుగా బ్రహ్మము కలిగియున్నదని దానినుపాసించుమార్గము దానివలన జన్మాంతరంబున ముక్తి కలుగును. అనేమతము.

27 అద్వైతం॥ అపరోక్షజ్ఞానమనగా బ్రహ్మమే నేను—నేనే బ్రహ్మమనుఅని తెలిసి ఐక్యభావముపొందుట. దీనివలన ఈ జన్మమందే ఇప్పుడే ముక్తి కలుగును అనేమతము. ఇటువలె ఒక గ్రంథమునందు చెప్పియున్నది.

జీవైక్యసంధానము

28 బ్రహ్మైక్యమును పొందించునట్టి నాలుగు వేదములతో చేరిన నాలుగు మహావాక్యములవల్ల జీవునియొక్క విచారణచేయుట వలన జననమరణములు లేనివాడై బ్రహ్మైక్యమును పొంది ముక్తి పొందును గాని ఇతర వాటివల్ల వైకుంఠముం పొంద జాలడు.

29 పైని ఉదాహరించిన, ఋగ్వేదం, యజుర్వేదం, సామవేదం, అథర్వణవేదం, ఇవి (1) విధివాదం (2) అర్థవాదం (3) మంత్రవాదం (4) నామధేయమనెడు నాలుగు విధములుగా, సమస్తధర్మములను బోధించును.

30 (1)విధిలో రాజాగ్నిఁబలె నున్న పురుషులను, నిషేధకర్మము లనుష్ఠేయము నకర్మములు చేయ నిషేధించునదే, విధివాదమనబడును.

31 (2) వేదములయొక్క మహిమలనుస్తుతించునదే అర్థవాదమనబడును.

32 (3) ఆచార్యులచే జరిగినది ఇదియని కనుపఱచునదే మంత్రవాదమనబడును.

33 (4) జననీ జనకులవలె యాగాది కులకు పేరుపెట్టునది నామధేయమని చెప్పను.

34 యీనాలుగున్ను కర్మకాండప్రతిపాదకమగును.

ఉపవేదములు.

35 ఆయుర్వేదం—(2) అర్థవేదం (3) ధనుర్వేదం (4) గాంధర్వ వేదములని నాలుగు.

36 (1) వ్యాధి నిదానమున్ను (2) వ్యాధిచిహ్నలున్ను తెలిసికొని మంత్రఔషధాలతో చికిత్సవల్ల ఆయురారోగ్యములను చెప్పినదే,ఆయుర్వేదం.

37 (2)దక్షిణమొదలయిన పరోపకారాలనులు నిర్మాణించి ధర్మాదిచతుర్విధ పురుషార్థములను స్వాధీనముగా ఉంచునదే—అర్థవేదము.

38 (3)మంత్రప్రయోగములను చెప్పునదే—ధనుర్వేదము

39 (4) స—రి—గ—మ—ప—ధ—ని—స—యనుశబ్ద స్వరగీతప్రబంధనలు ,వివరించునదే గాంధర్వవేదము.

40 స్మృతిధర్మములు.

(1) కృతయుగమునందు మనుస్మృతిధర్మమున్ను,

(2) త్రేతాయుగమునందు గౌతమస్మృతి ధర్మమున్ను,

(3) ద్వాపరయుగమునందు శంఖలిఖితస్మృతిధర్మమున్ను,

(40) కలియుగమునందు పరాశర స్మృతి ధర్మమే ముఖ్యముగా నుండును.

(41) ఈస్మృతులు మూడుకాండములుగా చెప్పబడ్డవి—అవి ఏవనగా:—(1)కర్మకాండము (2)వ్యవహారకాండము (3)ప్రాయశ్చిత్త కాండము.

42(1) జాతి—వర్ణాశ్రమాలు మొదలైనటువంటివి చెప్పేది కర్మ కాండము.

43 (2)తగవు, దండన, దాయాదిభాగములు మొదలైన 18 భేదములు చెప్పేది వ్యవహార కాండము.

44(3)బ్రహ్మహత్యాదంచమహాపాతకములు మొదలైనమహాపాతకులకు శిక్ష చెప్పేది ప్రాయశ్చిత్తకాండము.

45(1)జాతి అనగా కమ్మ, కన్నడ, ఆంధ్ర, ద్రావిడ,మని నాల్గు ఇవిగాక (1) వేదాంతవాక్యములు (2)సంస్కృతవాక్యములు (3) ద్రావిడ వాక్యములు (4) ఆంధ్ర వాక్యములని ఇవిగాక వ్యాకరణ (శబ్దములు) ఒకటి.

వర్ణాశ్రమములు రెండువిధములు.

46 వర్ణములనగా (1)బ్రహ్మ (2)క్షత్రియ (3)వైశ్య (4)శూద్రులని నాలుగు.

47 ఈ నాలుగు వర్ణములలో గ్రంథములయందు దైవభక్తి కొరకు ఆచారములకొరకు ఉదరపోషణకొరకు చెప్పబడిన చర్యల ప్రకారం, కృతయుగం త్రేతాయుగం. ద్వాపర యుగముల యందు జరిగి యుండును.

48 శ్లో॥ కలౌ పాచ సహస్రాణి జాయంతే వర్ణసంకరాః॥ అన్న శ్లోకముచొప్పునవారి వారికి, తగినట్టుగా దైవభక్తి ఆచారములున్ను ఉదరపోషణకొరకు ఉద్యోగములున్ను చేయుచున్నారు. ఇవియు ధర్మమార్గముగానే ఉన్నవి.

49 భక్తులలో కొందరు కలియుగమునకంటె సమానమైన యుగము లేదని చెప్పుచున్నారు.

50 వర్ణాశ్రమములు.

1 గృహస్థాశ్రమము (2) బ్రహ్మచర్యాశ్రమము (3) వానప్రస్థాశ్రమము (4) సన్యాసాశ్రమము. ఈ వర్ణాశ్రమముల విషయమయి 165, 166, 167, వ పత్రములలో 427, 428, 429, 430, 431 సంఖ్యలయందు చూడుము.

51 జ్ఞానబోధ నేర్చుకునేవారు.

1 అభ్యాసుడు } జ్ఞానబోధ నేర్చుకునేవాడు, నేర్చుకునేవారు.
అభ్యాసులు }

జిజ్ఞాసువు— తెలియ నిచ్ఛగలవాడు.

2 సాంఖ్యుడు— ఇంద్రియజ్ఞానము తెలిసికొని పరబ్రహ్మస్వరూపము ఇట్టిదని తెలిసికొనేవాడు.

3 తారకుడు— జననమరణములు గ్రహించి మనస్సును పరిశుద్ధము చేసికొనేవాడు.

4 అమనస్కుడు—బ్రహ్మమోక్ష జ్ఞానమును పొందేవాడు.

పరిపూర్ణుడు— బ్రహ్మమును తెలిసికొనినవాడు.

సకలం తెలిసినవిమ్మట.

6 ఆర్యుడు } సకలం తెలిసినవాడు. సకలం తెలిసినవారు. అభిమానశూన్యులై, వైరాగ్య సంపన్నులై తన్నుతా తెలిసికొనినవాడు (ప్రాజ్ఞుడు పండితుడు)
ఆరూఢులు }

7 వ్యష్టి — నీవు నేను అని భిన్నభావముకలిగినవాడు.

8 సమష్టి — భిన్నభావము లేనివాడు.

9 విలక్షణుడు—అన్నిటియందు విరక్తి పొందినవాడు.

10 నిర్మలుడు— లౌకిక కర్మలయందు అపేక్ష లేనివాడు.

11 దాసుడు — జ్ఞాని. అభేదముగా [illegible] కొలుచువాడు.

12 సుపవు — భక్రినుకు వరిలించు వాడు.

13 ముముక్షువు— శాంతగుణములుగలవాడు. భక్తుడు సుజ్ఞానుడు.

14 ముముక్షువు— మోక్షము కలుగ వలయు ననియెడుకోర్కె గల వాడు. సకలము విడువనిచ్ఛగలవాడు. విజ్ఞానుడు.

15 జీవుడు— పరమాత్మతో సమానము.

16 జీవన్ముక్తుడు— బ్రహ్మలో ఐక్య మయ్యె వాడు. అనగా, వైకుంఠముం జెందువాడు.

52 ఇట్టి మొదటి శక్తివన్నియు గ్రహించి సకలం మనోత్యాగము జేసినవారలె సిద్ధులును. ముముక్షువు. జీవన్ముక్తుడు.

53 ప్రపంచమును విడచినవాడు. వాడే పరిపూర్ణుడు.

54 జ్ఞానమార్గములో రెండువిధములు.

1 సకలం త్యాగం చేసినజ్ఞాని

2. గృహస్థమార్గమువనున్న జ్ఞాని.

55 గృహస్థ మార్గమున నుండి, సకలం త్యాగంచేసిన జ్ఞానులగుదురు.

56 "గృహస్థధర్మమేవాచ" అన్న వచనముచొప్పున,గృహస్థుండగువారు తీనకుల వృత్తివల్లగాని, లేక ఉద్యోగమువల్లగాని, వ్యవసాయమువల్లగాని, కూలివనుల వల్లగాని, తామకష్టపడి ద్రవ్యమును సంపాదింపుచు, పుత్రపౌత్రాదులతో అంటీఅంటక అనగా, తామరాకులయందు జలం అంటనట్లున్న, బురద నుండి వచ్చినకుమ్మరి పురుగువలెనున్న, ఘాదింత పండుపై బొబ్బరంటనట్టువలె, భార్యాభర్తలు వీరిరువురు సంసారమునందు మిత ప్రవర్తనాగా సంచరించుచు, వీరిరువురుగాని. వీరిరువురులో ఎకరుగాని, బ్రహ్మజ్ఞానముపొంది,సంసారము నందుండి ముక్తిపొందినవారల ధన్యులగుదురు.

57 ఇట్లుండగ "బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః" అన్నట్లున్న, "తొండముసరి ఊన్నరెళ్లి అయినట్టు" వీరియువురుభార్యాభర్తలుగాని,

(లేక పిరిలోనొకరుగాని) బ్రహ్మజ్ఞానులై బహిరంగముగా, అభేదముగా సంసారమునుండి తొలంగిపోవదెను. మహాత్ములగు ఆ వేళ వారి పుణ్యాతిశయమునుబట్టి ఉత్కృష్టవలన వారిసంసారము నుండి బ్రహ్మజ్ఞానులై బహిరంగములో అభేదముగా చరించి పోయిన మొదల వారి ననుసరించియున్న పుత్రి మిత్రాదులు పోషించు కర్తలేదని చింతించుచున్న విషయములో అందుకు ఒక ఇతిహాసము కలదు.

శ్లో॥ ఎవ్వడుసృజించుపాత్రాణాం| నెవ్వడురక్షించు దుర్భిచు నెవ్వకసంతతుం| దెవ్వడు విభుడెవ్వడు| వాడేవ్వడు మనుదులవతు హేరాంనృజై॥

(1) గీ॥ తపము చేసిబతికిన దైవవశంబున| నుండు లోపమూల నుడ్సిన నడపి రక్షలేని యయుచుండువళ్ళు| రక్షించుచుండు మంది రము జ దయ్యు॥ అన్నపద్ధతిని పైని ఉదాహరించిన పుత్రి మిత్రాదులను పోషించు కర్తలేదని చింతించుచున్న విషయములో వారిని సృష్టించిన సృష్టికర్త. అనంతుండై, వారి వారి ప్రారబ్ధ కర్మానుసారమున బట్టి వారిని సంరక్షణచేయను దురించనుదలంచినవాడై యుండగా వారు చింతించ నవసరము లేదు.

59 భార్యాభర్తలు ఏకీభవించి భగవంతుని ప్రార్థించిన మొదల వారి పుణ్యమేమనవచ్చును.

60 భార్యాభర్తలు బ్రహ్మజ్ఞానముపొంది వీరువురుబహిరంగముగా బ్రహ్మజ్ఞానులై సంచరించిపోవదముపకు లేకా, వారి పుణ్యాతిశయమువలన, ఒకరికి లభించిన వస్తువు ఒకరికి లభించక పోవదమువల్ల ఒకరుబహిరంగముగానంచరించిపోవడము ఒకరుగృహకృత్యములో ఉండడమువల్ల వారి వారికి తగిన ఫలము కలుగును. అయినను కాలము గడచినకొలది వీరిద్దరిలో ఒకరికొకరు ఎడబాసిన మొదల, దోషమునంభవించును. ఆదోషఫలము అనుభవించ

వలయును. శ్రుతిపథ్యమైన దిగువ నుదాహరించిన 119 వ సంఖ్యను చూడుము. అట్టి స్థితియైనట్టి బ్రహ్మజ్ఞానికి మొదల నాశకష్టంబులు షంమంచకము. శ్రీరాముగీతాదశ్యాదని ముక్తుడగు చున్నాడు. వసిష్ఠ. పరమాత్మ స్వరూపమును పొందినయట్టి వాస్తవమైన శబ్దార్థమును ఎవడు తెలిసికొను చున్నాడో అట్టివాడే జీవన్ముక్తుడు. దిగువనున్న 67 వ సంఖ్య చూడుము.

61 ఇట్టి పరిపూర్ణను చెందినవారె ఈకలియుగమునందు గురువులయి ప్రఖ్యాతివహించి పరలోకమున బ్రహ్మైక్యము పొందుదురని శాస్త్రమందు బోధించుచున్నది.

62 ఇట్టి జ్ఞానులు నేను కర్తనుగాను, ఏమియు్ని చేయుటలేదు. నేను భోక్తనుగాను. ఏదిన్ని కోరికతో అనుభవించుటలేదు. నేనుఇతరులను అనుభవింపజేయు వాడను కాను. కేవల సాక్షిమాత్రుడను. అకర్తను, అభోక్తను, అని నిశ్చయించుకొని కర్తృత్వ అహంకార మమకారములు లేక జ్ఞానిగానుండును. ఇట్టిజ్ఞానులు బాలోన్మత్తపిశాచాదుల రీతిగా నుందురు. ఒకప్పుడు పిచ్చివాని వలెను, ఒకప్పుడు బాలునివలెను, ఒకప్పుడు ఎవరుపిలిచినను వినక యునునుండును. ఇట్లు పెక్కువిధములుగా గనబడుచుండును. ఇట్టివారినిచూచి ఆక్షేపించ కూడదు.

63 శ్రుతి॥ గురువును పూజించుటలో, గురుపుణ్యము పంచుకొనును శిష్యుడు. శ్రుతి॥ అనునట్లు పైనిఉదాహరించిన జ్ఞానినిఎవరైనను పూజించినయెడల అతనికి నున్నపుణ్యమును పంచుకొని యెదరు.

64 శ్రుతి॥ గురువును దూషించుటలో, గురుపాపము పంచుకొనును శిష్యుడు. శ్రుతి॥ అనునట్లు దూషించిన యెడల అతనికి నున్న పాపమును పంచుకొనియెదరు.

65 ఇట్లు అతని పుణ్యపాపములను పంచుకొనిన యెడల, జ్ఞాని, ముక్తుడగుచున్నాడని శ్రుతులు చెప్పుచున్నవని యాచార్యులు చెప్పి యున్నారు.

66 భగవానువాచ — శ్లో॥ సన్న్యాసేరంగదలచెకి నరులకెల్ల। కర్మశేషంబు గూడదు గానవలని। కర్మమంతయు దీర్చిన గాని నసుచు కాచియుంటివి కర్మము గడచినాడు॥ అను శ్రుతి చెప్పిన రామదాసు గారి కర్మములన్నియు, తొలగే పర్యంతము దేహమును కాచియుండి కర్మము లన్నియు తొలగిన పిమ్మట రామదాసుగారిని వైకుంఠము చెందించెను. గాన, బ్రహ్మజ్ఞానికైనను అంత్యకాలములో, మోక్షపద మునకేగునప్పుడు పరిశుద్ధుడుగా వెళ్ళవలెను లేదా, అజ్ఞానితో కర్మము లున్నయెడల ముక్తుడుకానేరడు. కర్మము లున్నయెడల, వాటిఫలము లనుభవించుటకై పుణ్యలోకము, లేక నరకలోకము చేరును. పుణ్య లోకము చెందిన యెడల భోగము లనుభవించి, మరల మనుష్యజన్మములో పురుషుడుగానో, స్త్రీగానో, జనించి గొప్ప ఐశ్వర్యమును చెందును. లేదా — నరకలోకము చెందినయెడల కష్టమనుభవించి మరల పశు జన్మములో ఏదోఒక జన్మము ఎత్తి మిక్కిలి కష్టమనుభవించును.

శ్లో॥ ఈశ్వరానుగ్రహాదేవ పుంసామద్వైతవాసనా। మహాభయ కృతత్రాణాత్। విప్రాణాముపజాయతే॥ తా॥ ఈశ్వరానుగ్రహము లేనట్టివారలకు బ్రహ్మాద్వైత జ్ఞానము గలుగజాలదు. బ్రహ్మ జ్ఞానము లేనియెడల జనన మరణముల ప్రవాహంబును దాటి మోక్షం బును చేరుటకు సాధ్యపడదు.

67 శ్రుతి॥ కారణంవినాకార్యం — మోక్షసిద్ధ్యర్థినా — బ్ర హ్మజ్ఞానం భక్తిమార్గేణ భక్తినిష్ఠోభవ। భక్త్యా సర్వసిద్ధయస్సిద్ధ్యం. తి భక్త్యైకశోభన — వశ్య — విజ్ఞానం — (సాష్ట్య అనుకూల)విభక్తి కారణము లేనికార్యసిద్ధి లేనట్లు, భక్తి లేక బ్రహ్మజ్ఞానము గలుగ

కాలము. భక్తిరిష్టాపదముగా వలెను. గృహస్థమార్గమునుండి భక్తివల
ననే సకలసిద్ధులు పొందవలయును. గాన సమస్తఉపాయములన్నిటిలో
భక్తి నాశ్రయించుట ముఖ్యము. సమస్తఉపాయములను వదలిఅనగా ఉపాయ
ములనగా — సామము, సామము అనగా వేదము, దానము — దానమ
నగా దానధర్మములు, భేదమనగా — భేదాభేదములు ఇవియన్నియు
వదలుట అని అర్థమగును. భక్తిచే సాధించలేని కార్యముకొంచెమైనను
లేదు. భక్తియను ఉపాయముచేత జ్ఞానము లభించును గాన బ్రహ్మ
యందు దృఢభక్తిగలిగిన వైరాగ్యము గలుగును. అట్టివానికి వేళల
విజ్ఞాన ప్రాప్తి యున్న అవిజ్ఞానము క్రమముగా నశించును. అట్టి
జీవన్ముక్తుడగునని శ్రుతి॥ అభ్యాసాత్ — క్రమేణ — జ్ఞానం — క్రమేణ
పరిపక్వాంతవతి। పక్వవిజ్ఞానం — జీవన్ముక్తో భవతి॥ అను శ్రుతి ప్రకార
అభ్యాసమువలన జ్ఞానం క్రమముగా వృద్ధియగును. జ్ఞానము వలన
క్రమముగా విజ్ఞానం వృద్ధియగును. విజ్ఞానమువలన క్రమముగా జీవన్ముక్తు
డగునని శ్రుతులు పలుకుచున్నవి — గాన. —

63 పద్యం॥ భక్తే మోక్షము మాపును
భక్తే దీంతింపజేయు భాగ్యములిచ్చున్
భక్తే బ్రహ్మత్వము చెందింపను
భక్తిచేకాని వారలకథన్యులనుడుదు.

69 భక్తివిషయము శ్రీగ్రంథమునందు 228వ పత్రము
మొదలుకొని 244వ పత్రమువరకు చూడుము.

జీవన్ముక్తుడు — విషయము.

70 శ్రుతి॥ ప్రారబ్ధకర్మపర్యంతం। దేహవిశ్రాంతవత్॥ అను
పట్లు ప్రారబ్ధకర్మము నశించువరకును ఎట్టివానికిని దేహము నశించదు
గాన జ్ఞానికి ప్రారబ్ధకర్మము నశించువరకును దేహధారుడైయుండును.
అయితే, జ్ఞానికిని పరోక్షాపరోక్షములు మల ముక్తసంగా త్రి

మున స్వస్వరూపజ్ఞానాగ్నివలన, ఇక మీఁద తనకుఁ పునర్జన్మము రాకుండా చేసికొని [illegible] నిష్కళంకుఁడయి [illegible] మున్ను లేనివాఁడై కర్తవ్య [illegible] కృత్యములనకు అహంకార శూన్యుఁడయి సంకల్పరహితుఁడై [illegible] మనసులోనుండు [illegible] కర్తృత్వములకు [illegible] ౨౦వ పత్రిక 118వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారమున్ను సంసారము నుండియు దానిలోని [illegible] ఉదాసీనుఁడుగా నుండి సకలములకు సాక్షియై అతిదయాదాక్షిణ్యముగలవాఁడయి ఓర్పుగలవాఁడయి [illegible] సుఖదుఃఖములను గుణములను విచారించువాఁడై [illegible] ఉదాహరించినటుల దేశసంచారి [illegible] జనులకు జ్ఞానబోధ చేయుచు [illegible] తనకు ఇష్టమగు పదార్థములు లభించుటవలన సంతోషమున్ను తనకు ఇష్టములేని పదార్థములు లభించుటవలన దుఃఖమున్ను లేనివాఁడయి [illegible] ప్రారబ్ధకర్మానుసారముగా ఏది ఏది ప్రాప్తమగునో దానితో తృప్తిఁ బొందుచు తనకు లభించని వస్తువులకుగాను దుఃఖింపక ద్వంద్వ ధర్మములు సమముగా తలచుచు సదా బ్రహ్మాత్మానుసంధానము చేయుచుండును. ఇతఁడే జీవన్ముక్తుఁడు. ముఖ్యతాత్పర్యం [illegible] ప్రారబ్ధంబగు దేహమైన [illegible] తృప్తిం బొందని మనుజుడు సప్తద్వీపంబులందు చక్రవర్తి [illegible] ఆయా వేళలయందు రాఁగలవన్నిటిని భరించి ధీరత్వముగా నున్నవాఁడే జీవన్ముక్తుఁడు.

71 పైని ఉదాహరించిన అంశములలో సరూపమనోనాశనమనియు, అరూపమనోనాశనమనియు రెండు విధములుగా గలవు. జీవన్ముక్తునియందు సరూపమనోనాశనమున్ను, విదేహముక్తునియందు అరూపమనోనాశనమున్ను గలుగును.

సరూపమనోనాశనము.

72 ప్ర॥ అహంకార మమకారములు, సంకల్పవికల్పములున్ను మనోవికారములని చెప్పను. ఇవియన్నియు నశించి మనస్సు నిర్వికారముగా

కర్తృత్వ శూన్యము జీవకారుణ్య మైత్రి మొదలగు సద్గుణములకలిగి పరమశాంతిని పొందియుండుట సరూప మనోనాశన మనబడును.

— గ్రా॥ అగ్నియందు కాలినగుడ్డ మునుపటిరూపుతోడ కనబడుచున్నను ఉపయోగపడనట్లు జ్ఞానులగువారు సకలగృహకృత్య కార్యములు చేయుచున్నను వారి మనస్సు బ్రహ్మనిష్ట జ్ఞానాగ్నియందు దగ్ధమై యుండుటవలన నిర్వికారమై కర్తృత్వ శూన్యమైయుండును. కాబట్టి అదినరూప మనోనాశనమును జెందియుండును. ఇందువలన వారికి పునర్జన్మములు లేకపోవును.

అరూపమనోనాశనము.

73 పైనిఉదాహరించిన కాలినగుడ్డ మడతచేతితో నలిపిఊది నట్లైతే రూపులేక ధూళిగా నెగిరి పోవునట్లు మనస్సు రూపులేక బొత్తిగా నశించిపోవుట. ఇదివిదేహముక్తియందు గలుగును. ఎటులన గా ప్రారబ్ధమునశించినంతనే జ్ఞాని 24తత్వములున్ను దేహాశ్రయమున్ను రూపులేక బొత్తిగా నశించిపోవును గాన అటువలెనేజీవిబ్రహ్మైక్యము నెందునున్నది. ఇదే అరూపమనోనాశన మనబడును.

74 (25)వతత్వముగా జీవాత్మగానుండెడు తాను దేహేంద్రియాది 24తత్వములుతాను గాదనుచు వాటియందలి భ్రాంతినివిడిచి కుట్టి 26 వ తత్వమైన పరబ్రహ్మమే తానని దృఢనిశ్చయము గల యూతడేజీవన్ముక్తుడు ఈగ్రంథమునందున్న 17 వ పత్రము 6,7,8, 13, 14,15 సంఖ్యలను చూడుము.

జీవన్ముక్తి విషయమై—

75 సకలవ్యాపారములు నశించినమొదల, చింత లేకుండును. చింత లేకుండుటవలన వాసనాత్రయము నశించును. అట్లునశించుటే జీవన్ముక్తి యనబడును.

జ్ఞాని, దేశసంచారవిషయమై.

76 శ్రుతి॥ పరమాత్మగగనేబంధు॥ అనుశ్రుతివిధ్యక్త. జ్ఞాని బట్టబయలైన బ్రహ్మము యందే బుద్ధినిలిపి॥ శ్రుతి॥ సర్వదేశసంచారశీల॥ అనునట్లు, యథేచ్ఛగా, నిర్భయముగా సర్వదేశ సంచారశీలుండై॥ శ్రుతి॥ సర్వదేశజ్ఞానబోధ॥ అనునట్లు సర్వదేశస్థులకు జ్ఞానబోధ తెలిపినవాడై॥ శ్రుతి॥ సర్వదేశస్తుతిపాత్ర॥ అనునట్లు సర్వదేశస్థులచేత స్తుతింపబడినవాడై సహజ అమనస్కయోగనిష్ఠాపరుండై సదా అఖండజ్ఞానానంద వృత్తితో నుండునట్టి యాతడే జీవన్ముక్తుడు. అతడే దేశసంచారజ్ఞాని యనబడును. అట్టిజ్ఞాని గృహస్థ ధర్మమార్గముననుండి దేశసంచారము చేయవచ్చును.

బట్టబయలు విషయమై.

77 బట్టబయలు అనగా (బయలు బయలు) విస్తారిబయలు. (బట్టబయలు, బిట్టాకబయలు) మరియన్ని ఎటులుండుననగా భూమ్యాకాశములకు మధ్యనున్నదే బట్టబయలు. ఆబట్టబయలైన భూమియందు సకల చరాచరములు నివసించుచున్నవి.

బట్టబయలు అనే శబ్దము సాదృశ్యము.

78 (1) సూర్యకిరణములవల్ల వెలిగె వేడిగల [illegible] అగానున్న (2) చంద్రకిరణములవల్ల కలిగె చల్లనినైనటువంటి గల రాత్రిగానున్న (3). నల్లని చీకటిఛాయగల, రాత్రిగానున్నదే బట్టబయలు. బ్రహ్మ సృష్టించినదేయగును. అసృష్టించిన బట్టబయలులోన ఆదిమధ్యాంతరహితుడుగా బ్రహ్మ ప్రకాశించుచున్నాడు. శ్రుతి॥ పరమాత్మగగనేబంధు॥ అన్నశ్రుతి [illegible] అపరమాత్మ బట్టబయలైనట్టి బ్రహ్మమని అర్థమగును. భూమ్యాకాశములు [illegible] బట్టబయలు లేనే లేదు. ఈవిషయమై॥ శ్రుతి॥ [illegible]

అనుక్రమణిని బట్టి 11వ పత్రం 15 వ సంఖ్యనుంచి 29 వ సంఖ్యవరకు చూడుము.

భగవంతుని నెఱుగుట.

79 సాంఖ్య, తారక, అమనస్క, పరిపూర్ణ యోగాభ్యాసులైనను కైటభారమును, నిశ్చయము లేక యుండుటచే నిల్లట్టివారు భగవత్ స్వరూపమును దెలియఁగఁజాలరు. మఱియు అజ్ఞానమనెడి బురదయందు మునిగినవారు ఉపవాసముల చేతను, వ్రతముల చేతను, గానదీయోగముల చేతను భగవంతుని తెలిసికొనజాలరు. ఈ గ్రంథమునందున్న 234 వ పత్రం 87వ సంఖ్యయందును 236వ పత్రము 101 సంఖ్యలలో చెప్పిన ప్రకారం యోగాంతిక ధ్యానపరులను అద్వైతజ్ఞానభక్తులు ఈయుగ ముగంతే భగవంతుని తెలియగలరు.

భగవంతుని స్థూలాకారము.

వాసుదేవనామముచేత—ఆత్మగాను,
సంకర్షణనామముచేత—బుద్ధిగాను,
ప్రద్యుమ్ననామముచేత—అహంకారముగాను,
అనిరుద్ధనామముచేత—మనస్సుగాను,

ఇట్లు నాలుగు విధములుగా విభజింపఁబడియున్నాడు, గావున పైన దహరించిన ఏకాంతిక ధ్యానపరులగు అద్వైత జ్ఞానభక్తులు, అట్టి స్థూల స్వరూపమును నెఱుగగలరు.

ముక్తుల చర్యల విషయము

81 ॥పద్యం॥ ఏకర్మ చేసినను, ఏఅవస్థ పొందినను, ముక్తుల చిత్త ముండదు ధ్యానమందు, విజ్ఞాననారి అటలాడుచు వలువక్కల దిగి [illegible] ముండును టముందు అనుసాము చేమ బట్టి—
[illegible] మందుము దకొని [illegible]

మాటలాడుచు, కథలు చెప్పుచు, నవ్వుచు, చేతులు ఊపుకొనుచు తిప్పుచున్నను, స్త్రీచిత్తము అనుకూలముగ నుండునట్లు బ్రహ్మవిదుడు ప్రపంచజ్ఞానముగలవాడై శుభనోపాధికొరకు ప్రవృత్తి చేయుచున్నను, ఏ అవస్థలు పడుచున్నను ముక్తుల చిత్తము మౌనముగ నుండును. దోషము లేదు.

౬౩ (1) బ్రహ్మజ్ఞానము వచ్చినవారికి కామక్రోధాదులన్నియు నశించును.

(2) బ్రహ్మజ్ఞానులు నిష్కాములై సకల కోరికలను విడిచిపెట్టి సదా పరబ్రహ్మమగు తమ ఆత్మస్వరూపమందే జ్ఞప్తిగలవారై యుందురు.

(3) బ్రహ్మజ్ఞానులు పక్షపాతము లేక సర్వమును తమ వలెనే చూచుచుందురు.

(4) బ్రహ్మజ్ఞానులు ఆకలి దప్పులు మఱచి నిత్యానందులై నిత్య తృప్తులుగా నుందురు.

(5) దైవాధీనముగా తమకు లభించిన వాటిని అనుభవించుచు, తమకు లభింపని వాటికొరకు కించపడక యుండి నిరాశగా నుండువారే జ్ఞానులన బడుదురు. ఇటులగాక భోజనమందు రుచులు కోరేవాడు జ్ఞాని కాడు.

(6) ఇసుక చక్కెర చేరి యున్న యెడల చీమ చక్కెరను గ్రహించి యిసుకను త్రోసివేయును గదా! అటుల జ్ఞానులు ఇతర దోషములను త్రోసివైచి సత్త్వాదిగుణముల గ్రహింతురు.

(7) శివప్రాయముగా నుండువారే జ్ఞానులు. గర్వముగా మర్యాద విచారించక మాటలాడేవారు జ్ఞానులుకారు.

(8) దీపస్తంభము క్రింద నీడగానే యుండును. అదీపము చుట్టు వున్న వస్తువులను కనుపెట్టును. గాని దాని క్రింద నున్న వస్తువులను

కనువర్చెదు. అటువంటి జ్ఞానుల వదినాగకుండ నుంచినాడు. నాకే వాకో ర్థము కన్యగాన లేరు. దూరగా గా సంపుని ఎక, గా కలిగి పర మర్థము పందుదురు.

84 ॥శ్లో॥ ఉత్తమం క్షణకోపంచ॥ అనునట్లు సత్పురుషుల కోపము నీటిమీది గీతవలె క్షణమాత్రముండునని యర్థము

(2) మధ్యమం క్షణఘటరం—మధ్యముల॥ బంగరము, తిరి పంట సేపు కోపము ఉండునని అర్థము.

(3) అధమం అహోరాత్రించ॥ అనునట్లు దుష్టుల కోపము, ఒక రాత్రి పవలంతయునుండునని అర్థము.

(4) కపటః మరణాంతక॥ అనునట్లు కపటము కలిగినవానికోపం చచ్చేవరకు ఉండునని అర్థము.

85 శ్లో॥ అగ్నికుండ సమానారీ। ఘృతకుండ సమానరః
జానుబంధు పయోస్త్రీణాం। కన్య నిశ్చలతో మనః
86 శ్లో॥ మాతా పితృ భ్రాతృ చేనాం। పితాయాం సదాచారః।
ఉభయోర్వర్య సంబంధే। కన్యనిశ్చలతో మనః॥
87 శ్లో॥ కోకిలానాం స్వరో రూపం। పాతివ్రత్యంతు యోషితాం॥
విద్యారూపం గురుమూర్తి। సదాచారిత్యంతు పురుషః॥
యీశ్లోకముల భావము గ్రహించినవారే జ్ఞానులు.

88 బ్రాహ్మణ॥ జ్ఞాన యోగమునుబట్టి బ్రహ్మమును తెలిసి కొని అటువలె నడచినవాడే బ్రాహ్మణుడు.

89. వాకము గానిదిగానున్న, శ్రేష్టముగా వున్నటు వంటి బ్రహ్మము ఏదో ఆబ్రహ్మమును సూత్రముగా(నూలుపోగును జన్ని దముగా) ధరించుకొనవలెను. పర్పాటుగా(గుర్తిగా)కనుపర్చు చున్నం దున [illegible]మని చెప్పుచున్నారు. మాత్రమనేది పరమపదము. (ఉత్తమమైన బ్రహ్మము)గనుక అమాత్ర భావమును కనినవాడ్జ

బ్రాహ్మణః। నారదుండిచ్చిన కోపనివృత్తో క్షమాదయ శ్రుత దేశమంతట చెప్పుచున్న దానిని మనించ దగినది. (సూత్ర మనగా నూలుపోగు. దర్భదము, వాడుకసూత్ర జందెము — పర్యాయాలు)

90। బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణాః అన్నట్లు ఎవరైతే బ్రహ్మము నెట్టిదని తెలిసికొనుచున్నారో, వారే బ్రాహ్మణత్వము పొందిన వారనుచున్నారు. గనుక, జందెము అవసరము లేదని వ్యాసుడు.

కానిగురువుల లక్షణము.

91 బ్రహ్మజ్ఞాను లయినవారు వారి పుణ్యాతిశయము వలన వాక్సిద్ధిగ్రహము మాత్రముగా ఏర్పర్చుకొని ఉండినను గాని లేక ఇతరస్థలమునందు మఠముగా ఏర్పర్చుకొనినను గాని భగవత్ స్మరణ చేయుచు జనులకు గురుబోధ చెప్పుచున్నా॥ "కారణమే గురుధర్మో" మనునట్లు ఉపదేశమిచ్చుచు అందుకుతగిన పూజసత్కారాలు ఒనరించుచున్న యెడల ఇహలోకములో విహితగురువులనే పేరుగలిగియున్న పరలోకములో భోగ భాగ్యములు లేక, బ్రహ్మైక్యమును పొందగలరు.

92 గురువులైనవారలు తమ శిష్యుని సుతునిగానున్న, అనగా కుమారునివలెనున్న, స్త్రీశిష్యురాలును సుతసీగానున్న లేక కుమార్తెవలెనున్న భావించుకొని శిష్యపాదములను నొసగవలెను. ఇట్టివారు విహిత గురువులనబడుదురు.

శ్లో॥ శరణాగతుడగు శిష్యుని కరుణించియు సాంఖ్యతారక సన్యాంబులలోనగు మనకుకు గురిజూపని గురువులు కామ్యగురువులే గాని విహితగురువులుగారు

93 విహితగురువులనగా శిష్యులకుగలిగినట్టి సకలసందేహ

ములను జోగొట్టి నిరతానంద కైవల్యమును బొందు నట్లు చేసిన వారల విఖ్యాతగురువులన బడుదురు.

94. శ్రుతి॥ శ్లో॥ "విద్వాన్ సర్వత్ర పూజ్యతే"॥ అన్న శ్రుతిని బట్టి విద్వాంసుడు సకలదేశములయందును పూజింపబడును. అటువలెనె విఖ్యాతగురువులనువారే సకలదేశములయందును పూజింపబడుదురు. కనుక గురువులనువారలు తిమాసములకు గాని లేక ఒక సంవత్సరమునకుగాని శిష్యులను చూచి వారి క్షేమ సమాచారములను విచారించి అచ్చటచ్చట పూజా పురస్కారములు శిష్యులవల్ల జరిగించి అందుకు రావలసిన గురుకట్నములు శిష్యులిచ్చినంత పొందదగునుగురుధర్మము. శిష్యులు గురురాక యెదురు చూచుచున్న వారే శ్రేష్ఠులైన గురు శిష్యులన బడుదురు.

శివమతము.

తీర్థప్రసాదముల వివరణము.

95. గురువులనువారలు శిష్యులకు ధారణమిచ్చునపుడు పరిశుద్ధమైనట్టి భగవంతు డుత్పత్తిచేసిన పదార్థములనే శీత జలమునున్ను పంచామృతమునున్ను పులగము పరమాన్నము పాయసము పండ్లు ఫలహారములు అన్నము పప్పు కాయ కూరలు తింపివంటలు మొదలైనవి శివునికర్పణచేసి శిష్యులకుతీర్థప్రసాదములుగా నిచ్చుట ధర్మమ్మగును. ఇది శివమతపూజయనబడును. స్ఫటికమైనట్టి తీర్థజలమునో ఏదయినా మిశ్రము చేసినయెడల అధర్మమగును. పాపము బొందగలరు.

విష్ణుమతము.

తీర్థప్రసాదముల వివరణము.

96 గురువులను వారలు శిష్యులకు ధారణమిచ్చునపుడు పంచామృతము (భక్తిం చేసారమును మొదల మధురపదార్థములనే

శ్వాదకం, మాంసాదులు మద్యములు మొదలైనవి వండినకూరలు
మరాపానకములో బట్టున్న) కంట్లె ఫలాహారములు ఫలంగము వర
మాన్నము పాయసము మొదలయిన టువంటివిన్ని అన్నము, వడశాయ
కూరలు పిండివంటలు మొదలయినటువంటివిన్ని విష్ణువునకర్పణచేసి
శిష్యులకు తీర్థప్రసాదములుగా ఇచ్చుటధర్మమార్గమగును. ఇది విష్ణు
మతపూజ యనబడును. మద్యతీర్థ సారాయ బ్రాందీ మున్నగు తీర్థములో
జలమువినా ఏవస్తువయినా మిశ్రముచేసిన మొదల పాపాత్ములగుదు
రు.॥ శ్రుతి॥ దాసరిపాట్లు పెరుమాళ్లవారు కనుకట్లు గాక ఏవస్తువు
నైనా మిశ్రముగాభుజించదగదు ఉత్తమము—ఏమో వాగ్యుక్తాను శే
తలంపుతలదకుడే—శ్రుతి—"శివాయవిష్ణురూపాయ। శివరూపాయవిష్ణ
వే" అన్న వేదశ్రుతిచొప్పున శివుడేవిష్ణువు। విష్ణువేశివుడు గనుక
భుజించేవారయిన మొదల విష్ణుపూజ శివపూజకు ఒకరీతిగ తప్పును.
ఇందుకునస్మృతి—

97 మనముచేసిన వంటలన్నియును పానీయము లన్నియు ప్రతి
దినము దేవునికర్పణచేయక భుజించదగదు పాపమగును.

98 మనముకట్టుకొను వస్త్రము లన్నియు దేవునికి అర్పణము
చేయక కట్టుకొనదగదు పాపమగును,

తీర్థప్రసాదముల విషయము.

(1)పైనిరూపించిన 96—98వసంఖ్యలలో చెప్పినతీర్థప్ర
సాదములు శివ—కేశవులకర్పితమైనందున శ్రేష్ఠమైనవిగా యెం
చును. తుదకు శివకేశవులు ఒకరేయగుదురు. అనగా మధువులోనున్న
మలలోనున్న [illegible] మాంసాదులలో [illegible]. మధు
మరా, పానముచేయకముందు [illegible] పానముచేసిన [illegible]
మారిపోవును. ఇదిగ్రహించి మానవులలో కొందరు [illegible]

మాంసాదులు భక్షించుట మానుకొన్న వంశములు గలవు. వారిం వార్లే మధు, సురా, మాంసాదులు భక్షించే వంశములు గలవు. వారిలో కొందరు విహీనవృత్తులు మధుసురామాంసాదులు భక్షించుటమానుకొనుచున్నారు. వీరు శ్రేష్ఠులగుదురు. బ్రాహ్మణులలో కొందరు మధు సురా మాంసాదులు భక్షించనివారున్నారు. కొందరు మధు సురా మాంసాదులు భక్షించేవారున్నారు. ఐతే మధు సురా మాంసాదులు భక్షించనివారికి మోక్షముగలదనిన్నీ భక్షించేవారికి మోక్షముగలుగదనిన్నీ చెప్పుటకు వలనుగాదు. ఎవ్వరైనను ద్వైత నాస్తి కత్రికరణ శుద్ధిగా ధ్యానించిన మొదల మోక్షము గలుగుటకు సందేహంబులేదు. గనుక మానవుల యిష్టప్రవృత్తిని శివపూజ చేకొనినవారు శివపూజ నిర్గుణారాధనగా చేసికొనవచ్చును. కేశవుని పూజ భక్తించేవారు కేశవుని పూజ నిర్గుణారాధనముగా చేసికొనవచ్చును. తుదకు శోధించగా శివకేశవులు ఒకటేయగుదురు. గాని యిరువురుగారు గనుక ఈరెండు పూజలున్ను ఇహపరలోకములకు పూజ్యులైన శ్రీ స్వయంభూశ్వరాచార్యానుశ్రుతినిబట్టి ఆస్వయంభువులైన ఈశ్వరునికే చెందును. ఈరెంటియందున మోక్షముగలదు. గనుక గృహస్థ ధర్మమార్గములోనున్న బ్రాహ్మణులు వారి వారి స్వంత గృహములలో వారి, వారి, స్వంత గురువును రప్పించుకొని ఈ పూజలు నెరవేర్చుకొనవచ్చును. గురువును రప్పించుటకు శక్తిలేనిమొదలనున్ను, గురువు గతించిపోయినను, గురువులేని మొదలను ఈ గ్రంథమునుబట్టి స్వయముగా అప్పుడప్పుడు 95,96వ సంఖ్యలలో చెప్పినట్లు నైవేద్యతీర్థ ప్రసాదములుగా సమర్పించి 254వ పత్రములో 198వ సంఖ్యలో చెప్పినట్లు పూజ నెరవేర్చుకుంటూ శక్తికొలది గృహస్థమార్గమును తప్పకున్ననుగాని, ఇతరభక్తులనుగాని సంతుష్టిపరచుచున్న మొదల మోక్షము చెందుటకు సందియ్యంబులేదు.

అఖండజ్ఞానిగురుపూజ.

2 అఖండజ్ఞానిగురుపూజ యనగా బ్రహ్మజ్ఞానులెందరైనను అచ్చటచ్చట సమూహముగా చేరి, నిర్గుణారాధన నవలంబించి పూజచేయుట ఎట్లనగా పైని 95, 93వ సంఖ్యలలో చెప్పినప్రకారం సైవేద్యతీర్థ ప్రసాదమ్ములుగా సంపాదించి 214వ పత్రములో 198 సంఖ్యలో చెప్పినప్రకారం పూజనుచేసి బ్రహ్మజ్ఞానులందరు సమిష్టిగా భుజించి ఆనందింతురు. ఇదే అఖండజ్ఞానిపూజ యనబడును. ఈపూజలో నుండు వారికి మోక్ష మరుచేర నుండును.

సమిష్టివిషయము.

3 సమిష్టిలో రెండువిధములు గలవు. అవియనగా:—

4—(1) అంతరంగసమిష్టి (2) బహిరంగసమిష్టి

—అంతరంగసమిష్టి—

5 గృహస్థమార్గములో నున్న బ్రహ్మజ్ఞానులు రహస్యఅంతరంగ సమిష్టిగా నుండవలెను. వీరు అంతరంగ సమిష్టు లనబడుదురు. బహిరంగములో వ్యష్టి అనబడుదురు. అనగా భేదముగా నుండువారు. మోక్షముగలదు.

— బహిరంగసమిష్టి —

6 గృహస్థమార్గమును విడిచినజ్ఞానులు బహిరంగ సమిష్టిగా నుండవలెను. వీరుబహిరంగ సమిష్టులనబడుదు. బ్రహ్మజ్ఞానులలో ముముక్షువులనబడును. అనగా సకలము త్యాగముచేసినవారు. అభేదముగానుండువారు. మోక్షము గలదు. ఇందుకుసమ్మతి:—

ముముక్షువులు.

7 గీ॥ జాతిభేదంబు లెన్నుటంచేతగాదు
జ్ఞానవంతులజన్మమేజాతియౌను

అదియు లేకున్న నన్నియు వ్యర్థమగును
జ్ఞానశీలంబెఱుంగుము నిర్మలాత్మ!
కనుక ముముక్షువులగువారు ఈవిధముగానుందురు.

9 రహస్య అంతరంగ సమష్టిలోనున్న గురువులున్ను బ్రహ్మ జ్ఞానులున్ను బహిరంగ సమష్టిలోనికి రాగలరు. ఇందుకు సమ్మతి తొందర మీదిరి ఊనర వల్లె యగును.

10 ముముక్షువులకు అఖండజ్ఞాని గురుపూజలు అవసరము లేదు.

ఉపదేశ పద్ధతులు.

11—గురువువద్ద ఉపదేశము పొందదలంచినవారు ఉపదేశము య్యేనమయమున శిరస్స్నానము చేసికొని, పట్టుపీతాంబరముగాని, లేక క్రొత్తవస్త్రమునుగాని మడికట్టుకొనవలయును.

గురు శుశ్రూషలు.

12—(1) గురుస్థానమందు గురుపీఠ మొకటి యేర్పర్చి, ఆపీఠము మీద క్రొత్త వస్త్రమును పరుచ వలెను. (2) గురువుకు స్నానము చేయించి (3) పట్టుపీతాంబరముగాని, లేక క్రొత్తకావి వస్త్రమును గాని లేక క్రొత్తనన్న తెల్లటి వస్త్రమునుగాని, ధరియింపం జేయించి (4) గంధ పరిమళాదులు గురుదేహమునకు పూసి (5) గురువుకొరకు యేర్పరిచిన గురుపీఠముమీద కూర్చుండబెట్టవలయును. ఒక బ్రహ్మ జ్ఞానిని సాక్షి మాత్రుడుగానుండుటకున్ను, ఉపదేశ పద్ధతులు అశిష్యునకు నేర్పుటకున్ను, గురువువద్దకూర్చుండ పెట్టవలెను. శ్రుతి॥ "తాంబూల దక్షిణాం సమర్పయామి" అనునట్లు తాంబూలముతో గురు కట్నం, తన ద్రవ్య సంపాదనకొలది సమర్పించవలెను. గురు మూర్తిని సదా ధ్యానించు చుండవలెను.

తీర్థ ప్రసాదములు.

13 శివ ఉపదేశము పొందే మొదలు పైనుదాహరించిన, 95 వ సంఖ్యలో చెప్పిన పద్ధతిగానున్న కేశవుని ఉపదేశము పొందే మొదలు 96 వ సంఖ్యలో చెప్పిన పద్ధతిగానున్న, తీర్థప్రసాదములు సమర్పించవలెను. శివాస్మట గురువగువారు "నిర్గుణారాధనగా"254 వ పత్రం 197 వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారం శిష్యునకు బోధపర్చి పూజా పునస్కారములు చేయించి శిష్యునకు ఉపదేశమిచ్చి తీర్థ ప్రసాదములు నొసగవలెను. గురువు, శిష్యుడు, సాక్షి ఈ ముగ్గురు లోనే ఈ యుపదేశపద్ధతులు జరుగవలెను॥ గురుమూర్తి రహస్యముగా ఉపదేశించిన మూలమంత్రమును సదా ధ్యానించు చుండవలెను.

14 స్త్రీ—శిష్యురాలైన మొదల గురువునకు శుశ్రూషలు ఈ పైని ఉదాహరించిన పద్ధతిగానే జరుపవలెను. గురువుపైనుదహరించిన ప్రకారం శిష్యురాలకు ఉపదేశమిచ్చి తీర్థప్రసాదములనొసగవలెను.

గురువులు.

15— గురువులలో, స్త్రీలు—పురుషులుగలరు. పామరులుగానున్న స్త్రీలుగాని, పురుషులుగాని వీరిరువురిలో ఎవరి వద్దనైన నొకరివద్ద ఉపదేశము పొందవచ్చును.

ధర్మమార్గము.

99 అనేకవిధములుగా అనేకధర్మములు గలవు. అట్టిధర్మముల కన్నింటికితగిన ఫలములున్నవేగాని ఫలము లేనిధర్మమొకటియు లేదు. ఆఫలములననుభవించుటకయి పునర్జన్మము గలదు. జలదానమునకు పునర్జన్మము లేదు. 188—189—190 పత్రములందు చూడుము.

100 అట్టి ధర్మములకంటే ఆత్మకుమోక్షము కలుగజేసెడి ధర్మములు శ్రేష్ఠమైనవియగును. అవియెట్లనగా—.

101 విషయములవలన కలిగెడి సుఖదుఃఖములను బ్రహ్మానందు (నిశ్చలజ్ఞానమువలన) తేర్చుకొందుటయే మోక్షధర్మమగును. గ్రహించుడి——

శిష్యులవిషయమై.

1వ పద్ధతి

102 గృహకృత్యములలో నున్నవారు గురుబోధ పొందుటకు సమయము దొరుకదు గనుకనే అనేకులు పామరులుగానున్నారు. ఉపదేశము పొందినాననే పేరు వహించుటకాదు. బ్రహ్మజ్ఞానమునే బోధకావలసియున్నది. ఉపదేశముపొందినవారైనను ఉపదేశముపొందని వారైనను ఈ గ్రంథమును బట్టి ఇందులోనున్న బ్రహ్మజ్ఞానము నున్నూ మంత్రములనున్నూ, గురిగా పఠించిన యెడల కడతేరగలరు. ఇందుకు సందియము లేదు.

2 వ పద్ధతి.

103 ఈగ్రంథమున్ను తెలిసిచూచి బ్రహ్మజ్ఞానము పట్టుబడిన పిమ్మట గురూపదేశము పొందుటయు మహాఉచితమగును.

104 పామరులుగానున్నవారు గురువును ఏవిషయమైనఅడుగగలరు వారుఏవిషయమునుగురించిచెప్పగలరు. ఐనను వారు యోచించి ఎంతని చెప్పగలరు. అట్లుచెప్పినయెడల యెంతని గ్రహించగలరు. "శృతి" అడిగినవారికిస్తురు అడగనివారెట్లుఇచ్చు అనునట్లు కాబట్టి ఈగ్రంథమును పఠించి అందున విషయములను గ్రహించని వారు అప్పుడప్పుడు గురువులనుగాని పెద్దలనుగాని విచారించినయెడల సంశయము తీరుచుండును. అట్టిసంశయములు ఉండనేవుండవు.

105 పురుషులుగాని, స్త్రీలుగాని, గురువులను, పెద్దలను, దూషించ కూడదు. దూషించిననుగాని నిందించిననుగాని ఘోరమైన నరకములను పొందుదురు.

106 గురువుల ననుసరించిన మొదల వారివారికి తగిన మర్యాదలు జరుపవలయును. గురురాక గోరుచుండవలెను.

శిష్యులిదు తెగలుగా నున్నారు.

107 ఇహాముష్మికమైన యుపదేశమును గురువులవల్ల ప్రకారము తమంతటనుంచుకొను వారుసిద్ధులనబడుదురు.

108 ఇహాముష్మికమైన యుపదేశమును తమంతటనమర్థించు కొరకు బహిరంగపఱచి అందరు నుత్తమగతి పొందేటట్లు చేయు పరోపకారులు అవతారపురుషులనబడుదురు.

109 ఇట్టి యాత్మార్థారకమగు విషయమును గురువల్ల పొందిన మతివరులకు ఉపదేశమివ్వవచ్చును.

శిష్యులవిషయమై.

110 శిష్యులగువారు గురువును నాశ్రయించి ముక్తిలేని యర్థకష్టులతో పరమార్థముకొరకై తపనమునస్కులై యున్న శిష్యులకు పరిపూర్ణములోనికివచ్చేమార్గమును గురువు కనుపర్చని మొదల ఆశిష్యులు ఇతరగురువులను నాశ్రయించి కడతేరవచ్చును. గాని గురునింద చేయకూడదు. అట్లుగురునింద చేసిన మొదల ప్రాయశ్చిత్తము పొందగలరు.

111 శిష్యులగు వారు గురువునకు భిక్ష జరిపించవలెను.

శిష్యులగువారు మఠములో నిష్టావస్తువు లుపయోగించకూడదు.

112 శిష్యులగువారు గురుమతమును ఏర్పర్చిదానిని వృద్ధిపొందించిన వారికిఇహలోకములో కీర్తియు పరలోకమున మోక్షపదవియు గలుగును.

113 శిష్యులగువారు గురుమతమునందు సంశయమునకు రాలుద్రువ్వి ఆమతమును భ్రష్టుచేసిన వారు రౌరవ నరకంబునకుం జెందుదురు.

114॥ కు॥ శ్రీమాతృవత్పరదారాంశ్చ। అనుసన్లు॥ స్త్రీ॥ ... ఆలుగాని ఇతరులుగాని పర—స్త్రీని—తల్లివలె భావించుకొనవలెను॥

115॥ కు॥ పితృవత్పరపురుషాంశ్చ। అనుసన్లు—స్త్రీలు—పరపురుషుని తండ్రివలె భావించుకొనవలెను.

శిష్యులారా!

116 జగమునందు గురుబోధకంటె మించినబోధ మరి యొకటి చూచినను మరియొకటి లేదు. గురువుగారికి గలవాడనబడును. గురువుకంటె గౌరవము గలవారు లేరు. విహితగురువైన మొదట మోక్షమార్గము చూపును. దైవము మోక్షమిచ్చును. ఈ విషయమై 190వ పద్యమును 549వ సంఖ్యనుచూడుము.

117 ॥శ్లో॥ గుకారో అంధకారశ్చ
రుకారో తేజముచ్యతే.

అనగా పైచెప్పిన—గు—అనేశబ్దము అజ్ఞానమనే చీకటిని రు—అనే శబ్దముహరించి జ్ఞానమనే వెలుతురును కలుగచేయును గురువుయందు ఇంత శక్తి కలిగియున్నది.

118 శ్లో॥ గురుతీర్థోదకంపీత్వా। గురోరుచ్ఛిష్టభోజనం।
గురుమూర్తేస్సదాధ్యానం। గురుమంత్రంసదాజపేత్॥

119 తా॥ గురుతీర్థప్రసాదమును భుజించుచు గురుమూర్తిని సదా ధ్యానించుచు గురుమంత్రమును సదా జపించుచుండవలెను.

శిష్యులనువారలు గురువుకుచేయవలసిన
—శుశ్రూషలు—

(1) స్వాగతశుశ్రూష.

120 గురుగృహకృత్యములు వస్త్రాలు రక్షించుటకు తలంచుట.

(2) అంగశుశ్రూష.

121 దేహమునకు అభ్యంగస్నానములు మొదలైనవి చేయించుట.

(3) భావశుశ్రూష.

122 గురుడు చెప్పు మోక్షమార్గమును మనస్సునందు గ్రహించుట.

(4) అర్థశుశ్రూష.

123 గురువునకు కొరత లేకుండా ఇష్టమైన పదార్థములను తెచ్చియిచ్చి తృప్తి బొందించ తలంచుట.

124 గురువునకు ఈ చతుర్విధశుశ్రూషలు అనగా నాలుగు శుశ్రూషలు చేసి గురువును ఆనందముపొందించిన వారే శిష్యులు.

125 బ్రాహ్మమత ధర్మములు:

(1) పుట్టించువాడును రక్షించువాడును ముక్తినిచ్చువాడు నగు సర్వేశ్వరు డొక్కడే కలడు. అతడు పరమాత్మ. అతని కద్వితీయమగు శక్తి, బుద్ధి, ప్రేమ, న్యాయము, పవిత్రత గలవు. ఆయన సర్వవ్యాపి, ఆద్యంతరహితుడు, ఆనందమయుడు.

(2) మానవుని యాత్మకు గూడ వినాశము లేదు. ఆ యాత్మకు గూడ హద్దులేని వ్యాప్తి కవకాశము గలదు. తన యాచరణమున కా యాత్మ పరమాత్మ కుత్తరవాదియై యున్నది.

(3) భగవంతుడు సత్యస్వరూపుడనియు పరమాత్ముడనియు నారాధింపబడదగినవాడు. పరమసుఖానుభూతికిని మోక్షప్రాప్తికిని భగవంతుని యారాధన మవసరము.

(4) భగవంతుని ప్రేమించి జీవయాత్రయందన్ని విషయముల నాతని చిత్తి ననుసరించుటయే నిజమైన భగవ దారాధనము.

(5) ప్రార్థనము చేయుట. భగవంతునే నమ్ముకొనియుండుట. భగవత్సన్నిధానమును నిరంతరమును గమనించుట యనునవియే ఆముష్మిక వాంఛాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనములు

(6) పరమేశ్వరునిచే సృష్టింపబడిన ఏపదార్థమునుగాని భగవంతునిగ నెంచి పూజింపగూడదు. ఏదైననొక గ్రంథముగాని ఎవడైన నొక పురుషుడుగాని పరిపూర్ణతను కలిగియుండునట్లుగాని ముక్తి ముఖ్యసాధనమగునట్లుగాని తలంపగూడదు. గాని అన్ని మత గ్రంథములలోను అందరు మతకర్తలవలనను అని దేశములలోను వ్రాయబడినయంశములలో సత్యపరములగునట్టియంశములను భక్తిపూర్వకముగ నంగీకరింపవలయును.

(7) సర్వేశ్వరుడు జగత్పిత. మానవు లందరును సోదరులు. సమస్త జీవకోటిని ప్రేమించ వలెను. అనునవియే నిజమైన మతము యొక్క ముఖ్యధర్మములు.

(8) భగవంతుడు పుణ్యమును బహూకరించును. పాపమును శిక్షించును. ఆయనశిక్ష పాపపరిహారార్థముగాని నిరంతరసంతాపార్థము కాదు.

(9) పాపి తానొనరించిన పాపకార్యములకు పరితాపమునొంది అదిమొదలు పాపకార్యములను చేయకుండుటయే ప్రాయశ్చిత్తము. బుద్ధియందును యోగ్యతయందును పవిత్రతయందును భగవదైక్యమే నిజమైనముక్తి అనునీతొమ్మిదియును బ్రాహ్మ మతధర్మములు.

126 బ్రాహ్మలమతము బ్రాహ్మ్యమతము. బ్రాహ్మల మతము బ్రాహ్మమతము. బ్రహ్మమనగా సర్వేశ్వరుడు. బ్రహ్మము నెరిగినవాడు బ్రాహ్మణుడు. బ్రాహ్మ శబ్దముకూడ బ్రహ్మమునుండి వచ్చినదియే బ్రాహ్మలనునది యుచ్చట. నద్వైతపరము బ్రాహ్మణులునుగూడ భగవంతుడు నిరాకార నిర్గుణుడు పరమాత్మ యనియే

కావించి. అతనినే బ్రహ్మమని పిలచుచున్నారు. కాని అద్వైతులు బ్రాహ్మణులు వేదము లాధారముగాలని యొప్పుకొను చున్నారు. బ్రహ్మజ్ఞానియగువరకును జాతి మతభేదమును కర్మయును అవశ్యక మనుచున్నారు. సోహంబ్రహ్మయను జ్ఞానము స్వానుభవమునకు వచ్చినపిమ్మట కర్మలతోను జాతి మతభేదములతోను, అవసరము లేదని (అద్వైతులు) బ్రాహ్మణులనుచున్నారు. వారికి వేదములతో పని లేదు.

127 సర్వేశ్వరుడు తండ్రి. మానవులందరును సోదరులు. జీవకోటులనన్నిటిని ప్రేమించవలెను. అహింస పుణ్యము. అసత్యమాడ రాదు. వ్యభిచారము చేయరాదు. స్వార్థత్యాగము, పరోపకారము, భూతదయ, ఇంద్రియనిగ్రహము నిర్ధాంభికత్వము, కలిగి యుండ వలెను. శౌచముండవలెను. కాని షట్కర్మలతో పని లేదు. (షట్కర్మలనగా యజనయాజన అధ్యయన అధ్యాపక దానప్రతిగ్రహ) స్నానము పరిశుభ్రతకొరకు, పశ్చాత్తాపమే పాపమునకు ప్రాయశ్చిత్తము ప్రార్థనమే భగవంతుని కరుణపడయుటకు సాధనము. భగవంతుడు రూపరహితుడు, సర్వశక్తి భరితుడు, కరుణామయ విగ్రహుడు. సర్వపరిపూర్ణుడు, సర్వవ్యాపి సర్వసమర్థుడు న్యాయైకరతుడు పుణ్యాత్ములనాతడు గౌరవించును, పాపయుతులనాతడు శిక్షించును. అశిక్షయైన హరినిరాకరవాది మహానరకముల పాల్చేయుటకాదు. వారికి పరితాపము కలుగుటకు, వారికి పశ్చాత్తాపము కలుగుటకు, వారి తప్పువారికి తెలియుటకు, వారిబుద్ధిపాపములనుంచి మరలుటకు మాత్రమే భగవంతుడు పాపులను శిక్షించును. తండ్రి తప్పుచేసినబిడ్డను శిక్షించినటులనే, రాజు ద్రోహిని శిక్షించినటులనే శిక్షించును. కాని పగచేతగాదు.

128 పరిపూర్ణభక్తిగలవానికి జాతి భేదము లింగభేదముకాని

దలగువానితో కలియుటవని లేదనియుకూడ భక్తులంగీకరించియున్నారు. కాని అట్టిసంపూర్ణభక్తి కలుగువరకును కర్మలును జాతిభేదములును అవశ్యకమని భక్తులనుచున్నారు. భక్తి కుదిరేటివరకును భక్తులకును బ్రహ్మజ్ఞానము కుదిరేదువరకు అద్వైతులకును కర్మలును జాతిభేదములును అవసరములు.

(ఇట్టిరగులకు సుద్దసలేకలో ప్రమాణములు చూడుడు.)

129 శ్లో॥ అమృతేనతృప్తస్య పయసాకింప్రయోజనం।
ఏవంస్వాత్మానంజ్ఞాత్వా వేదైః ప్రయోజనంకింభవేత్॥

(1) తా॥ అమృతపానము చేసినవానికి పాలపానము చేయుటవలన ఫలములేనట్లు వేదాంతవిచారణచే ఆత్మానుభవము బొందినవానికి వేదములతో పనిలేదు.

బొట్టువిషయము

130 అడ్డబొట్టు, నిడివిబొట్టు, చుక్కబొట్టు, జన్నిదము వేసగా త్రముతో పనిలేదు. ఇవి జాతి, మత, భేదములు కనుపరచుచున్నవి. ఇంతేగాని మరియొకటిగాదు. గనుక సర్వసమానబ్రహ్మజ్ఞానికి, జాతి, మత, భేద, కులగోత్రములు కర్మలు దేహాభిమానములు వుండవు గనుక వీటితో పని వుండకూడదు. మానవులు వేదాంతవిచారణ చేసేవరకు నివి యున్నియు అవసరములు. ఈగ్రంథమును పరిశీలించి చూడుము

131 ఎవనియొక్క మనస్సు చంచలములేక వాక్కు కాయము సమానముగా ఇంద్రియములు స్వేచ్ఛగా విహరించక పరిశుద్ధముగానుండునో వాడే వేదాంతమునందు చెప్పబడిన ఆత్మానుభవమును పొందును. యితరులు పొందజాలరు. శుద్ధనిర్గుణపరబ్రహ్మము తానని తెలిసికొనినవాడే జ్ఞాని. కర్తృత్వ, అహంకార, మమకారములు, శ్లాఘాపొగడ్త ద్వయములు లేక రాగద్వేషసమానముగా నుండువాడే జ్ఞాని యిట్టివానికి జాతి

స్మార్తకృత్యమును చేయనక్కఱలేదు. లోకమాయచేత విని మంచి యుండు
ను. బాలోన్మత్త, పిచ్చి, పిశాచాదుల రీతిగానుండుటచే ప్రపంచము
వారు జ్ఞానినిగా నెఱుంగరు. ఇట్టి జ్ఞాని పరదేశీయులకు వశమాటలా
డుచున్నను, కొందరు దిగంబరులై యున్నను, పలికిన వర్ణ్యమైన
వాక్యములు బోధించుచున్న పరిస్థితిని గనక లోకవ్యవహారమును
అటువలెనంతే సాగించును. స్వధర్మము విడచి మ్లేచ్ఛులకుల
లోన నున్నను దోషము లేదు. మూఢులకు నిమిత్తమైనను ఇది
బ్రాహ్మణ అగ్నిహోత్రము ఇవి రాజుల, వైశ్య, శూద్రులకున్నవన్నీ
ఇది ముఖ్యమాదిగల వారలన్నీ భేదము లేక సర్వము సమముగా
అభేదముగానుండును. దోషము లేదు. సత్యజ్ఞాని ప్రారబ్ధము నశించిన
పిమ్మట శరీరము విడచిన బ్రాహ్మణత్వము జయమునగాని అతడు ఎట్టివారల
హస్తముననైన చచ్చినను దోషము లేదు. అట్లు ప్రారబ్ధము విడిచిన జ్ఞాని శరీర
శవమును ఎట్టివర్ణస్థులైనను సమాధి చేయవచ్చును. దోషము లేదు.
గాని దహింపకూడదు. అతని దేహము జ్ఞానాగ్నివలన దహింపబడియుండు
ను. ఇంగితస్మృతి:—

132 శ్రుతిః దగ్ధస్య దహనం నాస్తి పక్వస్య పచనం యథా।
జ్ఞానాగ్నిదగ్ధదేహస్య నచ శ్రాద్ధం నచ క్రియా॥

133 తా॥ జ్ఞాని జ్ఞానాగ్నిదగ్ధ శరీరుడని యెఱుగుము. అగ్నిలో కాలి
బూడిదగా పోయినవస్తువును మరల కాల్చుటలేదు. అట్లు జ్ఞానాగ్నివ
లన దేహము తాననెడి భ్రాంతి నశించిన జ్ఞాని మరణించిన తర్వాత
అతని నిర్మల శరీరమును మరల లౌకికాగ్నిలో దహనము చేయరాదు.
అయితే అతని శవమును భూమిలో సమాధిచేసి సమాధిక్రియలు చే
యవలయును గాని ॥ శ్రుతి॥ నచ శ్రాద్ధం నచ క్రియా॥ అనునట్లు అత
నికి తిలోదకదానము, పిండప్రదానము మొదలగు కర్మక్రియలు శ్రాద్ధ

ముగించుటకైన విశేషములేదు. సమాధిక్రియలు మొదలైనవి [illegible] ముగా చేయుచుందురు.

124 సమాధిక్రియలనగా మూడువిధములు. అవియేవనగా (1) శివపూజ (2) అన్నదానము (3) వస్త్రదానము, వీటిలో శక్తి కొలది ఏదియైనను చేయించవచ్చును. ఎటులనగా:—

125 బ్రాహ్మణులలో శివైక్యమైనను గాని లేక భక్తులలో శివైక్యమైనను గాని వీరయందెవరైనను పూజనొప్పిన వారిలో నొకరు సమాధి చేసిన రెండవదినముగాని మూడవదినముగాని ఉదిగువను దాహించిన ప్రకారం జ్ఞాని పూజసమాధివద్ద శివపూజ చేయవలయును.

—శివపూజ—

126 స్నానంసమర్పయామి, (2) గంధంసమర్పయామి (3) అక్షతాన్సమర్పయామి (4) పుష్పంసమర్పయామి (4) దీపంసమర్పయామి (6) ధూపంసమర్పయామి (7) పంచామృతస్నానం సమర్పయామి (8) నైవేద్యంసమర్పయామి (9) వస్త్రంసమర్పయామి (10) నారికేళంసమర్పయామి. ఇటులపూజచేసి పిమ్మట కలిగియున్నటైతే అన్నదానం, కలిగియున్నటైతే వస్త్రదానం చేయించవలెను. ఇటులసమాధిక్రియలు చేయించినపుణ్యాత్ములకు గాని లేక పుణ్యాత్మునకుగాని ఇహలోకమునందుకీర్తియు, పరలోకమునందుభోగభాగ్యములుగలుగును.

దానములవిషయమై.

127 సమాధికి స్థలం దానము చేసిన వారికి (2) సమాధికట్టించిన వారికి (3) సమాధిపూజలొనర్చు వారికి (4) గుళ్లలో దీపములు పెట్టు వారికి (5) సమాధుల గూళ్లలో దీపములు పెట్టువారికి (6) మఠములలో దీపములు పెట్టుటకు పంటా సొమ్మిచ్చిన వారికి పేరు యీలాగ [illegible] చేసినచోట పుణ్యములు వచించి [illegible] గ్రంథములలో చెప్పిన ప్రకారం వైకుంఠపదవి పొందగలరు. నమ్మవలసినది.

138 సుశీలురగు వారలు వైరాగ్యముకలిగినచో వ్యాసాశ్రమము వైదికవానప్రస్థాశ్రమం శిష్యులుగాని సన్యాసిగాని. యతులు గాని చేరి వయోవృద్ధులై వయోజ్ఞక్రియలు జరుపవలెను. ఈగురువు గార్హస్థ్య వానప్రస్థత్వము కలవానినిగాని లేక శిష్యులతో గూడి తునిగాని నాటి సేర్పాటుచేయవచ్చును

ద్వైత మతములు.

139 హిందూ మతములలో మూడు విధములు.— అవి ఏవనగా—

(1) ద్వైతము (2) విశిష్టాద్వైతము (3) అద్వైతము అనెడివర ములు. అవి ఏవనగా—

1. ద్వైతము.

140 భగవంతుడు వేరు, జీవుడు వేరు, జగత్తు వేరు, ఈ పారత్ర స్వరూపములకు భేదమున్నదను మతము,

2 విశిష్టాద్వైతము.

141 జీవుడు, జగత్తు, ఈశ్వరుడు వస్తువులను మతము.

142 ఈ రెండు మతముల వారిలో కొన్ని అభిప్రాయభేదములు తప్ప తక్కినఅంశములన్నియు సమములుగానే యున్నవి—

143 ఈ రెండు మతముల వారును భగవంతుని సాకారునిగా నమ్ముటవలన ఆస్తిక మతము అనబడును.

144 శ్రుతి ఆప్త ప్రత్యక్ష, జ్ఞానం

పరోక్ష జ్ఞానము వ్యాప్తి—

145 అను శ్రుతి వాక్య ఆస్తిక మతమున పరోక్ష జ్ఞానమనగా తనకంటె వేరుగా బ్రహ్మమొకటి యున్నదని దాని నుపాసించు మతము. దానివలన ఇహపరంబున ముక్తి యగునని మతము. ఇది ఆస్తిక మతముల విధము.

౩ అద్వైతము.

146 సూత్రం ఏక మేవా ద్వితీయం బ్రహ్మ అనునట్లు బ్రహ్మం వినా అన్యవస్తువేదియు లేదు. శ్రుతి, సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ అను వస్తువేమి యేదియు బ్రహ్మమే అను మతము అభేదము. భేదము లేదనుట శ్రుతి, బ్రహ్మవిత్ బ్రహ్మైవ భవతి ... జ్ఞానమాత్రేణ ముచ్యతే, అను శ్రుతిని బట్టి ద్వైతమతమునకు అసాధ్యమైన ముక్తి ... జీవాత్మ బ్రహ్మమే — ... పరమాత్మము అని వ్యాఖ్యానము ... నుట. దీనివలన ... మాంద్యే ఇప్పుడే ముక్తి కలుగునని నేమాగము. ఇ. బ్రహ్మజ్ఞానానందము రాజయోగానంద మార్గమని అనబడును.

147 మతములసిద్ధాంతములు.

1 సర్వజ్ఞత్వ—సర్వలోక వ్యవహారములను తెలియుట

2 సర్వేశ్వరత్వ—సకలచరా—చరములకు అధిపతిగానుండుట.

3 సర్వాంతర్యామిత్వ—త్రిలోకములయందు వ్యాపించియుండుట

4 సర్వభోక్తృత్వ—త్రిలోకములయందు ప్రాణులచే పొందబడు వ్యవహారములు తానుపొందుట.

5 సర్వస్వతంత్ర—అన్నిటియందు స్వతంత్రుడై యుండుట.

6 సర్వస్రష్టత్వ—సకలచరాచరములను విచిత్రముగా కల్పించుట

7 సర్వపాలకత్వ—సకలచరా—చరములను రక్షించుట.

8 సర్వసంహారకత్వ—లోకములను లయము చేయుట.

9 సర్వసమత్వ—అన్నిటియందు సమముగా నుండుట.

10 సర్వజీవదయాపరత్వ—అన్ని జీవములయందు దయగలవాడుగా నుండుట.

11 తత్వక్రియా శూన్యత్వ—తత్వక్రియలయందు శూన్యుడుగా నుండుట.

12 నిస్సంగత్వ—దేనియందు అంటకయుండుట.

13. నిరస్త — అవగుణాలు లేనివాడగుట

148 ఆ పరమేశ్వరుడు ఎన్నగ నగణ్య కళ్యాణగుణములు గలవాడయును ఎందువలననైనను విధి గుణాతీతుడుగానున్నాడు. మరియొక్క లీలా వినోదముకొఱకు యిచ్ఛావశమున జగత్తును సృష్టించెను. ప్రళయమునందుకూడ యిచ్ఛానుసారము గాన జరుగుచున్నది. అయిన ప్రళయమిట్టిదని నిరూపింపశక్యముగాదు. ఆయన హేయగుణరహితుడును దుఃఖశూన్యుడును సర్వదా యానందముగల వాడయియున్నాడు.

149 ఈశ్వరుడు శుద్ధసత్వోపాధి గలవాడును జీవుడుమలిన సత్వోపాధిగలవాడునగుటవలన సర్వజ్ఞత్వ అల్పజ్ఞత్వాది భేదములకు కారణమైనదని అద్వైతమతమువారు చెప్పెదరు. ఈవిషయమై పై గ్రంథమునందు 159 వ పంక్తి మొదలు 161 వ పంక్తివరకు చూడుము.

150 జీవులకు అంతఃకరణభేదములును ఈశ్వరునకు ప్రకృతియు స్థూలశరీరములుయున్నవని ద్వైతులు చెప్పెదరు. ఈవిషయమై పై గ్రంథమునందు 36 వ పంక్తియు 37. వ పంక్తియు చూడుము.

151 ప్రళయకాలములో ఈశ్వరుని యందు జీవులీనమై యుందురు. సృష్టియందు స్థూలశరీరములను ధరించి జననమరణములనొందు చుందురు ఈవిషయమై పై గ్రంథమునందు 216వ పంక్తియు 610వ సంఖ్యను చూడుము.

152 జలూకమనగా జలగ. గడ్డిమీదనుండు జలగ యేలాగున తన ముందటి గడ్డిపరకను పట్టుకొని వెనుకటి గడ్డిపరకను వదలివేయునో యాలాగుననే జీవులున్నూ ముందటి శరీరమును అవలంబించి. వెనుకటి శరీరమును విడిచిపెట్టుదురు. దీనికే తృణజలూకన్యాయమని చెప్పెదరు. ఈవిషయమై పైన 71 వ పత్రము మొదలు 76 వ పంక్తివరకు చూడుము.

153 ఇట్టిశరీరమును పొందినతరువాత ఈశ్వరుడు ఆయనస్వే-చ్ఛానుగుణముగా ముక్తులకు వారువారు చేయు పుణ్యపాపములకు తగినసుఖ దుఃఖముల నిచ్చునట్టి శరీరములను గలుగజేయుచున్నా డని చెప్పుదురు. ఈవిషయమై ఈగ్రంథమునందున్న పునర్జన్మప్రకరణము-71వ పరిశ్లే.

154 మోక్షము స్వర్గాదిచరణమువలన ఈశ్వరుండు చేతను శాశ్వతసుఖములను గోరునో యతని దనకటాక్షవీక్షణములచేత నవలోకించి జనన—మరణములేని నిత్యపదవిని పొందించును ఇదే మోక్షము.

155 ఇట్టిమోక్షము నందలి భేదములు.

(1) ద్వైతులు—సాలోక్య, సామీప్యములు, ఈశ్వరునిసన్నిధినిగలుగు నందురు.

(2) విశిష్టాద్వైతులు—సారూప్యముగలిగి ఈశ్వరాంశులయి యుందురందురు.

(3) అద్వైతులు—సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్యములు ఉన్నాయిగింట యుందురందురు.. ఈవిషయమై 230 పుటము మొదలు 241వ పత్రమువరకు చూడుడు.

156 నాస్తిక మతములు. [1 బౌద్ధమతము.]

(1) జ్ఞానము వస్తువు, కూడా గలదను వారిమతము.

(2) జ్ఞానము మాత్రమే కలదనువారి మతము విజ్ఞానవాదులు క్షణికమనుగలదని చెప్పుదురు.

(3) జ్ఞానవస్తువులు రెండును లేదను వారిమతము.

2 చార్వాకమతము.

157 ఐదుమందభూతములలో నాలుగుభూతములే నిత్యములనిచెప్పు

పంచభూతసమూహమే జగత్కారణము అనుమతము.

ఇది కేవల నాస్తిక మతములు.

3 యోగ సాంఖ్య మతములు.

158 మాయ జగత్కారణమగునది.

(1) పాతంజలిసూత్రము, ఆస్తిక సాంఖ్యము. ఇదే యోగ మతము.

(2) కపిలసూత్రము. నాస్తిక సాంఖ్యము ఇదే సాంఖ్యమతము

4 శైవశాక్త మతము.

159 ఇది చిచ్ఛక్తి జగత్కారణమగునది.

160—(5) తార్కిక మతములు, పరమాణువులు జగత్కారణ మని వాదించు వారి మతములు.

(1) నైయాయిక మతము గౌతమ సిద్ధాంతము.

ఇది నాస్తిక తర్కము.

(2) వైశేషిక మతము— కణాదసిద్ధాంతము. ఇదే నాస్తిక తర్కము.

6 ఆర్హత మతము.

161 యిది జైనుల సిద్ధాంతము. ప్రపంచపదార్థములు జగత్కారణమగునట్టివి.

7 పూర్వమీమాంస.

162 కర్మ జగత్కారణమనునట్టిది. ఇది ప్రవృత్తిశాస్త్రమతము.

163 అన్నిమతములలో, బద్ధులు, ముముక్షులు, సిద్ధులు, కేవలులు, నాలుగువిధములుగ విభజించబడిరి—వీరివివరణము.

(1) బద్ధులనగా—అసత్యమును ననుసరించువారు.

(2) ముముక్షులనగా — శాంతగుణములతో ముక్తి నపేక్షించు వారు.

(3) సత్యులనగా— ఎల్లకాలము దైవభక్తి ననుసరించువారు.

(4) శీలులనగా— మనశ్శుద్ధి పరిశుద్ధము చేసికొనిన వారు. పరమాత్మ సేవాపరులు.

164 యీభూమి యందు వారివచనములు గ్రహించక మనస్సున విలాసము పొందువారు బద్ధులనబడుదురు. అనగా ప్రపంచ ప్రకారం అనిత్యమును గ్రహించుచు వారలబడుదురు వారికి మోక్షము లేదు. సందియము లేదు.

హరినామస్మరణ

165 శ్లో॥ ప్రహ్లాద, నారద, పరాశర, పుండరీక, వ్యాసాంబరీష, శుక, శౌనక, భీష్మ, దాల్భ్యాన్, రుక్మాంగద, అర్జున, వసిష్ఠ, హనుమదక్రూరగరుడ, విభీషణాద్యాన్, పుణ్యానిమాన్ పరమ భాగవతాన్ స్మరామి. వీరందరును పరమైకాంతులగు నారాయణనామమును పఠించి కృతార్థులైనవారలు.

166 శ్లో॥ పునరపి జననం పునరపి మరణం పునరపి జననీ జఠరే శయనమ్॥ మళ్ళీ జననము మళ్ళీ మరణము మళ్ళీ తల్లి గర్భమునందు నివాసము, తమ కర్మానుసారముల యందు క్లేశముననుభవించుచు చేరి, సంతోషించుచు మోక్షము కోరక పాపపుణ్యముల చేత యమలోకమునకు వెళ్ళిరి. శరీరము అనిత్యమని తెలిసి కాలహరణ చేయక భగవన్నామస్మరణ చేయుడని మహాత్ములు బోధించుచున్నారు. దేవుని యందు భక్తి మనకుండవలెను.

167 తిరుమంత్రోపదేశమునకు యోగ్యులు

1 వ్యాసులు, ... వానియందు జయదేవులున్నియు,

2 వాల్మీకులు, ... తులసీదాసులన్నియు,

3 శుకులు ... మునందు త్యాగరాజులనియు,

4. ఆచార్యులు మధ్వాచార్యుండాదవ సమయమందు ఘోరకాలంబున
5 శ్రీకృష్ణుడు పండరిపురమునందు నామదేవునిద్వారా నింకను అనే
కులు అనేకస్థలములు ననేక నామములతో అవతరించి దివ్య చరిత
కృత్యములు పెక్కులు చేసి జనుల హృదయముల నావరించుకొని
యున్న యజ్ఞానాంధకారములను తొలగించి ధన్యులుగా చేసి ధర్మ
మును లోకమునందు స్థిరముగా నిలిపి సద్గురు భగవంతుని యనుగ్రహ
మువల్ల వారి వారి నివాసస్థానములకు వెళ్ళిపోయిరి.

168 యుగముల పరిమాణము.

1 కృతయుగమునకు — పదియేడు లక్షల యిరువది యెనిమిది వేల సంవత్సరములు. (17 28 000) సం॥ లు.

2 త్రేతాయుగమునకు — పన్నెండు లక్షల తొంబది యారు వేల సంవత్సరములు. (12 96 000) సం॥ లు.

3 ద్వాపరయుగమునకు — ఎనిమిది లక్షల అరువది నాలుగు వేల సంవత్సరములు. (8 64 000) సం॥ లు.

4 కలియుగమునకు — నాలుగు లక్షల ముప్పది రెండు వేల సంవత్సరములు. (4 32 000) సం॥ లు.

169 ముక్తివిషయము.

1 కృతయుగమునందలి జనులు అనేక వేలాది సంవత్సరములు పంచముద్రలను ధరియించి అష్టాంగయోగములను సాధించి అణిమాది సిద్ధులను గాంచి జ్ఞానులై ముక్తిని ప్రయాసతో పొందినవారట.

2 త్రేతాయుగమునందలి జనులు గొప్ప గొప్ప యాగములు అనేకములు చేసి ముక్తిని కష్టముగ పద్ధతి చెందినారట.

3 ద్వాపరయుగమునందలి జనులు పలు పూజలు జపతపములు, తీర్థయాత్రలును చేసి, జన్మసాఫల్యమును గాంచినారట.

4 కలియుగమునందు కీర్తనని సుదాహరించిన శ్లోకములను బట్టి కేవలము, భగవంతుని గుణగణములను కీర్తించుటవలననే ముక్తిని బహు సులభముగా పొందిరని కొందరు భక్తులు కలియుగముతో సమానమైన యుగములేదని నిశ్చయించినారు.

170 రామాయణము.

1 పరస్త్రీల నపేక్షించకూడదని రామాయణము బోధించు చున్నది.

171 భాగవతము.

2 భగవంతునియందు నెల్లప్పుడును ధ్యానముగలిగి యుండవలె నని భాగవతము బోధించుచున్నది.

172 భారతము.

3 నీతిమార్గముగా ప్రవర్తించుటకును, భగవంతుని స్మరించుట కున్ను అశ్రద్ధమున్నను మానవుచ్చుట యెన్నటికికూడదని భారతము బోధించుచున్నది.

173 భగవంతుడు వైకుంఠమునందుగాని, లేక యోగిజనుల హృదయకమలములయందు గాని యుండడనియు, భక్తులచేత భగవన్నామ సంకీర్తన చేయుదురో యచ్చట తప్పక వసియించునట్లు స్పష్టముగు చెప్పుచున్నది. గనుక నటువంటి పరమాత్మునియొక్క లక్షణముగాన వచ్చునవచ్చుట భగవంతుని జ్ఞానమువలనగాని, స్మరణవల్లగాని, భగవన్నామ పరవశులై యానందనృత్యము చేయుటవలన కనుగొనవచ్చును.

174 మరిన్ని, మొదటనైతే భగవన్నామమును చేయదలచి తంబూరయొక్కగాని; లేక మృదంగముయొక్కగాని, ధ్వనిని మొదట చేయుదురో యాధ్వనివినిన తోడనే భక్తులను కాపాడ భగవంతుడప్పుడు ప్రవేశించి తాండవమాడుచుండును.

175 ఋష్యము భగవన్నామ కీర్తన చేయువారల అనగా, దేహము పులకాంకురంబులును నేత్రములందు ఆనందబాష్పంబు లొలుకుచు గద్గదస్వరంబుగలిగి మైమరచి భగవన్నామకీర్తన చేయుచున్న సమయమున ఆభక్తవత్సలుడు నిలువబడి నృత్యము చేయుచుండును.

176 ఋషిప్రోక్తమైనను భగవత్స్మరణ చేయుచున్న స్థలమున పామరులు ఆస్మరణవినుటకై వచ్చినవారు ఆస్మరణవిని అందువలన గలిగేఫలమును అనుభవించనేరక ఆసామీప్యమున భోగముదాసీలు నాట్యమాడుచున్నయెడల (అశబ్దము విన్నమాత్రముననే దీపమును చూచి పతంగములు అనగా రెక్కలుగల మిడతలు వగయిరాలు భ్రమపడి నశించునటువలె) నాట్యముచూచుటకై వెళ్ళి మోహాంధకారములో ప్రవేశించి "ప్రకృతిః కించిత్ భోగం భ్రష్టాచారత్వం" అనునట్లు, కించిత్ భోగము అనుభవించి, అందువలన కలిగినట్టి కష్టములకులోబడి దుఃఖించుదురేగాని ముందువ్రాసిన భజనవలన గలిగే ఫలమును అనుభవించలేకపోతిమని చింతించజాలరు. గనుకనే పామరులిట్టివారని గ్రహించవలెను—యిదిన్నిగాక గ్రామాదుల వీధులయందు భజనభక్తులు హరిస్మరణ గానవినోదములచే నృత్యము సలుపుచు ఆనంద భరితులై వెళ్లుచున్నయెడల అభజనభక్తులే యుందురుగాని మత్తయితరులు నెవ్వరు వారితోనుండరు. వారివెనుక భోగముదాసీలు నాట్యమాడుచు వెళ్ళుచున్నయెడల్ల నా॥ "పిలువనిపేరంటము" అను వచనము చొప్పున ఆభోగమువాళ్ల చుట్టు యెంతమంది జనంగుడు గూడియుందురో చెప్పుటకలవిగాదు.

భగవానువాచ.

177 గీ॥ నాకు మెలుగోరు నాభక్తుడగువాడు
భక్తజనులకెన్న పరమగతియు

భక్తబృందమునకు బంటుబంటునై వెంట
గోత్రమెంత దగులు గోవిందా॥

తా॥ సత్పురుషులైతే, ఇతర వాంఛలు లేక నన్నే శరణుపొంది భజించు చున్నారో, అట్టి అచంచల భక్తుల యొక్క యోగక్షేమములను వహించుచున్నాను. అని కృష్ణ పరమాత్మ చెప్పుచున్నారు,

178 భగవద్విలాసము,

1 భగవంతుని భక్తి యేలాగున సాధించిన, తాను నాలాగు నాడు చుండును.

2 భక్తులు సంతతము, భగవంతునకు మేలుకోరు చుందురు. భగవంతుడు సంతతము భక్తులకు మేలుకోరుచుండును,

3 భక్తు డెక్కడకు బోయినా భగవంతు డక్కడకు బోవుచుండును.

4 భక్తుల హృదయము భగవంతునిది, భగవంతుని హృదయము భక్తులది.

5 భగవంతుని భక్తు లెరుగుదురు, భక్తులను భగవంతు డెరుగును, గనుక పిత్రాపుత్రముగా గొనియాడేవారి చిద్విలాస మునే అనన్త మేమనవచ్చును. చెప్పతరముగాదు.

6 ఒకభక్తుడు యింకొక భక్తునితో చేరుటవలన నిరువురు ముఖ్యముగా భగవత్కథలను తెలిపించుకొనుచు కాలక్షేపము చేయుదురు. ఒకరినొకరు వదలుటకు సమ్మతింపరు.

7 తామరాకు వేనవేలు సంవత్సరములు నీటియందున్నను, తనయందుండు జ్యోతికలదివ్వను బోగొట్టుకొనదు గనుక అట్టి జ్యోతి వంటి అధిక వరిష్ఠుండైనట్టి భగవంతుని సన్నిధానముల ముక్తి పొందగలరు, పరమపదమనే బ్రహ్మములో ఐక్యముగాగలరు. ఇట్టి

మరగియుండు వశించి యుండి యైశ్వర్యము నందు అనిర్ధర వైకుంఠ వాసులై యుందురు. బ్రహ్మైశ్వర్యముగా వైకుంఠ మున్నదును.

179 ఈపరి పూర్ణానంద రహస్యమును దెలిసికొన్న వారు ఇందు చెప్పబడిన పూర్ణఫలమును బొందగలరు.

180 ఇందలి తప్పులు మన్నించ పండితులు ప్రార్థితులు.

181 ఓం శాంతి శ్శాంతిః

182 పరిపూర్ణము ముగిసెను.

యరాప్రి రామస్వామి దాసు.
హెడ్ జమాందార్
ఆలకట్టుతోట
రాజమండ్రి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

వేదములు మొదలైనటువంటి వాటివివరణములు.

183 పైని చెప్పబడిన నాలుగు వేదములలో శ్రేష్టమైనది సామవేద మనబడును. యిందులో 4 మహావాక్యములు, 3 కాండములు కలవు. ఇదిగాక 6 శాస్త్రములు, 18 పురాణములు భాగవతం, భారతం, రామాయణము, చౌషష్ఠిభాషలు, మన్వాదిధర్మశాస్త్రములు, శిల్పశాస్త్రము, కోక శాస్త్రము, సాముద్రికము, యింద్రజాల మహేంద్రజాల గారుడ గజకర్ణవిద్యలు, అరువదినాలుగువిద్యలలో శ్రేష్టమైన అధ్యాత్మవిద్యయును, బ్రహ్మవిద్యయును. ఆరు వేదాంగములును అనగా (1) శిక్ష, (2) వ్యాకరణము, (3) ఛందస్సు (4) నిరుక్తము (5) జ్యోతిషము (6) కల్పము ఇవి ఆరువేదాంగము లనబడును. ధర్మవేత్తలు చెప్పబడిన ధర్మశాస్త్రములు, మీమాంస శాస్త్రములు, వైద్యశాస్త్రములు, మనువు చెప్పిన భక్తిజ్ఞానభావములు, తర్కశాస్త్రములు, బ్రహ్మతత్వవిచారణరూపమగు వేదాంత శాస్త్రములు, ధనుర్వేదము ఆయుర్వేదము గాంధర్వవిద్య అర్థశాస్త్రమగు నీతివిద్య ఆనీతివిద్యకు సహాయముగానుండెడి నీతిశాస్త్రములు ద్వైతము విశిష్టాద్వైతము అద్వైతము ఉపనిషత్తులు 28 ఆగమములు సప్తకోటి మంత్రములు అనంతనామములు పంచముద్రలు త్రివిధ దృష్టులు ప్రాణాయామ లక్షణము అంతఃప్రాణాయామ లక్షణము, సమాధిలక్షణము సులక్షణసారము నవరసాదులు తపోయోగములు

వైరాగ్యములు వేదాంత సంస్కృత ద్రావిడ ఆంధ్ర వ్యాకరణ కవిత్వ కన్నడ గానభాషాంతర్యాది శాస్త్రములు సుభాషితలు నాటకములు చరిత్రములు కథలు ఇట్టి మొదలైనటువంటివి చాలాగలవు. ఇవి సాధించుటకు గృహస్థధర్మమార్గములోనున్న మానవులకు అలవి గాదు. కనుక ఈగ్రంథములోనున్న జ్ఞానమార్గములను సులభముగా గ్రహించవచ్చును. మఱియు, ఇందున్న మంత్రములను పఠించుటకై పూజాసమన్వితములు మొదలైనటువంటివి చేయుటకై మూడుకాలములుగలవు. అనగా ఉదయం, మధ్యాహ్నము, సాయంకాలము, ఇవి భగవంతుని స్మరించుటకై ఉచితకాలములగును. ఈత్రికాలములయందు అనగా ఈమూడుకాలములలో త్రికరణశుద్ధిగా అనగా, భగవంతుని స్మరించునపుడు ఇతరితలంపులు మాని అనగా వ్యవహార వ్యాపకములను మనస్సునందు రానీయక వాక్—కాయ—ఇష్టానుసారముగా ఈగ్రంథమునందున్న మంత్రములను మనస్ఫూర్తిగా స్మరించినయెడల అధికఫలము గలుగును. ఇంతకంటె మఱియొకఫలము వేదములయందు వెల్లించి వెదకిచూచినను లేదు.

184 ఈగ్రంథమును బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్ధక్య ములుగల పురుషులు, స్త్రీలు, వారివారి కరమున(అనగా కుడిచేతి) నుంచుట మిగుల ఉచితమగును.

185 మేలిమి బంగారువస్తువులలో వజ్ర, వైడూర్య, గోమేధిక, పుష్యరాగ, మరకత, మాణిక్య, నీలములు మొదలైనటువంటివి స్థాపించినటువలె ప్రపంచ సృష్టి, సాంఖ్య, తారక, అమనస్క, పరిపూర్ణములలోనున్న అష్టగుటికలతో సమానమైనటువంటి వాక్యములను చదివి వారిమనస్సునందు స్థాపించుకొన్న యెడలవైకుంఠపదవి చెందుటకు సందేహము లేదు.

186 శ్రీ బ్రహ్మజ్ఞానానందమును భక్తి శ్రద్ధలతో చదివిన వారును విఘ్నేశ్వరుని జగద్గురుని కటాక్షంబున ముక్తిఁజెందగలరు. (ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.)

గ్రంథరచన యిదియే ప్రథమప్రయత్నము గనుక ఇందలి తప్పులు మన్నించవ పండితులు ప్రార్థితులు.

యర్రా రామస్వామి దాసు
పేష్కార్ జమాదార్.
ఆలకట్టు తోట
రాజమండ్రి

ప్రపంచ సృష్టికర్తయైన
ఈశ్వరునకు
నమః నమస్కారము.

7వ పీఠిక

6 వ ప్రకరణము

శ్రీరంగ పూర్ణ

సీ రా మ య్య ని వృ త్తి

—:(౦):—

188 (1) శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా త్రియమూర్త్యాత్మక శివా మార్కండేయునినవధించిప్రాణాదునికాపాడిన మహాత్మా (2) నిర్మలమైన లింగముకు పూజచేసిన మార్కండేయునికి యమునిపాశమును ఖండించి యెల్లప్పుడు 16 సంవత్సరముల చిరంజీవిబాల్యునిగా నుండునట్లు వరమిచ్చిన దాతవుగావా (3) అశ్వమేధయాగములో అనంగుడైన శ్రీరాములవారి పాదస్పర్శ తగిలినంతమాత్రమున శిలఅనగా రాతినుంచి శాపవిమోచనమై వెడలిన మునిభార్యఅయిన అహల్యకు మోక్షమిచ్చిన శ్రీరాములవారవుగావా (4) ఆనాడు రామ, లక్ష్మణ, మూర్తులయూ సీతమ్మ ముగ్వురు వనములో శబరితెచ్చిన రేగిపండ్లను భక్షించి ఆశబరిఅనే మాలదానికి మోక్షమిచ్చిన శ్రీరాములవారవుగావా (5) రావణాసురునిజంపి శరణుజొచ్చిన విభీషణునకు పట్టము గట్టి ఆరావణ కుంభకర్ణాదులతో యుద్ధములో చచ్చినవారందరికి మోక్షమిచ్చిన పదునాలుగు లోకములకు కర్తవైన శ్రీరాములవారవుగావా (6) కౌరవయుద్ధములో అర్జునునకు రథసారథివై అన్నదమ్ములభాగము నివ్వక లోభగుణముగలిగిన దుర్యోధనునితో సహా యుద్ధములో చనిపోయినవారికి మోక్షమిచ్చిన, శ్రీకృష్ణమూర్తివిగావా

(7) పూర్ణావతారమును ... ధారివిగావా (8) పంచపాండవులకు ప్రాణ
రక్షకుడవై మహానుభావుడవుగావా ! (9) అనాథ ద్రౌప
దికి వలువ మానముగాచిన ప్రభుడవుగావా ! 10 ధర్మరాజునకుపదేశము
చ్చిన భీష్మునకు ముక్తిప్రదమును ... శ్రీకృష్ణుడవుగావా !
(11) గోపగోపకులను శరణుజొచ్చిన గోగణమునుగాచి రక్షించిన
ధారివిగావా ! (12) ద్రౌపదీదేవి కష్టకాలమున మాకు ... అక్షయపాత్ర ...
భక్తురాలి విదురు నింట అన్నపానాదులు భక్షించిన కృష్ణమూర్తివిగావా
(13) అనాథుల వానర సంబంధించిన వారి సహాయము చేసిన ... ప్రేమ
తో ... శ్రీరాములవారవుగావా ! (14) సీతాపతివిగాను
న్న కుచేలుడు నీవు నేను ... కుచేలునితో నమ్మకముగ
నమ్మి అనుచిచ్చిన ... కుచేలుడు స్వస్థానమునకు వెళ్ళి దా
తాపత్రయములతో ... సదా ... ఉండినపుడు. భార్య.
నాథా! బాల్యస్నేహితుడు కృష్ణపరమాత్మ కరుణ ...
... మన దారిద్ర్యము నశించునని తోచుచున్నది. అట్లు చేయుమని
చెప్పగా మిత్రదర్శనమునకు వెళ్ళునపుడు రిక్తహస్తములతో
వెళ్ళరాదని భార్యయిచ్చిన గుప్పెడటుకులు బట్టచెంగున మూటగ
ట్టుకొని కుచేలుడు ద్వారకాపురముచేరి కృష్ణునిదర్శనము చేయగా
కృష్ణుడు కౌగిలించి "నీకు పెండ్లియైనదా ? భార్యగుణవతియేనా ! పిల్ల
లుగలరా ! మనము గురుకులమునందున్న నాటిచేష్టలు జ్ఞాపకమున్నవా !"
అని క్షేమసమాచారములు అడుగగా కుచేలుడు పెండ్లియైనది పెక్కుం
డ్రుపిల్లలుగలరు. భార్యగుణవతియే ! బాల్యావస్థయంతయు జ్ఞాపకము
న్నది ... మిత్రుడా ! చాలాకాలమునాటికి నన్ను చూడవచ్చితివి
గదా ! నాకేమైనా తెచ్చితివా ! అని అడిగి బట్టచెంగున నేదో
మూటయున్నది అని చూచి అటుకులున్నవని విప్పి గుప్పెడు తిని
గుప్పెడు తినబోగా రుక్మిణి, నాథా ! (కటాక్షముగా) ... తినిన

[illegible]

దశావతారములు.

(1) మత్స్యావతారమునెత్తి సోమకాసురుని సంహరించి వేదములను బ్రహ్మదేవున కిచ్చి దేవతలను రక్షించిన కృష్ణుడవుగావా? (2) కూర్మరూపమునొంది దేవదానవులు [illegible] సముద్రమును మథించి దేవతలను సంతోషపెట్టిన కృష్ణుడవుగావా? (3) వరాహరూపమునొంది హిరణ్యాక్షుని చంపి సముద్రమునందు భూమిని యెత్తినట్టి యజ్ఞవరాహరూపుడవు గావా? (4) నృసింహరూపమునొంది హిరణ్యకశిపుని గోళ్లచేత జీల్చి భక్తుడగు ప్రహ్లాదుని రక్షించినట్టి నారసింహరూపుడవుగావా? (5) వామనరూపము నెత్తి బ్రాహ్మణుడవై తన విశ్వరూపము వలన మూడు లోకములను ఆక్రమించుకొని బలిచక్రవర్తిని అణచి దేవేంద్రుని రక్షించినట్టి వామనరూపుడవు కృష్ణుడవు గావా? (6) పరశురామావతారమునొంది జమదగ్ని మహాముని గర్భమందు పరశురాముడై పుట్టి రాజుల నిరువది యొక్కమార్లు వధించిన క్రోధరూపుడైనట్టి పరశురాముడగు కృష్ణుడవుగావా? (7) శ్రీరామావతారమునొంది దశరథుని గర్భమందు శ్రీరాముడనెడి నామమున జన్మించి దేవశత్రువగు రావణాసురుని సంహరించినట్టి శ్రీరామరూపుడగు కృష్ణుడవుగావా? (8) బలరాము

అవతారము నొంది రోహిణీదేవి గర్భమున బలరాముడవై జనించి నాగేంద్రుని ప్రత్యక్షముగ ఆయుధములుగా ధరించి భోగరూపుడవై సమస్త లోకమునకు ప్రకాశకుడవు కృష్ణుడవుగావా? (15) కృష్ణావతారమునొందియా దవవంశమందు శ్రీకృష్ణమూర్తివై దేవకీదేవిగర్భమున బుట్టి సకల రాక్షసులను దండించి అర్జునునకు సారథివై సకల రాజులను సంహరించి కౌరవులను జంపి భూభారమును పోగొట్టినట్టి కృష్ణుడవుగావా? కలియావతారము నొంది కలియుగాంతమునందు ధర్మమార్గము ప్రవర్తింపజేయుటకై కల్కిరూపమునొంది గుర్రమునెక్కి సకల మ్లేచ్ఛులను సంహరింపబోయెడి కల్కిరూపుడవు కృష్ణుడవుగావా? (16) ఈ అవతారములన్నియు నీయొక్క అంశ (కళ)గా ఉద్భవించిన వారికి నీవు తోడుగానుండి వారి కార్యములను నెరవేర్చిన వాడవు గావా? ఈలీలలు తెలియని జనులు (జననమరణాదివికారములు లేని వాడవు, సర్వలోక స్వరూపుడవు) నీవుద్భవించినావు అని పలుకుదురు.

అనాదికాలమున కాచి దుష్కరిని సత్యచంద్ర తేజోమయమైనట్టి చక్రముతో ఖండించి అమరులకు మోక్షమిచ్చిన ప్రభుడవుగావా? (17) కృతయుగ, త్రేతాయుగ, ద్వాపరయుగములలో, మిక్కిలి క్రమముతో అనగా జనులు పంచముద్రలు అష్టాంగయోగములు అణిమాదిసిద్ధులనుగాంచి గొప్పగొప్ప యాగములనేకులు చేసి భూప్రదక్షిణములు తీర్థయాత్రలు చేసి జన్మరాహిత్యమును గాంచినారట. (18) కలియుగమునందు ఈపైనుదాహరించిన క్రియలనెందరు చేయలేరు భగవంతుని గుణగణములను కీర్తించుటవలననే ముక్తిబహుమానముగా పొందిరనిగొందరు భక్తులు కలియుగముతో సమానమైన యుగములేదని నిర్ధారించియున్నారు. (19) మరియొక్క గ్రంథమునందు ముద్రించిన మంత్రముల సప్తకోటిమంత్రములలో ప్రధాన

ప్రాచీన వేదములుఘోషించుచున్నవి. ఈగ్రంథములు పఠించి మహామహా మహిమాన్వితులు సనకసనందన సిద్ధులు, నారదాదులు, మునులు, యోగులు, సురలు, కిన్నెరకింపురుషులు, దేవతలు, మొదలైనవారు కృతకృత్యులైనారట. (20) గాన నిత్య స్తోత్రాలుగను కంఠ మనోభీష్టార్థ నందిగాం తులశమ్మగారికి జ్ఞానోపదేశమున్ను బ్రహ్మజ్ఞానబోధను నాకనుగ్రహింపఁజేసి వారిన్ని— సమస్త కలాక్షరములవల్ల— శారద, శ్రీలక్ష్మి, సావిత్రి, భారతి,వాణి,, ఇత్యాదులైనటువంటి నామములుగల సరస్వతీదేవిని నావాక్కునందు నిలిపి ఈకలియుగమునందున బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథమును సంపూర్తిగావింపఁజేసి ప్రచురింప చేయించిన మహానుభావా! (21) ఈగ్రంథమును చదివి బ్రహ్మజ్ఞానమును పొందినసిద్ధ పురుషుల అంత్యకాలములో నీభటులను పంపి వారిజీవములన్నును నాయనములగారక్షించుకొని బ్రహ్మైక్యముగా వైకుంఠము చెందించుటకై ఇక్కడి విషయముతో నాఅంత్యకాలమువరకు పూర్ణచంద్రోదయ కర్మము అనుభవింపుచు త్రిలోకవ్యాపకుఁడా శ్రీ సత్యసంకల్పారూపా నాయుండుటవలెన నీవాక్కుదనే ప్రధానమైన దైవమని నమ్మి త్రికరణశుద్ధిగా అత్యంత నిశ్చలభక్తితో నిన్ను ప్రార్థించుచున్నాను.

180 నాకుజ్ఞానోపదేశమిచ్చిన గురువుకుంటుమనోభీష్టార్థ గం తులశమ్మగారికి— నేను— సదా— కృతజ్ఞురాలనై యున్నాను. మరిన్ని— ఈగ్రంథములోనున్న జ్ఞానమార్గము గాక, భక్తి ప్రీత, ధర్మముల యందున్ను, పునర్జన్మ, ప్రారబ్ధకర్మముల యందున్ను, పుణ్య, పాప, కర్మముల యందున్ను, వేదాంత వాక్యముల యందున్ను, ఇంకాయెంత బహు సాధారణమైన, వాక్యములయందున్ను, ఈగడచినటువంటి సంవత్సరములనుండి, గురు సెల్వాపు— నాకు తేటతెల్లముగా— తెలియపర్చి నన్నునా మాక్రమా శక్తిని,

మజ్కూరు ముకేదారు కందిగాం రామస్వామి నాయుడుగారి సన్నిధి. అడుగు ప్రియపత్ని, శ్రీ స్త్రీరాయిడుగారు పనునిమిత్తావారించిన ప్రకారం వారిజ్ఞ నోపదేశమిచ్చిన జ్ఞానకీలకగల గురువగురులకమస్కారిని పిరివాపుని ప్రమునిగానియోశ్వగలను. ఇందుకొనమృతి:—

100 శ్లో॥ గురుమూర్తింసదా ధ్యాయేత్ । గురుమంత్రం సదా జపేత్ । గురుసేవకృతి వ్యాప్యవ ॥ టీ॥ గురుమూర్తిని సదా ధ్యానించుము । గురుమంత్రము సదా జపించుము చూచ్చునను.

101 ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.

102 గ్రంథపూర్తి ముగిసెను.

భక్తుడు.

ఉప్పులూరి రామస్వామిదాసు, పూర్వ జమాదార్, ఆంటీ బ్రూలోల, రాజమండ్రి.

---

103 బ్రహ్మానందము.

సంపూర్ణము.

104 ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

---

105 ఈ గ్రంథమును

రచియింపం జేయించి

పూర్తిగావించి

ప్రకటింపం జేయించినట్టి

ఈ భక్తుడనకు

సద్గురు నమస్కారము.

106 జ్ఞానశీలసంగల సుబ్బరంగయ్యగారి శ్రీధరరావుగారి పత్ని నందిగాం తులశమ్మగారు ఈగ్రంథమువ్రాసి ముద్రింపించుటకు ధనసహాయమొసంగిరి నిష్ఠానియోగ వలన ఈగ్రంథము సంపూర్ణమాయెను.

విధేయుడు.

యడ్లా రామస్వామిదాసు, పెద్ద జమీందారు

అలకప్పట్టోల, రాజమండ్రి.

---

౩ శ్లో.

జ్ఞానశీలగల సుబ్బరంగయ్యగారి శ్రీధరరావుగారి భార్య

నందిగాం తులశమ్మగారు

అస్వి.

ఈగ్రంథమును చదివినవారును, వినువారును, సర్వైశ్వర్యసామ్రాజ్యపదవులను పొందుదురు. గాక (గురువాక్యము.)

సమాప్తము.

పరిపూర్ణము యొక్క ముఖ్యలక్షణములు

1 వ్యాఖ్యానములు రెండు గోచరములగు విధానములు మహా వాక్యములలో నిది రెండు మాదిరులు, [illegible] హేతువులు, [illegible] [illegible] దేవునిచే చెప్పబడిన శ్లోకములోని మాటలకు పరిపూర్ణ ముకుటమును. నామరూపములతో గూడిన ప్రకృతి యొక్కయు పరిపూర్ణము నెరిగి అది విశేషమును, యుక్తము పదములును.

2 అవరణము, నిరావరణమని రెండుగలవు. అవరణమునే సాకారమనియు, నిరావరణమును పరిపూర్ణమనియు మహాత్ములు చెప్పుదురు. అవరణము వ్యాఖ్యానములకు గోచరముగా నుండును. నిరావరణము వ్యాఖ్యానములకు గోచరము కానిది. మన వాక్కులకందనిది. అవరణమని అజ్ఞానమువలన నిరావరణమను పరిపూర్ణమును తెలిసికొని అవరణమును పారద్రోలుము.

3 పరిపూర్ణము [illegible] వివరముల తెలుపుట. అది వర్ణింపబడదు. ఇట్టి గుణములుండుటవలన రెండు [illegible] దానిని తెలపవు. తమ్ము [illegible] దూషించినను, [illegible] [illegible] పలుకవు. అట్టి పరిపూర్ణము దేవతలందరు [illegible]. అది [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

4 జననమరణములు లేని పరిపూర్ణము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పరిపూర్ణము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

5 పరిపూర్ణమైతే శరీరమెల్లను బైటను బట్టబయలై వ్యాపించి యున్నది. ఆపరిపూర్ణము పిండమునయొక్క లోపలను బైటనున్నాడై యున్నదని తెలిసికొనవలెను. పరిపూర్ణజ్ఞానము తెలిసినపిదప, శరీరప్రపంచములు రెండును లేకపోవును.

6 కామినిమైన పతివ్రతకు మంగళసూత్రము యెలాగు ప్రధానభూషణమో అట్టి పురుషులకు స్త్రీలకు పరిపూర్ణజ్ఞానమే ఉత్తమ భూషణము.

7 ఈ శరీరమునకు నవరంధ్రములు గలవని పిండోత్పత్తిలో తెలియజేయబడినది. అవిఅనగా ముక్కురంధ్రములు 2, నేత్రరంధ్రములు 2, చెవిరంధ్రములు, 2, నోరు 1, గుదరంధ్రము 1, మర్మస్థానము 1, వీటిలో నేత్రరంధ్రములు రెంటికి నాలుగు తుల్కులు. అనగా పొరలు—అనగా—కండ్లకు నాలుగుపొరలు రెక్కలుపు లనబడును. వాటిలో మొదటిది మొట్టది అనగా, కంటిరెప్పలు రక్తనాళము లాముకలమున ముట్టబూతలు. రెండవది తెల్లదిఅనగా కంటిపాపున నుండు తెల్లపొర. మూడవది నీలవుగ్రుడ్డు. నాలుగవది, నలుపుగ్రుడ్లో కల్తు దానియెదుట యేవస్తువుకనుబడినను ఆవస్తు వేకనుబడును. ఆకే వల అద్దమువంటిది. ఈనాలుగింటికి పైనఉండు నాళమునే వివేకములో చేరిన దృష్టి(చూపు)సద్దృష్టియందు హంసయుండును. అహంన యే—దుమ్మ— అమెరుకే—ముక్తికాంత— అముక్తికాంతే —శక్తి— [illegible]— పిసుమ [illegible]— ఇకేటికనుదున్నది. ఇది మహా రహస్యమైనవస్తువు—ఈగట్టు కనుగొనుటకు ఎవరి శక్యము గాదు. సద్గురువు వలన [illegible]

8 [illegible] శక్యము [illegible] [illegible] [illegible] అత్యంత [illegible] [illegible] చెప్పుదురు. [illegible] [illegible] [illegible] గాదు. [illegible]

వరుస త్రికృతమైయున్నదే. పెనుమాయయని తెలిసికొనుము. [illegible] నుమాయ లోకమునంతటా వ్యాపించియున్నది. [illegible] చిక్కుకుము.

9 పరిపూర్ణమునిత్యము. పరిపూర్ణమునందు మాయ లేదు. ఈ మాయ చిత్రముగా నుండ లేదా! మాయకొక్క పుట్టుకనే. మాయను తప్ప యింకేదియు నెరుగజాలదు. తనమూలమును తెలియగ బోయినప్పుడు తానే మాయమైపోవును. ఈమాయ పోసళాయరియన [illegible] మునందు కూడియున్నది. మహాప్రియ నేమ్మాత్రముతో అమ్మాయను పారవోలుము.

10 దేవుదెట్టివాడో నీకు తెలియదు. నీవు ఎట్టివాడయినది నీకు తెలియదు. ఈగ్రంథమును తెరచి దేవుని చూడుము. నిన్ను [illegible] చూడుము.

11 ప్రకృతిద్వయంబొకటి, పరిపూర్ణమొకటి, రెండుగలవు. ఈ రెంటిభావము దెల్పినవారే సద్గురువులు.

12 ఈగ్రంథములోనున్న గ్రంథ ప్రభావములో చెప్పినప్రకారము, పరమపదము, బయలు. గుహ్యగుహ్యము, అనంతము, గోప్యము, పరమాత్మ, పరిపూర్ణము, అచలము, యింకా ఉండబడ్డ అనంత నామములు, బయలు[illegible] పర్యాయనామములుగా గ్రహింపుము. పర్యాయ నామములనగా క్రమమైన కల్పిత నామము లనబడును. వీటిని [illegible] బుద్ధితో నెఱింగి అవివేకమును వదలిపెట్టుము. నాపేరను యించిన[illegible] [illegible]—మరపులు లేనిదియునైన యుత్కృష్టవస్తువే పరిపూర్ణము.

13 లోకపెనుమాయ అనగా (పెనుభూతము ప్రకృతిద్వయం) బ్రహ్మాదులు [illegible] గొరవిద్యల [illegible] [illegible] పరిపూర్ణబోధవలన విడిచి [illegible] పరిపూర్ణమును సేవించినయెడల [illegible] తనకుతానే [illegible]

సద్గుణస్వరూపులై మానుకృులగుదురు. ఆత్మానుభవులు అంత్యకాల
మందు బ్రహ్మానందం—పునరపి జననం లేక, బ్రహ్మైక్యము నొందు
దురు. పరిపూర్ణమును సేవించిన యెడల, జనన మరణములు తొలగి
పోక యుండునే. కనుక వర్ణములను వదలి రాజయోగా నందమునే,
బ్రహ్మజ్ఞానమును సవలంబించి సద్గురువు కటాక్షముచేత పరిపూర్ణ
ము నొందుము.

14 సనాతనత్వమునగా బ్రహ్మజ్ఞానమునకు వెలుపలనున్న వస్థ
తులనడు.

15 ప్రకృతి ద్వయమునకు అనేక అర్థములు గలవు —ప్రకృతి
అనగా—మాయా—స్వభావము—శరీరము, మూలము లేనిది. ప్రకృ
తిద్వయమునగా రెండు చేరినది. ద్వయరహితము.

16 పరిపూర్ణమంత్రమున అనంతనామములు "బ్రహ్మైయాస"
కల్పితనామము అని అర్థమగును

17 శ్రుతి! "నామరూపము లేనిది. అది నాశమున్నది గానిది."
అను శ్రుతినిబట్టి అదిని నామరూపము లేనివస్తువగా నుండెను. నాశము
లేనిది.

18 పరిపూర్ణమయొక్క పుట్టుకను పరిపూర్ణము తప్ప ఇంకెవ
రూ నెరుగజాలరు.

19 శ్రుతి! న్యాయంధా స్వతరామరః అను శ్రుతిని బట్టి అబ్ర
హ్మ వ్యాఖ్యముగా లేవలు లేనే పుట్టినది.

పరిపూర్ణబోధను

సమాప్తము.

20 ఈ ప్రపంచమునందున్న భక్తులలో కొందరు విగ్రహారా ధనలయందును, మరికొందరు వారి ఇంటి దేవతల కొలుచుట యందును, కొందరు ఆకాశమునందును, సముద్రమునందును, గంగాన దులయందును, అగ్నియందును, కొందరు సప్త నాగేంద్రుల పుట్టలో పాలు పోయుటయందును, కొందరు గాంధి మొదలగు స్థూల మూర్తులయందును, మౌన యోగములందును, నవమాంతర పుణ్యక్షేత్ర తీర్థయాత్రలయందును, దశవిధ నాదములయందును అనగా (1) ఓం అనే ప్రణవనాదము (2) భ్రమరమనే తుమ్మెదనాదము (3) ఘంటానాదము (4) శంఖనాదము (5) వీణానాదము (6) తాళనాదము (7) వేణునాదము (8) భేరీ నాదము (9) మృదంగ నాదము (10) మేఘనాదము అనుదశవిధములయందును, ఇట్టి దశవిధ నాదములను వివిధములుగా, భక్తులు వారివారి అనుభవస్థితిని ఏర్పరచియున్నవాటి నాదములందున్నారు, కొందరు పంచ ముద్రలయందును అనగా (1) ఖేచరి (2) భూచరి (3) మధ్యచరి (4) షణ్ముఖి (5) శాంభవి అనుపంచముద్రల యందును, ఇట్టి పంచముద్రలను వివిధములుగా భక్తులు వారివారి అనుభవస్థితిని ఏర్పరచియున్నారు ముద్రలయందును కొందరు వివిధములైన వ్రతములయందును పొద్దుటిపూట ఉపవాసములయందును, వాయుభక్షణయందును చెట్ల కందమూల పదార్థముల భక్షణయందును చెట్ల ఆకుల భక్షణ యందును కొందరు పాలు, పెరుగు, పండ్లు, తీపివాళ్లు ఫలహార ములు మొదలైనటువంటి వాటియందును బుద్ధినిలిపి ధారణచేసి యుందురు. అనగా మీర దేహము కుప్పించుటనుండి ఫలముకై ఓం అనే ప్రణవనాదమును భ్రమరమనే తుమ్మెద నాదమునుగూర్చి న్నారు.

21. కొందరు కృష్ణులయందును అనగా నేత్రముల ప్రక్కం ను ప్రత్యేకించి కనుబొమలు ప్రదేశమునజూచి యుక్తాదయందు జ్యో తులును కనుపించును. దీనిగా బ్రహ్మానందమనుభవింతురు. ఇట్టివి అనే క కృత్యములకు చెప్పియున్నారు. వీటియందు శరీరకష్టమనుభవించడమే కాని ఫలములేదు. ఇవిఅనుభవములోకి తెచ్చినవారు అనిత్యము అనిత్యమని పరిపూర్ణబోధలోకి ప్రవేశించియున్నారు.

22 కొందరు ఆత్మసాక్షాత్కారం అనుభవమానగా—ఆత్మను తెలుసుకొనుటయే మోక్షమందురు. కాదు, తత్వజ్ఞాన మనబడుదురు.

కొందరు తన్నుదా తెలుసుకొనుటయే మోక్షమని చెప్పుదురు. కాదు, ఇంద్రియజ్ఞాన మనబడుదురు.

23 ఈబోధలన్నియు తొరుకయని తెలుసుకొనుము. ఇవియు న్నియు గణక్షా—గోళక్షా—యింద్రియాల—ముహేంద్రియాల—గా రుడతంత్రములు—మాయా—కుపతులు—మంత్రమనే జాలవిద్య తంత్రమనే మాయ—వీటివలన మోక్షము తెంపనేరదు. ఈబోధవ లను నమ్మకుము.

24 ముందుచెప్పినటువలె తొరుకవలన పరిపూర్ణబోధ సద్గు రువులవలననున్ను వారుచేసిన పరిపూర్ణ గ్రంథములను చూచి నమ్మ కము పొందుము. ఈగ్రంధ నుదాహరించిన ఇతిహాసములను చూడు ము.

25 "పద్యం. చూపుచేతను రూపముల్ దోచుచుండు। చూ పులోకల రూపము పాదయును దు। చూపులేనట్టివారలు మునులర యండ్రు" అనువలన—చూపే—తొరుక—తొరుక అబద్ధము—నిజ ము పరిపూర్ణము గాదుకు పరిపూర్ణమును ఈగ్రంధమందే అమున న్యాయములోనున్న పంచాక్షరి—ద్వాదశాక్షరి, అష్టాక్షరి—షోడశా క్షరి—అనే మంత్రములను పఠించికతేరుము—త్రిమూర్తులు ఓ

కేవలపూర్ణుఁడని తెలియఁగుము—ఆవల తురుకలు మరియుఁ వారిత్రాణ యుండు మా సన్నిధి ప్రవహించిన అంత [illegible] గ్రంథము.

26 కందార్థము. గోపాల! ఏనెందును [illegible] ఏపాదు కలరాదు. వినరాయన్నా, సోపానుచేసిన్న [illegible] తెలియంచ నీకు, సాధనలంతామణిగీ తెరాదు. గోపాల! [illegible] పరిపూర్ణ [illegible] అనీకు, సాధనలందుమ్మగి తె రాదు. అను కందార్థము చెప్పుచు పైని ఉదహరించిన [illegible] మొదలయినట్టి వాటివలన ఉపయోగము లేదని అనుభవజ్ఞులు చె ప్పియున్నారు. గనుక తొలుత, సాంఖ్య, తారక, అమనస్క యోగ ములు ఈ గ్రంథమందున్నవి. వాటిని యూచనగా [illegible] బాగ తెలుసుకొని—తేటపరచిన పరిపూర్ణబోధకూడా ఈ గ్రంథ మును అనుసరించి అనుభవముల్లోనికి తెచ్చుకొనుము. కాదు, ఏదని భేదము లేకయుండు పరిపూర్ణుడే ఈ గ్రంథమునందు [illegible] గా తెలును. ఇది విశ్వయుక్తము ఈ గ్రంథము [illegible] గూఢార్థముగా తెలియచేయుటేను. గూఢార్థమనగా రహస్యము మరిన్ని తెలిసి తెలుపనట్టి అనికూడా అర్థమగును.

27 పద్యం. కర్తచేతను కర్మయుగలుగుచుండు । కర్తలే కున్న కర్మముండుగావరాదు । ఉత్తమయోగులందు [illegible] కర్తలేదు కర్తలేకున్న కర్మముల్ దొలిచనెను ॥

28 తా॥ తురుక, దూది, కర్మయని అర్థమగును.

29 కందార్థము—పంచాక్షరములకెల పదమ్ముల [illegible] మరిగి వన్నుయక్షావచె, పదియారక్షరములు గల "దధి [illegible]" తెలిసి నేని [illegible] చేసవద్దురుము। ఈ రెండెరిగిన దరిదె ఫలము" అనుచున్నారు.

తా॥ "పంచాక్షరి అనే అయిదక్షరములతో గూడిన నిర్గుణ మయిన మంత్రమును ఎరిగి [illegible] పదునారక్షరము [illegible]

శ్రీ గూఢితమంత్రము ఈరెంటి శబ్దార్థములను చెప్పిన యోగి దే, సద్గురువు. పరిపూర్ణుడైన గురుబలమున్ని ఇట్టి సద్గురువువలన పరిపూర్ణుడౌ ను రెండుగా.

30 ॥ గీ॥ మనోవాక్కులకు అందనట్టి. మొదటి మంత్రపు భావము॥ ఈ భావమందు తెలియగను ప్రత్యాహారమనే నామము॥

2 ఆదిమధ్యాంతములు లేనిదే ద్వారకాప్రాప్తి న్యాయము॥ వా మశబ్దము లేక నిలచిన వేదసాగరితము॥ మా॥

3 ప్రణా ప్రణవములు తెలియచేసే షోడశ ప్రకృతి భావము॥ ఇది ఒంటరిబాలపు యోగము దీనిని గిత్తే నిత్యానందము॥ మా॥

4 పంచపంచముల వంటిదను నదే। పంచదశలో భావము। కల జగమంతయు లోపల నిండిన్నట్ట గాలిపోవు న్యాయము॥ మా॥

5 స్థిరముగను చిట్టినిగవారికి జనన మరణములున్నవి॥ గురు కరుణచే పూర్ణమాయామునందు జనన మరణములు లేవు॥ మా॥

31 తా॥ చిట్టిబిడ్డ ఘనము అమనస్కములో పున్న మంత్రపు భావములో తరచిచూడుమా.

32 ॥ గీత. అనూరిజనులకు అచలభావము। సూక్ష్మమార్గంబై యున్నది। ఈ సారము తెలియనివారికి చాలగాఢగా యున్నది॥ సూ॥

2 నిత్యమైయున్నది—నీవిన్నశక్యముగానిది। సత్యవంతుల కెప్పుడునుండుది। నిత్యపదమై యున్నది॥ సూ॥

3 రెంటినుండున్నది—రెండుండినప్పుడు యున్నది। ఈ రెండుజనితోను—తనకు తానే తల దండిగా నిలచున్నది॥ సూ॥

4 తెన్నివచ్చిన తెన్నిపోయిన। తోయి తెరుగక యున్నది। కన్నతీరు ఉన్నది—అది రాకపోకలు లేనిది॥ సూ॥

5 ఎంతవెంతకు—నావకెప్పుడు అలవడకుండాలేనిది। నివర్తి తత్త్వ తెలిపొందువారికి ఫలకారమై యున్నది॥ సూ॥

6 నామరూపములేనిది అదినాశము పొందునది గానిది । ఉపాధు లేని ఉపచారమాత్రమే అవనిలో ఏర్పడ్డది॥ సూ॥

7 అది అంగములేనిది అది అవయవములనగనరానిది । బట్టబయలై యున్నది—అది భయము—భ్రాంతులు లేనిది॥ సూ॥

8 దాపురిక్రియలేనిది—అదిసత్యమై యున్నది। సాక్షీభూతమైనది సగుణభేదములేనిది॥ సూ॥

9 రత్నములను మీరినది—అది—పరిపూర్ణమైయున్నది— దీనిమహిమను గనినవారికి మోక్షపదమై యున్నది॥ సూ॥

10 రెండుజూచిన అచలమే పరిపూర్ణమైయున్నది। వంత బుద్ధిలేనిది చిన్మాత్రము ముందుగా నేయున్నది॥ సూ॥

11 స్థిరముగను దీనిని గనరకు—జనన—మరణములున్నవి. గురుకరుణచే ఇది గనినమీదట జనన—మరణములు లేవివి॥ సూ॥

33 శా॥ పరిపూర్ణము ఇట్లు ప్రకాశించుచున్నది గావున ఈ గ్రంథమునందున్న పరిపూర్ణమంత్రములను సదా ధ్యానించి మోక్షప్రాప్తి జెందుము.

34 (1) మొదటిపుష్పము—జీవహింస చేయకుండ వర్తనము.

(2) రెండవపుష్పము—ఇంద్రియనిగ్రహము. అనగా. కర్మేంద్రియములను, జ్ఞానేంద్రియములను అవి యథేచ్ఛగా వ్యవహారములు చేయకుండ పాపకార్యములకు పోకుండా మాన్పించుట.

(3) మూడవపుష్పము—పశ్చాత్తాపము. దుష్ట జంతువులను మిక్కిలి భూతదయ పశ్చాత్తాపముగా నుండుట. అన్నిజంతువుల యందు కృపకలిగి బీద భిక్షకులకు అన్నపానాదుల నిచ్చుట. దుర్గుణములను ప్రవహింపచేసేవారికి విక్రయించకుండుట. వాటిఫలము [illegible] ఉంచి వాటియందు ద్రోహబుద్ధి తలంచుట పాపాత్ములగుదురు.

(4) నాలుగవపుష్పము—[illegible] యనగా శాంత [illegible]

గుణములు కలుగుట, ప్రీతి కలిగియుండుట, క్షమించుట.

(5) అయిదవ పుష్పము—శాంతి—తాను చేసిన పాపములను మన్నించమని ఈశ్వరుని వేడుకొనుట.

(6) ఆరవ పుష్పము—తపస్సు—సదా బ్రహ్మవిచారము చేయుచుండుట—దేవోపాసన చేయుట.

(7) ఏడవ పుష్పము—ధ్యానము—సదా బ్రహ్మమును మానసమున ధ్యానించుట.

(8) ఎనిమిదవ పుష్పము—సదా సత్యవాక్యము లాడుట—పక్షపాతము లేక—తీర్పు చేయుట.

(9) తొమ్మిదవ పుష్పము—తలిదండ్రులను పూజించుట.

(10) పదవపుష్పము—గురువచనము మరవకుండుట.

(11) పదకొండవపుష్పము—ఏకపత్ని సదాచారిగా నుండుట.

(12) పన్నెండవ పుష్పము—సదా భర్తను పూజించుచు పతివ్రతాధర్మములను విడువకుండుట.

(13) పదమూడవ పుష్పము—పరుల ద్రవ్యము అపహరించకుండుట.

(14) పదునాలుగవ పుష్పము—సాధు సజ్జనుల భగవద్భక్తుల నింద చేయకుండుట.

(15) పదియేనవపుష్పము—జీవహింసను నివర్తించుట.

(16) పదునారవపుష్పము—పరదార—పరపురుష గమనమును నివర్తించుట.

(17) పదియేడవ పుష్పము—అధిక నిద్రాహారములు నివర్తించుట.

(18) పదునెనిమిదవపుష్పము—పెద్దలనిందించకుండుట—పెద్దలన్గా తెలిసినవారు—వయస్సు జ్ఞానాధికులు బుద్ధిమంతులు,

శ్లో॥ పూర్వజన్మకృతంపాపం। వ్యాధిరూపేణ బాధతే।
తచ్ఛాంతిరౌషధై ర్దానై ర్జపహోమసురార్చనైః॥

తా॥ పూర్వజన్మమందు చేయబడిన పాపము ఈజన్మమందు రోగరూపమై బాధించుననియు ... వ్యాధి. అయినా ... కాదనియు స్పష్టపరుచుచున్నది. కావున పరిపూర్ణముగను తెలిసికొనవలయును.

1 శ్రీగిరిశిఖరదర్శనము జేయుజనంబుల పాపకర్మదు।
రోగదరిద్రదుఃఖములు రూపగవశ్యము జేసి, మోక్షసం
భోగము నొసంగి బ్రోతువని భోగిధరుండు ప్రతిజ్ఞజేయ
జాగరనేలశంకరుని సన్నిధిజూపె మూఢచిత్తమా!॥

2 కాయము బలిమి యౌవనము కలిమియు సంపద తల్లిదండ్రుల్
ప్రియము సోదరుల్ మిగుల బాంధవవర్గము ఆప్తకోటియు
స్థాయువుల ప్రపంచములు గారడితంత్రము కల్లగాని ఈ
మాయను నమ్మరాదు పరమార్థము శివుడని నమ్మి చిత్తమా

3 కామమతంబు పౌరుషము కామము క్రోధము లోభమోహము
క్రూరము ... మత్సరము ... దురభిమానము
... గుణంబు ... చంచలబుద్ధి దురాశ ...
ఘోరతరమాయావికారములు కూడవు పురహరు చేరు చిత్తమా!॥

4 బొమికెలు మాంసఖండలును బొక్కలు మురిగిన ...
... మలమూత్రమును, చీము నరాలు పురీష ...
అమరినతోలుబొమ్మ ఘనగౌరవమైన సువర్ణఘటంబుగాదు ...
... పోక ... చిత్తమా!॥

5 ... కాయమంచు పరమేష్ఠిలిఖించిన కల్ల ...
... వ్యర్థముగ కాలముపోకడ ... చిత్త ...
... మార్గముగానక పోయి ...
గతివిచారంగ ... చిత్తమా!॥

ం. కాలమువిూరిపోయె గతకాలము మేలని తోచదాయె సు
హితకార్యములు చేయుటకు కలికాలము సంకరవర్ణమాయె నీ
కాలము ... యికకాలము రాముని కొలువు చిత్తమా!!

7 విద్యబుద్ధిజ్ఞానమునర్థమయ స్వాతంత్ర్యమీరి భవాంబురాశిలో
కడబడబట్టలేక దుఃఖమబాధపడక ఎట్టి ప్రయోగము చే
సినది పెనిద్వారపుత్రి ధనవాంఛను జేక చెడెంగనేల
అప్పుడువదిలీసాంపదింక శివనాథుని గొల్చి తరించు చిత్తమా!!

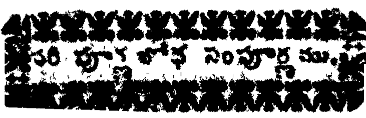
8 స్నానమునుపితృతర్పణము సంధ్యజపంబులు బ్రహ్మయజ్ఞము
యాగమువేదశాస్త్రములు కావ్యపురాణము యోగసాధనల్
దానముయాగభోగములు ధర్మములు సత్యవ్రతంబులన్ని సు
జ్ఞానమ్మునాటిరావు శివనాథునిగొల్చి తరించు చిత్తమా!!

9 ఎవ్వరునీకుదిక్కు మరియెవ్వరు నీకుపకారమొనర్చువా
రెవ్వరు లేరు భాగ్యములు ఎవ్వరు నీకిక తెచ్చువారు యిం
కెవ్వరునీదుకోర్కె ఫలియింపగ జేసెడి బాంధవాళి వా
రెవ్వరు లేరు శివునిగని యంతరమందు తరించు చిత్తమా!!

36 ఈపైని ఉదహరించిన యుపదేశములనుబట్టి గృహస్థలు ఆశ్రమాగ్రమునమండి వృత్తిపనులు నెరవేర్చుకుంటూ పరిపూర్ణము పొందగలరు. వివర వారివారి యిష్టానుభవముచొప్పున—(1) బ్రహ్మచర్యాశ్రమ (2) వానప్రస్థాశ్రమ (3) సన్యాసాశ్రమములు పొందవచ్చును.

37 ఈపరిపూర్ణబోధ గొన్నవారు జనన—మరణరహితుల గుదురు.

38 ఈగ్రంథమునందలి సారాంశమును గ్రోలిన చిన్న—పెద్దలు అంత్యకాలమున మోక్షము బొందుదురు. ఈభూమియందున్నంతకాలము కీర్తివహించి సుఖపడుదురు.

పరిపూర్ణబోధ సంపూర్ణము.

8వ పీఠిక:

—:(౦)—

శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా, శ్రీమహాత్మా, అష్టమూర్త్యాత్మా, వాఙ్మానసములకు గోచరము కానివాడవు. మనోవాక్కులకందనివాడవు. భక్తవత్సలా, ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథమును రచియింపజేయించి సంపూర్తిగావించి ఈకలియుగమునందున ప్రకటింపజేయించినట్టి భక్తవత్సలా, మీరుకటాక్షించిన పదవినిగూర్చి గురుశిష్యులగు మేమిరువురము మిమ్ము ప్రార్థించుచు మ్రొక్కులిడి ఆనందభరితులమై యున్నారము.

గ్రంథముఖ్య తాత్పర్యము.

1 భక్తి మోక్షంబిచ్చును. 2 భక్తి చింతించె భోగభాగ్యములిచ్చును. 3 భక్తి బ్రహ్మైక్యము జెందించును. 4 భక్తి చేకొనువారె ధన్యులగుదురు.

పాపము విషయము.

1 పాపమెల్లప్పుడు దరిద్రంబిచ్చును. 2 పాపము చింతించె దుఃఖబాధలనిచ్చును. 3 పాపము నరకము జెందించును. 4 పాపము చేకొననివారె ధన్యులగుదురు.

ఈ గ్రంథమును చదివినవారును, విన్నవారును భక్తి శ్రీ బ్రహ్మైక్యము జెందుదురనిన్ని పునరపి జననము లేదన్ని నమ్ముచున్నారము.

భక్తురాలు, నందిగాం తులశమ్మగారి ఆజ్ఞ.

భక్తుడు, గ్రంథకర్త, యర్రా రామస్వామి, పేపరుమార్కెట్‌దారు, ఆలకట్టుతోట రాజమండ్రి.

—